DOC 54 **1418/001**

BELGISCHE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

23 oktober 2015

WETSONTWERP

houdende wijzigingen van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS DE BELGIQUE

23 octobre 2015

PROJET DE LOI

modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice

Blz.

INHOUD

Samenvatting 3
Memorie van toelichting 4
Voorontwerp 175
Impactanalyse 247
Advies van de Raad van State 262
Wetsontwerp 310

Pages

SOMMAIRE

Résumé 3
Exposé des motifs 4
Avant-projet 175
Analyse d'impact 255
Avis du Conseil d'État 262
Projet de loi 310

De regering heeft dit wetsontwerp op 23 oktober 2015 ingediend.	*Le gouvernement a déposé ce projet de loi le 23 octobre 2015.*
De "goedkeuring tot drukken" werd op 26 oktober 2015 door de Kamer ontvangen.	*Le "bon à tirer" a été reçu à la Chambre le 26 octobre 2015.*

N-VA	:	*Nieuw-Vlaamse Alliantie*
PS	:	*Parti Socialiste*
MR	:	*Mouvement Réformateur*
CD&V	:	*Christen-Democratisch en Vlaams*
Open Vld	:	*Open Vlaamse liberalen en democraten*
sp.a	:	*socialistische partij anders*
Ecolo-Groen	:	*Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen*
cdH	:	*centre démocrate Humaniste*
VB	:	*Vlaams Belang*
PTB-GO!	:	*Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture*
FDF	:	*Fédéralistes Démocrates Francophones*
PP	:	*Parti Populaire*

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:		*Abréviations dans la numérotation des publications:*	
DOC 54 0000/000:	*Parlementair document van de 54e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer*	*DOC 54 0000/000:*	*Document parlementaire de la 54e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif*
QRVA:	*Schriftelijke Vragen en Antwoorden*	*QRVA:*	*Questions et Réponses écrites*
CRIV:	*Voorlopige versie van het Integraal Verslag*	*CRIV:*	*Version Provisoire du Compte Rendu intégral*
CRABV:	*Beknopt Verslag*	*CRABV:*	*Compte Rendu Analytique*
CRIV:	*Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)*	*CRIV:*	*Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)*
PLEN:	*Plenum*	*PLEN:*	*Séance plénière*
COM:	*Commissievergadering*	*COM:*	*Réunion de commission*
MOT:	*Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)*	*MOT:*	*Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)*

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

SAMENVATTING

Het ontwerp beoogt voornamelijk het strafrecht en de strafprocedure aan te passen aan de noden van onze tijd, zodat de procedures sneller en efficiënter verlopen zonder dat de kwaliteit van de rechtsbedeling of de rechten van de verdediging in het gedrang komen.

Vooreerst worden in het strafrecht gerichte verbeteringen aangebracht die enerzijds vereist zijn wegens de veralgemening van de correctionaliseerbaarheid van de misdaden en anderzijds betrekking hebben op de maatregel van uitstel, de nieuwe autonome straffen onder elektronisch toezicht en de autonome probatiestraf, enz.

Andere voorgestelde maatregelen hebben betrekking op de strafrechtspleging: uitbreiding van het mini-onderzoek tot de huiszoekingsmaatregel, schrapping van de automatische nietigheidssanctie in geval van een vormfout in een beschikking tot telefoontap, vereenvoudiging en rationalisering van de procedures van verzet, beroep of cassatie, meer doeltreffende strafrechtelijke procedures door de invoering van de verplichting om in hoger beroep een verzoekschrift neer te leggen en de invoering van conclusietermijnen, de invoering van een nieuwe procedure van voorafgaande erkenning van schuld, deelname van het hof aan de beraadslaging van het hof van assisen over de straf, veralgemening van de correctionaliseerbaarheid van de misdaden, herformulering van de artikelen 21 en 21bis van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van strafvordering, enz.

Er worden ook gerichte verbeteringen aangebracht in de wet betreffende de voorlopige hechtenis en in de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten.

Ten slotte bevat dit ontwerp ook wijzigingen op het stuk van de rechterlijke organisatie en de actoren binnen het domein veiligheid.

RÉSUMÉ

Le projet vise essentiellement à adapter le droit et procès pénal aux besoins de notre époque, de sorte que les procédures se déroulent plus rapidement et efficacement, sans compromettre pour autant la qualité avec laquelle la justice est administrée ou les droits de la défense.

Tout d'abord, des améliorations ponctuelles sont apportées au droit pénal , les unes requises par la généralisation de la correctionnalisabilité des crimes, d'autres touchant à la mesure de sursis, aux nouvelles peines autonomes de surveillance électronique et de probation, etc.

D'autres mesures proposées concernent la procédure pénale: élargissement de la mini-instruction à la mesure de perquisition, suppression de la sanction de nullité automatique en cas de vice formel d'une ordonnance d'écoute téléphonique, simplification et rationalisation des procédures d'opposition, d'appel ou de cassation, traitement plus efficace des procédures pénales par l'introduction de l'obligation de déposer une requête en appel et l'introduction de délais de conclusions, introduction d'une nouvelle procédure de reconnaissance préalable de culpabilité, participation de la cour à la délibération de la cour d'assises sur la peine, généralisation de la correctionnalisabilité des crimes, reformulation des articles 21 et 21bis du Titre Préliminaire du Code de procédure pénale, etc.

Des améliorations ponctuelles sont également apportées à la loi sur la détention préventive et à la loi du 17 mai 2006 relative au de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine.

Enfin, ce projet contient également des modifications en matière d'organisation judiciaire et relativement aux acteurs dans le domaine de la sécurité.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit voorontwerp van wet past in het kader van het Justitieplan dat op 24 maart 2015 aan het parlement werd voorgesteld: “In afwachting van de globale hervorming van het strafprocesrecht kunnen al wel punctuele maatregelen worden genomen waarvan kan worden aangenomen dat ze de werklast onmiddellijk positief zullen beïnvloeden en de procedure efficiënter maken, zonder te raken aan de fundamentele rechten van de partijen in de procedure.”

Hoewel de economische en budgettaire toestand van het land inspanningen vereist, is het uitgesloten dat Justitie louter financieel wordt bekeken, maar moet meer en beter worden gedaan met minder (“better with less”).

De voorgestelde maatregelen zijn in ruime mate geïnspireerd op de talrijke suggesties ontvangen als reactie op de brief die door de minister van Justitie in januari 2015 aan de magistratuur en het gerechtspersoneel werd gestuurd, waarin een beroep werd gedaan op hun creativiteit, en op de talrijke contacten van de minister met de rechtspractici, daaronder begrepen de balies.

Soms gaat het om gerichte maatregelen, andere maatregelen zijn fundamenteler van aard. Zij beogen een gemeenschappelijk doel, te weten de dienstverlening van justitie te verbeteren en te moderniseren en verspillingen van tijd, energie en geld, die ondraaglijk zijn geworden, te beperken.

Het ontwerp behandelt niet alleen het strafrecht (Titel II) en de strafvordering, maar bevat ook voorstellen inzake de externe rechtspositie van gedetineerden (Titel IV) en diverse bepalingen inzake de rechterlijke organisatie (Hoofdstuk 1) en de actoren op veiligheidsvlak (Hoofdstuk 2).

TITEL 1

Inleidende bepaling

Artikel 1

Het ontwerp van wet beoogt een aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le présent projet de loi s’inscrit dans le fil du Plan Justice présenté au Parlement le 24 mars 2015: “Dans l’attente de la réforme globale du droit de la procédure pénale, des mesures ponctuelles peuvent déjà être prises, dont on peut supposer qu’elles auront immédiatement une influence positive sur la charge de travail et sur l’efficacité de la procédure, sans toucher aux droits fondamentaux des parties à la procédure.”

Même si la situation économique et budgétaire du Pays impose des efforts, il est hors de question d’adopter une vision purement financière de la Justice mais bien de faire mieux avec moins (“better with less”).

Les mesures proposées s’inspirent très largement de nombreuses suggestions reçues à la suite de la lettre qui, adressée par le ministre de la Justice en janvier 2015 à l’ensemble des magistrats et du personnel judiciaire, faisait appel à leur créativité, ainsi que des nombreux contacts du ministre avec des praticiens du droit, y compris les barreaux.

Certaines de ces mesures sont ponctuelles, d’autres plus fondamentales. Elles ont en commun leur but, qui est d’améliorer et moderniser le service de la justice et de réduire les gaspillages de temps, d’énergie et d’argent, qui sont devenus insupportables.

Outre le droit pénal (Titre II) et la procédure pénale (Titre III), le projet contient des propositions relatives au statut juridique externe des personnes condamnées (Titre IV) et des dispositions diverses (Titre V) relatives à l’organisation judiciaire (Chapitre 1) et aux acteurs dans le domaine de la sécurité (Chapitre 2).

TITRE 1ER

Disposition introductive

Article 1er

Le projet de loi concerne une matière visée à l’article 74 de la Constitution.

TITEL 2

Wijzigingen van het strafrecht

HOOFDSTUK 1

Bepalingen tot wijziging van het Strafwetboek

Bepalingen betreffende de aanpassing (art. 9, 11, 18 en 19 van het Strafwetboek) en de bovengrens van de gevangenisstraf na correctionalisering (art. 25 van hetzelfde Wetboek).

Artikelen 2 en 3

Er wordt een categorie van straf van opsluiting of detentie (art. 9 en 11 van het Strafwetboek) van dertig tot veertig jaar ingevoegd (cf. *infra* wijziging van artikelen 80 en 81 van het Strafwetboek – invloed, op de straf van levenslange opsluiting of detentie, van de aanneming van verzachtende omstandigheden door het hof van assisen).

Artikelen 4 en 5

De artikelen betreffende het drukken, de aanplakking en de invloed van de arresten op de titels enz. worden aangepast (art. 18 en 19 van hetzelfde Wetboek).

Artikel 6

Dit artikel beoogt de aanpassing van artikel 25 van het Strafwetboek, dat de straffen bepaalt in geval van correctionalisering van een misdaad ingeval een onderzoeksgerecht, de feitenrechter of het openbaar ministerie verzachtende omstandigheden aanvaardt.

De straffen die gelden ingeval het hof van assisen verzachtende omstandigheden aanvaardt, zijn bepaald in de artikelen 80 en 81 van het Strafwetboek (zie *infra* bespreking van de artikelen 11 en 12 van het ontwerp).

Deze wijzigingen vloeien voort uit de veralgemening van de “correctionaliseerbaarheid” van de misdaden (cf. Hoofdstuk 2 van Titel III van dit ontwerp, betreffende artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden).

De mogelijkheid om alle misdaden – met inbegrip van de meest ernstige – te correctionaliseren, die dit ontwerp beoogt in te voeren, maakt het noodzakelijk de bovengrens van de gevangenisstraf vast te leggen in geval van correctionalisering van de misdaden

TITRE 2

Modification du droit pénal

CHAPITRE 1ER

Dispositions modifiant le Code pénal

Dispositions relatives à l’adaptation (art. 9, 11, 18 en 19 du Code pénal) et au plafond de la peine d’emprisonnement après correctionnalisation (art. 25 du même Code).

Articles 2 en 3

Une catégorie de peine de réclusion ou détention (art. 9 ou 11 du Code pénal) de trente à quarante ans est introduite (cf. *infra* modification des art. 80 et 81 du Code pénal – effet, sur la peine de réclusion ou détention à perpétuité, de l’admission de circonstances atténuantes par la cour d’assises).

Articles 4 en 5

Les articles relatifs à l’impression, à l’affichage et à l’effet sur les titres etc. sont adaptés (articles 18 et 19 du même Code).

Article 6

Cet article vise à adapter l’article 25 du Code pénal, qui détermine les peines applicables en cas de correctionnalisation d’un crime par l’admission de circonstances atténuantes par une juridiction d’instruction, le juge du fond ou le ministère public.

Les peines applicables en cas d’admission de circonstances atténuantes par la cour d’assises sont quant à elles déterminées par les articles 80 et 81 du Code pénal (cf. ci-dessous commentaire des articles 11 et 12 du projet).

Ces modifications découlent de la généralisation de la “correctionnalisabilité” des crimes (cf. Chapitre 2 du Titre III du présent projet, concernant l’article 2 de la loi du 5 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes).

La possibilité de correctionnaliser tous les crimes – y compris les plus graves – que le présent projet vise à introduire impose de déterminer le plafond de la peine d’emprisonnement en cas de correctionnalisation des crimes punissables de la réclusion à perpétuité (p.ex.

die strafbaar zijn met levenslange opsluiting (b.v. een moord). Er wordt voorgesteld om die bovengrens vast te leggen op veertig jaar.

De bovengrens van de gevangenisstraf in geval van correctionalisering van misdaden strafbaar met opsluiting van twintig tot dertig jaar moet tevens worden herzien, aangezien tot dusver enkel een gedeelte ervan correctionaliseerbaar was. Doodslag werd bijvoorbeeld als te ernstig beschouwd om te kunnen worden gecorrectionaliseerd. Er wordt voorgesteld die bovengrens te verhogen van twintig tot achtentwintig jaar. De Raad van State drukt in zijn advies (nr. 21) inderdaad de vrees uit dat het minieme verschil (2 jaar) van de duur van de maximale vrijheidsbenemende straf waarin is voorzien vóór en na correctionalisering ertoe zal leiden dat de verzachtende omstandigheden op oneigenlijke wijze in aanmerking worden genomen. Hieronder wordt tegemoetgekomen aan die vrees door te wijzen op de draagwijdte van de verplichting tot motivering van die beslissing (cf. *infra*, bespreking van de voorgestelde wijziging van artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867).

De bovengrens van de gevangenisstraf in geval van correctionalisering van een misdaad strafbaar met de (nieuwe) straf van opsluiting of hechtenis van dertig tot veertig jaar wordt op achtendertig jaar.

Er moet worden onderstreept dat de nieuwe straf van opsluiting van dertig tot veertig jaar de onmiddellijk lagere straf wordt van de levenslange opsluiting, die bijvoorbeeld betrekking heeft op de artikelen 52 (poging) en 69 (medeplichtigen) van het Strafwetboek, terwijl het ontwerp geen verhoging beoogt van de maximumstraf die van toepassing is op medeplichtigheid of poging tot een misdaad strafbaar met een levenslange opsluiting.

Om dat te ondervangen wordt een uitzondering ingevoegd in de twee voornoemde artikelen alsook in de artikelen 67 en 69 van de wet van 5 juni 1928 houdende herziening van het Tucht- en Strafwetboek voor de koopvaardij en de zeevisscherij.

Bijgevolg kunnen de correctionele rechtbanken voortaan gevangenisstraffen tot veertig jaar uitspreken, in plaats van 20 jaar zoals thans het geval is.

De dubbele aanleg – waarvan het ontbreken bij assisen vaak wordt bekritiseerd, maar moeilijk verenigbaar lijkt met het systeem van de volksjury – en het gegeven dat de correctionele kamers collegiaal zetelen, in ieder geval van het hof van beroep, lijken in dat opzicht voldoende garanties te bieden.

un assassinat). Il est proposé de fixer ce plafond à quarante ans.

Il convient également de revoir le plafond de la peine d'emprisonnement en cas de correctionnalisation des crimes punissables de la réclusion de vingt à trente ans, dont seule une partie de ces derniers était correctionnalisable jusqu'ici. Le meurtre, par exemple, était considéré comme étant trop grave pour pouvoir être correctionnalisé. Il est proposé de porter ce plafond de vingt à vingt-huit ans. Certes, dans son avis (n°21), le Conseil d'État exprime la crainte que la différence minime (2 ans) de la durée de privative de liberté maximale prévue avant et après correctionnalisation ne conduise à retenir les circonstances atténuantes de manière impropre. Il est répondu ci-dessous à cette crainte, en rappelant la portée de l'obligation de motiver cette décision (cf. *infra*, commentaire de la modification proposée de l'article 2 de la loi du 4 octobre 1867).

Le plafond de la peine d'emprisonnement en cas de correctionnalisation d'un crime punissable de la (nouvelle) peine de réclusion ou détention de trente à quarante ans est fixé à trente-huit ans.

Il est à noter que cette nouvelle peine de réclusion de trente à quarante ans devient "la peine immédiatement inférieure" à la peine de réclusion à perpétuité, que visent par exemple les articles 52 (tentative) et 69 (complices) du Code pénal, alors que le projet ne vise pas à augmenter la peine maximale applicable à la complicité ou tentative d'un crime punissable d'une peine de réclusion à perpétuité.

Pour y remédier, une exception est introduite aux deux articles précités, ainsi qu'aux articles 67 et 69 de la loi du 5 juin 1928 portant revision du Code disciplinaire et pénal pour la marine marchande et la pêche maritime.

Les juridictions correctionnelles pourront donc dorénavant prononcer des peines d'emprisonnement allant jusqu'à quarante ans, contre vingt ans aujourd'hui.

Le double degré de juridiction – dont l'absence en matière d'assises est souvent critiquée mais paraît peu compatible avec le système du jury populaire – et la collégialité des chambres correctionnelles, à tout le moins de la cour d'appel, paraissent à cet égard des garde-fous suffisants.

Er wordt niet voorgesteld om aan de correctionele rechtscolleges de mogelijkheid te bieden om respectievelijk een levenslange gevangenisstraf of een gevangenisstraf van dertig jaar op te leggen in geval van correctionalisering van een misdaad die strafbaar is met levenslange opsluiting of met twintig tot dertig jaar opsluiting.

In artikel 63 is immers het volgende bepaald: "Zijn de straffen van gelijke duur, dan wordt opsluiting beschouwd als een zwaardere straf dan hechtenis." Zo worden (criminele) opsluiting en hechtenis ook beschouwd als zwaardere straffen dan een (correctionele) gevangenisstraf.

Het valt blijkbaar niet te ontkennen dat de nuance tussen criminele of correctionele vrijheidsstraffen van gelijke duur nauwelijks waarneembaar is.

Er werd dus ervoor gekozen om het principe van een verlaging van de bovengrens van de vrijheidsstraf te behouden, wanneer de correctionalisering het gevolg is van de aanneming van verzachtende omstandigheden.

De veiligheid die wordt gevormd door de straf terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank bedoeld in de artikelen 34*bis* tot 34*quinquies* van het Strafwetboek moet verplicht bij bepaalde veroordelingen worden gevoegd (cf. artikel 8 van het ontwerp).

Bepalingen tot wijzigingen van de artikelen 31 tot 33bis, 34ter, 37ter, 56, 60, 80 en 81 van het Strafwetboek betreffende de straffen, de herhaling, de samenloop van misdrijven en de verzachtende omstandigheden

Artikelen 7 tot 18

Deze wijzigingen vloeien voort uit de veralgemening van de "correctionaliseerbaarheid" van de misdaden (cf. Hoofdstuk 2 van Titel III van dit ontwerp, betreffende artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden).

a) Artikelen 31 tot 33bis van het Strafwetboek (bijkomende straf van ontzetting van bepaalde politieke en burgerlijke rechten)

Artikelen 7 tot 10

— de verplichte levenslange ontzetting van bepaalde rechten, vanaf een straf van tien jaar opsluiting, zal worden uitgebreid tot de correctionele veroordelingen tot een (correctionele) gevangenisstraf van twintig jaar of meer (art. 31 van het Strafwetboek);

Il n'est pas proposé de permettre aux juridictions correctionnelles de prononcer respectivement une peine d'emprisonnement à perpétuité ou de trente ans en cas de correctionnalisation d'un crime punissable de la réclusion à perpétuité ou de vingt à trente ans.

En effet l'article 63 précise que "si les peines sont de même durée, la réclusion est considérée comme une peine plus forte que la détention". De même, la réclusion et la détention (peines criminelles) sont considérées comme des peines plus fortes que l'emprisonnement (peine correctionnelle).

Cependant, il paraît indéniable que la nuance entre des peines privatives de liberté criminelles ou correctionnelles d'une durée identique n'est guère perceptible.

Il a donc été choisi, lorsque la correctionnalisation résulte de l'admission de circonstances atténuantes, de conserver le principe d'une diminution du plafond de la peine privative de liberté.

Il ne faut pas non plus perdre de vue la sécurité que constitue la peine de mise à la disposition du tribunal de l'application des peines visée aux articles 34*bis* à 34*quinquies* du Code pénal, qui s'ajoute obligatoirement à certaines condamnations (cf. article 8 du projet).

Dispositions modifiant les articles 31 à 33bis, 34ter, 37ter, 56, 60, 80 et 81 du Code pénal relatifs aux peines, à la récidive, au concours d'infractions et aux circonstances atténuantes

Articles 7 à 18

Ces modifications découlent de la généralisation de la "correctionnalisabilité" des crimes (cf. Chapitre 2 du Titre III du présent projet, concernant l'article 2 de la loi du 5 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes).

a) Articles 31 à 33bis du Code pénal (peine accessoire d'interdiction de certains droits civils et politiques)

Articles 7 à 10

— l'interdiction obligatoire à perpétuité de certains droits, à partir d'une peine de dix ans de réclusion, sera étendue aux condamnations (correctionnelles) à une peine égale ou supérieure à vingt ans d'emprisonnement (art. 31 du Code pénal);

— de facultatieve ontzetting van die rechten, vanaf een straf vanaf vijf tot minder dan tien jaar opsluiting, zal worden uitgebreid tot een (correctionele) gevangenisstraf van tien tot minder dan twintig jaar(art. 32 van het Strafwetboek);

— artikelen 33 en 33*bis* van het Strafwetboek worden aangepast aan die wijzigingen.

De beoogde rechten zijn zeer specifiek (openbare ambten, bedieningen of betrekkingen vervullen, het recht om verkozen te worden…) en het is weinig waarschijnlijk dat personen veroordeeld tot dergelijk zware straffen die nog zouden kunnen uitoefenen.

De ontzetting van het kiesrecht, bedoeld in artikel 31, tweede lid, blijft nog steeds facultatief.

b) Artikel 34ter van het Strafwetboek (verplichte bijkomende straf van terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank)

Artikel 11

Die straf is verplicht de lege lata voor de misdaden bedoeld in artikel 34*ter*, 3°, in geval van een criminele straf, hetzij opsluiting of hechtenis, met een duur van minstens vijf jaar (cf. artikelen 8 e.v. van het Strafwetboek).

Zij zal voortaan ook verplicht zijn in geval van veroordeling tot een vrijheidsbenemende straf (m.a.w. opsluiting, hechtenis of gevangenisstraf, aangezien een straf onder elektronisch toezicht wel *vrijheidsbeperkend* is maar niet *vrijheidsbenemend*) van zulke duur.

c) Artikel 37ter van het Strafwetboek betreffende de werkstraf (dat vernummerd wordt tot artikel 37quinquies bij de wet van 7 februari 2014, die nog niet in werking is getreden; het nieuw artikel 37bis ingevoegd door die wet betreft de straf onder elektronisch toezicht en wordt door artikel 30 van het ontwerp gewijzigd)

Artikel 12

Het verbod op het uitspreken van een autonome werkstraf voor een aantal ernstige feiten, waaronder verscheidene thans niet-correctionaliseerbare misdaden (artikelen 393 tot 397 en 475), wordt uitgebreid tot alle misdaden die strafbaar zijn met opsluiting van 20 tot 30 jaar of meer, of met levenslange opsluiting.

— l'interdiction facultative de ces droits, à partir d'une peine égale ou supérieure cinq ans mais inférieure à dix ans de réclusion, sera étendue aux condamnations (correctionnelles) d'une durée égale ou supérieure à dix ans mais inférieure à vingt ans d'emprisonnement (art. 32 du Code pénal);

— les articles 33 et 33*bis* du Code pénal sont adaptés à ces modifications.

Les droits visés sont bien spécifiques (de remplir des fonctions, emplois ou offices publics, d'éligibilité,…) et on imagine mal que des condamnés à des peines si lourdes puissent encore les exercer.

La privation du droit de vote, visée à l'alinéa 2 de l'article 31, reste toujours facultative.

b) Article 34ter du Code pénal (peine accessoire obligatoire de mise à disposition du tribunal de l'application des peines)

Article 11

Cette peine est obligatoire de lege lata pour les crimes visés à l'article 34*ter*, 3° en cas de peine criminelle, soit une réclusion ou détention, qui sont d'une durée de cinq ans au moins (cf. articles 8 e.s. du Code pénal).

Elle le sera désormais également en cas de condamnation à une peine "privative de liberté" (c'est-à-dire de réclusion, de détention ou d'emprisonnement, la peine de surveillance électronique étant certes *restrictive* mais non *privative* de liberté) d'une telle durée.

c) Article 37ter du Code pénal relatif à la peine de travail (qui sera numéroté 37quinquies par la loi du 7 février 2014, non encore entrée en vigueur; le nouvel article 37bis introduit par cette loi est relatif à la peine de surveillance électronique et est modifié par l'article 30 du projet)

Article 12

L'interdiction de prononcer une peine de travail autonome pour une série de faits graves, dont plusieurs crimes actuellement non correctionnalisables (articles 393 à 397 et 475), est étendue à tous les crimes punissables de la réclusion de 20 à 30 ans ou plus, ou de la réclusion à perpétuité.

De ernst van de feiten die tot nog toe niet correctionaliseerbaar waren, maakt het noodzakelijk om ze uit te sluiten van het toepassingsgebied van de autonome straffen (elektronisch toezicht, werkstraf en probatiestraf).

De lijst van de tenlasteleggingen die daarvan zijn uitgesloten, wordt dus uitgebreid tot al de zwaarste feiten, net zoals die zullen worden uitgesloten van het toepassingsgebied van de opschorting van de uitspraak en van de procedure van voorafgaande erkenning van schuld.

Het gaat om de feiten die strafbaar zouden zijn met opsluiting van twintig jaar tot dertig jaar of meer als zij niet in wanbedrijven waren zijn omgezet, met andere woorden als geen verzachtende omstandigheden of een verzachtende verschoningsgrond eraan was toegekend bij de correctionalisering ervan of door het hof van assisen.

In tegenstelling tot de straf onder elektronisch toezicht, dat een zwaardere straf is (cf. art. 7 van het Strafwetboek) aangezien zij ertoe leidt dat de vrijheid van komen en gaan wordt beperkt, is het niet de bedoeling dat bijvoorbeeld doodslag of moord, zelfs verschoond wegens provocatie, kan worden gestraft met een autonome probatiestraf of werkstraf.

De lijsten van de feiten die zijn uitgesloten van de toepassing van de opschorting van de uitspraak (artikel 3 van de wet van 29 juni 1964), van de andere autonome straffen onder elektronisch toezicht (wet van 7 februari 2014) en van probatie (wet van 10 april 2014) en van de procedure van voorafgaande erkenning van schuld (nieuw artikel 216 van het Wetboek van Strafvordering) worden dienovereenkomstig, *mutatis mutandis*, aangepast (cf. commentaren *infra*).

Het is immers ondenkbaar een van die gunstmaatregelen toe te kennen in geval van een misdaad die strafbaar is met een straf van meer dan twintig jaar opsluiting, zelfs indien die werd gecorrectionaliseerd, bijvoorbeeld:

— vergiftiging, zonder het oogmerk te doden, maar die toch de dood heeft veroorzaakt en met racistische drijfveer (artikel 405*quater*, 6°, van het Strafwetboek);

— ontvoering of gevangenhouding van een minderjarige, die diens dood ten gevolge heeft (artikel 428, § 5, van het Strafwetboek);

— kwaadwillige belemmering van het verkeer die iemands dood ten gevolge heeft (artikel 408 van het Strafwetboek);

La gravité des faits qui n'étaient jusqu'ici pas correctionnalisables impose de les exclure du champ d'application des peines autonomes (surveillance électronique, travail et probation).

La liste des préventions qui en sont exclues est donc étendue à l'ensemble des faits les plus graves, tout comme ceux-ci seront exclus du champ d'application de la suspension du prononcé et de la procédure de la reconnaissance préalable de culpabilité.

Il s'agit des faits qui seraient punissables de la réclusion de vingt à trente ans ou plus s'ils n'avaient été transmués en délits, c'est-à-dire s'ils ne s'étaient vu reconnaître des circonstances atténuantes ou une excuse atténuante lors de leur correctionnalisation ou par la cour d'assises.

Contrairement à la peine de surveillance électronique, qui est une peine plus sévère (cf. art. 7 du Code pénal) entraînant une limitation de la liberté d'aller et venir, il ne convient pas par exemple qu'un meurtre ou un assassinat, même excusé par la provocation, puisse se voir sanctionner par une peine de travail ou de probation autonome.

Les listes des faits exclus du bénéfice du champ d'application de la suspension du prononcé (article 3 de la loi de la loi du 29 juin 1964), des autres peines autonomes de surveillance électronique (loi du 7 février 2014) et de probation (10 avril 2014) et de la procédure de la reconnaissance préalable de culpabilité (article 216 nouveau du Code d'instruction criminelle) sont adaptées en conséquence, *mutatis mutandis* (cf. commentaires *infra*).

Il est en effet inconcevable d'accorder l'une de ces faveurs du chef d'un crime punissable d'une peine supérieure à vingt à ans de réclusion, même s'il a été correctionnalisé, par exemple:

— l'empoisonnement ayant causé la mort sans intention de la donner et motivé par le racisme – article 405*quater*, 6° du Code pénal);

— l'enlèvement ou la détention d'un mineur ayant causé sa mort (article 428, § 5 du Code pénal);

— l'entrave méchante à la circulation ayant entraîné la mort (article 408 du Code pénal);

— foltering die onopzettelijk iemands dood heeft veroorzaakt (artikel 417*ter*, derde lid, 2°, van het Strafwetboek); brandstichting in een bewoond huis met de dood ten gevolge (artikel 518 van het Strafwetboek);

— doodslag gepleegd om de vernieling te vergemakkelijken of om de straffeloosheid ervan te verzekeren (artikel 532 van het Strafwetboek).

In antwoord op het advies van de Raad van State onder het randnummer 43 kan worden verwezen naar de aanpassingen die door voorliggend ontwerp worden aangebracht in artikel 16 van de wet van 7 februari 2014 tot invoering van het elektronisch toezicht als autonome straf die maken dat de inwerkingtreding van deze wet worden afgestemd op de inwerkingtreding van de wet van 10 april 2014 tot invoering van de probatie als autonome straf in het Strafwetboek en tot wijziging van het Wetboek van strafvordering en de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie en aldus ook van de wet 8 mei 2014 tot wijziging van de artikelen 217, 223, 224 en 231 van het Gerechtelijk Wetboek, (dat op zijn beurt werd gewijzigd door de wet van 26 november 2014 tot wijziging van de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van de artikelen 217, 223, 224 en 231 van het Gerechtelijk Wetboek wat de inwerkingtreding betreft).

d) Artikelen 52 en 69 van het Strafwetboek en artikelen 67 en 69 van de wet van 5 juni 1928 houdende herziening van het Tucht- en Strafwetboek voor de koopvaardij en de zeevisscherij ("de onmiddellijk lagere straf" in geval van een misdaad strafbaar met levenslange opsluiting)

Artikelen 13, 16, 32 en 33

De invoering van nieuwe categorieën van straffen van 30 tot 40 jaar opsluiting of hechtenis (artt. 9 en 11 van het Strafwetboek) zou impliceren dat, indien geen uitzondering zou worden ingevoegd in artikel 52 van hetzelfde Wetboek, de pogingen tot misdaden die strafbaar zijn met levenslange opsluiting (of levenslange hechtenis) voortaan zouden worden bestraft met dertig tot veertig jaar en niet langer met twintig tot dertig jaar opsluiting (of hechtenis). Een dergelijke verzwaring lijkt in het kader van deze hervorming niet wenselijk.

Artikel 69 van hetzelfde Wetboek (medeplichtigheid) en de artikelen 67 en 69 van de wet van 5 juni 1928 houdende herziening van het Tucht- en Strafwetboek voor de koopvaardij en de zeevisscherij, waarin dezelfde bewoordingen staan, worden in dezelfde zin aangepast.

— les tortures ayant causé involontairement la mort (article 417*ter*, alinéa 3,2° du Code pénal); l'incendie dans une maison habitée ayant entraîné la mort (art. 518 du Code pénal);

— le meurtre commis pour faciliter la destruction ou en assurer l'impunité (art. 532 du Code pénal).

En réponse à l'avis du Conseil d'État au point 43, il peut être renvoyé aux adaptations apportées par le présent projet à l'article 16 de la loi du 7 février 2014 instaurant la surveillance électronique comme peine autonome, lesquelles donnent lieu à un alignement de l'entrée en vigueur de cette loi sur l'entrée en vigueur de la loi du 10 avril 2014 insérant la probation comme peine autonome dans le Code pénal, et modifiant le Code d'instruction criminelle, et la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation et donc également de la loi du 8 mai 2014 modifiant les articles 217, 223, 224 et 231 du Code judiciaire (qui a été modifiée à son tour par la loi du 26 novembre 2014 modifiant, en ce qui concerne l'entrée en vigueur, la loi du 8 mai 2014 modifiant les articles 217, 223, 224 et 231 du Code judiciaire).

d) Articles 52 et 69 du Code pénal , et articles 67 et 69 de la loi du 5 juin 1928 portant revision du Code disciplinaire et pénal pour la marine marchande et la pêche maritime ("peine immédiatement inférieure" en cas de crime punissable de la réclusion à perpétuité)

Articles 13, 16, 32 et 33

L'introduction de nouvelles catégories de peines de 30 à 40 ans de réclusion et de détention (art. 9 et 11 du Code pénal) aurait pour implication, à défaut de l'introduction d'une exception à l'article 52 du même Code, que les tentatives de crimes punissables de la réclusion à perpétuité (ou de la détention) à perpétuité seraient dorénavant punies de la réclusion (ou de la détention) de trente à quarante ans, et non plus de vingt ans à trente ans. Une telle aggravation ne paraît pas souhaitable dans le cadre de la présente réforme.

Les articles 69 du même Code (complicité) et les articles 67 et 69 de la loi du 5 juin 1928 portant revision du Code disciplinaire et pénal pour la marine marchande et la pêche maritime, qui contiennent la même expression, sont adaptés dans le même sens.

e) Artikel 56 (nieuwe leden 3 en 4) van het Strafwetboek betreffende de bovengrenzen van de gevangenisstraffen en van de autonome straffen in geval van herhaling

Artikel 14

1. Enerzijds wordt artikel 56 van het Strafwetboek, dat betrekking heeft op de herhaling, met een derde lid aangevuld om te voorzien in een bovengrens voor de straf die zal kunnen worden uitgesproken in geval van een nieuwe gecorrectionaliseerde misdaad of waarvoor het hof van assisen het bestaan van verzachtende omstandigheden heeft erkend.

De duur van de criminele straf waarin de wet voorziet en die dus zou kunnen worden uitgesproken door het hof van assisen in geval van niet-correctionalisering, zal niet mogen worden overschreden.

Dit lid wil een antwoord bieden op het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 193/2011 en 199/2011 van 15 en 22 december 2011. Het Hof heeft voor recht gezegd dat artikel 56, tweede lid, van het Strafwetboek, in samenhang gelezen met artikel 25 van hetzelfde Wetboek, met artikel 216*novies* van het Wetboek van Strafvordering en met artikel 2, eerste lid en derde lid, van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, doch enkel in zoverre het toelaat de inverdenkinggestelde die naar de correctionele rechtbank is verwezen wegens een gecorrectionaliseerde misdaad die is gepleegd minder dan vijf jaar nadat hij een gevangenisstraf van minstens één jaar heeft ondergaan of nadat die straf is verjaard, te veroordelen tot een hogere straf dan die welke kan worden uitgesproken ten aanzien van de inverdenkinggestelde die wegens dezelfde misdaad die in diezelfde omstandigheid is gepleegd, naar het hof van assisen is verwezen. In afwachting dat de wetgever optreedt, verduidelijkte het Hof, komt het de correctionele rechter toe bij de bepaling van de straf erover te waken dat hij in zodanig geval niet veroordeelt tot een vrijheidsberovende straf waarvan de duur de maximumtermijn van de vrijheidsberovende straf die door het hof van assisen zou kunnen worden opgelegd, te boven gaat.

Dat arrest beoogt enkel artikel 56, tweede lid, van het Strafwetboek (hypothese van wanbedrijf na wanbedrijf). Het lijkt evenwel noodzakelijk de redenering uit te breiden tot artikel 56, eerste lid, (wanbedrijf na misdaad, dus ernstiger dan wanbedrijf na wanbedrijf) om een nieuwe strafbaarstelling ten aanzien van artikel 54 te voorkomen. Artikel 54 voorziet immers niet in verzwaring van de maximumstraf in geval van misdaad die strafbaar is met opsluiting van 20 tot 30 jaar, terwijl artikel 56, eerste lid, de correctionele rechtbank thans in staat stelt om tot 40 jaar (20x2) gevangenisstraf te gaan op

e) Article 56 (alinéas 3 et 4 nouveaux) du Code pénal en ce qui concerne les plafonds des peines d'emprisonnement et des peines autonomes en cas de récidive

Article 14

1. D'une part, un alinéa 3 est ajouté à l'article 56 du Code pénal relatif à la récidive, afin de plafonner la peine qui pourra être prononcée du chef d'un crime, commis en récidive, qui a été correctionnalisé ou pour lequel la cour d'assises a admis l'existence de circonstances atténuantes.

Cette peine ne pourra jamais excéder la durée de la peine criminelle prévue par la loi et qui eût donc pu être prononcée par la cour d'assises sans correctionnalisation.

Cet alinéa vise à apporter une réponse à l'arrêt de la Cour constitutionnelle n°193/2011 et 199/2011 des 15 et 22 décembre 2011. La Cour a dit pour droit que l'article 56, alinéa 2, du Code pénal, lu en combinaison avec l'article 25 du même Code, avec l'article 216*novies* du Code d'instruction criminelle et avec l'article 2, alinéas 1er et 3, de la loi du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes, viole les articles 10 et 11 de la Constitution, mais uniquement dans la mesure où il autorise la condamnation de l'inculpé renvoyé au tribunal correctionnel du chef d'un crime correctionnalisé commis moins de cinq ans après qu'il a subi ou prescrit une peine d'emprisonnement d'au moins un an, à une peine supérieure à celle qui peut être prononcée à l'égard de l'inculpé renvoyé à la cour d'assises du chef du même crime commis dans cette même circonstance. En attendant une intervention du législateur, la Cour a précisé que le juge correctionnel doit, lorsqu'il détermine la peine, veiller à ne pas condamner en pareil cas à une peine privative de liberté dont la durée excède le délai maximum de la peine privative de liberté qui pourrait être imposée par la cour d'assises.

Cet arrêt ne vise que l'alinéa 2 de l'article 56 du Code pénal (hypothèse du délit sur délit). Cependant, il semble nécessaire d'élargir le raisonnement à l'article 56, alinéa 1er (délit sur crime, donc plus grave que délit sur délit) pour éviter une nouvelle discrimination au regard de l'article 54. En effet, l'article 54 ne prévoit pas d'aggravation du maximum de peine en cas de crime passible de la réclusion de 20 ans à 30 ans, alors que l'article 56, alinéa 1er, permet actuellement au tribunal correctionnel de monter à 40 ans (20x2) d'emprisonnement sur base de l'actuel article 25. Dès lors, lorsque le

grond van het huidige artikel 25. Bijgevolg, wanneer de beklaagde zich in staat van wettelijke herhaling bevindt, kan de correctionele rechtbank een gevangenisstraf van 40 jaar uitspreken, terwijl het hof van assisen voor een gelijkaardig misdrijf, zelfs in staat van herhaling, "slechts" tot een opsluiting van 30 jaar kan veroordelen.

2. Bovendien vult een nieuw vierde lid hetzelfde artikel 56 van het Strafwetboek aan.

De bovengrenzen van de autonome straffen bedoeld in de artikelen 37*ter* en volgende van het Strafwetboek werden door de wetgever vastgelegd opdat die straffen in de praktijk uitvoerbaar zouden zijn en de bevoegde diensten ze daadwerkelijk zouden kunnen volgen en niet zouden worden overbelast.

Uit studies blijkt overigens dat dergelijke straffen niet meer doeltreffend zijn boven een bepaalde bovengrens.

De wetgever heeft bijgevolg erin voorzien dat die bovengrenzen in tegenstelling tot de gevangenisstraffen of geldboeten niet zullen worden verhoogd in geval van samenloop van wanbedrijven (artikel 60 van het Strafwetboek de lege lata).

Artikel 56, nieuw vierde lid, is erop gericht een beslissing te nemen over het bestaande twistpunt inzake de vraag of deze bovengrenzen ook ongewijzigd blijven in geval van herhaling , zoals de logica voorschrijft en het hof van beroep te Brussel in diverse arresten heeft geoordeeld (waaronder het arrest van 28 mei 2014 ref.2012/VJ11/838).

f) Artikel 60 van het Strafwetboek betreffende de bovengrenzen van de gevangenisstraffen en van de autonome straffen in geval van samenloop van wanbedrijven

Artikel 15

Hiermee wordt een uitzondering op de bovengrens van twintig jaar gevangenisstraf beoogd in het geval van een samenloop met een misdaad die strafbaar is met een maximumstraf van meer dan twintig jaar opsluiting, wanneer deze werd gecorrectionaliseerd en strafbaar is met een gevangenisstraf van meer dan 20 jaar.

In dat geval zal de zwaarste gevangenisstraf kunnen worden uitgesproken.

Dezelfde bepaling zal worden aangevuld in het kader van de latere invoering van de nieuwe autonome straffen onder elektronisch toezicht en van probatie (zie de desbetreffende hoofdstukken van voorliggend ontwerp).

prévenu se trouve en état de récidive légale, le tribunal correctionnel peut prononcer une peine d'emprisonnement de quarante ans, tandis que pour une infraction similaire, la cour d'assises peut condamner l'intéressé à une réclusion de trente ans "uniquement", même en état de récidive.

2. En outre, un alinéa 4 nouveau complète le même article 56 du Code pénal.

Les plafonds des peines autonomes visées aux articles 37*ter* et suivants du Code pénal ont été fixés par le législateur pour que ces peines soient réalisables dans la pratique et que leur suivi puisse être assuré effectivement par les services compétents, qu'il ne faudrait pas engorger.

Des études montrent en outre que des peines de ce type ne sont pas plus efficaces au-delà d'une certaine durée.

Le législateur a par conséquent prévu que, contrairement aux peines d'emprisonnement ou d'amende, ces plafonds ne seront pas augmentés en cas de concours de délits (article 60 du Code pénal de lege lata).

L'alinéa 4 nouveau de l'article 56 vise à trancher la controverse existant quant à la question de savoir si ces plafonds restent également inchangés en cas de récidive, comme l'impose la logique et comme en a jugé la cour d'appel de Bruxelles dans plusieurs arrêts (dont l'arrêt du 28 mai 2014 réf.2012/VJ11/838).

f) Article 60 du Code pénal en ce qui concerne les plafonds des peines d'emprisonnement et des peines autonomes en cas de concours de délits

Article 15

Il s'agit de prévoir une exception au plafond de vingt années d'emprisonnement dans l'hypothèse d'un concours avec un crime punissable d'une peine maximale supérieure à vingt ans de réclusion, lorsque celui-ci a été correctionnalisé et qu'il est, partant, punissable d'une peine d'emprisonnement supérieure à vingt ans.

Dans ce cas, la peine d'emprisonnement la plus forte pourra être prononcée.

La même disposition sera complétée dans le cadre de l'introduction ultérieure des nouvelles peines autonomes de surveillance électronique et de probation (cf. chapitres du présent projet y relatifs).

In antwoord op het advies van de Raad van State onder het randnummer 44, dat in se eigenlijk betrekking heeft op dit artikel van het ontwerp, kan worden verwezen naar de indirecte oplosssing die voorliggend ontwerp voorstelt. In het hoofdstuk van het ontwerp dat wijzigingen aanbrengt in de bepalingen van de wet van 7 februari 2014 tot invoering van het elektronisch toezicht als autonome straf, is voorzien dat artikel 12 van de desbetreffende wet wordt opgeheven. In het hoofdstuk van voorliggend ontwerp dat betrekking heeft op de wijzigingen inzake de autonome probatiestraf, is een wijziging voorzien die betrekking heeft op artikel van het Strafwetboek in de zin aangegeven door de Raad van State. Deze wijziging zal pas in werking treden op het moment van inwerkingtreding van de twee voormelde wetten.

g) Artikelen 80 en 81 van het Strafwetboek betreffende de verzachtende omstandigheden (bovengrens van de gevangenisstraf na aanneming van verzachtende omstandigheden door het hof van assisen)

Artikelen 17 en 18

Volgens voornoemde arresten 193/2011 en 199/2011 van het Grondwettelijk Hof moet de strafmaat identiek zijn ongeacht de autoriteit dat de misdaad heeft omgezet in een wanbedrijf wegens verzachtende omstandigheden: een onderzoeksgerecht of het openbaar ministerie (artikel 25 van het Strafwetboek – cf. hierboven commentaar van artikel 2 van het ontwerp) of het hof van assisen (artikelen 80 en 81 van hetzelfde Wetboek).

In dat laatste geval behoudt het hof van assisen de mogelijkheid om te beslissen dat, ondanks de verzachtende omstandigheden die het aanneemt, het feit een misdaad blijft, maar van een minder ernstige "categorie", waarvan de bovenste grens met die van de gevangenisstraf wordt gelijkgesteld.

Bijgevolg zal moord, wat strafbaar is met levenslange opsluiting, na het aanvaarden van verzachtende omstandigheden nog steeds strafbaar zijn met een vrijheidsbenemende straf met een maximum van veertig jaar (gevangenisstraf in geval van correctionalisering, opsluiting of gevangenisstraf ingeval de zaak voor het assisenhof komt) en niet meer van dertig jaar.

Doodslag, strafbaar met opsluiting van twintig tot dertig jaar, zal zelfs ingeval verzachtende omstandigheden worden aanvaard, nog steeds strafbaar zijn met een vrijheidsbenemende straf met een maximum van achtentwintig jaar (gevangenisstraf in geval van

En réponse à l'avis du Conseil d'État au point 44, qui en soi porte en réalité sur cet article du projet, il peut être renvoyé à la solution indirecte que propose le présent projet. Dans le chapitre du projet qui apporte des modifications aux dispositions de la loi du 7 février 2014 instaurant la surveillance électronique comme peine autonome, il est prévu que l'article 12 de la loi en question est abrogé. Dans le chapitre du présent projet portant sur les modifications relatives à la peine de probation autonome, une modification est prévue concernant l'article du Code pénal dans le sens indiqué par le Conseil d'État. Cette modification n'entrera en vigueur qu'au moment de l'entrée en vigueur des deux lois précitées.

g) Articles 80 et 81 du Code pénal relatifs aux circonstances atténuantes (plafond de la peine d'emprisonnement après admission de circonstances atténuantes par la cour d'assises)

Articles 17 et 18

Il résulte des arrêts précités n°193/2011 et 199/2011 de la Cour constitutionnelle que le plafond de la peine d'emprisonnement doit être identique quelle que soit l'autorité qui a transmué le crime en délit en raison de circonstances atténuantes: une juridiction d'instruction ou le ministère public (article 25 du Code pénal – cf. ci-dessus commentaire de l'article 2 du projet) ou la cour d'assises (articles 80 et 81 du même Code).

Dans ce dernier cas, la cour d'assises conserve la faculté de décider que les circonstances atténuantes qu'elle admet laisse au fait son caractère de crime mais d'une "catégorie" moins grave mais dont le plafond est aligné sur celui de la peine d'emprisonnement.

Ainsi, un assassinat, punissable de la réclusion à perpétuité, sera-t-il toujours punissable, en cas d'admission de circonstances atténuantes, d'une peine privative de liberté maximale de quarante ans (d'emprisonnement s'il a été correctionnalisé, de réclusion ou d'emprisonnement s'il est jugé par la cour d'assises) et non plus de trente ans.

Un meurtre, punissable de la réclusion de vingt à trente ans, sera quant à lui toujours punissable, en cas d'admission de circonstances atténuantes, d'une peine privative de liberté maximale de vingt-huit ans (d'emprisonnement s'il a été correctionnalisé, de réclusion ou

correctionalisering, opsluiting of gevangenisstraf ingeval de zaak voor het assisenhof komt), en niet meer van twintig jaar.

De invoeging van de nieuwe categorieën opsluiting en hechtenis van dertig tot veertig jaar komt aan bod in de artikelen 1*bis* en 1*ter* van het ontwerp (art. 9 en 11 van het Strafwetboek – cf. *supra*).

Bepaling tot wijziging van artikel 92 van het Strafwetboek betreffende de verjaring van straffen

Artikel 19

1. De voorgestelde wijziging strekt ook ertoe dat rekening wordt gehouden met de zwaarte van de correctionele straffen, zoals voorzien in artikel 25 van het Strafwetboek, die ten aanzien van de gecorrectionaliseerde misdaden voortaan kan oplopen tot veertig jaar. Zij strekt tot een afstemming van de verjaringstermijn voor de zwaarste straffen op de verjaringstermijn voor de criminele straffen. In het nieuwe derde lid wordt dan ook bepaald dat, indien de uitgesproken straf twintig jaar te boven gaat, de verjaringstermijn twintig jaar bedraagt.

2. Anderzijds wordt artikel 92 in overeenstemming gebracht met artikel 91, aangezien de misdaden van internationaal recht bedoeld in de artikelen 136*bis* tot 136*quater* (genocide, misdaad tegen de mensheid en oorlogsmisdaden) voortaan niet kunnen verjaren zelfs als zij gecorrectionaliseerd zijn.

Bepalingen tot wijziging van het Strafwetboek met betrekking tot de verzwarende omstandigheid van de blijvende arbeidsongeschiktheid

Artikelen 20, 23 en 24
(alsook 30, 31, 34, 39, 40 en 41)

Het voorontwerp van wet beoogt, in artikel 400 van het Strafwetboek tot bestraffing van de opzettelijke slagen en verwondingen, die hetzij een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, hetzij het volledig verlies van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware verminking ten gevolg hebben, en in de betrokken artikelen, de notie “blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid” te vervangen door “ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden”.

De voorgestelde wijzigingen worden ingegeven door de volgende overwegingen:

d’emprisonnement s’il est jugé par la cour d‘assises) et non plus de vingt ans.

L’insertion des nouvelles catégories de réclusion et détention de trente à quarante ans fait l’objet des articles 1*bis* et 1*ter* du projet (art. 9 et 11 du Code pénal – cf. *supra*).

Disposition modifiant l’article 92 du Code pénal en ce qui concerne la prescription des peines

Article 19

1. La modification proposée vise à voir prendre en considération la gravité des peines correctionnelles, prévue à l’article 25 du Code pénal et pouvant désormais aller jusqu’à quarante ans pour les crimes correctionnalisés. Elle tend à une harmonisation de la prescription des peines les plus graves avec celle des peines criminelles. Le nouvel alinéa 3 prévoit dès lors que si la peine prononcée dépasse vingt années, la prescription s’opère par vingt ans.

2. D’autre part, l’article 92 est aligné sur l’article 91 en ce que les crimes de droit international visés aux articles 136*bis* à 136*quater* (génocide, crime contre l’humanité et crimes de guerre) seront dorénavant imprescriptibles même s’ils sont correctionnalisés.

Dispositions modifiant le Code pénal en ce qui concerne la circonstance aggravante de l’incapacité permanente de travail

Articles 20, 23 et 24
(ainsi que 30, 31, 34, 39, 40 et 41)

L’avant-projet de loi vise à remplacer, dans l’article 400 du Code pénal sanctionnant les coups et blessures volontaires ayant causé une maladie paraissant incurable, une incapacité permanente de travail personnel, la perte de l’usage absolu d’un organe ou une mutilation grave ainsi que dans les articles concernés, la notion d’ “incapacité permanente de travail personnel” par la notion d’ “incapacité de travail personnel de plus de quatre mois”.

Les changements proposés sont dictés par les considérations suivantes:

Het Strafwetboek voorziet in afzonderlijke categorieën van opzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel, naargelang de ernst ervan. Het onderscheidt slagen of verwondingen die geen ziekte of arbeidsongeschiktheid ten gevolg hebben (artikel 398 van het Strafwetboek). Het voorziet in een strafverzwaring wanneer de toegebrachte slagen of verwondingen een niet ongeneeslijk lijkende ziekte of een tijdelijke ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid ten gevolg hebben (artikel 399 van het Strafwetboek). Het voorziet eveneens in een zwaardere straf wanneer het opzettelijk toebrengen van letsels een ongeneeslijk lijkende ziekte, een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van arbeid, het volledig verlies van het gebruik van een orgaan of een zware verminking ten gevolg heeft (artikel 400 van het Strafwetboek).

De artikelen 398, 399 en 400 van het Strafwetboek staan onder titel VIII van boek II van het Strafwetboek, dat gewijd is aan de misdaden en wanbedrijven tegen personen en, meer in het bijzonder, in een hoofdstuk gewijd aan opzettelijk doden, opzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel, foltering, onmenselijke en vernederende behandeling.

De wetgever heeft in het Strafwetboek geen omschrijving gegeven van de verschillende mogelijke lichamelijke letsels noch van de straf verbonden aan die feiten, maar heeft ervoor geopteerd om het opzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel onder te brengen in verschillende categorieën (R. SCREVENS en A. MEEUS, *Les Novelles, Droit pénal, Homicides et lésion corporelles volontaires*, addenda bij voorgaande editie, vol. IV, Brussel, Larcier, 1991 en A DELANNAY, "Les homicides et lésions corporelles volontaires", in *Les infractions, Les infractions contre les personnes*, vol. 2, Brussel, Larcier, 2010, blz. 85 tot 419). Het Strafwetboek verbindt de ernst van de opzettelijke slagen of verwondingen dus aan de gevolgen ervan voor het slachtoffer. Hij die opzettelijk slagen of verwondingen toebrengt, is aansprakelijk voor het gevolg van dat misdrijf, ook al staat het gevolg los van zijn wil.

De dader van de slagen en verwondingen is immers aansprakelijk voor de verzwarende omstandigheden verbonden aan de omvang van de schade, zonder dat de rechter zich hoeft te buigen over de vraag of die dader het oogmerk of de verwachting had te schaden. Zodra de slagen opzettelijk zijn toegebracht, is de dader ervan aansprakelijk voor alle gevolgen die eruit voortvloeien (Cass., 7 mei 1923, *Pas.*, 1923, I, blz. 300).

De artikelen 399 en 400 van het Strafwetboek geven evenwel aanleiding tot toepassingsproblemen, vermits de gevolgen van opzettelijke slagen of verwondingen

Le Code pénal classe les lésions corporelles volontaires en catégories distinctes suivant leur gravité. Il distingue les coups ou les blessures qui n'ont causé aucune maladie ou incapacité de travail (article 398 du Code pénal). Il prévoit une aggravation de peine lorsque les coups portés ou les blessures causées ont provoqué une maladie ne paraissant pas incurable ou une incapacité temporaire de se livrer à un travail personnel quelconque (article 399 du Code pénal). Il prescrit également une peine plus grave lorsque les lésions volontaires ont causé une maladie paraissant incurable, une incapacité permanente d'effectuer un travail quelconque, la perte de l'usage absolu d'un organe ou une mutilation grave (article 400 du Code pénal).

Les articles 398, 399 et 400 du Code pénal se situent dans le titre VIII du Livre II du Code pénal consacré aux crimes et délits contre les personnes et, plus particulièrement, dans un chapitre consacré aux homicides, aux lésions corporelles volontaires, à la torture et aux traitements inhumains et dégradants.

Le législateur n'a pas défini dans le Code pénal les différentes lésions corporelles possibles ainsi que la peine qui s'attacherait à ces faits mais a choisi de classifier les lésions corporelles volontaires en plusieurs catégories (R. SCREVENS et A. MEEUS, *Les Novelles, Droit pénal, Homicides et lésion corporelles volontaires*, addenda à l'édition précédente, t. IV, Bruxelles, Larcier, 1991 et A DELANNAY, "Les homicides et lésions corporelles volontaires", in *Les infractions, Les infractions contre les personnes*, vol. 2, Bruxelles, Larcier, 2010, p.85 à 419). Le Code pénal fait donc dépendre la gravité des coups ou blessures volontaires des conséquences qu'ils ont eues pour la victime. Celui qui commet volontairement l'infraction de coups ou blessures volontaires est responsable du résultat que cette infraction a produit même si celui-ci ne dépend pas de sa volonté.

L'auteur des coups et blessures est en effet responsable des circonstances aggravantes liées à l'importance du dommage sans que le juge ne doive s'interroger sur la question de savoir si le dommage avait été voulu ou même prévu par cet auteur. Dès l'instant ou les coups ont été volontairement portés, leur auteur est tenu des toutes les conséquences qui en ont résulté (Cass, 7 mai 1923, *Pas.*, 1923, I, p.300).

Cependant, les articles 399 et 400 du Code pénal posent des difficultés d'application étant donné que les conséquences des coups ou des blessures volontaires

kunnen evolueren tijdens de rechtsgang, wat een weerslag heeft op de strafmaat. De gevolgen van de feiten die bijvoorbeeld aanvankelijk bestaan in opzettelijke slagen of verwondingen die tijdelijke ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid ten gevolg hebben, kunnen evolueren naar blijvende ongeschiktheid.

In de meeste gevallen doen de rechterlijke autoriteiten een beroep op een expertise ter bepaling van de kwalificatie om uit te maken of het gaat om een tijdelijke dan wel blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid bij het slachtoffer. Een expertise waartoe bevolen wordt in het stadium van het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek stelt de feitenrechter in staat om uitspraak te doen over een volledig dossier. Die situatie verplicht evenwel het parket te wachten op de uitspraak van een deskundige over de ongeschiktheid van het slachtoffer, vooraleer de feiten kunnen worden gekwalificeerd en kan worden gedagvaard of de vordering kan worden ingesteld voor de regeling van de rechtspleging. Nochtans is het vaak maandenlang wachten op de conclusies van de deskundige, aangezien deze zijn conclusies stelt wanneer de arbeidsongeschiktheid geen verdere evolutie meer aangeeft. Het strafonderzoek kan dus aanslepen zolang de letsels niet geconsolideerd zijn.

Indien de gevolgen van de opzettelijke slagen of verwondingen verergeren terwijl de zaak hangende is voor de feitenrechter, wordt de zaak verdaagd en beveelt de rechter een forensisch deskundigenonderzoek. Die situatie is bijzonder nadelig voor een beklaagde die in voorlopige hechtenis zit op het tijdstip van het vonnis. Desgevallend kan de rechter de feiten herkwalificeren (A. DELANNAY, *op.cit.*, blz. 298 e.v.).

De rechter die bijvoorbeeld de beklaagde veroordeelt wegens opzettelijk toebrengen van slagen of verwondingen met tijdelijke arbeidsongeschiktheid tot gevolg kan niet, op straffe van een beslissing op tegenspraak, de deskundige verzoeken om uit te maken of het slachtoffer blijvende invaliditeit heeft overgehouden, vermits zij reeds niet bewezen verklaard is. De rechter die een deskundigenonderzoek op burgerlijk vlak beveelt, moet er dus voor zorgen dat de voorwaarden van de opdracht die hij toevertrouwt aan de deskundige niet in tegenspraak zijn met het misdrijf dat hij bewezen heeft verklaard (A. MASSET, “Coups et blessures volontaires – incapacité – invalidité”, opm. onder Cass., 31 maart 1993, *J.L.M.B.*, 1994, blz. 182).

Bij de beoordeling van de burgerlijke rechtsvordering is de rechter gebonden door de uitspraak die hij op strafgebied heeft gedaan. Indien de rechter de dader van de feiten veroordeelt wegens slagen of verwondingen op grond van artikel 399 van het Strafwetboek, kan uit

peuvent évoluer en cours de procédure, ce qui a une incidence sur le taux de la peine. Par exemple, les conséquences des faits qui, au départ, constituent des coups ou des blessures volontaires ayant causé une incapacité temporaire d’effectuer un travail personnel peuvent évoluer vers une incapacité permanente.

Dans la plupart des cas, les autorités judiciaires auront recours à une expertise de qualification pour déterminer s’il existe une incapacité temporaire ou une incapacité permanente de travail personnel dans le chef de la victime. Une expertise ordonnée au cours de l’information ou de l’instruction permet au juge du fond de statuer sur un dossier complet. Cette situation oblige cependant le parquet d’attendre qu’un expert se prononce sur l’incapacité subie par la victime avant de qualifier les faits et de lancer citation ou de tracer le réquisitoire pour le règlement de la procédure. Cependant, les conclusions de l’expert sont souvent attendues après de longs mois étant donné que celui-ci rend ses conclusions lorsque l’incapacité de travail n’est plus susceptible d’évoluer. L’enquête pénale peut donc se prolonger tant que les lésions ne sont pas consolidées.

Si les conséquences des coups ou des blessures volontaires deviennent plus graves alors que l’affaire est pendante devant le juge du fond, la cause sera remise à une date ultérieure et le juge ordonnera une expertise médico-légale. Cette situation est particulièrement préjudiciable au prévenu qui est en détention préventive lors du jugement. Le cas échéant, le juge pourra requalifier les faits (A. DELANNAY, *op. cit.*, p. 298 et sv.).

Le juge qui condamne par exemple le prévenu du chef de coups ou blessures volontaires ayant entraîné une incapacité temporaire de travail ne peut pas, sous peine de rendre une décision contradictoire, inviter l’expert à déterminer s’il subsiste dans le chef de la victime une invalidité permanente, puisqu’elle est déjà déclarée non établie. Le juge qui ordonne une expertise sur le plan civil doit donc veiller à ce que les termes de la mission qu’il confie à l’expert n’entre pas en contradiction avec l’infraction qu’il a déclaré établie (A MASSET, “Coups et blessures volontaires – incapacité – invalidité”, obs. sous Cass., 31 mars 1993, *J.L.M.B.*, 1994, p. 182).

Lors de l’examen de l’action civile, le juge est lié par la décision qu’il a rendue en matière pénale. Si le juge condamne l’auteur des faits de coups ou blessures sur la base de l’article 399 du Code pénal, plus aucune indemnisation ne peut être accordée pour les mêmes

dezelfde feiten geen enkele schadevergoeding meer toegekend worden voor blijvende arbeidsongeschiktheid. Die situatie benadeelt het slachtoffer, dat op volledige schadeloosstelling rekent.

Indien de dader van de feiten van slagen en verwondingen werd veroordeeld bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing en de gevolgen van die slagen en verwondingen na de definitieve beslissing zijn opgedoken, kan de dader, krachtens het *non bis in idem*-beginsel niet meer worden vervolgd voor hetzelfde feit op grond van een strengere strafrechtelijke bepaling die met die gevolgen rekening houdt.

Verschillende wetsvoorstellen die zijn ingediend bij het parlement pleiten voor de opheffing van het onderscheid dat het Strafwetboek maakt in de artikelen 399 en 400 door in een onderscheiden straf te voorzien wanneer de toegebrachte slagen of verwondingen een niet ongeneeslijk lijkende ziekte of een tijdelijke ongeschiktheid tot het verrichten van arbeid ten gevolg hebben, dan wel een ongeneeslijk lijkende ziekte, een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van arbeid, het volledig verlies van het gebruik van een orgaan of een zware verminking ten gevolg hebben (bijvoorbeeld, wetsvoorstel tot wijziging van de artikelen 399, 400 en 405*bis* van het Strafwetboek, wat de vrijwillige slagen en verwondingen betreft, ingediend bij de Kamer van volksvertegenwoordigers op 24 september 2010 door de heer T. GIET c.s., *Gedr. St.*, gewone zitting, 2010, doc. nr. 52-0370; wetsvoorstel tot wijziging van de artikelen 398, 399 en 400 van het Strafwetboek, in verband met opzettelijke slagen en verwondingen, ingediend bij de Kamer van volksvertegenwoordigers op 14 december 2010 door de heren J. GEORGE en G. KINDERMANS, *Gedr. St.*, gewone zitting; 2010-2011, doc. nr. 53-0815; wetsvoorstel tot wijziging van het Strafwetboek wat betreft de tijdelijke en de blijvende ongeschiktheid, ingediend bij de Kamer van volksvertegenwoordigers op 9 november 2011 door de heer R. TERWINGEN en mevrouw S. BECQ, *Gedr. St.*, gewone zitting, 2011-2012, doc. nr. 53-1874). Die voorstellen voorzien dus in het groeperen van de objectieve verzwarende omstandigheden uit die artikelen in één enkele strafrechtelijke bepaling die gepaard gaat met één straf. De voorgestelde strafmarge verwijst naar de minima van de straffen bedoeld in artikel 399 van het Strafwetboek en naar de maxima van de straffen bedoeld in artikel 400 van het Strafwetboek.

In dat geval kan de rechter op korte termijn een uitspraak doen over de strafvordering, waardoor het slachtoffer als zodanig erkend kan worden voordat de burgerlijke rechtsvordering afgesloten is. Die oplossing voorkomt tevens dat beslissingen op tegenspraak zouden worden genomen over zowel de strafvordering als wat de burgerlijke rechtsvordering betreft.

faits en raison d'une incapacité permanente de travail. Cette situation porte préjudice à la victime qui attend une réparation complète de son dommage.

Si l'auteur des faits de coups et blessures a été condamné par une décision passée en force de chose jugée et que les conséquences de ces coups et blessures sont apparues après la décision définitive, l'auteur ne pourra plus être poursuivi pour le même fait sur la base d'une disposition pénale plus sévère qui tient compte de ces conséquences en vertu du principe *non bis in idem.*

Plusieurs propositions de loi déposées au parlement proposent de supprimer la distinction que le Code pénal effectue dans les articles 399 et 400 en prescrivant une peine différente lorsque les conséquences des coups ou blessures volontaires entrainent une maladie ne paraissant pas incurable ou une incapacité temporaire d'effectuer un travail ou bien une maladie paraissant incurable, une incapacité permanente d'effectuer un travail, la perte de l'usage absolu d'un organe ou une mutilation grave (par exemple, Proposition de loi modifiant les articles 399, 400 et 405*bis* du Code pénal en ce qui concerne les coups et blessures volontaires déposée à la Chambre des représentants le 24 septembre 2010 par M. T. GIET et consorts, *Doc. Parl.*, sess. ord., 2010, doc. n° 52-0370; Proposition de loi visant à réformer les articles 398, 399 et 400 du Code pénal en matière de coups et blessures volontaires déposée à la Chambre des représentants le 14 décembre 2010 par MM. J. GEORGE et G. KINDERMANS, *Doc. Parl.*, sess. ord., 2010-2011, doc. n° 53-0815; Proposition de loi modifiant le Code pénal en ce qui concerne l'incapacité temporaire et permanente déposée à la Chambre des représentants le 9 novembre 2011 par M. R. TERWINGEN et Mme S. BECQ, *Doc. Parl.*, sess. ord., 2011-2012, doc. n° 53-1874). Ces propositions prévoient donc de rassembler les circonstances aggravantes objectives prescrites par ces articles dans une seule disposition pénale assortie d'une seule peine. La fourchette de peine proposée se réfère aux minima des peines visées à l'article 399 du Code pénal et aux maxima des peines prescrites à l'article 400 du Code pénal.

Dans cette hypothèse, le juge peut rapidement rendre un jugement sur l'action publique ce qui permet à la victime d'être reconnue dans son rôle avant que l'action civile ne soit clôturée. Cette solution évite également que des décisions contradictoires soient prises tant sur l'action publique qu'en ce qui concerne l'action civile.

Die voorstellen zijn evenwel niet ideaal. Zij voorzien in een ononderscheiden straf, ongeacht de ernst van het misdrijf. Door in algemene categorieën van verzwarende omstandigheden te voorzien, heeft de wetgever de rechter evenwel reeds zeer veel speelruimte gelaten bij de beoordeling van de ernst van de gevolgen van het misdrijf. Door het onderscheid te schrappen dat het Strafwetboek maakt op grond van de ernst van de opgelopen letsels, vergroot zijn beoordelingsbevoegdheid bij de keuze van de straf en is er minder wettelijke bescherming tegen arbitraire rechterlijke beslissingen. De rechter spreekt immers een straf uit, uitgaande van een ruime strafmarge, met het risico dat in de toekomst een andere straf wordt uitgesproken voor soortgelijke misdrijven wat in strijd zou kunnen zijn met het beginsel dat de straf gelijk moet zijn. Volgens dat beginsel moeten identieke misdrijven worden bestraft met dezelfde straf.

De bepalingen inzake opzettelijke slagen en verwondingen vormen een eenvormig en coherent geheel van misdrijven. De wijziging waarbij twee strafrechtelijke bepalingen worden samengevoegd om een enkele bepaling ervan te maken, houdt evenwel in dat de sanctieniveaus in de bepalingen van hetzelfde hoofdstuk moeten worden herzien om de coherentie van alle beoogde bepalingen in acht te nemen.

In tegenstelling tot de wetsvoorstellen stelt het voorontwerp van wet voor om in artikel 400 van het Strafwetboek en de betrokken artikelen, het begrip “blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid” te vervangen door het begrip “ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden”. De verzwaring van de straffen bedoeld in artikel 400 van het Strafwetboek zou afhangen van de duur van de ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid.

Die oplossing beoogt tevens paal en perk te stellen aan de bovenvermelde problemen bij de procedure. De rechter kan zich immers op korte termijn uitspreken over de strafvordering aangezien hij niet op voorhand de feiten van slagen en verwondingen moet kwalificeren al naargelang zij tot een tijdelijke of blijvende arbeidsongeschiktheid hebben geleid. Daardoor kan het slachtoffer ook snel zijn schadevergoeding krijgen.

Ces propositions ne sont cependant pas idéales. Elles prévoient une peine indistincte, quel que soit la gravité de l’infraction. Or, en prévoyant des catégories générales de circonstances aggravantes, le législateur a déjà laissé au juge une très grande latitude dans l’appréciation de la gravité des conséquences de l’infraction. Supprimer la distinction que le Code pénal effectue sur la base de la gravité des lésions subies accentuera encore son pouvoir d’appréciation dans le choix de la sanction et impliquera une diminution de la protection légale contre les décisions judiciaires arbitraires. En effet, le juge prononcera une sanction en s’appuyant sur une large fourchette de peines, au risque de voir sanctionner, dans l’avenir, des situations infractionnelles semblables d’une peine différente ce qui pourrait être contraire au principe selon lequel la peine doit être égale. Suivant ce principe, les faits infractionnels identiques doivent être sanctionnés de la même peine.

Les dispositions relatives aux coups et blessures volontaires constituent un ensemble infractionnel uniforme et cohérent. Or, la modification qui consiste à rassembler deux dispositions pénales pour en faire une disposition unique implique de revoir les niveaux de sanctions que comportent les dispositions du même chapitre afin de respecter la cohérence d’ensemble des dispositions visées.

Contrairement aux propositions de loi, l’avant-projet de loi propose de remplacer, dans l’article 400 du Code pénal ainsi que dans les articles concernés, la notion d’ “incapacité permanente de travail personnel” par la notion d’ “incapacité de travail personnel de plus de quatre mois”. L’aggravation des peines prescrites à l’article 400 du Code pénal dépendrait de la durée de l’incapacité d’effectuer un travail personnel.

Cette solution vise également à mettre un terme aux difficultés de procédure énoncées ci-avant. Le juge sera en effet en mesure de se prononcer rapidement sur l’action publique puisqu’il devra pas, au préalable, qualifier les faits de coups et blessures selon que ceux-ci ont entraîné une incapacité temporaire de travail ou une incapacité permanente de travail. Cette hypothèse permettra aussi à la victime d’obtenir rapidement réparation de son dommage.

a) "Blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid"

Artikelen 20, 30, 31 en 34

Het voorontwerp van wet wijzigt artikel 400 van het Strafwetboek dat de opzettelijke slagen en verwondingen bestraft die hetzij een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, hetzij het volledig verlies van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware verminking ten gevolg hebben, alsook de artikelen 121*bis*, derde lid, 136*quinquies*, vierde en elfde lid (in de Nederlandse tekst: "blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijk werk"), 403, 409, § 3, 442*quater*, § 2, 3°, 488*bis*, § 2, 1°, van het Strafwetboek waarin de notie "blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid" wordt vermeld.

Artikel 400 van het Strafwetboek voorziet in een verzwaring van de straffen wanneer de toegebrachte slagen of verwondingen een "ongeneeslijk lijkende ziekte", een "blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid", het "volledig verlies van het gebruik van een orgaan" of een "zware verminking" ten gevolg hebben gehad.

Die begrippen worden aan de beoordeling van de feitenrechter overgelaten. De ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid is blijvend wanneer die samen met het leven van het slachtoffer wordt beëindigd. Voor de wet is geen absolute zekerheid vereist inzake het blijvende karakter van de ongeschiktheid. Een grote waarschijnlijkheid over het ongeneeslijke karakter van de ongeschiktheid is evenwel geboden. De ongeschiktheid moet blijvend "lijken" volgens de huidige inzichten van de geneeskunde en de wetenschap (P. BOXHO, "La notion d'incapacité de travail personnel", *Rev. dr. pén.*, 1999, blz. 75; A. DELANNAY, *op. cit.*, blz. 298 en D. DEWANDELEER, "Homicides volontaires et lésions corporelles volontaires", in *Droit pénal et procédure pénale*, Kluwer, Mechelen, Postal Memorialis, september 2001, volume 4, blz. 92).

Het voorontwerp van wet stelt voor om, in artikel 400 van het Strafwetboek en de betrokken artikelen, de notie "blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid" te vervangen door "ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden".

Met dat voorstel zou de verzwaring van de straffen bedoeld in artikel 400 van het Strafwetboek afhangen van de duur van de ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid. De ernst van het misdrijf zou dus worden bepaald door het aantal dagen gedurende

a) "Incapacité permanente de travail personnel"

Articles 20, 30, 31 et 34

L'avant-projet de loi modifie l'article 400 du Code pénal qui punit les coups et blessures volontaires ayant causé une maladie paraissant incurable, une incapacité permanente de travail personnel, la perte de l'usage absolu d'un organe ou une mutualisation grave ainsi que les articles 121*bis*, alinéa 3, 136*quinquies*, alinéas 4 et 11 (dans le texte néerlandais: "blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijk werk"), 403, 409, § 3, 442*quater*, § 2, 3°, 488*bis*, § 2, 1°, du Code pénal dans lesquels figure la notion d'incapacité permanente de travail personnel.

L'article 400 du Code pénal comporte une aggravation des peines lorsque les coups portés ou les blessures causées ont provoqué une "maladie paraissant incurable", une "incapacité permanente de travail personnel", la "perte de l'usage absolu d'un organe" ou une "mutilation grave".

Ces notions sont laissées à l'appréciation du juge du fond. L'incapacité d'effectuer un travail personnel est permanente lorsqu'elle prend fin avec la vie de la victime. La loi n'exige aucune certitude absolue quant au caractère permanent de l'incapacité. Il doit cependant exister une grande probabilité que l'incapacité reste incurable. D'après l'état actuel de la médecine et de la science, l'incapacité doit "paraître" permanente (P. BOXHO, "La notion d'incapacité de de travail personnel", *Rev. dr. pén.*, 1999, p. 75; A. DELANNAY, *op. cit.*, p. 298 et D. DEWANDELEER, "Homicides volontaires et lésions corporelles volontaires", in *Droit pénal et procédure pénale*, Kluwer, Malines, Postal Mémoralis, septembre 2001, tome 4, p. 92).

Le projet de texte propose de remplacer, dans l'article 400 du Code pénal ainsi que dans les articles concernés, la notion d' "incapacité permanente de travail personnel" par la notion d' "incapacité de travail personnel de plus de quatre mois".

Avec cette proposition, l'aggravation des peines prescrites à l'article 400 du Code pénal dépendrait de la durée de l'incapacité d'effectuer un travail personnel. La gravité de l'infraction serait donc déterminée par le nombre de jours durant lesquels la victime a été

welke het slachtoffer geen persoonlijke arbeid kon verrichten. Dat voorstel gaat uit van het beginsel dat de slagen en de verwondingen des te ernstiger zijn wanneer zij een langere arbeidsongeschiktheid ten gevolg hebben gehad.

Het "blijvende" aspect van de ongeschiktheid zou worden verwijderd. Het gevolg van de samenhang tussen artikel 399 van het Strafwetboek en het nieuwe artikel 400 van het Strafwetboek zou evenwel zijn dat het eerste artikel enkel handelt over een ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van een duur die minder dan of gelijk is aan vier maanden, terwijl het tweede artikel betrekking heeft op de ongeschiktheid tot het verrichten van dergelijke arbeid gedurende meer dan vier maanden.

Het Franse Strafwetboek steunt eveneens op een kwantitatief criterium met betrekking tot de beoordeling van de ernst van de gevolgen van de slagen en verwondingen. Het omvat een misdrijf waarbij geweld wordt bestraft, met de duur van de ongeschiktheid als constitutief bestanddeel van het misdrijf. In een afdeling over de opzettelijke aantastingen van de integriteit van de persoon is een paragraaf vervat met als opschrift "Des violences". Die paragraaf bestraft opzettelijk geweld. Het misdrijf kan een misdaad, een wanbedrijf of een overtreding zijn op grond van bepaalde elementen die gepaard gaan met de gewelddaad. De straffen worden vastgelegd naargelang van de schade. Die bestaat uit de dood, een verminking, een blijvende gebrekkigheid of een volledige arbeidsongeschiktheid. De lichte gewelddaden zonder enige arbeidsongeschiktheid tot gevolg vormen in dat kader een overtreding. Hetzelfde geldt voor het geweld dat geen ongeschiktheid van meer dan acht dagen ten gevolg heeft. Het geweld vormt een wanbedrijf wanneer het leidt tot een ongeschiktheid van meer dan acht dagen.

Het Strafwetboek van 1810 steunde eveneens op een kwantitatief criterium met betrekking tot de beoordeling van de ernst van de gevolgen van de slagen en verwondingen. Zo bepaalde artikel 309 van het Strafwetboek van 1810 het volgende: "*Sera puni de la peine de la réclusion, tout individu qui aura fait des blessures ou porté des coups, s'il est résulté de ces actes de violence une maladie ou incapacité de travail personnel pendant plus de vingt jours.* ". Het verslag over de wet houdende het Strafwetboek, dat de heer Monseignat, lid van de wetgevingscommissie, aan het wetgevende orgaan tijdens de zitting van 17 februari 1810 heeft uitgebracht, geeft over deze bepaling aan dat: "*la gravité du crime doit d'abord se déterminer par les effets ou par l'intensité des blessures ou le résultat des violences, et cette intensité ne peut se mesurer que par le nombre de jour que la personne maltraitée a été malade ou*

incapable d'effectuer un travail personnel. Cette proposition se base sur le principe selon lequel les coups et les blessures sont d'autant plus graves qu'elles ont causé une incapacité de travail plus longue.

La notion de "permanence" de l'incapacité serait supprimée. Il résulterait, cependant, du rapprochement de l'article 399 du Code pénal et du nouvel article 400 du Code pénal que le premier ne concernerait que l'incapacité de se livrer à un travail personnel d'une durée inférieure ou égale à quatre mois tandis que le second aurait trait à l'incapacité d'effectuer un tel travail pendant plus de quatre mois.

Le Code pénal français se fonde également sur un critère quantitatif quant à l'appréciation de la gravité des conséquences des coups et des blessures. Il comporte une infraction punissant la violence dont la durée de l'incapacité est un élément constitutif de l'infraction. Celui-ci contient, dans une section sur les atteintes volontaires à l'intégrité de la personne, un paragraphe intitulé "Des violences". Ce paragraphe sanctionne les violences volontaires. La nature de l'infraction peut être criminelle, correctionnelle ou contraventionnelle en fonction de certains éléments accompagnant le geste de violence. Les peines sont fixées en fonction du préjudice. Celui-ci consiste dans la mort, une mutilation ou infirmité permanente ou une incapacité totale de travail. Dans ce cadre, les violences légères caractérisées par l'absence de toute incapacité de travail constituent une contravention. Il en va de même des violences n'entrainant pas d'incapacité de plus de huit jours. Les violences constituent un délit lorsqu'elles ont entraîné une incapacité pendant plus de huit jours.

Le Code pénal de 1810 se fondait également sur un critère quantitatif quant à l'appréciation de la gravité des conséquences des coups et des blessures. Ainsi, l'article 309 du Code pénal de 1810 stipulait ce qui suit: "*Sera puni de la peine de la réclusion, tout individu qui aura fait des blessures ou porté des coups, s'il est résulté de ces actes de violence une maladie ou incapacité de travail personnel pendant plus de vingt jours.*". En ce qui concerne cette disposition, le rapport fait au corps législatif par M. Monseignat, membre de la commission de législation, sur la loi contenant le Code pénal, en séance du 17 février 1810, indique que "*la gravité du crime doit d'abord se déterminer par les effets ou par l'intensité des blessures ou le résultat des violences, et cette intensité ne peut se mesurer que par le nombre de jour que la personne maltraitée a été malade ou a été empêchée de vaquer à un travail*

a été empêchée de vaquer à un travail corporel. "(F. TULKENS, "Acteur social et création de la loi. Les coups et blessures volontaires: approche historique et critique. ", *Panopticon*, 1990, nr. 4, blz. 317).

Deze oplossing zou de in punt I omschreven nadelen verhelpen. De rechter kan zich snel uitspreken over de strafvordering zodra de feiten, na vier maanden ongeschiktheid, onder het toepassingsgebied van het nieuwe artikel 400 van het Strafwetboek vallen. In dat geval moet de rechter niet op voorhand de feiten van slagen en verwondingen kwalificeren al naargelang zij een tijdelijke of blijvende arbeidsongeschiktheid ten gevolg hebben gehad. De ernst van het misdrijf zou uitgaan van een "veronderstelling" zolang de termijn van vier maanden niet is bereikt.

Die nieuwe bepaling verzwaart weliswaar de bestraffing van de misdrijven van opzettelijke slagen en verwondingen die een niet blijvende ongeschiktheid van meer dan vier maanden ten gevolg hebben gehad, maar de in artikel 400 van het Strafwetboek bepaalde strafmarge biedt de rechter evenwel een grote speelruimte bij de bepaling van een straf die overeenstemt met de werkelijke ernst van het feit.

De voorgestelde hervorming strekt dan ook geenszins tot een verhoging van de uitgesproken straffen maar enkel naar een vluggere uitspraak: na vier maanden kan de rechter in de meeste gevallen voldoende zicht hebben op de situatie om een gepaste straf uit te spreken. Als blijkt dat de arbeidsongeschiktheid niet definitief zal zijn kan de rechter nog steeds gebruik maken van de mogelijkheid van verzachtende omstandigheden om een lagere straf uit te spreken.

Zelfs in geval van verhoging van het minimum van de correctionele straf als gevolg van bepaalde verzwarende omstandigheden, kan de feitenrechter straffen uitspreken die lager zijn dan dat minimum als hij verzachtende omstandigheden aanneemt (artikel 85 van het Strafwetboek).

De "blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid" zit als constitutief bestanddeel vervat in verschillende strafrechtelijke bepalingen, zoals de aangifte aan de vijand (artikel 121*bis*, derde lid, van het Strafwetboek), de misdaden van internationaal recht (artikel 136*quinquies*, vierde en elfde lid, van het Strafwetboek), het toedienen van dodelijke of schadelijke stoffen (artikel 403 van het Strafwetboek), de verminking van de vrouwelijke genitaliën (artikel 409, § 3, van het Strafwetboek), het misbruik van de zwakheid van de personen (artikel 442*quater*, § 2, 3°,

corporel." (F TULKENS, "Acteur social et création de la loi. Les coups et blessures volontaires: approche historique et critique.", *Panopticon*, 1990, n°4, p.317).

Cette solution pallierait les inconvénients décrits au point I. Le juge peut se prononcer rapidement sur l'action publique dès lors que, après quatre mois d'incapacité, les faits entrent dans le champ d'application de l'article 400 nouveau du Code pénal. Dans cette hypothèse, le juge ne doit pas, au préalable, qualifier les faits de coups et blessures selon que ceux-ci ont entraîné une incapacité temporaire de travail ou une incapacité permanente de travail. La gravité de l'infraction reposerait sur une "supposition" tant que le délai de quatre mois n'est pas atteint.

Cette nouvelle disposition aggrave certes la répression des infractions de coups et blessures volontaires entrainant une incapacité de plus de quatre mois mais non permanente mais la fourchette des peines définies à l'article 400 du Code pénal permet au juge de conserver une grande latitude pour déterminer une peine qui correspond à la gravité réelle du fait.

La réforme proposée n'a donc aucunement pour but une augmentation des peines prononcées mais uniquement l'accélération de la procédure, le juge pouvant avoir après quatre mois, dans la plupart des cas, un aperçu suffisant de la situation pour prononcer la peine appropriée. S'il s'avère que l'incapacité de travail ne sera pas définitive, le juge peut toujours recourir à la possibilité d'accorder des circonstances atténuantes pour prononcer une peine plus légère.

Même en cas d'augmentation du minimum de la peine correctionnelle par l'effet de certaines circonstances aggravantes, le juge du fond peut prononcer des peines inférieures à ce plancher s'il admet des circonstances atténuantes (article 85 du Code pénal).

Plusieurs dispositions pénales telles que la dénonciation à l'ennemi (article 121*bis*, alinéa 3, du Code pénal), les crimes de droit international (article 136*quinquies*, alinéas 4 et 11, du Code pénal), l'administration de substances mortifères ou nuisibles (article 403 du Code pénal), les mutilations des organes génitaux féminins (article 409, § 3, du Code pénal), l'abus de la situation de faiblesse des personnes (article 442*quater*, § 2, 3°, du Code pénal), la protection physique des matières nucléaires et des autres matières radioactives (article 488*bis*, § 2, 1°, du Code pénal) comportent, parmi leurs

van het Strafwetboek), de fysieke bescherming van kernmateriaal en ander radioactief materiaal (artikel 488*bis*, § 2, 1°, van het Strafwetboek).

Die noties verwijzen naar de interpretatie die eraan wordt gegeven in het kader van artikel 400 van het Strafwetboek. Het is dus wenselijk ook die artikelen te wijzigen.

Zulks geldt ook voor de bepalingen die geen deel uitmaken van het Strafwetboek (wetten van 24 februari 1921, 5 juni 1928 en 27 juni 1937 – artikelen 25*bis*, 25*ter* en 25*quater* van het ontwerp).

b) "Blijvende fysieke of psychische ongeschiktheid"

Artikelen 23, 39, 40 en 41

Het voorontwerp van wet wijzigt de artikelen 347*bis*, § 4, 1°, 417*ter*, tweede lid, 2°, 417*quater*, tweede lid, 2°, 428, § 4, 433*septies*, eerste lid, 5°, 473, eerste lid, 477*sexies*, § 2, 1°, van het Strafwetboek waarin de notie "blijvende fysieke of psychische ongeschiktheid" als constitutief bestanddeel vervat zit. Gijzeling, foltering, onmenselijke behandeling en onterende behandeling, ontvoering en verbergen van minderjarigen en kwetsbare personen, gebruik van minderjarigen en van kwetsbare personen met het oog op het plegen van een misdaad of wanbedrijf, diefstal door middel van geweld of bedreiging en afpersing, diefstal of afpersing van kernmateriaal door middel van geweld of bedreiging worden door die bepalingen strafbaar gesteld.

Voor de reikwijdte van de bewoording "blijvende fysieke of psychische ongeschiktheid" die wordt gebruikt in die verschillende bepalingen, moet worden verwezen naar de interpretatie die eraan wordt gegeven in het kader van artikel 473 van het Strafwetboek en die een verzwarende omstandigheid vormt van de diefstallen gepleegd door middel van geweld of bedreiging en afpersing.

Ten aanzien van artikel 473 van het Strafwetboek is de rechtsleer van oordeel dat geen enkele definitie van die noties werd gegeven, ondanks het feit dat zij dicht aanleunen bij bepaalde strafbaar gestelde verzwarende omstandigheden inzake aantasting van de personen (F. LUGENTZ, "Les vols et les extorsions", in *Les infractions contre les biens*, Brussel, Larcier, 2008, blz. 103). Het Hof van Cassatie heeft in een arrest van 25 mei 2004 evenwel verduidelijkt dat "[d]e in art. 473, eerste lid, van het Strafwetboek. bedoelde blijvende fysieke of psychische ongeschiktheid [...] de gedeeltelijke of gehele blijvende onbekwaamheid om eender welke bezigheid uit te oefenen [is]" (Cass., 25 mei 2004, R.G.

éléments constitutifs, la notion d'"incapacité permanente de travail personnel".

Ces notions se réfèrent à l'interprétation qui en est donnée dans le cadre de l'article 400 du Code pénal. Il est donc opportun de modifier également ces articles.

Il en est de même pour des dispositions hors du Code pénal (lois des 24 février 1921, 5 juin 1928 et 27 juin 1937 – articles 25*bis*, 25*ter* et 25*quater* du projet).

b) "Incapacité permanente physique ou psychique"

Articles 23, 39, 40 et 41

L'avant-projet de loi modifie les articles 347*bis*, § 4, 1°, 417*ter*, alinéa 2, 2°, 417*quater*, alinéa 2, 2°, 428, § 4, 433*septies*, alinéa 1er, 5°, 473, alinéa 1er, 477*sexies*, § 2, 1°, du Code pénal qui comportent, parmi les éléments constitutifs de infractions, la notion "d'incapacité permanente physique ou psychique". Ces dispositions incriminent la prise d'otage, la torture, le traitement inhumain et dégradant, l'enlèvement et le recel de mineurs et de personnes vulnérables, l'utilisation de mineurs et de personnes vulnérables à des fins criminelles ou délictuelles, les vols commis avec l'aide de violences ou menaces et les extorsions, les vols ou les extorsions de matières nucléaires à l'aide de violences ou de menaces.

Pour la portée des termes "incapacité permanente physique ou psychique" utilisés dans ces différentes dispositions, il y a lieu de se référer à l'interprétation qui en est donnée dans le cadre de l'article 473 du Code pénal qui constitue une circonstance aggravante des vols commis avec l'aide de violences ou menaces et des extorsions.

Au sujet de l'article 473 du Code pénal, la doctrine considère qu'aucune définition n'a été donnée de ces notions qui sont cependant proches de certaines circonstances aggravantes incriminées en matière d'atteinte aux personnes (F. LUGENTZ, "Les vols et les extorsions", in *Les infractions contre les biens*, Bruxelles, Larcier, 2008, p. 103). La Cour de cassation a cependant précisé, dans un arrêt du 25 mai 2004, que "l'incapacité permanente physique ou psychique visée à l'article 473, alinéa 1er, du Code pénal est l'incapacité permanente partielle ou totale d'exercer une quelconque occupation" (Cass, 25 mai 2004, R. G. n° P.04 0568.N/1). Cette notion correspond donc à

nr. P.04 0568.N/1). Die notie stemt dus overeen met de verzwarende omstandigheid uit artikel 400 van het Strafwetboek.

Bijgevolg is het nuttig om eveneens de bewoording in die artikelen te vervangen, alsook in de wetten van 15 december 1980, 7 mei 2004 en 30 december 2009 (artikelen 28*ter*, 28*quater* en 28*quinquies* van het ontwerp).

c) "Blijvende arbeidsongeschiktheid"

Artikel 24

Het voorontwerp van wet wijzigt de Nederlandstalige versie van artikel 409, § 3, van het Strafwetboek. Die bepaling verwijst niet naar de woorden "blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid", zoals dat het geval is in de artikelen 121*bis*, 136*quinquies*, 400, 403, 442*quater* en 488*bis* van het Strafwetboek, maar naar de woorden "blijvende arbeidsongeschiktheid".

Een specifieke bepaling is dus vereist om artikel 409, § 3, van het Strafwetboek te wijzigen naar analogie met wat is voorgesteld in artikel 400 van het Strafwetboek.

Bepalingen betreffende de corruptie

Artikelen 21, 22 en 29

a) Bepalingen tot wijziging van de artikelen 246 en 504bis van het Strafwetboek betreffende de passieve corruptie

Artikelen 21 et 29

Diverse internationale instrumenten (meer bepaald het verdrag inzake de strafrechtelijke bestrijding van corruptie van de Raad van Europa van 27 januari 1999, en het Verdrag van 26 mei 1997 ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn) vernoemen eveneens het ontvangen van een voordeel als constitutief element van de misdrijven passieve corruptie in de publieke en private sector. Zelfs wanneer dit element niet expliciet weerhouden is in de artikelen 246, § 1 en 504*bis*, § 1 van het Strafwetboek, die enkel het vragen en aannemen van een voordeel vermelden, spreekt het vanzelf dat het ontvangen integraal deel uitmaakt van de definitie van passieve corruptie. Er kan een vonnis van 21 maart 2005 worden aangehaald, gewezen door de 56e correctionele kamer van de

la circonstance aggravante prescrite à l'article 400 du Code pénal.

Il est par conséquent utile de remplacer également les termes repris dans ces articles ainsi que dans les lois des 15 décembre 1980, 7 mai 2004 en 30 décembre 2009 (articles 28*ter*, 28*quater* et 28*quinquies* du projet).

c) "Blijvende arbeidsongeschiktheid"

Article 24

L'avant-projet de loi modifie la version néerlandaise de l'article 409, § 3, du Code pénal. Cette disposition ne se réfèrent pas aux mots "blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid" comme c'est le cas dans les articles 121*bis*, 136*quinquies*, 400, 403 442*quater* et 488*bis* du Code pénal mais aux mots "blijvende arbeidsongeschiktheid".

Une disposition spécifique est donc nécessaire pour modifier l'article 409, § 3, du Code pénal à l'instar de ce qui est proposé à l'article 400 du Code pénal.

Dispositions concernant la corruption

Articles 21, 22 et 29

a) Dispositions modifiant les articles 246 et 504bis du Code pénal concernant la corruption passive

Articles 21 et 29

Divers instruments internationaux (notamment la Convention pénale sur la corruption du Conseil de l'Europe du 27 janvier 1999, et la Convention du 26 mai 1997 relative à la lutte contre la corruption impliquant des fonctionnaires des Communautés européennes ou des fonctionnaires des États membres de l'Union européenne) mentionnent également la réception d'un avantage comme élément constitutif de l'infraction de corruption passive dans le secteur public et privé. Même si cet élément n'a pas été retenu explicitement dans les articles 246, § 1er et 504*bis*, § 1er du Code pénal, qui ne mentionnent que la sollicitation et l'acceptation d'un avantage, il va de soi que la notion de la réception fait partie intégrante de la définition de la corruption passive. On peut citer un jugement du 21 mars 2005 rendu par la 56ème chambre correctionnelle

rechtbank van eerste aanleg te Brussel in correctionele zaken (notitienummer BR 25.F1 112305/03), waarin eveneens het volgende is gesteld: "*Overwegende dat, met betrekking tot tenlastelegging A, de ontvangst van giften of geschenken door de beklaagde … niet is aangetoond zonder enige twijfel, wat in zijn voordeel moet zijn*.". Hoewel het om een buitenvervolgingstelling ging, was het strafbaar feit dat in aanmerking werd genomen wel degelijk "de ontvangst". Arresten van het Hof van Cassatie die weliswaar dateren van vóór de goedkeuring van de wet van 10 februari 1999 bevestigen die uitlegging (Cass. 9 december 1997, 23 december 1998).

De Groep van Staten tegen Corruptie (GRECO) van de Raad van Europa heeft, in het kader van haar Derde Evaluatiecyclus met als thema de strafbaarstellingen, een aanbeveling aan België geformuleerd om de noodzakelijke maatregelen te nemen (circulaire, interpretatieve tekst of opleidingen) om eraan te herinneren dat het opzettelijk "ontvangen" van een voordeel, in de zin van het verdrag inzake de strafrechtelijke bestrijding van corruptie (ETS 173) strafbaar wordt gesteld uit hoofde van verschillende misdrijven van passieve omkoping.

De wijziging van de artikelen 246 en 504*bis* van het Strafwetboek moet alle mogelijke verwarring in de toekomst vermijden: de ontvangst van een voordeel om een van de in artikel 247 bedoelde gedragingen aan te nemen (publieke corruptie), of om zonder medeweten en zonder machtiging van, naar gelang van het geval, de raad van bestuur of de algemene vergadering, de lastgever of de werkgever, een handeling van zijn functie of een door zijn functie vergemakkelijkte handeling te verrichten of na te laten (private corruptie) is wel degelijk strafbaar gesteld door de Belgische wetgeving. De ontvangst is uiteraard enkel strafbaar wanneer het morele element van het beoogde corruptief gedrag vastgesteld kan worden.

De straffen worden niet gewijzigd door huidig ontwerp.

De Raad van State heeft in punt nr. 45 van zijn advies nr. 57 792/1/V geconcludeerd dat *interpretatieve* bepalingen van de artikelen 246, § 1, en 504*bis*, § 1, overbodig zijn aangezien de voorgestelde wijziging van die artikelen een loutere bevestiging zou zijn van de interpretatie die reeds redelijkerwijs de lege lata kan worden gemaakt.

du tribunal de première instance de Bruxelles (notice BR25.F1 112305/03), dans lequel il est également mentionné: *"Attendu, concernant la prévention A, que la réception de dons ou de présents par le prévenu … n'est pas démontrée sans un certain doute qui doit lui profiter."*. Bien qu'il y ait un non-lieu, le fait infractionnel retenu était bien "la réception". Des arrêts de la Cour de Cassation qui sont néanmoins antérieurs à l'adoption de la loi du 10 février 1999 confirment cette interprétation (Cass. 9 décembre 1997, 23 décembre 1998).

Le Groupe des États contre la Corruption (GRECO) du Conseil de l'Europe, dans le cadre de son Troisième cycle d'évaluation portant sur les incriminations, a donné la recommandation à la Belgique de "prendre les mesures nécessaires (circulaire, texte interprétatif ou formations) en vue de rappeler que la "réception" avec intention d'un avantage, au sens de la Convention pénale sur la corruption (STE 173), est incriminée au titre des diverses infractions de corruption passive.".

La modification des articles 246 et 504*bis* du Code pénal doit éviter toute confusion dans le futur: la réception d'un avantage pour adopter un des comportements visés à l'article 247 (corruption publique), ou pour faire ou s'abstenir de faire un acte de sa fonction ou facilité par sa fonction, à l'insu et sans l'autorisation, selon le cas, du Conseil d'administration ou de l'Assemblée générale, du mandant ou de l'employeur (corruption privée) est bien incriminée par la législation belge. La réception n'est évidemment incriminée que dans le cas où l'élément moral, c'est-à-dire le comportement corruptif visé, peut être constaté.

Les peines ne sont pas modifiées par le présent projet.

Au point n°45 de son avis n°57 792/1/V, le Conseil d'État a conclu que des dispositions *interprétatives* des articles 246, § 1er et 504*bis*, § 1er seraient superflues, la modification proposée de ces articles n'ayant pour effet que de consacrer l'interprétation qui peut déjà raisonnablement en être faite de lege lata.

b) Bepaling tot wijziging van de straffen voor transnationale corruptie (artikel 250 van het Strafwetboek)

Artikel 22

Deze bepaling heeft tot doel twee aanbevelingen van de OESO, vermeld in het Rapport (fase 3) van 2013 over de toepassing door België van het Verdrag van 1997 inzake de bestrijding van de omkoping van buitenlandse ambtenaren in internationale zakelijke transacties en van de Aanbeveling van 1997 inzake de bestrijding van de omkoping in internationale zakelijke transacties, in het Belgisch recht om te zetten.

De OESO beveelt aan om het niveau van de toepasbare straffen op te voeren, inzonderheid de boetes die als weinig afschrikwekkend overkomen.

Zonder te wachten op de herziening van het Strafwetboek die de noodzakelijke coherentie tussen de straffen moet teweegbrengen (in het bijzonder de vrijheidsbenemende straffen), wordt dus een verdrievoudiging van het minimum en een vervijfvoudiging van het maximum van de geldboetes voorgesteld indien de in de artikelen 246 tot 249 bepaalde omkoping een persoon betreft die een openbaar ambt uitoefent in een vreemde Staat of in een internationale publiekrechtelijke organisatie.

b) Disposition portant modification des peines pour la corruption transnationale (article 250 du Code pénal)

Article 22

Cette disposition assure la transposition en droit belge de deux recommandations de l'OCDE qui sont reprises dans le Rapport (phase 3) de 2013 sur l'application par la Belgique de la Convention de 1997 sur la lutte contre la corruption d'agents publics étrangers dans les transactions commerciales internationales et de la Recommandation de 1997 sur la lutte contre la corruption dans les transactions commerciales internationales.

L'OCDE recommande d'augmenter le niveau des sanctions applicables, notamment les amendes, celles-ci paraissant insuffisamment dissuasives.

Sans attendre la réforme du Code pénal, qui rétablira une nécessaire cohérence dans l'échelle des peines (en particulier des peines privatives de liberté), il est donc proposé de tripler le minimum et de quintupler le maximum des peines d'amendes lorsque la corruption prévue par les articles 246 à 249 concerne une personne qui exerce une fonction publique dans un État étranger ou dans une organisation de droit international public.

Bepalingen tot wijziging van het Strafwetboek met betrekking tot de verzwarende omstandigheid van de blijvende arbeidsongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid

Artikelen 23 en 24

Cf. *supra* het commentaar bij de artikelen 20, 23 en 24.

Dispositions modifiant le Code pénal en ce qui concerne la circonstance aggravante de l'incapacité permanente de travail personnel

Articles 23 et 24

Cf. ci-dessus le commentaire des articles 20, 23 et 24.

Bepaling tot wijziging van artikel 414 van het Strafwetboek betreffende de verschoonbare doodslag, slagen en verwondingen

Artikel 25

Dit artikel wijzigt artikel 414 van het Strafwetboek, teneinde de gecorrectionaliseerde misdaden te neutraliseren.

Het aannemen van een verschoningsgrond heeft aanzienlijke gevolgen voor de straf. Zo is een wegens provocatie "verschoonde" moord strafbaar met een gevangenisstraf van vijf jaar en met een geldboete van vijfhonderd euro in plaats van met levenslange opsluiting.

Disposition modifiant l'article 414 du Code pénal relatif à l'homicide, aux blessures et aux coups excusables

Article 25

Cet article modifie l'article 414 du Code pénal afin de neutraliser les crimes correctionnalisés.

L'effet sur la peine de l'admission d'une cause d'excuse est considérable. Ainsi, un assassinat "excusé" par la provocation sera punissable d'une peine de cinq ans d'emprisonnement et de cinq cents euros d'amende au lieu de la réclusion à perpétuité.

Indien die moord werd gecorrectionaliseerd, niet ten gevolge van die verschoningsgrond maar ten gevolge van verzachtende omstandigheden, bedraagt de maximale straf in geval van aanneming van die verschoningsgrond door de correctionele rechter drie maanden gevangenisstraf en honderd euro, wat onredelijk lijkt.

Er wordt dus voorgesteld dat de strafvermindering bij verschoning voortaan niet langer wordt beïnvloed door de correctionalisering.

De “andere wanbedrijven” bedoeld in het laatste lid, beogen de wanbedrijven die geen gecorrectionaliseerde misdaden zijn, aangezien zij aan bod komen in de vorige leden.

Bepalingen tot wijziging van het opschrift van afdeling VIII, Boek II, Titel VIII, Hoofdstuk III van het Strafwetboek en van artikel 433bis/1 van hetzelfde Wetboek betreffende de aanpak van cyberlokkers

Artikel 26

Het opschrift van afdeling VIII moet worden aangepast, omdat de notie “internet” te beperkend is voor de omvang van het misdrijf, die breder is en verwijst naar de informatie- en communicatietechnologie. Lokken kan namelijk ook via communicatie met een GSM (bijvoorbeeld per SMS). Een efficiënte aanpak van online cyberblokkers beperkt zich niet tot het internet. Men moet de wet aanpassen aan de technologische evoluties.

Artikel 27

In artikel 433*bis*/1 van het Strafwetboek heeft de formulering van de Nederlandse tekst als gevolg dat er cumulatieve voorwaarden worden opgelegd die in strijd zijn met Franse tekst.

Uit de parlementaire werken blijkt dat het wel degelijk de Franse versie is die moet weerhouden worden (zie het amendement van de heer Deprez (Gedr. St. Senaat, DOC 5-2253/3, blz. 7).

Si cet assassinat a été correctionnalisé non en raison de cette excuse mais de circonstances atténuantes, la peine d’emprisonnement maximale en cas d’admission de cette cause d’excuse par le juge correctionnel sera de trois mois d’emprisonnement et cent euros, ce qui paraît déraisonnable.

Il est donc proposé que la réduction de peine, en cas d’excuse, ne soit désormais plus affectée par la correctionnalisation.

Les “autres délits” visés au dernier alinéa visent les délits qui ne sont pas des crimes correctionnalisés, ceux-ci étant visés aux alinéas précédents.

Dispositions modifiant l’intitulé de la section VIII du Livre II, Titre VIII, chapitre III du Code pénal et l’article 433bis/1 du même Code en ce qui concerne la lutte contre les cyberprédateurs

Article 26

L’intitulé de la section VIII doit être modifié parce que la notion d’internet est trop restrictive par rapport au libellé de l’infraction, qui fait référence plus largement aux technologies de l’information et de la communication. En effet, l’usage de leurre dans une communication pourrait également se faire via GSM (par exemple, par SMS). Une lutte efficace contre les cyber-prédateurs ne doit pas se limiter à internet. Il faut adapter la loi aux évolutions technologiques.

Article 27

A l’article 433*bis*/1 du Code pénal, le libellé de la version néerlandaise a pour conséquence que des conditions cumulatives sont imposées contrairement à la version française.

Il apparait des travaux parlementaires que c’est bien la version française qui doit être retenue (sur la base de l’amendement de Mr Deprez (*Doc. Parl.*, Sénat, DOC 5-2253/3, p. 7).

Bepaling tot wijziging van artikel 476 van het Strafwetboek betreffende de doodslag om de poging tot diefstal te vergemakkelijken

Artikel 28

De poging tot diefstal die gepaard gaat met de verzwarende omstandigheid dat de doodslag werd gepleegd om de diefstal te vergemakkelijken of om de straffeloosheid ervan te verzekeren, valt onder de toepassing van de artikelen 52 en 475 van het Strafwetboek (A. DE NAUW, *Inleiding tot het bijzonder strafrecht*, 5de herwerkte uitgave, Mechelen, Kluwer, 2005, nr. 366, 265).

Het huidig wetsontwerp wenst tegemoet te komen aan deze problematiek en verruimt het materieel toepassingsgebied van artikel 476 Strafwetboek door er ook artikel 475 Strafwetboek aan toe te voegen.

Het bijzonder regime uit artikel 476 Strafwetboek dat voorziet in identieke straffen voor het voltooid misdrijf en de poging wordt op die manier ook van toepassing op artikel 475 Strafwetboek. De doodslag om de poging tot diefstal te vergemakkelijken moet gestraft worden zoals de doodslag voor een diefstal.

Er wordt bijgevolg ook voor artikel 475 van het Strafwetboek afbreuk gedaan aan de algemene regel zoals voorzien in artikel 52 Strafwetboek zoals dit ook voor de artikelen 473 en 474 Strafwetboek het geval is.

Bepalingen tot wijziging van artikel 504bis van het Strafwetboek betreffende de private omkoping

Artikel 29

Cf. *supra* het commentaar bij artikel 21.

Disposition modifiant l'article 476 du Code pénal en ce qui concerne le *meurtre commis pour faciliter la tentative de vol*

Article 28

La tentative de vol qui va de pair avec la circonstance aggravante d'un meurtre commis soit pour faciliter le vol ou l'extorsion, soit pour en assurer l'impunité, tombe sous l'application des articles 52 et 475 du Code pénal (A. DE NAUW, *Inleiding tot het bijzonder strafrecht*, 5e édition remaniée, Malines, Kluwer, 2005, n° 366, 265).

La présente proposition de loi souhaite apporter une réponse à cette problématique et élargit le champ d'application matériel de l'article 476 du Code pénal en y ajoutant également l'article 475 du Code pénal.

Le régime particulier qui prévoit, à l'article 476 du Code pénal, des peines identiques pour l'infraction consommée et la tentative d'infraction s'applique de cette manière également à l'article 475 du Code pénal. Le meurtre commis pour faciliter la tentative de vol doit être puni de la même manière que le meurtre commis pour un vol.

Il est dès lors dérogé à la règle générale prévue à l'article 52 du Code pénal pour l'article 475 du Code pénal également, comme c'est le cas pour les articles 473 et 474 du Code pénal.

Disposition modifiant l'article 504bis du Code pénal concernant la corruption privée et modifiant cet article

Article 29

Cf. *supra* commentaire de l'article 21.

HOOFDSTUK 2

Bepaling tot wijziging van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen

Artikel 30

Cf. *supra* commentaar van de artikelen 18, 22, enz.

Dit artikel vervangt de verzwarende omstandigheid van “blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid” door de “ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden”.

HOOFDSTUK 3

Bepaling tot wijziging van de wet van 5 juni 1928 houdende herziening van het Tucht- en Strafwetboek voor de koopvaardij en de zeevisscherij

Artikel 31

Cf. *supra* commentaar van de artikelen 20, 23, enz.

Dit artikel vervangt de verzwarende omstandigheid van “blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid” door de “ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden”.

Artikelen 32 en 33

Het ontwerp voorziet in een aanpassing van de tekst van de artikelen 67 en 69 van de wet van 1928, waarin de bewoordingen “de onmiddellijk lagere straf” (net als in de artikelen 52 en 69 van het Strafwetboek) zijn opgenomen, zodat voor het plegen van een misdaad strafbaar met levenslange opsluiting, de uitgesproken straf overeenstemt met 20 tot 30 jaar opsluiting en niet met de nieuwe straf van 30 tot 40 jaar opsluiting.

CHAPITRE 2

Disposition modifiant la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques et des substances pouvant servir à la fabrication illicite de substances stupéfiantes et psychotropes

Article 30

Cf. *supra* commentaire des articles 18, 22, etc.

Cet article remplace la circonstance aggravante d’“incapacité permanente de travail personnel” par celle d’“incapacité de travail personnel de plus de quatre mois”.

CHAPITRE 3

Dispositions modifiant la loi du 5 juin 1928 portant révision du Code disciplinaire et pénal pour la marine marchande et la pêche maritime

Article 31

Cf. *supra* commentaire des articles 20, 23, etc.

Cet article remplace la circonstance aggravante d’“incapacité permanente de travail personnel” par celle d’“incapacité de travail personnel de plus de quatre mois”.

Articles 32 et 3**3**

Le projet adapte le libellé des articles 67 et 69 de la loi de 1928, qui contiennent l’expression “peine immédiatement inférieure” (à l’instar des articles 52 et 69 du Code pénal), afin qu’en cas de commission d’un crime punissable de la réclusion à perpétuité, la peine prononcée reste celle de 20 à 30 ans de réclusion, et non la nouvelle peine de 30 à 40 ans de réclusion.

HOOFDSTUK 4

Bepaling tot wijziging van de wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919, betreffende de regeling der Luchtvaart

Artikel 34

Cf. *supra* commentaar van de artikelen 20, 23, enz.

Dit artikel vervangt de verzwarende omstandigheid van “blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid “door de “ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden”.

HOOFDSTUK 5

Bepalingen tot wijziging van de wet van 29 juni 1964. betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

1. Wijziging van artikel 1, § 3, eerste lid van de wet van 29 juni 1964

Artikel 35

Cf. *infra* commentaar van artikel 35

De voorgestelde wijziging volgt uit de opheffing van de mogelijkheid om een werkstraf uit te spreken met uitstel.

2. Uitsluiting van de meest ernstige misdaden van het toepassingsgebied van de opschorting van de uitspraak (artikel 3 van de wet van 29 juni 1964)

Artikel 36

De buitengewone gunst van de opschorting van de uitspraak kan de lege lata niet worden toegekend door het hof van assisen.

De ernst van de feiten die tot dusver niet correctionaliseerbaar waren, maakt het noodzakelijk om ze buiten het toepassingsgebied van deze maatregel te houden.

Omdat de lijst van de correctionaliseerbare misdaden is opgeheven (cf. artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867), wordt voorgesteld om de opschorting van de uitspraak uit te sluiten wanneer het feit strafbaar is met een correctionele gevangenisstraf van meer dan twintig jaar, met andere woorden voor de misdaden die

CHAPITRE 4

Disposition modifiant la loi du 27 juin 1937 portant révision de la loi du 16 novembre 1919 relative à la réglementation de la navigation aérienne

Article 34

Cf. *supra* commentaire des articles 20, 23, etc.

Cet article remplace la circonstance aggravante d’“incapacité permanente de travail personnel” par celle d’“incapacité de travail personnel de plus de quatre mois”.

CHAPITRE 5

Dispositions modifiant la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

1. Modification de l’article 1er, § 3, alinéa 1er de la loi du 29 juin 1964

Article 35

Cf. *infra* commentaire de l’article 35

L’adaptation proposée découle de la suppression de la possibilité d’assortir une peine de travail d’un sursis.

2. Exclusion des crimes les plus graves du champ d’application de la suspension du prononcé (article 3 de la loi du 29 juin 1964)

Article 36

La faveur extraordinaire que constitue la suspension du prononcé ne peut, de lege lata, être accordée par la cour d’assises.

La gravité des faits qui n’étaient jusqu’ici pas correctionnalisables impose de les maintenir hors du champ d’application de cette mesure.

La liste des crimes correctionnalisables étant abrogée (cf. article 2 de la loi du 4 octobre 1867), il est proposé d’exclure la suspension du prononcé lorsque le fait est punissable d’une peine d’emprisonnement correctionnel supérieure à vingt ans, c’est-à-pour les crimes punissables – avant correctionnalisation par admission

– vóór correctionalisering door aanvaarding van verzachtende omstandigheden – strafbaar zijn met levenslange opsluiting of met twintig tot dertig jaar opsluiting.

Die uitsluiting wordt ook voorgesteld voor de autonome straffen (cf. *supra* commentaar bij de wijziging van artikel 37*ter* van het Strafwetboek).

Bovendien blijft de opschorting van de uitspraak uitgesloten in geval van veroordeling tot een criminele straf of een hoofdgevangenisstraf van meer dan zes maanden of indien het feit van die aard schijnt te zijn dat het gestraft moet worden met een hoofdstraf van meer dan vijf jaar correctionele gevangenisstraf of een zwaardere straf.

In het tweede lid van de gewijzigde bepaling is gesteld dat de toekenning van opschorting van de uitspraak door de onderzoeksgerechten aan dezelfde voorwaarden is onderworpen.

3. Het uitstel (artikel 8, § 1, eerste lid en 18bis van de wet van 29 juni 1964)

Artikel 37

3.1. Uitsluiting van de autonome en subsidiaire straffen van het toepassingsgebied van het uitstel

Het is gepast om de gunst van het uitstel uit te sluiten niet enkel voor de verbeurdverklaring en de autonome probatiestraf (die de lege lata er reeds uitdrukkelijk van zijn uitgesloten) maar voortaan ook voor de autonome werkstraf en de autonome straf onder elektronisch toezicht (cf. artikel 58 van het ontwerp), evenals voor de vervangende straffen.

De latere herroeping van een uitstel dat aan een van die autonome straffen wordt gekoppeld, leidt immers tot onoverkomelijke problemen. Indien bijvoorbeeld aan een werkstraf een uitstel van drie jaar wordt gekoppeld en de veroordeelde binnen die termijn feiten pleegt die aanleiding geven tot een veroordeling tot een gevangenisstraf van vier jaar, wordt het uitstel herroepen en moet de werkstraf ten uitvoer worden gelegd, zelfs al moet zij ten uitvoer worden gelegd binnen twaalf maanden na de datum waarop de beslissing in kracht van gewijsde is gegaan (P. de le Court, Peine de travail – la peine “appropriée”?, Rev. dr. pén., 2007, 1163). Hoe moet het elektronisch toezicht worden toegepast en vooral welke zin heeft het indien het uitstel dat eraan zou worden gekoppeld, wordt herroepen door een latere veroordeling tot een zware effectieve gevangenisstraf?

de circonstances atténuantes – de la réclusion à perpétuité ou de vingt à trente ans.

Cette exclusion est également proposée pour les peines autonomes (cf. *supra* commentaire de la modification de l’article 37*ter* du Code pénal).

D’autre part, la suspension du prononcé demeure exclue en cas de condamnation antérieure à une peine criminelle ou à un emprisonnement principal de plus de six mois ou encore lorsque le fait paraît de nature à entraîner comme peine principale un emprisonnement correctionnel supérieur à cinq ans ou une peine plus grave.

Il est précisé à l’alinéa 2 de la disposition modifiée que l’octroi d’une suspension du prononcé par les juridictions d’instruction est soumise aux mêmes conditions.

3. Le sursis (articles 8, § 1er, alinéa 1er et 18bis de la loi du 29 juin 1964)

Article 37

3.1. Exclusion des peines autonomes et subsidiaires du champ d’application du sursis

Il convient d’exclure de la faveur du sursis non seulement les peines de confiscation et de probation autonome (qui en sont déjà exclues expressément de lege lata) mais aussi, dorénavant, les peines autonomes de travail et de surveillance électronique (cf. article 58 du projet) ainsi que les peines de substitution.

La révocation ultérieure d’un sursis assortissant une peine autonome pose en effet des problèmes insolubles. Si, par exemple, une peine de travail est assortie d’un sursis de trois ans et que le condamné commet, dans ce délai, des faits qui donnent lieu à une condamnation à une peine de quatre ans d’emprisonnement, le sursis est révoqué et la peine de travail doit être mise à exécution alors même qu’elle doit être exécutée dans les douze mois qui suivent la date à laquelle la décision est coulée en force de chose jugée (P. de le Court, Peine de travail – la peine “appropriée”?, Rev. dr. pén., 2007, 1163). Quant à la surveillance électronique, comment l’appliquer et, surtout, quel sens a-t-elle si le sursis dont elle serait assortie est révoqué par l’effet d’une condamnation ultérieure à une lourde peine d’emprisonnement ferme?

De autonome straffen zijn veel minder desocialiserend, maar ook minder meedogenloos, minder afschrikwekkend en bijgevolg ook minder ontradend dan de gevangenisstraf, die het “ultimum remedium” zou moeten zijn voor delinquentie en ten opzichte waarvan de autonome straffen een “gunst” zijn.

Zij beogen niet louter bestraffing, maar ook en vooral opvoeding en re-integratie.

Ingeval het de bedoeling is om de autonome straffen te laten gelden als een duidelijk signaal, indien het de bedoeling is ze duidelijk, zinvol en enigszins “doeltreffend” te houden, kunnen zij niet met uitstel gepaard gaan. Mildheid moet hier samengaan met een effectieve en onvoorwaardelijke tenuitvoerlegging.

Het kan immers moeilijk zijn om een veroordeelde te doen inzien dat een gevangenisstraf met uitstel niet hetzelfde is als een vrijspraak. Hoe moet dan worden omgegaan met een, van nature al mildere, autonome straf die met uitstel gepaard gaat en waarvan de tenuitvoerlegging bijgevolg slechts voorwaardelijk en dus hypothetisch zou zijn? Hoe moet worden uitgelegd dat een maatregel van elektronisch toezicht of een werkstraf noodzakelijk lijkt, maar dat die slechts ten uitvoer moet worden gelegd indien de veroordeelde nieuwe feiten pleegt en aldus bewijst dat hij de boodschap niet heeft begrepen?

Hetzelfde geldt voor de te ondergane gevangenisstraffen of geldboetes in geval van niet-uitvoering van een werkstraf, van een autonome probatiestraf of van een straf onder elektronisch toezicht evenals van de voor een hoofdstraf uitgesproken vervangende straffen.

De vervangende straf kan immers niet gekoppeld worden aan een uitstel, zo niet verliest zij elke betekenis: in zo’n geval weet inderdaad de veroordeelde dat, zou hij zijn werkstraf niet uitvoeren, hij de vervangende gevangenisstraf met uitstel, niet ten uitvoer zal moeten worden gelegd en dat zij zelfs niet zal vermeld staan op de uittreksels van het strafregister die hem worden bezorgd.

Vanzelfsprekend kan dit uitstel in theorie worden herroepen ingeval van een latere veroordeling tot een zware gevangenisstraf, maar een dergelijke cascade van potentiële herroepingen maakt de uitgesproken straf onbegrijpelijk en onsamenhangend, en maakt aldus het zwaard van Damocles, dat de vervangende of bijkomende straf moet zijn, totaal bot.

Les peines autonomes sont beaucoup moins désocialisantes mais aussi moins brutales, effrayantes et, partant, dissuasives que la peine d’emprisonnement, qui doit être l’ “ultimum remedium” à la délinquance et par rapport à laquelle elles constituent une “faveur”.

Elles visent non seulement à punir mais aussi, voire surtout, à éduquer et à réinsérer.

Si l’on veut qu’elles restent malgré tout un signal clair, si l’on vise à leur conserver une lisibilité, un sens, quelque “efficacité”, elles ne peuvent être assorties d’un sursis. La clémence doit ici aller de pair avec une exécution effective et inconditionnelle.

En effet, il peut être difficile de faire comprendre à un condamné qu’une peine d’emprisonnement avec sursis n’équivaut pas à un acquittement; que dire d’une peine autonome, déjà plus clémente par nature, qui serait en outre assortie d’un sursis, et dont l’exécution ne serait, partant, que conditionnelle et donc hypothétique? Comment expliquer qu’une mesure de surveillance électronique ou de travail paraît nécessaire mais qu’elle ne devra être exécutée que si le condamné commet de nouveaux faits, démontrant qu’il n’a pas compris le message?

Il en va de même pour les peines d’emprisonnement ou d’amende à purger en cas d’inexécution d’une peine de travail, de probation autonome ou de surveillance électronique ainsi que pour les peines subsidiaires à une peine principale.

En effet, la peine de substitution ou subsidiaire ne peut être assortie d’un sursis, sans quoi elle perd tout son sens: dans ce cas, en effet, le condamné sait que s’il n’effectue pas sa peine de travail, il ne devra pas exécuter pour autant la peine d’emprisonnement de substitution, qui est assortie d’un sursis et ne figurera même pas sur les extraits du casier judiciaire qui lui seront délivrés.

Certes, ce sursis peut en théorie être révoqué en cas de condamnation ultérieure à une lourde peine d’emprisonnement, mais une telle “cascade” de révocations potentielles rend incompréhensible et incohérente la peine prononcée et, partant, émousse totalement l’épée de Damoclès que doit constituer la peine de substitution ou accessoire.

3.2. Uitsluiting van het gewoon uitstel op grond van de antecedenten (artikel 8, § 1, eerste lid, eerste zin, van de wet van 29 juni 1964)

Het uitstel en de opschorting van de uitspraak zijn opmerkelijke gunstmaatregelen, daar zij impliceren dat de straf, die door het plegen van een misdrijf is gerechtvaardigd, niet ten uitvoer wordt gelegd, behoudens latere herroeping.

De uitzonderlijke gunstmaatregel van de opschorting van de uitspraak moet het voorrecht blijven van diegene die niet eerder is veroordeeld tot een zware straf (cf. *supra*, artikel 3 van de wet van 29 juni 1964).

Sinds de invoering van de autonome werkstraf in het straffenarsenaal, een straf die – net als de nieuwe autonome probatiestraffen en de straffen onder elektronisch toezicht – kan worden opgelegd, ook bij wettelijke herhaling, bestaat er geen reden meer om niet aan de feitenrechter toe te laten een probatieuitstel toe te kennen in geval van een eerdere veroordeling tot een gevangenisstraf van ten hoogste drie jaar (d.i. de drempel voor de zware straffen in het kader van de uitvoering van de straffen).

Een gewoon uitstel zou in dit geval een bovenmatige gunst zijn, maar gelet op de ophanden zijnde invoeging van de autonome probatiestraf in het straffenarsenaal, lijkt de mogelijkheid om een probatie-uitstel toe te kennen – dat, in tegenstelling tot een autonome probatiestraf, op de uittreksels uit het strafregister van de veroordeelde zal voorkomen – hier nog niet te moeten worden uitgesloten.

Deze wijziging ligt ook in de lijn van het ambtshalve advies dat de Hoge Raad voor de Justitie op 6 december 2013 verleende over het voorontwerp van wet tot invoering van de probatie als autonome straf in het Strafwetboek, tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en tot wijziging van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie. De Hoge Raad voor de Justitie stelde hierin op pagina 5 het volgende:

"Eén van de argumenten bijvoorbeeld om de autonome probatie in te voeren vinden de auteurs van het ontwerp in de lacune die ontstaat wanneer iemand in de onmogelijkheid is een voorwaardelijke straf te krijgen. Er wordt hierbij -opnieuw- verwezen naar de probatiewet die voorziet dat iemand die in het verleden werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van meer dan 12 maanden geen (probatie)uitstel meer kan bekomen ook al is er sprake van een onderliggende problematiek.

3.2. Exclusion du sursis simple en fonction des antécédents (article 8, § 1er, alinéa 1er, 1re phrase de la loi du 29 juin 1964)

Le sursis et la suspension du prononcé sont des faveurs remarquables, puisqu'elles impliquent que la peine que justifie la commission d'une infraction n'est pas exécutée, sauf révocation ultérieure.

La faveur exceptionnelle de la suspension du prononcé doit rester réservée à celui qui n'a pas encouru antérieurement de condamnation à une lourde peine (cf. *supra*, article 3 de la loi du 29/6/1964).

En revanche, depuis que la peine autonome de travail a été introduite dans l'arsenal pénal, peine qui – tout comme les nouvelles peines autonomes de probation et de surveillance électronique – peut être infligée même en cas de récidive légale, il n'existe plus de raison de ne pas permettre au juge du fond d'accorder un sursis probatoire en cas de condamnation antérieure à une peine d'emprisonnement de trois ans au plus (soit le seuil sous les lourdes peines dans le cadre de l'exécution des peines).

Un sursis simple serait dans ce cas une faveur excessive mais vu la prochaine insertion de la peine de probation autonome dans l'arsenal des peines, la faculté d'octroyer un sursis probatoire – qui, contrairement à une peine de probation autonome, figurera sur les extraits du casier judiciaire du condamné – ne parait pas devoir encore être écartée ici.

Cette modification fait également écho à l'avis d'office que le Conseil supérieur de la Justice a rendu le 6 décembre 2013 sur l'avant-projet de loi insérant la probation comme peine autonome dans le Code pénal, et modifiant le Code d'instruction criminelle ainsi que la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation. Le Conseil supérieur de la Justice y indique ce qui suit à la page 5:

"La lacune qui existe lorsqu'une personne se trouve dans l'impossibilité de se voir infliger une peine conditionnelle constitue, aux yeux des auteurs du projet, l'un des arguments pour introduire la peine de probation autonome. À cet égard, il est -de nouveau- fait référence à la loi sur la probation qui prévoit qu'une personne qui a été condamnée par le passé à une peine d'emprisonnement supérieure à 12 mois ne peut plus obtenir le bénéfice d'un sursis (probatoire), même lorsqu'il est

De meerderheid van de magistraten en de justitiehuizen zijn vragende partij om de probatiewet op dit punt aan te passen om hen in staat te stellen, onder de voorwaarden bepaald door de wetgever, probatieopschorting of probatieuitstel te verlenen ongeacht het strafverleden van de beklaagde."

Mutatis mutandis kan er ook verwezen worden naar het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, ,het uitstel en de probatie wat betreft de afwezigheid van voorafgaande veroordelingen ingediend op 6 juni 2013 door mevrouw Sonja Becq en de heren Stefaan De Clerck en Raf Terwingen (DOC 53 2870) en aan het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, teneinde de vereiste van het ontbreken van gerechtelijke antecedenten af te schaffen in verband met de opschorting van de uitspraak van de veroordeling en het uitstel van de tenuitvoerlegging van de straffen, ingediend op 2 juli 2013 door de heren Fouad Lahssaini, Stefaan Van Hecke en Eric Jadot (DOC 53 2924).

Artikel 38

Artikel 18*bis* van dezelfde wet wordt aangepast aan de afschaffing van de uitsluiting van het uitstel na een veroordeling tot een straf van meer dan twaalf maanden: de omzetting van die straf in een geldstraf voor rechtspersonen wordt afgeschaft.

HOOFDSTUK 6

Bepaling tot wijziging van de wet van 15 december 1980 Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Artikel 39

Cf. *supra* commentaar van de artikelen 20, 23, enz.

Dit artikel vervangt de verzwarende omstandigheid van "blijvende fysieke of psychische ongeschiktheid" door de "ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden".

question d'une problématique sous-jacente. La majorité des magistrats et des maisons de justice sont demandeurs d'une adaptation de la loi sur la probation sur ce point, en vue de leur permettre, tout en respectant les conditions fixées par le législateur, d'accorder une suspension probatoire ou un sursis probatoire quel que soit le passé judiciaire du prévenu.".

Mutatis mutandis, il peut aussi être renvoyé à la proposition de loi modifiant, en ce qui concerne l'absence de condamnations antérieures, la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation déposée le 6 juin 2013 par Mme Sonja Becq et MM. Stefaan De Clerck en Raf Terwingen (DOC 53 2870) ainsi qu'à la proposition de loi modifiant la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, en ce qui concerne la suppression de l'exigence d'absence d'antécédents judiciaires en matière de suspension du prononcé de la condamnation et de sursis à l'exécution des peines déposée le 2 juillet 2013 par MM. Fouad Lahssaini, Stefaan Van Hecke en Eric Jadot (DOC 53 2924).

Article 38

L'article 18*bis* de la même loi est adapté à la suppression de l'exclusion du sursis après une condamnation à une peine de plus de douze mois: la conversion de cette peine en peine d'amende pour les personnes morales est supprimée.

CHAPITRE 6

Disposition modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Article 39

Cf. *supra* commentaire des articles 20, 23, etc.

Cet article remplace la circonstance aggravante d'"incapacité permanente physique ou psychique" par celle d'"incapacité de travail personnel de plus de quatre mois".

HOOFDSTUK 7

Bepaling tot wijziging van de wet van 7 mei 2004 inzake experimenten op de menselijke persoon

Artikel 40

Cf. *supra* commentaar van de artikelen 20, 23, enz.

Dit artikel vervangt de verzwarende omstandigheid van " blijvende lichamelijke of psychische onbekwaam" door de "ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden".

HOOFDSTUK 8

Bepaling tot wijziging van de wet van 30 december 2009 betreffende de strijd tegen piraterij op zee

Artikel 41

Cf. *supra* commentaar van de artikelen 20, 23, enz.

Dit artikel vervangt de verzwarende omstandigheid van "blijvende fysieke of psychische ongeschiktheid" door de "ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden".

HOOFDSTUK 9

Bepalingen tot wijziging van de wet van 7 februari 2014 tot invoering van het elektronisch toezicht als autonome straf

Artikelen 42 tot 47

Twee nieuwe autonome straffen werden ingevoegd in het Strafwetboek, waar zij aansloten bij de autonome werkstraf, door in 2014 goedgekeurde afzonderlijke wetten: de straf onder elektronisch toezicht en de probatie:

— De wet van 7 februari 2014 tot invoering van het elektronisch toezicht als autonome straf is voortgekomen uit het wetsvoorstel dat op 3 december 2010 werd ingediend door mevrouw Carina VAN CAUTER, mevrouw Sabine LAHAYE-BATTHEU, de heer Patrick DEWAEL en de heer Mathias DE CLERCQ (*Kamer van volksvertegenwoordigers*, DOC 53K1042/001).

CHAPITRE 7

Disposition modifiant la loi du 7 mai 2004 relative aux expérimentations sur la personne humaine

Article 40

Cf. *supra* commentaire des articles 20, 23, etc.

Cet article remplace la circonstance aggravante d'"incapacité permanente physique ou psychique" par celle d'"incapacité de travail personnel de plus de quatre mois".

CHAPITRE 8

Disposition modifiant la loi du 30 décembre 2009 relative à la lutte contre la piraterie maritime

Article 41

Cf. *supra* commentaire des articles 20, 23, etc.

Cet article remplace la circonstance aggravante d'"incapacité permanente physique ou psychique" par celle d'"incapacité de travail personnel de plus de quatre mois".

CHAPITRE 9

Dispositions modifiant la loi du 7 février 2014 instaurant la surveillance électronique comme peine autonome

Articles 42 à 47

Deux nouvelles peines autonomes ont été insérées dans le Code pénal, y rejoignant la peine autonome de travail, par des lois distinctes votées en 2014: la surveillance électronique et la probation:

— La loi du 7 février 2014 instaurant la surveillance électronique comme peine autonome est issue de la proposition de loi déposée le 3 décembre 2010 par Mme Carina VAN CAUTER, Mme Sabine LAHAYE-BATTHEU, M. Patrick DEWAEL et M. Mathias DE CLERCQ (*Chambre des représentants*, DOC 53K1042/001).

In artikel 16 ervan is nader bepaald dat zij in werking treedt op een door de Koning te bepalen datum.

— De wet van 10 april 2014 tot invoering van de probatie als autonome straf in het Strafwetboek en tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, is voortgekomen uit een ontwerp van wet (*Kamer van volksvertegenwoordigers*, DOC 53K3274/001).

In artikel 27 ervan is nader bepaald dat zij in werking zal treden op de dag waarop de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van de artikelen 217, 223, 224 en 231 van het Gerechtelijk Wetboek in werking treedt.

In artikel 6 van deze wet is de inwerkingtreding ervan bepaald op een door de Koning te bepalen datum en uiterlijk op een datum die oorspronkelijk was vastgesteld op 1 december 2014 maar is uitgesteld tot 1 december 2015 door de wet van 26 november 2014.

Het regeerakkoord voorziet uitdrukkelijk in de inwerkingtreding van deze twee autonome straffen.

Dit ontwerp strekt geenszins ertoe de filosofie en de beginselen die de wetgever in 2014 hebben gestuurd, in twijfel te trekken.

Langs de andere kant wordt het aangewezen geacht deze wetten op dezelfde datum in werking treden, zulks gelet op de nauwe banden tussen die teksten, die grotendeels dezelfde wetgevende bepalingen wijzigen.

Anders zou dit tot veel verwarring en mogelijks fouten leiden.

In het perspectief van die inwerkingtreding zijn, inzonderheid in het kader van de interministeriële conferenties tussen de gefedereerde entiteiten en de Federale Staat naar aanleiding van de communautarisering van de justitiehuizen in het kader van de zesde staatshervorming, punctuele aanpassingen gevraagd.

Son article 16 précise qu'elle entre en vigueur à la date fixée par le Roi.

— La loi du 10 avril insérant la probation comme peine autonome dans le Code pénal, et modifiant le Code d'instruction criminelle, et la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation est quant à elle issue d'un projet de loi (*Chambre des Représentants*, DOC 53K3274/001).

Son article 27 précise qu'elle entrera en vigueur le jour de l'entrée en vigueur de la loi du 8 mai 2014 modifiant les articles 217, 223, 224 et 231 du Code judiciaire.

L'article 6 de cette loi fixe son entrée en vigueur à une date déterminée par le Roi et au plus tard à une date fixée initialement au 1er décembre 2014 mais postposée au 1er décembre 2015 par la loi du 26 novembre 2014.

L'entrée en vigueur de ces deux peines autonomes est explicitement prévue dans l'accord de gouvernement.

Le présent projet ne vise nullement à mettre en cause la philosophie et les principes qui ont guidé le législateur en 2014.

Il apparaît d'autre part indiqué que ces lois entrent en vigueur à la même date vu les liens étroits entre ces textes, qui modifient en grande partie les mêmes dispositions législatives.

En décider autrement conduirait à une grande confusion, voire à des erreurs.

C'est dans la perspective de cette entrée en vigueur que sont apparues, notamment dans le cadre des conférences interministérielles (CIM) entre les entités fédérées et l'État fédéral à la suite de la communautarisation des maisons de Justice dans le cadre de la 6ème réforme de l'État, des demandes d'adaptations ponctuelles.

a) Overeenstemming met de wet van 10 april 2014

Artikel 42

Een gelijktijdige inwerkingtreding van de wetten van 7 februari en 10 april 2014 biedt de mogelijkheid te voorkomen dat identieke wetsbepalingen achtereenvolgens worden gewijzigd.

Er wordt dus voorgesteld, zonder de uiteindelijke teksten die uit die twee wetten voortvloeien inzake dit punt te wijzigen,

— de artikelen 3 tot 5 en 10 tot 13 van de wet van 7 februari 2014 op te heffen en diens artikel 6 te wijzigen, en

— (cf. *infra*) de artikelen 2, 12 tot 15 en 18 van de wet van 10 april 2014 te wijzigen en diens artikel 3 op te heffen.

b) Artikel 37ter (de lege ferenda) van het Strafwetboek (artikel 7 van de wet van 7 februari 2014)

Artikel 43

Bij de wet van 7 februari 2014 is een afdeling Vter ingevoegd "De straf onder elektronisch toezicht", met een verkeerde nummering in 5*bis* die werd rechtgezet bij de wet van 10 april 2014. Die rechtzetting wordt hier overgenomen.

Artikel 44

In het door artikel 7 van de wet van 7 februari 2014 tot invoering van het elektronisch toezicht als autonome straf ingevoerde artikel 37*ter* van het Strafwetboek, worden een aantal wijzigingen doorgevoerd.

De paragraaf 1 van dit artikel wordt op drie punten aangepast.

— Een eerste wijziging betreft de bepaling inzake de vervangende straf die door de vonnisrechter wordt opgelegd ingeval van niet uitvoering van de straf onder elektronisch toezicht. De bepaling van de wet voorziet geen minimum aan vervangende gevangenisstraf wat problematisch kan zijn indien de duur van de vervangende gevangenisstraf minder of gelijk zou zijn aan de duur van het elektronisch toezicht. Dit zou het verkeerde signaal kunnen geven naar de veroordeelde dat hij de straf onder elektronisch toezicht niet zou moeten respecteren omdat de vervangende gevangenisstraf te kort is en aldus wellicht om die reden riskeert niet te worden

a) Concordance avec la loi du 10 avril 2014

Article 42

Une entrée simultanée des lois des 7 février et 10 avril 2014 permet d'éviter de modifier successivement des dispositions légales identiques.

Il est donc proposé, sans modifier sur ce point les textes finaux résultant de ces deux lois,

— d'abroger les articles 3 à 5 et 10 à 13 de la loi du 7 février 2014 et de modifier son article 6, et

— (cf. *infra*) de modifier les articles 2, 12 à 15 et 18 de la loi du 10 avril 2014 et d'abroger son article 3.

b) Article 37ter (de lege ferenda) du Code pénal (article 7 de la loi du 7 février 2014)

Article 43

La loi du 7 février 2014 a introduit une section 5*ter* "de la peine de surveillance électronique", numérotation erronée et rectifiée en 5*bis* par la loi du 10 avril 2014. Cette rectification est reprise ici.

Article 44

Plusieurs modifications sont apportées à l'article 37*ter* du Code pénal inséré par l'article 7 de la loi du 7 février 2014 instaurant la surveillance électronique comme peine autonome.

Le paragraphe premier de cet article est adapté sur trois points.

— Une première modification concerne la fixation de la peine de substitution ordonnée par la juridiction de jugement en cas de non-exécution de la peine de surveillance électronique. La disposition de la loi ne prévoit pas un minimum pour la peine d'emprisonnement subsidiaire, ce qui peut poser problème si la durée de la peine de substitution est inférieure ou égale à la durée de la surveillance électronique. Cela pourrait donner au condamné le mauvais signal qu'il ne doit pas respecter la peine de surveillance électronique parce que la peine de substitution est trop courte et risque de ne pas être exécutée pour cette raison. En outre, la disposition de

uitgevoerd. De bepaling van art. 37*ter,* § 1 "binnen de perken van de op het misdrijf gestelde straffen, alsook van de wet op grond waarvan de zaak voor hem werd gebracht" lijkt bovendien niet duidelijk te zijn in deze context. Deze bepaling werd overgenomen van de bepaling inzake de werkstraf, het huidige artikel 37*ter*, § 1, van het Strafwetboek. De rechter is bij het bepalen van de vervangende straf aldus beperkt door de op het misdrijf gestelde straffen, eventueel na aanneming van verzachtende omstandigheden of verschoningsgronden. In de context van de straf onder elektronisch toezicht zou ze echter kunnen worden geïnterpreteerd in de zin dat de vervangende gevangenisstraf minstens het dubbele of driedubbele moet zijn van de duur van het elektronisch toezicht. Voor wat betreft de straf onder elektronisch toezicht echter lijkt het gepast dat de duur van de van de vervangende gevangenisstraf even lang is als de duur van het elektronisch toezicht.

— In dezelfde paragraaf wordt eveneens een definitie van de straf onder elektronisch toezicht ingevoegd. Tijdens de parlementaire besprekingen indertijd, is dit niet aan bod gekomen, waarschijnlijk om redenen van evidentie, ingegeven door de reeds bestaande praktijken inzake elektronisch toezichtmiddelen. Het is interessant te verwijzen naar de volgende passage uit de rechtsleer:

"De inhoud van de straf onder elektronisch toezicht is vrij duidelijk. Waar een gevangenisstraf een daadwerkelijke vrijheidsberoving inhoudt, is de straf onder elektronisch toezicht slechts een vrijheidsbeperking. Aan de veroordeelde wordt een dagschema opgelegd dat hem/haar slechts toelaat de woonst of verblijfplaats te verlaten voor noodzakelijke verplaatsingen en afwezigheden, waarbij de aanwezigheid in de woonst of verblijfplaats door het elektronisch toezicht wordt gecontroleerd. Aangezien het elektronisch toezicht niet de essentie van de straf uitmaakt, werden andere omschrijvingen dan het elektronisch toezicht naar voor geschoven, zoals "onder elektronische toezichtstelling". De wetgever kwam finaal uit bij de "straf onder elektronisch toezicht" (T. Decaigny, T.Strafr. 2014/4, p. 213).

Omwille van het legaliteitsbeginsel lijkt het echter aangewezen een omschrijving van deze autonome straf in te schrijven.

In het kader van de strafuitvoering wordt elektronisch toezicht in artikel 22 van de Wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten als volgt omschreven:

l'article 37*ter*, § 1er "dans les limites des peines prévues pour l'infraction et par la loi en fonction de sa saisine" semble ne pas être claire dans ce contexte. Cette disposition a été reprise de la disposition sur la peine de travail, l'actuel article 37*ter*, § 1er, du Code pénal. Lors de la fixation de la peine de substitution, le juge est donc limité par les peines prévues pour l'infraction, éventuellement après l'accueil de circonstances atténuantes ou de causes d'excuse. Dans le contexte de la peine de surveillance électronique, cela pourrait toutefois être interprété dans le sens que la peine d'emprisonnement subsidiaire doit représenter au moins le double ou le triple de la durée de la surveillance électronique. En ce qui concerne la peine de surveillance électronique, il semble toutefois plus approprié que la durée de la peine d'emprisonnement subsidiaire soit équivalente à la durée de la surveillance électronique.

— Une définition de la peine de surveillance électronique est également insérée dans le même paragraphe. À l'époque des débats parlementaires, ce sujet n'avait pas été abordé, probablement pour des raisons d'évidence dictée par les pratiques existantes en matière de surveillance électronique. Il est intéressant de se référer au passage suivant issu de la doctrine:

*"Le contenu de la peine de surveillance électronique est très clair. Alors qu'une peine de prison consiste en une réelle privation de liberté, la peine de surveillance électronique consiste seulement en une limitation de liberté. Le condamné se voit imposer un programme pour la journée qui lui permet uniquement de quitter le domicile ou la résidence pour des déplacements et absences nécessaires, la présence au domicile ou dans le lieu de résidence étant contrôlés. Étant donné que la surveillance électronique ne constitue pas l'essence de la peine, d'autres définitions que la surveillance électronique ont été proposées, comme le "placement sous surveillance électronique". Le législateur a finalement opté pour la "peine de surveillance électronique" (*T. Decaigny, T.Strafr. 2014/4, p. 213).

En raison du principe de légalité, il semble toutefois recommandé de définir cette peine autonome.

Dans le cadre de l'exécution de la peine, la surveillance électronique est définie comme suit à l'article 22 de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine:

"Art. 22. Het elektronisch toezicht is een wijze van uitvoering van de vrijheidsstraf waardoor de veroordeelde het geheel of een gedeelte van zijn vrijheidsstraf buiten de gevangenis ondergaat volgens een bepaald uitvoeringsplan, waarvan de naleving onder meer door elektronische middelen wordt gecontroleerd."

In het kader van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht, geeft artikel 16, § 1, tweede lid WVH de volgende omschrijving:

"De onderzoeksrechter beslist eveneens of dit bevel tot aanhouding moet worden uitgevoerd ofwel in een gevangenis, ofwel door een hechtenis onder elektronisch toezicht. De uitvoering van de hechtenis onder elektronisch toezicht, die inhoudt dat de betrokkene, met uitzondering van toegestane verplaatsingen, voortdurend op een bepaald adres moet verblijven, vindt plaats overeenkomstig de door de Koning bepaalde nadere regels."

Rekening houdend met al het voorgaande, stelt voorliggend ontwerp voor de straf onder elektronisch toezicht als volgt te omschrijven:

"Een straf onder elektronisch toezicht bestaat uit de verplichting om gedurende een door de rechter overeenkomstig § 2 bepaalde termijn aanwezig te zijn op een bepaald adres, behoudens toegestane verplaatsingen of afwezigheden, waarbij onder meer gebruik wordt gemaakt van elektronische middelen om dit te controleren, en waaraan overeenkomstig § 5 voorwaarden worden gekoppeld."

Andere controlemiddelen kunnen inderdaad in aanmerking worden genomen (bijvoorbeeld een politiepatrouille die zou vaststellen dat een veroordeelde aanwezig is in een café, zulks in strijd met de voorwaarden van zijn elektronisch toezicht).

De wet maakt het doelbewust niet mogelijk de periode waarin de straf wordt ondergaan, te onderbreken (bijvoorbeeld opdat zij enkel tijdens het weekend van toepassing zou zijn).

— Tot slot, wordt opgemerkt dat de lijst van misdrijven voor dewelke geen straf onder elektronisch toezicht kan worden opgelegd, wordt aangepast door de wijzigingen die voorliggend ontwerp doorvoert inzake de correctionalisatie en dit in coherentie met de andere autonome straffen (cf. *supra* motivering van de wijziging van artikel 37*ter* de lege lata van het Strafwetboek betreffende de werkstraf).

Aangezien de straf onder elektronisch toezicht een zwaardere straf is dan de andere twee autonome

"Art. 22. La surveillance électronique est un mode d'exécution de la peine privative de liberté par lequel le condamné subit l'ensemble ou une partie de sa peine privative de liberté en dehors de la prison selon un plan d'exécution déterminé, dont le respect est contrôlé notamment par des moyens électroniques."

Dans le cadre de la détention préventive sous surveillance électronique, l'article 16, § 1er, alinéa 2 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive en donne la définition suivante:

"Le juge d'instruction décide également si ce mandat d'arrêt doit être exécuté soit dans une prison, soit par une détention sous surveillance électronique. L'exécution de la détention sous surveillance électronique, qui implique la présence permanente de l'intéressé à une adresse déterminée, exception faite des déplacements autorisés, a lieu conformément aux modalités fixées par le Roi."

Compte tenu de tout ce qui précède, le présent projet propose de définir la surveillance électronique comme suit:

"Une peine de surveillance électronique consiste en l'obligation de présence de l'intéressé à une adresse déterminée, exception faite des déplacements ou absences autorisés durant une période fixée par le juge conformément au § 2. Le contrôle de la présence est assuré notamment par le recours à des moyens électroniques et, conformément au § 5, cette obligation est assortie de conditions."

D'autres moyens de contrôle sont en effet envisageables (par exemple une patrouille de police qui constaterait la présence d'un condamné dans un café en violation des conditions de sa surveillance électronique).

La loi ne vise pas à permettre d'interrompre la période où est subie la peine (par exemple pour qu'elle ne soit d'application que le week-end).

— Enfin, il est signalé que la liste des infractions pour lesquelles on ne peut ordonner une peine de surveillance électronique est adaptée en fonction des modifications réalisées par le présent projet en matière de correctionnalisation, et ce en cohérence avec les autres peines autonomes (cf. *supra* motivation de la modification de l'article 37*ter* de lege lata du Code pénal relatif à la peine de travail).

Toutefois, la peine de surveillance électronique étant est une peine plus sévère que les deux autres peines

straffen (autonome probatiestraf en autonome werkstraf – cf. art. 7 van het Strafwetboek) en ertoe leidt dat de vrijheid van komen en gaan wordt beperkt, omvat die uitsluiting evenwel niet de door een verzachtende verschoningsgrond verschoonde misdaden (bijvoorbeeld wegens provocatie verschoonde doodslag).

Aangezien de straf onder elektronisch toezicht slechts een feit kan straffen "dat van die aard is om gestraft te worden met een gevangenisstraf van ten hoogste een jaar", zou het dan ook nutteloos zijn te verduidelijken dat zij niet van toepassing is op feiten die strafbaar zijn met levenslange opsluiting of met twintig tot dertig jaar opsluiting: de minimumstraf die van toepassing is op die misdaden na aanneming van verzachtende omstandigheden is immers drie jaar gevangenisstraf.

Naast de zuiver technische wijzigingen, de afschaffing van lid 3 van artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867, die de lijst van correctionaliseerbare misdaden bevat, zoals elders voorgesteld, is het ook aangewezen om het verbod om een straf onder elektronisch toezicht uit te spreken (net zoals voor een werkstraf of een autonome probatiestraf trouwens) uit te breiden tot alle misdaden die strafbaar zijn met de opsluiting van 20 tot 30 jaar of de levenslange opsluiting.

Die verduidelijking is nuttig inzonderheid gelet op het gevolg voor de straf van de strafverminderende verschoningsgronden (artt. 411 tot 414 van het Strafwetboek), die zoniet zou toelaten dat bijvoorbeeld een "verschoonde moord" zou kunnen worden gestraft met elektronisch toezicht, wat niet wenselijk lijkt te zijn.

De paragraaf 2 van dit artikel wordt op twee punten aangepast.

— De door de tweede paragraaf voorziene minimale duurtijd van één maand is verwarrend gelet op de mogelijkheid van toepassing van verzachtende omstandigheden. Het lijkt dan ook aangewezen te verduidelijken dat de rechter rekening kan houden met verzachtende omstandigheden bij de bepaling van de duurtijd van de straf onder elektronisch toezicht zonder evenwel de duurtijd ervan op minder dan één maand te kunnen bepalen.

— De wet bepaalt anderzijds niet wat het gevolg is van de niet-uitvoering van het elektronisch toezicht binnen een termijn van zes maanden. De situatie kan zich voordoen dat een laattijdige uitvoering niet te wijten is aan de veroordeelde, maar bijvoorbeeld het gevolg is van praktische problemen bij het de dienst bevoegd voor het elektronisch toezicht. In dit geval is het niet gepast dat het elektronisch toezicht via een beslissing van de procureur des Konings zou moeten worden omgezet

autonomes (de probation et de travail – cf. art. 7 du Code pénal) et entraînant une limitation de la liberté d'aller et venir, cette exclusion n'inclut pas les crimes excusés par une excuse atténuante (p.ex. un meurtre excusé par la provocation).

La peine de surveillance électronique ne pouvant sanctionner qu'un fait "tel qu'il doit être puni d'une peine d'un an d'emprisonnement au maximum", il serait donc inutile de préciser qu'elle n'est pas applicable aux faits punissables de la réclusion à perpétuité ou de vingt à trente ans: en effet, la peine minimale applicable à ces crimes après admission de circonstances atténuantes est de trois ans d'emprisonnement.

Outre les modifications purement techniques, l'abrogation de l'alinéa 3 de l'article 2 de la loi du 4 octobre 1867, qui contient la liste des crimes correctionnalisables, étant proposée par ailleurs, il convient d'étendre l'interdiction de prononcer une peine de surveillance électronique (tout comme, par ailleurs, une peine de travail ou de probation autonome) à tous les crimes punissables de la réclusion de 20 à 30 ans ou de la réclusion à perpétuité.

Cette précision est utile notamment au vu de l'effet sur la peine des causes d'excuse atténuante (art. 411 à 414 du Code pénal), qui pourrait sinon permettre de voir sanctionner par exemple un "assassinat excusé" par une peine de surveillance électronique, ce qui ne paraît pas souhaitable.

Le paragraphe 2 de cet article est adapté sur deux points.

— La durée minimale d'un mois prévue dans le second paragraphe prête à confusion en raison de la possibilité d'appliquer des circonstances atténuantes. Il paraît dès lors indiqué de spécifier que le juge peut tenir compte de circonstances atténuantes lors de la fixation de la durée de la peine de surveillance sans pouvoir toutefois fixer cette durée en dessous d'un mois.

— D'autre part, la loi n'indique pas quelle est la conséquence de l'inexécution de la surveillance électronique dans un délai de six mois. Il peut arriver qu'une exécution tardive ne soit pas du fait de la personne condamnée, mais la conséquence de problèmes pratiques au sein du service compétent pour la surveillance électronique. Dans ce cas, il est inapproprié que la surveillance électronique doive être muée en une peine d'emprisonnement subsidiaire par décision du procureur

naar vervangende gevangenisstraf. Het is aldus nodig te verduidelijken dat ingeval van overschrijding van de termijn van zes maanden, het openbaar ministerie kan beslissen de uitvoering van de straf verder uit te stellen of de vervangende gevangenisstraf uit te voeren, indien de overschrijding te wijten is aan de veroordeelde zelf (bijvoorbeeld door geen gevolg te geven aan de oproepingen). Ingeval die overschrijding niet te wijten is aan de veroordeelde, moet de straf worden uitgevoerd binnen zes maanden na het verstrijken van de eerste termijn, bij ontstentenis waarvan zij is verjaard.

Tevens wordt doorheen de tekst een aanpassing van de terminologie doorgevoerd, genoodzaakt door de 6e Staatshervorming. De actuele tekst spreekt immers over de “de bevoegde dienst van de Federale Overheidsdienst Justitie en over het “Nationaal Centrum voor Elektronisch Toezicht”. Door de 6e Staatshervorming echter zijn de Justitiehuizen, waartoe ook het Nationaal Centrum voor Elektronisch Toezicht behoort, overgedragen aan de Gemeenschappen. De Gemeenschappen zijn aldus bevoegd voor de inrichting en de werking van deze diensten. Er werd dan ook geopteerd voor een eenduidige en neutrale benaming, met name “de bevoegde dienst voor de organisatie en de controle van het elektronisch toezicht”, en in het vervolg van de tekst “de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht”. Deze benaming laat enerzijds aan de Gemeenschappen de nodige soepelheid en flexibiliteit teneinde de voor hen bevoegde dienst aan te duiden en vermijdt anderzijds dat de benaming in wet moet worden gewijzigd ingeval een of meerdere van de Gemeenschappen voor een naamswijziging zouden opteren van hun diensten.

Paragraaf 3 voorziet er niet meer in dat de Koning de nadere regels bepaalt inzake het beknopt voorlichtingsrapport en de maatschappelijke enquête, die sinds 1 juli 2014 onder de Gemeenschappen ressorteren.

In de vierde paragraaf worden drie wijzigingen voorgesteld.

— De wet voorziet als voorwaarde voor het opleggen van het elektronisch toezicht slechts het inlichten van de beklaagde over de draagwijdte van de straf, zijn opmerkingen te horen en zijn instemming. Echter, de doelstelling van de wetgever om de straffen zoveel als mogelijk te individualiseren en de aldus gecreëerde mogelijkheid om ook bijzondere voorwaarden op te leggen naast de algemene voorwaarden, maakt dat het gepast is dat de beklaagde ook hierover op dezelfde wijze worden ingelicht, gehoord, en zijn opmerkingen ter zake kan geven.

du Roi. Il faut donc spécifier qu’en cas de dépassement du délai de six mois, le ministère public peut décider de reporter encore l’exécution de la peine ou de procéder à l’exécution de l’emprisonnement subsidiaire si ce dépassement de ce délai est imputable au condamné lui-même (en ne donnant pas suite aux convocations par exemple). Si ce dépassement ne lui est pas imputable, la peine doit être exécutée dans les six mois qui suivent l’expiration du premier délai, à défaut de quoi elle est prescrite.

Une adaptation de la terminologie est également apportée dans la totalité du texte en raison de la sixième réforme de l’État. Le texte actuel parle en effet du “service compétent du Service Public Fédéral Justice” et du “Centre national de surveillance électronique”. Toutefois, la sixième réforme de l’État transfère les maisons de justice, auxquelles appartient également le Centre national de surveillance électronique, vers les Communautés. Les Communautés sont donc compétentes pour la création et le fonctionnement de ces services. Il peut également être décidé d’opter pour une appellation univoque et neutre, à savoir le “service compétent pour l’organisation et le contrôle de la surveillance électronique” et dans la suite du texte le “service compétent pour la surveillance électronique”. Cette appellation donne d’une part aux Communautés la souplesse et la flexibilité nécessaires pour désigner le service compétent et évite d’autre part que l’appellation dans la loi ne doive être modifiée si une ou plusieurs Communautés optent pour un changement de nom de leurs services.

Au troisième paragraphe, il n’est plus prévu que “le Roi fixe les modalités du rapport d’information succinct et de l’enquête sociale”, qui ressortissent aux Communautés depuis le 1er juillet 2014.

Trois modifications sont proposées au quatrième paragraphe.

— La loi prévoit comme seules conditions à l’application de la surveillance électronique d’informer le prévenu de la portée de la peine, d’entendre ses observations et de requérir son consentement. Toutefois, l’objectif du législateur d’individualiser le plus possible les peines et donc la possibilité d’imposer également des conditions particulières en plus des conditions générales font qu’il convient que le prévenu soit informé et entendu de la même manière sur ces conditions particulières et qu’il puisse faire part de ses observations en la matière.

— Het ontwerp stelt ook voor om de rechter een verplichte motivering op te leggen ingeval hij zou weigeren om een door het openbaar ministerie gevorderde of door de beklaagde gevraagde straf onder elektronisch toezicht uit te spreken, net zoals dit ook is voorzien voor de werkstraf en de autonome probatiestraf.

— In deze paragraaf wordt ook een afstemming van de Franse versie van de tekst doorgevoerd met de Nederlandstalige versie van de tekst.

Tot slot, wordt de vijfde paragraaf van dit artikel aangevuld met een bepaling inzake de algemene voorwaarden die aan de straf onder elektronisch toezicht worden gekoppeld.

Bovendien wordt erin voorzien dat de rechter de veroordeelde daarenboven aan geïndividualiseerde bijzondere voorwaarden kan onderwerpen indien deze absoluut noodzakelijk zijn om het risico op recidive te beperken of indien deze noodzakelijk zijn in het belang van het slachtoffer.

In antwoord op het advies van de Raad van State onder het randnummer 47, wordt aldus gepreciseerd dat die voorwaarden betrekking hebben tot het slachtoffer (verbod om met het slachtoffer contact op te nemen en/of bepaalde plaatsen te bezoeken, vergoeding)

Het is dus niet nodig een ad hoc koninklijk besluit te voorzien.

c) Artikel 37quater (de lege ferenda) van het Strafwetboek (artikel 8 van de wet van 7 februari 2014)

Artikel 45

Meerdere wijzigingen moeten ook worden aangebracht aan het artikel 37*quater* van het Strafwetboek, ingevoegd door het artikel 8 van de wet van 7 februari 2014.

Een eerste wijziging (in § 1) harmoniseert de wijze waarop de in kracht van gewijsde gegane beslissing moet worden overgemaakt met de procedure die reeds voorzien is in de bepalingen inzake de werkstraf en de autonome probatiestraf, waar de griffier instaat voor het overmaken en niet het openbaar ministerie.

In de Franse tekst van § 2 is erin voorzien dat de bevoegde dienst voor de follow-up of (wanneer die straf kan worden gekoppeld aan bijzondere voorwaarden) de begeleiding van de veroordeelde zorgt. In de Nederlandse tekst kan de term “begeleidt” die twee mogelijkheden beogen.

— Le projet propose également d’imposer au juge une motivation obligatoire pour les cas où il refuserait de prononcer la peine de surveillance électronique requise par le ministère public ou sollicitée par le prévenu, comme cela a également été prévu pour la peine de travail et la peine de probation autonome.

— Dans ce paragraphe, la version française du texte est harmonisée avec sa version néerlandaise.

Enfin, le cinquième paragraphe de cet article est complété par une disposition relative aux conditions générales assorties à la peine de surveillance électronique.

En outre, il prévoit que le juge peut en outre soumettre le condamné à des conditions particulières individualisées si elles sont absolument nécessaires pour limiter le risque de récidive ou si elles sont nécessaires dans l’intérêt de la victime.

En réponse à l’avis du Conseil d’État au point 47, il est précisé dans le projet que ces conditions ont trait à la victime (interdiction de la contacter et/ou de fréquenter certains lieux, indemnisation).

Il n’est dès lors pas nécessaire de prévoir un arrêté royal ad hoc.

c) Article 37quater (de lege ferenda) du Code pénal (article 8 de la loi du 7 février 2014)

Article 45

Plusieurs modifications doivent également être apportées à l’article 37*quater* du Code pénal, inséré par l’article 8 de la loi du 7 février 2014.

Une première modification (dans le § 1er) harmonise la manière dont la décision passée en force de chose jugée doit être transmise avec la procédure déjà prévue dans les dispositions relatives à la peine de travail et à la peine de probation autonome, pour lesquelles le responsable de cette transmission est le greffier et non le ministère public.

Dans le texte français du § 2, il est prévu que le service compétent assure le suivi ou (lorsque des conditions particulières pourront assortir cette peine) la guidance du condamné. Dans le texte néerlandais, le terme “*begeleidt*” peut viser ces deux éventualités.

Aangezien de straf onder elektronisch toezicht wordt gekoppeld aan algemene voorwaarden en in de toekomst kan worden gekoppeld aan bijzondere voorwaarden, moet de melding van de niet of gedeeltelijke naleving van de straf onder elektronisch toezicht betrekking hebben op dit hele pakket van deze voorwaarden. Dit wordt dus verduidelijkt in § 3.

Er wordt verduidelijkt dat de kennisgeving van de niet of gedeeltelijke naleving moet worden overgemaakt aan het openbaar ministerie bij de rechtbank of het hof dat de veroordeling tot een straf onder elektronisch toezicht heeft uitsproken.

Ingeval de niet naleving van de straf onder elektronisch toezicht betrekking heeft op de niet naleving van de algemene voorwaarde van het niet plegen van strafbare feiten, is vereist dat een in kracht van gewijsde gegane beslissing moet hebben vastgesteld dat de veroordeelde tijdens de uitvoering van de straf onder elektronisch toezicht een wanbedrijf of een misdaad, of een gelijkwaardig misdrijf dat in aanmerking genomen wordt overeenkomstig artikel 99*bis* van het Strafwetboek, heeft gepleegd. Dit ligt in lijn met de bepaling van artikel 64, 1° van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten.

Er is daarentegen niet langer erin voorzien dat het openbaar ministerie de veroordeelde de mogelijkheid biedt te worden gehoord door de bevoegde dienst aangezien die dienst daartoe niet is uitgerust.

Het is gepast dat het openbaar ministerie zijn beslissing ter zake ook motiveert.

De beslissing moet worden overgemaakt aan alle betrokken instanties zodat deze op de hoogte zijn van het gevolg dat aan de niet of gedeeltelijke naleving werd gegeven en aldus elk voor zich de nodige maatregelen kunnen nemen.

De wet voorziet (in § 4) in de mogelijkheid voor de veroordeelde om na een derde van de strafduur de schorsing van de straf te vragen. Dit punt moet verder worden uitgewerkt en verduidelijkt.

— Er wordt verduidelijkt dat een schorsing enkel kan worden gevraagd ingeval de straf drie maanden bedraagt of overschrijdt. Het zou geen enkele zin hebben die straf in te voeren voor minder dan een maand effectieve tenuitvoerlegging.

— Langs de andere kant kan een nieuw verzoek tot schorsing, nog steeds gelet op de logheid van de

La peine de surveillance électronique étant assortie de conditions générales et pouvant dans l'avenir être assortie de conditions particulières, la notification de l'inexécution totale ou partielle de la peine de surveillance électronique doit porter sur l'ensemble de ces conditions. Des précisions sont donc apportées dans le § 3.

Il est également précisé que la notification d'inexécution totale ou partielle doit être transmise au ministère public près le tribunal ou la cour qui a prononcé la condamnation à une peine de surveillance électronique.

Si l'inexécution totale ou partielle de la peine concerne le non-respect de la condition générale de ne pas commettre de faits punissables, il est exigé qu'il soit établi, par une décision passée en force de chose jugée, que le condamné a commis un délit ou un crime, ou une infraction équivalente prise en compte conformément à l'article 99*bis* du Code pénal, durant l'exécution de la peine de surveillance électronique. Ceci s'inscrit dans la lignée de l'article 64, 1° de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine.

En revanche, il n'est plus prévu que le ministère public donne au condamné la possibilité d'être entendu par le service compétent, celui-ci n'étant pas outillé pour ce faire.

Il convient que le ministère public motive également sa décision en la matière.

La décision doit être transmise à toutes les instances concernées de sorte que celles-ci soient informées des suites données à l'inexécution totale ou partielle de la peine et puissent chacune prendre les mesures nécessaires.

La loi prévoit (au § 4) la possibilité pour le condamné de demander une suspension de la peine après en avoir purgé un tiers. Ce point doit encore être développé et éclairci.

— Il est précisé qu'une suspension ne peut être demandée que si la peine atteint ou dépasse trois mois. Il n'aurait aucun sens de mettre en place cette peine pour moins d'un mois d'exécution effective.

— D'autre part, toujours vu la lourdeur de la procédure et la charge de travail qu'elle induit pour le service

procedure en op de werklast die zij veroorzaakt voor de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht en het openbaar ministerie, niet worden ingediend vóór een termijn van twee maanden na de verwerping van een vorig verzoek.

— De formulering van de huidige tekst kan misleidend zijn. Immers, de schorsing zoals geformuleerd door de wetgever, betreft de schorsing van de controle met elektronische middelen, maar niet van de algemene voorwaarden en de bijzondere voorwaarden die blijven bestaan tijdens de verdere duur van de proeftijd. In de desbetreffende bepalingen van dit artikel worden aldus een aantal wijzigingen aangebracht om dit te verduidelijken.

— De beslissing tot schorsing van de controle met elektronische middelen worden meegedeeld aan de betrokkene maar ook aan de andere betrokken actoren.

— De regeling van de herroeping van de schorsing van de controle met elektronische middelen wordt door voorliggend ontwerp ook verder uitgewerkt teneinde meer rechtsgaranties te bieden aan de betrokkene. Het openbaar ministerie kan immers de schorsing herroepen maar is daar niet toe verplicht. Het lijkt dan ook gepast hier een mogelijkheid tot tegensprekelijkheid in te bouwen. In geval de veroordeelde om een gerechtvaardigde reden of om reden van overmacht bijvoorbeeld niet aan een opgelegde bijzondere voorwaarde kon tegemoet komen, moet hij dit kunnen laten weten zodat het openbaar ministerie een afgewogen beslissing tot al dan niet herroeping kan nemen.

— Ingeval de schorsing wordt herroepen, omvat de beslissing, niet alleen de beslissing tot het uitvoeren van het elektronisch toezicht voor de resterende proeftijd maar ook een beslissing over de bijzondere voorwaarden opgelegd door het openbaar ministerie bij de toekenning van de schorsing en de bijzondere voorwaarden opgelegd door de vonnisrechter.

— Ook de beslissing tot herroeping van de schorsing moet aan alle betrokken actoren worden meegedeeld.

De Franse versie van de vierde paragraaf, vierde lid, tweede zin, wordt aangepast aan de Nederlandstalige versie van de tekst.

compétent pour la surveillance électronique et le ministère public, une nouvelle demande de suspension ne peut être introduite avant un délai de deux mois après le rejet d'une précédente demande.

— La formulation dans le texte actuel peut prêter à confusion. En effet, la suspension telle que formulée par le législateur porte sur la suspension du contrôle par des moyens électroniques, et non des conditions générales et particulières qui continuent à s'appliquer pour la suite de la durée du délai d'épreuve. Plusieurs modifications sont donc apportées dans les dispositions de cet article afin de clarifier les choses.

— La décision de suspension du contrôle effectué par des moyens électroniques est communiquée à l'intéressé(e), mais également aux autres acteurs concernés.

— La réglementation de la révocation de la suspension du contrôle effectué par des moyens électroniques est également davantage développée dans le présent projet afin d'offrir plus de garanties juridiques à l'intéressé. En effet, le ministère public peut révoquer la suspension, mais n'y est pas obligé. Il semble dès lors opportun d'introduire une possibilité de contradiction. Si le condamné ne peut par exemple pas respecter une condition particulière pour une raison justifiée ou pour cause de force majeure, il doit pouvoir le faire savoir afin que le ministère public puisse prendre une décision en connaissance de cause quant à la révocation.

— Si la suspension est révoquée, la décision porte non seulement sur l'exécution de la surveillance électronique pour le reste du délai d'épreuve mais aussi sur les conditions particulières liées à la suspension imposées par le ministère public lors de l'octroi de la suspension et sur les conditions particulières imposées par la juridiction de jugement.

— La décision de révocation doit également être communiquée à tous les acteurs concernés.

La version française du quatrième paragraphe, alinéa 4, deuxième phrase, est adaptée à la version néerlandaise du texte.

d) Artikel 37septies (de lege ferenda) van het Strafwetboek – nummering – verbetering van een materiële fout (artikel 9 van de wet van 7 februari 2014 en 6 van de wet van 10 april 2014)

Artikel 46

De wetten van 7 februari 2014 en (cf. *infra*) van 10 april 2014 worden gewijzigd om de fout in de vernummering ("37*octies*" in plaats van "37*septies*" de lege ferenda) van artikel 37*quinquies* (de lege lata) van het Strafwetboek betreffende de werkstraf duidelijk te verbeteren.

e) Inwerkingtreding van de wet van 7 februari 2014 (artikel 16 van deze wet)

Artikel 47

In artikel 16 van de wet van 7 februari 2014 worden voortaan de bewoordingen van artikel 12 van de wet van 10 april 2014 overgenomen.

Zoals *supra* vermeld, moet de wet betreffende de straf onder elektronisch toezicht op dezelfde datum in werking treden als de wet betreffende de autonome probatiestraf, gelet op hun nauwe banden.

d) Article 37septies (de lege ferenda) – numérotation – rectification d'une erreur matérielle (article 9 de la loi du 7 février 2014 et 6 de la loi du 10 avril 2014)

Article 46

Les lois du 7 février 2014 et (cf. *infra*) du 10 avril 2014 sont modifiés pour rectifier clairement l'erreur de renumérotation ("37*octies*" au lieu de "37*septies*" de lege ferenda) de l'article 37*quinquies* (de lege lata) du Code pénal relatif à la peine de travail.

e) Entrée en vigueur de la loi du 7 février 2014 (article 16 de cette loi)

Article 47

L'article 16 de la loi du 7 février 2014 reprendra désormais les termes de l'article 12 de la loi du 10 avril 2014.

Comme précisé ci-dessus, la loi relative à la peine de surveillance électronique doit en effet entrer en vigueur à la même date que la loi relative à la peine de probation autonome étant donné les liens étroits entre ces deux textes.

HOOFDSTUK 10

Bepalingen tot wijziging van de wet van 10 april 2014 tot invoering van de probatie als autonome straf in het Strafwetboek en tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Artikelen 48 tot 58

a) "Fusie" met de wet van 7 februari 2014 betreffende de straf onder elektronisch toezicht

Artikelen 48, 49, 52 tot 57

Zoals hierboven vermeld, moet de wet betreffende de straf onder elektronisch toezicht op dezelfde datum in werking treden als de wet van 10 april 2014 betreffende de autonome probatiestraf, zulks gelet op de nauwe banden tussen beide teksten, die grotendeels dezelfde wetgevende bepalingen wijzigen.

Een andere beslissing zou tot veel verwarring en zelfs tot fouten leiden.

Er wordt dus voorgesteld, zonder de uiteindelijke teksten die uit die twee wetten voortvloeien inzake dit punt te wijzigen,

— (cf. *supra*) de artikelen 3 tot 5 en 10 tot 13 van de wet van 7 februari 2014 op te heffen en diens artikel 6 te wijzigen, en

— de artikelen 2, 12 tot 15 en 18 van de wet van 10 april 2014 te wijzigen en diens artikel 3 op te heffen.

b) Verbetering van een materiële fout in de nummering

Artikel 50

Net zoals artikel 9 van de wet van 7 februari 2014 (cf. *supra* commentaar bij artikel 32) wordt artikel 6 van de wet van 10 april 2014 gewijzigd om de fout in de nummering ("37*octies*" in plaats van "37*septies*") die in voornoemd artikel 9 stond, duidelijk te verbeteren.

CHAPITRE 10

Dispositions modifiant la loi du 10 avril insérant la probation comme peine autonome dans le Code pénal, et modifiant le Code d'instruction criminelle, et la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

Articles 48 à 58

a) "Fusion" avec la loi du 7 février 2014 relative à la peine de surveillance électronique

Articles 48, 49, 52 à 57

Comme exposé ci-dessus, la loi relative à la peine de surveillance électronique doit entrer en vigueur à la même date que la loi du 10 avril 2014 relative à la peine de probation autonome étant donné les liens étroits entre ces deux textes, qui modifient en grande partie les mêmes dispositions législatives.

En décider autrement conduirait à une grande confusion, voire à des erreurs.

Il est donc proposé, sans modifier sur ce point les textes finaux résultant de ces deux lois,

— (cf. *supra*) d'abroger les articles 3 à 5 et 10 à 13 de la loi du 7 février 2014 et de modifier son article 6, et

— de modifier les articles 2, 12 à 15 et 18 de la loi du 10 avril 2014 et d'abroger son article 3.

b) Rectification d'une erreur matérielle de numérotation

Article 50

Ainsi que l'article 9 de la loi du 7 février 2014 (cf. *supra* commentaire de l'article 32), l'article 6 de la loi du 10 avril 2014 est modifié pour rectifier clairement l'erreur de numérotation ("37*octies*" au lieu de "37 septies") que contenait ledit article 9.

c) *Uitsluiting van de meest ernstige misdaden*

Artikel 51

Het verbod op het uitspreken van een probatiestraf (net zoals een andere autonome straf) voor een aantal ernstige feiten, waaronder verscheidene thans niet-correctionaliseerbare misdaden (de artikelen 393 tot 397 en 475), wordt uitgebreid naar alle misdaden die strafbaar zijn met opsluiting van 20 tot 30 jaar of met levenslange opsluiting (cf. *supra* motivering van de wijziging van artikel 37*ter* van het Strafwetboek betreffende de werkstraf).

d) Technische wijzigingen

Artikel 54

Deze bepaling wijzigt artikel 60 van het Strafwetboek (dat overigens wordt gewijzigd door artikel 10 van dit ontwerp) met betrekking tot de samenloop van wanbedrijven, waarbij wordt verduidelijkt dat de bovengrens van de autonome straffen (de straf onder elektronisch toezicht en de autonome probatiestraf) respectievelijk een en twee jaar bedraagt, zoals respectievelijk erin was voorzien in de artikelen 12 en 14 van de wetten van 7 februari en 10 april 2014.

Gelet op de gelijktijdige inwerkingtreding van beide wetten moet die bepaling niet meer worden gewijzigd in twee opeenvolgende stappen.

De opmerking onder het randnummer 48 van het advies van de Raad van State, is een puur beleidsmatige opmerking die, zoals de Raad van State zelf aangeeft, ook werd geformuleerd in haar advies 53 967/1/V van 24 september 2013 bij het ontwerp dat heeft geleid tot de wet van 10 april 2014. Huidig ontwerp heeft niet de intentie om terug te komen op de beleidskeuze die indertijd werd gemaakt.

Artikel 58

Gelet op de wijzigingen die door voorliggend ontwerp worden doorgevoerd aan artikel 8 van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, moet artikel 19 van de wet van 10 april 2014, worden gewijzigd (cf. commentaar van artikel 35 van het ontwerp).

c) Exclusion des crimes les plus graves

Article 51

L'interdiction de prononcer une peine de probation (tout comme une autre peine autonome) pour une série de faits graves dont plusieurs crimes actuellement non correctionnalisables (articles 393 à 397 et 475), est étendue à tous les crimes punissables de la réclusion de 20 à 30 ans ou de la réclusion à perpétuité (cf. *supra* motivation de la modification de l'article 37*ter* du Code pénal relatif à la peine de travail).

d) Modifications techniques

Article 54

Cette disposition modifie l'article 60 du Code pénal (par ailleurs modifié par l'article 10 du présent projet) relatif au concours de délits, en précisant que le plafond des peines autonomes de surveillance électronique et de probation sont respectivement d'une ou deux années, comme le prévoyaient respectivement les articles 12 et 14 des lois du 7 février et du 10 avril 2014.

Vu la simultanéité de l'entrée en vigueur de ces deux lois, cette disposition ne doit plus être modifiée en deux étapes successives.

La remarque au point 48 de l'avis du Conseil d'État est une remarque d'ordre purement politique qui, comme l'indique le Conseil d'État lui-même, a également été formulée dans son avis 53 967/1/V du 24 septembre 2013 sur le projet devenu la loi du 10 avril 2014. Le présent projet n'a pas l'intention de revenir sur le choix politique qui a été fait à l'époque.

Article 58

Vu les modifications apportées par le présent projet à l'article 8 de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, l'article 19 de la loi du 10 avril 2014 doit être modifié (cf. commentaire de l'article 35 du projet).

HOOFDSTUK 11

Bepaling tot wijziging van artikel 6 van de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van de artikelen 217, 223, 224 en 231 van het Gerechtelijk Wetboek

Artikel 59

De inwerkingtreding van de nieuwe autonome straffen (de straf onder elektronisch toezicht en de autonome probatiestraf – cf. *supra*) is op verzoek van de drie gemeenschappen vastgelegd op 1 mei 2016, teneinde de bevoegde diensten de mogelijkheid te bieden zich voor te bereiden op de aanpak van de werklast die daaruit zal voortvloeien.

TITEL 3

Wijzigingen van de strafvordering

HOOFDSTUK 1

Bepalingen tot wijziging van de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Artikelen 60, 61 en 62

a) Verjaring van de strafvordering – herformulering van artikel 21 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering

Artikel 60

Ingevolge de uitbreiding van de correctionalisering van de misdaden wordt er een duidelijkere herformulering van artikel 21 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering voorgesteld, rekening houdend met de verlenging van de termijn bedoeld bij de wet van 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake Justitie voor de misdrijven die strafbaar zijn met levenslange opsluiting en voor de niet-correctionaliseerbare misdaden gepleegd tegen de persoon van een minderjarige.

Het gaat om de misdaden die strafbaar zijn met twintig tot dertig jaar opsluiting bedoeld in de artikelen:

— 102, tweede lid, van het Strafwetboek (aanslag op de persoon van de vermoedelijke troonopvolger);

— 122, derde punt, van het Strafwetboek (in geval van brand of vernieling met het oogmerk de vijand te begunstigen);

CHAPITRE 11

Disposition modifiant l'article 6 de la loi du 8 mai 2014 modifiant les articles 217, 223, 224 et 231 du Code judiciaire

Article 59

A la demande des trois Communautés, l'entrée en vigueur des nouvelles peines autonomes (de surveillance électronique et de probation – cf. *supra*) est fixée au 1er mai 2016, afin de permettre aux services compétents de se préparer à absorber la charge de travail qui en découlera.

TITRE 3

Modifications de la procédure pénale

CHAPITRE 1ER

Dispositions modifiant le Titre préliminaire du Code de procédure pénale

Articles 60, 61 et 62

a) Prescription de l'action publique – reformulation de l'article 21 du Titre préliminaire du Code de procédure pénale

Article 60

A la suite de l'élargissement de la correctionnalisation des crimes, il est proposé une reformulation plus claire de l'article 21 du titre préliminaire au Code d'instruction criminelle, en tenant compte de l'allongement du délai prévu par la loi du 19 octobre 2015 modifiant le droit de la procédure civile et portant des dispositions diverses en matière de Justice pour les infractions punissables de la réclusion à perpétuité et pour les crimes non correctionnalisables commis sur la personne d'un mineur.

Ces derniers sont les crimes punissables de la réclusion de vingt à trente ans visés aux articles:

– 102, alinéa 2 du Code pénal (attentat contre la personne de l'héritier présomptif de la couronne);

– 122, troisième point du Code pénal (cas d'incendie ou de destruction pour favoriser l'ennemi);

— 138, § 1, eerste lid, 9°, van het Strafwetboek (terrorisme);

— 376, eerste lid, van het Strafwetboek (verkrachting of aanranding van de eerbaarheid die de dood veroorzaakt van het slachtoffer);

— 393 (doodslag);

— 417*ter*, derde lid, van het Strafwetboek (foltering op een minderjarige of op een onbekwame persoon door zijn ouders enz. of die de dood heeft veroorzaakt zonder het oogmerk om te doden);

— 34, 35, 68, derde lid, en 69, tweede en derde lid, van de wet van 5 juni 1928 houdende herziening van het Tucht- en Strafwetboek voor de koopvaardij en de zeevisscherij;

— 30, § 2, van de wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 November 1919, betreffende de regeling der Luchtvaart (indien het misdrijf hetzij een lichamelijk letsel, hetzij een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, hetzij het volledige verlies van het gebruik van een orgaan of de vernieling van het luchtvaartuig ten gevolge heeft, of vergezeld gaat van of gevolgd is door de wederrechtelijke gevangenhouding van één of meer personen die zich aan boord van het luchtvaartuig bevinden);

— 4, § 3, derde lid, van de wet van 30 december 2009 betreffende de strijd tegen piraterij op zee (indien het geweld, de bedreiging, de aanhouding of de plundering worden toegebracht zonder het oogmerk om te doden, en toch de dood veroorzaken).

Langs de andere kant wordt de formulering aangepast aan de veralgemeende correctionaliseerbaarheid van de misdaden:

1° de door voornoemde wet ingevoerde termijn van twintig jaar geldt:

— voor de misdaden die strafbaar zijn met levenslange opsluiting, en

— voor de tot dusver niet correctionaliseerbare misdaden die strafbaar zijn met opsluiting van twintig tot dertig jaar, gepleegd op een minderjarige (er wordt voortaan verwezen naar bovenstaande lijst, gelet op de opheffing van de lijst van de correctionaliseerbare misdaden die thans is opgenomen in artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867);

– 138, § 1er, alinéa 1er, 9°, du Code pénal (terrorisme);

– 376 alinéa 1er du Code pénal (viol ou attentat à la pudeur qui a causé la mort de la victime);

— 393 (meurtre);

— 417*ter*, alinéa 3 du Code pénal (torture envers un mineur ou une personne incapable par ses parents etc. ou qui a causé la mort sans intention de la donner);

— 34, 35, 68, al.3 et 69, al.2 et 3 de la loi du 5 juin 1928 portant révision du Code disciplinaire et pénal pour la marine marchande et la pêche maritime;

— 30, § 2 de la loi du 27 juin 1937 portant révision de la loi du 16 novembre 1919 relative à la réglementation de la navigation aérienne (si l'infraction a causé une lésion corporelle, soit une maladie paraissant incurable, soit une incapacité permanente de travail personnel, soit la perte de l'usage absolu d'un organe ou encore la destruction de l'aéronef ou si elle a été accompagnée ou suivie de la détention illégale d'une ou de plusieurs personnes se trouvant à bord de l'aéronef);

— 4, § 3, alinéa 3 de la loi du 30 décembre 2009 relative à la lutte contre la piraterie maritime (si la violence, la menace, la détention ou la déprédation, exercées sans intention de donner la mort, l'ont pourtant causée).

La formulation est d'autre part adaptée à la correctionnalisabilité généralisée des crimes:

1° le délai de vingt ans, introduit par la loi précitée, s'applique

— aux crimes punissable de la réclusion à perpétuité, et

— aux crimes punissables de la réclusion de 20 à 30 ans jusqu'ici non correctionnalisables et commis sur un mineur d'âge (il est dorénavant fait référence à la liste ci-dessus, vu l'abrogation de la liste des crimes correctionnalisables figurant actuellement à l'article 2 de la loi du 4 octobre 1867);

2° de termijn van 15 jaar geldt:

— voor deze laatste misdaden die gepleegd zijn op meerderjarigen (ongewijzigd – cf. art. 21, tweede lid de lege lata), en

— voor de "seksuele" misdrijven gepleegd op een minderjarige (ongewijzigd – cf. art. 21, derde lid de lege lata);

3° de termijn van tien jaar geldt voor de andere misdaden dan die bedoeld in de punten 1° en 2° (ongewijzigd – cf. art. 21, vierde lid de lege lata) en dus niet voor de misdaden die in wanbedrijven werden omgezet door aanvaarding van verzachtende omstandigheden (bedoeld in 4°), behalve indien het gaat om de hierboven niet bedoelde misdaden die strafbaar zijn met een straf van twintig tot dertig jaar opsluiting of meer (cf. *infra* toelichting bij het tweede lid).

4° de termijn van vijf jaar geldt voor de andere dan de hierboven bedoelde wanbedrijven, met inbegrip van de misdaden die in wanbedrijven werden omgezet door aanvaarding van verzachtende omstandigheden, behalve indien het gaat om de meest ernstige misdaden die hierboven worden beoogd of die strafbaar zijn met meer dan twintig jaar opsluiting (ongewijzigd – cf. *infra* toelichting bij het tweede lid);

5° de termijn van een jaar geldt voor wanbedrijven die in overtredingen worden omgezet (ongewijzigd);

6° de termijn van zes maanden geldt voor de andere overtredingen (ongewijzigd).

In het tweede lid van het ontworpen artikel 21 is voorzien in het behoud, voor de zwaarste feiten, van de verjaringstermijn in geval van vermindering of wijziging van de straf wegens verzachtende omstandigheden.

Die formulering is geïnspireerd op artikel 79 van het Strafwetboek, en betreft zowel de aanneming van verzachtende omstandigheden in het kader van correctionalisering (door een onderzoeksgerecht of door het openbaar ministerie) als de aanneming van verzachtende omstandigheden door het hof van assisen zelf, wat ter zake de dubbelzinnigheid van de wet, die enkel de "correctionalisering" beoogde, opheft (cf. M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la Procédure pénale, 2014, La Charte, blz. 190 en 192).

In het principe van de handhaving van de verjaringstermijn voor gecorrectionaliseerde misdaden was reeds voorzien:

2° le délai de quinze ans s'applique

— à ces derniers crimes commis sur des majeurs d'âge (inchangé – cf. art. 21, al.2 de lege lata), et

— aux infractions "sexuelles" commises sur un mineur (inchangé – cf. art. 21, al. 3 de lege lata);

3° le délai de dix ans s'applique aux autres crimes que ceux visés aux points 1° et 2° (inchangé – cf. article 21 al. 4 de lege lata). Il ne s'applique donc pas aux crimes transmués en délits par l'admission de circonstances atténuantes (visés au 4°), sauf s'il s'agit des crimes non visés ci-dessus mais punissables d'une peine de vingt à trente ans de réclusion ou plus (cf. *infra* commentaire de l'alinéa 2).

4° le délai de cinq ans s'applique aux autres délits que ceux qui sont visés ci-dessus, y compris les crimes transmués en délits par l'admission de circonstances atténuantes, sauf s'il s'agit des crimes les plus graves, visés ci-dessus ou punissables de plus de vingt ans de réclusion (inchangé – cf. *infra* commentaire de l'alinéa 2);

5° le délai d'un an s'applique aux délits contraventionnalisés (inchangé);

6° le délai de six mois s'applique aux autres contraventions (inchangé).

Le second alinéa de l'article 21 en projet prévoit, pour les faits les plus graves, le maintien du délai de prescription en cas de réduction ou de modification de la peine en raison de circonstance atténuantes.

Ce libellé, inspiré de l'article 79 du Code pénal, couvre désormais tout cas d'admission de circonstances atténuantes, c'est-à-dire tant par le biais de la correctionnalisation (par une juridiction d'instruction ou le ministère public) que par la cour d'assises elle-même, levant sur ce point l'ambiguïté de la loi, qui ne visait que la "correctionnalisation" (cf. M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la Procédure pénale, 2014, La Charte, pg 190 et 192).

Le principe du maintien du délai de prescription en cas de correctionnalisation était déjà prévu:

— in artikel 21, vierde lid, van de Voorafgaande titel voor de misdaden die strafbaar zijn met meer dan twintig jaar opsluiting en die thans correctionaliseerbaar zijn (bijvoorbeeld gijzeling – verjaringstermijn van 10 jaar), en

— in artikel 21*bis*, tweede lid, voor gecorrectionaliseerde seksuele misdaden (verjaringstermijn van 15 jaar).

Dat principe wordt uitgebreid tot de thans niet correctionaliseerbare misdaden die correctionaliseerbaar zullen worden.

b) Verjaring van de strafvordering – seksuele misdrijven op verschillende minderjarigen (artikel 21bis van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering)

Artikel 61

Artikel 61 voorziet overigens erin dat bij seksuele misdrijven die de opeenvolgende en voortgezette uitvoering van eenzelfde misdadig opzet zijn en op verschillende slachtoffers gepleegd zijn, de verjaringstermijn pas begint te lopen vanaf de dag waarop het jongste slachtoffer de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt.

Dat artikel, ontleend aan het wetsvoorstel van mevrouw DE WIT c.s. (Doc.54-0758), is gebaseerd op aanbeveling nr. 11 van het verslag van de bijzondere commissie seksueel misbruik, dat unaniem werd aangenomen door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 7 april 2011.

Thans bedraagt de verjaringstermijn voor seksuele misdrijven vijf jaar (niet-gecontraventionaliseerde wanbedrijven en gecorrectionaliseerde misdaden) overeenkomstig artikel 21 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering. De artikelen 21 en 21*bis* van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering voorzien evenwel in een dubbele uitzondering hierop voor wat betreft feiten gepleegd op minderjarigen: de verjaringstermijn begint pas te lopen vanaf de dag waarop het slachtoffer de leeftijd van 18 jaar bereikt en bedraagt 15 jaar. Die termijnen kunnen evenwel nog worden verlengd ingevolge schorsing en stuiting van de verjaringstermijn, alsook in geval van een voortgezet misdrijf (eenheid van opzet).

Met betrekking tot de bepaling op grond waarvan de verjaringstermijn pas begint te lopen wanneer het slachtoffer de meerderjarigheid heeft bereikt, heeft het Hof van Cassatie bij arrest van 25 oktober 2006 twee verduidelijkingen aangebracht:

— à l'article 21, alinéa 4 du Titre préliminaire pour les crimes punissables de la réclusion de plus de 20 ans qui sont actuellement correctionnalisables (ex. la prise d'otages – délai de prescription de 10 ans), et

— à l'article 21*bis*, alinéa 2, pour les crimes à caractère sexuel correctionnalisés (délai de prescription de 15 ans).

Ce principe est étendu aux crimes actuellement non correctionnalisables qui le deviendront.

b) Prescription de l'action publique – infractions sexuelles sur plusieurs mineurs (article 21bis du Titre préliminaire du Code de procédure pénale)

Article 61

Par ailleurs, dans le cas d'infractions sexuelles qui constituent l'exécution successive et continue de la même intention criminelle, commises sur plusieurs victimes, l'article 61 prévoit que le délai de prescription ne commence à courir qu'à partir du jour où la plus jeune victime a atteint l'âge de dix-huit ans.

Cet article, inspiré de la proposition de loi de Madame DE WIT e.c. (DOC.54-0758), se base sur la recommandation n° 11 du rapport de la Commission spéciale abus sexuels, qui a été adopté à l'unanimité par la Chambre des représentants le 7 avril 2011.

À l'heure actuelle, le délai de prescription est de cinq ans pour les infractions sexuelles (délits non contraventionnalisés et crimes correctionnalisés) conformément à l'article 21 du Titre préliminaire du Code de procédure pénale. Les articles 21 et 21*bis* du Titre préliminaire du Code de procédure pénale prévoient toutefois une double exception pour des faits commis sur des mineurs: le délai de prescription ne commence à courir qu'à partir du jour où la victime atteint l'âge de dix-huit ans et est de quinze ans. Ces délais peuvent toutefois encore être prolongés par suite d'une suspension et d'une interruption du délai de prescription, ainsi qu'en cas d'infraction continuée (unité d'intention).

En ce qui concerne la disposition en vertu de laquelle le délai de prescription ne commence à courir que lorsque la victime a atteint l'âge de la majorité, la Cour de cassation a apporté deux précisions dans son arrêt du 25 octobre 2006:

1. deze regel geldt vooreerst niet voor misdrijven die niet voorkomen in artikel 21*bis* van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, zelfs niet in geval van eenheid van opzet;

2. in geval van een collectief misdrijf bestaande uit meerdere inbreuken waarin is voorzien in artikel 21*bis* van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, is nergens bepaald dat de verjaringstermijn pas begint te lopen op de dag dat het jongste slachtoffer de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt.

Het wetsontwerp beoogt, door een wijziging van voormeld artikel 21*bis*, het aanvangspunt van de verjaringstermijn uit te stellen tot de meerderjarigheid van het jongste slachtoffer ingeval er verschillende slachtoffers zijn en er sprake is van een collectief misdrijf, bestaande uit verschillende misdrijven bedoeld in dit artikel.

c) Verjaring van de strafvordering – schorsing gedurende de behandeling van de procedure inzake een onontvankelijk of ongedaan verzet (artikel 24 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering)

Artikel 62

Vele beklaagden maken misbruik van de verstekprocedure (cf. *infra*), inzonderheid in de hoop dat de strafvordering door verjaring zou vervallen gedurende de behandeling van hun verzet.

Dat is inzonderheid voelbaar wanneer de verjaringstermijn kort is, zoals bij overtredingen.

Er is dus voorgesteld om die periode te “neutraliseren” door te bepalen dat de verjaring van de strafvordering is geschorst gedurende de behandeling van het onontvankelijk of ongedaan verzet, zulks vanaf de akte van verzet tot de beslissing die daarin wordt genomen.

Die schorsing “verdwijnt” als de rechter die beslissing tenietdoet en vaststelt dat het verzet niet onontvankelijk of ongedaan is.

1. tout d’abord, cette règle ne s’applique pas aux infractions qui ne sont pas prévues à l’article 21*bis* du Titre préliminaire du Code de procédure pénale, pas même en cas d’unité d’intention;

2. en cas d’infraction collective constituée de plusieurs infractions prévues à l’article 21*bis* du Titre préliminaire du Code de procédure pénale, il n’est nulle part disposé que le délai de prescription commence à courir le jour où la plus jeune victime a atteint l’âge de dix-huit ans.

Le projet de loi vise, par une modification de l’article 21*bis* précité, à permettre le report du délai de prescription à partir de la majorité de la victime la plus jeune en cas de pluralité de victimes, lorsque l’infraction collective est constituée de plusieurs infractions prévues à cet article.

c) Prescription de l’action publique – suspension durant le traitement de la procédure d’opposition irrecevable ou non avenue (article 24 du Titre préliminaire du Code de procédure pénale)

Article 62

De nombreux prévenus abusent de la procédure de défaut (cf. *infra*), notamment dans l’espoir de voir s’éteindre l’action publique par prescription durant le traitement de leur opposition.

Cela est particulièrement sensible lorsque le délai de prescription est bref, comme en matière de contraventions.

Il est donc proposé de “neutraliser” cette période en prévoyant que la prescription de l’action publique est suspendue durant le traitement des oppositions irrecevables ou non avenues, ce depuis l’acte d’opposition jusqu’à son jugement.

Cette suspension “disparaît” si le juge réforme ce jugement et constate que l’opposition n’était ni irrecevable, ni non avenue.

HOOFDSTUK 2

Bepalingen tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering

Bepaling tot wijziging van artikel 28quater van het Wetboek van Strafvordering (herstel)

Artikel 63

De wettekst van 28*quater* van het Wetboek van Strafvordering moet worden gewijzigd aangezien wordt verwezen naar een fout artikel van het Gerechtelijk Wetboek. Het correcte artikel dat betrekking heeft op de richtlijnen van het strafrechtelijk beleid is artikel 143*quater* Gerechtelijk Wetboek. Artikel 143*ter* werd bovendien opgeheven bij artikel 2 van de Wet van 18 februari 2014 betreffende de invoering van een verzelfstandigd beheer voor de rechterlijke organisatie (*B.S.,* 4 maart 2014).

In artikel 28*quater* Wetboek van Strafvordering moet artikel 143*ter* van het Gerechtelijk Wetboek bijgevolg worden vervangen door artikel 143*quater* van het Gerechtelijk Wetboek.

Bepaling tot wijziging van artikel 28septies van het Wetboek van Strafvordering betreffende het "mini-onderzoek"

Artikel 64

1° Vanuit pragmatisch oogpunt brengt het besproken artikel wijzigingen aan in artikel 28*septies* van het Wetboek van Strafvordering, met het oog op de uitbreiding van het toepassingsgebied van het mini-onderzoek tot huiszoekingen.

Hetzelfde doel wordt beoogd als bij de invoering van het mini-onderzoek in het Wetboek van Strafvordering bij de wet van 12 maart 1998 tot verbetering van de strafrechtspleging in het stadium van het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek (zogeheten wet-Franchimont).

Het was de bedoeling enerzijds om de onderzoeksrechter te ontlasten van de relatief eenvoudige of kleine strafzaken, zodat hij zich zou kunnen wijden aan de meer complexe zaken, en anderzijds de relatief zware procedure te vermijden die is verbonden aan een gerechtelijk onderzoek.

Deze maatregel is van toepassing op verschillende maatregelen: autopsie, horen van een getuige onder eed of onder gedeeltelijke anonimiteit, bevel tot

CHAPITRE 2

Dispositions modifiant le Code d'instruction criminelle

Disposition modifiant l'article 28quater du Code d'instruction criminelle (réparation)

Article 63

Le texte de l'article 28*quater* du Code d'instruction criminelle doit être modifié étant donné qu'il renvoie à un mauvais article du Code judiciaire. L'article portant sur les directives de politique criminelle est l'article 143*quater* du Code judiciaire. En outre, l'article 143*ter* a été abrogé par l'article 2 de la loi du 18 février 2014 relative à l'introduction d'une gestion autonome pour l'organisation judiciaire (*M.B.,* 4 mars 2014).

Il faut donc remplacer l'article 143*ter* du Code d'instruction criminelle par l'article 143*quater* du Code judiciaire dans l'article 28*quater* du Code d'instruction criminelle.

Disposition modifiant l'article 28septies du Code d'instruction criminelle en ce qui concerne la "mini-instruction"

Article 64

1° Dans un but pragmatique, l'article commenté modifie l'article 28*septies* du Code d'instruction criminelle en vue d'étendre aux perquisitions le champ d'application de la mini-instruction.

L'objectif poursuivi est celui qui avait prévalu lors de l'introduction de la mini-instruction dans le Code de procédure pénale par la loi du 12 mars 1998 relative à l'amélioration de la procédure pénale au stade de l'information et de l'instruction (dite "Loi Franchimont").

Il s'agissait d'une part, de décharger le juge d'instruction des affaires pénales relativement simples ou petites de manière à ce qu'il puisse se consacrer à des affaires plus complexes et, d'autre part, d'éviter la procédure relativement lourde allant de pair avec une instruction.

Cette mesure est applicable à diverses mesures: autopsie, audition d'un témoin sous serment ou sous anonymat partiel, mandat d'amener à charge d'un

medebrenging lastens een verdachte of een getuige, opsporen van telecommunicatie ("retro-zoller"), onderzoek aan het lichaam, uitbreiding van onderzoek naar een informaticasysteem, opening van briefpost, sluiting van een inrichting, gedwongen staalafname met het oog op een DNA-analyse,….

Blijven evenwel uitgesloten van het toepassingsgebied van het mini-onderzoek:

— het bevel tot aanhouding (artikel 16 van de wet van 20 juli 1990);

— de volledige anonieme getuigenis (artikel 86*bis* van het Wetboek van Strafvordering);

— het afluisteren, kennisnemen en opnemen van privécommunicatie en -telecommunicatie (artikel 90*ter* van het Wetboek van Strafvordering);

— de observatie met gebruik van technische hulpmiddelen om zicht te krijgen in een woning, de aanhorigheden ervan of in een lokaal aangewend voor beroepsdoeleinden of de woonplaats van een arts of een advocaat (artikel 56*bis*, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering);

— de inkijkoperatie in een private plaats (artikel 89*ter* van het Wetboek van Strafvordering);

— de huiszoeking.

In de praktijk is het parket niettemin nog te vaak verplicht de onderzoeksrechter in te schakelen enkel omdat een huiszoeking noodzakelijk is, met als gevolg dat een zware procedure wordt geopend.

Dientengevolge dient de onderzoeksrechter veel aandacht te besteden aan relatief eenvoudige of kleine strafzaken, daar waar hij ten volle leiding zou moeten kunnen geven aan de politiediensten belast met zijn onderzoeken naar meer complexe zaken.

Daarnaast houdt het besproken artikel rekening met de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof in arrest nr. 202/2004 van 21 december 2004 (o.a. punten B.5.7.4 e.v.).

Artikel 28*septies* van het Wetboek van Strafvordering bood, in de versie uit de wet van 6 januari 2003 betreffende de bijzondere opsporingsmethoden en enige andere onderzoeksmethoden, de procureur des Konings in het kader van een mini-onderzoek de mogelijkheid de onderzoeksrechter te verzoeken twee van de hierbovenvermelde onderzoekshandelingen te bevelen: de observatie en de inkijkoperatie.

suspect ou d'un témoin, repérage de télécommunications ("retro-zoller"), exploration corporelle, extension de recherche vers un système informatique, ouverture d'un courrier postal, fermeture d'un établisssement, prélèvement forcé en vue d'un analyse ADN,...

Restent toutefois exclus du champ d'application de la mini-instruction:

— le mandat d'arrêt (article 16 de la loi du 20 juillet 1990);

— le témoignage anonyme complet (article 86*bis* du CIC);

— les écoutes, prises de connaissance et enregistrements de communications et télécommunications privées (article 90*ter* du CIC);

— l'observation avec des moyens techniques afin d'avoir une vue dans un domicile, sa dépendance propre ou un local utilisé à des fins professionnelles ou comme résidence par un avocat ou un médecin (article 56*bis*, alinéa 2, du CIC);

— le contrôle visuel discret dans un lieu privé (article 89*ter* du CIC);

— la perquisition.

Dans la pratique, le parquet est pourtant encore trop souvent contraint de saisir le juge d'instruction en raison de la seule nécessité d'effectuer une perquisition, avec la conséquence que s'ouvre alors une lourde procédure.

Le juge d'instruction se voit dès lors contraint de consacrer une grande attention à des dossiers relativement simples ou peu important, alors qu'il devrait pouvoir se consacrer entièrement à la direction de l'enquête dans ses dossiers les plus complexes.

Par ailleurs, l'article commenté tient compte de l'enseignement de la Cour constitutionnelle développé dans son arrêt n°202/2004 du 21 décembre 2004 (notamment en ses points B.5.7.4 e.s.).

Dans sa version issue de la loi du 6 janvier 2003 concernant les méthodes particulières de recherche et quelques autres méthodes d'enquête, l'article 28*septies* du CIC permettait, dans le cadre d'une mini-instruction, au procureur du Roi de demander au juge d'instruction d'ordonner deux des mesures susvisées: l'observation et le contrôle visuel discret.

In geen van beide gevallen had de onderzoeksrechter de mogelijkheid om het onderzoek zelf voort te zetten.

Ingevolge een beroep tot vernietiging van voornoemde wet van 6 januari 2003 heeft het Grondwettelijk Hof die bepalingen vernietigd.

Het Hof stelde enerzijds, met betrekking tot de observatiemaatregel: "Vanwege de ernst van de erdoor teweeggebrachte inmenging in grondrechten, kan de maatregel enkel worden toegelaten onder dezelfde voorwaarden als diegene die gelden in verband met de huiszoeking en het afluisteren van telefoongesprekken.

Doordat de wetgever, in de huidige stand van de organisatie van de strafrechtspleging, heeft nagelaten de observatie met gebruik van technische hulpmiddelen om zicht te verwerven in een woning uit te sluiten van de toepassingssfeer van het mini-onderzoek, dat het voorwerp uitmaakt van artikel 28*septies* van het Wetboek van Strafvordering, heeft hij de in het middel bedoelde bepalingen geschonden." (punten B.5.7.6 en B.5.7.7).

Aangezien het besproken artikel de uitsluiting van die observatiemaatregel uit het toepassingsgebied van het mini-onderzoek behoudt, wordt er geen enkele discriminatie ingevoerd ten aanzien van het afluisteren van telefoongesprekken.

De discriminatie ingevoerd ten aanzien van de huiszoeking wordt hierna gemotiveerd.

Het Hof stelde anderzijds: "De inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven en in het recht op onschendbaarheid van de woning van de personen die het voorwerp uitmaken van een observatie met gebruik van technische hulpmiddelen om zicht te verwerven in een woning, is des te ernstiger daar het derde lid van artikel 28*septies* van het Wetboek van Strafvordering, ingevoegd bij artikel 14 van de aangevochten wet, het tweede lid, dat het de onderzoeksrechter mogelijk maakt het onderzoek zelf voort te zetten, ontoepasbaar maakt." (punt B.5.7.5).

In dat verband is het belangrijk voor ogen te houden dat het besproken artikel het evocatierecht van de onderzoeksrechter niet afschaft.

Dat betekent dat hij beslist om de maatregel gewoon uit te voeren en het dossier naar het parket te verwijzen of om het onderzoek zelf voort te zetten. In dat laatste geval wordt een volwaardig onderzoek geopend.

Er kan worden verwezen naar de toelichting bij de wetsvoorstellen beoogend de uitbreiding van het mini-onderzoek tot enkel de huiszoeking, ingediend

Dans les deux cas, le juge d'instruction était privé de la possibilité de s'autosaisir du dossier.

Saisie d'un recours en annulation de la loi précitée du 6 janvier 2003, la Cour constitutionnelle a annulé ces dispositions.

La Cour relevait d'une part, quant à la mesure d'observation: "En raison de la gravité de l'atteinte à des droits fondamentaux qu'elle implique, la mesure ne peut être autorisée que dans les mêmes conditions que celles concernant la perquisition et les écoutes téléphoniques.

En négligeant, dans l'état actuel de l'organisation de la procédure pénale, d'exclure du champ d'application de la mini-instruction, qui fait l'objet de l'article 28*septies* du C.I.Cr., l'observation avec des moyens techniques permettant d'avoir une vue dans une habitation, le législateur a violé les dispositions visées au moyen" (points B.5.7.6 et B.5.7.7).

Dès lors que l'article commenté conserve l'exclusion de cette mesure d'observation du champ d'application de la mini-instruction, aucune discrimination n'est introduite à l'égard des écoutes téléphoniques.

La discrimination introduite à l'égard de la perquisition est justifiée ci-dessous.

La Cour relevait d'autre part: "L'atteinte aux droits au respect de la vie privée et à l'inviolabilité du domicile des personnes qui font l'objet d'une observation à l'aide de moyens techniques afin d'avoir une vue dans une habitation est d'autant plus grave que l'alinéa 3 de l'article 28*septies* du C.I.Cr., inséré par l'article 14 de la loi attaquée, rend inapplicable l'alinéa 2 qui eût permis au juge d'instruction de continuer lui-même l'enquête" (point B.5.7.5).

A cet égard, il est important de garder à l'esprit que l'article commenté ne supprime pas le droit d'évocation du juge d'instruction.

Cela signifie que celui-ci décide soit d'exécuter simplement la mesure et de renvoyer le dossier au parquet, soit de s'autosaisir, auquel cas s'ouvre alors une instruction à part entière.

Il peut être renvoyé aux développements des propositions de lois visant l'extension de la mini-instruction à la seule mesure de la perquisition, déposées

— op 24 juli door Mevrouw Sonja Becq, Raf Terwingen en de heren Servais Verherstraeten (DOC 54 0108/001, 002 et 003): “Omdat daardoor kostbare tijd en bewijsmateriaal verloren kunnen gaan terwijl de huiszoeking een courante onderzoekshandeling is die vaak niet de opening van een gerechtelijk onderzoek vereist, brengt dit wetsvoorstel de huiszoeking onder het toepassingsveld van de mini-instructie. Zo kan het openbaar ministerie de maatregel vorderen zonder tijdverlies, zonder de onderzoeksrechter te overbelasten en zonder het onderzoek automatisch uit handen te geven.”;

— op 12 december 2014 door de heer Johan Vande Lanotte (DOC 54 0714/001, waarin voorstel DOC 53 3286/001 was opgenomen): “Analyses inzake doorlooptijden van gerechtelijke onderzoeken laten immers zien dat (volwaardig gerechtelijke) onderzoeken eigenlijk niet meer beheersbaar zijn, a fortiori niet meer wanneer we te maken hebben met (complexe) eco-fin-fisc-soc criminaliteit. (…) Dat daarbij dan steeds het onderzoek dient verder gezet te worden door de onderzoeksrechter is door de band geen goede zaak en levert vooral geen enkele meerwaarde op. (…) In de praktijk zien we trouwens dat het vertrouwen in het openbaar ministerie steeds groter wordt bij de onderzoeksrechters zelf, nu de figuur van het minionderzoek steeds veelvuldiger wordt toegepast.”

Het lijkt derhalve bijzonder nuttig om, in de praktijk, een beroep te kunnen doen op het mini-onderzoek om een bevel tot een huiszoeking te geven.

In het voornoemde arrest heeft het Grondwettelijk Hof weliswaar gesteld: “De observatie met gebruik van technische hulpmiddelen om zicht te verwerven in een woning is een maatregel die, wat betreft de inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven, kan worden vergeleken met de huiszoeking en met het afluisteren en opnemen van privécommunicatie en -telecommunicatie, toegestaan bij artikel 90*ter* van het Wetboek van Strafvordering.” (punt B.5.7.4).

Ook, ofschoon in het licht van het advies van de Raad van State en van de raadpleging van diverse justitiactoren, waaronder onderzoeksrechters, beslist werd om het toepassingsgebied van het mini-onderzoek niet uit te breiden tot die technieken, is dat niet ingegeven door een verschil inzake de aantasting van de persoonlijke levenssfeer, maar omdat het mini-onderzoek moet voorbehouden worden voor *punctuele* maatregelen, hetgeen de voorlopige hechtenis, het afluisteren van telefoongesprekken of de observaties niet zijn en die, voor verlenging vatbaar, een opvolging vereisen die moeilijk los van het onderzoek kan worden beheerd. Indien een onderzoeksrechter dergelijke maatregelen zou bevelen zonder het dossier aan zich te trekken, zou het dossier

— le 24 juillet 2014 par Mme Sonja Becq et MM. Raf Terwingen en Servais Verherstraeten (DOC 54 0108/001, 002 et 003): “Compte tenu de la perte de temps précieux et d’éléments de preuve occasionnée, alors que la perquisition est un acte d’instruction courant qui, souvent, ne requiert pas l’ouverture d’une instruction, cette proposition de loi intègre la perquisition au champ d’application de la mini-instruction. Le ministère public peut ainsi requérir la mesure sans perdre de temps, sans surcharger le juge d’instruction et sans devoir automatiquement se dessaisir de l’enquête.”;

— le 12 décembre 2014 par M. Johan Vande Lanotte (DOC 54 0714/001, qui reprenait la proposition DOC 53 3286/001): “Les analyses en matière de délais de traitement montrent en effet que les instructions (judiciaires à part entière) ne sont en fait plus gérables, à plus forte raison lorsque nous avons affaire à des cas de criminalité économique, financière, fiscale, sociale (complexe). (…) Le fait que, dans ce contexte, le juge d’instruction soit toujours tenu de poursuivre l’instruction n’est généralement pas une bonne chose et, surtout, ne présente aucune valeur ajoutée. (…) Dans la pratique, nous constatons d’ailleurs que la confiance des juges d’instruction eux-mêmes à l’égard du ministère public, ne cesse de croître, dès lors que la figure de la mini-instruction est appliquée de plus en plus fréquemment.”

Il paraît donc particulièrement utile, dans la pratique, de pouvoir recourir à la mini-instruction pour ordonner une perquisition.

Certes, dans l’arrêt précité, la Cour constitutionnelle a relevé: “L’observation avec moyens techniques afin d’avoir une vue dans une habitation est une mesure qui peut être comparée, en ce qui concerne l’ingérence dans les droits garantissant la vie privée, à la perquisition et aux écoutes et enregistrements des communications et télécommunications privées autorisés par l’article 90*ter* du C.I.Cr.” (point B.5.7.4).

Aussi, s’il a été décidé, à la lumière de l’avis du Conseil d’État et de la consultation de divers acteurs de justice, dont des juges d’instruction, de ne pas étendre à ces techniques le champ d’application de la mini-instruction, ce n’est pas en raison d’une différence quant à l’atteinte à la vie privée mais car la mini-instruction doit être réservée à des mesures *ponctuelles*, que ne sont ni la détention préventive ni les écoutes téléphoniques, ni les observations, qui, susceptible d’être prolongées, exigent un suivi qu’il paraît difficile de gérer indépendamment de l’enquête. Si un juge d’instruction ordonnait de telles mesures sans évoquer le dossier, le dossier devrait être “dédoublé” durant leur exécution, gérée par le juge d’instruction alors que le ministrère public

moeten worden "ontdubbeld" tijdens de uitvoering ervan, die beheerd wordt door de onderzoeksrechter, terwijl het openbaar ministerie het onderzoek blijft beheren. Een dergelijke situatie zou een bron van verwarring (meer bepaald voor de onderzoekers) en fouten zijn. In de praktijk zou evocatie zich opdringen.

Daaruit volgt dat een uitbreiding van het mini-onderzoek tot het afluisteren van telefoongesprekken of tot de observaties met technische middelen waarschijnlijk slechts weinig of geen rechtvaardiging of belang in de praktijk zou hebben.

Een andere beschouwing heeft ertoe geleid dat het toepassingsgebied van het mini-onderzoek niet is uitgebreid tot de inkijkoperatie. Die techniek is weliswaar punctueel, net als de huiszoeking, maar in tegenstelling tot de huiszoeking is hij *geheim,* hetgeen doorgedreven waarborgen verantwoordt (in die zin: M.-A. BEERNAERT,H.D., e.a.,op. cit., p. 576).

De huiszoeking geschiedt in principe in aanwezigheid van de verdachte of van een gemachtigde die hij kan aanstellen, in elk geval indien hij aangehouden is (artikel 39 van het Wetboek van Strafvordering).

Het is niet de bedoeling, althans vóór de globale hervorming van de strafprocedure die is aangekondigd in het regeerakkoord, om wijzigingen aan te brengen in de verschillen inzake het recht van de belanghebbenden om toegang te hebben tot het dossier naargelang het dossier het voorwerp heeft uitgemaakt van een opsporingsonderzoek of van een gerechtelijk onderzoek.

Ofschoon de wet al expliciet in het recht om een dergelijke toegang te vragen voor alle dossiers voorziet, is in geen enkel rechtsmiddel voorzien in geval van weigering vanwege het openbaar ministerie om dat verzoek in te willigen voor de opsporingsdossiers (cf. artikelen 21*bis* van het Wetboek van Strafvordering, ingevoegd door de wet van 27 decembrer 2012, en 125 van het koninkljk besluit van 28 december 1950).

De Raad van State heeft weliswaar de vraag gesteld naar de verantwoording van het behoud van dat verschil, gelet op de *omvang* van de uitbreiding van het toepassingsgebied van het mini-onderzoek, in de tekst die hem was voorgelegd (advies 57/792/1/V, nr.55), maar aangezien de voorgestelde uitbreiding thans beperkt is tot de huiszoekingsmaatregel – een *punctuele* en *niet geheime* maatregel – zoals reeds is uiteengezet, hoeft de vraag niet te worden gesteld in het kader van deze punctuele hervorming.

continue de gérer l'enquête. Une telle situation serait source de confusion (notamment pour les enquêteurs) et d'erreurs. Dans la pratique, l'évocation s'imposerait dans ce cas.

Il en résulte qu'une extension de la mini-instruction aux écoutes téléphoniques ou aux observations avec moyens techniques n'aurait probablement que peu ou pas de justification ni d'intérêt dans la pratique.

C'est une autre considération qui a conduit à ne pas étendre le champ d'application de la mini-instruction au contrôle visuel discret. Cette technique est certes ponctuelle, tout comme la perquisition, mais, contrairement à la perquisition, elle est *secrète*, ce qui justifie des garanties renforcées (en ce sens: M.-A. BEERNAERT e.a., op.cit., p. 576).

La perquisition se fait quant à elle en principe en présence de l'inculpé ou d'un fondé de pouvoir qu'il pourra nommer, à tout le moins s'il est détenu (article 39 du Code d'Instruction criminelle).

Il n'est pas envisagé de modifier, à tout le moins avant la réforme globale de la procédure pénale, annoncée dans l'accord de gouvernement, les différences quant au droit des intéressés d'accèder au dossier selon que le dossier a fait l'objet d'une information ou d'une instruction.

Si la loi prévoit déjà explicitement le droit de demander cet accès pour tous les dossiers, aucun recours n'est prévu en cas de refus du ministère public d'accéder à cette demande pour les dossiers à l'information (cfr articles 21*bis* du Code d'instruction criminelle, introduit par la loi du 27 décembre 2012, et 125 de l'arrêté royal du 28 décembre 1950).

Le Conseil d'État a certes posé la question de la justification du maintien de cette différence au vu de *l'ampleur* de l'extension du champ d'application de la mini-instruction, dans le texte qui lui avait été soumis (avis 57/792/1/V, n°55), mais l'extension proposée étant désormais limitée à la mesure de perquisition – mesure *ponctuelle* et *non secrète*, comme relevé ci-dessus – cette question ne paraît pas devoir être posée dans le cadre de la présente réforme ponctuelle.

Het zou in het licht van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel moeilijk te verantwoorden zijn om specifieke rechten toe te kennen aan degene die rechtstreeks wordt gedagvaard voor de correctionele rechtbank, naargelang bij hem al dan niet een huiszoeking is doorgvoerd in het kader van een mini-onderzoek.

Er moet worden onderstreept dat elke beklaagde het dossier kan raadplegen zodra hij voor de rechtbank is gedagvaard, tenzij het dossier wodt geseponeerd.

Het gegeven het recht om aan het openbaar ministerie aanvullende onderzoekshandelingen te vragen of het recht beroep in te stellen tegen de weigering om die te gelasten uit te breiden tot alle beklaagden, zonder te wachten op de algemene herziening van de strafrechtspleging zoals opgenomen in het programma van de regering, zou de werklast van het openbaar ministerie en van de kamer van inbeschuldigingstelling aanzienlijk kunnen doen toenemen, hetgeen niet de opzet van dit ontwerp is.

Een dergelijke uitbreiding zou bovendien de versnelde procedure (die als dusdanig aanzienlijk zou kunnen worden vertraagd) en de andere procedures waarop een beroep kan worden gedaan via rechtsreekse dagvaardiging voor de politierechtank, in gevaar kunnen brengen (opschortend beroep zou kunnen worden ingesteld om de verjaring te bereiken, tenzij artikel 24 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering wordt aangepast.

Hoewel het niet de opzet is om de aantasting van de persoonlijke levenssfeer gevormd door een huiszoeking te minimaliseren, moet worden onderstreept dat zij in veel gevallen kan worden doorgevoerd zonder bevel van de onderzoeksrechter, bijvoorbeeld in geval van een wanbedrijf of misdaad op heterdaad (artikelen 32, 36, 46 en 52 van het Wetboek), schriftelijke en voorafgaande toestemming (artikel 1*bis* van de wet van 7 juni 1969), in geval van oproep vanuit die plaats of ernstige bedreigingen voor de integriteit van de personen (artikelen 1, 4°, van de wet van 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize of huiszoeking mag worden verricht en 27 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt) of de uitzondering waarin is voorzien in een bijzondere wet (artikelen 6*bis* en 7 van de wet van 24 februari 1921 inzake verdovende middelen, 23 en 24 van het Sociaal Strafwetboek, 20 van de dierengezondheidswet van 24 maart 1987, etc.. cf. FRANCHIMONT M. JACOBS A. en MASSET A., Manuel de Procédure pénale, Larcier, 2012, pg 523-524).

Il paraîtrait difficilement justifiable, au regard du principe constitutionnel d'égalité, d'octroyer des droits spécifiques à celui qui est cité directement devant le tribunal correctionnel selon qu'il a ou non fait l'objet d'une perquisition dans le cadre d'une mini-instruction.

Il convient de rappeler que tout prévenu dispose d'un droit d'accès au dossier dès qu'il est cité devant le tribunal sinon en cas de classement sans suite du dossier.

Etendre à tous les prévenus, sans attendre la révision globale de la procédure pénale qui figure au programme du gouvernement, le droit de demander au ministère public l'accomplissement de devoirs complémentaires et celui de former un appel contre le refus de les ordonner risquerait d'augmenter considérablesment la charge de travail du ministère public et de la chambre des mises en accusation, ce qui n'est pas l'objectif du présent projet.

Une telle extension serait ou outre de nature à mettre en danger la procédure accélérée (qui pourrait de la sorte être ralentie considérablement) et les autres procédures ouvertes sur citation directe devant le tribunal de police (des appels dilatoires seraient formés en vue atteindre la prescription, sauf à adapter l'article 24 du titre préliminaire du Code de procédure pénale).

Sans minimiser l'atteinte à la vie privée que représente la perquisition, il peut être rappelé qu'il peut y être recouru dans de nombreux cas sans le moindre mandat d'un juge d'instruction: ainsi, en cas de flagrant délit ou flagrant crime (articles 32, 36, 46 et 52 du Code), de consentement préalable et écrit (art. 1er*bis* de la loi du 7 juin 1969), d'appel venant des lieux ou de menace graves pour l'intégrité des personnes (articles 1er, 4° de la loi du 7 juin 1969 fixant le temps pendant lequel il ne peut être procédé à des perquisitions ou visites domiciliaires et 27 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police) ou d'exception prévue par une loi particulière (articles 6*bis* et 7 de la loi du 24 février 1921 en matière de stupéfiants, 23 et 24 du Code pénal social, 20 de la loi du 24 mars 1987 relative à la santé des animaux, etc. - cf. FRANCHIMONT M. JACOBS A. et MASSET A., Manuel de Procédure pénale, Larcier, 2012, pg 523-524).

Hetzelfde geldt voor de maatregelen inzake de verzameling van van telefoonabonnementen (art. 46*bis* van het Wetboek), de lijst van de bankrekeningen en bankverrichtingen (art. 46*quater* van het Wetboek), etc.

Dit ontwerp beoogt evenwel geenszins om de huiszoeking te vergemakkelijken of de mogelijkheid te bieden frequenter gebruik ervan te maken.

Dezelfde waakzaamheid, dezelfde *a priori* waarborgen, dezelfde nadere bepalingen gelden ongeacht de huiszoeking is bevolen via een mini-onderzoek of een gerechtelijk onderzoek. Het is geenszins de bedoeling een beroep erop te doen zonder aanwijzingen, door een "fishing expedition", en dezelfde straffen gelden voor illegale huiszoekingen.

2° Ten slotte wordt voorgesteld om een lid toe te voegen aan artikel 28*septies*, om nader te bepalen dat in geval van een nieuwe vordering van "mini-instructie" in hetzelfde dossier, de zaak aanhangig wordt gemaakt bij dezelfde onderzoeksrechter indien die nog in functie is.

Hij lijkt immers het best in staat om die te behandelen aangezien hij reeds kennis heeft genomen van het dossier alvorens het terug te sturen naar de procureur des Konings.

Hoewel dat de gebruikelijke handelwijze is, lijkt het wenselijk om die in de wet op te nemen.

Wat de opmerking van de Raad van State (nr. 54) betreft, waarbij gesuggereerd wordt om uitdrukkelijk in de wet op te nemen dat de weigering van de onderzoeksrechter om een maatregel gevorderd door het openbaar ministerie te bevelen, het voorwerp kan uitmaken van een hoger beroep voor de kamer van inbeschuldigingstelling, wordt geantwoord dat dat recht bestaat, overeenkomstig het gemeen recht (art. 235 Wetboek van Strafvordering – cf. M.-A. BEERNAERT e.c., op. cit., p. 577).

Bepaling tot wijziging van artikel 35ter van het Wetboek van Strafvordering betreffende de inbeslagneming per equivalent

Artikel 65

Het besproken artikel verbetert een anomalie.

De verbeurdverklaring per equivalent van het voorwerp van de heling of het witwassen is mogelijk sinds de invoering ervan in artikel 505, vijfde, zesde

Il en est de même pour des mesures telles la collecte des abonnements téléphoniques (art. 46*bis* du Code), de la liste des comptes et des transactions bancaires (art. 46*quater* du Code), etc.

Le présent projet ne vise cependant aucunement à faciliter ou rendre plus fréquent le recours aux perquisitions.

La même vigilance, les mêmes garanties *a priori*, les mêmes modalités sont applicables que la perquisition soit ordonnée via une mini-instruction ou une instruction. Il n'est pas question d'y recourir sans indices, par une "fishing expedition" et les mêmes sanctions sont applicables à toute perquisition illégale.

2° Enfin, il est proposé d'ajouter un alinéa à l'article 28*septies*, pour préciser qu'en cas de nouveau réquisitoire de "mini-instruction" dans un même dossier, c'est le même juge d'instruction qui en sera saisi, pour autant qu'il soit encore en fonction.

Celui-ci paraît en effet le mieux à même de le traiter, ayant déjà connu du dossier avant de le renvoyer au procureur du Roi.

Même s'il s'agit de la pratique commune, il paraît opportun de l'inscrire dans la loi.

Concernant la remarque du Conseil d'État (n°54) qui suggère d'inscrire explicitement dans la loi que le refus du juge d'instruction d'ordonner une mesure requise par le ministère public peut faire l'objet d'un appel devant la chambre des mises en accusation, il est répondu que ce droit existe, conformément au droit commun (art. 235 C.I.C. - cf. M.-A. BEERNAERT e.c., op. cit., p. 577).

Disposition modifiant l'article 35ter du Code d'instruction criminelle en ce qui concerne la saisie par équivalent

Article 65

L'article commenté corrige une anomalie.

Depuis son introduction dans l'article 505, alinéas 5, 6 et 7 du Code pénal par la loi du 10 mai 2007 portant diverses mesures en matière de recèlement et de saisie,

en zevende lid, van het Strafwetboek bij de wet van 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming.

Thans is evenwel niets bepaald om de inbeslagneming per equivalent van het voorwerp van de heling of het witwassen toe te staan.

Thans kunnen enkel de vermogensvoordelen die voortkomen uit heling of witwassen (grosso modo het loon ontvangen om dat misdrijf te plegen) in beslag worden genomen.

De voorgestelde wijziging heeft tot doel het mogelijk te maken daarenboven een persoon die van het misdrijf heling of witwassen wordt verdacht, te beletten dat hij de geheelde of witgewassen vermogensvoordelen verbergt (met andere woorden het voorwerp van de heling of het witwassen in de zin van artikel 505 van het Strafwetboek), alvorens zij door de rechter kunnen worden verbeurdverklaard.

De ontwerptekst vult artikel 35*ter* van het Wetboek van Strafvordering aan teneinde de inbeslagneming bij equivalent van geheelde of witgewassen vermogensbestanddelen, die het voorwerp uitmaken van heling of witwassen in de zin van artikel 42, 1° van het Strafwetboek, zoals voorzien in artikel 505, leden 5, 6 en 7 van hetzelfde Wetboek, mogelijk te maken.

Langs de andere kant lijken de woorden “het vermoedelijke bedrag van voornoemd vermogensvoordeel” beter te passen dan de woorden “het bedrag van de vermoedelijke opbrengst van het misdrijf”.

Ten slotte beoogt de vervanging, in de Franse tekst, van het woord “indique” door het woord “motive” enkel de overeenstemming met de Nederlandse tekst (“motiveert”) en strekt zij niet ertoe de rechtspraak in twijfel te trekken van het Hof van Cassatie, dat het volgende heeft verduidelijkt: “De vermelding van de motieven voor de raming van de vermoedelijke opbrengst van het misdrijf en van de ernstige en concrete aanwijzingen die de inbeslagneming rechtvaardigen, is noch substantieel noch op straffe van nietigheid voorgeschreven. Het niet-naleven van deze pleegvormen leidt enkel tot nietigheid indien het recht van verdediging is miskend” (Cass., 20 maart 2012, P.11 1952.N; zie ook Cass. 10 maart 2004, AR P.03 1233.F, AC, 2004, nr. 137; Cass. 17 okt. 2006, AR P.06 0486.N, AC, 2006, nr. 493; Cass. 31 maart 2010, AR P.10 0054.F, AC, 2010, nr. 235).

la confiscation par équivalent de l’objet du recel ou du blanchiment est possible.

Par contre, rien n’est actuellement prévu pour autoriser la saisie par équivalent de l’objet du recel ou du blanchiment.

Actuellement, seuls les avantages patrimoniaux tirés du recel ou du blanchiment (en gros, le salaire reçu pour commettre cette infraction) peuvent être saisis.

La modification proposée a pour objet de permettre d’empêcher en outre une personne suspectée de l’infraction de recel ou de blanchiment de cacher les avantages patrimoniaux qu’il a recelés ou blanchis (c’est-à-dire l’objet du recel ou du blanchiment au sens de l’article 505 du Code pénal) avant qu’ils puissent être confisqués par le juge.

Le texte en projet complète l’article 35*ter* du Code d’instruction criminelle en vue de permettre la saisie par équivalent des avantages patrimoniaux recelés ou blanchis, qui constituent l’objet du recel ou du blanchiment au sens de l’article 42, 1°, du Code pénal, comme prévu à l’article 505, alinéas 5, 6 et 7, du même Code.

D’autre part, les mots “montant supposé dudit avantage patrimonial” paraissent mieux convenir que les mots “montant du produit supposé de l’infraction”.

Enfin, le remplacement, dans le texte français, du mot “indique” par le mot “motive” ne vise qu’à la concordance avec le texte néerlandais (“motiveert”) et non à remettre en cause la jurisprudence de la Cour de cassation, qui a précisé que “l’indication des motifs en vue de l’estimation du produit supposé de l’infraction et des indices sérieux et concrets motivant la saisie ne constitue ni une formalité substantielle ni une formalité prescrite à peine de nullité; le non-respect de ces formalités entraîne uniquement la nullité s’il y a violation des droits de la défense” (Cass., 20 mars 2012, P.11 1952.N; voir aussi Cass. 10 mars 2004, RG P.03 1233.F, Pas. 2004, n° 137; Cass. 17 octobre 2006, RG P.06 0486.N, Pas. 2006, n° 493; Cass. 31 mars 2010, RG P.10 0054.F, Pas. 2010, n° 235).

Bepalingen tot wijziging van de artikelen 88bis, 90quater, 90sexies en 90septies van het Wetboek van Strafvordering betreffende telefonie

Artikelen 66 tot 69

a) Opsporing en lokalisering (artikel 88bis van het Wetboek van Strafvordering)

Artikel 66

Momenteel is het zo dat de vorderingen van de bevoegde autoriteiten inzake de maatregelen voorzien door de artikelen 88*bis* en 90*ter* van het Wetboek van Strafvordering via de dienst NTSU-CTIF (National Technical & Tactical Support Unit – Central Technical Interception Facility) van de federale politie aan de operatoren overgemaakt worden met als bijlage een technische vraag. Volgens de wettelijke bepalingen is het immers de operator die gevorderd wordt door de bevoegde autoriteit, en de dienst NTSU-CTIF speelt de rol van technische "hulpverlener".

Deze methode heeft een aantal nadelen. Zo weet de operator van wie de vordering uitgaat (Staatsveiligheid, militaire inlichtingendienst, onderzoeksrechter, gerechtelijk arrondissement…), terwijl de operator daar in principe geen kennis van moet hebben. Soms worden er vorderingen overgemaakt met bepaalde informatie over het lopende onderzoek, informatie waarover de operator niet hoeft over te beschikken om zijn technische medewerking te kunnen verlenen. Sommige operatoren menen dat zij door de wet ook de verantwoordelijkheid over de uitvoering van de maatregel en een controlebevoegdheid toegewezen krijgen over de vordering, terwijl dat absoluut niet de bedoeling van de wetgever was. Het is immers aan de onderzoeksgerechten of de rechter ten gronde om na te gaan of aan de wettelijke voorwaarden voor de maatregel voldaan is.

De aanwijzing van de dienst NTSU-CTIF als de uitvoerder van de maatregel levert een aantal bijkomende voordelen op. Zo wordt door de operatoren gevraagd dat er gewerkt wordt met standaardformulieren. Aan deze terechte vraag kan tegemoet gekomen worden door de standaardformulieren die de dienst NTSU-CTIF zal opstellen om met de operatoren te communiceren en waarin de technische bijstand die hen gevraagd wordt gespecifieerd zal worden. Zo wordt aan de gerechtelijke actoren de vrijheid gelaten om de vorderingen op te stellen, maar worden die niet meer rechtstreeks meegedeeld aan de operatoren. De dienst NTSU-CTIF zal systematisch een schriftelijke technische vraag opstellen voor de operatoren, wat ook de controle a posteriori gemakkelijker maakt.

Dispositions modifiant les articles 88bis, 90quater, 90sexies et 90septies du Code d'instruction criminelle en ce qui concerne la téléphonie

Articles 66 à 69

a) Repérage et localisation (article 88bis du Code d'instruction criminelle)

Article 66

Actuellement, les réquisitions des autorités compétentes concernant les mesures prévues par les articles 88*bis* et 90*ter* du Code d'instruction criminelle par l'intermédiaire du service NTSU-CTIF (National Technical & Tactical Support Unit – Central Technical Interception Facility) de la police fédérale sont transmises aux opérateurs accompagnées d'une demande technique. Selon les dispositions légales, c'est en effet l'opérateur qui est requis par l'autorité compétente, le service NTSU-CTIF jouant le rôle d'"auxiliaire" technique.

Cette méthode présente un certain nombre d'inconvénients. Ainsi, l'opérateur sait de qui émane la réquisition (Sûreté de l'État, service de renseignement militaire, juge d'instruction, arrondissement judiciaire...) alors qu'en principe, il ne doit pas en avoir connaissance. Parfois, les réquisitions sont transmises avec certaines informations sur l'enquête en cours que l'opérateur n'a pas besoin d'avoir pour pouvoir prêter son concours technique. Certains opérateurs estiment que la loi leur attribue également la responsabilité de l'exécution de la mesure et un pouvoir de contrôle sur la réquisition, alors que ce n'était pas du tout l'objectif poursuivi par le législateur. Il appartient en effet aux juridictions d'instruction ou au juge du fond de vérifier s'il est satisfait aux conditions légales en vue de la mesure.

La désignation du service NTSU-CTIF en tant qu'exécuteur de la mesure offre un certain nombre d'avantages supplémentaires. Ainsi, les opérateurs demandent que des formulaires standard soient utilisés. Il pourra être satisfait à cette demande pertinente par les formulaires standard que le service NTSU-CTIF établira pour communiquer avec les opérateurs et qui préciseront quelle assistance technique leur est demandée. Les acteurs judiciaires garderont ainsi la liberté de rédiger les réquisitions, mais celles-ci ne seront plus communiquées directement aux opérateurs. Le service NTSU-CTIF adressera systématiquement une demande technique écrite aux opérateurs, ce qui facilitera également le contrôle a posteriori.

Een gelijkaardige demarche werd al ondernomen in artikel 46*bis* van het Wetboek van Strafvordering door de wet van 23 januari 2007. Het doel van deze wijziging was om op termijn de automatisering van identificaties door de dienst NTSU-CTIF mogelijk te maken.

Daarom wordt in artikel 88*bis* (en 90*quater*, cfr. *infra*) toegevoegd dat de onderzoeksrechter de operator van een telecommunicatienetwerk of de verstrekker van een telecommunicatiedienst "rechtstreeks of via de tussenkomst van een politiedienst aangewezen door de Koning" zal vorderen. Deze wijziging zal ook leiden tot een aanpassing van het Koninklijk besluit van 9 januari 2003 houdende modaliteiten voor de wettelijke medewerkingsplicht bij gerechtelijke vorderingen met betrekking tot elektronische communicatie, die zal gebeuren in overleg tussen de ministers van Justitie, van Telecommunicatie (thans van Digitale Agenda, Telecom en Post) en van Binnenlandse Zaken.

b) Afluisteren – nietigheidssanctie (artikel 90quater van het Wetboek van Strafvordering)

Artikel 67

Er worden drie wijzigingen aangebracht in artikel 90*quater* van het Wetboek van Strafvordering.

1° In de eerste zin van het tweede lid van de eerste paragraaf wordt de nietigheidssanctie voor de beschikking van de onderzoeksrechter geschrapt.

De tapwetgeving is een van de weinige maatregelen in het Wetboek van Strafvordering waarop de nietigheidssanctie voorzien is. Tijdens de besprekingen van het wetsontwerp in 1993 werd al een voorstel gedaan om de nietigheidssanctie te schrappen. De indiener van het amendement wenste toen te verhinderen "*dat de procedure inzake het afluisteren van telefoongesprekken aan zulke stringente voorwaarden wordt onderworpen dat de doeltreffendheid van de nieuwe bewakingstechniek in het gedrang wordt gebracht*" (Parl. St., Senaat, 1992-1993, nr. 843-2, p. 113 en volgende). De nietigheidssanctie werd door de toenmalige Regering verantwoord door de ware revolutie die het wetsontwerp was in een materie die zeer gevoelig lag en door de ernstige inmenging in het privéleven. Deze houding getuigde van omzichtigheid en wou verhinderen dat het afluisteren tot een gewone onderzoekstechniek zou verworden.

Thans zijn de geesten geëvolueerd. Uit de jaarlijkse verslagen die op basis van artikel 90*decies* door de minister van Justitie aan het Parlement worden voorgelegd

Une démarche similaire a déjà été entreprise à l'article 46*bis* du Code d'instruction criminelle par la loi du 23 janvier 2007. Cette modification avait pour objet de permettre à terme l'automatisation des identifications par le service NTSU-CTIF.

C'est pourquoi il est ajouté à l'article 88*bis* (et à l'article 90*quater*, cf. *infra*) que le juge d'instruction devra requérir l'opérateur d'un réseau de télécommunication ou le fournisseur d'un service de télécommunication "directement ou par l'intermédiaire d'un service de police désigné par le Roi". Cette modification entraînera également une adaptation de l'arrêté royal du 9 janvier 2003 déterminant les modalités de l'obligation de collaboration légale en cas de demandes judiciaires concernant les communications électroniques, qui se fera en concertation entre les ministres de la Justice, des Télécommunications (aujourd'hui de l'Agenda numérique, des Télécommunications et de la Poste) et de l'Intérieur.

b) Ecoutes – sanction de nullité (article 90quater du Code d'instruction criminelle)

Article 67

Trois modifications sont apportées à l'article 90*quater* du Code d'instruction criminelle.

1° Dans la première phrase du deuxième alinéa du premier paragraphe, la sanction de nullité de l'ordonnance du juge d'instruction est supprimée.

La législation en matière d'écoutes téléphoniques constitue une des rares mesures dans le Code d'instruction criminelle pour laquelle la sanction de nullité est prévue. Pendant l'examen du projet de loi en 1993, il avait déjà été proposé de supprimer la sanction de nullité. L'auteur de l'amendement souhaitait à l'époque empêcher *"que la procédure relative à l'écoute de conversations téléphoniques soit soumise à des conditions d'une sévérité telle qu'elles compromettraient l'efficacité de la nouvelle technique de surveillance"* (Doc. Sénat, 1992-1993, n° 843-2, pp. 113 et suivantes). Le gouvernement de l'époque a justifié la sanction de nullité en évoquant la véritable révolution que constituait le projet de loi dans une matière à laquelle notre société était très sensible et l'ingérence importante dans la vie privée. Cette attitude dénotait la circonspection et voulait empêcher que l'écoute devienne une technique ordinaire d'investigation.

Aujourd'hui, les mentalités ont évolué. Les rapports annuels que le ministre de la Justice présente au parlement sur la base de l'article 90*decies* font apparaître

blijkt dat, hoewel er een stijgende lijn zit in het gebruik van de maatregel, deze vooral wordt toegepast in dossiers van zware en georganiseerde criminaliteit. De gevolgen van een nietigheidssanctie zijn dan ook in dergelijke dossiers dramatisch en niet in verhouding met het evenwicht dat gezocht moet worden tussen de bescherming van de privacy en een efficiënte bestrijding van dergelijke vormen van criminaliteit. Procedureregels zijn in essentie "een vorm" die "een inhoud" moeten beschermen. Het is niet omdat de vorm op een bepaald moment aangetast kan zijn, dat de inhoud daardoor waardeloos wordt. Het is pas als de vorm heeft gefaald en als daardoor de inhoud kaduuk en onbetrouwbaar is geworden, dat vrijspraak moet volgen. Die evaluatie behoort een onafhankelijk en onpartijdig rechter toe.

De wettelijke vormelijke bescherming (nietigheidssanctie) dient ingeruild te worden voor een rechterlijke vormelijke én inhoudelijke bescherming. Een dergelijke bescherming zal het ook eenvoudiger en rechtlijniger maken om op een genuanceerde wijze een evaluatie te maken van de ernst en impact van die fout op de bewijsintegriteit.

Tot slot kan verwezen worden naar artikel 32 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering dat een voldoende bescherming biedt tegen onregelmatigheden in het onderzoek.

De voorgestelde wijziging zal dus niet tot gevolg hebben dat de burger minder beschermd is tegen misbruiken inzake telefoontaps:

— de vormvereisten zijn niet gewijzigd;

— tot nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselement kan nog worden besloten indien "de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces" (cf. artikel 32 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering);

— illegaal afluisteren vormt een strafbaar feit, zowel door een openbaar officier of ambtenaar, drager of agent van de openbare macht (artikel 259*bis* van het Strafwetboek) als wanneer het wordt gepleegd door een andere persoon (artikel 314*bis* van het Strafwetboek);

— in artikel 90*decies* van het Wetboek van Strafvordering is gesteld dat de minister van Justitie elk jaar verslag uitbrengt "aan het Parlement over de toepassing van de artikelen 90*ter* tot en met 90*novies*. Hij brengt het Parlement op de hoogte van het aantal

que, bien que le recours à la mesure soit en hausse, celle-ci est surtout appliquée dans des dossiers de criminalité grave et organisée. Les conséquences d'une sanction de nullité sont dès lors dramatiques dans pareils dossiers et non proportionnelles à l'équilibre qui doit être recherché entre la protection de la vie privée et une lutte efficiente contre ces formes de criminalité. Les règles de procédure sont essentiellement "une forme" devant protéger "un contenu". Ce n'est pas parce que la forme peut être entachée à un moment déterminé que le contenu en perd toute valeur. Ce n'est que si la forme a failli et que de ce fait le contenu est devenu caduc et non fiable que l'acquittement doit suivre. Il appartient à un juge indépendant et impartial de faire cette évaluation.

La protection de forme légale (sanction de nullité) doit être échangée contre une protection de forme et de contenu judiciaire. Une telle protection permettra en outre plus facilement et de manière plus conséquente de procéder à une évaluation nuancée de la gravité et de l'impact de cette faute sur l'intégrité de la preuve.

Enfin, il peut être renvoyé à l'article 32 du Titre Préliminaire du Code de procédure pénale, qui offre une protection suffisante contre les irrégularités dans l'enquête.

La modification proposée n'aura donc pas pour effet de diminuer la protection du citoyen contre les abus en matière d'écoutes téléphoniques:

— les exigences formelles sont inchangées;

— la nullité d'un élément de preuve obtenu irrégulièrement pourra encore être décidée si "l'irrégularité commise a entaché la fiabilité de la preuve, ou l'usage de la preuve est contraire au droit à un procès équitable" (cf. article 32 du Titre Préliminaire du Code de procédure pénale);

— une écoute illégale constitue une infraction pénale, tant dans le chef d'un officier ou fonctionnaire public, dépositaire ou agent de la force publique (article 259*bis* du Code pénal) que s'il est commise par une autre personne (article 314*bis* du Code pénal);

— l'article 90*decies* du Code d'instruction criminelle stipule que le ministre de la Justice fait "rapport annuellement au Parlement sur l'application des articles 90*ter* à 90*novies*. Il informe le Parlement du nombre d'instructions ayant donné lieu à des mesures visées

onderzoeken die aanleiding gegeven hebben tot de maatregelen bedoeld in die artikelen, van de duur van die maatregelen, van het aantal betrokken personen en van de behaalde resultaten".

Die waarborgen maken het niet mogelijk te overwegen dat op niet-gemotiveerde wijze wordt afgeluisterd in de hoop misdrijven te ontdekken ("fishing"): een dergelijke methode zou geen enkele kans bieden op een veroordeling, behalve van de daders van dat illegaal afluisteren.

2° en 3° Er kan worden verwezen naar de toelichting van artikel 43.

c) Afluisteren – beperking van de overschrijving tot de relevante passages van de opnames (artikelen 90sexies en 90septies van het Wetboek van Strafvordering)

Artikel 68

Artikel 90*sexies* wordt geherstructureerd, maar wordt slechts op één punt ten gronde gewijzigd.

De toename van de communicatiemiddelen en het exponentieel toenemende gebruik ervan genereren een steeds toenemend aantal telefonische communicaties.

Thans is het niet ongewoon dat communicaties 15 tot zelfs 30 minuten duren.

Tijdens die communicaties kunnen de gesprekspartners veel informatie uitwisselen. De uitgewisselde gesprekken kunnen achtereenvolgens betrekking hebben op onbeduidende feiten en op uitspraken die relevant zijn voor het onderzoek.

Het kost enorm veel tijd en veel geld en het duurt onnodig lang om die communicaties die zowel niet-relevante als relevante elementen bevatten, integraal over te schrijven terwijl gemiddeld bepaalde soms vrij lange passages van de afgeluisterde conversaties slechts gedeeltelijk van belang zijn.

De artikelen 90*sexies* en 90*septies* van het Wetboek van Strafvordering voorzien in de integrale overschrijving van de relevant geachte communicaties. Dit ontwerp strekt ertoe de overschrijving te beperken tot enkel de relevante passages van de communicatie.

Bovendien is het bij het direct afluisteren zeer moeilijk om een opsplitsing te maken tussen de verschillende communicaties, aangezien de opname op ononderbroken wijze plaatsheeft.

par ces articles, de la durée de ces mesures, du nombre de personnes concernées et des résultats obtenus".

Ces garanties ne permettent pas d'envisager que l'on recoure à des écoutes non motivées dans l'espoir de découvrir des infractions ("fishing"): une telle méthode n'aurait aucune chance d'aboutir à une condamnation, sinon des auteurs de ces écoutes illégales.

2° et 3° Il peut être renvoyé au commentaire de l'article 43.

c) Ecoutes – retranscription limitée aux passages pertinents (articles 90sexies et 90septies du Code d'instruction criminelle)

Article 68

L'article 90*sexies* est restructuré mais n'est modifié sur le fond que sur un seul point.

La multiplication des moyens de communication ainsi que leur usage toujours exponentiel génèrent un nombre toujours grandissant de communications téléphoniques.

Il n'est pas rare aujourd'hui de voir des communications pouvant durer 15 minutes voire 30 minutes.

Lors de ces communications beaucoup d'informations peuvent être échangées entre les interlocuteurs. Parmi ces informations, les conversation échangées peuvent successivement porter sur des faits anodins et des propos pertinents pour l'enquête.

La transcription de l'intégralité de ces communications comprenant à la fois des éléments non pertinents et des éléments pertinents prend énormément de temps, est coûteuse et inutilement longue, alors qu'en moyenne, les conversations écoutées présentent un intérêt partiel lors de certains passages parfois assez longs.

Les articles 90*sexies* et 90*septies* du Code d'instruction criminelle prévoient la retranscription intégrale des communications jugées pertinentes. Ce projet vise à limiter la retranscription aux seuls passages pertinents de la communication.

De plus, lorsqu'on procède à une écoute directe, il est très difficile de faire la césure entre les différentes communications puisque l'enregistrement a lieu de façon ininterrompue.

Om een grootteorde te geven: de overschrijving van een communicatie van een uur duurt 8 uur.

In 2013 werd 4 790 351 uur communicatie afgetapt en afgeluisterd. Op grond van de wet moesten de relevante communicaties integraal worden overgeschreven, terwijl bepaalde passages geen enkel belang hadden voor het onderzoek.

Door de overschrijving te beperken tot de relevante passages van de opnames, zou de voor deze taak ingezette capaciteit aanzienlijk kunnen worden verminderd. De capaciteit die wordt uitgespaard door de niet-overschrijving van niet-relevante passages, kan worden ingezet voor andere gerechtelijke opdrachten.

Wanneer de communicatie in haar geheel relevant is, moet het proces-verbaal van de communicatie die in de fase van het gerechtelijk onderzoek werd opgenomen, uiteraard de volledige overschrijving ervan omvatten.

Indien de overschrijving tot de relevante passages is beperkt, omvat het proces-verbaal een contextuele samenvatting van de voornaamste elementen van de communicatie en de overschrijving van enkel de betekenisvolle en relevante passages.

Artikel 69

Voor de eerste vier wijzigingen van artikel 90*septies* kan worden verwezen naar de toelichting onder artikel 68.

De twee andere wijzigingen beogen het recht van de verdediging te waarborgen aangaande de overschrijving van de van belang geachte gedeelten van de opname. Het moet immers steeds mogelijk zijn voor de verdediging om de volledige communicaties of telecommunicaties waaruit bepaalde gedeelten van belang werden geacht voor het onderzoek en dus werden overgeschreven, te raadplegen. Gedeelten van gesprekken dienen immers beoordeeld te kunnen worden in het kader van de context van het gesprek. De partijen moeten over de mogelijkheid beschikken om aanvullende gedeelten van deze gesprekken te raadplegen en eventueel over te schrijven.

Wat betreft de communicaties en telecommunicaties waaruit geen enkel gedeelte van belang werd geacht en dus werd overgeschreven, blijft de oude regeling gelden: de partijen dienen daartoe een verzoek te richten tot de onderzoeksrechter dat behandeld wordt overeenkomstig artikel 61*quinquies* van het Wetboek van Strafvordering. De zesde wijziging van artikel 90*septies* beoogt dan

Pour donner un ordre de grandeur, la retranscription d'une heure de communication dure 8 heures.

En 2013, 4 790 351 heures de communication ont été interceptées et écoutées. Conformément à la loi, les communications pertinentes ont dû été retranscrites dans leur intégralité, alors que certains passages ne présentaient aucun intérêt pour l'enquête.

La limitation des retranscriptions aux passages pertinents des enregistrements permettrait de diminuer de manière conséquente la capacité engagée dans cette tâche. La capacité gagnée par la non-retranscription des passages non pertinents pourra être investie dans d'autres missions judiciaires.

Bien entendu, lorsque la communication est entièrement pertinente, le procès-verbal de la communication enregistrée au cours de la phase d'instruction en contiendra la retranscription complète.

En cas de retranscription limitée aux passages pertinents, le procès-verbal contiendra un résumé contextuel des principaux éléments de la communication et la retranscription des seuls passages significatifs et pertinents.

Article 69

Pour les quatre premières modifications apportées à l'article 90*septies*, il peut être renvoyé au commentaire de l'article 68.

Les deux autres modifications visent à garantir le droit de la défense concernant la transcription des passages de l'enregistrement estimés pertinents. En effet, il doit toujours être possible pour la défense de consulter la totalité des communications ou télécommunications dont certains passages ont été estimés pertinents pour l'enquête et donc transcrits. Il faut effectivement pouvoir évaluer des passages de conversations dans le contexte de la conversation. Les parties doivent avoir la possibilité de consulter et d'éventuellement transcrire des passages complémentaires de ces conversations.

Pour ce qui est des communications et télécommunications dont aucun passage n'a été estimé pertinent et donc transcrit, l'ancien régime reste d'application: les parties doivent adresser à cet effet au juge d'instruction une demande qui sera examinée conformément à l'article 61*quinquies* du Code d'instruction criminelle. La sixième modification apportée à l'article 90*septies* vise

ook louter en alleen het onderscheid te maken met het vorige nieuw ingevoerde lid.

Bepaling tot wijziging van artikel 103 van het Wetboek van Strafvordering betreffende de bescherming van getuigen

Artikel 70

De bescherming van getuigen is een wettelijk instrument dat werd ontwikkeld om het actieplan van de regering ter bestrijding van de georganiseerde criminaliteit uit te voeren.

De wet van 7 juli 2002 (die de artikelen 102 tot en met 111 invoegt in het Wetboek van Strafvordering), regelt de bevoegdheden en de opdrachten van de federale politie en creëerde twee verschillende diensten die verantwoordelijk zijn voor de bescherming van bedreigde getuigen in België.

In het raam van de optimalisatie van de federale politie werd tot de fusie van deze entiteiten in één Getuigenbeschermingsdienst beslist.

De Getuigenbeschermingscommissie besliste op 13 december 2013 dat er geen bezwaar is tegen het reeds fysiek samenbrengen van de beide entiteiten, maar dat in afwachting van de noodzakelijke wetswijziging de vigerende bepalingen moeten gevolgd worden.

De getuigenbeschermingsdienst is een zeer belangrijke en gevoelige dienst voor justitie en politie, en de wetgevende aanpassingen zijn dringend noodzakelijk om het functioneren ervan te verzekeren.

Bepalingen tot wijziging van artikel 136bis en tot opheffing van artikel 136ter van het Wetboek van Strafvordering met het oog op de afschaffing van de controle op de langdurige voorlopige hechtenis

Artikel 71

Deze aanpassing betreft een technische aanpassing die voortvloeit uit de opheffing van artikel 136*ter* van het Wetboek van Strafvordering. Deze opheffing noodzaakt een herformulering van het eerste lid van artikel 136*bis* van het Wetboek van Strafvordering.

Artikel 72

De wet van 31 mei 2005 voegde een nieuw artikel 136*ter* in het Wetboek van Strafvordering in, teneinde

dès lors purement et simplement à établir une distinction avec l'alinéa précédent nouveau.

Disposition modifiant l'article 103 du Code d'instruction criminelle en ce qui concerne la protection des témoins

Article 70

La protection des témoins est un instrument juridique qui s'est développée dans la mise en œuvre du plan d'action du gouvernement dans la lutte contre la criminalité organisée.

La loi du 7 juillet 2002 (qui introduit les articles 102 à 111 dans le Code d'instruction criminelle) détermine les compétences et les missions de la police fédérale et a créé deux services différents ayant la responsabilité de la protection des témoins menacés en Belgique.

Dans le cadre de l'optimalisation de la police fédérale, il a été décidé de fusionner ces entités en un seul Service de protection des témoins.

Le 13 décembre 2013, la Commission de protection des témoins a décidé qu'il n'y avait pas d'objection à déjà fusionner les deux entités physiquement, mais qu'en attendant la modification législative nécessaire, les dispositions en vigueur doivent être respectées.

Le Service de protection des témoins est un service très important et très sensible pour la justice et la police. Les adaptations législatives nécessaires sont urgentes afin d'en assurer le fonctionnement.

Dispositions modifiant l'article 136bis et abrogeant l'article 136ter du Code d'instruction criminelle en vue de la suppression du contrôle des détentions préventives de longue durée

Article 71

Cette adaptation est une adaptation d'ordre technique qui découle de l'abrogation de l'article 136*ter* du Code d'instruction criminelle. Cette abrogation nécessite une reformulation de l'alinéa 1er de l'article 136*bis* du Code d'instruction criminelle.

Article 72

La loi du 31 mai 2005 a inséré un nouvel article 136*ter* dans le Code d'instruction criminelle afin d'étendre

het toezicht van de Kamer van Inbeschuldigingstelling op langdurende onderzoeken uit te breiden tot het onderzoek van de “langdurende voorlopige hechtenis”. De wet voorzag een automatische controle voor de niet-correctionaliseerbare misdaden door aan het openbaar ministerie op te leggen hiertoe verslag uit te brengen aan de procureur-generaal en een controle op verzoekschrift van de inverdenkinggestelde voor de correctionaliseerbare misdaden. Het toezicht verloopt aldus onafhankelijk van de gewone procedure voorlopige hechtenis en kan deze zelfs doorkruisen.

De procedure voorzien in artikel 136*ter* van het Wetboek van Strafvordering geeft aanleiding tot vele vragen en onduidelijkheden, zowel van de kant van de praktijkactoren als in de rechtsleer en is een wederkerend item in de rapporten Wetsevaluatie van het College van Procureurs-generaal. Een kort overzicht van deze vragen en bemerkingen:

— De controle verloopt overeenkomstig de procedure voorzien in 136 Sv voor de langdurende onderzoeken, en impliceert aldus een tussenkomst van de burgerlijke partij, wat niet in overeenstemming is met de gewone procedureregels inzake de voorlopige hechtenis. Deze tussenkomst van de burgerlijke partij in deze procedure wordt ernstig in vraag gesteld.

— Er wordt niet bepaald op welke wijze het dossier moet worden overgemaakt door het openbaar ministerie aan de Kamer van Inbeschuldigingstelling.

— Er wordt niet bepaald op welke wijze de inverdenkinggestelde een verzoekschrift kan indienen.

— Er wordt niets bepaald over de ter beschikking stelling van het dossier van de partijen.

— Artikel 24 van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis is niet op dit artikel afgestemd zodat noch de inverdenkinggestelde, noch de burgerlijke partij kunnen verzoeken om een openbare terechtzitting (wat wel mogelijk is in het kader van artikel 235*bis* Sv.). In het kader van de procedure artikel 136*ter* Sv. kunnen wel de maatregelen worden genomen zoals bepaald in artikel 235*bis* Sv.

— Artikelen 136 en 136*bis* Sv bepalen dat de onderzoeksrechter kan worden gehoord, artikel 136*ter* Sv. vereist een mondeling verslag van de onderzoeksrechter en aldus de aanwezigheid van de onderzoeksrechter.

le contrôle que la chambre des mises en accusation exerce sur les instructions de longue durée à l’examen de la ‘détention préventive de longue durée”. La loi prévoyait un contrôle automatique pour les crimes non correctionnalisables en imposant au ministère public de faire rapport au procureur général ainsi qu’un contrôle sur requête de l’inculpé pour les crimes correctionnalisables. Le contrôle est donc exercé indépendamment de la procédure ordinaire de la détention préventive et peut même la contrecarrer.

La procédure prévue à l’article 136*ter* du Code d’instruction criminelle soulève de nombreuses questions et est source de confusion, tant dans la pratique juridique que dans la doctrine. Il s’agit en outre d’une question récurrente dans les rapports de suivi législatif du Collège des procureurs généraux. Voici un bref aperçu de ces questions et remarques:

— Le contrôle est exercé conformément à la procédure prévue à l’article 136 du Code d’instruction criminelle pour les instructions de longue durée et implique donc une intervention de la partie civile, ce qui est contraire aux règles de procédure ordinaires en matière de détention préventive. Cette intervention de la partie civile dans cette procédure est sérieusement remise en question.

— Les modalités selon lesquelles le ministère public doit transmettre le dossier à la chambre des mises en accusation ne sont pas prévues.

— Les modalités selon lesquelles l’inculpé peut introduire une requête ne sont pas définies.

— Rien n’est prévu concernant la mise à disposition du dossier des parties.

— L’article 24 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive n’est pas adapté à cet article. Ainsi, ni l’inculpé ni la partie civile ne peuvent demander une audience publique, ce qui est toutefois possible dans le cadre de l’article 235*bis* du Code d’instruction criminelle. Dans le cadre de la procédure prévue à l’article 136*ter* du Code d’instruction criminelle, les mesures peuvent bel et bien être prises conformément à l’article 235*bis* de la loi relative à la détention préventive.

— Les articles 136 et 136*bis* du Code d’instruction criminelle prévoient que le juge d’instruction peut être entendu. L’article 136*ter* du même Code exige quant à lui un rapport oral du juge d’instruction et donc la présence du juge d’instruction.

— Er is geen termijn voor de uitspraak bepaald.

— Het arrest moet niet ter kennis worden gebracht van de burgerlijke partij.

Naast deze technische mankementen wordt tevens de meerwaarde van deze procedure in vraag gesteld daar de onderzoeksgerechten toch op regelmatige basis moeten oordelen over de handhaving van de voorlopige hechtenis en aldus bij die gelegenheid moeten nagaan of de redelijke termijn niet is overschreden. Dit was ook de teneur van de parlementaire hoorzittingen die in het kader van de besprekingen van de wet van 31 mei 2005 werden gehouden.

In het elan van de vereenvoudiging van procedures, die het voorwerp uitmaakt van voorliggend wetsontwerp, lijkt het dan ook gepast om deze procedure op te heffen.

Bepalingen tot wijziging van de artikelen 145 (politierechtbank) en 182 (correctionele rechtbank) van het Wetboek van Strafvordering – de dagvaarding om te verschijnen blijft geldig in geval van verdaging of voortzetting

Artikelen 73 en 83

Het ontwerp voorziet erin dat de dagvaarding om te verschijnen voor de politierechtbank en de correctionele rechtbank geldig blijft in geval van verdaging van de zaak of voortzetting op een bepaalde datum. Door die verduidelijking zijn geen nieuwe dagvaardingen nodig om te verschijnen op de door de rechtbank aangekondigde nieuwe datum.

Die artikelen voorzien erin dat in de artikelen 145 en 182 van het Wetboek van Strafvordering de dagvaarding om te verschijnen voor de politierechtbank en de correctionele rechtbank geldig blijft in geval van verdaging of voortzetting van de zaak op een bepaalde datum. In het licht van de rationalisatie van de strafprocedure zijn door die verduidelijking geen nieuwe dagvaardingen nodig om te verschijnen op de door de rechtbank aangekondigde nieuwe datum.

Thans zijn er dossiers waar alle afwezige partijen stelselmatig opnieuw worden gedagvaard op de rechtsdag van de verdaagde zaak. Dat veroorzaakt een aanzienlijke werklast en heel wat kosten, zonder de risico's op nieuwe verdagingen te vergeten wanneer een van de partijen niet geldig opnieuw is gedagvaard. Voor een voortzetting van de zaak is weliswaar geen nieuwe dagvaarding vereist – maar zij is gekunsteld van aard, aangezien de debatten in werkelijkheid niet zijn aangevat – en, in geval van verandering van zetel bij de

— Aucun délai n'est prévu pour la décision.

— L'arrêt ne doit pas être porté à la connaissance de la partie civile.

Outre ces manquements techniques, la plus-value de cette procédure est également remise en question vu que les juridictions d'instruction doivent tout de même se prononcer régulièrement sur le maintien de la détention préventive et donc vérifier à cette occasion si le délai raisonnable n'a pas été dépassé. Telle était aussi la teneur des auditions parlementaires organisées dans le cadre des débats sur la loi du 31 mai 2005.

Dans le cadre de l'élan qui vise à simplifier les procédures, objet du présent projet de loi, il semble dès lors indiqué de mettre fin à cette procédure.

Dispositions modifiant les articles 145 (tribunal de police) et 182 (tribunal correctionnel) du Code d'instruction criminelle – la citation à comparaitre reste valable en cas de remise ou de mise en continuation

Articles 73 et 83

Le projet prévoit que la citation à comparaitre devant le tribunal de police et le tribunal correctionnel reste valable en cas de remise ou de mise en continuation de l'affaire, à une date fixe. Cette précision permettra de faire l'économie de nouvelles citations à comparaitre à la nouvelle date annoncée par le tribunal.

Ces articles prévoient aux articles 145 et 182 du Code d'instruction criminelle que la citation à comparaitre devant le tribunal de police et le tribunal correctionnel reste valable en cas de remise ou de mise en continuation de l'affaire, à une date fixe. Dans la perspective de rationaliser la procédure pénale, cette précision permettra de faire l'économie de nouvelles citations à comparaitre à la nouvelle date annoncée par le tribunal.

On voit aujourd'hui des dossiers où toutes les parties défaillantes sont systématiquement récitées à l'audience de remise, ce qui entraîne une charge de travail et des coûts considérables, sans compter les risques de nouvelles remises si une des parties n'a pas été valablement récitée. Une mise en continuation de l'affaire n'impose certes pas de réciter, mais elle est artificielle lorsque les débats n'ont pas réellement été entamés, et, en cas de changement de siège à l'audience suivante, le greffier doit, surtout en degré

volgende terechtzitting moet de griffier, vooral in hoger beroep, in de notulen verduidelijken dat de debatten ab initio zijn hervat, waarzonder de geldigheid van de procedure voor het Hof van Cassatie kan worden betwist.

Waar opportuun staat die nieuwe regel een nieuwe dagvaarding van het parket weliswaar niet in de weg (bv. de burgerlijke partij die in een verkrachtingszaak tot dan stelselmatig aanwezig was), maar de rechter die het niet zo nauw neemt met de gerechtskosten kan niet langer van het parket vragen stelselmatig de afwezige partijen opnieuw te dagvaarden.

Die regel heeft een algemene draagwijdte: hij is van toepassing op procedures die worden gevoerd voor alle strafgerechten, in eerste aanleg en in hoger beroep.

Hij wordt voor de correctionele rechtbank uitdrukkelijk overgenomen in artikel 59 van dit ontwerp.

Verzet tegen de vonnissen van de politierechtbank (artikelen 149 tot 151 van het Wetboek van Strafvordering)

Artikelen 74 tot 76

Cf. *infra* commentaar van artikelen 84 en 85.

Deze artikelen behelzen de opheffing van de artikelen 149 tot 151 van het Wetboek van Strafvordering, betreffende het verzet tegen de vonnissen van de politierechtbanken, met de bedoeling de bepalingen betreffende het verzet tegen de vonnissen van de politierechtbanken en de correctionele vonnissen te centraliseren.

Deze artikelen moeten worden gelezen in samenhang met ontwerpartikel 80, dat verwijst naar de regeling voor het verzet tegen de correctionele vonnissen.

De specifieke modaliteit inzake verklaring van verzet (die “kan worden gedaan door een verklaring van antwoord, onderaan op de akte van betekening” – art. 151 Sv.) voor de politierechtbank verdwijnt.

d’appel, veiller à préciser au plumitif que les débats ont été repris *ab initio*, sous peine de risquer de voir la validité de la procédure contestée devant la Cour de cassation.

Cette nouvelle règle n’interdit certes pas au parquet de réciter lorsque cela s’avère opportun (p.ex., dans une affaire de viol, la partie civile qui aurait été systématiquement présente jusque-là) mais elle ne permet plus au juge peu attentif aux frais de justice d’imposer au parquet de réciter systématiquement les parties défaillantes.

Cette règle a une portée générale; elle sera applicable aux procédures menées devant toutes les juridictions pénales, en première instance comme en appel.

Elle est reprise expressément, pour le tribunal correctionnel, à l’article 59 de ce projet.

Opposition contre les jugements du tribunal de police (articles 149 à 151 du Code d’instruction criminelle)

Articles 74 à 76

Cf. *infra* commentaire des articles 84 et 85.

Ces articles abrogent les articles 149 à 151 du Code d’Instruction criminelle relatifs à l’opposition formée contre les jugements des tribunaux de police dans le but de centraliser les dispositions relatives à l’opposition formée contre les jugements de police et les jugements correctionnels.

Ces articles sont à lire en combinaison avec l’article 80 du projet, lequel renvoie au régime de l’opposition prévu contre les jugements correctionnels.

La modalité spécifique de déclaration de l’opposition (qui “pourra être faite par déclaration en réponse au bas de l’acte de signification” – art. 151 CICr) devant le tribunal de police disparaît.

Bepalingen tot invoering van dwingende termijnen voor het indienen van besluiten en de verplichting tot voorafgaande mededeling aan de partijen in strafzaken voor de politierechtbank, de correctionele rechtbank en het hof van beroep (artikelen 152, 189 en 209bis van het Wetboek van Strafvordering)

Artikelen 77, 86 en 94

Dit hoofdstuk wil dwingende termijnen invoeren voor het indienen van besluiten en de verplichting tot voorafgaande mededeling aan de partijen in strafzaken, het openbaar ministerie inbegrepen. Het beginsel van de gelijke wapens wordt dan ook in acht genomen.

In strafzaken heeft de beklaagde momenteel het recht besluiten in te dienen zolang de debatten niet zijn gesloten, en is niet verplicht deze besluiten vooraf mee te delen aan het openbaar ministerie

De laatste jaren is er al een praktijk ontwikkeld om conclusietermijnen vast te leggen in strafzaken in onderling overleg of bepaald door de vonnisrechter in aanwezigheid van de partijen. Een dergelijke regeling van conclusietermijnen betreft echter een loutere "*gentlemen's agreement*", waarbij er op zich geen sancties gekoppeld zijn aan een te laat overgemaakte conclusie (L. ARNOU, "Het tijdig neerleggen van conclusies in strafzaken: een *contradictio in terminis*?", *N.C.* 2014, nr. 9, 38).

Het wettelijk dwingend maken van de overeengekomen en bekrachtigde of door de rechter bepaalde termijnen voor de neerlegging en de uitwisseling van conclusies zal toelaten het verloop van het strafproces ordentelijker te laten verlopen en de zittingskalender beter te beheren.

Deze regeling ligt in de lijn met de rechtspraak van het Hof van Cassatie omtrent het weren van de besluiten uit de debatten in strafzaken. De rechter kan momenteel al de neerlegging van conclusies of stukken weigeren die louter dilatoir, als een vertragingsmanoeuvre, bedoeld zijn (Cass. 6 oktober 1993, A.C. 1993, nr. 396, *JLMB* 1994, 15; Cass. 16 juni 2004, P. 04 0623.F; zie ook een toepassing in Corr. Gent 28 oktober 2005, *T.Strafr.* 2006, 105, met noot). In een recent arrest stelt het Hof van Cassatie evenwel kernachtig dat door een conclusie te weren "*op grond dat ze laattijdig is en niet vooraf aan het openbaar ministerie was meegedeeld*", het arrest het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces miskent (Cass. 19 juli 2011, P.11 1154.N., *N.C.* 2014, 33 noot L. ARNOU). Toch kan het weren van de conclusies in bepaalde omstandigheden verantwoord zijn, met name wanneer sprake is van proceduremisbruik en laattijdige conclusies die een goede rechtsbedeling

Dispositions introduisant des délais contraignants concernant le dépôt de conclusions et l'obligation de communication préalable aux parties en matière pénale devant le tribunal de police, le tribunal correctionnel et la cour d'appel (articles 152, 189 et 209bis du Code d'instruction criminelle)

Articles 77, 86 et 94

Ce chapitre a pour objet d'introduire des délais contraignants pour le dépôt de conclusions et l'obligation de communication préalable aux parties en matière pénale, y compris le ministère public. L'égalité des armes est donc respectée.

En matière pénale, le prévenu a pour l'instant le droit de déposer des conclusions tant que les débats ne sont pas clos et n'est pas tenu de communiquer au préalable ces conclusions au ministère public.

Ces dernières années s'est déjà développée une pratique visant à fixer des délais pour conclure en matière pénale de commun accord ou, en la présence des parties, via une décision de la juridiction de jugement. Ce règlement des délais pour conclure n'est toutefois qu'un simple "*gentlemen's agreement*", une transmission tardive de conclusions ne faisant l'objet d'aucune sanction (L. ARNOU, "Het tijdig neerleggen van conclusies in strafzaken: een contradictio in terminis?", *N.C.* 2014, n° 9, 38).

Le fait de rendre légalement contraignants les délais convenus et entérinés ou fixés par le juge pour le dépôt et l'échange de conclusions permettra de faire se dérouler la procédure pénale d'une manière plus correcte et de mieux gérer le calendrier des audiences.

Cette réglementation s'inscrit dans la lignée de la jurisprudence de la Cour de cassation concernant l'écartement des conclusions des débats en matière pénale. Actuellement, le juge peut déjà refuser le dépôt de conclusions ou de pièces dont l'objectif est purement dilatoire et constitue une manœuvre qui vise à ralentir la procédure (Cass. 6 octobre 1993, A.C. 1993, n° 396, *JLMB* 1994, 15; Cass. 16 juin 2004, P. 04 0623.F; voir également une application dans Corr. Gand 28 octobre 2005, *T.Strafr.* 2006, 105, avec note). Dans un arrêt récent, la Cour de cassation précise toutefois sans détour qu'en écartant des conclusions "*en raison de leur tardiveté et au motif qu'elles n'ont pas été préalablement communiquées au ministère public*", l'arrêt viole le droit de la défense et le droit à un procès équitable (Cass. 19 juillet 2011, P.11 1154.N., *N.C.* 2014, 33 note L. ARNOU). Cependant, l'écartement des conclusions peut, dans certaines circonstances,

verhinderen en daarbij op een foutieve wijze de rechten van andere partijen schaden en zodoende het recht op een eerlijk proces aantasten (Cass. 8 juni 2011, P.11 0181.F.; Cass. 30 april 2014 , P.13 1869.F; Zie ook Cass. 18 december 2013, P.13 0708.F; J.F. VAN DROOGHENBROECK, "Faire économie de la contradiction?", *in* P. MARTENS (ed.), *Les droits de la défense*, vol. 146, Bruxelles, Larcier, 2013, 18).

Er wordt alleen een algemene bepaling ingevoerd die de conclusies uit de debatten weert omwille van laattijdigheid. Zoals in het burgerlijk procesrecht is de vraag of deze laattijdigheid de rechten van verdediging schendt niet aan de orde (K. WAGNER, *Sancties in het burgerlijk procesrecht*, Antwerpen, Maklu, 2007, 360).

Er wordt daaromtrent bijgevolg geen specifieke wettelijke bepaling over ingevoerd.

Met de invoering van deze bepaling wordt aan de bekommernis van dwingende conclusietermijnen tegemoetgekomen. Er wordt immers voorzien dat de besluiten binnen de door de rechter bepaalde termijnen moeten neergelegd en aan de andere betrokken partijen worden gezonden, willen zij door de rechtbank of het hof in aanmerking genomen worden. De niet aan het openbaar ministerie door een andere partij meegedeelde conclusies dienen bovendien uit het debat geweerd te worden.

Er wordt ook een verplichte mededeling voorzien van de conclusies aan de partijen.

Daarnaast wordt ook een regeling ingevoerd voor het aanvragen van een nieuwe conclusietermijn bij akkoord tussen alle partijen of indien een ter zake dienend stuk of feit wordt (begrip uit art. 748, § 2, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek) ontdekt dat nieuwe conclusies rechtvaardigt, zoals bijvoorbeeld het verhoor van een gerechtsdeskundige dat zou kunnen leiden tot nieuwe inzichten.

Die nieuwe bepalingen ontkrachten geenszins de mogelijkheid om de middelen mondeling uiteen te zetten, in de pleidooien.

De artikelen 189 en 209*bis* van het Wetboek van Strafvordering bepalen voortaan respectievelijk dat artikel 152 van hetzelfde Wetboek betreffende de neerlegging van conclusies bij de politierechtbank van toepassing is voor de correctionele rechtbank en het hof van beroep.

être justifié, à savoir quand il est question d'abus de procédure et de conclusions tardives qui entravent une bonne administration de la justice et qui en outre violent les droits des autres parties et, ce faisant, portent atteinte au droit à un procès équitable (Cass. 8 juin 2011, P.11 0181.F.; Cass. 30 avril 2014 , P.13 1869.F; voir également Cass. 18 décembre 2013, P.13 0708.F; J.F. VAN DROOGHENBROECK, "Faire économie de la contradiction?", dans P. MARTENS (éd.), *Les droits de la défense*, vol. 146, Bruxelles, Larcier, 2013, 18).

Il n'est inséré qu'une seule disposition générale qui écarte les conclusions des débats pour cause de tardiveté. Comme en droit de procédure civile, la question de savoir si cette tardiveté viole les droits de la défense n'est pas à l'ordre du jour (K. WAGNER, *Sancties in het burgerlijk procesrecht*, Anvers, Maklu, 2007, 360).

Aucune disposition légale spécifique n'est par conséquent insérée à ce sujet.

L'introduction de cette disposition vise à répondre à la préoccupation que constituent des délais contraignants pour conclure. En effet, il est prévu que les conclusions devront être déposées et envoyées aux autres parties concernées dans un délai fixé par le juge pour pouvoir être prises en considération par le tribunal ou la cour. Les conclusions qui ne seront pas transmises au ministère public par une autre partie devront en outre être écartées des débats.

Une communication obligatoire des conclusions aux parties est également prévue.

Enfin, une disposition permet de demander un nouveau délai pour conclure en cas d'accord entre les parties ou de découverte d'une pièce ou d'un fait nouveau et pertinent (notion reprise à l'article 748, § 2, al.1er du Code judiciaire) justifiant de nouvelles conclusions, comme par exemple l'audition d'un expert judiciaire qui ouvrirait de nouvelles perspectives.

Ces nouvelles dispositions n'énervent en rien la faculté d'exposer ses moyens oralement, en plaidoirie.

Les articles 189 et 209*bis* du Code d'instruction criminelle prévoit désormais que l'article 152 du même Code relatif au dépôt de conclusions devant le tribunal de police sont applicables respectivement devant le tribunal correctionnel et la cour d'appel.

Procedure voor de politierechtbank – nieuwe onderafdelingen

Artikel 78

Omwille van de structuur voegt dit artikel een onderafdeling betreffende het verloop van de procedure voor de politierechtbanken in Boek II, Titel I, Hoofdstuk I, van het Wetboek van Strafvordering in.

Artikel 79

Dit artikel behelst de opheffing van een irrelevant geworden onderafdeling in Boek II, Titel I, Hoofdstuk I, van het Wetboek van Strafvordering.

Verzet voor de politierechtbank – verwijzing naar de procedure voor de correctionele rechtbank (artikel 171 van het Wetboek van Strafvordering)

Artikel 80

Cf. *infra* commentaar van artikelen 84 en 85.

Dit artikel herstelt artikel 171 van het Wetboek van Strafvordering.

Het verduidelijkt dat tegen de vonnissen van de politierechtbanken verzet kan worden aangetekend volgens dezelfde regeling die geldt voor verzet tegen de correctionele vonnissen.

Procedure voor de correctionele rechtbank – nieuwe onderafdelingen

Artikel 81

Omwille van de duidelijkheid en met de bedoeling de bepalingen betreffende de correctionele rechtbanken te voorzien van een eenvormige structuur als de bepalingen betreffende de politierechtbanken, voegt dit artikel een onderafdeling betreffende de bevoegdheid van de correctionele rechtbanken in Boek II, Titel I, Hoofdstuk II, van het Wetboek van Strafvordering in.

Artikel 82

Om dezelfde redenen vermeld in het vorige artikel, voegt dit artikel een onderafdeling betreffende het verloop van de procedure voor de correctionele rechtbanken in Boek II, Titel I, Hoofdstuk II, van het Wetboek van Strafvordering in.

Procédure devant le tribunal de police – nouvelles subdivisions

Article 78

Par souci de structure, cet article insère une subdivision relative au déroulement de la procédure devant les tribunaux de police dans le Livre II, Titre Ier, Chapitre Ier, du Code d'instruction criminelle.

Article 79

Cet article abroge une subdivision devenue sans objet dans le Livre II, Titre Ier, Chapitre Ier, du Code d'instruction criminelle.

Opposition devant le tribunal de police – renvoi à la procédure devant le tribunal correctionnel (article 171 du Code d'instruction criminelle)

Article 80

Cf. *infra* commentaire des articles 84 et 85.

Cet article rétablit l'article 171 du Code d'instruction criminelle.

Il précise que les jugements des tribunaux de police pourront faire l'objet d'une opposition selon le même régime que celui établi pour l'opposition formée contre les jugements correctionnels.

Procédure devant le tribunal correctionnel – nouvelles subdivisions

Article 81

Par souci de clarté et afin d'établir, pour les dispositions relatives aux tribunaux correctionnels, une structure uniforme à celle prévue pour les dispositions relatives aux tribunaux de police, cet article insère dans le Livre II, Titre Ier, Chapitre II, du Code d'Instruction criminelle une subdivision dédiée à la compétence des tribunaux correctionnels.

Article 82

Pour les raisons énoncées à l'article précédent, cet article insère dans le Livre II, Titre Ier, Chapitre II, du Code d'instruction criminelle une subdivision dédiée au déroulement de la procédure devant les tribunaux correctionnels.

Bepaling tot wijziging van artikel 182 van het Wetboek van Strafvordering – de dagvaarding om te verschijnen voor de correctionele rechtbank blijft geldig in geval van verdaging of voortzetting

Artikel 83

cf. commentaar van artikel 73 (politierechtbank)

Bepalingen tot vervanging van artikel 187 en tot opheffing van artikel 188 van het Wetboek van Strafvordering betreffende het verzet voor de correctionele rechtbank

Artikelen 84 en 85

(politierechtbank: cf. supra artikelen 74 tot 76 en 80:

hof van beroep: cf. infra artikel 93)

1. Inleiding

Dit ontwerp beoogt het codificeren, vereenvoudigen en rationaliseren van de verzetprocedure, zonder daarbij het recht op een tweede aanleg te beperken.

Het ontwerp strekt ertoe niet alleen de beklaagde te responsabiliseren, maar ook de rechter, die minder de idee zal hebben dat hij zijn beslissingen bij verstek "voor niets" opstelt, waar zij thans door het verzet teniet zullen worden gedaan in het merendeel van de gevallen.

Dit ontwerp dient daarnaast de belangen van de slachtoffers, die vaak ontmoedigd zijn door de verplichting om de debatten herhaaldelijk te volgen, met tijdverlies en uitgaven voor erelonen van advocaten tot gevolg.

De tenuitvoerlegging ervan zal resulteren in een verminderde werklast voor de rechters van eerste aanleg en in hoger beroep, net als voor de magistraten en de administratieve diensten van het openbaar ministerie, voor de griffies, voor de politiediensten die de gevangenentransporten begeleiden, enz.

De hervorming van de verzetprocedure komt tegemoet aan een stellig verzoek vanwege de leden van het openbaar ministerie en de onderzoeksrechters en ook vanwege hoge leden van de zittende magistratuur. Dat verzoek werd meer bepaald geformuleerd naar aanleiding van de studie van de Universiteit Gent "*Een praktijkgericht onderzoek naar de knelpunten in de huidige Belgische strafprocedure met het oog op het schrijven van een nieuwe strafprocedure" (hierna "UG-studie" genoemd) (blz.157, §§ 700 en 703).*

Disposition modifiant l'article 182 du Code d'instruction criminelle – la citation à comparaitre devant le tribunal correctionnel reste valable en cas de remise ou de mise en continuation

Article 83

cf. commentaire de l'article 73 (tribunal de police)

Dispositions remplaçant l'article 187 et abrogeant l'article 188 du Code d'instruction criminelle concernant l'opposition devant le tribunal correctionnel

Articles 84 et 85

(tribunal de police: cf. supra articles 74 à 76 et 80;

cour d'appel: cf. infra article 93)

1. Introduction

Le présent projet vise à codifier, simplifier et rationaliser la procédure de l'opposition sans pour autant limiter le droit à un second degré de juridiction.

Il tend à responsabiliser non seulement le prévenu, mais aussi le juge, qui aura moins le sentiment de rédiger "à blanc" les décisions qu'il rend par défaut, aujourd'hui destinées à être mises à néant par l'opposition dans l'immense majorité des cas.

Ce projet sert en outre les intérêts des victimes, qui sont souvent découragées par l'obligation de suivre les débats à plusieurs reprises, avec les pertes de temps et les frais d'honoraires d'avocats qui en découlent.

Il résultera de sa mise en œuvre une diminution de la charge de travail pour les juges de première instance et d'appel, de même que pour les magistrats et services administratifs du ministère public, pour les greffes, les services de police qui convoient les détenus, etc.

La réforme de la procédure de l'opposition répond à une demande particulièrement forte des membres du Ministère public et des juges d'instruction, de même que de hauts magistrats du siège. Cette demande a notamment été exprimée à l'occasion de l'étude de l'Université de Gand "*Een praktijkgericht onderzoek naar de knelpunten in de huidige Belgische strafprocedure met het oog op het schrijven van een nieuwe strafprocedure" (ci-après "étude UG") (p. 157, §§ 700 et 703).*

Bij de huidige stand van zaken wordt van de verzetprocedure misbruik gemaakt door bepaalde beklaagden in wiens geval het verstek ofwel te wijten is aan hun eigen onachtzaamheid ofwel ingezet wordt als vertragingsmanoeuvre in hun verdedigingsstrategie, met het oog op een overschrijding van de redelijke termijn of zelfs een verjaring van het misdrijf waarvoor zij worden vervolgd. Aangezien het verzet in eerste aanleg en in hoger beroep is toegelaten, komt het voor dat een zaak vier keer wordt behandeld.

Zo werden, in 2013, 66 835 van de 154 621 in België uitgesproken veroordelingen (ofwel meer dan 43 %) bij verstek uitgesproken en 7 344 (ofwel bijna 5 %) op verzet (http://www.dsb-spc.be).

Voor de hoven van beroep werden 388 arresten uitgesproken op verzet in correctionele zaken voor een output van 5 057 zaken op de correctionele rol (http://justice.belgium.be/fr/binaries/Pub_CORR_FR_2013_tcm421-244093.pdf, blz. 59).

Die problemen zijn destijds reeds aan de kaak gesteld (B. De Smet, "De raadsman van de afwezige beklaagde in de rol van de observator van het proces", *R.W.*, 1998-1999, blz. 261; en recenter: B. De Smet, "Verstek en verzet in strafzaken", in *C.A.B.G.*, Brussel, Larcier, 2014, blz. 78). Verschillende elementen uit het wetsvoorstel dat werd ingediend door de heren Bourgeois, Van Hoorebeke en Erdman op 15 mei 2000 (*Gedr. St.*, Kamer, gewone zitting, 1999-2000, nr. 50-0651/001) moesten dat verhelpen. Sommige ervan zijn evenwel verworpen tijdens de parlementaire debatten die geleid hebben tot de aanneming van de wet van 12 februari 2003 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering wat het verstek betreft en tot opheffing van artikel 421 van hetzelfde Wetboek (*B.S.*, 28 maart 2003).

2. Bescherming van de grondrechten

2.1. Verstek

Uit hoofde van de internationale verplichtingen van België op het stuk van de bescherming van de grondrechten, wegens het recht op een eerlijk proces, moeten de partijen worden gehoord, wat impliceert dat zij zouden aanwezig zijn of vertegenwoordigd worden door een raadsman tijdens de procedure. De partijen kunnen vrij de strategie voor de verdediging van hun rechten richting geven door meer bepaald ervoor te opteren om zich niet uit te drukken tijdens de procedure. Daarom genieten ze evenwel nog niet het recht om verstek te laten gaan.

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft aldus reeds de gelegenheid gehad om te verduidelijken dat het verschijnen van een beklaagde van kapitaal

En son état actuel, la procédure de l'opposition fait l'objet d'abus de la part de certains prévenus dont le défaut est soit dû à leur propre négligence, soit utilisé comme stratégie de défense dilatoire visant à un dépassement du délai raisonnable, voire à une prescription de l'infraction du chef de laquelle ils sont poursuivis. L'opposition étant admise en première instance et en degré d'appel, il arrive qu'une affaire soit traitée à quatre reprises.

Ainsi, en 2013, 66 835 des 154 621 condamnations prononcées en Belgique (soit plus de 43 %) l'ont été par défaut et 7 344 (soit près de 5 %) sur opposition (http://www.dsb-spc.be).

Devant les cours d'appel, 388 arrêts ont été prononcés sur opposition en matière correctionnelle pour un output de 5057 affaires au rôle correctionnel (http://justice.belgium.be/fr/binaries/Pub_CORR_FR_2013_tcm421-244093.pdf, pg 59).

Ces problèmes avaient déjà été dénoncés par le passé (B. De Smet, "De raadsman van de afwezige beklaagde in de rol van de observator van het proces, *R.W.*, 1998-1999, p. 261; et plus récemment: B. De Smet, "Verstek en verzet in strafzaken", *C.A.B.G.*, Bruxelles, Larcier, 2014, p. 78). Plusieurs éléments de la proposition de loi introduite par MM. Bourgeois, Van Hoorebeke et Erdman le 15 mai 2000 (*Doc. Parl.*, Chambre, Sess. ord., 1999-2000, n°50-0651/001) visaient à les résorber. Certains ont cependant été rejetés au cours des débats parlementaires ayant mené à l'adoption de loi du 12 février 2003 modifiant le Code d'instruction criminelle en ce qui concerne le défaut et abrogeant l'article 421 du même Code (*M.B.*, 28 mars 2003).

2. La protection des droits fondamentaux

2.1. Le défaut

Les obligations internationales de la Belgique en termes de protection des droits fondamentaux imposent, au nom du droit au procès équitable, que les parties soient entendues, ce qui implique qu'elles soient présentes ou représentées par un conseil juridique pendant la procédure. Les parties peuvent orienter librement la stratégie de défense de leurs droits en faisant notamment le choix de ne pas s'exprimer durant la procédure. Elles ne jouissent pas pour autant d'un droit de faire défaut.

La Cour européenne des droits de l'homme a ainsi déjà eu l'occasion de préciser que la comparution d'un prévenu revêt une importance capitale en raison tant

belang is, gezien zowel het recht van die laatste om te worden gehoord als de noodzaak om de juistheid van zijn verklaringen te controleren en ze te confronteren met de beweringen van het slachtoffer, wiens belangen alsook die van de getuigen moeten worden beschermd; derhalve mag de wetgever ongegronde afwezigheden op terechtzittingen ontmoedigen (arrest *Poitrimol t. Italië*, 23 november 1993, § 35; arrest *Van Pelt t. Italië*, 23 augustus 2000, § 66; arrest *Krombach t.Italië*, 13 mei 2001, § 84).

2.2. Procedures bij verstek

Het belang van een goede rechtsbedeling en van een vonnis binnen een redelijke termijn, hetgeen de betrouwbaarheid van de onderzochte bewijzen en van de gehoorde getuigen in de hand werkt, kan rechtvaardigen dat een procedure zelfs in afwezigheid van de beklaagde wordt voorgezet.

Een dergelijke procedure is niet automatisch onverenigbaar met het recht op een eerlijk proces: *"Si une procédure se déroulant en l'absence du prévenu n'est pas en soi incompatible avec l'article 6 de la Convention, il demeure néanmoins qu'un déni de justice est constitué lorsqu'un individu condamné in absentia ne peut obtenir ultérieurement qu'une juridiction statue à nouveau, après l'avoir entendu, sur le bien-fondé de l'accusation en fait comme en droit, alors qu'il n'est pas établi qu'il a renoncé à son droit de comparaître et de se défendre (…), ou qu'il a eu l'intention de se soustraire à la justice"* (*Vrije vertaling*: Ofschoon een procedure die haar gang gaat in afwezigheid van de beklaagde op zich niet onverenigbaar is met artikel 6 van het Verdrag, blijft het evenwel zo dat er sprake is van een rechtsweigering wanneer een persoon veroordeeld in absentia pas later kan verkrijgen dat een rechtscollege zich opnieuw uitspreekt, na hem te hebben gehoord, over de gegrondheid van de beschuldiging in feite en in rechte, terwijl het niet vaststaat dat hij afstand heeft gedaan van zijn recht om te verschijnen en zich te verdedigen (...), of dat hij de intentie heeft gehad zich te onttrekken aan het recht.) (EHRM, arrest *Colozza t. Italië* van 12 februari 1985, § 29, en *Poitrimol supra*, § 31; arrest *Sejdovic t. Italië*, Gr.K., 1 maart 2006, § 82; arrest *Faniel t. België*, 1 maart 2011, § 26).

2.3. Begrenzingen van de verzetprocedure

De Staten bezitten een zekere vrijheid in de keuze van de eigenlijke middelen om hun rechtsstelsels in staat te stellen om te voldoen aan de eisen van het recht op een eerlijk proces, met behoud van hun doelmatigheid (EHRM, arrest *Medenica t. Zwitserland*, 7 mei 2001, § 55).

du droit de celui-ci à être entendu que de la nécessité de contrôler l'exactitude de ses affirmations et de les confronter aux dires de la victime, dont il y a lieu de protéger les intérêts, ainsi que des témoins; dès lors, le législateur doit pouvoir décourager les absences injustifiées aux audiences (arrêt *Poitrimol c. Italie*, 23 novembre 1993, § 35; arrêt *Van Pelt c. Italie*, 23 août 2000, § 66; arrêt *Krombach c. Italie*, 13 mai 2001, § 84).

2.2. Les procédures par défaut

L'intérêt d'une bonne administration de la justice et d'un jugement dans le respect d'un délai raisonnable promouvant la fiabilité des preuves examinées et des témoins entendus peut justifier qu'une procédure soit poursuivie même en l'absence du prévenu.

Une telle procédure n'est pas automatiquement incompatible avec le droit au procès équitable: *"Si une procédure se déroulant en l'absence du prévenu n'est pas en soi incompatible avec l'article 6 de la Convention, il demeure néanmoins qu'un déni de justice est constitué lorsqu'un individu condamné in absentia ne peut obtenir ultérieurement qu'une juridiction statue à nouveau, après l'avoir entendu, sur le bien-fondé de l'accusation en fait comme en droit, alors qu'il n'est pas établi qu'il a renoncé à son droit de comparaître et de se défendre (…), ou qu'il a eu l'intention de se soustraire à la justice"* (Cour eur. D. H., arrêt *Colozza c. Italie* du 12 février 1985, § 29, et *Poitrimol* précité, § 31; arrêt *Sejdovic c. Italie*, Gde Ch., 1 mars 2006, § 82; arrêt *Faniel c. Belgique*, 1 mars 2011, § 26).

2.3. Les limitations à la procédure d'opposition

Il est reconnu aux États une liberté dans le choix des moyens propres à permettre à leurs systèmes judiciaires de répondre aux exigences du droit au procès équitable tout en préservant leur efficacité (Cour eur. D.H., arrêt *Medenica c. Suisse*, 7 mai 2001, § 55).

In de zaak *Medenica* was het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van oordeel dat het weigeren van verzet ten aanzien van een persoon die geen geldige reden had kunnen inbrengen voor zijn verstek, niet in tegenspraak is met de grondrechten.

Het Hof heeft evenwel ter gelegenheid van die zaak herhaald dat de beperking van de toegang tot de verzetprocedure als zodanig moet zijn bewerkstelligd dat "*les ressources offertes par le droit interne se révèlent effectives si l'accusé n'a ni renoncé à comparaître et à se défendre ni eu l'intention de se soustraire à la justice*" (*Vrije vertaling*: de middelen geboden door het interne recht effectief blijken indien de beschuldigde geen afstand heeft gedaan van het verschijnen en van zijn verdediging noch de intentie heeft gehad zich te onttrekken aan het recht.) (voornoemd arrest *Medenica*, § 55).

De wettelijkheid van de beperkingen op de ontvankelijkheid van een akte van verzet moet dus worden beoordeeld in het licht van die overwegingen (voornoemd arrest *Medenica*, §§ 58-59).

Het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 26 februari 2013 in de zaak *Melloni* hanteert dezelfde logica bij de verduidelijking van de kwestie betreffende de afstand van het recht om te verschijnen: *"(… Er) dient te worden opgemerkt dat het recht van een verdachte om in persoon te verschijnen op het proces weliswaar een wezenlijk onderdeel van het recht op een eerlijk proces is, maar niet absoluut is (zie met name arrest van 6 september 2012, Trade Agency, C-619/10, punten 52 en 55). De verdachte kan uit eigen beweging uitdrukkelijk of stilzwijgend afstand doen van dat recht, op voorwaarde dat dit ondubbelzinnig vaststaat, gepaard gaat met minimale waarborgen die evenredig zijn met het belang ervan, en niet in strijd is met een belangrijk publiek belang*." (§ 49).

Het Hof is van oordeel dat, in de situaties beoogd door artikel 4*bis*, § 1, a) en b), van het kaderbesluit 2002/58 betreffende het Europees aanhoudingsbevel, de betrokkene moet worden geacht vrijwillig en ondubbelzinnig te hebben afgezien van aanwezigheid op zijn proces (*Ibid*, § 52).

Die situaties zijn de volgende:

— De betrokkene, die niet is verschenen, werd tijdig

o persoonlijk gedagvaard en daarbij op de hoogte gebracht van het tijdstip en de plaats van het proces dat tot de beslissing heeft geleid *of* werd anderszins daadwerkelijk officieel in kennis gesteld van het tijdstip

Dans l'affaire *Medenica*, la Cour européenne des droits de l'homme a considéré que refuser l'exercice de l'opposition à une personne qui n'avait pas pu apporter une justification valable à son défaut ne contredit pas les droits fondamentaux.

La Cour a toutefois répété à l'occasion de cette affaire que la restriction de l'accès à la procédure d'opposition doit être réalisée de manière à ce que "*les ressources offertes par le droit interne se révèlent effectives si l'accusé n'a ni renoncé à comparaître et à se défendre ni eu l'intention de se soustraire à la justice*" (arrêt *Medenica*, précité, § 55).

La légalité des restrictions apportées à la recevabilité d'un acte d'opposition doit donc être évaluée à la lumière de ces considérations (arrêt *Medenica*, précité, §§ 58-59).

L'arrêt de la Cour de justice de l'Union européenne du 26 février 2013 dans l'affaire *Melloni* s'inscrit dans la même logique en précisant la question de la renonciation au droit de comparaître: "*(…) Si le droit de l'accusé de comparaître en personne au procès constitue un élément essentiel du droit à un procès équitable, ce droit n'est pas absolu (voir, notamment, arrêt du 6 septembre 2012, Trade Agency, C-619/10, points 52 et 55). L'accusé peut y renoncer, de son plein gré, de manière expresse ou tacite, à condition que la renonciation soit établie de manière non équivoque, qu'elle s'entoure d'un minimum de garanties correspondant à sa gravité et qu'elle ne se heurte à aucun intérêt public important*." (§ 49).

La Cour estime que dans les situations visées par l'article 4*bis*, § 1er, a) et b), de la décision-cadre 2002/58 relative au mandat d'arrêt européen, l'intéressé doit être réputé avoir renoncé volontairement et de manière non équivoque à être présent à son procès (*Ibid*, § 52).

Ces situations sont les suivantes:

— L'intéressé qui n'a pas comparu a, en temps utile,

o été cité à personne et a ainsi été informé de la date et du lieu fixés pour le procès qui a mené à la décision, ou été informé officiellement et effectivement par d'autres moyens de la date et du lieu fixés pour ce

en de plaats van dat proces, zodat op ondubbelzinnige wijze vaststaat dat hij op de hoogte was van het voorgenomen proces en

o ervan in kennis gesteld dat een beslissing kon worden gewezen in geval van niet-verschijning;

— De betrokkene, die niet is verschenen en op de hoogte was van het voorgenomen proces, heeft een zelf gekozen of een van overheidswege toegewezen raadsman gemachtigd zijn verdediging op het proces te voeren, en is bij het proces ook werkelijk door die raadsman verdedigd.

Het Hof is van oordeel dat in die situaties het recht op een eerlijk proces, het recht op een doeltreffende voorziening in rechte en de rechten van de verdediging niet vereisen dat de betrokkene een nieuw proces krijgt waarop hij aanwezig is (*Ibid*, § 53).

3. Krachtlijnen

Rekening houdend met de voorgaande beschouwingen, strekt dit ontwerp tot het codificeren en rationaliseren van de verzetprocedure middels de volgende wijzigingen.

Omwille van de duidelijkheid worden Hoofdstukken I en II van Boek II, Titel I, van het Wetboek van Strafvordering, houdende de bepalingen betreffende de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken, voorzien van nieuwe onderafdelingen.

Om verwarring te voorkomen, zullen de basisprocedures voor verzet en voor hoger beroep voortaan omschreven worden in de artikelen betreffende de procedure voor de correctionele rechtbank; er wordt *mutatis mutandis* naar verwezen in de artikelen betreffende de procedures voor de politierechtbank en voor het hof van beroep, zulks in de plaats van het amalgaam van teksten in de delen betreffende de verstek- en verzetprocedures voor de politierechtbank (art. 149 tot 152 Sv.), de correctionele rechtbank (art. 185 tot 188 Sv.) en het hof van beroep (art. 208 Sv.), waardoor de vraag rijst naar de verschillen tussen de drie procedures, vermits de tekstuele verschillen niet altijd een reële of justifieerbare divergentie weergeven.

Bepaalde bestaande principes zullen gecodificeerd worden in de nieuwe bepalingen.

Overigens zullen de gevolgen van het verzet tegen de vonnissen van de politierechtbanken en de correctionele vonnissen voorbehouden worden aan verzet dat ontvankelijk en geldig is. De ontwerptekst preciseert uitdrukkelijk bepaalde ontvankelijkheidsvoorwaarden,

procès, de telle sorte qu'il a été établi de manière non équivoque qu'il a eu connaissance du procès prévu et

o été informé qu'une décision pouvait être rendue en cas de non-comparution;

— L'intéressé qui n'a pas comparu, ayant eu connaissance du procès prévu, a donné mandat à un conseil juridique, qui a été désigné soit par l'intéressé soit par l'État, pour le défendre au procès, et a été effectivement défendu par ce conseil pendant le procès.

La Cour estime que dans ces situations, le droit à un procès équitable, le droit à un recours effectif et les droits de la défense n'imposent pas que l'intéressé bénéficie d'une nouvelle procédure de jugement en sa présence (*Ibid*, § 53).

3. Lignes de force

Dans le respect des considérations exposées plus haut, le présent projet vise à codifier et rationaliser la procédure de l'opposition par le biais des modifications suivantes.

Par souci de clarté, les Chapitres I*er* et II du Livre II, Titre I*er*, du Code d'instruction criminelle contenant les dispositions liées aux tribunaux de police et aux tribunaux correctionnels compteront de nouvelles subdivisions.

Pour éviter toute confusion, les procédures de base de l'opposition et de l'appel seront désormais décrites dans les articles relatifs à la procédure devant le tribunal correctionnel; il y est renvoyé *mutatis mutandis* dans les articles relatifs aux procédures devant le tribunal de police et la cour d'appel au lieu d'avoir des textes relativement disparates dans les parties relatives aux procédures de défaut et d'opposition devant le tribunal de police (art. 149 à 152 CICr), le tribunal correctionnel (art. 185 à 188 CICr) et la cour d'appel (art. 208 CICr), qui font se demander quelles sont les différences entre les trois procédures, les différences textuelles ne reflétant pas toujours des divergences réelles ou justifiables.

Certains principes existants seront codifiés dans les nouvelles dispositions.

Par ailleurs, les effets de l'opposition formés contre les jugements de police et les jugements correctionnels seront réservés aux oppositions recevables et valables. Le texte en projet précise expressément certaines conditions de recevabilité, auxquelles s'ajoutent

waarbij nog de voorwaarden van gemeen recht komen. Hij vermeldt tevens twee voorwaarden inzake geldigheid van het verzet. Volgens de eerste voorwaarde moet de eiser in verzet aantonen dat zijn verstek te wijten was aan overmacht of ingegeven was door een geldige reden, zoals erkend door het rechtscollege waarvoor hij is opgeroepen. Volgens de tweede voorwaarde moet eiser in verzet persoonlijk of in de persoon van een advocaat verschijnen, in de verzetprocedure. Het verzet dat niet voldoet aan beide voorwaarden wordt als ongedaan beschouwd. Wij willen benadrukken dat enkel de eerste van de twee voornoemde voorwaarden nieuw is.

De regeling voor het verzet tegen de arresten van het hof van assisen blijft ongewijzigd (artikelen 356 tot 358 van het Wetboek van Strafvordering).

4. Commentaar van de artikelen

Artikel 84

a. Beginselen

Dit artikel herwerkt artikel 187 van het Wetboek van Strafvordering.

Het handhaaft de inhoud van de vroegere artikelen 187 en 188, maar behelst een nadere toelichting en herstructurering ervan omwille van de duidelijkheid.

Om enige verwarring te voorkomen, worden de woorden “ten gevolge van het verzet wordt veroordeling voor niet bestaande gehouden” voortaan vertaald met “la condamnation sera mise à néant par suite de l’opposition” veeleer dan met “non avenue”, term die is voorbehouden voor het verzet (in het Nederlands: “ongedaan”).

Het voorziet in de volgende toevoegingen:

— twee cumulatieve geldigheidsvoorwaarden inzake verzet, die de bestaande notie van ongedaan gemaakt verzet verruimen, zoals thans bekrachtigd door de artikelen 151, 188, 208 en 358 van het Wetboek van Strafvordering (§ 6 – cf. *infra*);

— de mogelijkheid van afstand (§ 7);

— de codificering van bepaalde bestaande principes zoals de regels inzake ontvankelijkheid van het verzet, die niet limitatief zijn vermeld, het principe “verzet na verzet is uitgesloten” (cf. art. 1049 van het Gerechtelijk Wetboek)(§ 8) en de uitwerking van hoger beroep op de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt (§ 9, tweede lid).

les conditions de droit commun. Il énonce également deux conditions de validité de l’opposition. La première condition impose à l’opposant de démontrer que son défaut était dû à un cas de force majeure ou à un motif valable reconnus par la juridiction devant laquelle il est appelé. La seconde condition impose à l’opposant de comparaître, en personne ou par avocat, dans la procédure sur opposition. L’opposition qui ne répondra pas à ces deux exigences sera déclarée non avenue. Soulignons que seule la première des deux conditions précitées est nouvelle.

Le régime de l’opposition aux arrêts de la cour d’assises reste inchangé (articles 356 à 358 du Code d’instruction criminelle).

4. Commentaire des articles

Article 84

a. Principes

Cet article réforme l’article 187 du Code d’instruction criminelle.

Il maintient le contenu des anciens articles 187 et 188 en le précisant et en le restructurant par souci de clarté.

Par souci d’éviter toute confusion, les mots “ten gevolge van het verzet wordt veroordeling voor niet bestaande gehouden” seront dorénavant traduits “la condamnation sera mise à néant par suite de l’opposition” plutôt que “non avenue”, terme réservé à l’opposition (en néerlandais: “ongedaan”).

Il est ajouté:

— deux conditions cumulatives de validité de l’opposition, qui étendent la notion existante d’opposition non avenue, que consacrent actuellement les articles 151, 188, 208 et 358 du Code d’instruction criminelle (§ 6 – cf. *infra*);

— la possibilité de désistement (§ 7);

— la codification de certains principes existants, comme les règles de recevabilité de l’opposition, qui ne sont pas énoncées limitativement, le principe selon lequel “opposition sur opposition ne vaut” (calqué sur l’article 1049 du Code judiciaire) (§ 8) et l’effet de l’appel sur la décision déclarant l’opposition non avenue (§ 9, alinéa 2).

Wat de nieuwe voorwaarden inzake geldigheid van het verzet betreft, moeten de volgende verduidelijkingen worden aangebracht.

b. het ongedaan gemaakt verzet (art.187, § 6)

Er wordt voorgesteld de notie van ongedaan gemaakt verzet – en niet de notie van onontvankelijk verzet – uit te breiden om de misbruiken van de verzetprocedure tegen te gaan.

De notie van ongedaan gemaakt verzet is in zekere zin een onontvankelijkheid *ex nunc*, waarvan de reden aan de orde is nadat een ontvankelijk verzet is aangetekend.

Thans is het verzet ongedaan indien de eiser in verzet niet persoonlijk of in de persoon van een advocaat verschijnt op de eerste terechtzitting waarop een ontvankelijk verzet is vastgesteld. Bijzonder scrupuleuze rechters zijn zelfs van oordeel dat, zo die terechtzitting niet de eerste mogelijke terechtzitting is, zoals de wet bepaalt, zij een verzet niet als ongedaan kunnen beschouwen.

De uitbreiding van de notie van ongedaan gemaakt verzet biedt het voordeel van de duidelijkheid.

Door de onontvankelijkheid van het verzet is het zeker dat het vonnis of arrest bij verstek de strafvordering en eventueel de burgerlijke vordering heeft beëindigd, en dat dit vonnis of arrest definitief is (R. Verstraeten, *Handboek strafvordering*, 4de volledige herziene uitgave, Antwerpen, Maklu, 2005, nr. 2348, blz. 1089).

Tegen een beslissing van onontvankelijkheid kan hoger beroep worden ingesteld. Het onderwerpt in beginsel enkel de regelmatigheid van de beslissing van onontvankelijkheid aan de hoger rechter. Als wordt vastgesteld dat de onontvankelijkheidsverklaring in eerste aanleg onterecht was zal ook in beroep uitspraak worden gedaan over de grond van de zaak. (*Ibid.*, nr. 2352, blz. 1091).

Door de ongedaanverklaring wordt het verzet als vervallen beschouwd met als gevolg dat het vonnis waartegen verzet was ingesteld, onaangetast blijft. Door het hoger beroep tegen het vonnis van de ongedaanverklaring wordt aan de appelrechter zowel de beslissing van ongedaanverklaring als de beslissing op verstek onderworpen. (*Ibid.*, nr 2355-2356, blz. 1092-1093 – beginsel opgenomen in art. 187, § 9, tweede lid).

De verwarring over het voorwerp van het hoger beroep wordt aldus voorkomen.

De algemene regel dat het verzet de eiser in verzet niet kan schaden, blijft van toepassing: zo kan de rechter

En ce qui concerne les nouvelles conditions de validité de l'opposition, il convient d'apporter les précisions suivantes.

b. l'opposition non avenue (art. 187, § 6)

C'est la notion d'opposition non avenue – et non d'opposition irrecevable – qu'il est proposé d'étendre pour lutter contre les abus de la procédure d'opposition.

La notion d'opposition non avenue est en quelque sort une irrecevabilité *ex nunc*, dont la cause intervient après qu'une opposition recevable a été formée.

Aujourd'hui, l'opposition est non avenue si l'opposant ne comparaît pas en personne ou par un avocat à la première audience à laquelle est fixée une opposition recevable. Des juges particulièrement scrupuleux estiment même que si cette audience n'est pas la première audience possible, comme le prescrit la loi, ils ne peuvent déclarer une opposition non avenue.

Etendre la notion d'opposition non avenue présente l'avantage de la clarté.

L'irrecevabilité de l'opposition a pour effet qu'il est certain que le jugement ou l'arrêt par défaut a mis fin à l'action publique et éventuellement à l'action civile et que ce jugement ou cet arrêt est définitif (R. Verstraeten, *Handboek strafvordering*, 4de volledige herziene uitgave, Antwerpen, Maklu, 2005, n°2348, p.1089).

Une décision d'irrecevabilité est susceptible de recours. En principe, celui-ci soumet uniquement la régularité de la décision d'irrecevabilité au juge d'appel. S'il est constaté que l'irrecevabilité a été déclarée à tort en première instance, il sera également statué en appel sur le fond de l'affaire. (*Ibid.*, n° 2352, p. 1091).

L'opposition non avenue a pour effet que l'opposition est considérée comme sans objet, ce qui entraîne que le jugement contre lequel l'opposition était dirigée est maintenu dans son intégralité. L'appel du jugement de l'opposition non avenue a pour effet que tant la décision d'opposition non avenue que la décision par défaut sont soumises au juge d'appel. (*Ibid.*, n°2355-2356, pg 1092-1093 – principe repris à l'art.187, § 9, alinéa 2).

La confusion sur l'objet de l'appel est ainsi évitée.

La règle générale qui veut que l'opposition ne peut pas nuire à l'opposant n'en reste pas moins

in hoger beroep de situatie van de beklaagde in strafzaken enkel verzwaren ingeval het openbaar ministerie achtereenvolgens hoger beroep heeft ingesteld tegen de verstekvonnissen en tegen de op verzet gewezen vonnissen.

b.1. Gerechtvaardigd verzet (§ 6, 1°)

Onze wetgeving maakt reeds een onderscheid in behandeling tussen de afwezigheden die de niet verschenen partij niet kunnen worden aangerekend en de afwezigheden die haar wel kunnen worden aangerekend, voor het dragen van de kosten veroorzaakt door het verzet (zie art. 187, zesde lid, van het Wetboek van Strafvordering). De geldigheid van een akte van verzet doen afhangen van de gevallen waarin het verstek van de beklaagde gerechtvaardigd is door overmacht of een geldige reden, zoals erkend door het rechtscollege waarvoor hij is opgeroepen volgt dezelfde logica.

Die beperking is gestoeld op een consensus die is vastgesteld ter gelegenheid van de UG-studie (blz. 158, § 707).

Zij is conform de Europese rechtspraak, aangezien het verzet effectief blijft voor de niet verschenen beklaagden die geen afstand hebben gedaan van te verschijnen en zich te verdedigen, en evenmin de intentie hadden zich te onttrekken aan het recht (voornoemd arrest *Medenica*, § 55). In dat verband botst de invoering van de voorwaarde van overmacht niet met het recht op een eerlijk proces.

In de notie overmacht kunnen twee soorten situaties vervat zijn:

— De gevallen waarbij de beklaagde geen kennis had van de dagvaarding, waardoor hij aanwezig noch vertegenwoordigd was op de terechtzitting;

— De gevallen waarbij de beklaagde kennis had van de dagvaarding en geen afstand wenste te doen van zijn recht om aanwezig of vertegenwoordigd te zijn, maar zijn aanwezigheid of vertegenwoordiging belet werd door een geldige reden buiten zijn wil om.

Het voornoemde wetsvoorstel van 15 mei 2000, ingediend door de heren Bourgeois, Van Hoorebeke en Erdman, verbond de ontvankelijkheid van het verzet aan het bewijs van een gerechtvaardigd verstek wegens overmacht. Die piste werd uiteindelijk verlaten omdat overmacht als notie te vaag werd geacht. De vrees bestond aldus dat de uitlegging van die notie aanleiding zou geven tot eindeloze discussies (zie *Gedr. St.*, Kamer, gewone zitting 2002-2003, nr. 50-0651/004, blz. 6 en 11).

d'application: ainsi, le juge d'appel ne pourra aggraver la situation du prévenu au pénal que si le ministère public a successivement interjeté appel contre les jugement par défaut et rendu sur opposition.

b.1. Le défaut justifié (§ 6, 1°)

Notre législation opère déjà une distinction de traitement entre les défauts de comparution qui ne sont pas imputables au défaillant et ceux qui le sont en ce qui concerne la charge des frais d'opposition (voir art. 187, alinéa 6, du Code d'instruction criminelle). Subordonner la validité d'un acte d'opposition aux cas où le défaut du prévenu est justifié par la force majeure ou un motif valable reconnus par la juridiction devant laquelle il est appelé procède de la même logique.

Cette restriction s'appuie sur un consensus constaté à l'occasion de l'étude UG (p. 158, § 707).

Elle est conforme à la jurisprudence européenne puisque le recours en opposition reste effectif pour les prévenus défaillants qui n'ont ni renoncé à comparaître et à se défendre ni eu l'intention de se soustraire à la justice (arrêt *Medenica*, précité, § 55). A ce titre, l'introduction de la condition de force majeure ne heurte pas le droit au procès équitable.

Deux types de situations peuvent être couverts par la notion de force majeure:

— Les cas où le prévenu n'a pas eu connaissance de la citation, ce qui explique qu'il n'était ni présent ni représenté à l'audience;

— Les cas où le prévenu a eu connaissance de la citation, ne souhaitait pas renoncer à son droit d'être présent ou d'être représenté, mais sa présence ou sa représentation a été empêchée par un motif légitime indépendant de sa volonté.

La proposition de loi précitée du 15 mai 2000 introduite par MM. Bourgeois, Van Hoorebeke et Erdman avait envisagé subordonner la recevabilité de l'opposition à la démonstration d'un défaut justifié par la force majeure. Cette piste avait finalement été abandonnée en raison du caractère jugé trop vague de la notion de force majeure. Il avait alors été craint que l'interprétation de cette notion donne lieu à d'interminables discussions (voir *Doc. Parl.*, Chambre, Sess. ord., 2002-2003, n° 50-0651/004, pp. 6 et 11).

Om dat te voorkomen, wordt voorgesteld om overmacht uit te breiden met de gevallen waarin de beklaagde een reden opgeeft die als geldig wordt erkend door het rechtscollege waarvoor hij is opgeroepen. In de UG-studie was trouwens gewag gemaakt van de notie veschoning (blz. 158, § 709). Overigens is de wettige reden van verschoning als notie reeds opgenomen in artikel 630, tiende en elfde lid, van het Wetboek van Strafvordering, met betrekking tot het herstel.

De benadering waarbij overmacht en de geldige reden worden gecombineerd, is verwant aan de benadering in het Franse recht, die verzet toelaat in zowel de situaties waar de verdachte effectief geen kennis heeft gehad van de regelmatige dagvaarding die niet aan de persoon is betekend (een geval dat bij ons onder overmacht zou vallen) als de situaties waar de dagvaarding regelmatig betekend was aan de persoon, maar een verschoning die als geldig is erkend door het rechtscollege waarvoor de niet verschenen partij is opgeroepen zijn afwezigheid rechtvaardigt (artikelen 410 tot 412 van de Code de procédure pénale français).

Met het combineren van overmacht en de geldige reden laat de voorgestelde benadering een ruimere beoordelingsmarge aan de rechtscolleges. Zij komt ook tegemoet aan de ongerustheid die tot uiting kwam tijdens de parlementaire debatten over het wetsvoorstel-Bourgeois.

b.2. Het verschijnen van de eiser in verzet (§ 6, 2°)

De voorwaarde verbonden aan de verschijning van de eiser in verzet, hetzij persoonlijk, hetzij in de persoon van een advocaat, is niet nieuw. Zij is reeds vervat in de artikelen 151, 188, 208 en 358 van het Wetboek van Strafvordering, die betrekking hebben op de gevallen waarin verzet als ongedaan wordt beschouwd.

Zoals *supra* uiteengezet, wordt zij uitgebreid tot alle afwezigheden van de eiser in verzet bij zijn verzet, zelfs indien het niet bij de eerste zitting op verzet is, dat hij opnieuw verstek laat gaan, zulks hoewel het verzet reeds ontvankelijk werd verklaard en het onderzoek ten gronde van de zaak werd uitgesteld tot een latere zitting (wat vaak wordt gevraagd wanneer een onmiddellijke aanhouding bij verstek werd uitgesproken).

In dit geval zal het verzet tegen het eerste vonnis als ongedaan worden beschouwd. Deze regel mag dan ook niet worden verward met het beginsel “verzet na verzet is uitgesloten”, opgenomen in § 8, dat het geval beoogt van een verzet tegen een vonnis dat reeds op verzet werd gewezen.

Afin de les prévenir, il est proposé d’ajouter aux cas de force majeure, les cas où le prévenu justifie d’un motif reconnu valable par la juridiction devant laquelle il est appelé. L’on notera que la notion d’excuse avait été envisagée dans l’étude UG (p. 158, § 709). Par ailleurs, la notion d’excuse légitime apparaît déjà à l’article 630, alinéas 10 et 11, du Code d’instruction criminelle concernant la réhabilitation.

L’approche combinant la force majeure et le motif valable s’apparente à celle du droit français qui permet l’opposition tant dans les situations où le prévenu n’a pas eu connaissance effective de la citation régulière non signifiée à personne (un cas qui relèverait chez nous de la force majeure) que dans les situations où la citation a été régulière à personne mais une excuse reconnue valable par la juridiction devant laquelle le défaillant est appelé justifie son absence (articles 410 à 412 du Code de procédure pénale français).

En combinant la force majeure et le motif valable, l’approche proposée laisse plus de marge d’appréciation aux juridictions. Elle permet ainsi de répondre aux préoccupations exprimées lors des débats parlementaires relatifs à la proposition de loi Bourgeois.

b.2. La comparution de l’opposant (§ 6, 2°)

La condition liée à la comparution de l’opposant, soit en personne, soit par avocat, n’est pas nouvelle. Elle apparaît déjà aux articles 151, 188, 208 et 358 du Code d’instruction criminelle, qui disposent des cas d’oppositions non avenues.

Comme exposé ci-dessus, elle est étendue à tous les défauts de l’opposant sur son opposition, même si ce n’est pas à la première audience sur opposition qu’il fait à nouveau défaut et ce même si l’opposition a déjà été reçue et l’examen du fond de l’affaire remis à une audience ultérieure (ce qui est souvent demandé lorsque une arrestation immédiate a été prononcée par défaut).

C’est dans ce cas l’opposition contre le premier jugement qui sera déclarée non avenue. Cette règle ne doit donc pas être confondue avec le principe “opposition sur opposition ne vaut”, reprise au § 8, qui vise le cas d’une opposition dirigée contre un jugement déjà rendu sur opposition.

De ontstentenis van enig rechtsmiddel (behalve cassatieberoep) kan weliswaar gestreng blijken in gevallen van verzet dat als ongedaan wordt beschouwd in hoger beroep. Het betreft niettemin in werkelijkheid de huidige (zij het uitgebreide) regeling voor het ongedaan gemaakt verzet. Overigens moet voor ogen worden gehouden dat een verzoekschrift tot heropening van de debatten nog tot de uitspraak van het arrest op verzet kan worden ingediend indien overmacht een tweede verstek rechtvaardigt.

Artikel 85

Dit artikel voorziet in de opheffing van artikel 188 van het Wetboek van Strafvordering, waarvan de inhoud is overgenomen in het voorgestelde nieuw artikel 187.

De bepaling van art. 188, derde lid de lege lata, die voorziet in het toekennen van een voorschot en dat deze beslissing uitvoerbaar is bij voorraad wordt geschrapt. De Raad van State merkte terecht op in het advies bij het wetsontwerp (nr. 64) dat deze wetsbepaling geen zin heeft gelet op het gegeven dat het vonnis waartegen verzet was aangetekend, overeind blijft wanneer het verzet ongedaan wordt verklaard en aan de burgerlijke partij reeds een provisionele schadevergoeding kon worden toegekend op dat moment. In de praktijk wordt er ook geen tot weinig toepassing gemaakt van deze wetsbepaling.

Bepaling betreffende de besluiten voor de correctionele rechtbank en het hof van beroep (artikel 189 van het Wetboek van Strafvordering)

Artikel 86

cf. *supra* commentaar van artikel 77 (*artikel 152 van het Wetboek van Strafvordering – politierechtbank)*

Artikel 189 van het Wetboek van Strafvordering bepaalt voortaan dat artikel 152 van hetzelfde Wetboek, voortaan betreffende de neerlegging van conclusies voor de politierechtbank, van toepassing is op de correctionele rechtbank (net zoals artikel 209*bis* zulks bepaalt voor het hof van beroep).

Bepaling tot wijziging van artikel 197bis van het Wetboek van Strafvordering betreffende de invordering van verbeurdverklaarde goederen, de geldboetes en de gerechtskosten

Certes, l'absence de tout recours (sauf un pourvoi en cassation) peut paraître sévère en cas d'opposition non avenue en degré d'appel. Il s'agit néanmoins en réalité du régime actuel (il est vrai élargi) auquel est soumise l'opposition non avenue. Il convient par ailleurs de garder à l'esprit qu'une requête en réouverture des débats peut encore, jusqu'au prononcé de l'arrêt sur opposition, être introduite si une cause de force majeure justifie un second défaut.

Article 85

Cet article abroge l'article 188 du Code d'instruction criminelle dont le contenu a été repris dans le nouvel article 187 proposé.

La disposition de l'art. 188, alinéa 3 de lege lata, qui prévoit qu'une provision est octroyée et que cette décision est exécutoire provisoirement, est supprimée. Le Conseil d'État a fait observer à juste titre dans l'avis sur le projet de loi (n° 64) que cette disposition légale n'a pas de sens dès lors que le jugement auquel il a été fait opposition subsiste lorsque l'opposition est déclarée non avenue et qu'il a déjà pu être accordé à la partie civile une indemnité provisionnelle à ce moment. Dans la pratique, cette disposition légale est peu voire non appliquée.

Disposition concernant les conclusions devant le tribunal correctionnel et la cour d'appel (article 189 du Code d'instruction criminelle)

Article 86

cf. *supra* commentaire de l'article 77 (*article 152 du Code d'instruction criminelle – tribunal de police)*.

L'article 189 du Code d'instruction criminelle prévoit désormais que l'article 152 du même Code, désormais relatif au dépôt de conclusions devant le tribunal de police, est applicable au tribunal correctionnel (tout comme l'article 209*bis* le prévoit pour la cour d'appel).

Disposition modifiant l'article 197bis du Code d'instruction criminelle en ce qui concerne le recouvrement de biens confisqués, d'amendes et de frais de justice

Artikel 87

Thans doet de bevoegde ambtenaar van de federale overheidsdienst Financiën, op verzoek van het openbaar ministerie of van de directeur van het Centraal Orgaan voor de inbeslagneming en de verbeurdverklaring, de rechterlijke beslissingen houdende verbeurdverklaring van onroerende goederen, die in kracht van gewijsde zijn getreden, door toedoen van de voorzitter van het bevoegde aankoopcomité, overschrijven op het hypotheekkantoor van de plaats waar het goed is gelegen.

Die dubbele tussenkomst blijkt nutteloos te zijn en kan ervoor zorgen dat kostbare tijd verloren gaat om zich ervan te vergewissen of die goederen na die beslissingen niet worden verkocht.

Bijgevolg wordt voorgesteld het openbaar ministerie of de directeur van het Centraal Orgaan voor de inbeslagneming en de verbeurdverklaring de mogelijkheid te bieden kosteloos te doen overgaan tot die overschrijvingen.

Langs de andere kant werd de directie “Bestrijding van de economische en financiële criminaliteit” van de federale politie opgeheven door het koninklijk besluit van 23 augustus 2014 tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 november 2006 betreffende de organisatie en de bevoegdheden van de federale politie (*BS*, 3 september 2014) dat in werking is getreden op 1 oktober 2014.

Deze gewezen directie en haar bevoegdheden zijn inmiddels opgegaan in de nieuwe Centrale directie van de bestrijding van de zware en georganiseerde criminaliteit van de federale politie.

Artikel 197*bis*, § 4, Sv. moet dus worden aangepast, zodat de nieuwe organisatie erin wordt weerspiegeld.

Aangezien de federale regering niet altijd een lid bevat dat specifiek bevoegd is voor de coördinatie van de strijd tegen fraude, worden de woorden “de coördinatie van” opgeheven.

Artikel 197*bis*, § 4, wordt eveneens aangevuld door een 9° om de Federale Overheidsdienst Justitie op te nemen zoals dat reeds het geval is voor de Federale Overheidsdienst Financiën die vertegenwoordigd wordt door de administrateur van de niet-fiscale invordering en door een 10° zodat de Raad van arbeidsauditeurs kan vertegenwoordigd worden op dezelfde wijze als de Raad van procureurs des Konings.

Article 87

Actuellement, le fonctionnaire compétent du Service Public Fédéral Finances fait, à la demande du ministère public ou du directeur de l’Organe central pour la saisie et la confiscation, transcrire par l’intermédiaire du président du comité d’acquisition compétent, les décisions judiciaires de confiscation de biens immeubles coulées en force de chose jugée au bureau des hypothèques de la situation du bien.

Ce double intermédiaire paraît inutile et susceptible de faire perdre un temps précieux pour s’assurer que ces biens ne soient pas vendus après ces décisions.

Par conséquent, il est proposé de permettre au ministère public ou du directeur de l’Organe central pour la saisie et la confiscation de faire procéder, sans frais, à ces transcriptions.

D’autre part, la direction de la “Lutte contre la criminalité économique et financière de la police fédérale” a été supprimée par l’arrêté royal du 23 août 2014 qui modifie l’arrêté royal du 14 novembre 2006 relatif à l’organisation et aux compétences de la police fédérale (*M.B.*, 3 septembre 2014) et est entré en vigueur le 1er octobre 2014.

La direction visée et ses compétences a été intégrée dans la nouvelle Direction centrale de la lutte contre la criminalité grave et organisée de la police fédérale.

Il s’agit d’adapter le texte de l’article 197*bis*, § 4, du Code d’instruction criminelle à cette nouvelle organisation.

Le gouvernement fédéral ne comptant pas toujours un membre spécifiquement compétent pour la coordination de la lutte contre la fraude, les mots “la coordination de” sont supprimés.

L’article 197*bis*, § 4, a également été complété par un 9° pour représenter le Service public fédéral Justice au même titre que le Service public fédéral Finances, représenté par l’administrateur du recouvrement non fiscal et par un 10° pour que le Conseil des auditeurs de travail soit représenté comme l’est le Conseil des procureurs du Roi.

Bepaling tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering betreffende het hoger beroep

Artikelen 88 tot 92

Het wetsontwerp beoogt een doelmatigere behandeling van strafzaken in hoger beroep te bewerkstelligen, in hoofdzaak door het invoeren van de verplichting om de grieven, die tegen het in eerste aanleg gewezen vonnis worden geformuleerd, nauwkeurig te bepalen en door het opnemen in het Wetboek van Strafvordering van de mogelijkheid om afstand te doen van het ingesteld hoger beroep voor alle partijen.

a) Nieuwe onderafdeling

Artikel 88

Omwille van de duidelijkheid, en met de bedoeling de bepalingen betreffende de correctionele rechtbanken te voorzien van een eenvormige structuur als de bepalingen betreffende de politierechtbanken, voegt dit artikel een onderafdeling betreffende het hoger beroep van correctionele vonnissen in Boek II, Titel I, Hoofdstuk II, van het Wetboek van Strafvordering in.

b) Verlenging van de termijnen voor hoger beroep (artikel 203 van het Wetboek van Strafvordering)

Artikel 89

Gelet op de invoering van de verplichting om de grieven te bepalen (cf. *infra*) wordt de termijn om hoger beroep in te stellen verlengd van vijftien tot twintig dagen. Deze wetswijziging maakt het voorwerp uit van artikel 203 van het Wetboek van Strafvordering. Overeenkomstig wordt ook de termijn om hoger beroep aan te tekenen voor de burgerlijke partij (artikel 203, § 2 Sv.) en het openbaar ministerie bij het gerecht in hoger beroep (artikel 205 Sv.) verlengd.

In artikel 203 van het Wetboek van Strafvordering wordt voor het openbaar ministerie een bijkomende termijn van tien dagen ingevoegd om hoger beroep in te stellen, nadat de beklaagde of de burgerrechtelijk aansprakelijke partij hoger beroep heeft ingesteld. In bepaalde gevallen beschikt de verdediging thans immers over een ruimere beroepstermijn dan het openbaar ministerie, omdat voor hen de termijn van hoger beroep loopt vanaf de betekening, terwijl dit voor het openbaar ministerie is vanaf de beslissing zelf. Dit betekent dat voor zover het openbaar ministerie in die gevallen hoger beroep wenst in te stellen, dit zal dienen te gebeuren via het parket bij het hof of de rechtbank die van het hoger

Disposition modifiant le Code d'instruction criminelle en ce qui concerne l'appel

Articles 88 à 92

Le projet de loi a pour but de traiter plus efficacement les affaires pénales en degré d'appel, principalement en instaurant l'obligation de définir précisément les griefs formulés contre le jugement rendu en première instance et en introduisant dans le Code d'instruction criminelle la possibilité pour toutes les parties de se désister de l'appel interjeté.

a) Nouvelle subdivision

Article 88

Par souci de clarté et afin d'établir, pour les dispositions relatives aux tribunaux correctionnels, une structure uniforme à celle prévue pour les dispositions relatives aux tribunaux de police, cet article insère dans le Livre II, Titre Ier, Chapitre II, du Code d'instruction criminelle une subdivision dédiée à l'appel des jugements correctionnels.

b) Augmentation des délais d'appel (article 203 du Code d'instruction criminelle)

Article 89

Vu l'instauration de l'obligation de définir les griefs (cf. *infra*), le délai pour interjeter appel est porté de quinze à vingt jours. Cette modification législative fait l'objet de l'article 203 du Code d'instruction criminelle. De manière analogue, le délai pour interjeter appel pour les parties civiles (article 203, § 2, du même Code) et le ministère public devant la juridiction en degré d'appel (article 205 du même Code) est lui aussi prolongé.

L'article 203 du Code d'instruction criminelle insère pour le ministère public un délai supplémentaire de dix jours pour interjeter appel, après que le prévenu ou la partie civilement responsable a interjeté appel. En effet, la défense dispose actuellement, dans certains cas, d'un délai d'appel plus important que le ministère public car pour elle le délai d'appel court à partir de la signification tandis que pour le ministère public, il court à partir de la décision même. Cela signifie que pour autant que dans ces cas le ministère public souhaite interjeter appel, cet appel devra se faire par l'intermédiaire du parquet près la cour ou le tribunal qui doit connaître de l'appel. Cela implique toutefois que l'appel doit être

beroep kennis moet nemen. Zulks impliceert evenwel dat het hoger beroep moet worden betekend, binnen de vijfentwintig dagen te rekenen van de uitspraak van het vonnis. Voor zover het hoger beroep wordt ingesteld door het openbaar ministerie moet een onderscheid worden gemaakt. Indien het hoger beroep wordt ingesteld door de parketmagistraat bij het gerecht dat uitspraak deed, dient dit te gebeuren door een verklaring ter griffie, zoals voor de andere partijen. Als het hoger beroep evenwel wordt ingesteld door de parketmagistraat bij het appelgerecht, dan dient dit noodzakelijkerwijze te gebeuren via een gerechtsdeurwaardersexploot houdende dagvaarding om te verschijnen voor het gerecht dat uitspraak moet doen over het hoger beroep. De ontworpen wetswijziging vermijdt dat deze meer omslachtige procedure moet worden gevolgd ingeval het openbaar ministerie hoger beroep wenst in te stellen.

c) Beroep op grieven (artikel 204 van het Wetboek van Strafvordering)

Artikel 90

Artikel 204 van het Wetboek van Strafvordering verankert de verplichting om bij het instellen van hoger beroep een verzoekschrift in te dienen, waarin de grieven, met inbegrip (cf. advies van de Raad van State, nr 69) van de procedurele grieven, die tegen het bestreden vonnis worden ingebracht, nauwkeurig worden bepaald. Dit impliceert dat wordt gepreciseerd op welke punten en om welke redenen de in eerste aanleg gewezen beslissing moet worden gewijzigd, en niet de middelen. Deze verplichting geldt eveneens voor het openbaar ministerie. Bij gebreke hieraan kan de rechter het hoger beroep onontvankelijk verklaren.

Deze werkwijze wordt in de huidige stand van de wetgeving reeds voorzien in de artikelen 204 en 210 van het Wetboek van Strafvordering, maar deze bepalingen worden niet strikt toegepast.

De Raad van State heeft in zijn advies (57 792/1/V, n°66) het volgende gesteld: “Uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens blijkt dat het bij artikel 2 van het Zevende Protocol bij het EVRM gegarandeerde recht op dubbele aanleg in strafzaken kan worden onderworpen aan beperkingen, zoals ontvankelijkheidsvoorwaarden, op voorwaarde dat de beperkingen een wettig doel nastreven en er een redelijk verband bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel en de kern van het recht niet wordt aangetast. De staten hebben daarbij een ruime beoordelingsbevoegdheid (Zie bijv. EHRM 13 februari 2001, Krombach v. Frankrijk, § 96 […]).

signifié dans les vingt-cinq jours à compter du prononcé du jugement. Une distinction doit être établie dans la mesure où l’appel est formé par le ministère public. Si c’est le magistrat de parquet près la juridiction qui a statué qui interjette appel, cet appel doit se faire par une déclaration au greffe, comme c’est le cas pour les autres parties. Si toutefois l’appel est formé par le magistrat de parquet près la juridiction d’appel, cet appel doit nécessairement se faire par exploit d’huissier contenant l’assignation à comparaître devant la juridiction appelée à statuer sur l’appel. La modification de loi proposée évite de devoir suivre cette procédure plus complexe dans l’hypothèse où le ministère public souhaite interjeter appel.

c) Appel sur grief (article 204 du Code d’instruction criminelle)

Article 90

L’article 204 du Code d’instruction criminelle ancre l’obligation de déposer en cas d’appel une requête dans laquelle sont définis précisément les griefs élevés contre le jugement attaqué, en ce compris (cf. avis du Conseil d’État, n°69) les griefs relatifs à la procédure. Cela implique de préciser non les moyens mais les points sur lesquels et les raisons pour lesquelles il y a lieu de modifier la décision rendue en première instance. Cette obligation vaut également pour le ministère public. À défaut, le juge peut déclarer l’appel irrecevable.

Cette façon de procéder est déjà prévue dans l’état actuel de la législation aux articles 204 et 210 du Code d’instruction criminelle, mais ces dispositions ne sont pas appliquées de manière stricte.

Dans son avis (57 792/1/V, n°66 – traduction libre), le Conseil d’État a précisé: “Il ressort de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l’homme que le droit à un double degré de juridiction en matière pénale garanti à l’article 2 du Protocole n° 7 à la CEDH peut être soumis à des limitations, telles que des conditions de recevabilité, à condition que les limitations visent un but légitime, qu’il existe un rapport raisonnable entre les moyens employés et le but visé et qu’il ne soit pas touché à l’essence du droit. Les États ont en la matière un large pouvoir d’appréciation (voir p. ex. CEDH 13 février 2001, Krombach vs France, § 96 […]).

Gelet op wat voorafgaat, blijkt dat er tegen de verplichting bedoeld in het ontworpen artikel 204 principieel geen bezwaar bestaat (…)."

Een voorbeeld van de wijze waarop de grieven kunnen worden geëxpliciteerd kan gevonden worden in het facultatief grievenformulier, beschikbaar bij het hof van beroep te Antwerpen, waarop de grieven tegen de beschikkingen op straf- en burgerlijk gebied afzonderlijk kunnen worden aangeduid.

Een bij koninklijk besluit bepaald formulier zal ter beschikking worden gesteld van de eisers in beroep in de griffies, gevangenissen, enz. teneinde zij die noch een advocaat noch een ruime scholing hebben de mogelijkheid te bieden zich bewust te worden van de draagwijdte van de akte van hoger beroep en van de mogelijkheid om die te beperken.

Thans gaat een veroordeelde al te vaak in hoger beroep of tekent hij verzet aan zonder erover na te denken. Hoewel het verzet de eiser in verzet niet kan schaden, geldt dat niet voor de eiser in beroep: ingeval zijn beroep wordt gevolgd, kan een verzwaring van de straf in hoger beroep eruit voortvloeien.

Het valt ook voor dat de burgerlijke belangen geenszins worden betwist maar dat de veroordeelde zich niet ervan bewust is dat hoger beroep dat blindelings wordt ingesteld tegen alle bepalingen van het vonnis ook de burgerlijke bepalingen beoogt, wat zorgen en kosten veroorzaakt voor de partijen en een werklast voor justitie die volledig nutteloos zijn.

Door zijn hoger beroep te beperken, kan een veroordeelde in sommige gevallen het openbaar ministerie zelfs ervan overtuigen dat hij zijn veroordeling in wezen aanvaardt en dat het niet nodig is het hoger beroep te volgen door het uit te breiden tot alle bepalingen. Zo valt het voor dat enkel de verdeling van de kosten tussen de veroordeelden wordt betwist.

De voorgestelde maatregel is dan ook in het belang van alle partijen.

Het gevolg, voor de aanhangigmaking bij de appelrechter, van het beginsel van het beroep op grieven is het onderwerp van een wijziging van artikel 210 van het Wetboek van Strafvordering (cf. *infra*).

Compte tenu de ce qui précède, il s'avère qu'il n'y a en principe pas d'objection à l'obligation visée au projet d'article 204."

Un exemple de la façon dont les griefs peuvent être formulés peut être trouvé dans le formulaire de griefs facultatif, disponible à la cour d'appel d'Anvers, sur lequel peuvent être indiqués séparément les griefs contre les décisions rendues en matière pénale et civile.

Un formulaire déterminé par arrêté royal sera mis à la disposition des appelants dans les greffes, prisons etc. afin de permettre à ceux qui n'ont ni avocat ni une grande instruction de prendre conscience de la portée de l'acte d'appel et de la faculté de le limiter.

Trop souvent, aujourd'hui, un condamné forme un appel ou une opposition sans y réfléchir. Or, si l'opposition ne peut nuire à l'opposant, il n'en va pas de même pour l'appelant: si son appel est suivi, il peut en résulter une aggravation de la peine en degré d'appel.

Il arrive aussi que les intérêts civils ne soient aucunement contestés mais que le condamné ne soit pas conscient qu'un appel interjeté à l'aveuglette contre toutes les dispositions du jugement vise également les dispositions civiles, ce qui entraîne des soucis et frais pour les parties et une charge de travail pour la justice parfaitement inutiles.

En limitant son appel, un condamné peut même dans certains cas convaincre le ministère public qu'il assume pour l'essentiel sa condamnation et qu'il n'est pas nécessaire de suivre l'appel en l'étendant à toutes les dispositions. Il arrive ainsi que seule la répartition des frais entre les condamnés soit contestée.

La mesure proposée l'est donc dans l'intérêt de toutes les parties.

L'effet, sur la saisine du juge d'appel, du principe de l'appel sur griefs fait l'objet d'une modification de l'article 210 du Code d'instruction criminelle (cf. *infra*).

d) Termijn van dagvaarding (artikel 205 van het Wetboek van Strafvordering)

Artikel 91

In de huidige stand van de wetgeving moet de dagvaarding, in geval van hoger beroep ingesteld door het openbaar ministerie bij de rechtbank of het hof dat kennis moet nemen van het hoger beroep, op straffe van onontvankelijkheid van het hoger beroep gelden voor een zitting binnen de zestig dagen volgend op de dag van het vonnis (artikel 205, *in fine* Sv.). Gelet op de moeilijkheden, die zich met betrekking tot dit voorschrift in de praktijk stellen inzake de organisatie van de zittingen, en de sanctie van onontvankelijkheid die aan het niet-respecteren van die termijn wordt verbonden, voorziet het ontwerp de opheffing van dit voorschrift. Het wordt enkel gehandhaafd voor wat betreft de toepassing van de procedure van onmiddellijke verschijning overeenkomstig artikel 216*quiquies* Sv.

d) Délai d'assignation (article 205 du Code d'instruction criminelle)

Article 91

En l'état actuel de la législation, en cas d'appel formé par le ministère public près le tribunal ou la cour que doit connaître de l'appel, l'assignation doit, à peine d'irrecevabilité de l'appel, valoir pour une audience dans les soixante jours suivant le jour du jugement (article 205, *in fine* du Code d'Instruction criminelle). Compte tenu des difficultés, qui se posent en pratique pour cette requête quant à l'organisation des audiences, et de la sanction d'irrecevabilité liée au non-respect de ce délai, le projet prévoit la suppression de cette exigence. Celle-ci n'est maintenue que pour l'application de la procédure de comparution immédiate conformément à l'article 216*quinquies* du Code d'Instruction criminelle.

e) Afstand en beperking van beroep (artikel 206 van het Wetboek van Strafvordering)

Artikel 92

Het artikel 206 van het Wetboek van Strafvordering beoogt de mogelijkheid om afstand te doen van het ingesteld hoger beroep of het te beperken, wettelijk te verankeren.

Momenteel kunnen alle partijen in een strafproces, met uitzondering van het openbaar ministerie, afstand doen van het door hen ingestelde hoger beroep. Voor deze afstand gelden geen vormvereisten. De afstand kan worden gedaan door een verklaring ter griffie of aan de rechter toegezonden of ter zitting, tot de sluiting van de debatten.

De afstand kan worden ingetrokken, zolang hij door de rechter niet is vastgesteld. Vanaf het ogenblik dat akte is verleend van de afstand van het rechtsmiddel, heeft de beslissing over die afstand immers gezag van gewijsde.

De ontworpen bepaling beoogt de regeling betreffende de afstandverklaring op te nemen in het Wetboek van strafvordering, en voorziet hierbij ook dat het openbaar ministerie afstand kan doen van het ingesteld hoger beroep, hetgeen momenteel niet het geval is.

Dat het openbaar ministerie thans geen afstand kan doen van hoger beroep leidt ertoe dat indien het openbaar ministerie een zogenaamd volgappel heeft aangetekend en de partij die initieel hoger beroep

e) Désistement et limitation d'appel (article 206 du Code d'instruction criminelle)

Article 92

L'article 206 du Code d'instruction criminelle vise à ancrer dans la loi la possibilité de se désister de l'appel interjeté ou de le limiter.

Actuellement, toutes les parties à un procès pénal, hormis le ministère public, peuvent se désister de l'appel qu'elles ont interjeté. Ce désistement n'est soumis à aucune formalité. Le désistement peut se faire par une déclaration transmise au greffe ou au juge, ou à l'audience, jusqu'à la clôture des débats.

Le désistement peut être retiré tant qu'il n'a pas été constaté par le juge. En effet, dès le moment où il a été donné acte du désistement du recours, la décision relative à ce désistement acquiert force de chose jugée.

La disposition en projet vise à introduire la réglementation concernant la déclaration de désistement dans le Code d'instruction criminelle et prévoit également à cet égard que le ministère public peut se désister de l'appel interjeté, ce qui n'est pas le cas aujourd'hui.

L'impossibilité pour le ministère public d'actuellement se désister de l'appel a pour effet que si le ministère public a "suivi l'appel" et que la partie qui l'a initialement formé se désiste, l'affaire doit être entièrement

aantekende, afstand doet van dit rechtsmiddel, de zaak alsdan alsnog volledig moet worden overgedaan door het hof van beroep, ook al meent het openbaar ministerie, in het licht van de afstand en/of nieuwe elementen, dat het eerste vonnis kan worden bevestigd.

Bepaling tot vervanging van artikel 208 van het Wetboek van Strafvordering betreffende het verzet voor het hof van beroep

Artikel 93

Cf. *supra* commentaar van artikelen 84 en 85.

Dit artikel vervangt artikel 208 van het Wetboek van strafvordering.

Het handhaaft het recht om verzet aan te tekenen tegen bij verstek gewezen arresten, maar omwille van de eenvormigheid omvat het een verwijzing aan de voor de correctionele rechtbank toe te passen regeling (artikelen 187 tot 187 van hetzelfde Wetboek).

Bepaling betreffende de conclusies voor het hof van beroep (artikel 209bis van het Wetboek van Strafvordering)

Artikel 94

cf. *supra* commentaar bij artikel 77 (*artikel 152 van het Wetboek van Strafvordering – politierechtbank)*

Artikel 209*bis* van het Wetboek van Strafvordering bepaalt voortaan dat artikel 152 van hetzelfde Wetboek, voortaan betreffende de neerlegging van conclusies voor de politierechtbank, van toepassing is op het hof van beroep (net zoals artikel 189 zulks bepaalt voor de correctionele rechtbank).

Bepaling inzake de aanhangigmaking bij de appelrechter gelet op het beroep op grieven

Artikel 95

Enkel de grieven die door de partijen worden opgeworpen, moeten door de beroepsinstantie worden onderzocht. In voorkomend geval dient het onderzoek in hoger beroep zich derhalve te beperken tot bepaalde tenlasteleggingen of tot de straf.

réexaminée par la cour d'appel, même si le ministère public estime, à la lumière du désistement et/ou de nouveaux éléments, que le premier jugement peut être confirmé.

Disposition remplaçant l'article 208 du Code d'instruction criminelle concernant l'opposition devant la cour d'appel

Article 93

Cf. *supra* commentaire des articles 84 et 85.

Cet article remplace l'article 208 du Code d'instruction criminelle.

Il maintient le droit de former opposition contre les arrêts rendus par défaut, mais opère, par souci d'uniformité, un renvoi au régime applicable devant le tribunal correctionnel (articles 185 à 187 du même Code).

Disposition concernant les conclusions devant la cour d'appel (article 209bis du Code d'instruction criminelle)

Article 94

cf. *supra* commentaire de l'article 77 (*article 152 du Code d'instruction criminelle – tribunal de police)*.

L'article *209bis* du Code d'instruction criminelle prévoit désormais que l'article 152 du même Code, désormais relatif au dépôt de conclusions devant le tribunal de police, est applicable à la cour d'appel (tout comme l'article 189 le prévoit pour le tribunal correctionnel).

Disposition concernant la saisine du juge d'appel compte tenu de l'appel sur griefs

Article 95

Seuls les griefs soulevés par les parties doivent être examinés par la juridiction d'appel. Par conséquent, l'examen de degré d'appel devra se limiter le cas échéant à certaines préventions ou à la peine.

De rechter in hoger beroep kan evenwel betreffende de tenlasteleggingen waarop het hoger beroep betrekking heeft ambtshalve middelen opwerpen die de openbare orde raken.

Zoals de Raad van State aangeeft: “In ieder geval zou, in het geval dat de maatregel een (nader te bepalen) invloed op de saisine van de appèlrechter heeft – en uit de verklaring van de gemachtigde blijkt dat dit de bedoeling is –, duidelijk moeten worden gemaakt dat de in te voeren regel weliswaar de partijen belet om andere grieven aan te voeren dan in de beroepsakte zijn vermeld, maar dat de rechter in beroep niet de mogelijkheid wordt ontnomen om, althans betreffende de tenlastelegging(en) waarop het hoger beroep betrekking heeft, ambtshalve rechtsvragen op te werpen die de openbare orde raken en daaraan het nodige gevolg te geven. Zo dient hij nog altijd zijn bevoegdheid te onderzoeken, de mogelijkheid te hebben om vast te stellen dat het ten laste gelegde feit geen misdrijf uitmaakt of om eraan een andere kwalificatie te geven, of om, zoals de gemachtigde aangeeft, te beslissen dat het onderzoek of de vervolging is aangetast door een niet te herstellen nietigheid of dat de strafvordering is verjaard, ook al wordt dat niet opgeworpen door de partij die het beroep heeft aangetekend.” (advies 57 792/1/V van de Raad van State, nr 69).

De verplichting om de feiten juist te kwalificeren of vast te stellen dat zij geen misdrijf opleveren, kan de rechter echter niet ertoe aanzetten de aanhangigmaking te overschrijden door het plegen van feiten die niet worden betwist door een opgeworpen grief ambtshalve te betwisten.

Het spreekt evenwel voor zich dat het instellen van hoger beroep op strafgebied m.b.t. de schuld eveneens een hoger beroep m.b.t. de straf impliceert.

Voorafgaande erkenning van schuld (“schuldig pleiten – guilty plea”)

Artikelen 96 tot 98

1. Inleiding

De ontworpen procedure van “voorafgaande erkenning van schuld” introduceert een vereenvoudigde wijze van afhandeling van strafzaken in een nieuw Hoofdstuk II*bis*, Eerste Titel van Boek II van het Wetboek van strafvordering. De nieuwe regeling beoogt een ontlasting van de correctionele rechtbank en de politierechtbank en een vermindering van de duurtijd van de strafprocedures

Le juge d’appel peut cependant, concernant les préventions visées par l’appel, soulever d’office des moyens touchant l’ordre public.

Comme l’indique le Conseil d’État: “En tout cas, dans l’hypothèse où la mesure a une influence (à préciser) sur la saisine du juge d’appel – et il ressort de la déclaration du délégué que c’est bien l’intention – il faudrait indiquer clairement que la règle à introduire empêche certes les parties d’invoquer d’autres griefs que ceux mentionnés dans l’acte d’appel, mais que le juge d’appel n’est pas privé de la possibilité, du moins en ce qui concerne la ou les imputations sur laquelle/lesquelles porte l’appel, de soulever d’office des questions de droit qui touchent à l’ordre public et d’y donner la suite voulue. Ainsi, il doit toujours examiner sa compétence, avoir la possibilité de constater que le fait imputé ne constitue pas une infraction ou de lui donner une autre qualification, ou, comme l’indique le délégué, de décider que l’enquête ou la poursuite est entachée d’une nullité irréparable ou que l’action publique est prescrite, même si cela n’est pas soulevé par la partie qui a formé l’appel.” (avis 57 792/1/V du Conseil d’État, n° 69, traduction libre).

Le devoir de qualifier exactement les faits ou de constater qu’ils ne constituent pas une infraction ne peut cependant amener le juge à outrepasser sa saisine en remettant en cause d’office la commission de faits non contestés par un grief avancé.

Il va de soi cependant que l’introduction d’un appel en matière pénale sur la culpabilité implique également un appel sur la peine.

Reconnaissance préalable de culpabilité (“plaider coupable – guilty plea”)

Articles 96 à 98

1. Introduction

La procédure en projet de “reconnaissance préalable de culpabilité” introduit un mode simplifié de règlement des affaires pénales dans un nouveau chapitre II*bis*, titre Ier du livre II, du Code d’instruction criminelle. Le nouveau règlement vise à alléger la charge de travail du tribunal correctionnel et du tribunal de police et à réduire la durée des procédures pénales. Il permet également

te bewerkstelligen. Hiermee wordt ook een doeltreffender strafuitvoering voorgestaan, aangezien de verdachte voorafgaandelijk zijn straf heeft aanvaard.

De nieuwe procedure viseert een snelle en efficiënte afhandeling van zaken waar de feiten duidelijk zijn en de dader bekent. De procedure kan toepassing vinden in geval van voorafgaande erkenning van schuld aan de hem ten laste gelegde feiten door de verdachte of beklaagde.

De regeling houdt concreet in dat het openbaar ministerie en de verdachte of beklaagde, na een erkenning van zijn schuld aan de hem tenlastegelegde feiten, een overeenkomst afsluiten over de bestraffing en deze vervolgens ter bekrachtiging voorleggen aan de rechtbank.

De procedure impliceert dat de strafvordering wordt ingesteld, hetgeen resulteert in een straf die wordt uitgesproken door de correctionele rechtbank of de politierechtbank. Het openbaar ministerie kan derhalve een strafverlaging voorstellen in geval van erkenning van schuld maar de eindbeslissing ligt steeds bij het vonnisgerecht, die de tussen het O.M. en de dader of beklaagde afgesloten overeenkomst moet bekrachtigen.

Vanuit rechtsvergelijkend perspectief kan gewezen worden op de analoge procedures van de Angelsaksische *plea bargaining* en de in de Franse strafprocedure gekende regeling van "*comparution sur reconnaissance préalable de culpabilité*", ingevoerd door de wet van 9 maart 2004 (de zgn. Wet-Perben II). Er kan ook verwezen worden naar een gelijkaardig concept dat uitgewerkt was in het kader van het voorontwerp van Wetboek van Strafprocesrecht (de zgn. Grote Franchimont, Parl.St., Kamer, 2005-2006, nr. 51-2138).

Er wordt verwezen naar advies 57 792/1/V van de Raad van State, waarin wordt geconcludeerd dat het ontwerp verenigbaar is met de vereisten van artikel 6 van het EVRM.

2. Krachtlijnen

2.1. Materieel toepassingsgebied

De procureur des Konings kan de toepassing van de procedure van voorafgaande erkenning van schuld voorstellen voor feiten, die niet van aard schijnen te zijn dat ze gestraft moeten worden met een hoofdstraf van meer dan vijf jaar correctionele gevangenisstraf.

De arbeidsauditeur en de federale procureur en de procureur-generaal bij het hof van beroep beschikken over dezelfde bevoegdheid in de aan hen toebedeelde dossiers.

de soutenir une exécution des peines plus efficace puisque le suspect a préalablement accepté sa peine.

La nouvelle procédure vise un règlement rapide et efficient des affaires dans lesquelles les faits sont clairs et l'auteur avoue. La procédure peut être appliquée en cas de reconnaissance préalable de culpabilité par le suspect ou le prévenu à l'égard des faits qui lui sont imputés.

Concrètement, le règlement implique que le ministère public et le suspect ou le prévenu, après reconnaissance de culpabilité à l'égard des faits qui lui sont imputés, passent un accord sur la peine qu'ils soumettent ensuite au tribunal pour homologation.

La procédure signifie que l'action publique est engagée, laquelle résulte en une peine prononcée par le tribunal correctionnel ou le tribunal de police. Le ministère public peut par conséquent proposer une réduction de peine en cas de reconnaissance de culpabilité, mais la décision définitive appartient toujours à la juridiction de jugement appelée à homologuer l'accord conclu entre le ministère public et le suspect ou le prévenu.

Dans une perspective de droit comparé, il peut être renvoyé aux procédures analogues du *plea bargaining* anglo-saxon et au règlement de "*comparution sur reconnaissance préalable de culpabilité*" introduit dans la procédure pénale française par la loi du 9 mars 2004 (appelée loi Perben II). Il peut également être renvoyé à un concept analogue qui avait été développé dans le cadre de l'avant-projet de Code de procédure pénale (appelé Grand Franchimont, Doc., Chambre, 2005-2006, n°51-2138).

Il est renvoyé à l'avis 57 792/1/V du Conseil d'État (n°36), qui conclut à la compatibilité du projet avec les exigences de l'article 6 CEDH.

2. Lignes de force

2.1. Champ d'application matériel

Le procureur du Roi peut proposer l'application de la procédure de reconnaissance préalable de culpabilité pour des faits qui ne paraissent pas être de nature à devoir être punis d'un emprisonnement correctionnel principal de plus de cinq ans.

L'auditeur du travail, le procureur fédéral et le procureur général près la cour d'appel disposent de la même compétence dans les dossiers qui leur sont attribués.

Het criterium voor de toepassing van deze regeling is niet de straf zoals de wetgever ze *in abstracto* bepaalt, maar de straf die het parket *in concreto* zou vorderen indien de zaak voor de rechter zou worden gebracht, hierbij rekening houdend met het mogelijk in aanmerking nemen van verzachtende omstandigheden.

Volgens de voorziene bovengrens zou de regeling aldus van toepassing zijn op misdrijven strafbaar met levenslange opsluiting en opsluiting van twintig tot dertig jaar (mits aanneming van verzachtende omstandigheden, overeenkomstig artikel 80 Strafwetboek, of van een strafverminderende verschoningsgrond), maar deze feiten worden uitdrukkelijk uit het toepassingsgebied gesloten (§ 1, derde lid, 1°).

Vallen eveneens buiten het toepassingsgebied van deze regeling, net als voor de autonome probatiestraf, werkstraf en straf onder elektronisch toezicht (cf. de artikelen 8*bis*, 30 en 34 van dit ontwerp):

— de feiten bedoeld in de artikelen 375 tot 377 van het Strafwetboek;

— de feiten die bedoeld in de artikelen 379 tot 387 van het Strafwetboek, indien deze zijn gepleegd op of met behulp van minderjarigen;

— de feiten die bedoeld zijn in de artikelen 393 tot 397 van het Strafwetboek.

Uit hetgeen voorafgaat volgt dat de regeling niet kan worden gevolgd voor de meest ernstige misdrijven waarvoor het parket meer dan vijf jaar correctionele gevangenisstraf zou willen vorderen.

Bovendien worden bepaalde categorieën misdrijven expliciet uit het toepassingsgebied uitgesloten (o.a. de misdaden die strafbaar zijn met maximale opsluiting van meer dan twintig jaar). Voor de toepassing van de regeling is dus een duidelijke bovengrens bepaald. Er is een correlatie met de straf die uiteindelijk door het openbaar ministerie kan worden voorgesteld en die maximaal vijf jaar kan bedragen. Hiermee wordt verzekerd dat de meest ernstige misdrijven verder door de strafrechter worden beoordeeld.

De regeling kan ook worden toegepast op rechtspersonen, ten aanzien van wie het parket een straf zou vorderen equivalent aan de correctionele gevangenisstraf, zoals voorzien in § 1, eerste lid van de ontwerpbepaling (cf. artikel 41*bis* van het Strafwetboek).

Le critère de l'application de ce règlement n'est pas la peine que le législateur fixe *in abstracto* mais la peine que le parquet requerrait *in concreto* si l'affaire devait être amenée devant le juge, en tenant compte à cet égard de l'admission éventuelle de circonstances atténuantes.

Compte tenu du plafond prévu, le règlement s'appliquerait donc aux infractions passibles d'une réclusion à perpétuité et d'une réclusion de vingt à trente ans (moyennant l'admission de circonstances atténuantes, conformément à l'article 80 du Code pénal ou d'une cause d'excuse atténuante), mais ces faits sont explicitement exclus du champ d'application (§ 1er, troisième alinéa, 1°).

Tout comme pour les peines autonomes de probation, de travail et de surveillance électronique (cf. articles 8*bis*, 30 et 34 du présent projet), les faits suivants sortent également du champ d'application de ce règlement:

— les faits visés aux articles 375 à 377 du Code pénal;

— les faits visés aux articles 379 à 387 du Code pénal s'ils sont commis sur des mineurs ou à l'aide de mineurs;

— les faits visés aux articles 393 à 397 du Code pénal.

Il ressort de ce qui précède que le règlement ne peut être suivi pour les infractions les plus graves, pour lesquelles le parquet requerrait plus de cinq ans d'emprisonnement correctionnel.

En outre, certaines catégories d'infractions sont explicitement exclues du champ d'application (notamment les crimes punissables d'une peine de réclusion maximale de plus de vingt ans). Il y a donc un plafond clair fixé pour l'application du règlement. Il y a une corrélation avec la peine qui peut finalement être proposée par le ministère public et qui peut s'élever à cinq ans maximum. On garantit ainsi que les infractions les plus graves continueront d'être jugées par le juge répressif.

Le règlement peut également s'appliquer aux personnes morales à l'égard desquelles le parquet requerrait une peine équivalente à l'emprisonnement correctionnel, tel que prévu au § 1er, alinéa 1er du projet de disposition (cf. article 41*bis* du Code pénal).

2.2. Procedureel toepassingsgebied

De regeling kan toepassing vinden wanneer het dossier zich op het niveau van het parket bevindt en, in geval van een gerechtelijk onderzoek, na de verwijzing naar het vonnisgerecht.

Ook ingeval de onderzoeksrechter met een onderzoek is gelast kan de procedure worden gevolgd. In dat geval kan het openbaar ministerie de toepassing van de procedure evenwel slechts voorstellen na de beschikking of het arrest van verwijzing naar de correctionele rechtbank of de politierechtbank. De procureur des Konings kan de toepassing van de procedure ook voorstellen wanneer de zaak reeds aanhangig is bij de rechtbank of het hof, voor zover er nog geen eindvonnis of eindarrest is gewezen op strafgebied (§ 2).

In tegenstelling tot artikel 216*bis*, § 2, van het wetboek (verruimde minnelijke schikking – cf. artikel 71*quinquies* van het ontwerp), moet in deze bepaling niet nader worden bepaald tot in welk stadium van de procedure een overeenkomst kan worden afgesloten: aangezien de overeenkomst moet worden bekrachtigd door een feitenrechter, zou zij immers zinloos zijn als zij zou worden afgesloten terwijl de feitenrechters hun bevoegdheid hebben uitgeput.

Het openbaar ministerie zal, wanneer het overweegt toepassing te maken van de voorliggende procedure dienen te beoordelen of het, wanneer de zaak voor een rechter zou worden gebracht, niet meer zou moeten vorderen dan een gevangenisstraf van vijf jaar.

De procedure versterkt het parket in haar mogelijkheden om een duidelijk vervolgingsbeleid te voeren. Maar er wordt ook over gewaakt dat het gerechtelijk onderzoek niet wordt doorkruist, dat onderzoeksrechters hun onderzoek niet moeten stopzetten ingevolge een eenzijdige beslissing van het parket. Hiermee wordt bewerkstelligd dat op het ogenblik dat de toepassing van de regeling wordt voorgesteld een afgerond onderzoek, met elementen à charge en à décharge, voorhanden is. Ingeval een gerechtelijk onderzoek wordt gevoerd, moet de verwijzing naar de correctionele rechtbank of de politierechtbank immers worden afgewacht alvorens het voorstel te doen.

Er wordt niet geopteerd voor een vereenvoudigde procedure door een uitbreiding van de bevoegdheden van de raadkamer bij het afsluiten van het onderzoek. Uit de praktijk blijkt immers dat de behandeling van zaken voor de raadkamer bij de regeling van de rechtspleging in vele zaken een knelpunt vormt: in 15 % van de gerechtelijke onderzoeken die in 2009 werden afgesloten bedroeg de duur tussen ondertekening van de

2.2. Champ d'application procédural

Le règlement peut être appliqué lorsque le dossier se trouve au niveau du parquet et, dans le cas d'une instruction, après le renvoi vers la juridiction de jugement.

La procédure peut également être suivie lorsque le juge d'instruction a été chargé d'instruire. Dans ce cas, le ministère public ne peut cependant proposer l'application de la procédure qu'après l'ordonnance ou l'arrêt de renvoi devant le tribunal correctionnel ou le tribunal de police. Le procureur du Roi peut également proposer l'application de la procédure lorsque le tribunal ou la cour est déjà saisi du fait, pour autant qu'aucun jugement final ni aucun arrêt final n'ait été encore rendu au pénal (§ 2).

Contrairement à l'article 216*bis*, § 2, du Code (transaction pénale élargie – cf. article 71*quinquies* du projet), la présente disposition ne doit pas préciser jusque à quel stade de la procédure une convention peut être conclue: en effet, devant être avalisée par un juge du fond, elle serait sans objet s'il elle était conclue alors que les juridictions du fond ont vidé leur saisine.

Lorsqu'il envisagera de faire appliquer la présente procédure, le ministère public devra déterminer s'il ne requerrait pas plus qu'un emprisonnement de cinq ans si l'affaire était présentée à un juge.

La procédure renforce les possibilités du parquet de mener une politique de poursuites claire. Toutefois, il est également veillé à ce que l'instruction ne soit pas mise à mal, que les juges d'instruction ne doivent pas mettre fin à leur enquête à la suite d'une décision unilatérale du parquet. Il est ainsi fait en sorte qu'une enquête achevée comportant des éléments à charge et à décharge soit disponible au moment où l'application du règlement est proposée. Dans le cas où une instruction est menée, il faut en effet attendre le renvoi vers le tribunal correctionnel ou le tribunal de police avant de faire la proposition.

L'option d'une procédure simplifiée par une extension des compétences de la chambre du conseil lors de la clôture de l'enquête n'est pas retenue. En effet, la pratique montre que le traitement des affaires devant la chambre du conseil lors du règlement de la procédure constitue un problème dans de nombreuses affaires: dans 15 % des instructions clôturées en 2009, la durée entre la signature de la réquisition finale et le règlement

eindvordering en regeling van de rechtspleging meer dan 6 maanden, voor 4 % liep die duur op tot meer dan één jaar. Het is derhalve niet aangewezen de raadkamer naast haar gewone bevoegdheden met de bijkomende taak tot behandeling van zaken ten gronde te belasten.

Ook in geval van voorlopige hechtenis moet de toepassing van de voorliggende procedure kunnen worden overwogen. De voorziene verplichte tussenkomst van de advocaat is hier belangrijk. Er moet zorgvuldig over worden gewaakt dat de verdachte geïnformeerd en zonder druk zijn beslissing kan nemen. Een uitsluiting van de toepassing van de voorlopig gehechten kan evenwel niet worden voorgestaan, aangezien deze categorie verdachten bezwaarlijk kan worden uitgesloten van de mogelijkheid om een lagere straf voorgesteld te krijgen door de procureur des Konings

Zoals voormeld is de bijstand van de advocaat bij het erkennen van de schuld van primordiaal belang. Bij het concipiëren van de procedure is er over gewaakt dat er voldoende waarborgen zijn ingebouwd om te vermijden dat er sprake zou zijn van druk ten aanzien van de verdachte om het voorstel van het parket te aanvaarden. Aldus wordt gegarandeerd dat het systeem de toets aan artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (hierna E.V.R.M.) kan doorstaan. In het arrest Deweer heeft het Europees Hof te Straatsburg geoordeeld dat de vereenvoudigde afhandeling van strafzaken binnen de toepassing van artikel 6 E.V.R.M. kan vallen en werd een schending vastgesteld doordat een onredelijke dwang werd uitgeoefend op de betrokkene om afstand te doen van zijn recht op toegang tot de rechter. Opdat een voorstel tot vereenvoudigde afhandeling in overeenstemming zou zijn met het E.V.R.M. is volgens het Hof vereist dat de voordelen die door een akkoord met het openbaar ministerie kunnen worden bereikt, niet in onredelijk verband staan met de voordelen die door een proces kunnen worden bereikt (B. De Smet, “De versnelling van de strafrechtspleging met instemming van de verdachte. Is de invoering van een “guilty plea” naar Angelsaksisch model wenselijk?”, Panopticon, 1994, 420-442).

2.3. Procedure

a. Initiatiefrecht parket of verdachte of beklaagde

Het initiatief voor de toepassing van deze regeling komt toe aan het openbaar ministerie, hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van de verdachte of beklaagde of zijn advocaat. Het openbaar ministerie kan m.a.w. op verzoek van de verdachte of beklaagde of op eigen initiatief beslissen om een voorstel te formuleren in het kader van de voorliggende procedure.

de la procédure était supérieure à six mois. Dans 4 % des cas, cette durée excédait un an. Il n’est donc pas indiqué de charger la chambre du conseil de la tâche supplémentaire de traiter les affaires sur le fond en plus de ses compétences habituelles.

En cas de détention préventive également, l’application de la présente procédure doit pouvoir être envisagée. L’intervention obligatoire de l’avocat prévue est ici importante. Il faut veiller scrupuleusement à ce que le suspect puisse prendre sa décision en étant informé et sans pression. On ne peut cependant soutenir une exclusion des personnes en détention préventive de l’application du règlement étant donné que cette catégorie de suspects peut difficilement être exclue de la possibilité de se voir proposer une peine plus légère par le procureur du Roi.

Comme déjà dit, l’assistance de l’avocat lors de la reconnaissance de culpabilité est primordiale. Lors de la conception de la procédure, il a été veillé à ce que des garanties suffisantes soient intégrées afin d’éviter qu’il puisse y avoir des pressions à l’égard du suspect pour qu’il accepte la proposition du parquet. Ainsi, il est garanti que le système peut supporter le contrôle de l’article 6 de la Convention européenne de sauvegarde des droits de l’homme (ci-après C.E.D.H.). Dans l’arrêt Deweer, la Cour européenne de Strasbourg a jugé que le règlement simplifié d’affaires pénales peut entrer dans le champ d’application de l’article 6 de la C.E.D.H. et une violation a été constatée du fait qu’une contrainte déraisonnable a été exercée sur l’intéressé afin qu’il renonce à son droit d’accès à la justice. Pour qu’une proposition de règlement simplifié soit conforme à la C.E.D.H., il faut selon la Cour que les avantages qui peuvent être obtenus par un accord avec le ministère public ne soient pas déraisonnables par rapport aux avantages qui peuvent être obtenus par un procès (B. De Smet, “De versnelling van de strafrechtspleging met instemming van de verdachte. Is de invoering van een “guilty plea” naar Angelsaksisch model wenselijk?”, Panopticon, 1994, 420-442).

2.3. Procédure

a. Droit d’initiative du parquet, du suspect ou du prévenu

L’initiative d’appliquer ce règlement revient au ministère public, soit de sa propre initiative, soit à la demande du suspect ou du prévenu ou de son avocat. En d’autres termes, à la demande du suspect ou du prévenu ou de sa propre initiative, le ministère public peut décider de formuler une proposition dans le cadre de la présente procédure.

Het openbaar ministerie zal, naast de mogelijkheid om te opteren voor vervolging, voor het sepot of voor buitengerechtelijke afhandeling (minnelijke schikking en bemiddeling), beschikken over de facultatieve mogelijkheid om te beslissen de zaak via de voorliggende procedure af te handelen.

Alleen het openbaar ministerie kan de beslissing nemen om toepassing van de voorliggende procedure te maken.

b. Erkennen van schuld door de verdachte of beklaagde en afsluiten van de overeenkomst

De verdachte of beklaagde moet de schuld aan de hem ten laste gelegde feiten erkennen met bijstand van een advocaat. Het betreft een advocaat naar keuze of een hem toegewezen advocaat. Indien de beklaagde over onvoldoende inkomsten beschikt, zijn de artikelen 508/13 tot 508/18 van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de toekenning van de gedeeltelijke of volledige kosteloosheid van de juridische tweedelijnsbijstand onverminderd van toepassing

De advocaat neemt kennis van het dossier en de aan de verdachte of beklaagde ten laste gelegde feiten en licht hem in over zijn rechten, de gevolgen van het erkennen van schuld aan die feiten in de voorliggende procedure en de gevolgen ervan. De verdachte heeft ook het recht om een vertrouwelijk overleg te hebben met zijn advocaat buiten de aanwezigheid van de procureur des Konings.

De inzage van het dossier moet de dader of beklaagde en zijn advocaat in staat stellen om met kennis van zaken te oordelen of tot een erkenning van de schuld van de ten laste gelegde feiten zal worden overgegaan. Deze inzage is essentieel om de belangen en de rechten van verdediging te respecteren. De aanwezigheid van de advocaat is verplicht bij de erkenning van de schuld voor de hem tenlastegelegde feiten door de verdachte of beklaagde. De bijstand van de advocaat en de inzage van het strafdossier geeft aldus de garantie dat de verdachte of beklaagde, geïnformeerd en zonder druk, de beslissing kan nemen om het voorstel van het openbaar ministerie al dan niet te aanvaarden.

Het openbaar ministerie kan lagere straffen voorstellen dan het meende te moeten vorderen, of een straf met geheel of gedeeltelijk uitstel of probatie-uitstel of zelfs een opschorting in de voorwaarden van artikelen 3 en 8 van de wet van 29 juni 1964 inzake uitstel, opschorting en probatie. De voormelde verlaging van de straf houdt een verlaging in ten aanzien van hetgeen het openbaar ministerie meende te moeten vorderen. De erkenning

En plus de la possibilité d'opter pour des poursuites, un classement sans suite ou un règlement extrajudiciaire (transaction et médiation), le ministère public aura la possibilité facultative de décider de traiter l'affaire en passant par la présente procédure.

Seul le ministère public peut prendre la décision d'appliquer la présente procédure.

b. Reconnaissance de culpabilité par le suspect ou prévenu et conclusion de la convention

Le suspect ou le prévenu doit reconnaître sa culpabilité dans les faits qui lui sont imputés avec l'assistance d'un avocat. Il s'agit d'un avocat de son choix ou d'un avocat qui lui est désigné. Si le prévenu ne dispose pas de ressources suffisantes, les articles 508/13 à 508/18 du Code judiciaire relatifs au bénéfice de la gratuité complète ou partielle de l'aide juridique de deuxième ligne sont intégralement applicables.

L'avocat prend connaissance du dossier et des faits imputés au suspect ou au prévenu et informe celui-ci de ses droits et des conséquences de la reconnaissance de culpabilité pour ces faits dans la présente procédure. Le suspect a également le droit de se concerter confidentiellement avec son avocat hors la présence du procureur du Roi.

La consultation du dossier doit permettre au suspect ou au prévenu et son avocat de décider en connaissance de cause s'il sera procédé la reconnaissance de culpabilité des faits imputés. Cette consultation est essentielle pour respecter les droits de la défense. La présence de l'avocat est obligatoire lors de la reconnaissance par le suspect ou le prévenu de sa culpabilité dans les faits qui lui sont imputés. L'assistance de l'avocat et la consultation du dossier pénal garantissent donc que le suspect ou prévenu peut prendre la décision d'accepter ou non la proposition du ministère public en étant informé et sans pression.

Le ministère public peut proposer des peines inférieures à celles qu'il estimait devoir requérir, ou une peine assortie d'un sursis ou d'un sursis probatoire, ou même une suspension du prononcé dans le respect des conditions des articles 3 et 8 de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation. La diminution de la peine précitée consiste en une diminution par rapport à ce que le ministère

van de schuld wordt aldus in aanmerking genomen bij de voorgestelde straf.

Na het voorstel van het parket moet de verdachte of beklaagde beslissen of hij al dan niet akkoord gaat met het voorstel. De verdachte of beklaagde beschikt over een bedenktijd van maximaal tien dagen om aan het openbaar ministerie mee te delen of hij de schuld aan de hem ten laste gelegde feiten erkent en de voorgestelde straffen aanvaard.

Gaat hij akkoord, dan worden zijn verklaringen, waarmee de verdachte of beklaagde zijn schuld aan de hem tenlastegelegde feiten erkent, vastgelegd in een procesverbaal, dat wordt ondertekend door de verdachte of beklaagde en zijn advocaat, evenals door de procureur des Konings. De overeenkomst stipuleert een precieze omschrijving van de feiten en hun kwalificatie en voorziet ook de goederen en de vermogensvoordelen die moeten worden afgegeven en/of verbeurdverklaard.

In geval de verdachte nog niet naar het vonnisgerecht is verwezen, wordt in de overeenkomst ook de plaats, dag en uur bepaald van de zitting van de rechtbank, die het akkoord moet bekrachtigen. De verdachte krijgt hiervan onmiddellijk een kopie en die kennisgeving geldt als dagvaarding om te verschijnen binnen een termijn die niet korter mag zijn dan tien dagen en niet langer dan twee maanden. Is de zaak wel al vastgesteld voor de rechter ten gronde, dan wordt de overeenkomst op die zitting ter bekrachtiging voorgelegd.

c. Bekrachtiging van de overeenkomst door de rechtbank

De rechtbank bekrachtigt de afgesloten overeenkomst en spreekt de voorgestelde straffen uit bij erkenning van schuld, indien ze van oordeel is dat aan alle voorwaarden is voldaan, dat de overeenkomst op een vrije en weloverwogen manier is gesloten en met de werkelijkheid van de feiten en met hun correcte juridische kwalificatie overeenstemt en dat de door de procureur des Konings voorgestelde straffen proportioneel zijn aan de aard van de feiten, de omstandigheden waarin deze werden gepleegd, de persoonlijkheid van de beklaagde en zijn bereidheid tot vergoeding van de eventuele schade.

De rechtbank heeft twee mogelijkheden: de afgesloten overeenkomst bekrachtigen of niet, maar kan deze niet wijzigen. De rechtbank spreekt derhalve de straf uit die in de afgesloten overeenkomst is voorgesteld. Het vonnis wordt gemotiveerd overeenkomstig artikel 195 van het Wetboek van strafvordering.

public estimait devoir requérir. La reconnaissance de la culpabilité est donc prise en considération dans la peine proposée.

Après la proposition du parquet, le suspect ou le prévenu doit décider s'il marque son accord ou non sur la proposition. Le suspect ou le prévenu dispose d'un délai de réflexion de dix jours maximum pour faire savoir au procureur du Roi s'il reconnaît ou non être coupable des faits qui lui sont imputés et s'il accepte les peines proposées.

S'il est d'accord, les déclarations par lesquelles le suspect ou le prévenu reconnaît sa culpabilité à l'égard des faits qui lui sont imputés sont établies dans un procès-verbal signé par le suspect ou le prévenu et son avocat, de même que par le procureur du Roi. La convention décrit avec précision les faits et leur qualification et détermine également les objets ou avantages patrimoniaux à remettre et/ou à confisquer.

Si le suspect n'a pas encore été renvoyé vers la juridiction de jugement, la convention détermine également le lieu, le jour et l'heure de l'audience du tribunal appelé à homologuer l'accord. Le suspect en reçoit directement une copie et cette notification vaut citation à comparaître dans un délai qui ne peut être inférieur à dix jours ni supérieur à deux mois. Si l'affaire a déjà été fixée devant le juge du fond, la convention est présentée à cette audience pour homologation.

c. Homologation de l'accord par le tribunal

Le tribunal homologue l'accord conclu et prononce les peines proposées lors de la reconnaissance de culpabilité, s'il estime qu'il a été satisfait à toutes les conditions, que l'accord a été conclu de manière libre et éclairée et correspond à la réalité des faits et de leur qualification juridique et que les peines proposées par le procureur du roi sont proportionnelles à la nature des faits, aux circonstances dans lesquelles ceux-ci ont été commis, à la personnalité du prévenu et à sa volonté de réparer le dommage éventuel.

Le tribunal a deux possibilités: homologuer ou non l'accord conclu, mais il ne peut pas le modifier. Le tribunal prononce par conséquent la peine proposée dans l'accord qui a été conclu. Le jugement est motivé conformément à l'article 195 du Code d'instruction criminelle.

Wanneer de slachtoffers gekend zijn worden zij met alle passende middelen geïnformeerd van de plaats, dag en uur van de zitting en wordt een kopie van de ondertekende overeenkomst overgemaakt. De slachtoffers kunnen zich op de terechtzitting burgerlijke partij stellen en vergoeding van hun schade vragen. De schadevergoeding wordt beoordeeld in het kader van de procedure voor de rechtbank. Als de rechter de overeenkomst bekrachtigt spreekt hij zich uit over de ontvankelijkheid en gegrondheid van de burgerlijke partijstelling en spreekt hij in voorkomend geval een schadevergoeding uit. De gedaagden worden gehoord met betrekking tot de burgerlijke rechtsvordering. Zo nodig wordt een deskundige aangesteld of worden de burgerlijke belangen aangehouden overeenkomstig artikel 4 V.T.Sv.

Lorsque les victimes sont connues, elles sont informées par tout moyen approprié des lieu, jour et heure de l'audience et une copie de la convention signée leur est communiquée. Les victimes peuvent se constituer partie civile à l'audience et demander l'indemnisation du dommage qu'elles ont subi. L'indemnisation du dommage est appréciée dans le cadre de la procédure devant le tribunal. Si le juge homologue l'accord, il statue sur la recevabilité et le bien-fondé de la constitution de partie civile et prononce, le cas échéant, une indemnisation du dommage. Les personnes citées sont entendues sur l'action civile. Si nécessaire, un expert est désigné ou les intérêts civils sont réservés conformément à l'article 4 du Titre préliminaire du Code de Procédure pénale.

Er staat geen hoger beroep open tegen het vonnis op strafgebied, evenmin als tegen het vonnis waarbij de verzoek tot bekrachtiging van de afgesloten overeenkomst wordt afgewezen. Op burgerlijk gebied staat het hoger beroep wel open.

Le jugement n'est susceptible d'aucun recours sur le plan pénal, pas plus que le jugement rejetant la requête en homologation de l'accord conclu. Il est toutefois susceptible d'appel sur le plan civil.

Indien de rechtbank de overeenkomst niet bekrachtigt, dan wijst de rechtbank het verzoek af bij gemotiveerde beslissing. Alsdan wordt het dossier opnieuw ter beschikking gesteld van de procureur des Konings. In dat geval kan een nieuwe overeenkomst gesloten worden, rekening houdend met de redenen waarom de eerste rechter het verzoek tot bekrachtiging heeft afgewezen, of zelfs een verruimde minnelijke schikking. De zaak wordt toegewezen aan een andere kamer, waarin geen rechter kan zetelen die deel uitmaakte van de kamer die het verzoek tot bekrachtiging van de overeenkomst heeft afgewezen.

Si le tribunal n'homologue pas l'accord, le juge rejette la requête par décision motivée. Le dossier est alors remis à la disposition du procureur du Roi, qui saisit à nouveau le tribunal. Dans ce cas, il peut être conclu un nouvel accord, compte tenu des raisons pour lesquelles le premier juge a rejeté la requête en homologation, voire une transaction pénale élargie. L'affaire est attribuée à une autre chambre dans laquelle aucun juge ayant fait partie de la chambre qui a rejeté la requête en homologation de l'accord ne peut siéger.

d. Het slachtoffer

De bekrachtiging van de overeenkomst wordt hier niet afhankelijk gesteld van de voorafgaande vergoeding van de schade of op zijn minst van het niet-betwiste gedeelte van de schade .

Dat was vereist in het kader van een minnelijke schikking in strafzaken (216*bis*, § 4, van het Wetboek van Strafvordering), waarin het verval van de strafvordering afhankelijk wordt gesteld van de betaling van een geldsom aan de Staat. Dat is niet het geval bij deze procedure, die ongeacht de vermogenstoestand van de beklaagde moet kunnen worden toegepast.

In geval van bekrachtiging van de overeenkomst kan het slachtoffer desalniettemin een groot voordeel halen uit de procedure aangezien voornoemd slachtoffer zich kan beroepen op de erkenning van schuld die in de overeenkomst bij het dossier voorkomt.

d. La victime

L'homologation de l'accord n'est pas subordonnée ici à l'indemnisation préalable du dommage ou à tout le moins de la fraction non contestée de celui-ci.

Cette exigence s'imposait dans le cadre d'une transaction pénale (216*bis*, § 4, du Code d'instruction criminelle), qui subordonne l'extinction de l'action publique au paiement d'une somme d'argent au profit de l'État. Ce n'est pas le cas dans la présente procédure, qui doit pouvoir s'appliquer quel que soit l'état de fortune du prévenu.

En cas d'homologation de l'accord, la victime tirera néanmoins grand avantage de la procédure, puisqu'elle pourra se prévaloir de la reconnaissance de culpabilité qui figure dans la convention jointe au dossier.

Om uitspraak te doen over het verzoek tot bekrachtiging van de overeenkomst houdt de feitenrechter bovendien inzonderheid rekening met de wil van de beklaagde om de schade te herstellen. Hij kan het onderzoek van de zaak zelfs uitstellen tot een latere zitting, om de burgerlijke partij de mogelijkheid te bieden haar schade nader te bepalen of de beklaagde in staat te stellen elementen te verschaffen in verband met diens wil om die schade te herstellen.

e. Termijn om uitspraak te doen

Gelet op de specifieke aard van de procedure, lijkt het gerechtvaardigd een termijn vast te leggen om uitspraak te doen over het verzoek tot bekrachtiging van de overeenkomst. Aangezien de zaak immers opnieuw moet worden vastgesteld voor een andere kamer ingeval dat verzoek wordt verworpen, moet worden voorkomen dat de behandeling van de zaak hierdoor te veel vertraging oploopt.

Een termijn van een maand om de rechter de mogelijkheid te bieden na te gaan of aan de ad-hoc voorwaarden is voldaan, lijkt redelijk.

Die verplichting schijnt niet van die aard te zijn dat aan de uitoefening van de rechten van de verdediging van de beklaagde beperkingen worden gesteld die niet in redelijk verband van evenredigheid met de nagestreefde doelstellingen staan, in tegenstelling tot de bepalingen van artikel 216*quinquies*, § 3, inzake de procedure van onmiddellijke verschijning, vernietigd bij arrest nr. 56/2002 van 28 maart 2002 van het Arbitragehof.

Zoals bovenvermeld, is bij deze verplichting bovendien in een uitzondering voorzien: de rechtbank kan beslissen het onderzoek van de zaak tot een latere zitting uit te stellen indien een dergelijk uitstel zich opdringt om de burgerlijke partij de mogelijkheid te bieden haar schade nader te bepalen of de beklaagde in staat te stellen elementen te verschaffen in verband met diens wil om die schade te herstellen.

f. Vertrouwelijkheidsclausule

De ontwerpbepaling bevat een vertrouwelijkheidsclausule (§§ 3 & 4 *in fine*). Vertrouwelijkheid is noodzakelijk in het licht van de rechten van verdediging en beoogt ook het vertrouwen te bewerkstelligen van de verdachte of beklaagde die een erkenning van de schuld aan de tenlastegelegde feiten overweegt, het verhindert dat een geremdheid een mogelijk akkoord in de weg staat.

En outre, le juge du fond tient compte entre autres, pour statuer sur la requête d'homologation de l'accord, de la volonté du prévenu de réparer le dommage. Il peut même remettre l'examen de la cause à une audience ultérieure pour permettre à la partie civile de préciser son dommage ou au prévenu de fournir des éléments relatifs à sa volonté de réparer celui-ci.

e. Délai pour statuer

Vu la nature spécifique de la procédure, il paraît justifié de fixer un délai pour statuer sur la requête d'homologation de l'accord. En effet, l'affaire devant être refixée devant une autre chambre en cas de rejet de cette requête, il faut éviter que le retard causé dans ce cas au traitement de l'affaire soit trop important.

Un délai d'un mois pour permettre au juge de vérifier si les conditions ad hoc sont remplies paraît raisonnable.

Cette exigence ne paraît pas de nature à apporter à l'exercice des droits de défense du prévenu des limitations qui ne sont pas dans un rapport raisonnable de proportionnalité avec les objectifs poursuivis, contrairement aux dispositions de l'article 216*quinquies*, § 3, relatif à la procédure de comparution immédiate, annulées par arrêt n°56/2002 du 28 mars 2002 de la Cour d'arbitrage.

De plus, comme précisé ci-dessus, un tempérament est prévu à cette exigence: le tribunal peut décider de remettre l'examen de l'affaire à une audience ultérieure si cette remise s'impose pour permettre à la partie civile de préciser son dommage ou au prévenu de fournir des éléments relatifs à sa volonté de réparer celui-ci.

f. Déclaration de confidentialité.

La disposition en projet comporte une clause de confidentialité (§§ 3 et 4 *in fine*). La confidentialité est essentielle à la lumière des droits de la défense et vise également à instaurer la confiance chez le suspect ou le prévenu qui envisage une reconnaissance de culpabilité des faits imputés. Cela empêche qu'une inhibition vienne faire obstacle à un éventuel accord.

Zolang de overeenkomst niet is ondertekend, kunnen de stukken die in het kader van de procedure zijn opgemaakt, niet aan het dossier worden toegevoegd of worden ingezien.

Zolang het vonnis van de correctionele rechtbank of de politierechtbank houdende de bekrachtiging van de afgesloten overeenkomst, niet in kracht van gewijsde is gegaan, kunnen de stukken die werden opgemaakt (met inbegrip van de mededelingen die tijdens het overleg werden gedaan) niet ten laste van de beklaagde worden aangewend in een andere strafrechtelijke, burgerrechtelijke, administratieve, arbitrale of enige andere procedure en zijn ze niet toelaatbaar als bewijs, zelfs niet als buitengerechtelijke bekentenis. Hetzelfde geldt indien de overeenkomst niet wordt bekrachtigd door de rechtbank. De procedurestukken worden dan uit het dossier verwijderd en neergelegd ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg.

De vertrouwelijkheid heeft betrekking op de in het kader van deze procedure beschikbare stukken, met name de documenten die zijn opgemaakt, de stukken die zijn meegedeeld en de mededelingen die zijn gedaan. De ontwerptekst verbiedt enkel het gebruik ten laste van de verdachte of beklaagde. Met andere woorden. hij kan wel gebruik maken van de informatie als deze zijn verdediging ten goede komt.

Artikel 96

Dit artikel voorziet de vernummering van het huidige artikel 216 van het Wetboek van strafvordering naar artikel 215*bis*.

Artikel 97

Deze bepaling voorziet de invoeging van een Hoofdstuk IIbis, in de Eerste Titel van Boek II van het Wetboek van strafvordering, luidende “Voorafgaande erkenning van schuld”.

Artikel 98

In het ontworpen artikel 216, dat in dit hoofdstuk is opgenomen, wordt de procedure van voorafgaande erkenning van schuld uitgewerkt.

In paragraaf 1 van de ontwerpbepaling wordt voorzien dat de procureur des Konings de toepassing van de procedure van voorafgaande erkenning van schuld kan voorstellen voor feiten, die niet van aard schijnen te

Tant que l’accord n’a pas été signé, les pièces établies dans le cadre de la procédure ne peuvent être versées au dossier ou être consultées.

Aussi longtemps que le jugement du tribunal correctionnel ou du tribunal de police homologuant l’accord conclu n’a pas été coulé en force de chose jugée, les pièces établies (en ce compris les communications faites au cours de la concertation) ne peuvent être utilisés à charge du prévenu dans une autre procédure pénale, civile, administrative ou arbitrale ou dans toute autre procédure et ne sont pas admissibles comme preuve, pas même comme aveu extrajudiciaire. Il en va de même si l’accord n’est pas homologué par le tribunal. Les pièces de la procédure sont alors retirées du dossier et déposées au greffe du tribunal de première instance.

La confidentialité s’applique aux pièces disponibles dans le cadre de cette procédure, à savoir les documents qui ont été rédigés, les pièces qui ont été communiquées et les communications qui ont été faites. Le projet de texte en interdit uniquement l’utilisation à charge du prévenu ou du suspect. En d’autres termes, celui-ci peut faire usage des informations si elles profitent à sa défense.

Article 96

Cet article prévoit la renumérotation de l’actuel article 216 du Code d’instruction criminelle en article 215*bis*.

Article 97

Cette disposition prévoit l’insertion dans le Livre II, Titre premier, du Code d’instruction criminelle d’un chapitre IIbis intitulé “De la reconnaissance préalable de culpabilité”.

Article 98

La procédure de reconnaissance préalable de culpabilité est détaillée à l’article 216 en projet, repris dans ce chapitre.

Le paragraphe 1er de la disposition en projet prévoit que le procureur du Roi peut proposer l’application de la procédure de reconnaissance préalable de culpabilité pour des faits qui ne paraissent pas être de nature à

zijn dat ze gestraft moeten worden met een hoofdstraf van meer dan vijf jaar correctionele gevangenisstraf.

Paragraaf 1, derde lid voorziet dat buiten het toepassingsgebied van deze procedure vallen, de feiten:

1° die strafbaar zijn met een maximale straf van meer dan twintig jaar opsluiting (b.v. ontvoering en verberging van een minderjarige met diens dood ten gevolge – artikel 428, § 5 Strafwetboek);

2° die bedoeld zijn in de artikelen 375 tot 377 van het Strafwetboek (verkrachting);

3° die bedoeld zijn in de artikelen 379 tot 387 van het Strafwetboek (bederf van de jeugd, prostitutie, openbare schennis van de goede zeden), indien deze zijn gepleegd op of met behulp van minderjarigen;

4° die bedoeld zijn in de artikelen 393 tot 397 van het Strafwetboek (doodslag, moord,…).

De regeling kan toepassing vinden tijdens het opsporingsonderzoek en, in geval van een gerechtelijk onderzoek, na de verwijzing naar het vonnisgerecht. In paragraaf 2 wordt expliciet voorzien dat in geval van een gerechtelijk onderzoek het voorstel slechts kan worden geformuleerd na de beslissing tot verwijzing naar de correctionele rechtbank of de politierechtbank.

De procureur des Konings kan de toepassing van de procedure ook voorstellen wanneer de zaak reeds aanhangig is bij de rechtbank of het hof, voor zover er nog geen eindvonnis of eindarrest is gewezen op strafgebied. Het gaat om het beginsel dat wordt ingevoerd in artikel 216*bis*, § 2, eerste lid, voor de verruimde minnelijke schikking (cf. *infra*); een verschillende behandeling ter zake van beide procedures lijkt moeilijk te verantwoorden voor het Grondwettelijk Hof.

Paragraaf 3 expliciteert dat de verklaringen waarmee de verdachte of beklaagde de schuld aan de hem tenlastegelegde schuld erkent moeten worden afgelegd in het bijzijn van een advocaat. De advocaat neemt kennis van het dossier en de aan de verdachte of beklaagde ten laste gelegde feiten en licht hem in over zijn rechten, de gevolgen van het erkennen van schuld aan die feiten in de voorliggende procedure en de gevolgen ervan. De verdachte heeft ook het recht om een vertrouwelijk overleg te hebben met zijn advocaat buiten de aanwezigheid van de procureur des Konings.

In paragraaf 3 wordt de procedure verder geëxpliciteerd, in de fase waarin het openbaar ministerie zijn voorstel formuleert. De verdachte of beklaagde beschikt over een bedenktijd van maximaal tien dagen

devoir être punis d'un emprisonnement correctionnel principal de plus de cinq ans.

Le paragraphe 1er, alinéa 3, prévoit que n'entrent pas dans le champ d'application de cette procédure les faits:

1° passibles d'une peine maximale supérieure à vingt ans de réclusion (p.ex. l'enlèvement ou la détention d'un mineur ayant causé sa mort – article 428, § 5 du Code pénal);

2° visés aux articles 375 à 377 du Code pénal (viol);

3° visés aux articles 379 à 387 du Code pénal (corruption de la jeunesse, prostitution, outrages public aux moeurs) s'ils sont commis sur des mineurs ou à l'aide de mineurs;

4° visés aux articles 393 à 397 du Code pénal (meurtre, assassinat,…).

Le règlement peut être appliqué lors de l'information et, dans le cas d'une instruction, après le renvoi vers la juridiction de jugement. Le paragraphe 2 prévoit explicitement qu'en cas d'instruction, la proposition ne peut être formulée qu'après la décision prononçant le renvoi devant le tribunal correctionnel ou le tribunal de police.

Le procureur du Roi peut également proposer l'application de la procédure lorsque le tribunal ou la cour est déjà saisi du fait, pour autant qu'aucun jugement final ni aucun arrêt final n'ait été encore rendu au pénal. Il s'agit du principe qui est introduit dans l'article 216*bis*, § 2, alinéa 1er pour la transaction pénale élargie (cf. *infra*); une différence de traitement sur ce point entre les deux procédure paraîtrait difficilement justifiable devant la Cour constitutionnelle.

Le paragraphe 3 précise que les déclarations par lesquelles le suspect ou prévenu reconnaît être coupable des faits qui lui sont imputés doivent être faites en présence d'un avocat. L'avocat prend connaissance du dossier et des faits imputés au suspect ou au prévenu et informe celui-ci de ses droits et des conséquences de la reconnaissance de culpabilité pour ces faits dans la présente procédure. Le suspect a également le droit de se concerter confidentiellement avec son avocat hors la présence du procureur du Roi.

Le paragraphe 3 continue d'expliciter la procédure, dans la phase où le ministère public formule sa proposition. Le suspect ou le prévenu dispose d'un délai de réflexion de dix jours maximum pour faire savoir au

om aan het openbaar ministerie mee te delen of hij de schuld aan de hem ten laste gelegde feiten erkent en de voorgestelde straffen aanvaard. Het openbaar ministerie kan lagere straffen voorstellen dan het meende te moeten vorderen, tot een maximumstraf van vijf jaar correctionele gevangenisstraf (§ 1, tweede lid). Indien de verdachte of de beklaagde het voorstel aanvaardt wordt dit vastgelegd in een overeenkomst, dat in voorkomend geval ook geldt als dagvaarding om te verschijnen voor de rechtbank, die de afgesloten overeenkomst moet bekrachtigen.

Paragraaf 3, laatste lid voorziet verder dat wanneer de slachtoffers gekend zijn zij met alle passende middelen geïnformeerd worden van de plaats, dag en uur van de zitting en een kopie van de ondertekende overeenkomst, houdende het afgesloten akkoord tussen openbaar ministerie en verdachte of beklaagde, wordt overgemaakt. De slachtoffers kunnen zich op de terechtzitting van de rechtbank, die het afgesloten akkoord dient te bekrachtigen, burgerlijke partij stellen en vergoeding van hun schade vragen.

Paragraaf 4 handelt over de procedure in de fase voor de rechtbank.

De rechtbank hoort:

— de beklaagde en zijn advocaat over de afgesloten overeenkomst en de erkende feiten;

— in voorkomend geval, het slachtoffer (die zich burgerlijke partij kan stellen) en zijn advocaat over de feiten en de vergoeding van de schade;

— in voorkomend geval, de gedaagden (burgerlijke aansprakelijke en tussenkomende partijen) met betrekking tot de burgerlijke rechtsvordering (zie advies van de Raad van State, nr 80).

De rechtbank bekrachtigt de afgesloten overeenkomst en spreekt de voorgestelde straffen uit bij erkenning van schuld, indien ze van oordeel is dat aan alle voorwaarden is voldaan, of de overeenkomst op een vrije en weloverwogen manier is gesloten en met de werkelijkheid van de feiten en met hun correcte juridische kwalificatie overeenstemt en dat de door de procureur des Konings voorgestelde straffen proportioneel zijn aan de aard van de feiten, de omstandigheden waarin deze werden gepleegd, de persoonlijkheid van de beklaagde en zijn bereidheid tot vergoeding van de eventuele schade.

Indien de rechtbank de overeenkomst niet bekrachtigt, dan wijst de rechtbank het verzoek af bij gemotiveerde beslissing. Alsdan wordt het dossier opnieuw

procureur du Roi s'il reconnaît ou non être coupable des faits qui lui sont imputés et s'il accepte les peines proposées. Le ministère public peut proposer des peines inférieures à celles qu'il estimait devoir requérir, jusqu'à une peine maximale de cinq ans d'emprisonnement correctionnel (§ 1er, alinéa 2). Si le suspect ou l'inculpé accepte la proposition, le fait est acté dans une convention qui, le cas échéant, a également valeur de citation à comparaître devant le tribunal, qui doit homologuer l'accord conclu.

Le paragraphe 3, dernier alinéa, prévoit en outre que lorsque les victimes connues, elles sont informées par tout moyen approprié des lieu, jour et heure de l'audience et qu'une copie de la convention signée, contenant l'accord conclu entre le ministère public et le suspect ou le prévenu, leur est communiquée. Les victimes peuvent se constituer partie civile à l'audience du tribunal, qui doit homologuer l'accord conclu, et demander l'indemnisation du dommage qu'elles ont subi.

Le paragraphe 4 traite de la procédure dans la phase devant le tribunal.

Le tribunal entend:

— le prévenu et son avocat sur l'accord conclu;

— le cas échéant, la victime (qui peut se constituer partie civile) et son avocat sur les faits et sur la réparation du dommage;

— le cas échéant, les personnes citées (civilement responsables, parties intervenantes) sur l'action civile (cf. avis du Conseil d'État, n°80).

Le tribunal homologue l'accord conclu et prononce les peines proposées lors de la reconnaissance de culpabilité, s'il estime qu'il est satisfait à toutes les conditions, ou que l'accord a été conclu de manière libre et éclairée et qu'il correspond à la réalité des faits et de leur qualification juridique et que les peines proposées par le procureur du Roi sont proportionnelles à la nature des faits, aux circonstances dans lesquelles ceux-ci ont été commis, à la personnalité du prévenu et à sa volonté de réparer le dommage éventuel.

Si le tribunal n'homologue pas l'accord, le juge rejette la requête par décision motivée. Le dossier est alors remis à la disposition du procureur du Roi. Un nouvel

ter beschikking gesteld van de procureur des Konings. Er kan eventueel een nieuwe overeenkomst afgesloten worden, rekening houdend met de redenen waarom de eerste rechter het verzoek tot bekrachtiging heeft afgewezen, of zelfs een verruimde minnelijke schikking. De zaak wordt opnieuw aanhangig gemaakt voor een anders samengestelde kamer van de rechtbank, waarin geen rechter kan zetelen die deel uitmaakte van de kamer die het verzoek tot bekrachtiging van de overeenkomst heeft afgewezen.

Op aangeven van de Raad van State wordt in artikel 216, § 4, zevende lid gepreciseerd, in de hypothese dat het verzoek tot bekrachtiging van de overeenkomst wordt afgewezen en de procedurestukken uit het dossier worden verwijderd, dat deze stukken niet ten laste van de verdachte of beklaagde kunnen worden aangewend in een andere strafrechtelijke procedure noch in een burgerrechtelijke, administratieve, arbitrale of enige andere procedure en zijn ze niet toelaatbaar als bewijs, zelfs niet als buitengerechtelijke bekentenis. Dit geldt zolang de overeenkomst niet is bekrachtigd door een vonnis of arrest dat in kracht van gewijsde is gegaan.

In antwoord op de opmerkingen van de Raad van State kan er worden op gewezen dat de in het kader van de procedure uitgesproken straffen zullen worden opgenomen in het strafregister op grond van artikel 590, eerste lid, 1°, van het Wetboek van strafvordering,

Paragraaf 5 expliciteert dat de rechtbank uitspraak doet over het verzoek tot bekrachtiging, hetzij tijdens de zitting, hetzij binnen een maand na de eerste zitting, behalve bij een uitstel van het onderzoek van de zaak tot een latere zitting teneinde de burgerlijke partij in staat te stellen haar belangen te verdedigen (cf. advies van de Raad van State, nr 83).

De arbeidsauditeur en de federale procureur en de procureur-generaal bij het hof van beroep beschikken over dezelfde bevoegdheid in de aan hen toebedeelde dossiers (paragraaf 6 van de ontwerpbepaling).

De procureur-generaal kan die immers niet alleen uitoefenen in geval van het specifiek bedoelde voorrecht van rechtsmacht, maar bijvoorbeeld ook in geval van evocatie door het hof van beroep (artikel 215 van het Wetboek), indien dat zich als eerste ten gronde zou uitspreken.

accord peut éventuellement être conclu, compte tenu des raisons pour lesquelles le premier juge a rejeté la requête en homologation, voire une transaction pénale élargie. L'affaire est à nouveau portée devant une chambre du tribunal composée autrement, dans laquelle aucun juge ayant fait partie de la chambre qui a rejeté la requête en homologation de l'accord ne peut siéger.

Sur indication du Conseil d'État, il est précisé à l'article 216, § 4, alinéa 7, que dans l'hypothèse où la requête en homologation de l'accord est rejetée et les pièces de la procédure sont retirées du dossier, que ces pièces ne peuvent être utilisées à charge du suspect ou du prévenu dans une autre procédure pénale, civile, administrative ou arbitrale ou dans toute autre procédure et ne sont pas admissibles comme preuve, pas même comme aveu extrajudiciaire. Il en est ainsi tant que l'accord n'aura pas été homologué par jugement ou arrêt coulé en force de chose jugée.

En réponse aux remarques du Conseil d'État, il peut être souligné que les peines prononcées dans le cadre de la procédure seront enregistrées dans le casier judiciaire sur la base de l'article 590, alinéa 1er, 1°, du Code d'instruction criminelle.

Le paragraphe 5 précise que le tribunal statue sur la requête en homologation soit séance tenante, soit dans le mois de la première audience, sauf en cas de remise de l'examen de l'affaire à une audience ultérieure pour permettre à la partie civile de défendre ses intérêts (cf. avis du Conseil d'État, n°83).

L'auditeur du travail, le procureur fédéral et le procureur général près la cour d'appel disposent de la même compétence dans les dossiers qui leur sont attribués (paragraphe 6 de la disposition en projet).

Le procureur général peut en effet l'exercer non seulement dans le cas du privilège de juridiction spécifiquement visé mais, par exemple, en cas d'évocation par la cour d'appel (article 215 du Code), cas où celle-ci se prononcera la première au fond.

Bepaling betreffende beperking van het verruimd verval van de strafvordering tegen betaling van een geldsom (VVSBG) (artikel 216bis, § 2, eerste lid van het Wetboek van Strafvordering)

Artikel 99

De lege lata, kan het openbaar ministerie gebruik maken van de mogelijkheid van verruimd verval van de strafvordering tegen betaling van een geldsom (VVSBG) "voor zover er nog geen vonnis of arrest is uitgesproken dat kracht van gewijsde heeft verkregen", dus zelfs wanneer de zaak aanhangig is bij het Hof van Cassatie, in voorziening tegen een eindarrest van het hof van beroep.

De ervaring heeft uitgewezen dat, ongeacht de goede redenen die het openbaar ministerie kan hebben om tot in een gevorderd stadium van de procedure een minnelijke schikking te treffen (inzonderheid de vrees voor een verjaring van de strafvordering of een overschrijding van de redelijke termijn), die mogelijkheid het rechtsgevoel kan aantasten, omdat de indruk kan worden gewekt dat een veroordeelde het akkoord om een door een rechtbank uitgesproken veroordeling te vermijden heeft "afgekocht", in weerwil van de gelijkheid van de burgers voor de wet.

Artikel 99 van dit ontwerp (cf. commentaar *supra*) strekt derhalve ertoe niet langer de mogelijkheid te bieden dergelijke minnelijke schikking te treffen nadat een eindvonnis – en geen tussenvonnis – ten gronde is gewezen wat de strafbepalingen betreft.

Het zou niet opportuun zijn geweest om veeleer het tijdstip van het sluiten van de debatten in aanmerking te nemen, aangezien op een heropening van de debatten nog een lange periode kan volgen alvorens het eindvonnis wordt gewezen.

De bevoegdheid van de procureur-generaal in hoger beroep (art. 216*bis*, § 3) moet echter niet worden opgeheven, want hij zal ze verder kunnen blijven uitoefenen, inzonderheid wanneer de zaak aanhangig is bij de kamer van inbeschuldigingstelling in het stadium van de regeling van de rechtspleging of in geval van evocatie van een zaak door het hof van beroep.

De inschrijving in het Strafregister van de beslissingen tot vaststelling van dat soort verval van de strafvordering is het onderwerp van de wijzigingen aan artikelen 590 en 594 van het Wetboek (cf. *infra*).

Disposition relative à la limitation de l'extinction de l'action publique moyennant le paiement d'une somme d'argent (EEAPS) (article 216bis, § 2, alinéa 1er du Code d'instruction criminelle)

Article 99

De lege lata, la faculté d'extension de l'extinction de l'action publique moyennant le paiement d'une somme d'argent (EEAPS) peut être exercée par le ministère public "pour autant qu'aucun jugement ou arrêt ne soit intervenu qui a acquis force de chose jugée", soit même lorsque l'affaire est pendante devant la Cour de cassation, sur pourvoi contre un arrêt définitif de la cour d'appel.

L'expérience a montré que quelles que soient les bonnes raisons que peut avoir le ministère public de conclure une transaction jusqu'à un stade avancé de la procédure (notamment la crainte d'une prescription de l'action publique ou un dépassement du délai raisonnable), cette faculté peut heurter le sentiment de justice, pouvant donner l'impression qu'un condamné a "acheté" l'accord qui lui permet d'éviter une condamnation prononcée par un tribunal, au mépris de l'égalité des citoyens devant la loi.

L'article 99 du présent projet (cf. commentaire *supra*) vise dès lors à ne plus permettre de conclure une telle transaction après qu'un jugement définitif – et non interlocutoire – a été rendu au fond quant aux dispositions pénales.

Il n'aurait pas été opportun de retenir plutôt le moment de la clôture des débats, une réouverture des débats pouvant encore être suivie d'une longue période avant que ne soit rendu le jugement définitif.

La compétence du procureur général en degré d'appel (art. 216*bis*, § 3) ne doit pas être supprimée pour autant, car il continuera à pouvoir l'exercer notamment quand l'affaire est pendante devant la chambre des mises en accusation au stade du règlement de la procédure ou en cas d'évocation par la cour d'appel.

L'inscription au casier judiciaire des décisions constatant ce type d'extinction de l'action publique fait l'objet des modifications aux articles 590 et 594 du Code (cf. *infra*).

Bepalingen tot wijziging van het Wetboek van strafvordering betreffende het onmiddellijke cassatieberoep inzake de regeling van de rechtspleging en de controle op de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden (235bis en 235ter van het Wetboek van Strafvordering

Artikelen 100 en 101

cf. commentaar van artikel 116 (wijziging van artikel 420 van het Wetboek van Strafvordering)

De opheffing van de mogelijkheid van onmiddellijk cassatieberoep tegen de beslissingen genomen in toepassing van de artikelen 135, 235*bis* en 235*ter* van het Wetboek van Strafvordering impliceert de opheffing van de artikelen 235*bis*, *§* 6 en 235*ter*, § 6 van het Wetboek van Strafvordering.

Bepalingen tot wijziging van de artikelen 326 tot 337 en 356 van het Wetboek van Strafvordering betreffende de rechtspleging voor het hof van assisen

Artikelen 102 tot 115

a) Deelneming van het hof aan het beraad over de schuldvraag (artikelen 326 tot 337 van het Wetboek van Strafvordering)

Artikelen 102 tot 114

Dit ontwerp beoogt een aantal wijzigingen in de rechtspleging voor het hof van assisen. Zij liggen in het verlengde van het Justitieplan “Een efficiëntere Justitie voor meer rechtvaardigheid” van de minister van Justitie, van maart 2015. Dat Plan concludeert: “De assisenprocedure is zwaar, de samenstelling van de jury is niet steeds representatief voor de diversiteit van onze samenleving is en de risico’s op pogingen tot beïnvloeding van de juryleden door bedreiging of geweld op hun familie en naasten, zijn in het geval van zware en georganiseerde criminaliteit niet denkbeeldig.

Bovendien is in complexe dossiers, waarin bijvoorbeeld gespecialiseerde en technische onderzoeksmethoden werden aangewend, ook de specialisatie en ervaring van de beroepsrechter een meerwaarde tegenover de volksjury, om de waarde en de wettigheid van het aangeleverde bewijs correct te kunnen inschatten. Tot slot brengt deze procedure voor justitie een bijzonder zware kost met zich mee voor de organisatie van het proces en de noodzakelijke beveiligingsmaatregelen.

Dispositions modifiant le Code d’instruction criminelle en ce qui concerne le pourvoi en cassation immédiat quant au règlement de la procédure et au contrôle de l’application des méthodes particulières de recherche (235bis et 235ter du Code d’Instruction criminelle)

Articles 100 et 101

cf. commentaire de l’article 116 (modification de l’article 420 du Code d’instruction criminelle

L’abrogation de la possibilité de se pourvoir immédiatement en cassation contre les décisions prises en application des articles 135, 235*bis* et 235*ter* du Code d’instruction criminelle implique l’abrogation des articles 235*bis*, *§* 6, et 235*ter*, § 6, du Code d’instruction criminelle.

Dispositions modifiant les articles 326 à 337 et 356 du Code d’instruction criminelle relatifs à la procédure devant la cour d’assises

Articles 102 à 115

a) Participation de la cour au délibéré sur la culpabilité (articles 326 à 337 du Code d’instruction criminelle)

Articles 102 à 114

Le présent projet vise à apporter une série de modifications à la procédure de la cour d’assises. Elles s’inscrivent dans le cadre tracé par le Plan justice “Une plus grande efficience pour une meilleure justice” du ministre de la Justice de mars 2015. Ce Plan constate notamment que “La procédure d’assises est lourde, la composition du jury n’est pas toujours représentative de la diversité de notre société et les risques de tentatives d’influencer les jurés par la menace ou la violence sur leur famille et leurs proches ne relèvent pas de la fiction lorsqu’il s’agit de criminalité grave et organisée.

En outre, dans des dossiers complexes, où par exemple des méthodes de recherche spécialisées et techniques ont été utilisées, la spécialisation et l’expérience du juge professionnel constituent également une plus-value par rapport au jury populaire pour pouvoir estimer correctement la valeur et la légitimité de la preuve fournie. Enfin, cette procédure engendre pour la justice des coûts particulièrement élevés pour l’organisation du procès et les indispensables mesures de sécurité.

De wet van 21 december 2009 heeft de procedure reeds aangepast, met name aan de vereisten van een eerlijke procesvoering in de zin van artikel 6 van het E.V.R.M. (meer bepaald wat betreft de motivering van de uitspraken van de jury). Deze wetswijziging heeft echter geen antwoord geboden op de steeds weerkerende kritieken op de assisenprocedure.

Daarom worden in ieder geval maatregelen genomen om de bestaande procedure aan te passen, met name om de deelname van de beroepsrechters aan de deliberatie over de schuldvraag te voorzien. De voorstellen die reeds in 2005 door de toenmalige Commissie voor de hervorming van het hof van assisen werden geformuleerd zullen hier als inspiratiebron gelden." (nrs 177 en 178).

De wetswijziging van 2009 heeft in het bijzonder het beslissingsproces een uitermate gekunsteld karakter bezorgd, vermits de beroepsrechters een beslissing moeten motiveren waaraan zij geen deel hebben gehad. Indien zij vaststellen dat de redenen van de gezworenen om de beschuldigde schuldig te verklaren tegenstrijdig of irrelevant zijn, kunnen zij weliswaar de zaak naar een nieuwe zitting verwijzen (art.336 van het wetboek), maar dat brengt een aanzienlijk verlies aan middelen mee.

Het ontwerp voorziet derhalve erin dat de magistraten van het hof betrokken worden bij het beraad over de schuldvraag jegens de beschuldigde. Zij vormen samen met de jury een "college", dat identiek is aan het college dat zij de lege lata vormen voor de bepaling van de straf (art.343 van het wetboek). De artikelen 2 tot 17 voorzien in de nodige aanpassingen van het Wetboek van Strafvordering.

Sommigen vrezen dat het hof een buitengewone invloed zou kunnen uitoefenen op de jury, in die mate zelfs dat het hof van assisen wordt uitgehold.

Er kan in eerste instantie worden opgemerkt dat elke gezworene bij afwezigheid van die magistraten een dergelijke invloed kan uitoefenen. Getuige daarvan is de zaak waarin de 14de kamer van het hof van beroep te Brussel, wegens de schending van het geheim van de beraadslaging, een gezworene heeft veroordeeld die bij een journalist erover had opgeschept dat hij de jury had gemanipuleerd om ervoor te zorgen dat de beschuldigde ten onrechte werd vrijgesproken, zulks om zich te wreken voor de arrestatie van zijn vader, een gebeurtenis die hem in zijn kindertijd had getraumatiseerd (arrest van 5 november 2013, ref. 2012CO351).

Langs de andere kant kan de onderlinge controle van de drie beroepsrechters – de voorzitter van het hof en zijn twee assessoren die afkomstig zijn uit een ander

La loi du 21 décembre 2009 a déjà adapté la procédure notamment aux exigences d'un procès équitable au sens de l'article 6 de la C.E.D.H. (plus particulièrement en ce qui concerne la motivation des décisions du jury). Cette réforme n'a toutefois pas apporté de réponse aux critiques récurrentes émises à l'égard de la procédure d'assises.

C'est pourquoi des mesures sont prises à tout le moins pour adapter la procédure existante, c'est-à-dire pour prévoir la participation des juges professionnels à la délibération sur la culpabilité. Les propositions formulées dès 2005 par la Commission de réforme de la cour d'assises instituée à l'époque serviront ici de source d'inspiration." (n°177 et 178).

La réforme de 2009 a, en particulier, rendu éminemment artificiel le processus décisionnel, puisque les juges professionnels sont appelés à motiver une décision à laquelle ils n'ont pas participé. S'ils constatent que les motifs des jurés pour déclarer l'accusé coupable sont contradictoires ou non pertinents, ils peuvent certes renvoyer l'affaire à la session suivante (art.336 du Code), mais cela entraîne une déperdition considérable de moyens.

Le projet prévoit dès lors d'associer les magistrats de la cour au délibéré sur la culpabilité de l'accusé. Ils constituent avec le jury un "collège" identique à celui qu'ils forment *de lege lata* pour la détermination de la peine (art. 343 du Code). Le projet procède aux adaptations du Code d'instruction criminelle nécessaires.

D'aucuns craignent l'influence excessive que pourrait selon eux exercer la cour sur le jury jusqu'à dénaturer la cour d'assises.

On peut tout d'abord relever qu'en l'absence de ces magistrats, tout juré est susceptible d'exercer une telle influence. En témoigne la condamnation par la 14ème chambre de la cour d'appel de Bruxelles, du chef de violation du secret du délibéré, d'un juré qui s'était vanté auprès d'un journaliste d'avoir manipulé le jury pour provoquer l'acquittement indu de l'accusé, dans le but de se venger de l'arrestation de son père, événement qui l'avait traumatisé dans son enfance (arrêt du 5 novembre 2013, réf. 2012CO351).

D'autre part, le contrôle mutuel qu'exercent les trois juges professionnels – le président de la cour et ses deux assesseurs, qui ne proviennent pas du même

korps en bijgevolg geen enkele hiërarchische band met hem hebben – verhinderen dat een van hen een buitengewone invloed uitoefent op de jury, gesteld dat hij of zij daartoe in de verleiding zouden komen.

Het ontwerp wijzigt de artikelen 326 tot 337 van het Wetboek van Strafvordering, teneinde te voorzien in de deelname van de magistraten van het hof van assisen aan de beraad over de schuldvraag.

De modaliteiten van de stemming worden daarentegen niet gewijzigd: het hof stemt niet over de schuld – tenzij de beschuldigde bij eenvoudige meerderheid (van zeven stemmen op twaalf) aan het hoofdfeit schuldig wordt verklaard – en kan de zaak naar een nieuwe zitting verwijzen indien het eenparig overtuigd is dat de gezworenen zich kennelijk hebben vergist betreffende de voornaamste redenen waarom ze de beschuldigde schuldig hebben bevonden (artikelen 335 en 336 van het Wetboek van strafvordering).

b) Verzet inzake assisen (artikel 356 van het Wetboek van Strafvordering)

Artikel 115

Artikel 356 van het Wetboek van Strafvordering wordt vervolledigd, om te verduidelijken dat het verzet aangetekend tegen de arresten van het hof van assisen als ongedaan wordt beschouwd in de gevallen omschreven in artikel 358, met uitzondering van artikel 187, § 6.

Bepalingen tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering betreffende het cassatieberoep

Artikelen 116 tot 119

a) Bepaling tot wijziging van artikel 420 van het Wetboek van Strafvordering betreffende het onmiddellijke cassatieberoep inzake de regeling van de rechtspleging en de controle op de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden (235bis en 235ter van het Wetboek van Strafvordering)

Artikel 116 (+ 100 en 101)

De wildgroei van de uitzonderingen op dat grondbeginsel volgens hetwelk de ontvankelijkheid van cassatieberoep tegen de voorbereidende beslissingen en beslissingen van onderzoek pas mogelijk is na het eindarrest of het eindvonnis, is een van de oorzaken van de verzadiging van het Hof.

corps et n'ont, partant, aucun lien hiérarchique avec lui – est de nature à empêcher que l'un d'eux exerce une influence excessive sur le jury, à supposer qu'il lui en vienne la tentation.

Le projet modifie les articles 326 à 337 du Code d'instruction criminelle pour prévoir la participation des magistrats de la cour d'assises au délibéré sur la culpabilité.

En revanche, les modalités du vote ne sont pas modifiées: la cour ne vote pas sur la culpabilité – sauf si l'accusé n'est déclaré coupable du fait principal qu'à la simple majorité (de sept voix sur douze) - et peut renvoyer l'affaire à la session suivante si elle est unanimement convaincue que les jurés se sont manifestement trompés concernant les principales raisons pour lesquelles ils ont déclaré l'accusé coupable (articles 335 et 336 du Code d'instruction criminelle).

b) Opposition en matière d'assises (article 356 du Code d'instruction criminelle)

Article 115

L'article 356 du Code d'instruction criminelle est complété afin de préciser que l'opposition formée contre les arrêts de la cour d'assises sera déclarée non avenue dans les cas décrits à l'article 358, par exception à l'article 187, § 6.

Dispositions modifiant le Code d'instruction criminelle en ce qui concerne le pourvoi en cassation

Articles 116 à 119

a) Disposition modifiant l'article 420 du Code d'instruction criminelle en ce qui concerne le pourvoi en cassation immédiat quant au règlement de la procédure et au contrôle de l'application des méthodes particulières de recherche (235bis et 235ter du Code d'Instruction criminelle)

Article 116 (+ 100 et 101)

La prolifération des exceptions au principe de base selon lequel la recevabilité du pourvoi contre les décisions préparatoires et d'instruction n'est ouverte qu'après l'arrêt ou le jugement définitif, est une des causes de l'engorgement de la Cour.

De schrapping van het onmiddellijk cassatieberoep tegen beslissingen gewezen met toepassing van de artikelen 135, 235*bis* en 235*ter* van het Wetboek van Strafvordering strekt ertoe de afgeleiden die verband houden met de ontwikkeling van het proces tijdens het proces te voorkomen.

Het gaat om een maatregel die met aandrang werd voorgesteld in het "Overzicht van de wetten die voor de hoven en de rechtbanken moeilijkheden bij de toepassing of de interpretatie ervan hebben opgeleverd" voorgelegd op 17 oktober 2014 door de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie aan het Parlementair Comité belast met de wetsevaluatie (verslag 2013-2014 DOC 54-0435/001 blz. 31 tot 33, zoals in zijn verslag van het vorige jaar.

Zij strekt tevens ertoe een einde te maken aan de negatieve gevolgen van de verlenging van de rechtspleging betreffende de voorlopige hechtenis en de redelijke termijn.

Dat resulteert niet in een verzwakking van de controle van de wettelijkheid van de rechtspleging, maar in de verdaging van die controle naar het einde van het proces, het enige tijdstip waarop een volledig overzicht bestaat en de echte impact van de aangevoerde onregelmatigheden op de rechtspleging kan worden vastgelegd.

Een dergelijke oplossing zou het Hof een zware last ontnemen, waarvan het aantal verworpen cassatieberoepen de overbodigheid aantoont.

De mogelijkheid van onmiddellijk cassatieberoep tegen de beslissingen genomen in toepassing van de artikelen 135, 235*bis* en 235*ter* van het Wetboek van Strafvordering wordt dus opgeheven, hetgeen de opheffing impliceert van de artikelen 235*bis*, § 6 en 235*ter*, § 6 van het Wetboek van Strafvordering (cf. *infra*).

b) Rechten van de Mens (artikel 442bis van het Wetboek van Strafvordering)

Artikel 117

Bij een zaak hangende voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna "het E.H.R.M.") kan de Belgische Regering tot een minnelijke schikking komen, door de schending van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden of de aanvullende protocollen (hierna "het Europees Verdrag") te erkennen en aan het E.H.R.M. een becijferd voorstel tot minnelijke schikking te vragen, of de zaak bij het E.H.R.M. aanhangig te

La suppression du pourvoi immédiat contre les arrêts rendus en application des articles 135, 235*bis* et 235*ter* du Code d'instruction criminelle a pour but d'éviter les dérives liées au développement du procès fait dans le procès.

Il s'agit d'une mesure suggérée avec insistance dans le Relevé des lois qui ont posé des difficultés d'application ou d'interprétation pour les cours et tribunaux, présenté le 17 octobre 2014 par le procureur général près la Cour de cassation au Comité parlementaire chargé du suivi législatif (rapport 2013-2014, DOC 54-0435/001 pg 31 à 33), tout comme dans son rapport de l'année précédente.

Elle vise aussi à pallier les conséquences négatives de l'allongement des procédures sur la détention préventive et sur le délai raisonnable.

Il n'en résulte toutefois pas un affaiblissement du contrôle de légalité de la procédure mais seulement le report de ce contrôle à la fin du procès, qui est le seul moment où, disposant d'une vue d'ensemble, l'on peut mesurer l'impact véritable, sur la procédure, des irrégularités invoquées.

Une telle solution soulagerait la Cour d'un fardeau énorme et dont le nombre de pourvois rejetés indique qu'il est inutile.

La possibilité de se pourvoir immédiatement en cassation contre les décisions prises en application des articles 135, 235*bis* et 235*ter* du Code d'instruction criminelle est donc abrogée, ce qui implique l'abrogation des articles 235*bis*, § 6, et 235*ter*, § 6, du Code d'instruction criminelle (cf. *infra*).

b) Droits de l'Homme (article 442bis du Code d'instruction criminelle)

Article 117

Dans le cadre d'une affaire pendante devant la Cour européenne des droits de l'homme (ci-après "la C.E.D.H."), le gouvernement belge peut parvenir à un règlement amiable, moyennant la reconnaissance de la violation de la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (ci-après "la Convention européenne") ou des protocoles additionnels et en sollicitant l'envoi par la C.E.D.H. d'une proposition chiffrée de règlement amiable, ou peut saisir

maken door een unilaterale verklaring met het verzoek de zaak te schrappen in ruil voor de erkenning van de schending van het Europees Verdrag en de betaling van een billijke vergoeding.

De vraag stelt zich welke de weerslag is van een dergelijke minnelijke schikking of unilaterale verklaring van de Regering op de mogelijkheid de heropening van de rechtspleging te vragen.

Artikel 442*bis* van het Wetboek van Strafvordering vereist voor de heropening van de rechtspleging immers een definitief arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat vaststelt dat het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden of de aanvullende protocollen (...) geschonden zijn.

Die bepaling laat de rechtsvraag onbeantwoord naar de gelijkwaardigheid tussen een arrest dat de schending vaststelt en de minnelijke schikking met erkenning van die schending of de unilaterale verklaring met eenzelfde erkenning. Door die onzekerheid verwerpt de verzoeker doorgaans het voorstel tot minnelijke schikking en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens vindt het niet aangewezen om de zaak van de rol te schrappen louter op grond van een dergelijke unilaterale verklaring (zie EHRM, Hakimi t/ België, 29 juni 2010; vgl. EHRM, Pirali Orujov t/ Azerbaïdjan, 3 februari 2011; EHRM, Saric e.a. *X*/ Kroatië, 18 oktober 2011; EHRM, Rozhin *X*/ Rusland, 6 december 2011), wat onder meer nadelig is voor het snelle verloop van de procedure en voor de werklast van het Hof van Cassatie.

Het ontwerp beoogt hieraan te verhelpen door artikel 442*bis* van het Wetboek van Strafvordering aan te passen, met name door uitdrukkelijk te bepalen dat de heropening van de rechtspleging ook kan worden gevraagd bij de beslissing of het arrest waarbij het E.V.R.M. akte neemt van de minnelijke schikking tussen de partijen en waarin de Belgische Regering deze schending erkent, overeenkomstig artikel 39 van het Europees Verdrag, of waarbij het akte neemt van de unilaterale verklaring van erkenning van die schending, overeenkomstig artikel 37, § 1, van het Europees Verdrag en bijgevolg beslist de zaak van de rol te schrappen.

Deze aanvulling wordt gevolgd door de precisering dat de aanvraag tot heropening niet ontvankelijk is wanneer de regering aantoont dat de veroordeelde akkoord ging met de minnelijke schikking, dat dit akkoord is uitgevoerd en dat de vaststelling van de schending niet van die aard is een ernstige twijfel te doen ontstaan over de uitkomst van de bestreden rechtspleging.

la C.E.D.H. d'une déclaration unilatérale sollicitant la radiation de l'affaire en contrepartie de la reconnaissance de la violation de la Convention européenne et le versement d'une satisfaction équitable.

La question se pose de l'incidence d'un tel règlement amiable ou d'une telle déclaration unilatérale du gouvernement sur la possibilité de demander la réouverture de la procédure.

En effet, l'article 442*bis* du Code d'instruction criminelle requiert pour la réouverture de la procédure un arrêt définitif de la Cour européenne des droits de l'homme établissant que la Convention européenne de sauvegarde des droits et des libertés fondamentales ou des protocoles additionnels (...) ont été violés.

Cette disposition laisse ouverte, en droit, la question de l'équivalence entre un arrêt de constat de violation et le règlement amiable comportant une reconnaissance de cette violation ou la déclaration unilatérale comportant une même reconnaissance. En raison de cette incertitude, le requérant rejette en règle générale la proposition de règlement amiable et la Cour européenne des droits de l'homme estime inopportun de rayer l'affaire du rôle sur la seule base d'une telle déclaration unilatérale (cf. C.E.D.H., Hakimi c. Belgique, 29 juin 2010; rappr. C.E.D.H., Pirali Orujov c. Azerbaïdjan, 3 février 2011; C.E.D.H., Saric et autres c. Croatie, 18 octobre 2011; C.E.D.H., Rozhin c. Russie, 6 décembre 2011), ce qui est notamment préjudiciable en termes de célérité de la procédure et d'encombrement de la Cour de cassation.

Le projet vise à y remédier en adaptant l'article 442*bis* du Code d'instruction criminelle, notamment en disposant expressément que la réouverture de la procédure peut également être demandée en cas de décision ou d'arrêt par lequel la C.E.D.H. prend acte du règlement amiable auquel sont parvenues les parties et aux termes duquel le gouvernement belge reconnaît pareille violation, conformément à l'article 39 de la Convention européenne, ou par lequel elle prend acte de la déclaration unilatérale de reconnaissance de ladite violation, conformément à l'article 37, § 1er, de la Convention européenne, et décide, par voie de conséquence, de rayer l'affaire du rôle.

Cet ajout est suivi de la précision que la demande en réouverture est irrecevable lorsque le gouvernement rapporte la preuve que le condamné a marqué son accord sur une réparation amiable, que cet accord a été exécuté et que le constat de violation n'est pas de nature à créer un doute sérieux quant au résultat de la procédure critiquée.

In het verslag van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie aan het Comité belast met de wetsevaluatie van 2014, is aangedrongen op een wetswijziging in die zin.

c) Onttrekking (artikelen 545 en 548 van het Wetboek van Strafvordering)

Artikelen 118 en 119

Vóór de wetswijziging door de wet van 12 maart 1998 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek en het Wetboek van Strafvordering inzake de procedure tot onttrekking van de zaak aan de rechter, bepaalde artikel 545 Wetboek van Strafvordering:

"Na inzage van het verzoekschrift en van de stukken doet de kamer van het Hof van Cassatie die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken, einduitspraak, behoudens verzet, of beveelt dat alles zal worden meegedeeld".

Deze wetsbepaling liet het Hof van Cassatie toen de keuze om ofwel *onmiddellijk* uitspraak te doen over het verzoekschrift, ofwel de *voorafgaande* mededeling te bevelen aan de partijen en aan het openbaar ministerie dat van de vervolging kennis neemt. Dit laatste gebeurde wanneer het Hof van Cassatie meende de verwijzing van de zaak van de ene naar de andere rechtbank niet meteen te moeten of te kunnen toestaan of afwijzen.

Sinds de wet van 12 maart 1998 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek en het Wetboek van Strafvordering inzake de procedure tot onttrekking van de zaak aan de rechter, bepaalt het huidige artikel 545 Wetboek van Strafvordering onder meer:

Na inzage van het verzoekschrift en van de bewijsstukken doet de kamer van het Hof van Cassatie die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken, onmiddellijk einduitspraak indien het verzoek kennelijk onontvankelijk is. (...)

Wanneer het verzoek niet kennelijk onontvankelijk is, beveelt het Hof van Cassatie ten spoedigste en uiterlijk binnen acht dagen:

1° a) dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan de rechter in de politierechtbank tegen wie onttrekking wordt gevorderd, teneinde binnen de door het Hof bepaalde termijn een verklaring op de uitgifte van het arrest te stellen;

Le rapport transmis par le procureur général près la Cour de cassation au Comité chargé du suivi législatif de 2014 insiste sur une modification de la loi en ce sens.

c) Dessaisissement (article 545 et 548 du Code d'instruction criminelle)

Articles 118 et 119

Avant sa modification par la loi du 12 mars 1998 modifiant le Code judiciaire et le Code d'instruction criminelle en ce qui concerne la procédure en dessaisissement, l'article 545 du Code d'instruction criminelle disposait:

"Sur le vu de la requête et des pièces, la chambre de la Cour de cassation qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle ou de police, statuera définitivement, sauf l'opposition, ou ordonnera que le tout soit communiqué".

En vertu de cette disposition légale, la Cour de cassation pouvait, soit statuer *immédiatement* et définitivement sur la requête, soit ordonner la communication *préalable* aux parties et au ministère public saisi de la poursuite. Cela était le cas lorsque la Cour de cassation considérait ne pas devoir ou ne pas pouvoir ordonner ou refuser immédiatement le renvoi de la cause d'un tribunal à un autre.

Depuis la loi du 12 mars 1998 modifiant le Code judiciaire et le Code d'instruction criminelle en ce qui concerne la procédure en dessaisissement, l'actuel article 545 du Code d'instruction criminelle dispose notamment:

"Sur le vu de la requête et des pièces justificatives, la chambre de la Cour de cassation qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle ou de police, statue immédiatement et définitivement lorsque la requête est manifestement irrecevable. (...)

Lorsque la requête n'est pas manifestement irrecevable, la Cour de cassation ordonne dans le plus bref délai et au plus tard dans les huit jours:

1° a) la communication de l'arrêt, de la requête et des pièces y annexées au juge au tribunal de police dont le dessaisissement est demandé, pour qu'il fasse, dans le délai fixé par la Cour, une déclaration sur l'expédition de l'arrêt;

b) dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan de eerste voorzitter of de voorzitter, naargelang van het gerecht waartegen onttrekking wordt gevorderd, teneinde binnen de door het hof bepaalde termijn, een verklaring op de uitgifte van het arrest te stellen in overleg met de leden van het gerecht die met naam worden vermeld en deze verklaring mede ondertekenen;

2° dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan de niet-verzoekende partijen en dat hun de termijn wordt meegedeeld voor de neerlegging van hun conclusies ter griffie en de dag van verschijning voor het Hof; deze dag van verschijning vindt plaats uiterlijk binnen twee maanden na het indienen van het verzoekschrift;

3° dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan het openbaar ministerie bij het gerecht waartegen de verwijzing wordt gevorderd en dat de termijn wordt meegedeeld voor de neerlegging van een advies, indien het Hof van Cassatie dit nodig acht;

4° dat een van de raadsheren die in het arrest wordt aangewezen, op een bepaalde dag verslag uitbrengt.

De conclusies en, in voorkomend geval, het advies van het openbaar ministerie worden ten laatste op de dag van de neerlegging ter griffie meegedeeld aan de partijen.".

Uit deze wetsbepaling volgt dat het Hof van Cassatie thans niet meer over enige keuze beschikt en, behoudens in het geval waar het Hof vaststelt dat het verzoek kennelijk onontvankelijk is, verplicht is binnen de acht dagen de mededeling te bevelen van het arrest, het verzoekschrift en van de bijgevoegde stukken:

— aan de betrokken magistraat en zijn korpsoverste voor het afleggen van de in dit artikel bedoelde verklaring

— aan het openbaar ministerie bij het gerecht waartegen de verwijzing wordt gevorderd, voor het uitbrengen van een advies binnen de door het Hof bepaalde termijn, indien het Hof dit nodig acht

— aan de niet-verzoekende partijen voor de neerlegging van hun conclusie, binnen een termijn die bepaald wordt door het Hof en waarbij ook de dag van verschijning wordt medegedeeld, die plaats moet vinden uiterlijk twee maanden na het indienen van het verzoekschrift.

— Bovendien bepaalt artikel 545, laatste lid, Wetboek van Strafvordering, dat de conclusies en, in voorkomend

b) la communication de l'arrêt, de la requête et des pièces y annexées au premier président ou au président, selon la juridiction dont le dessaisissement est demandé, pour qu'il fasse, dans le délai fixé par la Cour, une déclaration sur l'expédition de l'arrêt, et ce, en concertation avec les membres de la juridiction nommément désignés, qui contresigneront ladite déclaration;

2° la communication de l'arrêt, de la requête et des pièces y annexées aux parties non requérantes ainsi que la communication du délai dont celles-ci disposent pour le dépôt de leurs conclusions au greffe et du jour de comparution devant la Cour; cette comparution a lieu au plus tard dans les deux mois du dépôt de la requête;

3° la communication de l'arrêt, de la requête et des pièces y annexées au ministère public près la juridiction contre laquelle la demande en renvoi est formée ainsi que la communication du délai dans lequel doit être déposé son avis, si la Cour de cassation le juge nécessaire;

4° le rapport, à jour indiqué, par l'un des conseillers nommé par l'arrêt.

Les conclusions et, le cas échéant, l'avis du ministère public sont communiqués aux parties au plus tard le jour du dépôt au greffe.".

Il suit de cette disposition légale qu'actuellement, la Cour de cassation n'a plus le choix et que, sauf si elle constate la manifeste irrecevabilité de la requête, elle est tenue d'ordonner dans les huit jours la communication de l'arrêt, de la requête et des pièces y annexées:

— au magistrat concerné et à son chef de corps, en vue de la déclaration visée à cet article;

— au ministère public près la juridiction contre laquelle la demande en renvoi est formée, en vue du dépôt de son avis dans le délai communiqué par la Cour de cassation, si celle-ci le juge nécessaire;

— aux parties non requérantes, en vue du dépôt de leurs conclusions dans le délai communiqué par la Cour de cassation conjointement avec la date de la comparution, qui doit avoir lieu au plus tard dans les deux mois du dépôt de la requête.

— L'article 545, dernier alinéa, du Code d'instruction criminelle dispose en outre que les conclusions et, le cas

geval, het advies van het openbaar ministerie ten laatste op de dag van de neerlegging ter griffie, worden medegedeeld aan de partijen.

— De huidige regeling van de procedure inzake de verwijzing van de ene rechtbank naar de andere kan, enerzijds, een risico of een gevaar opleveren voor de normale afwikkeling van het gerechtelijk onderzoek en, anderzijds, leiden tot een niet verantwoorde vertraging in de afhandeling van het strafproces.

— Wat het gevaar voor de normale afwikkeling van het gerechtelijk onderzoek betreft, is het immers niet uitgesloten dat een van de niet-verzoekende partijen een verdachte is, die nog niet op de hoogte is van de tegen hem gevoerde procedure. Zo werd het Hof van Cassatie in een recent verleden geconfronteerd met een verzoek vanwege de bevoegde procureur-generaal bij het hof van beroep, tot verwijzing van de ene rechtbank naar een andere wegens gewettigde verdenking, dat gegrond was op het feit dat een gerechtelijk onderzoek werd gevorderd tegen een verdachte, waartegen aanwijzingen bestonden dat hij zich schuldig zou gemaakt hebben aan ernstige feiten van belaging ten aanzien van een lid van dezelfde rechtbank waartoe ook de geadieerde onderzoeksrechter behoorde en tegen leden van het parket bij die rechtbank. Het spreekt voor zich dat een voortijdige mededeling van de in artikel 545, vierde lid, 2°, Wetboek van Strafvordering bedoelde stukken, in die omstandigheden van aard zou kunnen geweest zijn om het gerechtelijk onderzoek in ernstige mate te schaden.

— Het Hof loste het probleem op creatieve wijze op, door enkel de mededeling te bevelen aan de voorzitter van de betrokken rechtbank en aan de bevoegde procureur des Konings, maar niet aan de niet-verzoekende verdachte, met de motivering dat *"in de huidige stand van de rechtspleging een mededeling aan (de verdachte) tegen wie een gerechtelijk onderzoek is ingesteld niet (is) aangewezen teneinde het gerechtelijk onderzoek niet te schaden".* Hoe terecht en verantwoord deze beslissing van het Hof van Cassatie ook was, zij vindt thans geen rechtstreekse steun in de wet en het lijkt bijgevolg aangewezen hieraan te verhelpen door in een uitzondering op de verplichte mededeling te voorzien, waarbij het Hof, in het arrest dat de mededeling beveelt, evenwel uitdrukkelijk moet motiveren waarom de mededeling aan de niet-verzoekende partij niet wordt bevolen. Aangezien er in dit geval geen mededeling aan de niet-verzoekende partij gebeurt, stelt er zich ook geen probleem van kennisgeving van de dag van verschijning. Wel dient bijkomend uitgesloten te worden dat de betrokken niet-verzoekende partij in dit geval, in toepassing van artikel 545, laatste lid, Wetboek van Strafvordering, toch nog mededeling zou krijgen van de conclusies (van andere niet- verzoekende partijen aan

échéant, l'avis du ministère public sont communiqués aux parties au plus tard le jour du dépôt au greffe.

— L'actuelle procédure de renvoi d'un tribunal à un autre peut, d'une part, constituer un risque ou un danger pour le déroulement normal de l'instruction judiciaire et, d'autre part, causer un retard injustifié dans le déroulement du procès pénal.

— En effet, en ce qui concerne le danger pour le déroulement normal de l'instruction judiciaire, il n'est pas exclu qu'une des parties non requérantes soit un suspect qui n'a pas encore connaissance de la procédure menée à son égard. Ainsi, dans un passé récent, la Cour de cassation a dû connaître, sur réquisition du procureur général compétent près la cour d'appel, d'une demande de renvoi d'un tribunal à un autre pour cause de suspicion légitime en raison du fait que l'ouverture d'une instruction judiciaire était demandée à l'égard d'un suspect faisant l'objet d'indices du fait de s'être rendu coupable d'actes graves de harcèlement à l'égard d'un membre du même tribunal que celui dont relevait déjuge d'instruction saisi, et à l'égard des membres du parquet près ce tribunal. De toute évidence, dans de telles circonstances, la communication prématurée des pièces visées à l'article 545, alinéa 4, 2°, du Code d'instruction criminelle est susceptible de nuire gravement à l'instruction judiciaire.

— La Cour a résolu le problème d'une manière créative, en ordonnant uniquement la communication au président du tribunal concerné et au procureur du Roi compétent et non au suspect non requérant, sur la base des motifs que *"dans l'état actuel de la procédure, une communication au (suspect) qui fait l'objet d'une instruction judiciaire n'(est) pas souhaitable dans l'intérêt de l'instruction judiciaire".* Si pertinente et justifiée soit-elle, cette décision de la Cour de cassation ne trouve actuellement aucun fondement direct dans la loi et, en conséquence, il est souhaitable de pallier cet inconvénient en prévoyant une exception à l'obligation de communiquer, sous la réserve que la Cour de cassation indique expressément dans l'arrêt ordonnant la communication les motifs pour lesquels la communication à la partie non requérante n'est pas ordonnée. Dès lors que, dans ce cas, la communication à la partie non requérante n'a pas lieu, la question de la communication de la date de comparution ne se pose pas. Toutefois, dans ce cas, il y aura lieu d'exclure de surcroît la communication à la partie non requérante concernée, en application de l'article 545, dernier alinéa, du Code d'instruction criminelle, des conclusions (des autres parties non requérantes auxquelles la

wie wel mededeling wordt gedaan) of, in voorkomend geval, van het advies van het openbaar ministerie.

— Het tweede nadeel, dat betrekking heeft op een niet verantwoorde vertraging in de afhandeling van het strafproces, houdt verband met de vaststelling dat in een groot aantal gevallen het verzoek tot verwijzing van de ene rechtbank naar de andere, op grond van gewettigde verdenking, gegrond is op de omstandigheid dat één van de procespartijen magistraat is in de rechtbank die normalerwijze bevoegd zou zijn om de zaak te behandelen of een nauwe bloed- of aanverwant van deze magistraat.

— In de huidige regeling dient opnieuw een mededeling te gebeuren aan de betrokken rechter, zijn korpsoverste en, wanneer het Hof dit nodig acht, aan het bevoegde openbaar ministerie, evenals aan de niet-verzoekende partijen.

— Het lijkt nochtans voor de hand liggend dat de objectieve elementen van de zaak, met name de hoedanigheid van magistraat van de bevoegde rechtbank of de nauwe bloed- of aanverwantschap van één van de partijen met die magistraat, van die aard zijn dat zij, op zich, en ongeacht het standpunt dat de betrokken magistraat en zijn korpsoverste in hun verklaring en het openbaar ministerie in zijn advies of de niet-verzoekende partijen in hun conclusies innemen, het Hof van Cassatie tot de overtuiging moeten leiden dat de oorspronkelijk als bevoegd beschouwde rechtbank, door dit gegeven alleen al in de onmogelijkheid verkeert de zaak verder te behandelen, zonder bij de partijen en bij derden de verdenking te wekken aangaande de geschiktheid van die rechtbank om de wettelijk voorgeschreven opdracht op een objectieve en onpartijdige wijze te vervullen. In die gevallen lijkt de door artikel 545 Wetboek van Strafvordering voorgeschreven mededeling dan ook overbodig en resulteert dit enkel in een onnodige vertraging.

— Het ontwerp beoogt aan de beide hiervoor aangehaalde nadelen te verhelpen door de artikelen 545 en 548 Wetboek van Strafvordering aan te passen.

— Opname in het Strafregister van de beslissingen tot vaststelling van het verval van de strafvordering met toepassing van artikel 216bis, § 2, van het Wetboek van Strafvordering (toevoeging van een nieuwe 19° aan artikel 590, eerste lid, en wijziging van artikel 594, 3°, van hetzelfde Wetboek)

communication aura été faite) ou, le cas échéant, de l'avis du ministère public.

— Le second inconvénient, à savoir le retard injustifié dans le déroulement du procès pénal, résulte de la constatation que, dans la majeure partie des cas, la demande de renvoi de la cause d'un tribunal à un autre pour cause de suspicion légitime est fondée sur le fait qu'une des parties au procès est un magistrat relevant du tribunal normalement compétent pour connaître de la cause ou est un parent ou allié de ce magistrat.

— Dans la procédure actuelle, il doit être procédé à nouveau à la communication au juge concerné, à son chef de corps et, si la Cour de cassation le juge nécessaire, au ministère public compétent et aux parties non requérantes.

— Il semble cependant évident que les éléments objectifs de la cause, à savoir la qualité de magistrat relevant du tribunal compétent ou les liens de parenté ou d'affinité d'une des parties avec ce magistrat, sont de nature, en soi et indépendamment du point de vue émis par le magistrat concerné et son chefs de corps en leurs déclarations, par le ministère public en son avis et par les parties non requérantes en leurs conclusions, à convaincre la Cour de cassation qu'en raison de cet élément même, le tribunal originairement considéré compétent se trouve dans l'impossibilité de poursuivre l'examen de la cause sans susciter dans le chef des parties et des tiers une suspicion quant à sa capacité à remplir objectivement et impartialement la mission que la loi lui prescrit. Dans ces cas, la communication prescrite à l'article 545 du Code d'instruction criminelle semble superflue et ne fait que causer un retard inutile.

— Le projet vise à remédier aux deux inconvénients précités par l'adaptation des articles 545 et 548 du Code d'instruction criminelle.

— Enregistrement au casier judiciaire des décisions constatant l'extinction de l'action publique en application de l'article 216bis, § 2 du Code d'instruction criminelle (ajout d'un 19° nouveau à l'article 590, alinéa 1er et modification de l'article 594, 3° *du même Code)*

Artikel 120

In artikel 216*bis*, § 2, van het Wetboek van Strafvordering wordt, voor bepaalde misdrijven, de mogelijkheid geboden tot het verruimen van het verval van de strafvordering tegen betaling van een geldsom (afgekort "VVSBG" of "verruimde minnelijke schikking") wanneer de strafvordering is ingesteld, met andere woorden wanneer de onderzoeksrechter reeds met een onderzoek is gelast of wanneer de zaak reeds bij de feitenrechter aanhangig is gemaakt.

Artikel 96 van dit ontwerp (zie commentaar *supra*) beoogt niet langer de mogelijkheid te bieden dergelijke minnelijke schikking te treffen na een definitieve beslissing ten gronde.

Een andere kritiek ten aanzien van die procedure is dat, in tegenstelling tot een veroordelend vonnis, zij niet in het Strafregister wordt opgenomen, hoewel het verval van de strafvordering in dergelijk geval moet worden vastgesteld door de bevoegde rechter (artikel 216*bis*, § 2, tiende lid).

Het gevolg daarvan is dat een rechter bij wie een nieuw strafdossier aanhangig wordt gemaakt ten aanzien van een dader die dergelijke minnelijke schikking heeft aanvaard en nageleefd, op geen enkele wijze kennis kan hebben van het bestaan daarvan.

Hoewel dergelijke minnelijke schikking geen grondslag kan zijn voor recidive, is dat element niet zonder belang voor die rechter.

Dit ontwerp strekt ertoe die leemte aan te vullen door dat soort beslissingen toe te voegen aan de beslissingen die in het Strafregister moeten worden opgenomen.

Artikel 121

Aangezien het gaat om het verval van de strafvordering, en niet van veroordelingen, lijkt het ondenkbaar die minnelijke schikkingen te vermelden op de andere uittreksels uit het Strafregister dan diegene afgegeven aan de ambtenaren (magistraten enz.) bedoeld in artikel 593 van hetzelfde Wetboek.

Artikel 594, 3°, van hetzelfde Wetboek (waarnaar artikel 595, 1°, verwijst) wordt dienovereenkomstig aangepast, waardoor wordt voorkomen dat ook de wetten van 7 februari en 10 april 2014, op grond waarvan andere passages van dat artikel worden gewijzigd, moeten worden gewijzigd.

Article 120

L'article 216*bis*, § 2, du Code d'instruction criminelle permet, pour certains délits, l'élargissement de la possibilité d'extinction de l'action publique moyennant le paiement d'une somme d'argent (en abrégé "EEAPS" ou "transaction pénale élargie"), lorsque l'action publique est engagée, c'est-à-dire lorsque le juge d'instruction est déjà chargé d'instruire ou que le juge du fond est saisi du fait.

L'article 96 du présent projet (cf. commentaire *supra*) vise à ne plus permettre une telle transaction après une décision définitive au fond.

Une autre critique dont cette procédure fait l'objet est que, contrairement à un jugement de condamnation, elle ne fait l'objet d'aucune inscription au casier judiciaire, bien que l'extinction de l'action publique doive dans un tel cas être constatée par le juge compétent (article 216*bis*, § 2, alinéa 10).

Il en résulte qu'un juge qui serait saisi d'un nouveau dossier pénal en cause de l'auteur qui a accepté et observé une telle transaction n'a aucun moyen d'avoir connaissance de l'existence de celle-ci.

Or, même si une telle transaction ne peut fonder une récidive, cet élément n'est pas sans intérêt pour ce juge.

Le présent projet vise à combler cette lacune en ajoutant ce type de décisions à celles qui doivent figurer au casier judiciaire.

Article 121

S'agissant d'extinctions de l'action publique, et non de condamnations, il ne paraît pas envisageable de faire figurer ces transactions sur les extraits du casier judiciaire autres que ceux délivrés aux agents (magistrats etc.) visés à l'article 593 du même Code.

L'article 594, 3° du même Code (auquel se réfère l'article 595, 1°) est adapté en conséquence, ce qui évite de devoir modifier en outre les lois des 7 février et 10 avril 2014, qui modifient d'autres passages de cet article.

HOOFDSTUK 3

Bepalingen tot wijziging van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

Artikel 122 à 124

Dit ontwerp beoogt een aantal wijzigingen in de procedure voor de correctionalisering van de misdaden, in het verlengde van het Justitieplan "Een efficiëntere Justitie voor meer rechtvaardigheid" van de minister van Justitie, van maart 2015 (nr 177).

Er wordt verwezen naar de commentaar van artikelen 99 tot 114 van dit ontwerp.

a) Veralgemening van de "correctionaliseerbaarheid" van de misdaden (bepaling tot opheffing van artikel 2, derde lid, van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden)

Artikel 122

Doorheen de opeenvolgende hervormingen is de mogelijkheid tot het correctionaliseren van de misdaden aanzienlijk uitgebreid, waardoor de correctionele rechtbanken aldus kennis kunnen nemen van de meeste zaken van criminele aard.

Het behoud van categoriën niet-correctionaliseerbare misdaden heeft geen bestaansreden meer.

De assisenprocedure is extreem zwaar.

In geval van vernietiging van de uitspraak – waarvoor het risico aanzienlijk veel groter is dan bij de arresten van beroepsmagistraten – moet de procedure worden herbegonnen voor een ander hof van assisen.

Het hof van assisen is zodanig overbelast dat beschuldigden in voorlopige hechtenis opnieuw in vrijheid moeten worden gesteld in afwachting van hun berechting indien de zitting niet binnen een redelijke termijn na het arrest tot gevangenneming kan worden geopend.

De toenemende complexiteit – die losstaat van de kwalificatie van de feiten – van bepaalde dossiers, van de onderzoekstechnieken en van de wetgeving, de verplichting om de uitspraak te motiveren (zeker met de bijstand van het hof), de overmatige werklast die deze procedure inhoudt voor de magistraten, de desorganisatie van de kamers van de hoven van beroep en van de correctionele rechtbanken door het tijdelijk inzetten van rechters bij dat niet-permanente rechtscollege, het

CHAPITRE 3

Dispositions modifiant la loi du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

Article 122 à 124

Le présent projet vise à apporter une série de modifications à la procédure de la correctionnalisation des crimes, dans le cadre tracé par le Plan justice "Une plus grande efficience pour une meilleure justice" du ministre de la Justice de mars 2015 (n°177).

Il est renvoyé à cet égard au commentaire des articles 99 à 114 du présent projet.

a) Généralisation de la "correctionnalisabilité" des crimes (disposition abrogeant l'article 2, alinéa 3 de la loi du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes)

Article 122

Au fil des réformes successives, la possibilité de correctionnaliser les crimes s'est considérablement étendue, de sorte à permettre aux tribunaux correctionnels de connaître de la plupart des affaires de nature criminelle.

Le maintien de catégories de crimes non correctionnalisables n'a plus de raison d'être.

La procédure d'assises est extrêmement lourde.

En cas de cassation du verdict – dont le risque est très largement supérieur à celui des arrêts rendus par des magistrats professionnels – la procédure doit être recommencée devant une autre cour d'assises.

L'engorgement de la cour d'assises est tel que des accusés en détention préventive doivent être remis en liberté dans l'attente de leur jugement faute de pouvoir ouvrir la session dans un délai raisonnable après l'arrêt de prise de corps.

La complexité croissante – et indépendante de la qualification des faits – de certains dossiers, des techniques d'enquête et de la législation, l'obligation de motiver le verdict (certes avec l'assistance de la cour), la surcharge de travail qu'implique cette procédure pour les magistrats, la désorganisation des chambres des cours d'appel et des tribunaux correctionnels du fait de l'affectation temporaire de juges à cette juridiction non permanente, le risque de menaces ou pressions

risico op bedreigingen van of druk op de gezworenen, enz. hebben de Hoge Raad voor de Justitie, paritair samengesteld uit magistraten en niet-magistraten, ertoe gebracht zich in zijn advies van 28 januari 2009 uit te spreken ten gunste van de schrapping van dit rechtscollege (advies over het wetsvoorstel tot hervorming van het hof van assisen, ingediend door de heer Philippe Mahoux in de Senaat op 25 september 2008, http://www.hrj.be/sites/5023.b.fedimbo.belgium.be/files/press_publications/a0054b.pdf).

De korpschefs van de zetel en van het parket hebben zich eveneens in die zin uitgesproken (memorandum van de Vaste vergadering van de korpschefs gericht aan de toekomstige regering, 25 juli 2014, blz. 4).

Een dergelijke hervorming wordt hier niet voorgesteld. Daarvoor zou trouwens de herziening van artikel 150 van de Grondwet vereist zijn.

De procureur-generaal bij het Hof van Cassatie heeft geopperd een ander denkspoor te verkennen: “Voor het geval er zou geopteerd worden voor het behoud van het hof van assisen, dient er nagedacht te worden over de uitbreiding van de mogelijkheid tot correctionalisering tot alle misdaden en over de gevolgen op de strafmaat hiervan: de thans bestaande bijzondere assisenprocedure zou dan nog enkel voorbehouden worden voor misdaden van een uitzonderlijke ernstige aard of met een bijzonder grote impact” (Verslag 2013-2014 van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie aan het Parlementair Comité belast met de wetsevaluatie, punt VII).

De terroristische misdaden moeten in het bijzonder kunnen worden gecorrectionaliseerd, gezien het risico van intimidatie of zelfs van bedreigingen ten aanzien van de gezworene, die ervoor gevoeliger zouden kunnen zijn dan professionele magistraten.

Het lijkt echter uiterst moeilijk om in de wet de criteria vast te leggen op grond waarvan kan worden bepaald welke zaken beter worden berecht door het hof van assisen zonder door het Grondwettelijk Hof op de vingers te worden getikt. De wetgever heeft in 2009 de lijst van de niet-correctionaliseerbare misdaden beperkt tot de meest ernstige tenlasteleggingen, waarbij een nieuwe selectie nauwelijks te verantwoorden zou zijn.

Zodoende:

— De verzwarende omstandigheid voorbedachten rade is niet relevant, aangezien in heel wat gevallen moeilijk erover kan worden beslist op het einde van

sur les jurés, etc. ont amené le Conseil supérieur de la Justice, composé paritairement de magistrats et de non-magistrats, à se prononcer, dans son avis rendu le 28 janvier 2009, en faveur de la suppression de cette juridiction (Avis sur la proposition de loi réformant la cour d’assises, déposée par Monsieur Philippe Mahoux au Sénat le 25 septembre 2008, http://www.hrj.be/sites/5023.b.fedimbo.belgium.be/files/press_publications/a0054b.pdf).

Les chefs de corps du siège et du parquet se sont également prononcés dans ce sens (Memorandum adressé par la Conférence permanente des chefs de corps au futur gouvernement, 25/7/2014, pg 4).

Une telle réforme n’est pas proposée ici. Elle exigerait d’ailleurs la révision de l’article 150 de la Constitution.

Le Procureur général près la Cour de cassation a suggéré d’explorer une autre piste: “Dans l’hypothèse du maintien de la cour d’assises, l’effort de réflexion pourrait porter sur l’extension à tous les crimes de la faculté de correctionnalisation et sur les conséquences de cette extension sur le taux de la peine: l’actuelle procédure d’assises pourrait être réservée aux crimes particulièrement graves ou aux crimes à graves répercussions” (Rapport 2013-2014 du procureur général près la Cour de cassation au Comité parlementaire chargé du suivi législatif, point VII).

Les crimes terroristes doivent en particulier pouvoir être correctionnalisés, vu le risque d’intimidations, voire de menaces à l’égard des jurés, qui pourraient y être plus sensibles que des magistrats professionnels.

Il paraît toutefois particulièrement difficile de fixer dans la loi les critères permettant de déterminer quelles affaires seront mieux jugées par la cour d’assises sans encourir la censure de la Cour constitutionnelle. Le législateur a, en 2009, restreint la liste des crimes non correctionnalisables aux préventions qui sont les plus graves, parmi lesquelles une nouvelle sélection ne serait guère justifiable.

Ainsi:

— La circonstance aggravante de la préméditation n’est pas pertinente, car elle est dans de nombreux cas tranchée difficilement à la fin des débats et qu’il serait

de debatten en het dan artificieel zou zijn om definitief erover te beslissen op het tijdstip van de regeling van de rechtspleging;

— Het verbod op correctionalisering van de passionele misdaden terwijl dat voor terroristische misdaden wel mogelijk is, zou evenmin te verantwoorden lijken (zou daaruit moeten worden besloten dat laatstgenoemde feiten per definitie minder ernstig zijn dan passionele misdaden?).

Conclusie: de verantwoordelijkheid om geval per geval te beoordelen welke zaken respectievelijk het best door het hof van assisen of door de correctionele rechtscolleges worden berecht, moet aan de beoordeling van het parket en de onderzoeksgerechten, en, overeenkomstig het advies van de Raad van State, aan de rechter ten gronde (in geval van rechtstreekse dagvaarding door het parket) worden overgelaten.

Het voorontwerp van wet voorzag in een vrijwel volledige uitbreiding van die "correctionaliseerbaarheid", door die in artikel 2, derde lid, van de wet op de verzachtende omstandigheden te beperken tot enkel de thans niet-correctionaliseerbare misdaden die de dood hebben veroorzaakt

— van een politieagent, enz.

— van een minderjarige indien één van de personen die het ouderlijk gezag over de persoon van dit kind op het moment van het overlijden uitoefenden (tenzij zulks aan hem of haar zelf ten laste wordt gelegd) zijn of haar verzet uit tegen die correctionalisering alvorens erover wordt beslist.

Teneinde gevolg te geven aan de opmerking van de Raad van State (nr. 4 tot 23 en 26 tot 35) over de onverenigbaarheid van het ontwerp met de artikelen 10, 11 en 13 van de Grondwet en artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, zijn de twee uitzonderingen geschrapt.

Zoals hierboven reeds werd vermeld, beoogt het ontwerp geenszins de stelselmatige en blinde correctionalisering van alle misdrijven en de heimelijke uitholling van het hof van assisen.

De assisenprocedure blijft wel degelijk van toepassing op misdrijven die daarvoor werkelijk in aanmerking lijken te komen. Zij wordt in dit ontwerp zelfs verbeterd.

Het openbaar ministerie kan in een omzendbrief criteria bepalen die de magistraten van het openbaar ministerie de mogelijkheid bieden om de zaken te

alors artificiel d'en décider définitivement au moment du règlement de la procédure;

— Interdire la correctionnalisation des crimes passionnels tout en permettant celle des crimes terroristes paraîtrait tout aussi injustifiable (faudrait-il en conclure que ceux-ci sont par essence moins graves que ceux-là?).

En conclusion, il s'impose de laisser à l'appréciation du parquet, des juridictions d'instruction et, conformément à l'avis du Conseil d'État, du juge du fond (en cas de citation directe par le parquet) la responsabilité de juger, au cas par cas, quelles affaires seront respectivement jugées le mieux par la cour d'assises ou par les juridictions correctionnelles.

L'avant-projet de loi prévoyait un élargissement quasi total de cette "correctionnalisabilité" en limitant celle-ci, à l'article 2, alinéa 3, de la loi sur les circonstances atténuantes, aux seuls crimes actuellement non-correctionnalisables, ayant causé la mort:

— d'un policier etc.;

— d'un mineur, si une des personne exerçant l'autorité parentale à son égard au moment du décès (sauf si elle est lui-même inculpé de ce chef) exprime son opposition à cette correctionnalisation avant qu'elle soit décidée.

Pour se conformer à la remarque du Conseil d'État (n° 4 à 23 et 26 à 35) sur l'incompatibilité du projet avec les articles 10, 11 et 13 de la Constitution et l'article 6 de la Convention européenne des Droits de l'Homme, les deux exceptions ont été supprimées.

En revanche, comme rappelé précédemment, le projet ne vise nullement à aboutir à une correctionnalisation systématique et aveugle de tous les crimes, à vider subrepticement la cour d'assises de toute substance.

La procédure d'assises reste bien applicable aux crimes qui paraissent réellement mériter d'être portés devant elle. Elle est même améliorée par le présent projet.

Le Ministère public peut fixer, dans une circulaire, des critères permettant aux magistrats du ministère public de déterminer les affaires dont il convient de requérir

bepalen waarvan de verwijzing naar het hof van assisen moeten gevorderd, inzonderheid om de eenheid van de handelwijzen in de verschillende arrondissementen van het Koninkrijk te waarborgen. Ingeval die omzendbrief wordt uitgevaardigd op grond van artikel 143*bis* van het Gerechtelijk Wetboek kan de vereiste consensus van aard zijn om een evenwichtig standpunt te garanderen.

Zoals de Raad van State (nr. 13) opmerkt, is de correctionalisering in de praktijk een kunstmatig en stelselmatig proces geworden, dat formeel wordt gemotiveerd met gestandaardiseerde stijlformules.

Wat begrijpelijk is voor minder zware misdrijven, die niemand nog voor het hof van assisen zou brengen (b.v. valsheid in geschriften, diefstal met braak, enz), zou niet aanvaardbaar zijn voor de zwaarste misdrijven.

In artikel 149 van de Grondwet is bepaald dat elk vonnis met redenen is omkleed. Het heeft dan ook geen zin om in de wet te bepalen dat de beslissing om een misdrijf te correctionaliseren, gepaard moet gaan met een “echte motivering” met een nadere omschrijving van “echte verzachtende omstandigheden”. In wezen worden de verzachtende omstandigheden soeverein beoordeeld door de onderzoeksgerechten of de feitenrechter (of door het openbaar ministerie voor de minst zware misdrijven die het correctionaliseert), maar ze moeten geval per geval worden beoordeeld, naargelang van de omstandigheden van de zaak. Daarbij kan in casu worden onderstreept dat een correctionalisering niet kan worden gebaseerd op volkomen stereotiepe formules (net zomin als bijvoorbeeld een handhaving van de voorlopige hechtenis, cf. Cass.,6/5/1986, Pas., 1986, I,P.1076), vooral indien die betrekking heeft op extreem zware misdaden zoals moord.

Aangezien de wijzigingen van de procedureregels doorgaans onmiddellijk van toepassing zijn, kan een zaak die correctionaliseerbaar wordt, gecorrectionaliseerd worden vanaf de datum van inwerkingtreding van de wet.

Die hervorming gaat gepaard met de wijziging van verscheidene bepalingen van het Strafwetboek en van bijzondere wetten, met het oog op het bepalen van het gevolg van de correctionalisering op de straftoemeting, voor de zwaarste misdaden die tot dusver niet konden worden gecorrectionaliseerd.

le renvoi devant la cour d’assises, notamment pour garantir l’uniformité des pratiques dans les différents arrondissements du Royaume. Si cette circulaire est émise en vertu de l’article 143*bis* du Code judiciaire, le consensus requis paraît de nature à garantir une position équilibrée.

Comme le relève le Conseil d’État (n°13), la correctionnalisation est devenue, dans la pratique, un processus artificiel et systématique, motivé formellement par des formules de style standardisées.

Ce qui peut se comprendre pour les crimes les moins graves, que nul ne songerait encore à porter devant la cour d’assises (p.ex. le faux en écritures, le vol avec effraction,…) ne serait pas acceptable pour les crimes les plus graves.

L’article 149 de la Constitution précise que “tout jugement est motivé”. Il n’est dès lors pas utile de préciser dans la loi que la décision de correctionnaliser un crime doit s’asseoir sur une “vraie motivation” détaillant de “vraies circonstances atténuantes”. Les circonstances atténuantes relèvent par essence de l’appréciation souveraine des juridictions d’instruction ou du juge du fond (ou du ministère public, pour les crimes les moins graves qu’il correctionnalise), mais il faut en juger au cas par cas, selon les circonstances de la cause, et il peut être souligné ici que des formules absolument stéréotypées ne peuvent fonder une correctionnalisation (pas plus, par exemple, qu’un maintien en détention préventive, cf. Cass., 6/5/1986, Pas., 1986, I,P.1076), surtout si celle-ci porte sur des crimes extrêmement graves, comme un assassinat.

Les modifications des règles de procédure étant en règle d’application immédiate, une affaire qui devient correctionnalisable pourra être correctionnalisée dès l’entrée en vigueur de la loi.

Cette réforme va de pair avec la modification de plusieurs dispositions du Code pénal et de lois particulières afin de déterminer l’effet, quant à la fixation de la peine, de la correctionnalisation des crimes les plus graves qui n’étaient jusqu’ici pas susceptibles d’en bénéficier.

b) Wijziging van artikel 3 van dezelfde wet

Artikel 123

Het derde lid van artikel 3 wordt aangepast aan de opheffing van het derde lid van artikel 2.

c) Afschaffing van de onbevoegdheidsverklaring in geval van contraventionalisering van wanbedrijven door het openbaar ministerie (bepalingen tot opheffing van artikel 5, tweede lid, van dezelfde wet)

Artikel 124

Ten slotte schrapt het ontwerp artikel 5, tweede lid, met betrekking tot de exceptie van onbevoegdheid van de politierechtbank in geval van contraventionalisering van wanbedrijven door het openbaar ministerie.

In het voorontwerp werd voorgesteld artikel 3, tweede lid, van de wet te wijzigen, zodat de correctionele rechtbank zich niet langer onbevoegd kan verklaren met betrekking tot de verzachtende omstandigheden indien een misdaad aanhangig wordt gemaakt bij voornoemde rechtbank bij rechtstreekse dagvaarding door het openbaar ministerie – d.i. wanneer geen enkel gerechtelijk onderzoek vereist werd.

In het licht van de veralgemening van de mogelijkheid om de misdaden te correctionaliseren en de aanzienlijke beoordelingsmarge die aan de correctionele rechter wordt gelaten om de straf te bepalen in geval van correctionalisering, werd overwogen om die mogelijkheid te schrappen, die thans overigens bijna louter theoretisch lijkt aangezien vandaag in de praktijk al geen gebruik ervan wordt gemaakt.

Uiteindelijk is zij behouden in het licht van het advies van de Raad van State (nr. 25) en artikel 150 van de Grondwet.

De bezwaren van de Raad van State hadden geenszins betrekking op de wijziging van artikel 5.

d) Wijzigingen van wetsbepalingen betreffende de verschillende straffen

Cf. commentaar bij de artikelen 6, enz.

— vastleggen van de bovengrens van de gevangenisstraf voor de misdaden die strafbaar zijn met levenslange opsluiting of twintig tot dertig jaar opsluiting, respectievelijk op veertig of achtentwintig jaar na

b) Modification de l'article 3 de la même loi

Article 123

L'alinéa 3 de l'article 3 est adapté à la suppression de l'alinéa 3 de l'article 2.

c) Suppression du déclinatoire de compétence en cas de contraventionnalisation de délits par le ministère public (dispositions abrogeant l'article 5, alinéa 2 de la même loi)

Article 124

Enfin, le projet supprime l'article 5, alinéa 2, relatif à la faculté du tribunal de police de décliner sa compétence en cas de contraventionnalisation de délits par le ministère public.

Dans l'avant-projet, il était proposé de modifier l'alinéa 2 de l'article 3 de la loi, afin de supprimer la possibilité donnée au tribunal correctionnel de décliner sa compétence en ce qui concerne les circonstances atténuantes s'il est saisi d'un crime par citation directe du ministère public – soit lorsqu'aucune instruction n'a été requise.

Au regard de la généralisation de la possibilité de correctionnaliser les crimes et de la marge considérable d'appréciation laissée au juge correctionnel pour déterminer la peine en cas de correctionnalisation, il était envisagé de supprimer cette faculté, qui paraît d'ailleurs aujourd'hui presque théorique, n'étant actuellement pas utilisée dans la pratique.

Elle a en définitive été conservée à la lumière de l'avis du Conseil d'État (n°25).

Les objections de celui-ci ne visaient nullement la modification de l'article 5.

d) Modifications de dispositions légales relatives aux diverses peines

Cf. commentaires des articles 6, etc.

— fixation du plafond de la peine d'emprisonnement, pour les crimes punissables de la réclusion à perpétuité ou de vingt à trente ans, respectivement à quarante ou vingt-huit ans après correctionnalisation (art. 25 du Code

correctionalisering (art. 25 van het Strafwetboek) of na aanneming van verzachtende omstandigheden door het hof van assisen (artikelen 80 en 81 van hetzelfde Wetboek);

— ad-hocaanpassing van de bijkomende straf van ontzetting van bepaalde burgerlijke en politieke rechten (artikelen 31 tot 33*bis* van het Strafwetboek);

— ad-hocaanpassing van de verplichte bijkomende straf van terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank (artikel 34*ter* van het Strafwetboek);

— uitsluiting van de meest ernstige tenlasteleggingen van het toepassingsgebied van de autonome straffen en van de opschorting van de uitspraak:

o autonome werkstraf: artikel 37*ter* van het Strafwetboek (vernummerd tot 37*quinquies* bij de wet van 7 februari 2014);

o straf onder elektronisch toezicht: artikel 7 van de wet van 7 februari 2014 (nieuw artikel 37*octies* van het Strafwetboek);

o autonome probatiestraf: artikel 8 van de wet van 10 april 2014 (nieuw artikel 37*ter* van het Strafwetboek);

o opschorting van de uitspraak: artikel 3 van de wet van 29 juni 1964;

— gevolg van de herhaling van een wanbedrijf (artikel 56 van het Strafwetboek) en van de samenloop van wanbedrijven (artikel 60 van het Strafwetboek) op de bovengrenzen van de gevangenisstraffen of de autonome straffen;

— vastleggen op 20 jaar van de verjaringstermijn van de (nieuwe) gevangenisstraffen van meer dan 20 jaar (artikel 92 van het Strafwetboek);

— neutralisering van de correctionalisering inzake het gevolg op de straf van verzachtende verschoningsgronden (artikel 414 van het Strafwetboek).

pénal) ou après admission de circonstances atténuantes par la cour d'assises (articles 80 et 81 du même Code);

— adaptation ad hoc de la peine accessoire d'interdiction de certains droits civils et politiques (articles 31 à 33*bis* du Code pénal);

— adaptation ad hoc de la peine accessoire de mise à disposition du tribunal de l'application des peines (article 34*ter* du Code pénal);

— exclusion des préventions les plus graves du champ d'application des peines autonomes et de la suspension du prononcé:

o peine de travail autonome: article 37*ter* du Code pénal (renuméroté 37*quinquies* par la loi du 7 février 2014);

o peine de surveillance électronique: article 7 de la loi du 7 février 2014 (article 37*octies* nouveau du Code pénal);

o peine de probation autonome: article 8 de la loi du 10 avril 2014 (article 37*ter* nouveau du Code pénal);

o suspension du prononcé: article 3 de la loi du 29 juin 1964;

— effet de la récidive délictuelle (article 56 du Code pénal) et du concours de délits (article 60 du Code pénal) sur les plafonds des peines d'emprisonnement ou autonomes;

— fixation à 20 ans du délai de prescription des peines (nouvelles) supérieures à 20 ans d'emprisonnement (article 92 du Code pénal);

— neutralisation de la correctionnalisation quant à l'effet, sur la peine, des causes d'excuse atténuante (article 414 du Code pénal).

HOOFDSTUK 4

Bepaling tot wijziging van het koninklijk besluit nr.236 van 20 januari 1936 tot vereenvoudiging van sommige vormen van de strafvordering ten opzichte van de gedetineerden

Artikel 125

Dit artikel wijzigt artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 236 van 20 januari 1936 tot vereenvoudiging van sommige vormen van de strafvordering ten opzichte van de gedetineerden, zodat de mogelijkheid om verzet te doen in strafzaken door middel van een verklaring aan de directeur niet langer onderworpen is aan een voorwaarde betreffende de middelen waarover de gedetineerden beschikken.

Die vereiste stelt in de praktijk een aantal problemen:

— Die bijkomende voorwaarde staat haaks op het (weliswaar weerlegbaar) vermoeden van onvermogen van gedetineerden;

— “Het vereiste bedrag in zijn bezit hebben” is onmogelijk na te gaan; een gedetineerde kan weinig geld hebben op zijn gevangenisrekening en veel geld op een externe rekening en omgekeerd;

— Die maatregel beoogt meer efficiëntie zonder specifieke kosten te veroorzaken, aangezien het hoger beroep wordt ingesteld via een eenvoudig formulier in de griffie van de gevangenis, een procedure die voor iedereen veel minder complex is dan een beroep te doen op een deurwaarder, van wie het optreden in dit geval geen enkele meerwaarde biedt.

Het blijkt derhalve opportuun de bepaling dienovereenkomstig te wijzigen opdat de middelen waarover de gedetineerde beschikt geen voorwaarde voor de toepassing van die bepaling zouden inhouden en evenmin een vermelding die moet worden opgenomen in het proces-verbaal van verklaring van verzet.

CHAPITRE 4

Disposition modifiant l’arrêté royal n° 236 du 20 janvier 1936 simplifiant certaines formes de la procédure pénale à l’égard des détenus

Article 125

Cet article modifie l’article 2 de l’arrêté royal n° 236 du 20 janvier 1936 simplifiant certaines formes de la procédure pénale à l’égard des détenus afin que la possibilité de faire opposition en matière pénale par déclaration au directeur ne soit plus subordonnée à une condition liée aux ressources dont dispose les détenus.

Dans la pratique, cette exigence pose un certain nombre de problèmes:

— Cette condition supplémentaire est contraire à la présomption (certes réfragable) d’indigence des détenus;

— Le fait d’ “être détenteur de la somme nécessaire” est impossible à vérifier; un détenu peut avoir peu d’argent sur son compte de la prison et beaucoup d’argent sur un compte externe et vice versa;

— Cette mesure vise à plus d’efficience sans entraîner de frais spécifiques, puisque l’appel est formé via un simple formulaire au greffe de la prison, procédure nettement moins complexe pour tous que l’appel à un huissier, dont l’intervention n’apporte dans ce cas aucune plus-value.

Il apparaît dès lors opportun de modifier la disposition de manière conforme afin que les moyens que détient le détenu ne soient ni une condition à l’application de cette disposition, ni une mention à inclure dans le procès-verbal de la déclaration d’opposition.

HOOFDSTUK 5

Bepalingen tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek

a) Betekening aan de procureur des Konings

Artikel 126

De wijziging die aan artikel 40, 2e lid wordt aangebracht, beoogt de betekening door het openbaar ministerie aan het openbaar ministerie wanneer de geadresseerde van de akte geen gekende woonplaats, verblijfplaats, of gekozen woonplaats in België of in het buitenland heeft. Het openbaar ministerie hoeft in dat geval niet langer de tussenkomst te vragen van een gerechtsdeurwaarder om de akte te betekenen. De betekening wordt geacht te zijn verricht door het aanbrengen, door een griffier van een rechtbank of van een hof, op de akte van vermeldingen die er een vaste datum aan toekennen.

b) Aanvang van de voorzieningstermijnen

Artikel 127

Artikel 57 van het Gerechtelijk Wetboek voorziet in de aanvang van de proceduretermijnen. Ook dit artikel werd aangepast om rekening te houden met de nieuwe wijze van betekening en kennisgeving die dit ontwerp invoert.

HOOFDSTUK 6

Bepalingen tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Artikelen 128 tot 140

a) Opheffing van de mogelijkheid van het cassatieberoep tegen de beslissingen inzake de beperkingen van het "vrije verkeer" in het kader van de voorlopige hechtenis (artikel 20, § 6, in fine van de wet)

Artikel 128

Dit artikel heft de mogelijkheid op van het cassatieberoep tegen de beslissingen inzake de beperkingen van het "vrije verkeer" in het kader van de voorlopige hechtenis.

Om redenen die leiden tot de beperking van de mogelijkheid tot cassatieberoep tegen beslissingen tot handhaving en tegen beslissingen tot afwijzing van de verzoeken tot invrijheidsstelling, moet deze mogelijkheid

CHAPITRE 5

Dispositions modifiant le Code Judiciaire

a) Signification au procureur du Roi

Article 126

La modification apportée à l'article 40, alinéa 2 vise la signification par le ministère public au ministère public, qui est réalisée dans l'hypothèse où le destinataire de l'acte ne dispose pas de domicile, de résidence ou de domicile élu connu en Belgique ni à l'étranger. Le ministère public ne sera plus tenu de solliciter l'intervention d'un huissier de justice dans ce cas pour signifier l'acte. La signification sera réputée accomplie par l'apposition sur l'acte de mentions lui donnant date certaine, par un greffier d'un tribunal ou d'une cour.

b) Point de départ des délais de recours

Article 127

L'article 57 du Code judiciaire prévoit le point de départ des délais de recours. Il est adapté pour tenir compte du nouveau mode de signification et de notification introduit par le présent projet.

CHAPITRE 6

Dispositions modifiant la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Articles 128 à 140

a) Suppression du pourvoi en cassation contre les décisions relatives aux restrictions à la "libre circulation" dans le cadre de la détention préventive (article 20, § 6 in fine de la loi)

Article 128

Cet article supprime la possibilité de former un pourvoi en cassation contre les décisions relatives aux restrictions à la "libre circulation" dans le cadre de la détention préventive.

Pour les raisons qui amènent à limiter la possibilité de former un pourvoi en cassation contre les décisions de maintien de la détention préventive et contre les décisions de rejet des demandes de mise en liberté, cette

hier worden opgeheven (voor de volledige toelichting, zie *infra* commentaar van artikel 138).

b) Algemene – maandelijkse (x2) en vervolgens tweemaandelijkse – termijn van controle op de voorlopige hechtenis (artikelen 21, § 6 en 22 van de wet)

Artikel 129

Dit artikel beoogt artikel 22 van de wet voorlopige hechtenis op een aantal punten aan te passen.

Het eerste punt betreft de wijziging van de maandelijkse controle.

Uit het onderzoek “De voorlopige hechtenis en haar alternatieven. Onderzoekers en actoren in debat” van het NICC (2011) kunnen een aantal gemiddelde duurtijden van de voorlopige hechtenis worden afgeleid.

Zo blijkt dat personen die verdacht worden van doodslag het langst in voorlopige hechtenis blijven (141,6 dagen). Langere detentieperiodes werden ook vastgesteld bij de misdrijven “bendevorming” (97,2 dagen), “mensenhandel” (87,7 dagen), “gijzeling” (79,8 dagen) en “verkrachting” (70,3 dagen). Voor de drie meest voorkomende misdrijfcategorieën “diefstal”, “diefstal met geweld” en “drugs” werd een duur van de voorlopige hechtenis vastgesteld van respectievelijk 51,8 dagen, 60,5 dagen en 66,0 dagen (pagina 52 van het onderzoek).

Op basis van deze cijfers lijkt het gepast de controlemomenten van de voorlopige hechtenis aan te passen en deze op een uniforme wijze te stroomlijnen (zie ook het punt twee van dit artikel waarbij het door de wetgever in 2005 ingevoerde onderscheid betreffende de driemaandelijkse controle van de voorlopige hechtenis inzake niet correctionaliseerbare misdaden wordt opgeheven).

Voorliggend ontwerp stelt het volgende verloop voor inzake de controle op de noodzaak van de handhaving van de voorlopige hechtenis: vijf dagen – een maand – een maand – vervolgens om de twee maanden.

Er is sprake van de “derde (van die) beslissingen” en niet van de “derde beschikking tot behoud van de voorlopige hechtenis”, want het is mogelijk dat de eerste en/of tweede van die beslissingen een door de kamer van inbeschuldigingstelling herziene beschikking tot invrijheidstelling is.

Dergelijk verloop komt tegemoet enerzijds aan de vaststellingen van de gemiddelde duurtijd van een

possibilité doit ici être supprimée (pour l’exposé des motifs complet, cf. *infra* commentaire de l’article 138).

b) Délai général – mensuel (2x) puis bimestriel – de contrôle de la détention préventive (articles 21, § 6 et 22 de la loi)

Article 129

Cet article vise à adapter l’article 22 de la loi relative à la détention préventive sur un certain nombre de points.

Le premier point concerne la modification du contrôle mensuel.

L’étude “La détention préventive et ses alternatives. Chercheurs et acteurs en débat” de l’INCC (2011) permet de déduire un certain nombre de durées moyennes de la détention préventive.

Ainsi, il apparaît que les personnes suspectées d’homicide restent le plus longtemps en détention préventive (141,6 jours). De plus longues périodes de détention ont également été constatées concernant les infractions “association de malfaiteurs” (97,2 jours), “traite des êtres humains” (87,7 jours), “prise d’otage” (79,8 jours) et “viol” (70,3 jours). Pour les trois catégories d’infractions les plus fréquentes, “vol”, “vol avec violences” et “stupéfiants”, une durée de détention préventive de respectivement 51,8 jours, 60,5 jours et 66,0 jours a été relevée (p. 52 de l’étude).

Sur la base de ces chiffres, il paraît opportun d’adapter les moments de contrôle de la détention préventive et de rationaliser ceux-ci de manière uniforme (voir également le point 2 de cet article où la distinction, introduite par le législateur en 2005, concernant le contrôle trimestriel de la détention préventive pour les crimes non correctionnalisables est abrogée).

Le présent projet propose le déroulement suivant concernant le contrôle de la nécessité du maintien de la détention préventive: cinq jours – un mois – un mois – ensuite, tous les deux mois.

Il est question de la “troisième (de ces) décisions” et non de “la troisième ordonnance de maintien de la détention préventive”, car il est possible que la première et/ou deuxième de ces décisions soit une ordonnance de mise en liberté réformée par la chambre des mises en accusation.

Pareil déroulement répond, d’une part, aux constatations de durée moyenne d’une détention préventive et

voorlopige hechtenis en het garanderen van een regelmatige controle op de verdere noodzaak van de handhaving van de voorlopige hechtenis en anderzijds komt het ook tegemoet aan de door de wetgever in 2005 nagestreefde doelstelling van rationalisatie van de procedure voor de gerechtelijke onderzoeken van langere duur, en dit op een uniforme wijze voor alle misdrijven zodat de onduidelijkheden en moeilijkheden die na 2005 ontstonden worden voorkomen (zie verder punt 2 van deze toelichting).

Er wordt tevens aan herinnerd dat de onderzoeksrechter overeenkomstig artikel 25 van de wet op elk moment kan beslissen het bevel tot aanhouding op te heffen, zonder dat het openbaar ministerie hoger beroep kan instellen tegen die beschikking tot opheffing.

De bedoeling van die bepaling bestaat dus niet erin de voorlopige hechtenis te verlengen maar de controleprocedure te vereenvoudigen en te rationaliseren door de termijnen voor alle tenlasteleggingen te uniformiseren.

Het tweede punt beoogt de opheffing van het door de wetgever in 2005 ingevoerde onderscheid betreffende de driemaandelijkse controle van de voorlopige hechtenis inzake niet correctionaliseerbare misdaden. Het onderscheid werd ingevoerd met het oog op een zekere rationalisering van de procedure vanuit de vaststelling dat voor niet correctionaliseerbare misdaden een gerechtelijk onderzoek van langere duur noodzakelijk is. Met deze wijziging beoogde de wetgever te vermijden dat het dossier teveel “heen en weer” zou gaan tussen de onderzoeksrechter en de raadkamer, en aldus zou kostbare tijd kunnen worden gewonnen omdat de onderzoeksrechter langer over zijn dossier zou kunnen beschikken en zijn onderzoek dus zou kunnen verderzetten.

Ondanks deze eerbare doelstelling, vormde het door de wetgever ingevoerde onderscheid sinds de invoering ervan een bron van moeilijkheden en onduidelijkheden in de rechtspraktijk en ook in de rechtsleer was het voorwerp van felle kritiek. In de opeenvolgende rapporten wetsevaluatie van het College van procureurs generaal werd het steevast aangehaald als een belangrijk, zo niet het belangrijkste, knelpunt in de wet voorlopige hechtenis. Men moet dan ook concluderen dat het gepast is opnieuw een eenvormige duur te voorzien zonder enig onderscheid tussen de misdrijven die aan de basis van het bevel tot aanhouding liggen.

De laatste aanpassing tot slot is een technische aanpassing die voortvloeit uit de opheffing van het onderscheid tussen de correctionaliseerbare en de niet correctionaliseerbare misdaden. Gelet op de opheffing van het tweede lid, moeten deze passages, die verwijzen

à la garantie d’un contrôle régulier de la nécessité ultérieure du maintien de la détention préventive et, d’autre part, à l’objectif poursuivi par le législateur en 2005 de rationalisation de la procédure pour les instructions de longue durée, ce de manière uniforme pour toutes les infractions afin d’éviter les imprécisions et les difficultés qui ont surgi après 2005 (voir plus loin au point 2 du présent commentaire).

De plus, il est rappelé que conformément à l’article 25 de la loi, le juge d’instruction peut décider à tout moment de donner mainlevée du mandat d’arrêt, sans que le ministère public puisse interjeter appel contre cette ordonnance de mainlevée.

Le but de cette disposition n’est donc pas de rallonger la détention préventive mais de simplifier et rationaliser la procédure de contrôle en uniformisant les délais pour tous les chefs d’inculpation.

Le deuxième point vise à supprimer la distinction que le législateur a introduite en 2005 en ce qui concerne le contrôle trimestriel de la détention préventive pour les crimes non correctionnalisables. Cette distinction a été introduite en vue d’une certaine rationalisation de la procédure sur la base du constat qu’une instruction de plus longue durée est nécessaire pour les crimes non correctionnalisables. Avec cette modification, le législateur voulait éviter que le dossier fasse trop d’allers et retours entre le juge d’instruction et la chambre du conseil et gagner ainsi un temps précieux en permettant au juge d’instruction de disposer plus longtemps de son dossier et de poursuivre son instruction.

Malgré cet objectif louable, la distinction introduite par le législateur est, depuis son introduction, source de difficultés et de confusion dans la pratique juridique. Elle a également fait l’objet de vives critiques dans la doctrine. Dans ses rapports de suivi législatif successifs, le Collège des procureurs généraux a toujours cité cette distinction comme un problème important, voire le principal problème, dans la loi relative à la détention préventive. Nous devons dès lors conclure qu’il est indiqué de prévoir à nouveau une durée uniforme sans aucune distinction entre les infractions qui se trouvent à la base du mandat d’arrêt.

Enfin, la dernière adaptation est une adaptation d’ordre technique qui découle de la suppression de la distinction entre les crimes correctionnalisables et les crimes non correctionnalisables. Compte tenu de l’abrogation de l’alinéa 2, ces passages, qui renvoient

naar de in casu terbeschikkingstelling van het dossier en de wijze van terbeschikkingstelling van het dossier, ook worden opgeheven. Deze bepalingen werden ingevoegd door het artikel 7, 2° van de wet van 31 mei 2005 dat stelt dat artikel 22 wordt aangevuld met desbetreffend lid, maar de aanvulling met de nieuwe tekst omvat twee leden. Het moet duidelijk zijn dat deze opheffing deze beide leden viseert.

In zijn advies 57 792/1/V (nr 89) preciseert de Raad van State: "Gelet op deze verklaring en het gegeven dat een tweemaandelijkse controle op de voorlopige hechtenis door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens niet in strijd werd bevonden met artikel 5 van het EVRM (zie bijv. EHRM 2 oktober 2012, Abdulhakov t. Rusland, § 213), lijken de in artikel 126 van het ontwerp vervatte wijzigingen aanvaardbaar."

c) opheffing van het maandelijks verzoekschrift tot invrijheidsstelling voor de niet correctionaliseerbare misdaden (artikel 22bis van de wet)

Artikel 130

Dit artikel beoogt de opheffing van artikel 22*bis* van de wet dat betrekking heeft op de mogelijkheid om maandelijks een verzoekschrift tot invrijheidsstelling in te dienen in het kader van de niet correctionaliseerbare misdaden. Gelet op de opheffing van dit onderscheid, de opheffingvan voornoemd artikel 136*ter* van het Wetboek van Strafvordering en de vermindering van de maximumtermijn (van drie naar twee maanden gebracht) tussen twee controles van de voorlopige hechtenis door de raadkamer, moet ook dit artikel worden opgeheven.

d) Technische aanpassing (artikel 23 van de wet)

Artikel 131

Gezien de opheffing van artikel 22*bis* moet de verwijzing naar dit artikel hier ook worden geschrapt.

e) Verlenging van de elektronisch toezicht na de verwijzing (artikelen 24bis en 26, § 3 van de wet)

Artikel 132

Dit artikel voegt in artikel 24*bis* WVH een nieuwe paragraaf 3 in teneinde de controle op de hechtenis onder elektronisch toezicht na verwijzing naar het vonnisgerecht te regelen. Voorliggend artikel stelt voor deze bevoegdheid te verlenen aan de rechtscolleges die bevoegd zijn om uitspraak te doen over de na de afsluiting

à la mise à disposition en l'espèce du dossier et aux modalités de mise à disposition du dossier, doivent également être supprimés. Ces dispositions ont été insérées par l'article 7, 2°, de la loi du 31 mai 2005 qui prévoit que l'article 22 est complété par l'alinéa concerné, mais le nouveau texte en complément est composé de deux alinéas. Il doit être clair que cette suppression vise ces deux alinéas.

Dans son avis 57 792/1/V (nr 89), le Conseil d'État précise: "Vu cette déclaration et le fait qu'un contrôle bimensuel sur la détention préventive n'a pas été jugé contraire à l'article 5 de la CEDH par la Cour européenne des droits de l'homme (voy. par exemple Cour eur. D.H., Abdulhakov c. Russie, 2 octobre 2012, § 213), les modifications contenues à l'article 126 du projet paraissent admissibles."(traduction libre).

c) suppression de la requête mensuelle de mise en liberté pour les crimes non correctionnalisables (article 22bis de la loi)

Article 130

Cet article vise à abroger l'article 22*bis* de la loi, qui porte sur la possibilité d'introduire tous les mois une requête de mise en liberté dans le cadre des crimes non correctionnalisables. Vu la suppression de cette distinction, l'abrogation de l'article 136*ter* du Code d'instruction criminelle précité et la diminution du délai maximal (ramené de trois à deux mois) entre deux contrôles de la détention préventive par la chambre du conseil, cet article doit également être abrogé.

d) Modification technique (article 23 de la loi)

Article 131

Vu l'abrogation de l'article 22*bis*, la référence à cet article doit être supprimer

e) Prolongation de la surveillance électronique après le renvoi (articles 24bis et 26, § 3, de la loi)

Article 132

Cet article insère un nouveau paragraphe 3 dans l'article 24*bis* de la loi relative à la détention préventive afin de régler le contrôle de la détention sous surveillance électronique après renvoi vers la juridiction de jugement. Cet article propose d'accorder cette compétence aux juridictions compétentes pour statuer sur les requêtes

van het onderzoek ingediende verzoekschriften tot voorlopige invrijheidstelling (bepaald door artikel 27, § 1).

In geval zich een probleem stelt bij de uitvoering van de hechtenis onder elektronisch toezicht, moeten deze rechtsinstanties kunnen optreden om de hechtenis verder te laten uitvoeren in de gevangenis en *vice versa*, net zoals de onderzoeksrechter dit kan voor de beslissing tot verwijzing naar het vonnisgerecht. Deze rechtsinstanties kunnen enkel optreden op vordering van het openbaar ministerie.

Artikel 133

Dit artikel beoogt eerst een aanpassing van artikel 26, § 3, van de Voorlopige Hechteniswet, teneinde tegemoet te komen aan de onduidelijkheid in de wetgeving inzake de weerslag van de regeling van de rechtspleging op de hechtenis onder elektronisch toezicht. Deze problematiek werd reeds gesignaleerd door het College van Procureurs generaal in hun Omzendbrief 2/2014:

"*De wet van 27 december 2012 bevat geen verwijzing naar hoofdstuk VI van de WVH dat de weerslag van de regeling van de rechtspleging op de vrijheidsbenemende maatregelen uitwerkt. Art. 26, § 3 bepaalt dat wanneer de raadkamer, bij het regelen van de rechtspleging, de verdachte naar de correctionele rechtbank of naar de politierechtbank verwijst wegens een feit waarvoor hij zich in voorlopige hechtenis bevindt en waarop volgens de wet een gevangenisstraf staat waarvan de duur langer is dan de reeds ondergane voorlopige hechtenis, zij de mogelijkheid heeft bij afzonderlijke en overeenkomstig artikel 16, §§ 1 en 5, eerste en tweede lid, gemotiveerde beschikking, te beslissen dat de verdachte aangehouden blijft. Het ligt voor de hand dat het eveneens mogelijk zou moeten zijn bij de verwijzing een afzonderlijke beschikking te verlenen ten aanzien van een verdachte die tot dan toe onder elektronisch toezicht stond. De wet van 27 december 2012 bevat geen nadere bepalingen terzake. Evenmin wordt de weerslag van deze hypothese van verwijzing onder elektronisch toezicht op artikel 33 WVH uitgewerkt. De wet zou nochtans deze eventualiteiten moeten behandelen en verduidelijking brengen. Het is zonder meer duidelijk dat de onderzoeksgerechten bij de regeling van de rechtspleging over de mogelijkheid moeten beschikken te beslissen dat de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht zal uitgevoerd worden.".*

De noodzaak aan een dringend wetgevend ingrijpen werd duidelijk gemaakt door het arrest van het Hof van Cassatie van 11 februari 2015 waarin het Hof, verwijzend naar de parlementaire voorbereidingen van de wet van 27 december 2012 en de weigering van de wetgever om

de mise en liberté provisoire introduites après la clôture de l'instruction (déterminées par l'article 27, § 1er).

Si un problème survient dans l'exécution de la détention sous surveillance électronique, ces juridictions doivent pouvoir intervenir afin de faire poursuivre l'exécution de la détention en prison et inversement, tout comme le juge d'instruction en a la possibilité pour la décision de renvoi vers la juridiction de jugement. Ces juridictions ne peuvent intervenir que sur réquisition du ministère public.

Article 133

Cet article vise tout d'abord à adapter l'article 26, § 3, de la loi relative à la détention préventive afin de remédier à la confusion qui règne dans la législation quant à l'impact du règlement de la procédure sur la détention sous surveillance électronique. Le Collège des procureurs généraux a déjà soulevé cette problématique dans sa circulaire n° 2/2014:

"*La loi du 27 décembre 2012 ne contient aucune référence au chapitre VI de la loi relative à la détention préventive qui régit l'incidence du règlement de la procédure sur les mesures privatives de liberté. L'article 26, § 3, dispose que, lorsque, en réglant la procédure, la chambre du conseil renvoie l'inculpé devant le tribunal correctionnel ou devant le tribunal de police en raison d'un fait sur lequel est fondée la détention préventive et qui est légalement passible d'une peine d'emprisonnement supérieure à la durée de la détention préventive déjà subie, elle a la possibilité de décider, par une ordonnance séparée et motivée conformément à l'article 16, §§ 1er et 5, premier et deuxième alinéas, que l'inculpé restera en détention. Il va de soi qu'il doit également être possible de rendre, lors du renvoi, une ordonnance séparée à l'égard d'un inculpé qui se trouvait jusqu'alors sous surveillance électronique. La loi du 27 décembre 2012 ne contient aucune disposition plus précise en la matière. L'article 33 de la loi relative à la détention préventive ne détaille pas davantage l'incidence de cette hypothèse de renvoi sous surveillance électronique. La loi devrait pourtant aborder ces éventualités et apporter des précisions à ce sujet. Il est tout simplement évident que les juridictions d'instruction, lorsqu'elles règlent la procédure, doivent disposer de la possibilité de décider que la détention préventive sera exécutée sous surveillance électronique.".*

La nécessité d'une intervention urgente du législateur a clairement été établie par l'arrêt de la Cour de cassation du 11 février 2015. Renvoyant aux travaux parlementaires préparatoires de la loi du 27 décembre 2012 et au refus du législateur d'adapter l'article 26 de la loi

artikel 26 van de wet van 20 juli 1990 aan te passen, stelde dat de wetgever een hechtenis onder electronisch toezicht niet heeft willen toestaan ingeval van verwijzing naar de correctionele rechtbank waardoor de kamer van inbeschuldigingstelling in de voorliggende zaak aldus niet wettelijk had kunnen beslissen dat de uitvoeringsmodaliteit van de hechtenis onder elektronisch toezicht wettelijk was. Ook advocaat – generaal bij het Hof van Cassatie, D. Vandermeersch, was deze mening toegedaan: *"De façon opportune, la Cour de cassation indique la latitude dont dispose la juridiction de renvoi quant aux décisions qu'elle pourra prendre. Lorsqu'un inculpé se trouve en détention sous surveillance électronique au moment de la clôture de l'instruction, deux possibilités seulement s'offrent au juge: soit il libère purement et simplement l'inculpé, soit il décide de sa remise en liberté sous conditions en application de l'article 35 de la loi du 20 juillet 1990."*

Voorliggend artikel stelt aldus voor om artikel 26, § 3, van de wet voorlopige hechtenis in die zin aan te passen dat bij de regeling van de rechtspleging kan worden beslist om de hechtenis onder elektronisch toezicht te handhaven ingeval de betrokkene op dat moment in hechtenis onder elektronisch toezicht staat. Deze formulering laat toe te vermijden dat de raadkamer op het ogenblik van de verwijzing zou beslissen om een niet aangehouden verdachte toch aan te houden en onder elektronisch toezicht te plaatsen waardoor aldus een net-widening-effect zou kunnen ontstaan dat moet worden vermeden.

Paragraaf 5 van hetzelfde artikel wordt aangevuld om de leemte in de wetgeving weg te werken waarop het Hof van Cassatie heeft gewezen in zijn arrest van 6 mei 2015 (ref. P.15 0608.F) en opdat het hoger beroep van het openbaar ministerie voortaan de invrijheidstelling zou opschorten die voortvloeit uit een beschikking tot gevangenneming uitgesproken zonder onmiddellijke tenuitvoerlegging, net zoals het geval is ingeval die vrijlating voortvloeit uit een andere beschikking tot regeling van de rechtspleging (§ 4).

Dat parallellisme wordt daarentegen niet uitgebreid tot de mogelijkheid om een hechtenis onder elektronisch toezicht te verlengen in geval van een beschikking of een arrest tot gevangenneming.

De logheid van de assisenprocedure onderstelt enerzijds veel langere termijnen tussen het arrest tot gevangenneming en de assisenzitting.

Anderzijds verantwoordt zij dat het openbaar ministerie de mogelijkheid wordt geboden de beschikking tot gevangenneming ten uitvoer te leggen op het tijdstip dat hem opportuun lijkt naargelang van het geval, om zich

du 20 juillet 1990, elle y indiquait que le législateur n'a pas voulu autoriser une détention sous surveillance électronique en cas de renvoi devant le tribunal correctionnel. Dans cette affaire, la chambre des mises en accusation n'aurait donc pas pu légalement décider que la modalité d'exécution de la détention sous surveillance électronique était légale. L'avocat général près la Cour de cassation, D. Vandermeersch, était également de cet avis: *"De façon opportune, la Cour de cassation indique la latitude dont dispose la juridiction de renvoi quant aux décisions qu'elle pourra prendre. Lorsqu'un inculpé se trouve en détention sous surveillance électronique au moment de la clôture de l'instruction, deux possibilités seulement s'offrent au juge: soit il libère purement et simplement l'inculpé, soit il décide de sa remise en liberté sous conditions en application de l'article 35 de la loi du 20 juillet 1990.".*

Cet article propose donc d'adapter l'article 26, § 3, de la loi relative à la détention préventive de manière à ce qu'il puisse être décidé dans le cadre du règlement de la procédure de maintenir la détention sous surveillance électronique lorsque l'intéressé se trouve à ce moment en détention sous surveillance électronique. Cette formulation permet d'éviter qu'au moment du renvoi, la chambre du conseil décide tout de même d'arrêter un suspect non détenu et de le placer sous surveillance électronique, ce qui pourrait être à l'origine d'un effet de net-widening qu'il faut éviter.

Le paragraphe 5 du même article est quant à lui complété afin de combler le vide législatif relevé par la Cour de cassation dans son arrêt du 6 mai 2015 (réf. P.15 0608.F) et que l'appel du ministère public suspende désormais la mise en liberté résultant d'une ordonnance de prise de corps prononcée sans exécution immédiate, tout comme c'est le cas si cette libération résulte d'une autre ordonnance réglant la procédure (§ 4).

En revanche, ce parallélisme n'est pas étendu à la possibilité de prolonger une détention sous surveillance électronique en cas d'ordonnance ou d'arrêt de prise de corps.

La lourdeur de la procédure d'assises implique d'une part des délais beaucoup plus longs entre l'arrêt de prise de corps et la session d'assises.

Elle justifie d'autre part de permettre au ministère public d'exécuter l'ordonnance de prise de corps au moment qui lui paraît opportun selon le cas d'espèce, pour s'assurer de la présence effective de l'accusé à

te vergewissen van de daadwerkelijke aanwezigheid van de beschuldigde op de assisenzitting. Hoewel erin werd voorzien dat de gevangenneming kan gebeuren onder elektronisch toezicht, zou die garantie verdwijnen.

f) Niet meer dan één verzoekschrift tot voorlopige invrijheidsstelling per maand (artikel 27, § 4, van de wet)

Artikel 134

Deze bepaling wordt ingevoegd volgend op het voorstel geformuleerd in het Verslag 2012-2013 van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie aan het Parlementair Comité belast met de wetsevaluatie, DOC 53 1414/011, pagina 15:

"Het Hof kreeg te maken met het misbruik van herhaalde verzoekschriften tot voorlopige invrijheidsstelling. Om dit tegen te gaan zou aan artikel 27 van de wet van 20 juli 1990 moeten worden toegevoegd dat wanneer het verzoekschrift tot voorlopige invrijheidsstelling werd afgewezen, een nieuw verzoekschrift slechts kan worden ingediend na termijn van één maand."

De termijn van minstens één maand is gepast en niet in tegenspraak met de door dit ontwerp ingevoerde termijn van tweemaandelijkse controle nadat de voorlopige hechtenis tweemaal met een maand werd verlengd. Dit artikel betreft immers de fase van de procedure voor de feitenrechter waarbij de dossiers met voorlopig gehechten prioritaire dossiers zijn.

g) Aanhoudingsbevel door de bodemrechter (artikel 28, § 2, van de wet)

Artikel 135

Dit artikel beoogt gevolg te geven aan een aanbeveling van het College van Procureurs generaal zoals geformuleerd in haar rapport wetsevaluatie 53K1414/012, pagina 54, waarin het College stelt dat de verwijzing in artikel 28 WVH voor wat betreft de mogelijkheid voor de bodemrechter om op te treden ingeval de verdachte in vrijheid is gelaten of in vrijheid is gesteld naar het 1° van de § 1 als het ware "een leeg artikel" is geworden door de wijziging van artikel 23 van dezelfde wet betreffende de mogelijkheid om persoonlijk of in de persoon van een advocaat te verschijnen maar vooral kan de bodemrechter niet optreden ingeval van schending van de voorwaarden, want er wordt niet naar 2° verwezen, dat de mogelijkheid biedt een bevel tot aanhouding uit te vaardigen "indien nieuwe en ernstige omstandigheden die maatregel noodzakelijk maken".

la session d'assises. Si l'on prévoyait que la prise de corps peut s'effectuer sous surveillance électronique, cette garantie disparaîtrait.

f) Pas plus d'une requête de mise en liberté provisoire par mois (article 27, § 4, de la loi)

Article 134

Cette disposition est insérée à la suite de la proposition formulée dans le Rapport 2012-2013 du procureur général près la Cour de cassation au Comité parlementaire chargé du suivi législatif, DOC 53 1414/011, page 15:

"La Cour a été confrontée à l'abus de requêtes répétées de mise en liberté provisoire. Afin d'y faire obstacle, il conviendrait d'ajouter à l'article 27 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive qu'en cas de rejet de la requête de mise en liberté provisoire, une nouvelle requête ne peut être introduite qu'après un délai d'un mois.".

Le délai d'au moins un mois est adapté et ne fait pas obstacle au délai de contrôle bimensuel, introduit par le présent projet, après que la détention préventive a été prolongée d'un mois à deux reprises. Cet article concerne en effet la phase de la procédure devant le juge du fond, où les dossiers de détenus en préventive sont prioritaires.

g) Mandat d'arrêt par le juge du fond (article 28, § 2, de la loi)

Article 135

Cet article vise à donner suite à une recommandation du Collège des procureurs généraux formulée dans son rapport de suivi législatif 53K1414/012, page 54, dans lequel le Collège indique que le renvoi au § 1er, 1°, à l'article 28 en ce qui concerne la possibilité pour le juge du fond d'intervenir si l'inculpé a été laissé ou remis en liberté est devenu pour ainsi dire "un article vide" en raison de la modification apportée à l'article 23 de la même loi concernant la possibilité de comparaître en personne ou par un avocat mais, surtout, le juge du fond ne peut pas intervenir si les conditions ne sont pas respectées, car il n'est pas renvoyé au 2°, qui permet de décerner mandat d'arrêt "si des circonstances nouvelles et graves rendent cette mesure nécessaire".

Deze aanpassing komt dus o.a. aan de lacune die bestaat in het kader van de vrijheid onder voorwaarden waar de beklaagde die onder voorwaarden in vrijheid is gesteld niet kan worden gesanctioneerd waar dit nochtans wel het geval is lopende het gerechtelijk onderzoek. Artikel 38, § 2, voorziet dit uitdrukkelijk, maar is door de huidige libellering van de tweede paragraaf van artikel 28 niet werkbaar.

h) De gekozen woonplaats geldt voor het proces (artikel 29 van de wet)

Artikel 136

Aan een persoon die voorlopig in vrijheid is gesteld kunnen overeenkomstig artikel 29 WVH ook oproepingen en betekeningen worden gedaan inzake het strafproces en niet alleen voor wat betreft het onderzoek.

Voorliggend artikel beoogt dit duidelijk te stellen zodanig dat ook de oproepingen en betekeningen inzake het strafproces op dit adres kunnen plaatsvinden.

Om tegemoet te komen aan het gegeven dat de verdachten veelvuldig vergeten hun adreswijzigingen te melden bij een aangetekende brief gericht aan het parket, wordt evenwel ook verduidelijkt dat die adreskeuze slechts geldt tot de nieuwe inschrijving van de betrokkene op een ander adres in het rijksregister. Die inschrijving kan het openbaar ministerie gemakkelijk controleren op het tijdstip waarop het een dagvaarding of een beslissing bij verstek moet betekenen.

i) Technische wijzigingen (artikel 30 van de wet)

Artikel 137

Door de opheffing van het onderscheid tussen correctionaliseerbare en niet correctionaliseerde misdaden en de in dat kader gecreëerde mogelijkheid om maandelijks een verzoekschrift in te stellen, moet op verschillende plaatsen in artikel 30 de verwijzing naar de desbetreffende artikelen worden opgeheven.

De aanpassing in 3° en 4° van dit artikel betreft de duur van de controle op de voorlopige hechtenis die door voorliggend wetsontwerp van een maand op twee maanden wordt gebracht na de eerste twee bevestigingen van de voorlopige hechtenis (cf. *supra* commentaar van artikel 108).

Cette adaptation comble notamment la lacune qui existe dans le cadre de la liberté sous conditions, où le prévenu mis en liberté sous conditions ne peut pas être sanctionné alors que c'est pourtant le cas au cours de l'instruction. L'article 38, § 2, le prévoit expressément, mais n'est pas utilisable en raison de la formulation actuelle du deuxième paragraphe de l'article 28.

h) L'adresse élue vaut pour le procès (article 29 de la loi)

Article 136

Conformément à l'article 29 de la loi relative à la détention préventive, des convocations et des significations peuvent être faites à une personne mise en liberté provisoire non seulement en ce qui concerne l'instruction, mais également en ce qui concerne le procès pénal.

Cet article vise à le préciser clairement, de manière à ce que les convocations et les significations qui concernent le procès pénal peuvent également être faites à cette adresse.

Cependant, pour pallier les oublis fréquents, par les inculpés, de signaler leurs changements d'adresse par lettre recommandée adressée au parquet, il est aussi précisé que cette élection d'adresse ne vaut que jusqu'à la nouvelle inscription de l'intéressé à une autre adresse au registre national, inscription qui est aisément vérifiable par le ministère public au moment où il doit signifier une citation ou une décision par défaut.

i) Modifications techniques (article 30 de la loi)

Article 137

Par la suppression de la distinction entre les crimes correctionnalisables et les crimes non correctionnalisables et de la possibilité créée dans ce cadre d'introduire tous les mois une requête, le renvoi aux articles concernés doit être supprimé à différents endroits de l'article 30.

L'adaptation aux 3° et 4° de cet article concerne la durée du contrôle de la détention préventive que le présent projet de loi porte d'un mois à deux mois après les deux premières confirmations de la détention préventive (cf. *supra* commentaire de l'article 108).

j) Beperking van de mogelijkheid van het cassatieberoep tegen de bevestigingen van de voorlopige hechtenis (artikel 31 van de wet)

Artikel 138

Dit artikel strekt ertoe de mogelijkheid om cassatieberoep in te stellen in het kader van de voorlopige hechtenis te beperken.

Deze maatregel kadert in de verdere rationalisering van de procedure en beoogt de opdrachten van het Hof verder te beperken tot haar "*core business*", met name het onderzoek van eindarresten of eindvonnissen.

De mogelijkheid van een onmiddellijk cassatieberoep inzake voorlopige hechtenis is een afwijking van de algemene regel volgens welke dat rechtsmiddel slechts kan worden ingesteld na de eindbeslissing van de feitenrechter (artikel 416 van het Wetboek van Strafvordering). Die uitzondering werd pas in 1990 ingevoerd. Er wordt voorgesteld ze niet te schrappen maar wel te beperken.

De zaken in het kader van de voorlopige hechtenis-wet betreffen geen eindarresten of eindvonnissen. De zware procedure en de omvang van het aantal cassatiezaken in voorlopige hechtenis betekenen bovendien een zware belasting voor de werkzaamheden van het Hof. Uit de cijfers van het Hof blijkt daarenboven ook dat slechts in een beperkt aantal gevallen beslist wordt tot cassatie. Zo sprak de kamer voor strafzaken van het Hof in 2014 1921 (N +F) arresten uit, 240 (162 N + 78 F) daarvan betroffen zaken inzake de voorlopige hechtenis, en in deze laatste besliste het hof slechts in 15 gevallen (9 N + 6 F) - tot verbreking; 94 % van de beroepen hebben dus geen cassatie tot gevolg gehad. En niet elke verbreking heeft noodzakelijkerwijs een vrijlating door de kamer waarnaar de zaak wordt verwezen tot gevolg.

De door de wetgever in 1990 ingevoerde mogelijkheid tot cassatieberoep blijkt dus in de praktijk zeer weinig meerwaarde te bieden. Dit gegeven, samen met de optie om de werkzaamheden van het Hof van Cassatie te centreren rond haar "*corebusiness*" leiden aldus tot de vaststelling dat het cassatieberoep in het kader van de voorlopige hechtenis kan tenminste worden beperkt.

Het cassatieberoep blijft mogelijk inzake voorlopige hechtenis, maar kan enkel worden ingesteld tegen de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling om de voorlopige hechtenis te handhaven, in het kader van het hoger beroep ingesteld tegen de beschikking van de raadkamer gegeven binnen vijf dagen na het aanhoudingsbevel.

j) Limitation de la possibilité de former un pourvoi en cassation contre les confirmations de la détention préventive (article 31 de la loi)

Article 138

Cet article vise à limiter la possibilité de former un pourvoi en cassation dans le cadre de la détention préventive.

Cette mesure s'inscrit dans le cadre de la poursuite de la rationalisation de la procédure et vise à continuer à limiter les missions de la Cour à son "*core business*", à savoir l'examen d'arrêts ou de jugements définitifs.

La possibilité d'un pourvoi immédiat en matière de détention préventive est une dérogation à la règle générale suivant laquelle ce recours n'est ouvert qu'après la décision définitive de la juridiction de fond (article 416 du Code d'instruction criminelle). Cette exception n'a été introduite qu'en 1990. Il est proposé non de la supprimer mais de la limiter.

Les affaires dans le cadre de la loi relative à la détention préventive ne concernent pas des arrêts ou des jugements définitifs. La lourdeur de la procédure et le nombre important d'affaires de détention préventive en cassation représentent en outre une lourde charge pour la Cour. Il ressort par ailleurs des chiffres de la Cour qu'elle ne décide de casser la décision que dans un nombre limité de cas. Ainsi, la chambre de la Cour qui traite des affaires pénales a rendu 1921 arrêts (F + N) en 2014, dont 240 (78 F et 162 N) concernaient des affaires de détention préventive. Dans ces derniers, la Cour n'a décidé de casser la décision qu'à 15 reprises (6 F et 9 N); 94 % des pourvois n'ont donc mené à aucune cassation. Et chaque cassation n'entraîne pas nécessairement une libération par la chambre à laquelle l'affaire est renvoyée.

La possibilité de pourvoi en cassation, introduite en 1990 par le législateur, n'offre donc qu'une plus-value très limitée dans la pratique. Cette donnée et le choix de concentrer les travaux de la Cour de cassation sur son "*core business*" conduisent donc à la constatation que le pourvoi en cassation dans le cadre de la détention préventive peut être à tout le moins limité.

Le pourvoi restera possible en matière de détention préventive mais seulement contre la décision de la chambre des mises en accusation de maintenir la détention préventive sur l'appel formé contre l'ordonnance de la chambre du conseil rendue dans les cinq jours du mandat d'arrêt.

Het controleren van de wettelijkheid daarvan blijkt immers belangrijker dan het controleren van de wettelijkheid van de latere beslissingen tot verlenging van de voorlopige hechtenis.Het is immers bij die eerste bevestiging dat de wettelijkheid en de regelmatigheid van het aanhoudingsmandaat worden nagegaan. Tijdens de volgende verschijningen is de raadkamer niet meer gemachtigd om tot dat onderzoek over te gaan, aangezien haar controle dan beperkt is tot de persistentie van ernstige aanwijzingen van schuld ten aanzien van de inverdenkinggestelde en de noodzaak om hem in voorlopige hechtenis te houden gelet op de wettelijke criteria of de uitvoeringsmodaliteit ervan te wijzigen (art. 22, zesde lid).

Voor het overige blijft het cassatieberoep mogelijk na de eindbeslissing ten gronde, volgens het gemeen recht. Aangezien de voorlopige hechtenis zal ondergaan zijn, zal het praktische nut van een cassatieberoep weliswaar kleiner zijn (behalve mogelijkheid tot vergoeding), maar zo zal het Hof van Cassatie zijn taak behouden om de rechtspraak ervan inzake voorlopige hechtenis te verduidelijken en de schendingen van de wet te censureren. Er bestaat dan ook geen reden om te denken dat de rechtscolleges in de toekomst minder aandacht ervoor zullen hebben om hun beslissingen van verlenging van de voorlopige hechtenis op adequate wijze te motiveren.

Ten slotte lijkt die onmiddellijke controle van het Hof zich des te minder op te dringen daar de onderzoeksrechter de mogelijkheid heeft om te allen tijde, ambtshalve of op vordering van het openbaar ministerie, het bevel tot aanhouding op te heffen, zulks zonder enig rechtsmiddel (artikel 25 van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis). Zelfs zonder mogelijkheid van cassatieberoep bestaat dus reeds een drievoudige controle van de voorlopige hechtenis door verschillende rechters: de onderzoeksrechter, de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling. Dat verklaart het zeer geringe aantal verbrekingen (15 in 2014 op 11 660 opsluitingen op basis van een aanhoudingsbevel, d.i. nauwelijks meer dan één op duizend).

j) Technische (artikel 33, § 2 van de wet) en overgangsbepalingen

Artikel 139

Deze bepaling wordt aangevuld betreffende het onmiddellijke cassatieberoep tegen beslissingen tot onmiddellijke aanhouding. Dergelijk cassatieberoep, dat overeenkomstig het gemeen recht verloopt, heeft pas zin indien er ook cassatieberoep is ingesteld tegen de veroordelende beslissing.

Le contrôle de la légalité de celui-ci paraît en effet plus crucial que celui des décisions, ultérieures, de prolongation de la détention préventive. En effet, c'est lors de cette première confirmation que sont vérifiées la légalité et la régularité du mandat d'arrêt. Lors des comparutions suivantes, la chambre du conseil n'est plus habilitée à procéder à cet examen, son contrôle se limitant alors à la persistance d'indices sérieux de culpabilité à charge de l'inculpé et à la nécessité de maintenir la détention préventive au regard des critères légaux ou d'en modifier la modalité d'exécution (art. 22, al.6).

Pour le reste, le pourvoi restera possible après la décision définitive au fond, selon le droit commun. Certes, puisque la détention préventive aura été subie, l'intérêt pratique d'un pourvoi sera moindre (sauf possibilité d'indemnisation) mais la Cour de cassation conservera de la sorte sa tâche de préciser sa jurisprudence en matière de détention préventive et de censurer les violations de la loi. Il n'existe dès lors pas de raison de penser que les juridiction seront à l'avenir moins attentives à motiver adéquatement leurs décisions de prolongation de détention préventive.

Enfin, ce contrôle immédiat de la Cour paraît d'autant moins s'imposer que le juge d'instruction la faculté de donner à tout moment, d'office ou sur réquisitions du ministère public, mainlevée du mandat d'arrêt, et ce sans aucun recours (article 25 de la loi du 20 juillet 1990 sur la détention préventive). Même sans possibilité de pourvoi, il existe donc déjà un triple degré de contrôle de la détention préventive par des juges distincts: le juge d'instruction, la chambre du conseil et la chambre des mises en accusation, ce qui explique le nombre infinitésimal de cassations (15 en 2014 sur 11 660 écrous sur la base d'un mandat d'arrêt, soit à peine plus d'un sur mille).

j) Dispositions technique (article 33, § 2 de la loi) et transitoire

Article 139

Cette disposition est complétée concernant le pourvoi en cassation immédiat contre les décisions d'arrestation immédiate. Pareil pourvoi en cassation, qui intervient conformément au droit commun, n'a de sens que si un pourvoi en cassation est également formé contre la décision de condamnation.

Artikel 140

Art. 140 voorziet een overgangsbepaling.

HOOFDSTUK 7

Bepaling tot wijziging van de wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Artikel 141

Artikel 86 van de wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie (*B.S.*, 14 mei 2014, p. 39045) schrapte de mogelijkheid van de betrokken persoon om de instemming met de overlevering in te trekken. Artikel 13 van de wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel (*B.S.*, 22 december 2003, p. 60075) bevat namelijk reeds voldoende waarborgen voor deze instemming, m.n. de instemming wordt gegeven in het bijzijn van zijn advocaat; de persoon dient in kennis gesteld te worden van de gevolgen van de instemming; alsook uit het op te stellen proces-verbaal moet blijken dat betrokkene vrijelijk heeft ingestemd en zich ten volle bewust was van de daaruit voortvloeiende gevolgen. Deze wijziging is conform de geest van het kaderbesluit 2002/584/JBZ betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten (*P.B.,* L 190, 18 juli 2002, p. 1), aangezien de vereenvoudigde procedure van instemming net tot doel heeft de procedure te versnellen. Een snelle procedure heeft onder meer tot voordeel dat de termijn van detentie verkort wordt, zonder persoonlijk nadeel te berokkenen aan de betrokkene.

De nieuwe paragraaf 4 regelt helder dat, in geval de betrokkene instemt met zijn overlevering, de beslissing van de procureur des Konings om het Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen dezelfde waarde en rechtsgevolgen heeft als het definitieve besluit vermeld in artikel 20, § 4 van de wet.

HOOFDSTUK 8

Bepalingen betreffende de inwerkingtreding

Art. 142

De inwerkingtreding van dit ontwerp van wet is vastgelegd op 1 januari 2016 wat de bepalingen inzake de verzets- en beroepsprocedures betreft, teneinde de betrokken rechtscolleges, magistraten en advocaten de nodige tijd te geven om kennis te nemen van deze

Article 140

L'article 140 prévoit une disposition transitoire.

CHAPITRE 7

Disposition modifiant la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

Article 141

L'article 86 de la loi du 25 avril 2014 portant dispositions diverses en matière de Justice (*M.B.*, 14 mai 2014, p. 39045) a supprimé la possibilité pour la personne concernée de révoquer son consentement à la remise. L'article 13 de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen (*M.B.*, 22 décembre 2003, p. 60075) prévoit déjà des garanties suffisantes pour ce consentement, notamment le fait que le consentement est donné en présence de son avocat; que la personne doit être informée des conséquences du consentement; de même que le fait que le procès-verbal à dresser doit clairement faire apparaître que l'intéressé a consenti volontairement en étant pleinement conscient des conséquences qui en résultent. Cette modification est conforme à l'esprit de la décision-cadre 2002/584/JAI relative au mandat d'arrêt européen et aux procédures de remise entre États membres (*J.O.*, L 190, 18 juillet 2002, p. 1), dans la mesure où la procédure simplifiée de consentement vise à accélérer la procédure. Une procédure rapide présente l'avantage de réduire la durée de la détention sans occasionner d'inconvénients personnels à l'intéressé.

Le nouveau paragraphe 4 règle clairement le fait que, lorsque la personne consent à sa remise, la décision du procureur du Roi d'exécuter le mandat d'arrêt européen a la même valeur et les mêmes conséquences juridiques que la décision définitive mentionnée à l'article 20 § 4 de la loi.

CHAPITRE 8

Dispositions relatives à l'entrée en vigueur

Art. 142

L'entrée en vigueur du présent projet loi est fixée au 1er janvier 2016 en ce qui concerne les dispositions relatives aux procédure d'opposition et d'appel, afin de donner le temps aux juridictions concernées, aux magistrats et avocats le temps nécessaire pour connaître

bepalingen en, in voorkomend geval, zich voor te bereiden op de toepassing ervan.

Artikel 122 inzake de correctionaliseerdbaarheid is van toepassing op de zaken die nog niet in beraad zijn genomen met betrekking tot de regeling van de rechtspleging door de kamer van inbeschuldigingstelling op de datum van de inwerkingtreding van de wet.

TITEL 4

Bepalingen tot wijziging van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Artikel 143

De voorgestelde wijziging is louter formeel en heeft tot doel de terminologie inzake de wettelijke tegenaanwijzingen te uniformiseren in de Nederlandse versie van de wet.

Artikel 144

De wet voorziet niet in de mogelijkheid tot herziening, schorsing of herroeping van de uitgaansvergunning of het penitentiair verlof indien de gedetineerde een gedrag vertoont dat geen inbreuk op de voorwaarden uitmaakt, maar wel een nieuwe tegenaanwijzing in zijn hoofde vormt die niet bestond op het moment van de toekenning van de modaliteit. Als voorbeelden hiervan kunnen aangehaald worden het feit dat een veroordeelde na de toekenning van de modaliteit betrapt wordt op het gebruik van verdovende middelen in de gevangenis of op het verontrusten van een slachtoffer via brief of telefoon. In antwoord op de opmerking van de Raad van State onder het randnummer 94 met betrekking tot de invulling die aan het begrip “tegenaanwijzingen” moet worden gegeven, kan worden gesteld dat dit begrip inderdaad op dezelfde wijze moet worden ingevuld zoals wanneer dit begrip wordt gebruikt respectievelijk in de artikelen 5, 2°, en 7, 2°, van de wet. De technische aanpassing in de Nederlandse tekst van het punt 1° van dit artikel, zoals voorgesteld door de Raad van State onder randnummer 95, werd doorgevoerd.

De mogelijkheid tot herroeping bestaat evenmin in het geval de veroordeelde niet meer aan de tijdsvoorwaarden voldoet. Het Hof van Cassatie heeft echter geoordeeld dat de strafuitvoeringsrechtbank de toegekende strafuitvoeringsmodaliteit moet herroepen, wanneer de

ces dispositions et le cas échéant se préparer à leur application.

L’article 122 relatif à la correctionnalisabilité est applicable aux affaires qui n’ont pas encore été prises en délibéré quant au règlement de la procédure par la chambre des mises en accusation à la date de l’entrée en vigueur de la loi.

TITRE 4

Dispositions modifiant la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalité d’exécution de la peine

Article 143

La modification proposée est purement formelle et a pour objet d’uniformiser dans la version néerlandaise de la loi la terminologie relative aux contre-indications légales.

Article 144

La loi ne prévoit pas la possibilité d’une révision, d’une suspension ou d’une révocation de la permission de sortie ou du congé pénitentiaire si le détenu présente un comportement qui ne constitue pas un non-respect des conditions mais bien une contre-indication dans son chef qui n’existait pas au moment de l’octroi de la modalité. On peut citer à titre d’exemple le fait qu’un condamné soit surpris, après l’octroi de la modalité, à consommer des stupéfiants en prison ou à inquiéter une victime par lettre ou par téléphone. En réponse à la remarque du Conseil d’État formulée au point 94 concernant le contenu qui doit être conféré à la notion de “contre-indications”, il peut être dit que cette notion doit effectivement avoir le même contenu que lorsqu’elle est utilisée respectivement aux articles 5, 2°, et 7, 2°, de la loi. L’adaptation technique dans le texte néerlandais du point 1° de cet article, telle que proposée par le Conseil d’État, a été effectuée.

La possibilité de révocation n’existe pas non plus dans le cas d’un condamné qui ne satisfait plus aux conditions de temps. La Cour de cassation a toutefois estimé que le tribunal de l’application des peines doit révoquer la modalité d’exécution de la peine octroyée si

veroordeelde zich niet meer in de wettelijke tijdsvoorwaarden bevindt, zelfs indien de wet niet uitdrukkelijk hiervoor een grond voor herroeping voorziet.

Het artikel beoogt deze lacunes op te vullen, in casu voor de uitgaansvergunningen en penitentiaire verloven.

De Raad van State vraagt onder het randnummer 96 van zijn advies om verduidelijking inzake het verschil tussen de situaties bedoeld in § 1 en § 3 van dit artikel. Er bestaat wel degelijk een verschil in de situatie vermeld onder § 1 en deze onder § 3. De eerste paragraaf betreft de situatie dat de gedetineerde een gedrag vertoont dat een inbreuk op de voorwaarden uitmaakt of een nieuwe tegenaanwijzing in zijn hoofde vormt die niet bestond op het moment van de toekenning van de uitgaansvergunning of het penitentiair verlof. Het niet langer beantwoorden aan de tijdsvoorwaarden is geen tegenaanwijzing zoals voorzien in de artikelen 5, 2°, en 7, 2°, van de wet.

Artikel 145

Artikel 20 wordt vernummerd tot 19/1 omdat in Titel IV, Hoofdstuk IV*bis*, een artikel 20 wordt ingevoegd.

Artikel 146

Dit artikel voegt een nieuw hoofdstuk in Titel IV in.

Artikel 147

Dit artikel beoogt te vermijden dat aan veroordeelden die illegaal zijn in het Rijk, en dus niet in de vrije samenleving mogen vertoeven, toch een uitgaansvergunning, penitentiair verlof of onderbreking van de strafuitvoering zou toegekend worden. Deze modaliteiten zijn er bovendien op gericht om een reclassering in België voor te bereiden of uit te werken na de vrijstelling hetgeen voor die categorie van personen niet mogelijk is. Zij kunnen namelijk alleen vrijgesteld worden met het oog op verwijdering van het grondgebied. De wet omschrijft de categorie van die personen als veroordeelden waarvoor op grond van een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat zij niet toegelaten of gemachtigd zijn tot een verblijf in het Rijk.

De Raad van State maakte een aantal bezwaren bij deze voorgestelde wijziging, vooreerst voor wat betreft de door het voorontwerp voorgestelde mogelijkheid tot ontzegging van de toekenning van alle strafuitvoeringsmodaliteiten aan personen die niet toegelaten of

le condamné ne se trouve plus dans les conditions de temps prévues par la loi, même si la loi ne prévoit pas explicitement de motif de révocation à cet effet.

Cet article vise à combler ces lacunes, concernant en l'occurrence les permissions de sortie et les congés pénitentiaires.

Au point 96 de son avis, le Conseil d'État demande des éclaircissements en ce qui concerne la différence entre les situations visées aux §§ 1er et 3 de cet article. Il existe bel et bien une différence entre la situation mentionnée au § 1er et celle mentionnée au § 3. Le premier paragraphe concerne la situation où le détenu présente un comportement qui constitue un non-respect des conditions ou une nouvelle contre-indication dans son chef qui n'existait pas au moment de l'octroi de la permission de sortie ou du congé pénitentiaire. Le fait de ne plus répondre aux conditions de temps n'est pas une contre-indication telle que prévue aux articles 5, 2°, et 7, 2°, de la loi.

Article 145

L'article 20 est renuméroté en 19/1 parce qu'un article 20 est inséré au titre IV, chapitre IV*bis*.

Article 146

Cet article insère un nouveau chapitre dans le titre IV.

Article 147

Cet article tend à éviter qu'une permission de sortie, un congé pénitentiaire ou une interruption de l'exécution de la peine soit accordé à des condamnés qui sont dans le royaume illégalement et qui ne peuvent donc pas demeurer dans la société libre. Ces modalités visent en outre à préparer ou à développer une réinsertion en Belgique après la libération, ce qui n'est pas possible pour cette catégorie de personnes. En effet, elles peuvent être libérées uniquement en vue de leur éloignement du territoire. La loi décrit les personnes de cette catégorie comme des condamnés pour lesquels il ressort d'un avis de l'Office des étrangers qu'ils ne sont pas autorisés ou habilités à séjourner dans le royaume.

Le Conseil d'État a émis un certain nombre d'objections relatives à cette modification proposée, concernant tout d'abord la possibilité proposée dans l'avant-projet de refuser l'octroi de toutes les modalités d'exécution des peines aux personnes qui ne sont pas autorisées

gemachtigd zijn tot een verblijf in het Rijk (zie de randnummers 38 tot en met 40.2 van het advies). Deze opmerking van de Raad van State kan gedeeltelijk worden gevolgd. Het ontwerp werd aldus in die zin aangepast dat aan deze personen wel een uitgaansvergunning om redenen vermeld in artikel 4, § 2, 1° of 2° kan worden toegekend. Alle andere strafuitvoeringsmodaliteiten worden duidelijk toegekend met het oog op de sociale re-integratie in België. De wet maakt bovendien al een dergelijk onderscheid door de voorwaardelijke invrijheidsstelling te onderscheiden van de voorlopige invrijheidsstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering. Ook een toekenning van de onderbreking van de strafuitvoering, die als het ware de uitvoering van de straf onderbreekt, is niet weerhouden. Er kunnen immers ook geen voorwaarden aan worden gekoppeld, juist omwille van het feit dat de uitvoering wordt onderbroken. Door de uitgaansvergunning in bepaalde gevallen wel mogelijk te maken voor deze categorie van gedetineerden, wordt aldus tegemoet gekomen aan de opmerkingen van de Raad van State geformuleerd onder de randnummers 38 tot en met 40.2. Voor wat betreft de opmerking onder het randnummer 40.3 van het advies, kan worden gesteld dat het onderscheid tussen de door de Raad van State aangehaalde categorieën in se niet bestaat. Wanneer de verblijfsaanvraag van een persoon wordt afgesloten met een negatieve beslissing, heeft deze persoon op dat ogenblik geen recht van verblijf. Echter, deze situatie is mogelijkerwijze omkeerbaar indien de persoon daarna beslist een nieuwe aanvraag in te dienen.

ou habilitées à séjourner dans le Royaume (voy. les points 38 à 40.2 de l'avis). Cette remarque du Conseil d'État peut être suivie partiellement. Le projet a donc été adapté en ce sens que ces personnes peuvent bel et bien se voir octroyer une permission de sortie pour des raisons mentionnées à l'article 4, § 2, 1° ou 2°. Toutes les autres modalités d'exécution de la peine sont clairement octroyées en vue de la réinsertion sociale en Belgique. En outre, la loi établit déjà une telle différence en distinguant la libération conditionnelle de la mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire ou de la remise. De même, l' octroi d'une interruption de la peine, qui interrompe pour ainsi dire l'exécution de la peine, n'est pas retenu. En effet, elle ne peut pas être assortie de conditions, justement en raison du fait que l'exécution de la peine est interrompue. En permettant la permission de sortie dans certains cas pour cette catégorie de détenus, on répond aux remarques du Conseil d'État formulées aux points 38 à 40.2. Pour ce qui est de la remarque émise au point 40.3 de l'avis, il peut être dit que la distinction entre les catégories évoquées par le Conseil d'État n'existe pas en soi. Lorsque la demande de séjour d'une personne est close par une décision négative, cette personne n'a à ce moment-là pas de droit de séjour. Toutefois, cette situation peut être réversible si la personne décide par la suite d'introduire une nouvelle demande.

Artikel 148

Dit artikel laat toe om een veroordeelde zonder recht op verblijf in België die geen vrijstelling verkreeg van de strafuitvoeringsrechtbank of die zelf opteerde om alle straffen uit te zitten (vaak omdat ze België niet willen verlaten) toch te repatriëren. Tot nu kon dit in de periode van twee maanden voor het einde van de straffen. Dit wordt nu uitgebreid tot zes maanden. Twee maanden is te kort voor de Dienst Vreemdelingenzaken en de penitentiaire administratie om de nodige afspraken te maken, de (identiteits)documenten effectief in orde te brengen en de repatriëring voor te bereiden. Gelet op de proceduretermijnen van de wet om een voorlopige invrijheidstelling te bekomen (die ongeveer zes maanden bedragen), is deze periode gerechtvaardigd, zonder dat de effectieve kans ontnomen wordt aan de veroordeelde om nog via de strafuitvoeringsrechtbank de invrijheidstelling te bekomen.

Article 148

Cet article permet de rapatrier malgré tout un condamné sans droit de séjour en Belgique qui n'a pas obtenu une mise en liberté du tribunal de l'application des peines ou qui a lui-même choisi de subir toutes les peines (souvent parce que ces personnes ne veulent pas quitter la Belgique). Jusqu'à présent, c'était possible pendant les deux mois précédant la fin des peines. Cette période est désormais portée à six mois. Une période de deux mois est trop courte pour permettre à l'Office des étrangers et à l'administration pénitentiaire de passer les accords nécessaires, de mettre effectivement en ordre les documents (d'identité) et de préparer le rapatriement. Vu les délais de procédure de la loi pour obtenir une libération provisoire (qui s'élèvent à six mois environ), cette période est justifiée, sans que le condamné soit privé de l'opportunité effective d'obtenir encore sa libération par le biais du tribunal de l'application des peines.

Het artikel wordt ook uitgebreid met een tweede en een derde lid die ervoor zorgen dat bij illegaal terugkeer binnen de twee jaar, de veroordeelde opnieuw kan opgesloten worden om het restant van de straf dat niet werd ondergaan, in uitvoering te brengen. Dit principe is ook te vinden in het Nederlandse strafrecht (artikel 15 van het Nederlandse Strafwetboek en artikel 570b van het Wetboek van Strafvordering). Op die gronden kan de Nederlandse minister van Veiligheid en Justitie de veroordeelden die geen rechtmatig verblijf hebben in Nederland een strafonderbreking toekennen nog voor ze de toelaatbaarheidsdatum voor een vrijstelling hebben bekomen.

Artikel 149

De uitgaansvergunning laat de veroordeelde toe de gevangenis te verlaten voor een duur van maximum zestien uur; de beperkte detentie laat dit slechts toe voor maximum twaalf uur. Er bestaat echter geen gerechtvaardigde reden om de maximumduur van de beperkte detentie te beperken tot twaalf uur. Bovendien blijkt in de praktijk deze termijn te kort te zijn voor gedetineerden in beperkte detentie die werken of een opleiding volgen. Niet alle gevangenissen en werkplaatsen zijn even vlot bereikbaar met het openbaar vervoer. De trajecten van en naar de gevangenis nemen dan ook behoorlijk wat tijd in beslag. Om voormelde redenen beoogt het artikel de maximumduur van de beperkte detentie op te trekken tot zestien uur.

Artikel 150

Deze aanpassingen aan de tijdsvoorwaarden inzake de toelaatbaarheid voor de voorwaardelijke invrijheidsstelling vloeien voort uit de door dit ontwerp voorgestelde veralgemening van de “correctionaliseerbaarheid” van de misdaden” waardoor de bovengrens van de gevangenisstraffen in geval van correctionalisering van de misdaden wordt aangepast.

Artikel 152

Naar analogie met artikel 147 wordt de toekenning van de beperkte detentie, het elektronisch toezicht en de voorwaardelijke invrijheidstelling uitgesloten voor veroordeelden waarvan op grond van een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat zij niet toegelaten of gemachtigd zijn tot een verblijf in het Rijk.

L’article est également complété par un second et un troisième alinéas qui permettent qu’en cas de retour illégal dans les deux ans, le condamné puisse à nouveau être incarcéré pour exécuter le restant de la peine qui n’a pas été subie. Ce principe existe également dans le droit pénal Néerlandais (l’article 15 du Code pénal Néerlandais et l’article 570b du Code de procédure pénale Néerlandais). Sur base de ces dispositions le ministre de la Sécurité et de la Justice Néerlandais peut accorder une interruption de peine aux condamnés sans droit de séjour avant qu’ils ont atteint la date d’admissibilité.

Article 149

La permission de sortie permet au condamné de quitter la prison pour une durée maximum de seize heures; la détention limitée ne le permet que pour douze heures maximum. Il n’existe toutefois aucune raison légitime de limiter à douze heures la durée maximum de la détention limitée. Il s’avère en outre que dans la pratique ce délai est trop court pour les détenus en détention limitée qui travaillent ou suivent une formation. Toutes les prisons et tous les lieux de travail ne sont pas aussi facilement accessibles par les transports publics. Les trajets de et vers la prison prennent dès lors beaucoup de temps. Pour les raisons précitées, l’article tend à porter à seize heures la durée maximale de la détention limitée.

Article 150

Les présentes adaptations des conditions de temps en matière d’admissibilité à la libération conditionnelle découlent de la généralisation de la “correctionnalisation des crimes” proposée dans le présent projet, par lequel la limite supérieure des peines d’emprisonnement en cas de correctionnalisation des crimes est adaptée.

Article 152

Par analogie avec l’article 147, l’octroi de la détention limitée, de la surveillance électronique et de la libération conditionnelle est exclu pour les condamnés pour lesquels il ressort d’un avis de l’Office des étrangers qu’ils ne sont pas autorisés ou habilités à séjourner dans le royaume.

Artikel 151

Dit artikel voegt een nieuw hoofdstuk in Titel V in. In navolging op het advies van de Raad van State onder het randnummer 97, werd dit artikel verplaatst.

Artikel 153

Dit artikel beoogt een definitie te geven van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied en van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op overlevering. Dit was tot nu toe een lacune in de wet. De definitie van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied houdt in dat die invrijheidstelling wordt toegepast op personen die geen recht hebben op verblijf in België en dat deze personen na vrijstelling ook onderworpen zijn aan voorwaarden die worden opgelegd gedurende een wettelijk bepaalde proeftijd. De belangrijkste voorwaarde voor deze categorie is het gebod om effectief het grondgebied te verlaten en het verbod tot terugkeer naar België (zie toelichting bij artikel 156).

De definitie van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op overlevering behoeft geen verdere commentaar.

Artikel 154

Deze aanpassingen aan de tijdsvoorwaarden inzake de toelaatbaarheid voor de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering vloeien voort uit de door dit ontwerp voorgestelde veralgemening van de “correctionaliseerbaarheid” van de misdaden” waardoor de bovengrens van de gevangenisstraffen in geval van correctionalisering van de misdaden wordt aangepast.

Artikel 155

De beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank om de behandeling van het dossier uit te stellen tot een latere zitting is niet geformaliseerd. De gevangenisdirectie weet dan ook niet op officiële wijze dat er geen beslissing werd genomen op de vooropgestelde datum. Het artikel voorziet daarom in een kennisgeving aan de gevangenisdirectie.

Article 151

Cet article insère un nouveau chapitre dans le titre V. À la suite de l’avis du Conseil d’État au point 97, cet article a été déplacé.

Article 153

Cet article vise à donner une définition de la mise en liberté provisoire en vue de l’éloignement du territoire et de la mise en liberté provisoire en vue de la remise. C’était jusqu’à présent une lacune dans la loi. La définition de la mise en liberté provisoire en vue de l’éloignement du territoire implique que cette mise en liberté est appliquée aux personnes qui n’ont pas de droit de séjour en Belgique et que ces personnes, après leur libération, sont également soumises à des conditions imposées pendant un délai d’épreuve déterminé légalement. La principale condition pour cette catégorie est l’ordre de quitter effectivement le territoire et l’interdiction de revenir en Belgique (voir commentaire concernant l’article 156).

La définition de la mise en liberté provisoire en vue de la remise ne nécessite pas d’autre commentaire.

Article 154

Les présentes adaptations des conditions de temps en matière d’admissibilité à la mise en liberté provisoire en vue de l’éloignement du territoire ou en vue de la remise découlent de la généralisation de la “correctionnalisation des crimes” proposée dans le présent projet, par lequel la limite supérieure des peines d’emprisonnement en cas de correctionnalisation des crimes est adaptée.

Article 155

La décision du tribunal de l’application des peines de remettre l’examen du dossier à une audience ultérieure n’est pas formalisée. La direction de la prison ne sait dès lors pas officiellement qu’aucune décision n’a été prise à la date prévue. C’est pourquoi l’article prévoit une notification à la direction de la prison.

Artikel 156

Dit artikel beoogt twee wijzigingen.

Het artikel schaft het automatisch karakter van toekenning van verlof af wanneer een veroordeelde hierom verzoekt bij zijn aanvraag voor elektronisch toezicht of beperkte detentie. Deze automatische toekenning stelt problemen in het geval een veroordeelde bij toekenning van beperkte detentie niet over een verlofadres beschikt.

Voorts voorziet het artikel in een procedure om penitentiair verlof aan te vragen indien de veroordeelde tijdens de procedure tot toekenning van de beperkte detentie of het elektronisch toezicht niet verzocht heeft om penitentiair verlof, bijvoorbeeld uit vergetelheid of wegens gebrek aan een verlofadres in het geval van beperkte detentie. Het artikel beoogt deze lacune in de wet op te vullen.

De gedetineerde dient zijn aanvraag tot verlof in op de griffie van de gevangenis, waarna de directie een advies geeft. Daar de veroordeelde reeds de toelating heeft gekregen van de rechter om de gevangenis te verlaten in het kader van de beperkte detentie of het elektronisch toezicht, beperkt dit advies zich tot een beoordeling van het voorgestelde verlofadres.

In navolging van het advies van de Raad van State onder het randnummer 98 bepaalt het ontwerp een termijn waarbinnen het openbaar ministerie zijn advies moet opstellen, namelijk binnen de werkdag volgend op de ontvangst van het advies.

Artikel 157

Dit artikel beoogt twee wijzigingen.

Vooreerst wordt een formulering voorgesteld naar analogie met de toekenning van andere modaliteiten.

Daarnaast wordt voorgesteld om voor veroordeelden die van het grondgebied verwijderd worden de tegenaanwijzing van het hebben van een onderdak niet langer te weerhouden. De strafuitvoeringsrechtbank is immers in de onmogelijkheid om te controleren of aan deze tegenaanwijzing tegemoetgekomen is. In de praktijk is meermaals vastgesteld dat het bekomen van een dergelijk buitenlands attest het voorwerp uitmaakt van een handel in de gevangenis.

Article 156

Cet article vise l'introduction de deux modifications.

L'article supprime le caractère automatique de l'octroi d'un congé lorsque le condamné en fait la demande dans le cadre de sa demande de surveillance électronique ou de détention limitée. Cet octroi automatique pose des problèmes lorsqu'un condamné ne dispose pas d'une adresse de congé dans le cadre de l'octroi de la détention limitée.

En outre, cet article prévoit une procédure pour demander un congé pénitentiaire si le condamné n'a pas demandé de congé pénitentiaire durant la procédure d'octroi de la détention limitée ou de la surveillance électronique, par exemple s'il l'a oublié ou s'il n'a pas d'adresse de congé en cas de détention limitée. Cet article vise à combler cette lacune dans la loi.

Le détenu introduit sa demande de congé au greffe de la prison, après quoi la direction rend un avis. Comme le condamné a déjà obtenu du juge l'autorisation de quitter la prison dans le cadre de la détention limitée ou de la surveillance électronique, cet avis se limite à une évaluation de l'adresse de congé proposée.

À la suite de l'avis du Conseil d'État au point 98, le projet prévoit un délai dans lequel le ministère public doit rédiger son avis, à savoir un délai d'un jour ouvrable après la réception de l'avis.

Article 157

Cet article vise l'introduction de deux modifications.

Tout d'abord, une formulation est proposée par analogie avec l'octroi d'autres modalités.

Ensuite, il est proposé de ne plus retenir la contre-indication d'avoir un logement pour les condamnés qui sont éloignés du territoire. En effet, le tribunal de l'application des peines est dans l'impossibilité de contrôler si cette contre-indication est remplie. Dans la pratique, il a été constaté à plusieurs reprises que l'obtention d'une telle attestation étrangère fait l'objet d'un trafic en prison.

Artikel 158

Deze wijziging beoogt de gerechtsbrief te vervangen door een aangetekende brief. Wanneer de veroordeelde zich dan in de gevangenis bevindt, kan deze aangetekende brief, overeenkomstig het koninklijk besluit nr. 236 van 20 januari 1936 tot vereenvoudiging van sommige vormen van de strafvordering ten opzichte van de gedetineerden, vervangen worden door een bezorging via een ander communicatiemiddel, mits de gevangenisdirecteur of zijn gemachtigde bewijs levert van de overhandiging van het stuk aan de betrokken veroordeelde door hem een bericht van ontvangst te doen tekenen, dat onmiddellijk naar de afzender teruggestuurd wordt. Deze wijziging zal een besparing meebrengen voor het budget van de FOD Justitie, zonder dat aan rechtszekerheid ingeboet wordt.

Article 158

Cette modification tend à remplacer le pli judiciaire par une lettre recommandée. Lorsque le condamné se trouve en prison, cette lettre recommandée peut, conformément à l'arrêté royal n°236 du 20 janvier 1936 simplifiant certaines formes de la procédure pénale à l'égard des détenus, être remplacée par une remise via un autre moyen de communication, pour autant que le directeur de la prison ou son délégué atteste la remise du pli au condamné concerné, en lui faisant signer un accusé de réception qui est immédiatement renvoyé à l'expéditeur. Cette modification entraînera une économie pour le budget du SPF Justice sans nuire à la sécurité juridique.

Artikel 159

Dit artikel beoogt twee wijzigingen.

Een eerste wijziging behelst dat voor de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied niet langer het hebben van een vast adres als algemene voorwaarde wordt opgelegd. Deze afschaffing is een logisch gevolg van de wijziging die door artikel 154 wordt ingevoerd m.b.t. het afschaffen van de tegenaanwijzing van het hebben van een onderdak.

Een tweede wijziging beoogt aan de invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied de algemene voorwaarde te verbinden van een verbod om binnen een bepaalde proeftijd terug te keren naar België, tenzij de veroordeelde in orde is met het verblijfsrecht én de strafuitvoeringsrechtbank hem dat zou toelaten.

Article 159

Cet article vise l'introduction de deux modifications.

Une première modification vise en substance à ce que le fait d'avoir une adresse fixe ne soit plus imposé comme condition générale pour la mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire. Cette suppression est une conséquence logique de la modification apportée par l'article 154 concernant la suppression de la contre-indication d'avoir un logement.

Une deuxième modification vise à assortir la mise en liberté en vue de l'éloignement du territoire de la condition générale d'une interdiction de revenir en Belgique pendant un délai d'épreuve déterminé, sauf si le condamné est en règle en ce qui concerne le droit de séjour et que le tribunal de l'application des peines lui en donne l'autorisation.

Artikel 160

Deze wijziging beoogt de gerechtsbrief te vervangen door een aangetekende brief. Voor de toelichting van deze wijziging wordt verwezen naar het commentaar bij artikel 158.

Article 160

Cette modification tend à remplacer le pli judiciaire par une lettre recommandée. Pour l'explication de cette modification, il est renvoyé au commentaire concernant l'article 158.

Artikel 161

Deze wijziging beoogt te vermijden dat veroordeelden die geen recht hebben op verblijf in het Rijk, tijdens een overeenkomstig artikel 59 door de strafuitvoeringsrechtbank toegekende strafuitvoeringsmodaliteit, in de vrije samenleving zouden vertoeven.

Article 161

Cette modification tend à éviter que des condamnés qui n'ont pas de droit de séjour dans le royaume demeurent dans la société libre pendant une modalité d'exécution de la peine accordée par le tribunal de l'application des peines conformément à l'article 59.

Het artikel voert bovendien de mogelijkheid in om de strafuitvoeringsmodaliteiten die de strafuitvoeringsrechtbank toekent op grond van artikel 59 te herzien, te schorsen en te herroepen. Tevens voert het artikel de mogelijkheid in voor het openbaar ministerie om tot voorlopige aanhouding over te gaan.

Artikel 162

Dit artikel beoogt de termijn van tien dagen te verlengen tot twintig dagen teneinde de Dienst Vreemdelingenzaken de nodige tijd te geven om deze dossiers voor te bereiden.

Artikel 163

Deze wijziging beoogt de gerechtsbrief te vervangen door een aangetekende brief. Voor de toelichting van deze wijziging wordt verwezen naar het commentaar bij artikel 158.

Artikel 164

De toevoeging onder 7° komt tegemoet aan de rechtspraak van het Hof van Cassatie die in haar arrest van 10 februari 2009 oordeelde dat, zelfs indien het door de wet niet uitdrukkelijk bepaald is als grond voor herroeping, de strafuitvoeringsrechtbank de wettelijke onmogelijkheid tot het naleven van de toegekende strafuitvoeringsmodaliteit moet vaststellen en de modaliteit moet herroepen, wanneer de veroordeelde zich niet meer in de wettelijke tijdsvoorwaarden bevindt, meestal door de tenuitvoerlegging van een nieuwe straf of door de toepassing van een nieuw aanhoudingsmandaat. De rechtszekerheid vereist dat een dergelijke grond tot herroeping wettelijk verankerd wordt.

De toevoeging onder 8° poneert nu duidelijk dat een veroordeelde na de toekenning van een voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied, niet mag terugkeren naar België zonder toestemming van de strafuitvoeringsrechtbank op straffe van herroeping van de invrijheidstelling. De andere nieuwe herroepingsgronden zijn het nalaten of weigeren om het grondgebied te verlaten en/of het niet meewerken aan de identificatie met het oog op het bekomen van het reisdocument ter fine van de overbrenging naar het andere land.

L'article introduit en outre la possibilité de revoir, de suspendre et de révoquer les modalités d'exécution de la peine octroyées par le tribunal de l'application des peines sur la base de l'article 59. Il introduit également la possibilité pour le ministère public de procéder à l'arrestation provisoire.

Article 162

Le présent article vise la prolongation du délai de dix à vingt jours afin de donner à l'Office des Étrangers le temps nécessaire pour préparer ces dossiers.

Article 163

Cette modification tend à remplacer le pli judiciaire par une lettre recommandée. Pour l'explication de cette modification, il est renvoyé au commentaire concernant l'article 158.

Article 164

L'ajout du 7° satisfait à la jurisprudence de la Cour de cassation qui dans son arrêt du 10 février 2009 estimait que, même si la loi ne le prévoit pas expressément comme motif de révocation, le tribunal de l'application des peines doit constater l'impossibilité légale de respecter la modalité d'exécution de la peine octroyée et doit révoquer la modalité si le condamné ne se trouve plus dans les conditions de temps prévues par la loi, en raison généralement de l'exécution d'une nouvelle peine ou de l'application d'un nouveau mandat d'arrêt. La sécurité juridique exige qu'un tel motif de révocation soit légalement ancré dans la loi.

Avec l'ajout du 8°, il est désormais prévu clairement qu'après l'octroi d'une mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire, un condamné ne peut plus revenir en Belgique sans autorisation du tribunal de l'application des peines sous peine de révocation de la mise en liberté. Les autres nouveaux motifs de révocation sont le fait d'omettre ou de refuser de quitter le territoire et/ou de ne pas coopérer à l'identification en vue de l'obtention du document de voyage en vue du transfert dans l'autre pays.

Artikel 165

Dit artikel geeft de strafuitvoeringsrechtbank de mogelijkheid om een uitgaansvergunning of penitentiair verlof toe te kennen aan de veroordeelde van wie de strafuitvoeringsmodaliteit (tijdelijk) geschorst wordt. Het toekennen van een uitgaansvergunning of penitentiair verlof dient de veroordeelde in staat te stellen de nodige stappen te ondernemen (vb. zoektocht naar een andere verblijfplaats, opleidingscentrum, etc.) zodat de toegekende doch geschorste strafuitvoeringsmodaliteit na de schorsing voortgezet kan worden. Deze modaliteiten zijn onderworpen aan de klassieke regels en voorwaarden en kunnen niet toegekend worden aan veroordeelden zonder recht op verblijf.

Artikel 166

Heden bestaat de mogelijkheid niet om bij gewijzigde omstandigheden de toegekende strafuitvoeringsmodaliteit te vervangen door een andere strafuitvoeringsmodaliteit. Zo is het bijvoorbeeld niet mogelijk voor de strafuitvoeringsrechtbank om een elektronisch toezicht te vervangen door een beperkte detentie bij het verlies van de woonplaats van de veroordeelde. Dit zou nochtans de veroordeelde in staat stellen om verder te blijven werken of zijn opleiding te volgen zodat zijn reclasseringsplan niet in gevaar komt. Het artikel voert dan ook de mogelijkheid in voor de strafuitvoeringsrechtbank om in geval van herziening van de toegekende strafuitvoeringsmodaliteit, deze te vervangen door een andere strafuitvoeringsmodaliteit die toelaat het sociaal reclasseringsplan van de veroordeelde verder uit te voeren. Uiteraard dient de veroordeelde zich akkoord te verklaren met deze wijziging.

Artikel 167

Dit artikel beoogt meerdere wijzigingen.

Een eerste wijziging beoogt de gerechtsbrief te vervangen door een aangetekende brief. Voor de toelichting van deze wijziging wordt verwezen naar het commentaar bij artikel 158. Een tweede wijziging beoogt overeenstemming met het nieuwe artikel 55 van de wet (zie art. 159 hierboven) omtrent het verbod van terugkeer naar België in het geval van een voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied. In geval van niet-naleving van deze voorwaarde kan de voorlopige invrijheidstelling herroepen worden en dient de strafuitvoeringsrechtbank, naar analogie met de voorwaardelijke invrijheidstelling, het gedeelte van de vrijheidsstraf dat de veroordeelde nog moet ondergaan

Article 165

Cet article permet au tribunal de l'application des peines d'octroyer une permission de sortie ou un congé pénitentiaire au condamné dont la modalité d'exécution de la peine est (temporairement) suspendue. L'octroi d'une permission de sortie ou d'un congé pénitentiaire doit permettre au condamné d'entreprendre les démarches nécessaires (p.ex. la recherche d'une autre résidence, d'un centre de formation, etc.) de manière à ce que la modalité d'exécution de la peine accordée, bien que suspendue, puisse, à l'issue de la suspension, se poursuivre. Ces modalités sont subies aux règles et conditions classiques et ne peuvent pas être octroyées à des condamnés sans droit de séjour.

Article 166

Actuellement, la possibilité de remplacer la modalité d'exécution de la peine octroyée par une autre modalité d'exécution de la peine si des circonstances ont changé n'existe pas. Ainsi, le tribunal de l'application des peines ne peut pas, par exemple, remplacer une surveillance électronique par une détention limitée si le condamné perd son domicile. Cela permettrait toutefois au condamné de continuer à travailler ou à suivre sa formation, de manière à ne pas compromettre son plan de réinsertion. L'article introduit par conséquent la possibilité pour le tribunal de l'application des peines de remplacer la modalité d'exécution de la peine octroyée, en cas de révision de celle-ci, par une autre modalité d'exécution de la peine qui permet de poursuivre le plan de réinsertion sociale du condamné. Le condamné doit bien évidemment marquer son accord sur cette modification.

Article 167

Cet article vise l'introduction de plusieurs modifications.

Une première modification tend à remplacer le pli judiciaire par une lettre recommandée. Pour l'explication de cette modification, il est renvoyé au commentaire concernant l'article 158. Une deuxième modification vise la concordance avec le nouvel article 55 de la loi (voir art. 159 ci-dessus) concernant l'interdiction de revenir en Belgique dans le cas d'une mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire. En cas de non-respect de cette condition, la mise en liberté provisoire peut être révoquée et le tribunal de l'application des peines, par analogie avec la libération conditionnelle, doit déterminer la partie de la peine privative de liberté que doit encore subir le condamné en tenant compte de

te bepalen, rekening houdend met de periode van de proeftijd die goed is verlopen en met de inspanningen die de veroordeelde heeft geleverd om de hem opgelegde voorwaarden na te leven.

Tot slot integreert dit artikel de cassatierechtspraak in de wet. Volgens het Hof van Cassatie moet de strafuitvoeringsrechtbank die de voorwaardelijke invrijheidstelling herroept, in haar vonnis vermelden op welke datum de directeur een nieuw advies moet uitvaardigen (Cass. 9 januari 2008), behalve indien in een in kracht van gewijsde gegane uitspraak wordt vastgesteld dat de veroordeelde een misdaad of een wanbedrijf heeft gepleegd tijdens de proeftermijn (Cass. 3 juni 2008).

Artikel 168

Dit artikel beoogt op ondubbelzinnige wijze een proeftermijn te verbinden aan de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering, naar analogie met wat geldt voor de voorwaardelijke invrijheidstelling.

Een tweede aanpassing aan dit artikel vloeit voort uit de door dit ontwerp voorgestelde veralgemening van de "correctionaliseerbaarheid" van de misdaden" waardoor de bovengrens van de gevangenisstraffen in geval van correctionalisering van de misdaden wordt aangepast.

Artikel 169

Dit artikel beoogt drie wijzigingen.

Een eerste wijziging beoogt de gerechtsbrief te vervangen door een aangetekende brief. Voor de toelichting van deze wijziging wordt verwezen naar het commentaar bij artikel 158.

Een tweede wijziging betreft de opheffing van artikel 74, § 4. Deze paragraaf heeft enkel een belang indien de afwezigheid van een beslissing van de strafuitvoeringsrechter binnen een termijn van zeven dagen (thans gebracht op tien) de invrijheidstelling om medische redenen van rechtswege tot gevolg zou hebben. Dit is echter niet het geval zodat de strafuitvoeringsrechter steeds een beslissing moet nemen, positief of negatief, en het is deze beslissing die dient te worden uitgevoerd, ongeacht de termijn waarbinnen ze genomen is.

Een derde wijziging beoogt de mededeling van het vonnis tot toekenning van de voorlopige invrijheidstelling om medische redenen aan de autoriteiten die met een controle zijn belast.

la période du délai d'épreuve qui s'est bien déroulée et des efforts fournis par le condamné pour respecter les conditions qui lui étaient imposées.

Enfin, cet article intègre la jurisprudence de la Cour de cassation dans la loi. Selon la Cour de cassation, le tribunal de l'application des peines qui révoque la libération conditionnelle doit mentionner dans son jugement la date à laquelle le directeur doit rendre un nouvel avis (Cass. 9 janvier 2008), sauf s'il est établi dans un jugement passé en force de chose jugée que le condamné a commis un crime ou un délit durant le délai d'épreuve (Cass. 3 juin 2008).

Article 168

Cet article tend à lier de manière univoque un délai d'épreuve à la mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire ou de la remise, par analogie avec ce qui est d'application pour la libération conditionnelle.

Une deuxième adaptation de cet article découle de la généralisation de la "correctionnalisation des crimes" proposée dans le présent projet, par lequel la limite supérieure des peines d'emprisonnement en cas de correctionnalisation des crimes est adaptée.

Article 169

Cet article vise l'introduction de trois modifications.

Une première modification tend à remplacer le pli judiciaire par une lettre recommandée. Pour l'explication de cette modification, il est renvoyé au commentaire concernant l'article 158.

Une deuxième modification concerne l'abrogation de l'article 74, § 4. Ce paragraphe n'a un intérêt que si l'absence de décision du juge de l'application des peines dans un délai de sept jours (porté aujourd'hui à dix jours) a pour conséquence la libération pour raisons médicales de plein droit. Ce n'est toutefois pas le cas de sorte que le juge de l'application des peines doit toujours prendre une décision, positive ou négative, et c'est cette décision qui doit être exécutée, quel que soit le délai dans lequel elle a été prise.

Une troisième modification vise la communication du jugement d'octroi de la libération provisoire pour raisons médicales aux autorités chargées d'un contrôle.

Artikel 170

Dit artikel beoogt een controle door de justitieassistent op de naleving van de voorwaarden verbonden aan de voorlopige invrijheidstelling om medische redenen, mogelijk te maken.

Artikel 171

Deze wijziging beoogt aan de strafuitvoeringsrechter de mogelijkheid te geven om de voorwaarden die aan de voorlopige invrijheidstelling om medische redenen verbonden zijn te herzien. Een dergelijke aanpassing kan immers aangewezen zijn, aangezien de periode tussen de voorlopige invrijheidstelling en de definitieve invrijheidstelling lang kan zijn; de definitieve invrijheidstelling is immers bepaald in functie van het nog te ondergane strafrestant.

De te volgen procedure is deze die voorzien is in artikel 63 van de wet.

Artikel 172

Dit artikel beoogt vooreerst een aanpassing inzake de medische expertise waartoe in de actuele tekst de opdracht kan worden gegeven door de strafuitvoeringsrechter. Het lijkt gepast dat ook het openbaar ministerie deze medische expertise kan vorderen. In een nieuw ingevoegde paragraaf voorziet dit artikel tevens de mogelijkheid om in de gevallen waarin een herroeping mogelijk is om ook een herziening van de voorwaarden mogelijk te maken, waarbij de opgelegde voorwaarden verscherpt kunnen worden of bijkomende voorwaarden opgelegd kunnen worden. Een dergelijke mogelijkheid is zeer nuttig in de gevallen waarin de herroeping al te drastisch zou zijn, maar er toch bijkomende maatregelen genomen dienen te worden.

Artikel 173

Dit artikel beoogt twee wijzigingen.

De wijzigingen in paragraaf 1 en 4 zijn een logisch gevolg van de wijziging van artikel 76, dat de herziening van de voorwaarden invoegt in de wet.

De wijzigingen in paragraaf 1, eerste lid, en in paragraaf 5 beogen de gerechtsbrief te vervangen door een aangetekende brief. Voor de toelichting van deze wijziging wordt verwezen naar het commentaar bij artikel 158.

Article 170

Cet article vise à permettre un contrôle par l'assistant de justice du respect des conditions liées à la libération provisoire pour raisons médicales.

Article 171

Cette modification tend à donner au juge de l'application des peines la possibilité de revoir les conditions liées à la libération provisoire pour raisons médicales. En effet, une telle adaptation peut s'avérer indiquée car la période entre la libération provisoire et la libération définitive peut être longue, la libération définitive étant déterminée en fonction de la durée de la peine qui reste à subir.

La procédure à suivre est celle prévue à l'article 63 de la loi.

Article 172

Cet article vise tout d'abord une adaptation concernant l'expertise médicale, une mission qui peut être confiée dans le texte actuel par le juge de l'application des peines. Il paraît approprié que le ministère public aussi puisse demander cette expertise médicale. Dans un nouveau paragraphe, cet article prévoit en outre, dans les cas où une révocation est possible, la possibilité d'une révision des conditions, dans le cadre de laquelle les conditions imposées peuvent être renforcées ou des conditions supplémentaires imposées. Une telle possibilité est très utile dans les cas où la révocation serait trop draconienne, mais où il faut malgré tout prendre des mesures supplémentaires.

Article 173

Cet article vise l'introduction de deux modifications.

Les modifications apportées aux paragraphes 1er et 4 sont une conséquence logique de la modification de l'article 76, qui introduit la révision des conditions dans la loi.

Les modifications apportées au paragraphe 1er, alinéa 1er, et au paragraphe 5 visent à remplacer le pli judiciaire par une lettre recommandée. Pour l'explication de cette modification, il est renvoyé au commentaire concernant l'article 158.

Artikel 174

De wet van 27 december 2012 heeft de bevoegdheid om een voorlopige aanhouding te bevelen uitgebreid naar het openbaar ministerie bij de strafuitvoeringsrechtbank. Het is aangewezen om hetzelfde te doen in het geval van de voorlopige invrijheidstelling om medische redenen.

Artikel 175

Deze bepaling wijzigt de voorwaarde voor het verkrijgen van de definitieve invrijheidstelling. Indien deze bepaling niet gewijzigd zou worden, heeft dit voor gevolg dat een veroordeelde tot een straf waarvan het nog te ondergane strafrestant meer dan tien jaar bedraagt definitief in vrijheid gesteld zal worden na een termijn die langer is dan deze die voorzien is voor een veroordeelde tot een levenslange straf, wat de maximumstraf is.

Artikel 176

Deze wijziging beoogt de gerechtsbrief te vervangen door een aangetekende brief. Voor de toelichting van deze wijziging wordt verwezen naar het commentaar bij artikel 158.

Artikel 177

Deze wijziging beoogt de gerechtsbrief te vervangen door een aangetekende brief. Voor de toelichting van deze wijziging wordt verwezen naar het commentaar bij artikel 158.

Artikel 178

Deze wijziging beoogt de gerechtsbrief te vervangen door een aangetekende brief. Voor de toelichting van deze wijziging wordt verwezen naar het commentaar bij artikel 158.

Artikel 179

Deze wijziging beoogt de gerechtsbrief te vervangen door een aangetekende brief. Voor de toelichting van deze wijziging wordt verwezen naar het commentaar bij artikel 158.

Article 174

La loi du 27 décembre 2012 a étendu la compétence d'ordonner une arrestation provisoire au ministère public près le tribunal de l'application des peines. Il y a lieu de faire la même chose dans le cas de la libération provisoire pour raisons médicales.

Article 175

Cette disposition modifie la condition d'obtention de la libération définitive. Si cette disposition n'est pas modifiée, un condamné dont le reliquat de la peine est de plus de dix ans sera libéré définitivement après un délai plus long que celui prévu pour un condamné à perpétuité, qui est la peine maximale.

Article 176

Cette modification tend à remplacer le pli judiciaire par une lettre recommandée. Pour l'explication de cette modification, il est renvoyé au commentaire concernant l'article 158.

Article 177

Cette modification tend à remplacer le pli judiciaire par une lettre recommandée. Pour l'explication de cette modification, il est renvoyé au commentaire concernant l'article 158.

Article 178

Cette modification tend à remplacer le pli judiciaire par une lettre recommandée. Pour l'explication de cette modification, il est renvoyé au commentaire concernant l'article 158.

Article 179

Cette modification tend à remplacer le pli judiciaire par une lettre recommandée. Pour l'explication de cette modification, il est renvoyé au commentaire concernant l'article 158.

Artikel 180

Artikel 32 en artikel 95/3, § 2, derde lid van de wet verwijzen niet naar dezelfde bepalingen van het Strafwetboek. Dit heeft voor gevolg dat in het kader van de toekenning van de beperkte detentie of het elektronisch toezicht tijdens een terbeschikkingstelling in een aantal gevallen een gespecialiseerd advies vereist is voor daders van bepaalde zedendelicten, daar waar dit niet vereist is in het kader van de uitvoeringsprocedure van de terbeschikkingstelling. Het artikel beoogt deze incoherentie weg te werken door het toepassingsgebied van artikel 95/3, § 2, derde lid af te stemmen op dat van artikel 32. Zoals blijkt uit het advies van de Raad van State onder het randnummer 100, bestaat er enige onduidelijkheid omtrent de intentie van deze wijziging. Deze vloeit voort uit een kleine "cascade" van kruisverwijzingen. De intentie is om de gevallen van seksuele delicten waarin een gespecialiseerd advies vereist is onder artikel 95/3, § 2, derde lid en onder artikel 32 op elkaar af te stemmen. Artikel 95/3, § 2, derde lid vereist een gespecialiseerd advies indien de veroordeelde een straf ondergaat voor feiten bedoeld in de artikelen 372, 373, tweede en derde lid, 375, 376, tweede en derde lid, of 377, eerste, tweede, vierde en zesde lid, van het Strafwetboek. Artikel 32 vereist een gespecialiseerd advies indien de veroordeelde een straf ondergaat voor feiten bedoeld in de artikelen 372 tot 378 van het Strafwetboek, of voor feiten bedoeld in de artikelen 379 tot 387 van hetzelfde Wetboek indien ze gepleegd werden op minderjarigen of met hun deelneming.

Article 180

L'article 32 et l'article 95/3, § 2, alinéa 3, de la loi ne renvoient pas aux mêmes dispositions du Code pénal. Il en résulte que dans le cadre de l'octroi de la détention limitée ou de la surveillance électronique pendant une mise à disposition, dans un certain nombre de cas, un avis spécialisé est requis pour les auteurs de certains délits de mœurs, alors que ce n'est pas requis dans le cadre de la procédure d'exécution de la mise à disposition. Cet article cherche à éliminer cette incohérence en faisant correspondre le champ d'application de l'article 95/3, § 2, alinéa 3, à celui de l'article 32. Comme cela ressort de l'avis du Conseil d'État au point 100, un certain flou subsiste concernant le but de cette modification. C'est le résultat d'une petite "cascade" de références croisées. Le but est d'aligner les cas de délits sexuels où un avis spécialisé est requis conformément à l'article 95/3, § 2, alinéa 3, et ceux visés à l'article 32. L'article 95/3, § 2, alinéa 3, requiert un avis spécialisé si le condamné subit une peine pour des faits visés aux articles 372, 373, alinéas 2 et 3, 375, 376, alinéas 2 et 3, ou 377, alinéas 1er, 2, 4 et 6 du Code pénal. L'article 32 requiert un avis spécialisé si le condamné subit une peine pour des faits visés aux articles 372 à 378 du Code pénal, ou pour des faits visés aux articles 379 à 387 du même Code si ceux-ci ont été commis sur des mineurs ou avec leur participation.

Artikel 181

Deze wijziging beoogt de gerechtsbrief te vervangen door een aangetekende brief. Voor de toelichting van deze wijziging wordt verwezen naar het commentaar bij artikel 158.

Article 181

Cette modification tend à remplacer le pli judiciaire par une lettre recommandée. Pour l'explication de cette modification, il est renvoyé au commentaire concernant l'article 158.

Artikel 182

De wet voorziet op dit moment niet in een samenstelling van een dossier tijdens de procedure met betrekking tot de toekenning van een uitgaansvergunning of penitentiair verlof tijdens een terbeschikkingstelling. De samenstelling van een dossier is echter wel voorzien tijdens de procedure met betrekking tot de toekenning van een beperkte detentie of elektronisch toezicht tijdens de terbeschikkingstelling. Het artikel beoogt dan ook de wet op dit punt coherent te maken.

Article 182

La loi ne prévoit pas pour l'instant la constitution d'un dossier dans le cadre de la procédure relative à l'octroi d'une permission de sortie ou d'un congé pénitentiaire durant une mise à disposition. La constitution d'un dossier est toutefois prévue dans le cadre de la procédure relative à l'octroi d'une détention limitée ou d'une surveillance électronique durant la mise à disposition. Cet article vise dès lors à rendre la loi cohérente sur ce point.

Artikel 183

Dit artikel beoogt twee wijzigingen.

— Artikel 66, § 1 verwijst naar artikel 64 dat de gronden van herroeping/schorsing opsomt. De gronden uit artikel 64 kunnen echter niet steeds toegepast worden in geval van een schorsing van een penitentiair verlof of een uitgaansvergunning met periodiciteit. De verwijzing naar artikel 64 is hier daarenboven niet dienend nu artikel 95/16 de gevallen bepaalt waarin schorsing, herziening en herroeping mogelijk zijn. Het artikel beoogt deze incoherentie op te lossen.

Een tweede wijziging beoogt de gerechtsbrief te vervangen door een aangetekende brief. Voor de toelichting van deze wijziging wordt verwezen naar het commentaar bij artikel 158.

Artikel 184

De wet bepaalt niet aan welke voorwaarden de veroordeelde dient te voldoen om een invrijheidstelling onder toezicht te kunnen krijgen. Het artikel beoogt aldus een lacune in de wet op te vullen en herneemt hetzelfde criterium uit artikel 95/2, § 3.

Artikel 185

Deze wijziging beoogt de gerechtsbrief te vervangen door een aangetekende brief. Voor de toelichting van deze wijziging wordt verwezen naar het commentaar bij artikel 158.

Artikel 186

Het voorbehoud geformuleerd door het artikel betreft de terbeschikkingstelling die na het einde van de proeftermijn van een voorwaardelijke invrijheidstelling omgezet wordt in een invrijheidstelling onder toezicht. Het aanvangspunt van deze invrijheidstelling wordt bepaald door artikel 95/8. Het voorbehoud in dit artikel is zonder betekenis en dient aldus geschrapt te worden.

Artikel 187

De wet voorziet niet in de mogelijkheid tot herziening van de beslissing tot invrijheidstelling onder toezicht waarbij de strafuitvoeringsrechtbank zou kunnen de opgelegde voorwaarden verscherpen of bijkomende voorwaarden opleggen.

Article 183

Cet article vise l'introduction de deux modifications.

— L'article 66, § 1er, renvoie à l'article 64 qui énumère les motifs de révocation/suspension. Les motifs de l'article 64 ne peuvent toutefois pas toujours être appliqués en cas de suspension d'un congé pénitentiaire ou d'une permission de sortie avec périodicité. Le renvoi à l'article 64 n'est en outre pas utile ici puisque l'article 95/16 détermine à présent les cas dans lesquels la suspension, la révision et la révocation sont possibles. Cet article vise à apporter une solution à cette incohérence.

Une deuxième modification tend à remplacer le pli judiciaire par une lettre recommandée. Pour l'explication de cette modification, il est renvoyé au commentaire concernant l'article 158.

Article 184

La loi ne fixe pas les conditions que le condamné doit remplir pour pouvoir bénéficier d'une libération sous surveillance. Cet article cherche donc à combler une lacune dans la loi et reprend le même critère que celui de l'article 95/2, § 3.

Article 185

Cette modification tend à remplacer le pli judiciaire par une lettre recommandée. Pour l'explication de cette modification, il est renvoyé au commentaire concernant l'article 158.

Article 186

La réserve formulée par l'article porte sur la mise à disposition convertie à l'issue du délai d'épreuve d'une libération conditionnelle en une libération sous surveillance. L'article 95/8 définit le point de départ de cette libération. La réserve émise dans cet article n'a pas de sens et doit donc être supprimée.

Article 187

La loi ne prévoit pas la possibilité de revoir la décision de libération sous surveillance, ce qui permettrait au tribunal de l'application des peines de renforcer les conditions imposées ou d'imposer des conditions supplémentaires.

Daarnaast voorziet de wet evenmin welke procedure gevolgd moet worden in geval van een herroeping of schorsing.

Het artikel beoogt dan ook deze lacunes in de wet op te lossen.

Artikel 188

Deze wijziging beoogt de gerechtsbrief te vervangen door een aangetekende brief. Voor de toelichting van deze wijziging wordt verwezen naar het commentaar bij artikel 158.

Artikel 189

Artikel 22 voert de mogelijkheid in voor de strafuitvoeringsrechtbank om in geval van herziening een andere strafuitvoeringsmodaliteit toe te kennen. Indien de strafuitvoeringsrechtbank overgaat tot de herziening van de strafuitvoeringsmodaliteit, zal zij niet alleen de opgelegde voorwaarden kunnen verscherpen of bijkomende voorwaarden opleggen, maar zij zal voortaan er ook voor kunnen opteren om een andere strafuitvoeringsmodaliteit op te leggen. Tegen deze laatste vorm van herziening moet ook een cassatieberoep ingesteld kunnen worden.

Daarnaast houdt het artikel ook een taalkundige vereenvoudiging in. Het artikel verwijst naar de beslissingen tot de herziening, zonder verder te omschrijven wat de herziening precies inhoudt. Artikel 67 van de wet omschrijft immers reeds op afdoende wijze de reikwijdte van de herziening.

Artikel 190

De cassatietermijn van vijftien dagen waarover de veroordeelde beschikt heeft tot gevolg dat de uitvoering van de toegekende strafuitvoeringsmodaliteit gedurende die termijn niet kan plaatsvinden. De termijn wordt in de praktijk dan ook als te lang ervaren. Het artikel komt hieraan tegemoet door de termijn te verkorten tot vijf dagen.

Artikel 191

De uiterlijke datum van inwerkingtreding wordt uitgesteld tot 1 september 2017. De regering is van oordeel dat een inwerkingtreding van de bepalingen omtrent de vrijheidsstraffen van drie jaar of minder niet wenselijk is gelet op de enorme bijkomende werklast dat dit zou meebrengen voor de strafuitvoeringsrechters

La loi ne prévoit pas non plus la procédure à suivre en cas de révocation ou de suspension.

Cet article vise à apporter une solution à ces lacunes dans la loi.

Article 188

Cette modification tend à remplacer le pli judiciaire par une lettre recommandée. Pour l'explication de cette modification, il est renvoyé au commentaire concernant l'article 158.

Article 189

L'article 22 introduit la possibilité pour le tribunal de l'application des peines d'octroyer une autre modalité d'exécution de la peine en cas de révision. Si le tribunal de l'application des peines procède à la révision de la modalité d'exécution de la peine, il pourra non seulement renforcer les conditions imposées ou imposer des conditions supplémentaires mais il pourra également décider dorénavant d'imposer une autre modalité d'exécution de la peine. Cette dernière forme de révision doit également pouvoir faire l'objet d'un pourvoi en cassation.

L'article contient également une simplification d'ordre linguistique. L'article renvoie aux décisions de révision, sans définir plus en détail ce que renferme précisément la révision. En effet, l'article 67 de la loi définit déjà de manière concluante la portée de la révision.

Article 190

Le délai de quinze jours dont dispose le condamné pour se pourvoir en cassation a pour effet de ne pas permettre l'exécution de la modalité d'exécution de la peine octroyée durant ce délai. Dans la pratique, ce délai est par conséquent perçu comme trop long. L'article en tient compte en le ramenant à cinq jours.

Article 191

La date ultime d'entrée en vigueur est reportée au 1er septembre 2017. Le gouvernement estime qu'une entrée en vigueur des dispositions relatives aux peines privatives de liberté de trois ans ou moins n'est pas souhaitable vu l'énorme charge de travail supplémentaire que cela occasionnerait pour les juges de l'application

alsook de nefaste gevolgen voor de overbevolking in de gevangenissen. De termijnen en de advies- en beslissingsprocedures zijn niet aangepast aan de uitvoering van dergelijke lichtere straffen. De regering wil deze bepalingen van de wet zonder dralen hervormen en vervangen door een ander wettelijk stelsel, wat echter niet mogelijk zal zijn tegen 1 januari 2016.

TITEL 5

Wijzigingen van diverse bepalingen

HOOFDSTUK 1

Rechterlijke Organisatie

Afdeling 1

Wijzigingen van het Gerechtelijk Wetboek

Artikel 192

Artikel 115, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek voorziet thans dat het hof van beroep in algemene vergadering kan gelasten dat de zitting van een of meer hoven van assisen gehouden wordt in de zetel van een andere rechtbank van eerste aanleg van het rechtsgebied van het hof van beroep. De organisatie van een algemene vergadering van het hof van beroep om dergelijke beslissing tot verplaatsing van de zitting van het hof van assisen te nemen is bijzonder zwaar. Te meer daar deze beslissing enkel kan worden genomen indien buitengewone omstandigheden het rechtvaardigen.

Om reden van doeltreffendheid en rationalisering wordt geopteerd om deze bevoegdheid toe te kennen aan de eerste voorzitter van het hof van beroep.

In eenzelfde perspectief wordt een wijziging voorgesteld van artikel 122 van het Gerechtelijk Wetboek, dat in de huidige versie eveneens voorziet in de tussenkomst van de algemene vergadering van het hof van beroep.

Artikel 193

Artikel 120 wordt aangepast opdat rekening zou worden gehouden met de wijzigingen aangebracht in artikel 383 van het Gerechtelijk Wetboek in de wet van … 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie.

des peines ainsi que les conséquences néfastes sur la surpopulation dans les prisons. Les délais et les procédures d'avis et de décision ne sont pas adaptés à l'exécution de peines plus légères de ce type. Le gouvernement veut réformer ces dispositions de la loi sans tarder et les remplacer par un autre système légal, ce qui ne sera toutefois pas possible pour le 1er janvier 2016.

TITRE 5

Modifications de dispositions diverse

CHAPITRE 1

Organisation Judiciaire

Section 1re

Modifications du Code judiciaire

Article 192

L'article 115, alinéa 3, du Code judiciaire prévoit actuellement que la cour d'appel statuant en assemblée générale peut ordonner que la session d'une ou plusieurs cours d'assises se tienne au siège d'un autre tribunal de première instance du ressort de la cour d'appel. L'organisation d'une assemblée générale de la cour d'appel en vue de prendre une décision de délocalisation de la session de la cour d'assises est particulièrement lourde. D'autant que cette décision ne peut être prise que si des circonstances exceptionnelles le justifient.

Dans un souci d'efficacité et de rationalisation, il a été décidé d'octroyer cette compétence au premier président de la cour d'appel.

Dans une même perspective, il est proposé d'apporter une modification de l'article 122 du Code judiciaire qui prévoit également dans sa version actuelle l'intervention de l'assemblée générale de la cour d'appel.

Article 193

L'article 120 est adapté pour répercuter les modifications apportées à l'article 383 du Code judiciaire dans la loi du … 2015 modifiant le droit de la procédure civile et portant des dispositions diverses en matière de justice.

Artikel 194

Behoudens in uitzonderlijke omstandigheden, kan het ambt van assessor enkel worden uitgeoefend door de ondervoorzitters en rechters aangewezen door de eerste voorzitter in overleg met de betrokken voorzitters van de rechtbank van eerste aanleg. In tegenstelling tot hetgeen de wetgever in 1997 heeft voorzien voor het ambt van voorzitter in het kader van de maatregelen om de gerechtelijke achterstand terug te dringen in de hoven van beroep, werd niet voorzien dat de assessoren kunnen aangewezen worden onder de magistraten toegelaten tot de inruststelling wegens hun leeftijd.

We menen vandaag dat het beroep doen op magistraten toegelaten tot de inruststelling van nature een verlichting betekent voor de rechtbanken van eerste aanleg. Het functioneren van deze rechtbanken wordt immers verstoord door de aanwijzing van assessoren gezien het noopt tot de vervanging van rechters in bepaalde kamers en soms zelfs tot sluiting van bepaalde kamers.

Parallel met artikel 120 van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd bij het huidige ontwerp, laat de huidige bepaling toe om enerzijds, toegelaten tot de inruststelling voor de wettelijke leeftijd bepaald bij artikel 383 van het Gerechtelijk Wetboek, aan te wijzen als assessor en anderzijds magistraten die met pensioen zijn gegaan bij de leeftijd van 67 jaar als assessor aan te wijzen tot de leeftijd van 73 jaar.

Artikel 195

— 1°, 2° en 3: zie toelichting bij artikel 192;

— 4°: wat betreft de leden van het hof van beroep die in uitzonderlijke omstandigheden kunnen aangewezen worden als assessor in het Hof van Assisen te zetelen, wordt de inhoud van artikel 122 van het Gerechtelijk Wetboek gelijkgeschakeld met de artikelen 120 en 121 zodat de aanwijzing van assessoren eveneens kan gebeuren onder de raadsheren toegelaten tot de inruststelling.

Artikel 196

Parketjuristen bereiden op vandaag op juridisch vlak het werk van de parketmagistraten voor. Niettemin blijft hun takenpakket enigszins beperkt doordat de parketmagistraat bij vele van zijn bevoegdheden gehouden blijft zelf op te treden. Toch zijn er bevoegdheden van parketmagistraten die evenzeer door een parketjurist kunnen uitgeoefend worden, zoals bijvoorbeeld, het tekenen van adviezen, het verlenen van advies onder

Article 194

Sauf en cas de circonstances exceptionnelles, la fonction d'assesseur ne peut être remplie que par les vice-présidents et juges en fonction désignés par le premier président en concertation avec les présidents de tribunal de première instance. A la différence de ce que le législateur a prévu pour la fonction de président dans le cadre des mesures prises en 1997 en vue de résorber l'arriéré judiciaire dans les cours d'appel, il n'est pas prévu que les assesseurs puissent être désignés parmi les magistrats admis à la retraite en raison de leur âge.

On estime aujourd'hui que le recours aux magistrats admis à la retraite est de nature à soulager les tribunaux de première instance dont le fonctionnement est mis à mal lorsque la désignation d'assesseurs oblige à remplacer des juges dans certaines chambres voire même à fermer certaines chambres.

En parallèle à l'article 120 du Code judiciaire modifié par le présent projet, la présente disposition permet d'une part aux magistrats admis à la retraite avant l'âge légal de la retraite fixé à l'article 383 du Code judiciaire d'être désigné assesseur et d'autre part aux magistrats partis à la retraite à l'âge de 67 ans d'être désigné assesseur jusqu'à 73 ans.

Article 195

— 1°, 2 et 3°: voir commentaire de l'article 192;

— 4°: les membres de la cour d'appel pouvant en cas de circonstances exceptionnelles être désignés pour siéger comme assesseur à la cour d'assises, le contenu de l'article 122 du Code judiciaire est aligné sur celui des articles 120 et 121 de sorte que la désignation des assesseurs puisse également avoir lieu parmi les conseillers admis à la retraite.

Article 196

Aujourd'hui, les juristes de parquet préparent le travail des magistrats de parquet sur le plan juridique. Il n'en reste pas moins que leur paquet de tâches est quelque peu limité étant donné que le magistrat de parquet reste tenu d'agir lui-même dans bon nombre de ses compétences. Toutefois, certaines compétences des magistrats de parquet peuvent tout aussi bien être exercées par un juriste de parquet, comme signer des

meer ter zitting van de rechtbank van eerste aanleg de rechtbank van koophandel, de arbeidsrechtbank of van het vredegerecht, het tekenen van onderzoeksopdrachten in opsporingsonderzoeken of de uitoefening van de strafvordering voor de politierechtbank.

Teneinde de werklast van parketmagistraten te verlichten zorgt deze wetswijziging ervoor dat de korpschef voortaan zijn bevoegdheden kan delen met zijn parketjuristen, uiteraard nog steeds onder zijn gezag en toezicht en onder de verantwoordelijkheid van een of meerdere magistraten. Belangrijk blijft dat de korpschef en de parketmagistraten hun bevoegdheden geenszins verliezen doch ze delen zodat zij nog steeds naast de parketjurist kunnen optreden.

De Raad van State stelt in zijn advies dat, nu bepaalde bevoegdheden betrekking kunnen hebben op de "vorm van de vervolging" in de zin van artikel 12, tweede lid, van de Grondwet, het krachtens het daarin opgenomen legaliteitsbeginsel vereist is dat de wetgever zelf de bevoegdheden vaststelt die in aanmerking komen voor uitoefening door parketjuristen. Artikel 12 van de Grondwet stelt dat niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vorm die zij voorschrijft.

In antwoord op deze opmerking van de Raad van State kan worden gesteld dat het niet de bedoeling is dat parketjuristen de strafvordering zouden uitoefenen of tot strafvervolging zouden overgaan, behalve voor de politierechtbank. Daarom wordt, overeenkomstig de opmerking van de Raad van State, de bevoegdheid van de parketjuristen om de strafvordering voor de politierechtbank uit te oefenen, expliciet in deze bepaling opgenomen. Er wordt een uitzondering voorzien voor de inbreuken op artikel 419, tweede lid, van het Strafwetboek (verkeersongevallen met dodelijke afloop).

Volledigheidshalve blijft expliciet in de bepaling opgenomen dat de bevoegdheid om de strafvordering voor de hoven van assisen, voor de kamers voor correctionele zaken van de hoven van beroep en voor de correctionele rechtbanken, de bevoegdheden van het openbaar ministerie in het kader van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis en het vorderingsrecht tot het opleggen van maatregelen op grond van als misdrijf omschreven feiten voor de jeugdkamers van de hoven van beroep of de jeugdrechtbank voor parketjuristen uitgesloten blijven.

Die uitsluiting geldt dus ook voor de ondertekening van de vordering tot het instellen van een gerechtelijk

avis, formuler des avis à l'audience, notamment, du tribunal de première instance, du tribunal de commerce, du tribunal du travail ou de la justice de paix, signer des devoirs d'enquête dans des informations répressives ou exercer l'action publique devant le tribunal de police.

Afin d'alléger la charge de travail des magistrats de parquet, la présente modification législative permet dorénavant au chef de corps de partager ses compétences avec ses juristes de parquet, toujours, naturellement, sous son autorité et sa surveillance et sous la responsabilité d'un ou de plusieurs magistrats. Il reste important que le chef de corps et les magistrats de parquet ne perdent en aucun cas leurs compétences, mais qu'ils les partagent de manière à toujours pouvoir encore agir en plus du juriste de parquet.

Le Conseil d'État indique dans son avis qu'à présent que certaines compétences peuvent porter sur la "forme des poursuites" au sens de l'article 12, alinéa 2, de la Constitution, il est nécessaire, en vertu du principe de légalité qui y est prévu, que le législateur établisse lui-même les compétences qui entrent en ligne de compte pour être exercées par les juristes de parquet. L'article 12 prévoit que nul ne peut être poursuivi que dans les cas prévus par la loi, et dans la forme qu'elle prescrit.

En réponse à cette remarque du Conseil d'État, on peut dire que l'objectif n'est pas que les juristes de parquet exercent l'action publique ou engagent des poursuites pénales, sauf devant le tribunal de police. C'est la raison pour laquelle, conformément à la remarque du Conseil d'État, la compétence des juristes de parquet d'exercer l'action publique devant le tribunal de police figure explicitement dans cette disposition. Une exception est prévue pour les infractions à l'article 419, alinéa 2 du Code pénal (accidents de roulage avec issue fatale).

Pour être complet, la disposition continue de prévoir explicitement que la compétence liée à l'exercice de l'action publique devant les cours d'assises, les chambres correctionnelles des cours d'appel et les tribunaux correctionnels, les compétences du ministère public dans le cadre de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive et le droit d'action visant à imposer des mesures sur la base de faits qualifiés infraction devant les chambres de la jeunesse des cours d'appel ou le tribunal de la jeunesse restent exclus.

Cette exclusion vaut donc également pour la signature du réquisitoire de mise à l'instruction, du réquisitoire

onderzoek, van de aanvullende vordering, van de eindvordering en van de dagvaarding of voor het ondertekenen van een akte van hoger beroep.

Het vorderen van een mini-onderzoek is dus wel mogelijk aangezien er geen sprake is van een vordering van het openbaar ministerie tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek. Bij evocatie van een mini-onderzoek door de onderzoeksrechter is er immers een autosaisine en geen vordering van het openbaar ministerie.

De toekenning van bevoegdheden gebeurt individueel per parketjurist bij gemotiveerde beschikking en na advies van de bevoegde procureur-generaal. De korpschef houdt bij de toewijzing er evenwel rekening mee dat de betrokken parketjuristen over voldoende kennis van de materies beschikken waarin zij hoofdzakelijk werkzaam zullen zijn. Het is evident dat een parketjurist die voor de politierechtbank zal optreden over een grondige kennis beschikt van de verschillende verkeersinbreuken en de strafmaten, inclusief de wetgeving waarvoor de arbeidsauditeur bevoegd, zoals over het gebruik van de tachograaf. Aan het IGO zal worden gevraagd om het opleidingsaanbod voor magistraten toegankelijk te maken voor de parketjuristen voor de materies waarin ze extra bevoegdheden krijgen.

Wanneer de rechter in de politierechtbank een beroep tegen een beslissing in het kader van de voetbalwetgeving of met betrekking tot een gemeentelijke administratieve sanctie behandelt, kan een parketjurist de zitting waarnemen aangezien er geen sprake is van uitoefening van de strafvordering.

De parketjurist kan daarentegen niet optreden voor de correctionele rechtbank wanneer het beroep tegen een vonnis van de politierechtbank behandeld wordt.

De parketjurist blijft de toegekende bevoegdheden uitoefenen onder het gezag en toezicht van de korpschef en onder de verantwoordelijkheid van één of meerdere magistraten. Dit houdt onder meer in dat, wanneer parketjuristen de bevoegdheid krijgen om te zetelen in de politierechtbank en daar effectief de hun gedelegeerde bevoegdheden ook zullen uitoefenen, zij niet alleen een opleiding volgen op het politieparket (bijvoorbeeld in het kabinet van en ook ter zitting bij een ervaren substituut) maar ook dat de korpschef erop toeziet dat de zwaarwichtige feiten blijven behandeld worden door een substituut of eerste substituut. De korpschef kan die toekenning van bevoegdheden ook op elk moment op gemotiveerde wijze intrekken zonder dat deze intrekking kan worden beschouwd als een verhulde tuchtstraf.

supplétif, du réquisitoire final et de la citation ou pour la signature d'un acte d'appel.

Il est donc toutefois possible de requérir une mini-instruction vu qu'il n'est pas question d'un réquisitoire de mise à l'instruction du ministère public. Lors de l'évocation d'une mini-instruction par le juge d'instruction, il y a effectivement une autosaisine et pas de réquisitoire du ministère public.

Cette attribution de compétences a lieu individuellement par juriste de parquet, par ordonnance motivée et après avis du procureur général compétent. Toutefois, lors de cette attribution, le chef de corps tient compte du fait que les juristes de parquet concernés possèdent suffisamment de connaissances des matières dans lesquelles ils travailleront principalement. Il est évident qu'un juriste de parquet qui interviendra devant le tribunal de police doit posséder des connaissances approfondies des différentes infractions en matière de roulage et des peines, y compris la législation pour laquelle l'auditeur du travail est compétent, comme celle relative à l'utilisation du tachygraphe. Il va être demandé à l'IFJ de rendre les offres de formation accessibles aux juristes de parquet pour des matières pour lesquelles ils ont reçu des compétences supplémentaires.

Lorsque le juge au tribunal de police examine un appel contre une décision dans le cadre de la législation sur le football ou contre une sanction administrative communale, un juriste de parquet peut intervenir à l'audience étant donné qu'il n'est pas question d'exercice de l'action publique.

Par contre, le juriste de parquet ne peut pas intervenir devant le tribunal correctionnel lors de l'examen d'un appel contre un jugement du tribunal de police.

Le juriste de parquet continue à exercer les compétences attribuées sous l'autorité et la surveillance du chef de corps et sous la responsabilité d'un ou de plusieurs magistrats. Cela implique notamment que si des juristes de parquet se voient confier la compétence de siéger au tribunal de police et qu'ils y exercent donc effectivement les compétences qui leur sont déléguées, non seulement ils suivront une formation au parquet de police (par exemple au cabinet ainsi qu'à l'audience d'un substitut chevronné), mais le chef de corps veillera également à ce que les faits graves continuent d'être traités par un substitut ou un premier substitut. Le chef de corps peut également retirer cette attribution de compétences à tout moment et de manière motivée sans que ce retrait puisse être considéré comme une sanction disciplinaire déguisée.

De parketjuristen genieten bij de uitoefening van de ambten die hen zijn toevertrouwd vrijheid van meningsuiting net zoals de magistraten van het openbaar ministerie.

Doordat de parketjuristen geen toga dragen, kan er een onderscheid met de parketmagistraten worden gemaakt.

Deze wetswijzing bouwt ook een aantal garanties in voor de toekenning van bevoegden die vroeger exclusief aan parketmagistraten werden voorgehouden. Zo is de toekenning slechts mogelijk aan parketjuristen, ongeacht het feit of ze benoemd zijn als parketjurist of contractueel de functie van parketjurist uitoefenen op voorwaarde dat ze over twee jaar anciënniteit beschikken als jurist binnen de rechterlijke orde. Aldus zullen voor de berekening van de anciënniteitsvereiste bijvoorbeeld ook de jaren als referendaris of als attaché-jurist meetellen. Uiteraard zal de korpschef nog steeds *in concreto* de afweging maken of een bepaalde parketjurist, ongeacht of deze aan de anciënniteitsvereiste voldoet, over de nodige bekwaamheid beschikt om deze bevoegdheden uit te oefenen.

Overeenkomstig het advies van de Raad van State is bovendien bepaald dat de parketjurist om ambten te kunnen uitoefenen in aangelegenheden waarvoor een magistraat verplicht wordt een opleiding te volgen, dezelfde opleiding moet hebben gevolgd. Zulks is het geval in familie- en jeugdzaken, in de strafuitvoeringszaken of in de door het federaal parket behandelde materies.

Evenwel is het niet mogelijk een exhaustieve opsomming van alle mogelijke taken van een parketjurist met deze bijzondere bevoegdheid in de wet op te nemen.

Het betreft immers niet alleen alle handelingen die ertoe strekken de misdrijven, hun daders en de bewijzen ervan op te sporen en de gegevens te verzamelen die dienstig zijn voor de uitoefening van de strafvordering overeenkomstig artikel 28*bis*, § 1, van het Wetboek van strafvordering, doch ook, bijvoorbeeld, de inwinning van informatie met het oog op herstel in eer en rechten overeenkomstig artikel 621 e.v. van het Wetboek van strafvordering.

Artikelen 197 tot 199

In de artikelen 223, 226 en 229 van het Gerechtelijk Wetboek is er nog steeds sprake van het gerechtelijk arrondissement Verviers. Sedert de inwerkingtreding van de wet van 1 december 2013 is het voormalige

Dans l'exercice des fonctions qui leur seront confiées, les juristes de parquet bénéficient de la liberté de parole au même titre que les magistrats du ministère public.

Le fait que les juristes de parquet ne portent pas la toge permettra de les distinguer des magistrats de parquet.

Cette modification législative intègre en outre un certain nombre de garanties pour l'attribution de compétences qui étaient auparavant réservées exclusivement à des magistrats de parquet. Ainsi, l'attribution ne peut se faire qu'à des juristes de parquet, indépendamment du fait qu'ils soient nommés en tant que juristes de parquet ou qu'ils exercent la fonction de juriste de parquet à titre contractuel, à condition qu'ils aient une ancienneté de deux ans comme juriste dans l'ordre judiciaire. Ainsi, les années en tant que référendaire ou attaché juriste par exemple entreront également en ligne de compte pour le calcul de l'ancienneté requise. Il va de soi que le chef de corps continuera d'apprécier *in concreto* si un juriste de parquet déterminé, qu'il satisfasse ou non à la condition d'ancienneté, dispose des capacités requises pour exercer ces compétences.

En outre, conformément à l'avis du Conseil d'État, il est prévu que pour pouvoir exercer des fonctions dans des matières pour lesquelles un magistrat est obligé de suivre une formation le juriste de parquet doit avoir suivi la même formation. Tel est le cas dans les matières de famille et de jeunesse, dans les matières de l'application des peines ou dans les matières traitées par le parquet fédéral.

Il n'est par contre pas possible de prévoir dans la loi une liste exhaustive de toutes les tâches possibles d'un juriste de parquet doté de cette compétence particulière.

Il est en effet non seulement question de l'ensemble des actes destinés à rechercher les infractions, leurs auteurs et les preuves et à rassembler les éléments utiles à l'exercice de l'action publique conformément à l'article 28*bis*, § 1er, du Code d'instruction criminelle, mais également, par exemple, de la collecte d'informations à des fins de réhabilitation conformément aux articles 621 et suivants du Code d'instruction criminelle.

Articles 197 à 199

Dans les articles 223, 226 et 229 du Code judiciaire, il est encore question de l'arrondissement judiciaire de Verviers. Toutefois, depuis l'entrée en vigueur de la loi du 1er décembre 2013, l'ancien arrondissement de

arrondissement Verviers echter opgenomen in het nieuwe arrondissement Luik. De bepalingen betreffende het opmaken van de lijsten van gezworenen worden aangepast aan de nieuwe structuur en de specifieke regels betreffende de kennis van het Duits blijven behouden voor het arrondissement Eupen en de kantons van het voormalige arrondissement Verviers.

Artikel 200

In toepassing van artikel 115, derde lid , van het Gerechtelijk Wetboek kan de eerste voorzitter van het hof van beroep gelasten dat de zitting van een of meer hoven van assisen gehouden wordt in de zetel van een andere rechtbank van eerste aanleg van het rechtsgebied van het hof van beroep en dat een bepaalde zaak aldaar zal berecht worden. In dit geval zal de loting echter geschieden in de territoriaal bevoegde rechtbank van eerste aanleg, ongeacht de beslissing om de zitting van het hof van assisen elders te laten plaatsvinden in toepassing van artikel 115, derde lid.

Dit brengt een aantal nadelen met zich mee zoals onder andere een veelvuldig verzoek om vrijstellingen van gezworenen die worden opgeroepen om elders te zetelen en hoge kosten voor de dagelijkse verplaatsing van de gezworenen.

Een aanpassing van artikel 237 van het Gerechtelijk Wetboek waarbij wordt voorzien dat de loting in ieder geval gebeurt uit de definitieve lijst van gezworenen van de plaats waar de zitting van het hof van assisen *in concreto* wordt geopend zal aan deze verzuchtingen een einde stellen.

Artikel 201

Het federaal parket is enkel samengesteld uit titularissen van een mandaat. De federale procureur behoudt zijn benoeming in zijn oorspronkelijk parket op basis van artikel 259*quater*, § 5, van het Gerechtelijk Wetboek. Ook al was hij reeds aangewezen tot federaal magistraat op het ogenblik van zijn aanwijzing tot federale procureur, hij behoudt dus nog steeds zijn initiële benoeming. Bij het einde van zijn mandaat herneemt hij derhalve de functie waarin hij tevoren reeds benoemd was en niet zijn aanwijzing tot federaal magistraat. Om opnieuw zijn mandaat van federaal magistraat te kunnen opnemen, zou hij op de publicatie van een vacante betrekking van federaal magistraat moeten wachten en vervolgens opnieuw door de Hoge Raad voor de Justitie moeten voorgedragen worden voor een aanwijzing tot federaal magistraat. Dit ontwerp wil verhinderen dat de bijzondere expertise van de federale procureur teloor

Verviers a été intégré dans le nouvel arrondissement de Liège. Les dispositions concernant la formation des listes de jurés sont adaptées à la nouvelle structure et les règles spécifiques concernant la connaissance de l'allemand sont maintenues pour l'arrondissement d'Eupen et les cantons de l'ancien arrondissement de Verviers.

Article 200

En application de l'article 115, alinéa 3, du Code judiciaire, le premier président de la cour d'appel peut ordonner que la session d'une ou plusieurs cours d'assises se tienne au siège d'un autre tribunal de première instance du ressort de la cour d'appel et qu'une affaire déterminée y sera jugée. Dans ce cas, le tirage au sort aura toutefois lieu au tribunal de première instance territorialement compétent, indépendamment de la décision de faire se tenir la session de la cour d'assises ailleurs, conformément à l'article 115, alinéa 3.

Cela présente un certain nombre d'inconvénients, comme notamment les multiples demandes de dispenses de jurés appelés à siéger ailleurs et des coûts élevés pour le déplacement quotidien des jurés.

Une adaptation de l'article 237 du Code judiciaire prévoyant qu'il est procédé en tout cas au tirage au sort dans la liste définitive de jurés du lieu où s'ouvrira concrètement la session de la cour d'assises mettra fin à ces problèmes.

Article 201

Le parquet fédéral est uniquement composé de titulaires de mandat. Le procureur fédéral conserve sa nomination dans son parquet d'origine sur base de l'article 259*quater*, § 5, alinéa 1er, du Code judiciaire. Même s'il était déjà désigné comme magistrat fédéral au moment de sa désignation comme procureur fédéral, il conserve donc toujours sa nomination initiale. A la fin de son mandat, il reprend par conséquent la fonction dans laquelle il avait déjà été nommé et non sa désignation comme magistrat fédéral. Pour pouvoir obtenir à nouveau son mandat de magistrat fédéral, il devrait attendre la publication d'une place vacance de magistrat fédéral et être ensuite à nouveau présenté par le Conseil Supérieur de la Justice en vue d'une désignation comme magistrat fédéral. Le présent projet permet d'éviter que l'expertise particulière du procureur fédéral se perde et permet, dès lors, au procureur fédéral sortant d'exercer

gaat en laat daarom de voormalige federale procureur toe het mandaat van federaal magistraat uit te oefenen. Hij heeft dus de keuze om terug te keren in zijn korps van herkomst of te blijven in het parket waar hij het mandaat van federale procureur heeft uitgeoefend. Bij zijn aanwijzing wordt de federale procureur in subsidiaire orde gelijktijdig aangewezen als federaal magistraat indien hij tevoren reeds niet in het mandaat van federaal magistraat was aangewezen. Dit heeft toch gevolg dat hij na de uitoefening van zijn mandaat van federale procureur niet dient te wachten op een publicatie van een vacante betrekking van federaal magistraat en niet dient voorgedragen te worden door de Hoge Raad voor de Justitie.

Het verzoek dient te worden gedaan binnen zes maanden voor het verstrijken van het mandaat van korpschef of binnen de maand voorafgaand aan het verstrijken wanneer dit mandaat van korpschef niet verlengd werd. Voor de hernieuwing van zijn mandaat van federaal magistraat zal hij, zoals alle andere federale magistraten, onderworpen worden aan een evaluatie.

Artikel 202

Artikel 259*sexies*, § 2, vierde lid van het Gerechtelijk Wetboek voorziet dat de duur van het mandaat van federaal magistraat vijf jaar bedraagt, tweemaal hernieuwbaar na evaluatie.

Het federaal parket kent zeer specifieke bevoegdheden die uiteraard een zekere know-how veronderstellen. Deze bijzondere expertise wordt evenwel jarenlang opgebouwd door elke federaal magistraat. Ondanks het feit dat de termijn van dit bijzonder mandaat en bijgevolg ook nodige tijd om de expertise te verwerven nog steeds beperkt is tot maximum vijftien jaar, is het bevoegdheidsdomein van het federaal parket in de loop der jaren sterk uitgebreid.

Zo kende de wetgever het federaal parket initieel reeds vier hoofdtaken toe (artikel 144 bis van het Gerechtelijk Wetboek):

— de uitoefening van de strafvordering overeenkomstig artikel 144*ter* Ger.W.;

— de coördinatie van de uitoefening van de strafvordering overeenkomstig artikel 144*quater* Ger.W.;

— het vergemakkelijken van de internationale samenwerking;

— het toezicht op de algemene en bijzondere werking van de federale politie.

le mandat de magistrat fédéral. Il aura donc le choix de retourner dans son corps d'origine ou de rester dans le parquet où il a exercé le mandat de procureur fédéral. La désignation comme procureur fédéral donne lieu à une désignation subsidiaire simultanée comme magistrat fédéral s'il n'était pas déjà désigné au mandat de magistrat fédéral. Il s'en suit qu'après son mandat de procureur fédéral, il ne doit pas attendre la publication d'une place vacante de magistrat fédéral et qu'il ne doit pas être présenté par le Conseil Supérieur de la Justice.

La demande doit être faite dans les six mois précédant l'expiration du mandat de chef de corps ou durant le mois précédent l'échéance lorsque ce mandat de chef de corps n'a pas été prolongé. Le renouvellement de son mandat de magistrat fédéral sera, comme pour tous les autres magistrats fédéraux, soumis à une évaluation.

Article 202

L'article 259*sexies*, § 2, alinéa 4, du Code judiciaire prévoit que la durée du mandat de magistrat fédéral est de cinq ans, renouvelable, après évaluation, deux fois.

Le parquet fédéral a des compétences très spécifiques qui supposent évidemment un certain savoir-faire. Toutefois, cette expertise spécifique est développée au fil des ans par chaque magistrat fédéral. Malgré le fait que le terme de ce mandat spécifique et, par conséquent, le temps nécessaire pour acquérir cette expertise soient toujours limités à quinze ans maximum, le domaine d'expertise du parquet fédéral s'est fortement étendu au fil des ans.

Initialement, le législateur avait déjà confié quatre missions importantes au parquet fédéral (article 144*bis* du Code judiciaire):

— exercer l'action publique conformément à l'article 144*ter* du C.J.;

— assurer la coordination de l'exercice de l'action publique conformément à l'article 144*quater* du C.J.*;*

— faciliter la coopération internationale;

— exercer la surveillance sur le fonctionnement général et particulier de la police fédérale.

Inmiddels werden aan het federaal parket, naast voormelde hoofdtaken, eveneens de volgende hoofdopdrachten toevertrouwd:

— de uniforme en coherente uitbouw van de strijd tegen het terrorisme (de gemeenschappelijke omzendbrief van de minister van Justitie en het College van procureurs-generaal van 15 juli 2005 betreffende de gerechtelijke aanpak in zaken van terrorisme. Deze omzendbrief werd op 15 juli 2005 door het Ministerieel Comité voor Inlichting en Veiligheid bekrachtigd);

— het voorzitterschap van de getuigenbeschermingscommissie (de wet van 7 juli 2002 houdende een regeling voor de bescherming van bedreigde getuigen en andere bepalingen, B.S. 10.08 2002);

— de uniforme en coherente toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden (de wet van 6 januari 2003 betreffende de bijzondere opsporingsmethoden en enige andere onderzoeksmethoden, zoals gewijzigd door de wetten van 27 december 2005, 16 januari 2009 en 29 december 2010 (B.S. 12.05 2003, 30.12 005 en 20.01 2011) en de Koninklijke besluiten van 6 januari 2011 tot bepaling van de werkingsregels van de nationale en lokale informantenbeheerders en van de contactambtenaren en van 9 april 2003 betreffende de politionele onderzoekstechnieken (B.S. 12.05 2003 en 18.01 2011);

— de uitoefening van de strafvordering ten aanzien van door Belgische militairen in het buitenland gepleegde misdrijven in vredestijd (de wet van 10 april 2003 tot regeling van de afschaffing van de militaire rechtscolleges in vredestijd alsmede van het behoud ervan in oorlogstijd, B.S. 7.05 2003);

— de exclusieve uitoefening van de strafvordering wegens ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht (de wet van 5 augustus 2003 betreffende ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, B.S. 7 augustus 2003 – artikel 144*quater* van het Gerechtelijk Wetboek);

— de exclusieve uitoefening van de strafvordering in de strijd tegen piraterij op zee (de wet van 30 december 2009 betreffende de strijd tegen piraterij op zee en de wet van 30 december 2009 betreffende de strijd tegen piraterij op zee en tot wijziging van het Gerechtelijk wetboek, B.S. 14.01 2010).

— Elk van de zes “nieuwe” opdrachten veronderstelt een unieke know-how en expertise, die enkel in het federaal parket kan worden opgedaan en aangeleerd.

Depuis lors, les missions principales suivantes ont été ajoutées aux missions précitées du parquet fédéral:

— le développement uniforme et cohérent de la lutte contre le terrorisme (circulaire commune du ministre de la Justice et du Collège des procureurs généraux du 15 juillet 2005 relative à l’approche judiciaire en matière de terrorisme, qui a été ratifiée le 15 juillet 2005 par le Comité ministériel du renseignement et de la sécurité);

— la présidence de la commission de protection des témoins (loi du 7 juillet 2002 contenant des règles relatives à la protection des témoins menacés et d’autres dispositions, M.B. du 10.08 2002);

— l’application uniforme et cohérente des méthodes particulières de recherche (loi du 6 janvier 2003 concernant les méthodes particulières de recherche et quelques autres méthodes d’enquête, telle que modifiée par la loi du 27 décembre 2005, 16 janvier 2009 et 29 décembre 2010 (M.B. du 12.05 2003, 30.12 005 et du 20.01 2011) et les arrêtés royaux du 6 janvier 2011 fixant les règles de fonctionnement des gestionnaires national et local des indicateurs et des fonctionnaires de contact et du 9 avril 2003 relatif aux techniques d’enquête policières (M.B. du 12.05 2003 et du 18.01 2011);

— l’exercice de l’action publique pour les infractions commises à l’étranger par des militaires belges en temps de paix (loi du 10 avril 2003 réglant la suppression des juridictions militaires en temps de paix ainsi que leur maintien en temps de guerre, M.B. du 7.05 2003);

— l’exercice exclusif de l’action publique en matière de violations graves du droit international humanitaire (loi du 5 août 2003 relative aux violations graves du droit international humanitaire, M.B. du 7.08 2003 – article 144*quater* du Code judiciaire);

— l’exercice exclusif de l’action publique dans la lutte contre la piraterie maritime (loi du 30 décembre 2009 relative à la lutte contre la piraterie maritime et loi du 30 décembre 2009 relative à la lutte contre la piraterie maritime et modifiant le Code judiciaire, M.B. du 14.01 2010).

— Chacune des six “nouvelles” missions suppose un know-how et une expertise uniques, qui peuvent uniquement être acquis et assimilés au parquet fédéral.

— Het gelijktijdig (na afloop van het derde mandaat) of vroegtijdig (uit zorg voor hun professionele toekomst gelet op de beperkte duur van het mandaat) vertrek op de dag van vandaag van een groot aantal federale magistraten met ervaring zou zonder meer nefast zijn voor de goede werking van het federaal parket. Het zou immers een echte “brain drain” betekenen.

— Er kan niet vanuit gegaan worden dat de vervangers van de federale magistraten op korte termijn de noodzakelijke expertise zullen opgebouwd hebben.

— Het beste bewijs is trouwens dat, ingevolge de wet van 31 januari 2007, om federaal magistraat te worden men een gespecialiseerde opleiding van een week dient te volgen (artikel 259*sexies*, § 1, 3° van het Gerechtelijk Wetboek). De wetgever is zich dus maar al te goed bewust van de hoge graad van specialisatie die eigen is aan het werk van een federaal magistraat.

— Het federaal parket is dan ook een evolutief parket, belast met talrijke sui-generis opdrachten. De werking en de opdrachten van het federaal parket zijn dan ook veel ruimer dan wat de wetgever in 2002 voor ogen had.

— Om de continuïteit en de goede werking van het federaal parket te verzekeren, schrapt het huidig artikel de beperking tot twee mogelijke hernieuwingen van het bijzonder mandaat van federaal magistraat.

— De voorgestelde wijziging van artikel 259 *sexies*, § 2, vierde lid van het Gerechtelijk Wetboek strekt er derhalve toe de federale magistraten die ervaren zijn en goed functioneren, verder op het federaal parket te kunnen laten blijven werken.

— Vanaf de derde hernieuwing (met andere woorden vanaf 15 jaar) lijkt het opportuun een orgaan extern aan het federaal parket te betrekken. Om die reden wordt voorzien in een bijkomend positief advies door het College van procureurs-generaal. De keuze voor het College is logisch aangezien het College het hoofd is van het openbaar ministerie en trouwens ook reeds bij de aanwijzingsprocedure van een federaal magistraat advies moet uitbrengen. Enkel indien het College een bijkomend positief advies uitbrengt over de hernieuwing kan de federaal magistraat een nieuw mandaat van vijf jaar beginnen.

Artikel 203

Er wordt een nieuw hoofdstuk gecreëerd dat de opdrachten van alle magistraten bij Eurojust in het Gerechtelijk Wetboek centraliseert.

— Aujourd’hui, le départ simultané (à l’expiration du troisième mandat) ou anticipé (par souci de leur avenir professionnel vu la durée limitée du mandat) d’un grand nombre de magistrats fédéraux pourrait indubitablement compromettre le bon fonctionnement du parquet fédéral. Il représenterait en effet un véritable “brain drain”.

— On ne peut partir du principe que les remplaçants des magistrats fédéraux auront développé à court terme l’expertise nécessaire.

— La meilleure preuve en est d’ailleurs que, suite à la loi du 31 janvier 2007, il faut, pour pouvoir exercer la fonction de magistrat fédéral, suivre une formation spécialisée d’une semaine (article 259 *sexies*, § 1er, 3°, du Code judiciaire). Le législateur n’ignore donc nullement le degré de spécialisation élevé qui est requis pour le travail d’un magistrat fédéral.

— Le parquet fédéral est, par conséquent, un parquet évolutif, qui est chargé d’un grand nombre de missions *sui generis*. Le fonctionnement et les missions du parquet fédéral sont bien plus larges que celles prévues par le législateur en 2002.

— Afin d’assurer la continuité et le bon fonctionnement du parquet fédéral, le présent article supprime la limitation à deux renouvellements possibles du mandat spécifique de magistrat fédéral.

— La proposition de modification de l’article 259*sexies*, § 2, alinéa 4, du Code judiciaire vise donc à permettre aux magistrats fédéraux qui sont expérimentés et travaillent correctement, de rester au parquet fédéral.

— A partir du troisième renouvellement (c’est-à-dire à partir de 15 ans), il paraît opportun d’associer au renouvellement, un organe externe au parquet fédéral. Pour cette raison, il est prévu un avis complémentaire positif par le Collège des procureurs généraux. Le choix du Collège est logique, vu le fait qu’il est à la tête du ministère public et qu’il doit d’ailleurs déjà émettre un avis lors de la procédure de désignation d’un magistrat fédéral. Ce n’est que lorsque le Collège émet un avis complémentaire positif sur le renouvellement, que le magistrat fédéral peut commencer un nouveau mandat de cinq ans.

Article 203

Un nouveau chapitre sera créé afin de centraliser les missions de tous les magistrats auprès d’Eurojust dans le Code judiciaire.

Deze wetswijziging beoogt een aanpassing van de Belgische vertegenwoordiging bij Eurojust met het oog op de omzetting van Besluit 2009/426/JBZ van de Raad van de Europese Unie van 16 december 2008 inzake het versterken van Eurojust en tot wijziging van Besluit 2002/187/JBZ betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken (hierna "het Eurojust-besluit"). Gelet op de duidelijke link tussen de bevoegdheden van het federaal parket en de noodzakelijke bevoegdheden van de Belgische leden bij Eurojust, wordt ervoor geopteerd om de Belgische vertegenwoordiging bij Eurojust mee onder het federaal parket te plaatsen.

Het Eurojust-besluit strekt voornamelijk ertoe de operationele capaciteiten van Eurojust te vergroten en het statuut en de bevoegdheden van de leden ervan te harmoniseren.

In het kader van het Besluit van 2002 betreffende de oprichting van Eurojust vielen het statuut en de duur van het mandaat, alsook de aard en de omvang van de aan de nationale leden verleende gerechtelijke bevoegdheden onder de discretionaire bevoegdheid van elke lidstaat.

Er werd echter geconstateerd dat dit een grote verscheidenheid aan bevoegdheden tussen de verschillende lidstaten tot gevolg had (Mededeling van de Commissie, document COM(2007)644 van 23 oktober 2007).

Elke lidstaat moet voortaan dan ook minimale operationele bevoegdheden verlenen aan het nationale lid. Bovendien uniformeert het Eurojust-besluit de duur van het mandaat, die ten minste vier jaar moet bedragen en moet kunnen worden hernieuwd. Deze bepalingen zouden een grotere homogeniteit tussen de nationale leden moeten bieden.

a. Versterking van de Belgische detachering bij Eurojust

Overeenkomstig artikel 2 van het Eurojust-besluit moeten de nationale bureaus ten minste samengesteld zijn uit een nationaal lid, een adjunct en een medewerker. Dit artikel voorziet in de verplichting voor de adjunct om als vervanger van het nationale lid te kunnen optreden. De medewerker kan als vervanger van het nationale lid optreden, maar dit is geen verplichting ten laste van de lidstaten.

Terwijl voordien werd voorzien dat het Belgische lid bij Eurojust slechts door één persoon (hetzij een assistent hetzij een parketjurist of een secretaris, enz.) kon worden bijgestaan, wordt thans het Belgische lid verplicht

Cette modification de loi vise à adapter la représentation belge auprès d'Eurojust en vue de transposer la décision 2009/426/JAI du Conseil de l'Union européenne du 16 décembre 2008 sur le renforcement d'Eurojust et modifiant la décision 2002/187/JAI instituant Eurojust afin de renforcer la lutte contre les formes graves de criminalité (ci-après dénommée "la décision Eurojust"). Vu l'évidence du lien entre les compétences du parquet fédéral et les compétences nécessaires des membres belges auprès d'Eurojust, il est décidé d'intégrer également au parquet fédéral la représentation belge auprès d'Eurojust.

La décision Eurojust vise principalement à accroître les capacités opérationnelles d'Eurojust et à harmoniser le statut et les pouvoirs de ses membres.

Dans le cadre de la décision de 2002 instituant Eurojust, le statut et la durée du mandat ainsi que la nature et l'étendue des pouvoirs judiciaires conférés aux membres nationaux relevaient du pouvoir discrétionnaire de chaque État membre.

On a cependant constaté que cela a entraîné une grande diversité entre les compétences octroyées par les différents États membres (Communication de la Commission, document COM(2007)644 du 23 octobre 2007).

Dès lors, des compétences opérationnelles minimales doivent désormais être octroyées par chaque État membre à son membre national. En outre, la décision Eurojust uniformise la durée du mandat qui doit être d'au moins quatre ans, renouvelable. Ces dispositions devraient permettre une plus grande homogénéité entre les membres nationaux.

a. Renforcement du détachement belge auprès d'Eurojust

En application de l'article 2 de la décision Eurojust, les bureaux nationaux doivent être composés au minimum d'un membre national, d'un adjoint et d'un assistant. Cet article prévoit l'obligation pour l'adjoint de pouvoir remplacer le membre national. L'assistant quant à lui peut remplacer le membre national, ceci n'étant pas pour autant une obligation à charge des États membres.

Alors que le membre belge d'Eurojust ne pouvait être assisté que d'une seule personne (soit un assistant soit un juriste de parquet ou un secrétaire, etc.), il sera désormais obligatoirement assisté par un adjoint et un

bijgestaan door een adjunct en een medewerker. De adjunct is in staat als vervanger van het Belgische lid bij Eurojust op te treden. De medewerker heeft als opdracht het Belgische lid bij Eurojust en de adjunct bij te staan. Hij is niet in staat als vervanger van hen op te treden.

De versterking van de Belgische detachering bij Eurojust laat hen toe om efficiënt hun opdrachten te vervullen, gelet op de uitbreiding van de operationele bevoegdheden van Eurojust (de artikelen 9 en volgende van het Eurojust-besluit), de toename van de aan Eurojust voorgelegde zaken en de verplichting in een permanente beschikbaarheid van het nationale bureau bij Eurojust te voorzien (artikel 5a van het Eurojust-besluit).

b. Uniformering van de duur van de mandaten

Om de continuïteit van het werk in de Belgische delegatie bij Eurojust te waarborgen, bedraagt de duur van het mandaat – voor alle leden van de detachering – vijf jaar. De mandaten zullen kunnen worden verlengd.

c. Statuut en versterking van de bevoegdheden van het Belgische lid bij Eurojust en de adjunct

Het Belgische lid bij Eurojust en de adjunct beschikken over het statuut van federaal magistraat.

De wijziging van het statuut van het Belgisch lid bij Eurojust legt zich uit doordat het Eurojust besluit een onontbeerlijke versterking met zich meebrengt van de band tussen het federale parket en de Belgische vertegenwoordigers bij Eurojust. De stijging van de operationele bevoegdheden van de nationale leden bij Eurojust zijn direct gelinkt aan de bevoegdheden waarover de federale magistraten beschikken en dienen bijgevolg uitgeoefend te worden onder de leiding van de federale procureur en dit in overeenstemming met artikel 144*bis*, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek. De missie bij Eurojust dient bijgevolg gezien te worden als een uitbreiding van de missie van federaal magistraat.

Deze optie bevordert aldus de adequate samenwerking en de onontbeerlijke band tussen de Belgische vertegenwoordigers bij Eurojust en het federale parket. Bovendien legitimeert dit dat de Belgische vertegenwoordigers bij Eurojust operationele bevoegdheden uitoefenen die uitgeoefend worden door magistraten die een specifieke aanwijzingsprocedure hebben gevolgd, alsook een gespecialiseerde opleiding.

De detachering van federale magistraten bij Eurojust heeft in de context van het Eurojust besluit het voordeel:

assistant. L'adjoint est habilité à remplacer le membre belge auprès d'Eurojust. L'assistant a pour mission d'assister le membre belge d'Eurojust et l'adjoint. Il n'est pas habilité à les remplacer.

Le renforcement du détachement belge auprès d'Eurojust vise à permettre à ses membres de remplir efficacement leurs missions, et ce, au vu de l'augmentation des pouvoirs opérationnels d'Eurojust (articles 9 et suivants de la décision Eurojust), de l'accroissement des dossiers soumis à Eurojust et de l'obligation de prévoir une disponibilité permanente du bureau national à Eurojust (article 5a de la décision Eurojust).

b. Uniformisation de la durée des mandats

Pour permettre la continuité du travail au sein de la délégation belge auprès d'Eurojust, la durée des mandats est – pour tous les membres du détachement – de 5 ans. Les mandats seront renouvelables.

c. Statut et renforcement des pouvoirs du membre belge d'Eurojust et de l'adjoint

Le membre belge d'Eurojust et l'adjoint disposent du statut de magistrat fédéral.

Le changement de statut du membre belge d'Eurojust s'explique par le fait que la décision Eurojust implique un renforcement indispensable du lien entre le Parquet fédéral et les représentants belges à Eurojust. L'augmentation des pouvoirs opérationnels des membres nationaux d'Eurojust sont directement liés aux pouvoirs dont disposent les magistrats fédéraux et doivent dès lors être exercés sous la direction du procureur fédéral, et ce, en conformité avec l'article 144*bis*, § 1er, du Code judiciaire. En conséquence, la mission à Eurojust doit être considérée comme une extension de la mission de magistrat fédéral.

La présente option favorise donc la collaboration adéquate et le lien indispensable entre les représentants belges à Eurojust et le Parquet fédéral. En outre, cela assure la légitimité des représentants belges à Eurojust à exercer des pouvoirs opérationnels devant être exercés par des magistrats ayant suivi une procédure de désignation spécifique et une formation spécialisée pour ce faire.

Le détachement de magistrats fédéraux à Eurojust a, dans le contexte de la décision Eurojust, pour avantage de:

— dat de band tussen Eurojust en het federale parket versterkt wordt waardoor een nauwe samenwerking tussen de twee entiteiten mogelijk gemaakt wordt,

— het vertrouwen te versterken tussen de Belgische gerechtelijke autoriteiten en Eurojust;

— de band en het evenwicht te versterken tussen het nationaal coördinatiesysteem voor Eurojust, waarvan de werking hoofdzakelijk verzekerd wordt op het niveau van het federale parket en Eurojust;

— de capaciteiten van de Belgische detachering bij Eurojust te verhogen. Een dergelijke versterking is noodzakelijk gezien de huidige en toekomstige stijging van verzoeken die naar Eurojust worden doorgestuurd, alsook het opzetten van de coördinatie met oproepdienst;

— de promotie en het verzekeren van de uitwisseling van informatie tussen Eurojust en het federale parket.

De bevoegdheden verbonden aan het statuut van federaal magistraat worden bijgevolg behouden voor de federale magistraten die aangewezen zijn om een missie uit te oefenen in het kader van Eurojust.

Waar vroeger de opdracht van Belgisch lid bij Eurojust gesteund was op artikel 323*bis* van het Gerechtelijk Wetboek is thans geopteerd om deze als een afzonderlijke opdracht in het Gerechtelijk wetboek in te schrijven. Het bijzonder mandaat van federaal magistraat is immers niet alleen wettelijk onverenigbaar met een opdracht bedoeld in artikel 323*bis* Ger.W. Bovendien schorst artikel 323*bis* de uitoefening van elk bijzonder mandaat gedurende de opdracht, wat in het kader van Eurojust onverenigbaar is met het feit dat de leden van Eurojust juist federale magistraten dienen te zijn.

Het Belgisch lid bij Eurojust en de adjunct beschikken bijgevolg in het kader van hun opdracht bij Eurojust over het geheel van de bevoegdheden die verbonden zijn aan hun statuut van federaal magistraat, voorzien in de artikelen 144*bis* en verder van het Gerechtelijk Wetboek. Deze bevoegdheden bevatten de minimumbevoegdheden die aan de nationale leden dienen toegekend te worden, op basis van het Eurojust besluit (artikelen 9 tot 9f van het Eurojust besluit). Daarom is het niet nodig de minimumbevoegdheden van het Belgisch lid bij Eurojust en de adjunct op te sommen in dit voorontwerp van wet.

Gezien de versterking van de nauwe band tussen Eurojust en het federaal parket dient de nationale correspondent van België bij Eurojust een federaal magistraat te zijn en kan dit niet langer een magistraat zijn die geen federaal magistraat is, maar naar het federale parket werd gedelegeerd.

— renforcer le lien entre Eurojust et le parquet fédéral en favorisant la collaboration étroite entre ces deux unités;

— renforcer la confiance entre les autorités judiciaires belges et Eurojust;

— renforcer le lien et l'équilibre entre le système national de coordination Eurojust, dont le fonctionnement est assuré principalement au niveau du parquet fédéral, et Eurojust;

— renforcer les capacités du détachement belge à Eurojust. Un tel renforcement est essentiel au vu de l'augmentation actuelle et à venir des demandes transmises à Eurojust ainsi que de la mise en place du dispositif permanent de coordination;

— promouvoir et assurer l'échange d'information entre Eurojust et le parquet fédéral.

Les compétences liées au statut de magistrat fédéral sont par conséquent maintenues pour les magistrats fédéraux désignés pour remplir une mission dans le cadre d'Eurojust.

Auparavant, la mission du membre belge à Eurojust s'appuyait sur l'article 323*bis* du Code judiciaire, il a été opté pour l'inscription d'une mission distincte dans le Code judiciaire. Le mandat spécifique de magistrat fédéral est en effet juridiquement incompatible avec une mission visée à l'article 323*bis* du Code judiciaire. En outre, l'article 323*bis* du Code judiciaire suspend l'exercice de chaque mandat spécifique durant la mission, ce qui dans le cadre d'Eurojust est incompatible avec le fait que les membres d'Eurojust doivent disposer du statut de magistrat fédéral.

En conséquence, le membre belge d'Eurojust et l'adjoint disposent, dans le cadre de leur mission à Eurojust, de l'ensemble des compétences liées à leur statut de magistrat fédéral visées aux articles 144*bis* et suivants du Code judiciaire. Ces compétences incluent les pouvoirs minimums devant être accordés, en vertu de la nouvelle décision Eurojust, aux membres nationaux (articles 9 à 9f de la décision Eurojust). Il ne s'avère dès lors pas nécessaire d'identifier les compétences minimums du membre belge d'Eurojust et de l'adjoint dans le présent avant-projet de loi.

Dans le contexte du renforcement du lien étroit entre Eurojust et le parquet fédéral, le correspondant national de la Belgique auprès d'Eurojust est un magistrat fédéral et ne peut désormais plus être un magistrat délégué au parquet fédéral.

Verder is een advies van de federale procureur vereist bij zowel de aanstelling van het Belgische lid bij Eurojust, de adjunct, als de parketjurist. Tenslotte heeft het Belgische lid dankzij de nieuwe verplichtingen die een verbetering van de uitwisseling van informatie beogen, een nog meer bevoorrechte relatie met de federale procureur en zullen de contacten tussen beiden enkel nog verhogen.

De plus, l'avis du procureur fédéral est exigé pour la désignation du membre belge auprès d' Eurojust, de l'adjoint et du juriste de parquet. Enfin, le membre belge a, grâce aux nouvelles obligations visant l'amélioration de l'échange d'informations, une relation encore plus étroite avec le procureur fédéral et les contacts entre eux augmenteront.

Artikel 204

He Het besluit tot oprichting van Eurojust voorzag enkel de verplichte aanduiding van een nationaal lid, eventueel bijgestaan door een andere persoon. In het Eurojust besluit dient elk nationaal lid verplicht te worden bijgestaan door een adjunct en een medewerker (artikel 2, paragraaf 2, b) van het Eurojust besluit). Zoals ook voorzien in het Eurojust besluit dient de adjunct te voldoen aan dezelfde verplichtingen als het Belgische lid bij eurojust inzake ervaring, om hem in staat te stellen op te treden in naam van het Belgische lid bij Eurojust of hem te vervangen.

Het voorontwerp van wet kiest voor de toekenning van het statuut van federaal magistraat aan het Belgische lid bij Eurojust en zijn adjunct. Dit kan worden verklaard door de intrinsieke band tussen de opdracht bij Eurojust en de rol uitgeoefend door het federale parket in het kader van de strafrechtelijke samenwerking met de lidstaten van de Europese Unie. De rol van de Belgische vertegenwoordigers bij Eurojust dient bijgevolg gezien te worden als de continuïteit van de opdracht van het federale parket, met het verschil dat deze vanuit de zetel van Eurojust en in directe samenwerking met zijn Europese collega's ter facilitatie van de strafrechtelijke samenwerking kan uitgeoefend worden.

De aanwijzing van het Belgisch lid bij Eurojust en zijn adjunct gebeurt door de minister van Justitie, op advies van de federale procureur en van de procureur-generaal die bevoegd is voor de internationale betrekkingen. Het advies van de federale procureur is noodzakelijk aangezien het Belgisch lid bij Eurojust en de adjunct aangewezen worden onder de federale magistraten en tijdens hun opdracht in het kader van Eurojust steeds onder het rechtstreekse toezicht en leiding van de federale procureur staan. Bovendien en zoals dit normaal wordt voorzien bij de aanwijzingen voorzien in het Gerechtelijk Wetboek wordt eveneens het advies gevraagd van de bevoegde procureur- generaal voor elke kandidaat.

In het Besluit betreffende de oprichting van Eurojust bepaalden de lidstaten vrijelijk de duur van het mandaat, voor zover dit Eurojust de mogelijkheid bood goed te functioneren. Het besluit voorziet in een mandaat van

Article 204

La décision instituant Eurojust prévoyait la seule désignation obligatoire d'un membre national, éventuellement assisté par une autre personne. Dans la décision Eurojust, chaque membre national doit obligatoirement être assisté par un adjoint et par un assistant (article 2, paragraphe 2, b), de la décision Eurojust). Conformément au prescrit de la décision Eurojust, l'adjoint doit justifier des mêmes exigences en matière d'expérience que le membre belge d'Eurojust afin d'être habilité à agir au nom du membre belge d'Eurojust ou à le remplacer.

L'avant-projet de loi opte pour l'octroi du statut de magistrat fédéral au membre belge d'Eurojust et à l'adjoint. Ceci s'explique par le lien intrinsèque entre la mission à Eurojust et le rôle exercé par le parquet fédéral dans le cadre de la coopération judiciaire pénale avec les États membres de l'Union européenne. En conséquence, le rôle des représentants belges à Eurojust doit être vu comme la continuité de la mission du parquet fédéral, à la différence que celle-ci peut être exercée à partir du siège d'Eurojust et en collaboration directe avec ces collaborateurs européens afin de faciliter la coopération judiciaire pénale.

La désignation du membre belge d'Eurojust et de l'adjoint est décidée par le ministre de la Justice sur avis du procureur fédéral et du procureur général ayant les relations internationales dans ses attributions. L'avis du procureur fédéral s'impose étant donné que le membre belge d'Eurojust et l'adjoint sont désignés parmi les magistrats fédéraux et seront, durant leur mission dans le cadre d'Eurojust, toujours sous l'autorité et la surveillance immédiate du procureur fédéral. En outre, et comme cela est généralement le cas pour les désignations prévues dans le Code judiciaire, l'avis du procureur général compétent sera également demandé pour chaque candidat.

Dans la décision instituant Eurojust, les États membres fixaient librement la durée du mandat pour autant que cela permette à Eurojust de fonctionner correctement. La décision prévoit un mandat d'au

ten minste vier jaar dat kan worden hernieuwd (artikel 9, § 1, van het Eurojust-besluit). Dit voorontwerp van wet behoudt de ambtstermijn van vijf jaar, maar wijzigt de vorige wetgeving door te voorzien in de mogelijkheid van slechts één hernieuwing van het mandaat teneinde zich ervan te verzekeren dat het Belgische lid en de adjunct voldoende affiniteit bewaren met de nationale belangen.

Overeenkomstig het bepaalde in het Eurojust-besluit (artikel 9, § 1) voorziet het voorontwerp van wet in een uitzondering op de duur van het mandaat wanneer het Belgische lid bij Eurojust voorzitter of vice-voorzitter van Eurojust is. In dat geval moet zijn aanwijzing ten minste gelden tot het einde van de ambtstermijn als voorzitter of vicevoorzitter (artikel 28 van het Eurojust-besluit).

Het Belgische lid bij Eurojust heeft zijn vaste werkplek op de zetel van Eurojust (artikel 2, § 2, van het Eurojust-besluit). De minister van Justitie beslist na advies van de federale procureur en van de procureur-generaal die bevoegd is voor de internationale betrekkingen of het opportuun is of ook de adjunct zijn vaste werkplek op de zetel van Eurojust heeft. Indien evenwel het Belgisch lid de functie van voorzitter van Eurojust bekleedt zal de adjunct zijn vaste werkplek op de zetel van Eurojust hebben.

Het Eurojust-besluit vergroot immers de noodzaak voor de nationale bureaus bij Eurojust om steeds operationeel te zijn, in het bijzonder naar aanleiding van het opzetten van de coördinatie met oproepdienst. Een dergelijke bepaling biedt dan ook de mogelijkheid zich ervan te verzekeren dat, gezien de stijging van de bevoegdheden van de nationale leden, van de noodzaak een permanentie te verzekeren van de Belgische delegatie bij Eurojust en van de noodzaak deel te nemen aan alle vergaderingen van het College, alsook de coördinatievergaderingen, de leden van de Belgische delegatie bij Eurojust op deze wijze steeds beschikbaar zijn.

Aangezien het Belgische lid en de adjunct federale magistraten zijn en dit gedurende heel hun opdracht ook blijven, blijven zijn onderworpen aan het gezag en leiding van de federale procureur overeenkomstig met de artikelen 144*bis* tot 144*sexies* van het Gerechtelijk Wetboek, uitgezonderd de eventuele bevoegdheden die het Belgisch lid uitoefent als voorzitter of vice-voorzitter van Eurojust overeenkomstig artikel 28, § 3 van het Eurojust-besluit.

Het Belgische lid en de adjunct blijven de aan dit ambt verbonden wedde ontvangen met de daarbij horende verhogingen en voordelen met uitzondering van de

moins 4 ans, renouvelable (article 9, paragraphe 1er , de la décision Eurojust). Le présent avant-projet de loi maintient la durée du mandat à 5 ans mais modifie la législation antérieure en ce qu'il prévoit la possibilité d'un seul renouvellement du mandat afin de s'assurer que le membre belge d'Eurojust et l'adjoint conservent suffisamment d'affinités avec les intérêts nationaux.

Conformément au prescrit de la décision Eurojust (article 9, paragraphe 1er), l'avant-projet de loi prévoit une exception à la durée du mandat lorsque le membre belge d'Eurojust occupe la position de président ou de vice-président d'Eurojust. Dans cette hypothèse, sa désignation doit au moins valoir jusqu'au terme de son mandat de président ou de vice-président (article 28 de la décision Eurojust).

Le membre belge d'Eurojust exerce sa fonction au siège d'Eurojust (article 2, paragraphe 2, de la décision Eurojust). Le ministre de la Justice décide sur avis du procureur fédéral et du procureur général qui a les relations internationales dans ses attributions s'il est opportun que l'adjoint exerce également sa fonction au siège d'Eurojust. Toutefois, lorsque le membre belge remplit la fonction de président d'Eurojust, l'adjoint exerce d'office sa fonction au siège d'Eurojust.

En effet, la décision Eurojust accroît la nécessité pour les bureaux nationaux auprès d'Eurojust d'être toujours opérationnels, en particulier suite à la création du dispositif permanent de coordination. En outre, au vu de l'augmentation des compétences des membres nationaux, de la nécessité d'assurer une permanence de la délégation belge auprès d'Eurojust, de participer à toutes les réunions du Collège ainsi qu'aux réunions de coordinations, une telle disposition permet de s'assurer que les représentants de la délégation belge auprès d'Eurojust soient, de cette manière, toujours disponibles.

Etant donné que le membre belge d'Eurojust et l'adjoint disposent du statut de magistrat fédéral et conservent ce statut durant toute la durée de leur mission, ces derniers restent soumis à l'autorité et la surveillance immédiates du procureur fédéral conformément aux articles 144*bis* à 144*sexies* du Code judiciaire, à l'exception des éventuelles compétences que le membre belge d'Eurojust exerce en tant de président ou vice-président d'Eurojust en vertu de l'article 28, paragraphe 3, de la décision Eurojust.

Le membre belge d'Eurojust et l'adjoint continuent à jouir du traitement lié à cette fonction ainsi que des augmentations y afférents, à l'exception de la prime de

wachtpremie en de taalpremie. Deze premies kaderen immers enkel in een specifieke uitoefening van een gerechtelijk ambt in België. Daarenboven veronderstelt een postvergoeding alle vergoedingen die eigen zijn aan een opdracht in het buitenland te omvatten.

Ingevolge artikel 347, derde lid, Ger.W nemen het Belgisch lid en de adjunct deel aan de korpsvergadering zonder stemrecht en zonder dat ze worden meegeteld voor het vaststellen van het quorum.

Het Belgisch lid bij Eurojust en de adjunct blijven als federaal magistraat onderworpen aan de evaluatie bedoeld in artikel 259*undecies*.

Naast deze evaluatie bedoeld in artikel 259*undecies*, werd de bijkomende evaluatie van het Belgische lid door het College van procureurs-generaal overgenomen van artikel 9, § 2, van de wet van 21 juni 2004 tot omzetting van het besluit van de raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken.

Artikel 205

Aan de hand van dit ontwerp van wet werd de duidelijke band tussen het federale parket en Eurojust vastgelegd. In deze context voorziet dit ontwerp van wet erin dat de Belgische nationale correspondent bij Eurojust enkel kan worden gekozen uit de magistraten van het federaal parket. De mogelijkheid tot aanwijzing van magistraten die een opdracht hebben gekregen bij het federaal parket is dan ook geschrapt. Om dezelfde reden is voor elke kandidaat enkel het advies van de federale procureur vereist.

De Belgische nationale correspondent bij Eurojust oefent de bevoegdheden van het Belgische lid bij Eurojust uit, wanneer deze laatste en de adjunct niet beschikbaar zijn. Dit laat met name toe de systematische aanwezigheid van een Belgische vertegenwoordiger tijdens de vergaderingen van het Eurojust College te verzekeren.

Dit artikel schrijft de bestaande opdracht van de nationale correspondenten in het Gerechtelijk Wetboek in en herneemt hierbij artikel 3 van de wet van 21 juni 2004 tot omzetting van het besluit van de raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken.

garde et de la prime linguistique. Ces primes sont en effet uniquement octroyées dans le cadre de l'exercice spécifique d'une fonction judiciaire en Belgique. En outre, on suppose qu'une indemnité de poste comprend l'ensemble des indemnités propres à une mission à l'étranger.

Conformément à l'article 347, alinéa 3, du Code judiciaire, le membre belge d'Eurojust et l'adjoint participent à l'assemblée de corps sans droit de vote et sans être pris en compte pour la fixation du quorum.

Le membre belge d'Eurojust et l'adjoint restent en tant que magistrats fédéraux soumis à l'évaluation visée à l'article 259*undecies*.

Outre cette évaluation visée à l'article 259*undecies*, l'évaluation complémentaire du membre belge d'Eurojust par le Collège des procureurs généraux est reprise de l'article 9, § 2, de la loi du 21 juin 2004 transposant la décision du Conseil de l'Union européenne du 28 février 2002 instituant Eurojust afin de renforcer la lutte contre les formes graves de criminalité.

Article 205

Par le biais du présent projet de loi, le lien manifeste entre le parquet fédéral et Eurojust a été établi. Dans ce contexte, le présent projet de loi prévoit que le correspondant national belge auprès d'Eurojust peut uniquement être choisi parmi les magistrats du parquet fédéral. Dès lors, la possibilité de désigner des magistrats délégués au sein du parquet fédéral a été supprimée. Pour la même raison, seul l'avis du procureur fédéral est requis pour chaque candidat.

Le correspondant national belge auprès d'Eurojust exerce les compétences du membre belge d'Eurojust en cas d'indisponibilité de ce dernier et de l'adjoint. Cela permet notamment d'assurer la présence systématique d'un représentant belge aux réunions du Collège d'Eurojust.

Cet article inscrit la mission actuelle de correspondant national auprès d'Eurojust dans le Code judiciaire et reprend de cette manière l'article 3 de la loi du 21 juin 2004 transposant la décision du Conseil de l'Union européenne du 28 février 2002 instituant Eurojust afin de renforcer la lutte contre les formes graves de criminalité.

Artikel 206

Dit artikel schrijft de bestaande opdracht van het Belgische lid van het gemeenschappelijke controleorgaan in het Gerechtelijk Wetboek in en herneemt hierbij de artikelen 4 en 5 van de bovenvernoemde wet van 21 juni 2004.

In de lijn van het advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer worden de vereisten voor de aanwijzing versoepeld waardoor alle leden van de Commissie voor aanwijzing in aanmerking komen.

Het advies wordt evenwel niet gevolgd op de volgende punten:

— de tussenkomst van de minister van Justitie voor de formalisering van de aanwijzing blijft behouden;

— de beperking in de tijd, met mogelijkheid tot verlenging wordt behouden;

— de regels met betrekking tot de presentiegelden wordt in de wet behouden.

De minister van Justitie is immers het best geplaatst om te verifiëren of aan de wettelijke voorwaarden van aanwijzing en van verlenging van aanwijzing voldaan is.

Bovendien is hij eindverantwoordelijke voor de correcte uitvoering va de Eurojust-besluiten (Besluit 2002/187/JBZ betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken en Besluit 2009/426/JBZ van de Raad van de Europese Unie van 16 december 2008 inzake het versterken van Eurojust en tot wijziging van Besluit 2002/187/JBZ betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken).

Tot slot, wat de presentiegelden betreft, dient hier eveneens de wettelijke basis van toekenning te worden behouden.

Artikelen 207 en 208

De minister van Justitie wijst, op advies van de federale procureur en van de procureur-generaal die bevoegd is voor internationale betrekkingen, een parketjurist aan om het Belgische lid bij Eurojust en de adjunct bij te staan. Voordien kon het tevens gaan om een secretaris, een adjunct-secretaris of een personeelslid van het parketsecretariaat. Maar teneinde de band met het federaal parket te versterken, wordt in het

Article 206

Cet article inscrit la mission actuelle du membre belge de l'organe de contrôle commun dans le Code judiciaire et reprend de cette manière les articles 4 et 5 de la loi du 21 juin 2004 susmentionnée.

Dans la ligne de l'avis de la Commission de la protection de la vie privée, les exigences pour la désignation de ce membre sont assouplies de sorte que tous les membres de la Commission entrent en considération.

Cet avis n'est cependant pas suivi sur les points suivants:

— l'intervention du ministre de la Justice dans la formalisation de la désignation est maintenue;

— la limitation dans le temps, avec possibilité de renouvellement, est maintenue;

— les règles relatives aux jetons de présence sont maintenues dans le texte.

Le ministre de la Justice est en effet le mieux placé pour vérifier si les conditions légales de désignation et de renouvellement sont remplies.

Il est en outre le responsable final de l'exécution correcte des décisions du Conseil de l'Union européenne concernant Eurojust (Décisions 2002/187/JAI instituant Eurojust afin de renforcer la lutte contre la criminalité grave et 2009/426/JAI du 16 décembre 2008 sur le renforcement d'Eurojust et modifiant la décision 2002/187/JAI instituant Eurojust afin de renforcer la lutte contre les formes graves de criminalité).

Enfin, concernant les jetons de présence, il convient également de maintenir ici la base légale de leur attribution.

Articles 207 et 208

Le ministre de la Justice désigne, sur avis du procureur fédéral et du procureur général qui a les relations internationales dans ses attributions, un juriste de parquet pour assister le membre belge auprès d'Eurojust et l'adjoint. Auparavant, il pouvait également s'agir d'un secrétaire, d'un secrétaire adjoint ou d'un membre du personnel du secrétariat de parquet. Cependant, afin de renforcer le lien avec le parquet fédéral, leprojet de loi

ontwerp van wet enkel de aanwijzing van een parketjurist bij het federaal parket toegestaan. Overeenkomstig de terminologie in het Eurojust-besluit wordt naar deze parketjurist verwezen als “de medewerker bij Eurojust” of kortweg “de medewerker”. Deze term heeft dan ook geen verband met het ambt van medewerker (niveau D) als lid van het gerechtspersoneel.

Hij blijft zoals elke andere parketjurist bij het federaal parket onderworpen aan het gezag en toezicht van de federale procureur ook al zou hij zijn opdracht uitoefenen op de zetel van Eurojust.

De parketjurist is niet in staat om als vervanger van het Belgische lid bij Eurojust of van de adjunct op te treden.

De minister van Justitie beslist na advies van de federale procureur en van de procureur-generaal die bevoegd is voor de internationale betrekkingen of het opportuun is of de parketjurist zijn vaste werkplek op de zetel van Eurojust heeft.

Het statuut en de wedde van de parketjurist blijft onder zijn opdracht dezelfde als deze van “gewone” parketjurist bij het federaal parket doch ze wordt aangevuld met een postvergoeding indien hij zijn vaste werkplek heeft op de zetel van Eurojust.

Artikel 209

Als administratieve vereenvoudiging wordt de tekst aangepast zodat een “gewoon” koninklijk besluit volstaat om de vergoedingen vast te leggen. Dergelijke soepele regeling wordt immers ook voorzien bij het vaststellen van de postvergoeding voor ambtenaren, waar dit gebeurt door middel van een gewoon ministerieel besluit. (Koninklijk besluit van 19 november 1998 betreffende de verloven en afwezigheden toegestaan aan de personeelsleden van de rijksbesturen, art. art. 108, tweede lid). Daarnaast zullen ook de voorwaarden waarbinnen de internationale opdrachten kunnen uitgeoefend worden, zoals daar zijn het opleggen van een verplichting om een jaarverslag op te maken, etc., niet meer door de Ministerraad dienen overlegd te worden.

De wet van 10 augustus 2015 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek wat de nadere regels van een opdracht van algemeen belang bij een internationale, *supra*nationale of buitenlandse instelling betreft die deze formaliteit in artikel 363*bis* van het Gerechtelijk Wetboek heeft geschrapt, gaat in dezelfde richting.

autorise uniquement la désignation d’un juriste de parquet du parquet fédéral. Conformément à la terminologie de la décision Eurojust, il est fait référence à ce juriste de parquet par les mots “l’assistant auprès d’Eurojust” ou, en bref, “l’assistant”. Ce terme n’a dès lors aucun rapport avec la fonction de collaborateur (niveau D) en tant que membre du personnel judiciaire.

Il reste, à l’instar de tout juriste de parquet auprès du parquet fédéral, sous l’autorité et la surveillance du procureur fédéral, et ce, même dans l’hypothèse où il exercerait sa mission au siège d’Eurojust.

Le juriste de parquet n’est pas habilité à remplacer le membre belge auprès d’Eurojust ni l’adjoint.

Le ministre de la Justice décide, sur avis du procureur fédéral et du procureur général qui a les relations internationales dans ses attributions, s’il est opportun que, le juriste de parquet exerce ses fonctions au siège d’Eurojust.

Ce juriste de parquet conserve durant sa mission le statut et le traitement équivalent à celui d’ un juriste de parquet “classique” auprès du parquet fédéral qui est néanmoins complété par une indemnité de poste pour autant qu’il exerce sa fonction au siège d’Eurojust.

Article 209

Le texte a été adapté à titre de simplification administrative de manière à ce qu’un arrêté royal “ordinaire” suffise pour fixer les indemnités. De telles règles souples ont également été prévues pour la fixation de l’indemnité de poste pour les fonctionnaires, où l’on recourt à un arrêté ministériel ordinaire. (Arrêté royal du 19 novembre 1998 relatif aux congés et aux absences accordés aux membres du personnel des administrations de l’État, art. 108, alinéa 2). De plus, les conditions dans lesquelles les missions internationales peuvent être exercées, comme l’imposition d’une obligation de rédiger un rapport annuel, etc., ne devront plus être délibérées en conseil des ministres.

La loi du 10 août 2015 modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne les modalités d’une mission d’intérêt général auprès d’une institution internationale, *supra*nationale ou étrangère qui a supprimé cette formalité dans l’article 363*bis* du Code judiciaire va dans le même sens.

Artikel 210

Zoals bij andere opdrachten wordt vervolgens aan de Koning de bevoegdheid verleend om, een postvergoeding toegekend aan het lid en de adjunct bij Eurojust vast te leggen alsook de nadere regels. Uiteraard enkel in het geval de opdracht op de zetel van Eurojust wordt uitgeoefend.

Artikel 211

Overeenkomstig artikel 411, § 1, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek kunnen magistraten die een opdracht aanvaard hebben, niet langer zetelen in de tuchtrechtscolleges. Bijgevolg wordt ook de opdracht van het Belgisch lid, de adjunct en de medewerker bij Eurojust in artikel 411, § 1, vierde lid, Ger.W. opgenomen.

Afdeling 2

Wijzigingen van de wet van 21 juni 2004 tot omzetting van het besluit van de raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken

Artikelen 212 en 213

Alle opdrachten bij Eurojust worden in het Gerechtelijke Wetboek gecentraliseerd. In de voornoemde wet van 21 juni 2004 wordt enkel nog verwezen naar de bestaande opdrachten.

Afdeling 3

Wijziging van de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting

Artikel 214

Dit artikel breidt het kader van het federaal parket uit met vier eenheden. Twee eenheden om te voldoen aan de Eurojust-vereisten, twee eenheden in de strijd tegen het terrorisme. Belangrijk bij een uitbreiding van het kader van het federaal parket is dat de uitbreiding slechts kan gebeuren met een even aantal.

Artikel 43*bis*, § 4 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken voorziet immers in een taalpariteit tussen de leden van het federaal parket, de federale procureur niet meegerekend.

Zoals hierboven reeds uitvoerig werd uiteengezet in de toelichting bij de artikelen 202, 203, 204, 206 en 207 dienen het Belgisch lid en de adjunct bij Eurojust

Article 210

Comme pour d'autres missions, le Roi sera compétent pour fixer l'indemnité de poste octroyée au membre et à l'adjoint auprès d'Eurojust, ainsi que les modalités. Bien entendu uniquement dans le cas où la mission est exercée au siège de Eurojust.

Article 211

En vertu de l'article 411, § 1er, alinéa 4, du Code judiciaire, les magistrats qui ont accepté une mission ne peuvent plus siéger dans les juridictions disciplinaires. Par conséquent, la mission du membre belge, de l'adjoint et de l'assistant auprès d'Eurojust sont également reprises à l'article 411, § 1er, alinéa 4, du Code judiciaire.

Section 2

Modifications de la loi du 21 juin 2004 transposant la décision du Conseil de l'Union européenne du 28 février 2002 instituant Eurojust afin de renforcer la lutte contre les formes graves de criminalité

Articles 212 et 213

Toutes les missions auprès d'Eurojust seront centralisées dans le Code judiciaire. Il est uniquement fait mention, dans la loi du 21 juin 2004 précitée, des missions existantes.

Section 3

Modification de la loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire

Article 214

Cet article renforce le cadre du parquet fédéral de quatre unités. Deux unités pour répondre aux exigences d'Eurojust, deux unités pour lutter contre le terrorisme. Il importe de souligner qu'en cas d'extension, le cadre du parquet fédéral ne peut être étendu que d'un nombre pair.

L'article 43*bis*, § 4, de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire prévoit en effet une parité linguistique entre les membres du parquet fédéral, hormis le procureur fédéral.

Comme il a déjà été expliqué en détail ci-dessus dans le commentaire des articles 202, 203, 204, 206 et 207, le membre belge et l'adjoint auprès d'Eurojust doivent

federale magistraten te zijn zodat het kader van het federaal parket ook met twee eenheden dient uitgebreid te worden. Het belasten van federale magistraten met een opdracht bij Eurojust kan namelijk geen substantieel verlies van human resources inhouden. In de praktijk zal, zoals de overgangsmaatregel in artikel 218 voorziet, het huidige Belgische lid bij Eurojust geïntegreerd worden in het federaal kader zodat in de praktijk de budgettaire impact voor wat Eurojust betreft, slechts zal bestaan uit een verhoging met één eenheid.

Ten tweede dient het kader van het federaal parket noodzakelijkerwijze uitgebreid worden in het kader van de bestrijding tegen terrorisme.

De toelichting bij artikel 199 heeft reeds geïllustreerd hoe het takenpakket van het federaal parket is uitgebreid sinds 2002.

Afgezien van de formele uitbreiding van zijn takenpakket, heeft het federaal parket bovendien zijn actieterrein aanzienlijk uitgebouwd en een vertrouwensband gesmeed met de verschillende parketten. Wanneer feiten beantwoorden aan de criteria van de wet, behoren de parketten ze in principe ter kennis te brengen van het federaal parket, dat dan kan beslissen om ze in behandeling te nemen met het oog op de uitoefening van de strafvordering. Die criteria zijn ofwel:

— materiële criteria: meer bepaald een limitatieve lijst van strafbare feiten (artikel 144*ter*, § 1, 1°, 4° en 5°, van het Gerechtelijk Wetboek);

— veiligheidscriteria (artikel 144*ter*, § 1, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek);

— geografische criteria (artikel 144*ter*, § 1, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek).

De toepassing van het veiligheidscriterium leidt tot de systematische federalisering van alle dossiers in verband met terroristische misdrijven. Daarnaast heeft de toename van dergelijke dossiers gezorgd voor een exponentiële stijging van de werklast voor het federaal parket. Zo is bijvoorbeeld het aantal nieuwe terrorismedossiers met meer dan 200 % gestegen tussen 2012 en 2014 (84 dossiers in 2011, 60 dossiers in 2012, 150 dossiers in 2013 en 195 dossiers in 2014). Voor 2015 overtreft het aantal nieuwe dossiers (154) op vijf maanden tijd reeds het aantal nieuwe dossiers voor 2013 en is deze trend nog steeds in stijgende lijn. Op 31 mei 2015 zijn er reeds 20 inonderzoekstellingen meer dan in 2014 (dat reeds meer dan het dubbele aantal inonderzoekstellingen telde ten opzichte van 2013).

être des magistrats fédéraux, de sorte que le cadre du parquet fédéral doive également être étendu de deux unités. En effet, la désignation de magistrats fédéraux dans le cadre d'une mission à Eurojust ne peut impliquer aucune perte substantielle de ressources humaines. Dans la pratique, comme le prévoit la mesure transitoire à l'article 218, l'actuel membre belge d'Eurojust sera intégré dans le cadre fédéral, de manière à ce que l'impact budgétaire pour Eurojust soit en pratique limité à une extension d'une seule unité.

Par ailleurs, le cadre du parquet fédéral doit nécessairement être étendu dans le contexte de la lutte contre le terrorisme.

Le commentaire de l'article 199 a déjà illustré comment le paquet de tâches du parquet fédéral a été élargi depuis 2002.

En outre, au-delà de l'élargissement formel de ses taches, le parquet fédéral a considérablement développé son champ d'action et tissé un lien de confiance avec les différents parquets. Lorsque des faits répondent aux critères définis par la loi, les parquets sont en principe tenus de les notifier au parquet fédéral, qui peut alors décider de s'en saisir pour exercer l'action publique. Ces critères sont soit:

— matériel: à savoir une liste limitative d'infractions pénales (article 144*ter*, § 1er, 1°, 4° et 5° du Code judiciaire);

— sécuritaire (article 144*ter*, § 1er , 2° du Code judiciaire);

— géographique (art.l44*ter*, § 1er, 3° du code judiciaire).

L'application du critère sécuritaire conduit à la fédéralisation systématique de tous les dossiers liés à des infractions terroristes. En outre, l'accroissement du nombre de ces dossiers a généré une augmentation exponentielle de la charge de travail pour le parquet fédéral. Par exemple, entre 2012 et 2014, le nombre de nouveaux dossiers en matière de terrorisme a augmenté de plus de 200 % (84 dossiers en 2011; 60 dossiers en 2012; 150 dossiers en 2013 et 195 dossiers en 2014). En 2015, en cinq mois, le nombre de nouveaux dossiers (154) est déjà supérieur au nombre de nouveaux dossiers pour l'année 2013 et la tendance est toujours à la hausse. Pour les mises à l'instruction, il y a déjà, au 31 mai 2015, 20 mises à l'instruction de plus qu'en 2014 (qui comptait déjà plus du double de mises à l'instruction qu'en 2013).

In de huidige context heeft het federaal parket onmiddellijk nood aan twee extra magistraten (1 Fr. en 1 Nl.) om de verhoogde werklast van de sectie “terrorisme” te kunnen opvangen.

Afdeling 4

Wijzigingen van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering van personen

Artikel 215

In de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering van personen wordt voorzien in de oprichting van nieuwe kamers binnen de strafuitvoeringsrechtbank, die anders zijn samengesteld dan de bestaande kamers.

Die nieuwe kamers, “kamers voor de bescherming van de maatschappij” genaamd, bestaan uit een rechter die het voorzitterschap ervan bekleedt, een substituut van de procureur des Konings gespecialiseerd in strafuitvoeringszaken en twee assessoren in de strafuitvoeringsrechtbank, waarvan een is gespecialiseerd in sociale re-integratie en de andere in klinische psychologie”.

De wet van 5 mei 2014 zal uiterlijk op 1 juli 2016 in werking treden -. De oprichtingen van deze kamers vereist een aantal maatregelen van operationele aard, die moeten kunnen worden genomen vóór de intwerkingtreding van de wet van 5 mei 2014. Er moeten immers assessoren van deze nieuwe categorie kunnen worden aangeworven.

Het nieuwe artikel 135/1 dat wordt ingevoegd in de wet van 5 mei 2014 maakt het mogelijk een examen met het oog op hun werving te organiseren volgens de nadere regels vastgesteld in het koninklijk besluit van 2 oktober 2006 tot vaststelling van de nadere regels voor de examens met het oog op de werving van effectieve en plaatsvervangende assessoren in strafuitvoeringszaken gespecialiseerd in penitentiaire zaken en van effectieve en plaatsvervangende assessoren gespecialiseerd in sociale re-integratie, op grond waarvan de reeds in functie zijnde assessoren werden geworven.

Artikel 216

Dit artikel wijzigt artikel 136 van de wet van 5 mei 2014, wat de inwerkingtreding betreft.

De inwerkingtreding werd bij de wet van 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake

Dans l’état actuel, pour faire face à l’augmentation de la charge de travail de la section “terro”, le parquet fédéral a un besoin immédiat de deux magistrats supplémentaires (1 Fr et un Ndl).

Section 4

Modifications de la loi du 5 mai 2014 relative à l’internement des personnes

Article 215

La loi du 5 mai 2014 relative à l’internement des personnes crée au sein du tribunal de l’application des peines de nouvelles chambres ayant une composition différente de celle des chambres existantes.

Ces nouvelles chambres dénommées “ chambres de protection sociale” sont composées d’un juge qui préside, d’un substitut du procureur du Roi spécialisé en application des peines et de deux assesseurs au tribunal de l’application des peines dont l’un est spécialisé en réinsertion sociale et l’autre spécialisé en psychologie clinique.

La loi du 5 mai 2014 entrera en vigueur au plus tard le 1er juillet 2016. La mise en place de ces chambres nécessite un certain nombre de mesures de nature opérationnelle qui doivent pouvoir être prises avant l’entrée en vigueur de la loi du 5 mai 2014. Il faut, en effet, pouvoir recruter des assesseurs de la nouvelle catégorie.

Le nouvel article 135/1 inséré dans la loi du 5 mai 2014 permet l’organisation d’un examen en vue de leur recrutement selon les modalités de l’arrêté royal du 2 octobre 2006 déterminant les modalités d’examen en vue du recrutement des assesseurs en application des peines spécialisés en matière pénitentiaire effectifs et suppléants et des assesseurs en réinsertion sociale effectifs et suppléants sur base duquel les assesseurs déjà en fonction ont été recrutés.

Article 216

Cet article modifie l’article 136 de la loi du 5 mai 2014 qui concerne l’entrée en vigueur.

L’entrée en vigueur a été reportée au plus tard le 1er juillet 2016 par la loi du 19 octobre 2015 modifiant le droit de la procédure civile et portant des dispositions

justitie uitgesteld tot uiterlijk 1 juli 2016 teneinde de diverse door de wet voorgeschreven koninklijke besluiten te kunnen aannemen en teneinde eveneens over de nodige tijd te beschikken om de assessoren te benoemen.

Artikel 215 wordt gewijzigd als volgt:

— De mogelijkheid om deze wet vroeger in werking te laten treden dan 1 juli 2016 wordt overgelaten aan de Koning.

— het nieuwe artikel 135/1 ingevoegd in deze wet moet uitwerking hebben met ingang van de datum van de bekendmaking van de wet van 5 mei 2014 in het *Belgisch Staatsblad*, te weten 9 juli 2014. Het doel van deze wijziging is de mogelijkheid te bieden nieuwe operationele maatregelen te nemen vóór de inwerkingtreding van de wet, opdat de nieuwe kamers dan zitting zouden kunnen houden;

— de inwerkingtreding van artikel 6, § 1, tweede lid, dat de oprichting bepaaltdoor de Koning van een beveiligd klinisch observatiecentrum , wordt vastgelegd op 2020 aangezien dat centrum in de gevangenis te Haren zou worden geïntegreerd.

Afdeling 5

Opheffingsbepaling

Art. 217

De wet van 17 december 2002 die het Belgisch lid de titel en de wedde van advocaat-generaal toekent wordt opgeheven.

Het Belgisch lid en de adjunct zijn thans federale magistraten en dragen ook deze titel. De wedde van federaal magistraat is dezelfde als die van advocaat-generaal. De jaarlijkse toelage van 20 000 EUR wordt vervangen door een postvergoeding.

Afdeling 6

Overgangsbepalingen

Art. 218

Gelijklopend met wat de wet van 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie voorziet, wordt aan de rechters van de rechtbanken van eerste aanleg en aan de raadsheren van de hoven van beroep die hun hoedanigheid van magistraat verloren hebben ingevolge hun inruststelling voor de leeftijd van 67 jaar,

diverses en matière de justice en vue de permettre l'adoption des différents arrêtés royaux prévus par la loi et en vue de disposer du temps nécessaire pour nommer les assesseurs.

L'article 215 est modifié comme suit:

— La possibilité de faire entrer cette loi en vigueur avant le 1er juillet 2016 est explicitement laissée au Roi.

— le nouvel article 135/1 inséré dans la présente loi doit produire ses effets à la date de la publication de la loi du 5 mai 2014 au *moniteur belge*, soit le 9 juillet 2014. L'objectif de cette modification est de permettre la prise des mesures opérationnelles avant l'entrée en vigueur de la loi afin que les nouvelles chambres puissent siéger à cette date.

— l'entrée en vigueur de l'article 6, § 1er, alinéa 2, qui prévoit la création par le Roi d'un centre d'observation clinique sécurisé est fixée en 2020 dès lors que le cet établissement serait intégré dans la prison de Haren

Section 5

Disposition abrogatoire

Art. 217

La loi du 17 décembre 2002 attribuant le titre et le traitement d'avocat général au membre belge d'Eurojust est abrogée.

Le membre belge d'Eurojust et l'adjoint sont à présent magistrats fédéraux et portent également ce titre. Le traitement d'un magistrat fédéral est identique à celui d'un avocat général. L'allocation annuelle de 20 000 EUR sera remplacée par une indemnité de poste.

Section 6

Dispositions transitoires

Art. 218

En parallèle à ce que prévoit la loi du 19 octobre 2015 modifiant le droit de la procédure civile et portant des dispositions diverses en matière de justice la possibilité est donnée aux juges des tribunaux de première instance et aux conseillers des cours d'appel ayant perdu leur qualité de magistrat en partant à la pension avant l'âge de 67 ans d'être désigné conformément

de mogelijkheid geboden om te worden aangewezen overeenkomstig de artikelen 120, 121 of 122 van het Gerechtelijk wetboek om te zetelen in een hof van Assisen op voorwaarde dat zij hiertoe voorafgaandelijk door de minister van Justitie gemachtigd werden.

Overeenkomstig het advies van de Raad van State wordt het advies van de benoemings- en aanwijzingscommissie vervangen door een voordracht.

Naar analogie van de voordrachten met het oog op de verlenging van het mandaat van korpschef bedoeld in artikel 259*quater*, § 3*bis*, van het Gerechtelijk Wetboek, wordt erin voorzien dat de voordracht de vorm aanneemt van een aanvaarding of weigering.

Art. 219

Het huidige Belgische lid bij Eurojust wordt geïntegreerd in het nieuwe systeem. Zij krijgt van rechtswege het bijzonder mandaat van federaal magistraat zodat de vertegenwoordiging van België in Eurojust verzekerd blijft.

In afwachting van de vaststelling van een postvergoeding door de Koning ontvangen het nationaal lid en de adjunct de jaarlijkse toelage zoals die voorzien was in de wet van 17 december 2002 tot het verlenen van de titel van advocaat-generaal aan het lid van het openbaar ministerie dat België in de Eurojust-eenheid vertegenwoordigt en tot regeling van zijn financiële toestand indien zij hun vaste werkplek hebben op de zetel van Eurojust.

HOOFDSTUK 2

Bepalingen tot wijziging van bepalingen betrekking hebbende op de actoren binnen het domein veiligheid

Afdeling 1

Bepaling tot wijziging van de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse

Artikel 220

Het eerste lid van artikel 35, § 2 van de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse wordt gewijzigd in volgende zin:

aux articles 120, 121 ou 122 du Code judiciaire pour siéger dans une cour d'assise à la condition d'en avoir été préalablement autorisé par le ministre de la justice.

Comme suite à l'avis du Conseil d'État l'avis de la commission de nomination etde désignation est remplacépar une présentation.

Sur le modèle des présentations en vue du renouvellement du mandat de chef de corps visées à l'article 259*quater*,§ 3*bis*, du code judiciaire, il est prévu que la présentation prendra la forme d'une acceptation ou d'un refus.

Art. 219

Le membre belge d'Eurojust actuellement en poste sera intégré dans le nouveau système. Elle obtient d'office le mandat spécifique de magistrat fédéral afin de garantir la représentation de la Belgique à Eurojust.

Dans l'attente de la fixation de l'indemnité de poste par le Roi, le membre national belge et l'adjoint reçoivent l'allocation annuelle prévue par la loi du 17 décembre 2002 attribuant le titre d'avocat général au membre du ministère public représentant la Belgique au sein de l'unité Eurojust et réglant sa situation financière pour autant qu'ils exercent leur fonction au siège d'Eurojust.

CHAPITRE 2

Modifications de dispositions relatives aux acteurs dans le domaine de la sécurité

Section 1re

Disposition modifiant la loi organique du contrôle des services de police et de renseignement et de l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace du 18 juillet 1991

Article 220

L'alinéa 1er de l'article 35, § 2, de la loi organique du contrôle des services de police et de renseignement et de l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace du 18 juillet 1991, est modifié comme suit:

”Het Vast Comité I brengt jaarlijks verslag uit aan de Kamer van volksvertegenwoordigers over de toepassing van artikel 16/2 en artikel 18/2 van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Een afschrift van dit jaarlijks verslag wordt eveneens bezorgd aan de ministers van Justitie en van Landsverdediging alsook aan de Veiligheid van de Staat en de Algemene Dienst inlichting en veiligheid, die de mogelijkheid hebben de aandacht van het Vast Comité I te vestigen op hun opmerkingen.”.

Drie wijzigingen worden aangebracht aan de huidige regeling vervat in artikel 35, § 2, eerste lid van de wet van 18 juli 1991:

Het halfjaarlijks verslag van het Vast Comité I zal vervangen worden door een jaarlijks verslag. De praktijk heeft uitgewezen dat de periodiciteit van 6 maanden te kort is om een dienstig verslag uit te brengen.

De regering wenst als bijkomende garantie in het kader van de uitbreiding van de gewone methoden voor het verzamelen van gegevens dat de inlichtingen- en veiligheidsdiensten een register bijhouden van de gevorderde identificaties of van elke rechtstreekse toegang om aldus het Vast Comité I toe te laten toezicht uit te oefenen over deze inlichtingenmethoden. Het Vast Comité I zal in zijn jaarlijkse verslagen aan de nieuw ingestelde Begeleidingscommissie bij de Kamer van volksvertegenwoordigers specifiek aandacht moeten besteden aan de wijze waarop de twee inlichtingen- en veiligheidsdiensten deze bevoegdheid hanteren.

De vernoemde jaarlijkse verslagen van het Vast Comité I, zullen in de toekomst niet alleen aan de ministers van Justitie en van Landsverdediging, worden overgemaakt, maar ook aan de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

Afdeling 2

Bepalingen tot wijziging van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst

Artikel 221

Een artikel 16/2 wordt in de onderafdeling betreffende de gewone methoden voor het verzamelen van gegevens van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten gevoegd teneinde een werklastvermindering te verwezenlijken binnen de Veiligheid van de Staat en de Algemene Dienst Inlichtingen en Veiligheid gedurende

“Le Comité permanent R fait rapport annuellement à la Chambre des représentants sur l’application des articles 16/2 et 18/2 de la loi organique des services de renseignement et de sécurité du 30 novembre 1998. Copie de ce rapport annuel est également adressée aux ministres de la Justice et de la Défense ainsi qu’à la Sûreté de l’État et au Service général du renseignement et de la sécurité, qui ont la faculté d’attirer l’attention du Comité permanent R sur leurs observations.”.

Trois modifications sont apportées à l’actuelle règlementation contenue dans l’article 35, § 2, alinéa 1er, de la loi du 18 juillet 1991:

Le rapport semestriel du Comité permanent R sera remplacé par un rapport annuel. La pratique a démontré qu’une périodicité de 6 mois est trop brève pour produire un rapport utile.

À titre de garantie supplémentaire dans le cadre de l’élargissement du cadre des méthodes ordinaires de recueil de données (cf. article 6 ci-dessus), le gouvernement souhaite que les services de renseignement et de sécurité conservent un registre des identifications requises ou de tout accès direct afin de permettre au Comité permanent R d’exercer un contrôle sur ces méthodes de renseignement. Dans ses rapports annuels à la nouvelle Commission de suivi de la Chambre des représentants, le Comité permanent R devra accorder une attention particulière à manière dont les deux services de renseignement et de sécurité utilisent cette compétence.

Les rapports annuels précités du Comité permanent R seront dorénavant transmis non seulement aux ministres de la Justice et de la Défense, mais également aux services de renseignement et de sécurité.

Section 2

Dispositions modifiant la loi organique des services de renseignement et de sécurité du 30 novembre 1998

Article 221

Un article 16/2 est inséré dans la sous-section relative aux méthodes ordinaires de recueil des données de la loi organique des services de renseignement et de sécurité du 30 novembre 1998 afin de réaliser une réduction de la charge de travail au sein de la Sûreté de l’État et du Service général du renseignement et de la sécurité pendant l’exercice de leur mission de

het uitoefenen van hun inlichtingenopdracht. Deze bepaling bevat twee inlichtingenmethoden tot nu toe behorend tot de specifieke methoden voor het verzamelen van gegevens (art. 18/2.4° en 18/7 *de lege lata*), zijnde de vordering van de operator van een elektronisch communicatienetwerk of van een verstrekker van een elektronische communicatiedienst tot identificatie van de abonnee of de gewoonlijke gebruiker van een elektronische communicatiedienst of van het gebruikte elektronische communicatiemiddel, en de vordering tot identificatie van de elektronische communicatiediensten en -middelen waarop een bepaald persoon is geabonneerd of die door een bepaald persoon gewoonlijk worden gebruikt. De regering acht het wenselijk dat beide bevoegdheden niet langer gekwalificeerd worden als een specifieke methode (artikelen 18/2, § 1, 4° en 18/7, § 1 van de wet van 30 november 1998) doch wel als een gewone methode. De regering komt hiermee tegemoet aan een aanbeveling van het Vast Comité I (*cf.* Aanbevelingen van het Vast Comité I in aansluiting van het Regeerakkoord. Denkpistes voor de minister van Justitie – 11 december 2014).

Van belang is dat de bevoegdheid "*de identificatie, met behulp van een technisch middel, van de elektronische communicatiediensten en -middelen waarop een bepaald persoon is geabonneerd of die door een bepaald persoon gewoonlijk worden gebruikt"* een specifieke methode blijft (zie commentaar bij artikel 223).

Bij wet van 4 februari 2010 betreffende de methoden voor het verzamelen van gegevens door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, de zogenoemde BIM-wet, werd de wet van 30 november 1998 aangepast. De onderzoeksbevoegdheden van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten binnen het uitoefenen van hun wettelijke inlichtingenopdracht werden uitgebreid en gestructureerd. Ze werden ingedeeld in drie categorieën, zijnde de gewone, specifieke en uitzonderlijke methoden (cf. artikelen 14 tot 18/17 van de wet). Deze wettelijke drieledige indeling is gebaseerd op de omvang van de inmenging die een methode kan teweegbrengen in de persoonlijke levenssfeer van de burger (uitzonderlijk = meeste inmenging in privacy; specifiek = minder; gewoon = weinig tot zeer weinig).

De uitvoering van een specifieke methode is onderworpen aan heel wat voorwaarden. Zo mag er slechts gebruik van gemaakt worden wanneer de gewone methoden niet toereikend worden geacht om het beoogde doel te bereiken (subsidiariteitseis) en wanneer het middel in verhouding staat tot de ernst van de (potentiële) dreiging (proportionaliteitseis). De inlichtingenagenten mogen niet autonoom beslissen om een specifieke methode aan te wenden. Die beslissing

renseignement. Cette disposition comprend deux méthodes de renseignement, reprises jusqu'ici parmi les méthodes spécifiques de recueil de données (art. 18/2, 4° et 18/7 *de lege lata*), à savoir la réquisition de l'opérateur d'un réseau de communications électroniques ou d'un fournisseur de communications électroniques d'identifier l'abonné ou l'utilisateur habituel d'un service de communications électroniques ou du moyen de communication électronique utilisé, et la réquisition de l'identification des services et des moyens de communications électroniques auxquels une personne déterminée est abonnée ou qui sont habituellement utilisés par une personne déterminée. Le gouvernement estime souhaitable que ces deux compétences ne soient plus qualifiées de méthodes spécifiques (articles 18/2, § 1er, 4°, et 18/7, § 1er, de la loi du 30 novembre 1998), mais bien de méthodes ordinaires. Le gouvernement répond ainsi à une recommandation du Comité permanent R (v. Recommandations du Comité permanent R dans le cadre de l'accord de gouvernement. Pistes de réflexion pour le ministre de la Justice – 11 décembre 2014).

Il est important que la compétence de procéder à "*l'identification, à l'aide d'un moyen technique, des services et des moyens de communication électronique à laquelle une personne déterminée est abonnée ou qui sont habituellement utilisés par une personne déterminée"* reste une méthode spécifique (voir le commentaire de l'article 223).

La loi du 30 novembre 1998 a été adaptée par la loi du 4 février 2010 relative aux méthodes de recueil des données par les services de renseignement et de sécurité (loi MSR). Les pouvoirs d'investigation des services de renseignement et de sécurité dans l'exercice de leur mission légale de renseignement ont été élargis et structurés. Ils ont été répartis en trois catégories (cf. articles 14 à 18/17 de la loi), à savoir les méthodes ordinaires, spécifiques et exceptionnelles. Cette triple répartition légale se fonde sur le degré d'ingérence que peut entraîner une méthode dans la vie privée du citoyen (exceptionnel = degré d'ingérence dans la vie privée le plus élevé; spécifique = moins élevé; ordinaire = peu à très peu élevé).

La mise en œuvre d'une méthode spécifique est soumise à de nombreuses conditions. Ainsi, on ne peut y recourir que lorsque les méthodes ordinaires ne sont pas jugées suffisantes pour atteindre l'objectif visé (exigence de subsidiarité) et lorsque le moyen est proportionnel au degré de gravité de la menace (potentielle) (exigence de proportionnalité). Les agents du renseignement ne sont pas autorisés à décider seuls de l'emploi d'une méthode spécifique. Cette

komt alleen toe aan het diensthoofd van de betrokken inlichtingen- en veiligheidsdienst. Zij kunnen deze taak zelfs niet zomaar delegeren: alleen bij verhindering kan hun respectievelijke plaatsvervanger optreden. De beslissing van het diensthoofd is steeds schriftelijk en gemotiveerd. Daarenboven mag de methode pas effectief worden uitgevoerd nadat de beslissing ter kennis is gebracht van de zogenoemde BIM-commissie, zijnde een onafhankelijk van de uitvoerende macht bestaande commissie bestaande uit drie magistraten waarvan de voorzitter de hoedanigheid dient te hebben van onderzoeksrechter. Ook is de uitvoering van de specifieke methoden onderworpen aan een interne en een dubbele externe controle. De interne controle gebeurt door het diensthoofd die door de inlichtingenofficier regelmatig moet geïnformeerd worden over het verloop van de maatregel; de externe controle wordt uitgevoerd door de BIM-commissie en door het Vast Comité I. Ten slotte mogen de specifieke methoden alleen gehanteerd worden in het kader van de klassieke inlichtingenopdracht, niet in het kader van veiligheidsonderzoeken of -verificaties.

De naleving van en het toezicht op deze voorwaarden impliceert een aanzienlijke werklast voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, de BIM-commissie alsook het Vast Comité I terwijl de geviseerde methoden – zeker in vergelijking met de reeds bestaande gewone methoden – weinig tot zeer weinig intrusief zijn (in dezelfde zin: Aanbevelingen van het Vast Comité I van 11 december 2014, *supra*) én daarenboven veelvuldig worden toegepast.

Van belang is dat twee bijkomende garanties werden ingebouwd die niet gelden voor de andere gewone inlichtingenmethoden. Vooreerst kan niet eender welke actor binnen de inlichtingen- en veiligheidsdiensten de bevoegdheid uitoefenen: de vordering moet gebeuren door een inlichtingenofficier (en dus niet door eender welke agent). Als tweede bijkomende garantie moeten de inlichtingen- en veiligheidsdiensten een register bijhouden van de gevorderde identificaties en van elke rechtstreekse toegang om aldus het Vast Comité I toe te laten toezicht uit te oefenen over deze inlichtingenmethoden. Mocht het Comité op basis van de analyse van deze gegevens vaststellen dat er zich problemen aandienen op het vlak van rechtmatigheid of efficiëntie, kan het steeds een toezichtonderzoek openen en het Parlement inlichten van de resultaten. Daarenboven zal het Vast Comité I in zijn verslagen aan de nieuw ingestelde Begeleidingscommissie bij de Kamer van volksvertegenwoordigers specifiek aandacht moeten besteden aan de wijze waarop de twee inlichtingen- en veiligheidsdiensten deze bevoegdheid hanteren.

Het nieuwe artikel 16/2 voorziet erin dat de inlichtingenofficier de identificatiegegevens kan verkrijgen met

décision est du ressort exclusif du dirigeant du service de renseignement et de sécurité concerné. Cette tâche ne peut même pas être simplement déléguée: ce n'est qu'en cas d'empêchement que le suppléant respectif peut agir. La décision du dirigeant du service est toujours écrite et motivée. En outre, la méthode ne peut devenir effective qu'après que la décision a été portée à la connaissance de la commission BIM, commission indépendante du pouvoir exécutif, composée de trois magistrats dont le président doit avoir la qualité de juge d'instruction. L'exécution des méthodes spécifiques est également soumise à un contrôle interne et un double contrôle externe. Le contrôle interne est effectué par le dirigeant du service qui doit être régulièrement informé par l'officier de renseignement sur le déroulement de la mesure; le contrôle externe est effectué par la commission BIM et par le Comité permanent R. Enfin, les méthodes spécifiques ne peuvent être utilisées que dans le cadre de la mission de renseignement classique, pas dans le cadre d'enquêtes de sécurité et de vérifications de sécurité.

Le respect et le contrôle de ces conditions entraînent une charge de travail considérable pour les services de renseignement et de sécurité, pour la commission BIM ainsi que pour le Comité permanent R, alors que les méthodes visées – certainement par comparaison aux méthodes ordinaires déjà existantes – sont peu voire très peu intrusives (dans le même sens: Recommandations du Comité permanent R du 11 décembre 2014) et en outre fréquemment mises en œuvre.

Ce qui importe, c'est que deux garanties supplémentaires, qui ne s'appliquent pas aux autres méthodes de renseignement ordinaires, ont été insérées. Tout d'abord, cette compétence ne peut être exercée par n'importe quel acteur des services de renseignement et de sécurité: la réquisition doit émaner d'un officier de renseignement (et donc pas de n'importe quel agent). Comme deuxième garantie supplémentaire, les services de renseignement et de sécurité doivent tenir un registre des identifications requises et de tout accès direct afin de permettre au Comité permanent R de contrôler ces méthodes de renseignement. Si, sur la base de l'analyse de ces données, le Comité devait constater que des problèmes de régularité ou d'efficacité se posent, il peut toujours ouvrir une enquête de contrôle et informer le Parlement des résultats de celle-ci. En outre, dans ses rapports à la nouvelle Commission de suivi de la Chambre des représentants, le Comité permanent R devra accorder une attention particulière à la manière dont les deux services de renseignement et de sécurité font usage de cette compétence.

Le nouvel article 16/2 prévoit que l'officier de renseignement peut obtenir les données d'identification au

behulp van toegang tot de bestanden van de klanten van de operator of van de verstrekker van diensten. Die rechtstreekse toegang is een middel om de in artikel 16/2 bedoelde methode te verwezenlijken. Er is reeds in toegang voorzien in artikel 14 van de wet houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst voor andere gegevens en in het huidige artikel 18/7 ervan voor de identificatiegegevens.

In navolging van het advies van de Raad van State is de regering van oordeel dat de voorwaarden voor de toegang door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten tot de klantenbestanden van een operator van een elektronisch communicatienetwerk of van een verstrekker van een elektronische communicatiedienst bij wet vastgelegd moeten worden. In het bijzonder worden volgende voorwaarden ingebouwd:

— het toegangsrecht moet worden uitgeoefend door een inlichtingenofficier;

— de naleving van de vereisten van proportionaliteit met inachtneming van de persoonlijke levenssfeer en subsidiariteit ten opzichte van elk andere inlichtingenmethode;

— het registreren van de raadpleging van de betrokken gegevensbanken.

De technische voorwaarden waaronder deze toegang mogelijk is, worden bepaald door de Koning.

De operatoren van elektronische communicatienetwerken en de verstrekkers van elektronische communicatiediensten zijn tenslotte verplicht de gevraagde gegevens aan de inlichtingen- en veiligheidsdiensten te verstrekken. Het vijfde lid van artikel 16/2 voorziet in een strafsanctie wanneer zij weigeren de aldus gevraagde gegevens mee te delen of de vereiste toegang te verschaffen.

Artikel 222

In artikel 18/2, § 1 van dezelfde wet worden de woorden"*4° de maatregelen tot identificatie van de abonnee of de gewoonlijke gebruiker van een dienst van elektronische communicatie of van het gebruikte elektronisch communicatiemiddel;"* vervangen door de woorden:

"4° de identificatie, met behulp van een technisch middel, van de elektronische communicatiediensten en -middelen waarop een bepaald persoon is geabonneerd of die door een bepaald persoon gewoonlijk worden gebruikt;

moyen d'un accès aux fichiers des clients de l'opérateur ou du fournisseur de services. Cet accès direct est un moyen pour réaliser la méthode visée à l'article 16/2. Il est déjà prévu, pour d'autres données, dans l'article 14 de la Loi organique des services de renseignement de sécurité ainsi que, pour les données d'identification, dans son article 18/7 actuel.

Suite à l'avis du Conseil d'État, le Gouvernement estime que les conditions pour l'accès des services de renseignement et de sécurité aux fichiers des clients d'un opérateur d'un réseau de communications électroniques ou d'un fournisseur d'un service de communications électroniques doivent être déterminées dans la loi. En particulier, les conditions suivantes sont insérées:

— le droit d'accès doit être exercé par un officier de renseignement;

— le respect des exigences de proportionnalité avec prise en compte de la vie privée et de la subsidiarité par rapport à toute autre méthode de renseignement;

— l'enregistrement de la consultation des banques de données concernées.

Le Roi fixera les conditions techniques auxquelles cet accès est possible.

Enfin, les opérateurs de réseaux de communications électroniques et les fournisseurs de services de communications électroniques sont tenus de fournir les données demandées aux services de renseignement et de sécurité. Le cinquième alinéa de l'article 16/2 prévoit une sanction pénale s'ils refusent de communiquer les données ainsi demandées ou de procurer l'accès requis.

Article 222

A l'article 18/2, § 1er de la même loi, les mots "*4° les mesures d'identification de l'abonné ou de l'utilisateur habituel d'un service de communications électroniques ou du moyen de communication électronique utilisé;*" sont remplacés par les mots:

"4° l'identification, à l'aide d'un moyen technique, des services et des moyens de communications électroniques auxquels une personne déterminée est abonnée ou qui sont habituellement utilisés par une personne déterminée;

4/1° de vordering van de operator van een elektronisch communicatienetwerk of van een verstrekker van een elektronische communicatiedienst tot het bekomen van de gegevens betreffende de betalingswijze, identificatie van het betalingsmiddel en tijdstip van betaling voor het abonnement of voor het gebruik van de elektronische communicatiedienst;".

Artikel 18/2, § 1 van de wet van 30 november 1998 bevat een opsomming van de specifieke methoden. Gelet op de maatregelen besproken in de artikelen 221 en 223 moet artikel 18/2, § 1 van de wet van 30 november 1998 hieraan aangepast worden.

Artikel 223

Artikel 18/7, § 1 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

Wanneer dit een belang vertoont voor de uitoefening van de opdrachten, kan het diensthoofd, bij schriftelijke beslissing, overgaan of doen overgaan tot:

1° de identificatie, met behulp van een technisch middel, van de elektronische communicatiediensten en -middelen waarop een bepaald persoon is geabonneerd of die door een bepaald persoon gewoonlijk worden gebruikt;

2° de vordering van de operator van een elektronisch communicatienetwerk of van een verstrekker van een elektronische communicatiedienst tot het bekomen van de gegevens betreffende de betalingswijze, identificatie van het betalingsmiddel en tijdstip van betaling voor het abonnement of voor het gebruik van de elektronische communicatiedienst. Een inlichtingen- en veiligheidsdienst kan de bedoelde gegevens ook verkrijgen met behulp van toegang tot de bestanden van de klanten van de operator of van de verstrekker van de dienst.".

De wijziging in artikel 18/7, § 1 van de wet van 30 november 1998 kadert vooreerst in de invoeging van een artikel 16/2 in deze wet (zoals beschreven en gemotiveerd in artikel 221). Van belang hierbij is dat de bevoegdheid "*de identificatie, met behulp van een technisch middel, van de elektronische communicatiediensten en -middelen waarop een bepaald persoon is geabonneerd of die door een bepaald persoon gewoonlijk worden gebruikt"* een specifieke methode blijft. Het "technisch hulpmiddel" is omschreven in artikel 3, 14° van de wet van 30 november 1998.

Daarnaast implementeert de wijziging aan artikel 18/7, § 1 een harmonisering van de terminologie gebruikt in de wet van 30 november 1998 met de terminologie gebruikt

4/1° la réquisition de l'opérateur d'un réseau de communications électroniques ou d'un fournisseur de communications électroniques afin d'obtenir des données relatives à la méthode de paiement, l'identification du moyen de paiement et le moment du paiement de l'abonnement ou de l'utilisation du service de communications électroniques;".

L'article 18/2, § 1er, de la loi du 30 novembre 1998 comprend une énumération des méthodes spécifiques. Compte tenu des mesures examinées aux articles 221 et 223, il y a lieu d'adapter en conséquence l'article 18/2, § 1er, de la loi du 30 novembre 1998.

Article 223

L'article 18/7, § 1er de la même loi est remplacé par le texte suivant:

Si cela présente un intérêt pour l'exercice des missions, le dirigeant du service peut, par une décision écrite, procéder ou faire procéder à:

1° l'identification, à l'aide d'un moyen technique, des services et des moyens de communication électronique à laquelle une personne déterminée est abonnée ou qui sont habituellement utilisés par une personne déterminée;

2° la réquisition de l'opérateur d'un réseau de communications électroniques ou d'un fournisseur d'un service de communications électroniques afin d'obtenir les données relatives à la méthode de paiement, l'identification du moyen de paiement et le moment du paiement de l'abonnement ou de l'utilisation du service de communications électroniques. Un service de renseignement et de sécurité peut également obtenir les données visées au moyen d'un accès aux fichiers des clients de l'opérateur ou du fournisseur du service.".

La modification de l'article 18/7, § 1er de la loi du 30 novembre 1998 s'inscrit avant tout dans le cadre de l'insertion d'un article 16/2 de cette loi (comme décrit et motivé à l'article 221). Il est important à cet égard que la compétence de procéder à "*l'identification, à l'aide d'un moyen technique, des services et des moyens de communication électronique à laquelle une personne déterminée est abonnée ou qui sont habituellement utilisés par une personne déterminée"* reste une méthode spécifique. Le "moyen technique" est défini à l'art.3, 14° de la loi du 30 novembre 1998.

En outre, elle met en œuvre une harmonisation de la terminologie utilisée dans la loi du 30 novembre 1998 avec la terminologie utilisée dans

in het Koninklijk besluit van 19 september 2013 tot uitvoering van artikel 126 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie. Meer in het bijzonder wordt het woord *"facturen"* vervangen door de woorden *"de gegevens betreffende de betalingswijze, identificatie van het betalingsmiddel en het tijdstip van betaling voor het abonnement of voor het gebruik van de elektronische communicatiedienst"*.

De toegang tot de bestanden van de klanten van de operator of van de verstrekker van de dienst is reeds *de lege lata* opgenomen in artikel 18/7 van de wet van 30 november 1998.

Afdeling 3

Bepalingen tot wijziging van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus

Artikelen 224 en 225

Artikel 138 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, kent de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, reeds toe aan bepaalde categorieën van leden van het administratief en logistiek kader van de politie.

Heden betreft het personen die, enerzijds, opdrachten van technische en wetenschappelijke politie uitvoeren, en, anderzijds, de bewakingsmaatregel bedoeld in artikel 90*ter*, § 1, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering uitvoeren en die werden aangeworven omwille van hun bijzondere auditieve bekwaamheid ingevolge hun blindheid of slechtziendheid.

Deze hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie is niet vereist om de taken uit te oefenen die zijn overgedragen aan de leden van het administratief en logistiek kader van de federale en lokale politie die, in het kader van de wegverkeerswet, vaststellingen doen gesteund op materiële bewijsmiddelen die door bemande of onbemande automatisch werkende toestellen worden opgeleverd.

Het past evenwel hun de hoedanigheid van agent van gerechtelijke politie toe te kennen opdat zij een proces-verbaal zouden kunnen opstellen voor inbreuken vastgesteld door middel van bemande of onbemande automatisch werkende toestellen. Dat zal hen in staat stellen te handelen zoals de agenten bedoeld in artikel 3, 1°, van het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg,

l'arrêté royal du 19 septembre 2013 portant exécution de l'article 126 de la loi du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques. Plus particulièrement, le mot "*factures*" est remplacé par les mots "*les données concernant le mode de paiement, l'identification du moyen de paiement et du moment du paiement pour l'abonnement ou pour l'utilisation du service de communications électroniques*".

L'accès aux fichiers des clients de l'opérateur ou du fournisseur du service est déjà visé *de lege lata* à l'art.18/7 de la loi du 30 novembre 1998.

Section 3

Dispositions modifiant la loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux

Articles 224 et 225

L'article 138 de la loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux, reconnait déjà la qualité d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi à certaines catégories des membres du cadre administratif et logistique de la police.

Il s'agit actuellement des personnes, d'une part, exécutant des missions de police technique et scientifique et d'autre part, celles assurant l'exécution de mesures de surveillance visées à l'article 90*ter*, § 1er du Code d'instruction criminelle et qui ont été engagées en raison de leur compétence auditive particulière due à leur cécité ou à leur mauvaise vue.

Cette qualité d'officier de police judiciaire n'est pas nécessaire pour effectuer les missions dévolues aux membres du cadre administratif et logistique de la police fédérale et locale qui, dans le cadre de la loi sur la circulation routière, font des constatations fondées sur des preuves matérielles fournies par des appareils fonctionnant automatiquement en présence ou en l'absence d'un agent qualifié.

Il convient néanmoins de leur conférer une qualité d'agent de police judiciaire afin de leur permettre de dresser un procès-verbal pour les infractions routières constatées par des appareils fonctionnant automatiquement en présence ou en l'absence d'un agent qualifié. Cela leur permettra d'agir au même titre que les agents qualifiés visés à l'article 3, 1° de l'arrêté royal du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie

binnen de perken van de bevoegdheden die hun worden toegekend bij deze wet.

Deze bevoegheden worden uitgeoefend door de aangestelde personen zolang zij de hierboven beschreven functie uitoefenen en enkel in dit kader.

Artikel 3 van de Wegcode zal gelijklopend in deze zin worden gewijzigd.

Om hun functies te kunnen uitvoeren, zullen de personeelsleden bedoeld in § 1 de eed afleggen die vermeld wordt in artikel 137 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, gewijzigd bij de wet van 28 december 2006.

Overeenkomstig de alinea's 2 en 3 van § 2 van artikel 138 van diezelfde wet, zijn deze personeelsleden bevoegd om hun opdrachten uit te oefenen op het ganse grondgebied van het Koninkrijk. Hun opzoekingen en vaststellingen maken het voorwerp uit van processenverbaal die bewijskracht hebben tot bewijs van het tegendeel.

Afdeling 4

Wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme

Artikel 226

Artikel 228 wil artikel 35, § 2, van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme wijzigen om een nieuw lid in te voegen betreffende informatie-uitwisseling tussen enerzijds de Cel voor Financiële Informatieverwerking (hierna de Cel), en anderzijds het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (hierna OCAD) en de diensten bedoeld in de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst (Veiligheid van de Staat en Algemene Dienst inlichting en veiligheid van de Krijgsmacht).

Het gaat niet enkel meer om de mogelijkheid die de Cel heeft om "*administratieve diensten van de Staat*" om informatie te vragen die de Cel nodig heeft om dossiers te analyseren (artikel 33, eerste lid, 3, van de wet van 11 januari 1993) of om de Veiligheid van de Staat of Algemene Dienst inlichting en veiligheid van de Krijgsmacht op de hoogte te stellen dat een dossier door de Cel werd doorgemeld (artikel 35, § 2, achtste lid van

publique dans les limites des compétences qui leur sont dévolues par la présente loi.

Ces compétences ne sont exercées par les personnes désignées que tant qu'elles exercent la fonction déterminée plus haut et uniquement dans ce cadre-là.

L'article 3 du Code de la route fera parallèlement l'objet d'une adaptation en ce sens.

Pour pouvoir exercer leurs fonctions, les membres du personnel visés au § 1er prêtent le serment mentionné à l'article 137 de la loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux, modifié par la loi du 28 décembre 2006.

Conformément aux alinéas 2 et 3 du § 2 de l'article 138 de la même loi, ces membres du personnel sont compétents pour exercer leurs missions sur l'ensemble du territoire du Royaume. Leurs recherches et constatations font l'objet de procès-verbaux, lesquels ont force probante jusqu'à preuve du contraire.

Section 4

Modification de la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme

Article 226

L'article 228 vise à modifier l'article 35, § 2 de la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme, pour y insérer un alinéa relatif à l'échange d'informations entre, d'une part, la Cellule de Traitement des Informations Financières (ci-après la Cellule) et, d'autre part, l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace (ci-après l'OCAM) et les services visés par la loi organique du 30 novembre 1998 des services de renseignement et de sécurité (Sûreté de l'État et Service général du Renseignement et de la Sécurité des Forces armées).

Il ne s'agit plus uniquement de permettre à la Cellule de solliciter des "*services administratifs de l'État*" les informations nécessaires à l'analyse de ses dossiers (article 33, alinéa 1er, 3, de la loi du 11 janvier 1993) ni d'aviser la Sûreté de l'État ou le Service général du Renseignement et de la Sécurité des Forces armées de la transmission d'un dossier par la Cellule (article 35, § 2, alinéa 8, de la loi du 11 janvier 1993), mais d'instaurer un canal permanent de communication mutuelle

de wet van 11 januari 1993), maar om het uitbouwen van een permanent kanaal voor onderlinge communicatie tussen deze diensten, ter bestrijding van terrorisme, financiering van terrorisme en witwasverrichtingen die hiermee verband zouden kunnen houden.

Nu is dergelijke informatie-uitwisseling enkel mogelijk met buitenlandse financiële inlichtingeneenheden, tegenhangers van de Cel, op basis van artikel 35, § 2, eerste lid van de wet van 11 januari 1993. De internationale instrumenten voor de bestrijding van financiering van terrorisme en de recente gebeurtenissen in januari 2015 in Parijs en Verviers tonen overduidelijk aan dat dergelijke samenwerking zowel naar de OCAD als de diensten bedoeld in de wet van 30 november 1998 moet worden uitgebreid.

Aanbeveling 2 van de FAG bepaalt: *"Landen moeten ervoor zorgen dat beleidsmakers, de financiële inlichtingeneenheid, wetshandhavingautoriteiten, controleautoriteiten en andere relevante bevoegde autoriteiten op het vlak van beleidsvorming en op operationeel niveau over doeltreffende werkwijzen beschikken die hen in staat stellen op nationaal vlak samen te werken en, desgevallend, een coördinerende rol te spelen bij het opstellen en uitvoeren van beleidslijnen en activiteiten ter bestrijding van witwassen, financiering van terrorisme en financiering van proliferatie van massavernietigingswapens.".*

Het is niet de bedoeling de informatiestroom te wijzigen van het OCAD naar het CFI, zoals voorzien in artikel 33, eerste lid, 3° en artikel 33, derde en vierde lid van de wet 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

Le ministre de la Justice,

Koen GEENS

Le ministre de la Sécurité et de l'Intérieur,

Jan JAMBON

Le ministre de la Défense,

Steven VANDEPUT

entre ces services, aux fins de la lutte contre le terrorisme, son financement et les activités de blanchiment qui pourraient y être liées.

À l'heure actuelle, un tel échange d'information n'est possible qu'avec les cellules de renseignement financier étrangères, homologues de la Cellule, sur la base de l'article 35, § 2, alinéa 1er, de la loi du 11 janvier 1993. Les instruments internationaux de lutte contre le financement du terrorisme, ainsi que les récents événements de janvier 2015 à Paris et Verviers démontrent à suffisance la nécessité d'étendre ce type de collaboration et à l'OCAM et aux services visés par la loi du 30 novembre 1998.

La Recommandation n° 2 du GAFI prévoit en effet que "*les pays devraient s'assurer que les responsables de l'élaboration des politiques, la cellule de renseignements financiers (CRF), les autorités de poursuite pénale, les autorités de contrôle et les autres autorités compétentes concernées, tant au niveau opérationnel qu'à celui de l'élaboration des politiques, disposent de mécanismes efficaces leur permettant de coopérer et, le cas échéant, de se coordonner au plan national pour l'élaboration et la mise en œuvre des politiques et des activités visant à lutter contre le blanchiment de capitaux, le financement du terrorisme et le financement de la prolifération des armes de destruction massive."*.

L'objectif n'est pas de modifier le flux d'informations de l'OCAM vers la CTIF, conformément à l'article 33, alinéa 1er, 3°, et à l'article 33, alinéas 3 et 4, de la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme.

De minister van Justitie,

Koen GEENS

De minister van Veiligheid en van Binnenlandse Zaken,

Jan JAMBON

De minister van Defensie,

Steven VANDEPUT

VOORONTWERP VAN WET

onderworpen aan het advies van de Raad van State

Voorontwerp van wet houdende wijzigingen van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie

TITEL 1

Inleidende bepaling

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

TITEL 2

Wijzigingen en interpretatie van het strafrecht

HOOFDSTUK 1

Bepalingen tot wijziging en tot interpretatie van het Strafwetboek

Art. 2

In artikel 9 van het Strafwetboek, gewijzigd bij de wet van 10 juli 1996, worden de woorden "4° twintig tot dertig jaar."

vervangen door de woorden "4° twintig tot dertig jaar;

5° dertig tot veertig jaar."

Art. 3

In artikel 11 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 10 juli 1996, worden de woorden "4° twintig tot dertig jaar." vervangen door de woorden "4° twintig tot dertig jaar;

5° dertig tot veertig jaar."

Art. 4

In artikel 18 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 23 januari 2003, worden de woorden "of van dertig tot veertig jaar" ingevoegd tussen de woorden "van twintig jaar tot dertig jaar" en de woorden "wordt bij uittreksel gedrukt".

Art. 5

In artikel 19 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 10 juli 1996, worden de woorden ", tot hechtenis van twintig jaar tot dertig jaar of van vijftien jaar tot twintig jaar"

AVANT-PROJET DE LOI

soumis à l'avis du Conseil d'État

Avant-projet de loi modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice

TITRE 1ER

Disposition introductive

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

TITEL 2

Modifications et interprétation du droit pénal

CHAPITRE 1ER

Dispositions modifiant et interprétant le Code pénal

Art. 2

Dans l'article 9 du Code pénal, modifié par la loi du 10 juillet 1996, les mots "4° vingt à trente ans."

sont remplacés par les mots "4° vingt à trente ans;

5° trente à quarante ans."

Art. 3

Dans l'article 11 du même Code, modifié par la loi du 10 juillet 1996, les mots "4° vingt à trente ans." sont remplacés par les mots "4° vingt à trente ans;

5° trente à quarante ans."

Art. 4

Dans l'article 18 du même Code, modifié par la loi du 23 janvier 2003, les mots "ou de trente à quarante ans" sont insérés entre les mots "de vingt à trente ans" et les mots "sera imprimé".

Art. 5

Dans l'article 19 du même Code, modifié par la loi du 10 juillet 1996, les mots ", à la détention de vingt ans à trente ans ou de quinze ans à vingt ans" sont remplacés par les

vervangen door de woorden “of tot hechtenis van vijftien jaar tot twintig jaar of voor een langere termijn”.

Art. 6

In artikel 25 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 21 december 2009, wordt het vijfde lid vervangen als volgt: “Hij is ten hoogste achtentwintig jaar voor een met opsluiting van twintig jaar tot dertig jaar strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is.

Hij is ten hoogste achtendertig jaar voor een met opsluiting van dertig tot veertig jaar strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is.

Hij is ten hoogste veertig jaar voor een met levenslange opsluiting strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is.”

Art. 7

In artikel 31 van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 17 maart 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In het eerste lid, worden de woorden “Bij alle arresten van veroordeling tot levenslange opsluiting of levenslange hechtenis of tot opsluiting voor een termijn van tien tot vijftien jaar of een langere termijn” vervangen door de woorden “Bij alle vonnissen of arresten van veroordeling tot levenslange opsluiting of hechtenis, tot opsluiting van tien jaar of meer of tot gevangenisstraf van twintig jaar of meer”;

2° In het tweede lid, worden de woorden “of vonnissen” ingevoegd tussen de woorden “De arresten” en de woorden “van veroordeling”.

Art. 8

Artikel 32 van het hetzelfde Wetboek, vervangen door de wet van 23 januari 2003, wordt vervangen als volgt:

“Art. 32. De hoven en rechtbanken kunnen de veroordeelden tot opsluiting van vijf tot minder dan tien jaar, tot tijdelijke hechtenis of tot gevangenisstraf van tien tot minder dan twintig jaar, voor hun leven of voor tien jaar tot twintig jaar, geheel of ten dele ontzetten van de uitoefening van de rechten genoemd in artikel 31.”.

Art. 9

In artikel 33 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 14 april 2009, worden de woorden “De hoven en rechtbanken kunnen” vervangen door de woorden “Onder voorbehoud van de toepassing van de artikelen 31 en 32 kunnen de hoven en rechtbanken”.

mots “ou à la détention de quinze ans à vingt ans ou pour un terme supérieur”.

Art. 6

Dans l’article 25 du même Code, modifié par la loi du 21 décembre 2009, l’alinéa 5 est remplacé par ce qui suit: “Elle est de vingt-huit ans au plus s’il s’agit d’un crime punissable de la réclusion de vingt à trente ans qui a été correctionnalisé.

Elle est de trente-huit ans au plus s’il s’agit d’un crime punissable de la réclusion de trente à quarante ans qui a été correctionnalisé.

Elle est de quarante ans au plus s’il s’agit d’un crime punissable de la réclusion à perpétuité qui a été correctionnalisé.”

Art. 7

Dans l’article 31 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 17 mars 2013, les modifications sont apportées:

1° A l’alinéa 1er, les mots “Tous arrêts de condamnation à la réclusion ou à la détention à perpétuité ou à la réclusion de dix à quinze ans ou un terme supérieur” sont remplacés par les mots “Tous jugements ou arrêts de condamnation à la réclusion ou détention à perpétuité ou à la réclusion d’une durée égale ou supérieure à dix ans ou à l’emprisonnement d’une durée égale ou supérieure à vingt ans”;

2° A l’alinéa 2, les mots “ou les jugements” sont insérés entre les mots “Les arrêts” et les mots “de condamnation”.

Art. 8

L’article 32 du même Code, modifié par la loi du 23 janvier 2003, est remplacé par ce qui suit:

“Art. 32. Les cours et tribunaux pourront interdire, en tout ou en partie, à perpétuité ou pour dix ans à vingt ans, l’exercice des droits visés à l’article 31, aux condamnés à la réclusion d’une durée égale ou supérieur à cinq ans mais inférieure à dix ans, à la détention à temps ou à l’emprisonnement d’une durée égale ou supérieure à dix ans mais inférieure à vingt ans.” .

Art. 9

A l’article 33 du même Code, modifié par la loi du 14 avril 2009, les mots “Sous réserve de l’application des articles 31 et 32,” sont insérés avant les mots “les cours et tribunaux”.

Art. 10

In artikel 33*bis* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 14 april 2009, worden de woorden “De hoven en rechtbanken zullen” vervangen door de woorden “Onder voorbehoud van de toepassing van de artikelen 31 en 32 zullen de hoven en rechtbanken”.

Art. 11

In artikel 34*ter*, 3°, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 26 april 2007, worden de woorden “tot een criminele straf” vervangen door de woorden “tot een vrijheidsstraf van minstens vijf jaar”.

Art. 12

In artikel 37*ter* van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 17 mei 2006, wordt paragraaf 1, tweede lid, vervangen als volgt:

“De werkstraf mag niet worden uitgesproken voor de feiten:

1° die strafbaar zouden zijn met opsluiting van twintig jaar tot dertig jaar of meer als ze niet in wanbedrijven werden omgezet;

2° die bedoeld zijn in de artikelen 375 tot 377;

3° die bedoeld zijn in de artikelen 379 tot 387, indien de feiten zijn gepleegd op of met behulp van minderjarigen;

4° die bedoeld zijn in de artikelen 393 tot 397.”;

Art. 13

In artikel 56 van hetzelfde Wetboek, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het derde lid, opgeheven door de wet van 9 april 1930, wordt hersteld in de volgende lezing:

“Zelfs in de gevallen bedoeld in het eerste en tweede lid, indien het nieuwe wanbedrijf een misdaad is die werd gecorrectionaliseerd of waarvoor het hof van assisen het bestaan van verzachtende omstandigheden heeft aanvaard, mag de gevangenisstraf de maximumduur van de opsluiting waarin de wet voorziet voor die misdaad of veertig jaar indien het om levenslange opsluiting gaat, niet te boven gaan.”;

2° het artikel wordt aangevuld met een vierde lid, luidende:

“In geen geval mag de uitgesproken straf een jaar straf onder elektronisch toezicht, driehonderd uren werkstraf of twee jaar autonome probatiestraf te boven gaan.”.

Art. 10

A l’article 33*bis* du même Code, inséré par la loi du 14 avril 2009, les mots “Sous réserve de l’application des articles 31 et 32,” sont insérés avant les mots “les cours et tribunaux”.

Art. 11

A l’article 34*ter*, 3°, du même Code, inséré par la loi du 26 avril 2007, les mots “à une peine criminelle” sont remplacés par les mots “à une peine privative de liberté de cinq ans au moins”.

Art. 12

A l’article 37*ter* du même Code, modifié par la loi du 17 mai 2006, le paragraphe 1er, alinéa 2, est remplacé par ce qui suit:

“La peine de travail ne peut être prononcée pour les faits:

1° qui seraient punissables, s’ils n’étaient transmués en délits, de la réclusion de vingt à trente ans ou plus;

2° visés aux articles 375 à 377;

3° visés aux articles 379 à 387, si les faits ont été commis sur des mineurs ou à l’aide de mineurs.

4° visés aux articles 393 à 397.”;

Art. 13

A l’article 56 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° l’alinéa 3, abrogé par la loi du 9 avril 1930, est rétabli dans la rédaction suivante:

“Même dans les cas visés aux alinéas 1 et 2, si le nouveau délit est un crime qui a été correctionnalisé ou pour lequel la cour d‘assises a admis l’existence de circonstances atténuantes, la durée de la peine d’emprisonnement ne pourra excéder celle de la peine de réclusion maximale prévue par la loi pour ce crime ou quarante ans si ladite peine est la réclusion à perpétuité.”;

2° l’article est complété d’un quatrième alinéa rédigé comme suit:

“En aucun cas, la peine prononcée ne peut excéder une année de peine de surveillance électronique, trois cents heures de peine de travail ou deux ans de peine de probation autonome.”.

Art. 14

In artikel 60 van het hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 1 februari 1977 en gewijzigd bij de wet van 17 april 2002, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° een zin, luidend als volgt, wordt ingevoegd tussen de eerste en de tweede zin:

"De uitgesproken straf mag niet hetzij twintig jaar gevangenisstraf, hetzij de zwaarste gevangenisstraf als deze meer dan twintig jaar gevangenis is, te boven gaan. ";

2° in de tweede zin, die de derde wordt, worden de woorden "twintig jaar gevangenisstraf of" opgeheven.

Art. 15

In artikel 80 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt aangevuld met de woorden "en van ten hoogste veertig jaar";

2° het tweede lid wordt vervangen als volgt: "Opsluiting van dertig jaar tot veertig jaar door opsluiting van achtendertig jaar of voor een kortere termijn, of door gevangenisstraf van ten minste drie jaar en van ten hoogste achtendertig jaar.

Opsluiting van twintig jaar tot dertig jaar door opsluiting van achtentwintig jaar of voor een kortere termijn, of door gevangenisstraf van ten minste drie jaar en van ten hoogste achtentwintig jaar.";

3° het derde lid wordt aangevuld met de woorden "en van ten hoogste vijftien jaar";

4° het vierde lid wordt aangevuld met de woorden "en van ten hoogste tien jaar";

5° het vijfde lid wordt aangevuld met de woorden "en van ten hoogste vijf jaar".

Art. 16

In artikel 81 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 23 januari 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt aangevuld met de woorden "en van ten hoogste veertig jaar";

2° het tweede lid wordt vervangen als volgt: "Hechtenis van dertig jaar tot veertig jaar door hechtenis van achtendertig jaar of voor een kortere termijn, of door gevangenisstraf van ten minste één jaar en van ten hoogste achtendertig jaar.

Hechtenis van twintig jaar tot dertig jaar door hechtenis van achtentwintig jaar of voor een kortere termijn, of door

Art. 14

A l'article 60 du même Code, remplacé par la loi du 1er février 1977 et modifié par la loi du 17 avril 2002, les modifications suivantes sont apportées:

1° une phrase est insérée entre la première et la seconde phrase, rédigée comme suit:

"La peine prononcée ne peut excéder soit vingt années d'emprisonnement, soit la peine d'emprisonnement la plus forte si celle-ci est supérieure à vingt années d'emprisonnement.";

2° dans la seconde phrase, devenant la troisième, les mots "vingt années d'emprisonnement ou" sont abrogés.

Art. 15

A l'article 80 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° l'alinéa 1er est complété par les mots "et de quarante ans au plus";

2° l'alinéa 2 est remplacé par ce qui suit: " La réclusion de trente ans à quarante ans par la réclusion de trente-huit ans ou pour un terme inférieur ou par un emprisonnement de trois ans au moins et de trente-huit ans au plus.

La réclusion de vingt ans à trente ans, par la réclusion de vingt-huit ans ou pour un terme inférieur ou par un emprisonnement de trois ans au moins et de vingt-huit ans au plus.";

3° l'alinéa 3 est complété par les mots "et de quinze ans au plus";

4° l'alinéa 4 est complété par les mots "et de dix ans au plus";

5° l'alinéa 5 est complété par les mots "et de cinq ans au plus".

Art. 16

A l'article 81 du même Code, modifié par la loi du 23 janvier 2003, les modifications suivantes sont apportées:

1° l'alinéa 1er est complété par les mots "et de quarante ans au plus";

2° l'alinéa 2 est remplacé par ce qui suit: " La peine de la détention de trente ans à quarante ans par la détention de trente-huit ans ou pour un terme inférieur ou par un emprisonnement d'un an au moins et de trente-huit ans au plus.

La peine de la détention de vingt ans à trente ans par la détention de vingt-huit ans ou pour un terme inférieur ou par

gevangenisstraf van ten minste één jaar en van ten hoogste achtentwintig jaar.";

3° het derde lid wordt aangevuld met de woorden "en van ten hoogste vijftien jaar";

4° in het vierde lid wordt de eerste zin aangevuld met de woorden "en van ten hoogste tien jaar";

5° de tweede zin van hetzelfde lid wordt het laatste lid en wordt aangevuld met de woorden "en van ten hoogste vijf jaar".

Art. 17

In artikel 92 van hetzelfde Wetboek, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In het eerste lid worden de woorden "Correctionele straffen verjaren door verloop van vijf jaren" vervangen door de woorden "Behoudens straffen met betrekking tot misdrijven zoals bepaald in de artikelen 136*bis*, 136*ter* en 136*quater*, die onverjaarbaar zijn, verjaren correctionele straffen door verloop van vijf jaren";

2° het tweede lid wordt vervangen als volgt:

"Indien de uitgesproken gevangenisstraf twintig jaar te boven gaat, is de verjaringstermijn twintig jaren".

Art. 18

In artikel 12*1bis*, derde lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de besluitwet van 8 april 1917 en vervangen bij de wet van 23 januari 2003, in artikel 13*6quinquies*, vierde en elfde lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 5 augustus 2003, in artikel 400 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 26 juni 2000 en de wet van 23 januari 2003, in artikel 403 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 26 juni 2000, in artikel 44*2quater*, § 2, 3°, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 26 november 2011, in artikel 48*8bis*, § 2, 1°, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 17 april 1986 en gewijzigd bij de wet van 23 januari 2003, worden de woorden "blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid" telkens vervangen door "ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden".

Art. 19

Artikel 246, § 1, hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 10 februari 1999, dient te worden uitgelegd in de zin dat onder passieve omkoping ook wordt verstaan het feit dat een persoon die een openbaar ambt uitoefent, rechtstreeks of door tussenpersonen, voor zichzelf of voor een derde, een aanbod, een belofte of een voordeel van welke aard dan ook ontvangt om een van de in artikel 247 bedoelde gedragingen aan te nemen.

un emprisonnement d'un an au moins et de vingt-huit ans au plus." ;

3° l'alinéa 3 est complété par les mots "et de quinze ans au plus";

4° à l'alinéa 4, la première phrase est complétée par les mots "et de dix ans au plus";

5° la seconde phrase du même alinéa devient le dernier alinéa et est complétée par les mots "et de cinq ans au plus".

Art. 17

Dan**s** l'article 92 du même Code , les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l'alinéa 1er , les mots "Les peines correctionnelles se prescriront par cinq années" sont remplacés par le mots "Sauf pour les peines concernant les infractions définies aux articles 136*bis*, 136*ter* et 136*quater*, qui sont imprescriptibles, les peines correctionnelles se prescriront par cinq années";

2° l'alinéa 2 est remplacé par ce qui suit:

"Si la peine d'emprisonnement prononcée dépasse vingt années, la prescription sera de vingt ans.".

Art. 18

Dans l'article 12*1bis*, alinéa 3, du même Code, inséré par l'arrêté-loi du 8 avril 1917 et remplacé par la loi du 23 janvier 2003, dans l'article 13*6quinquies*, alinéas 4 et 11, du même Code, insérés par la loi du 5 août 2003, dans l'article 400 du même Code, modifié par la loi du 26 juin 2000 et la loi du 23 janvier 2003, dans l'article 403 du Code pénal, modifié par la loi du 26 juin 2000, dans l'article 409, § 3, du même Code, abrogé par la loi du 9 avril 1930 et rétabli par la loi du 28 novembre 2000, dans l'article 44*2quater*, § 2, 3°, du même Code, inséré par la loi du 26 novembre 2011, dans l'article 48*8bis*, § 2, 1°, du même Code, inséré par la loi du 17 avril 1986 et modifié par la loi du 23 janvier 2003, les mots "incapacité permanente de travail personnel" sont à chaque fois remplacés par les mots "incapacité de travail personnel de plus de quatre mois".

Art. 19

L'article 246, § 1er, du même Code, modifié par la loi du 10 février 1999, doit être interprété dans le sens qu'est également constitutif de corruption passive le fait pour une personne qui exerce une fonction publique de recevoir, directement ou par interposition de personnes, une offre, une promesse ou un avantage de toute nature, pour elle-même ou pour un tiers, pour adopter un des comportements visés à l'article 247.

Art. 20

In artikel 246, § 1, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 10 februari 1999 worden de woorden “een voordeel van welke aard dan ook vraagt of aanneemt” vervangen door de woorden “een voordeel van welke aard dan ook vraagt, aanneemt of ontvangt”.

Art. 21

Artikel 250 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen als volgt:

“Indien de in de artikelen 246 tot 249 bepaalde omkoping een persoon betreft die een openbaar ambt uitoefent in een vreemde Staat of in een internationale publiekrechtelijke organisatie, worden het minimum van de geldboetes verdrievoudigd en het maximum van de geldboetes vervijfvoudigd.”

Art. 22

In artikel 347*bis*, § 4, 1°, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 2 juli 1975 en vervangen bij de wet van 28 november 2000, in de artikelen 417*ter*, tweede lid, 2°, en 417*quater*, tweede lid, 2°, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 14 juni 2002, in artikel 428, § 4, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 28 november 2000 en gewijzigd bij de wet van 26 november 2011, in artikel 433*septies*, eerste lid, 5°, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 10 augustus 2005, in artikel 473, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 29 juli 1975 en gewijzigd bij de wet van 14 juni 2002, in artikel 477*sexies*, § 2, 1°, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 17 april 1986 en gewijzigd bij de wet van 23 januari 2003, worden de woorden “blijvende fysieke of psychische ongeschiktheid” telkens vervangen door “ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden”.

Art. 23

In artikel 409, § 3, van hetzelfde Wetboek, opgeheven bij de wet van 9 april 1930 en hersteld bij de wet van 28 november 2000, worden de woorden “blijvende arbeidsongeschiktheid” vervangen door “ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden”.

Art. 24

Artikel 414 van hetzelfde wetboek, gewijzigd bij de wetten van 10 juli 1996, 26 juni 2000 en 23 januari 2003, wordt vervangen als volgt:

“Wanneer het verschonend feit bewezen is, wordt de straf verminderd als volgt:

Tot gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en tot geldboete van honderd euro tot vijfhonderd euro, indien het een

Art. 20

A l’article 246, § 1er, du même Code, modifié par la loi du 10 février 1999, les mots “de solliciter ou d’accepter” sont remplacés par les mots “de solliciter, d’accepter ou de recevoir”.

Art. 21

L’article 250 du même Code est remplacé par ce qui suit:

“Lorsque la corruption prévue par les articles 246 à 249 concerne une personne qui exerce une fonction publique dans un État étranger ou dans une organisation de droit international public, le minimum des peines d’amendes est triplé et le maximum des peines d’amendes est quintuplé.”

Art. 22

Dans l’article 347*bis*, § 4, 1°, du même Code, inséré par la loi du 2 juillet 1975 et remplacé par la loi du 28 novembre 2000, dans les articles 417*ter*, alinéa 2, 2° et 417*quater*, alinéa 2, 2°, du même Code, insérés par la loi du 14 juin 2002, dans l’article 428, § 4, du même Code, remplacé par la loi du 28 novembre 2000 et modifié par la loi du 26 novembre 2011, dans l’article 433*septies*, alinéa 1er, 5°, du même Code, inséré par la loi du 10 août 2005, dans l’article 473, alinéa 1er, du même Code, remplacé par la loi du 29 juillet 1975 et modifié par la loi du 14 juin 2002, dans l’article 477*sexies*, § 2, 1°, du même Code, inséré par la loi du 17 avril 1986 et modifié par la loi du 23 janvier 2003, les mots “incapacité permanente physique ou psychique” sont à chaque fois remplacés par les mots “incapacité de travail personnel de plus de quatre mois”.

Art. 23

Dans la version néerlandaise de l’article 409, § 3, du même Code, abrogé par la loi du 9 avril 1930 et rétabli par la loi du 28 novembre 2000, les mots “blijvende arbeidsongeschiktheid” sont remplacés par les mots “ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden”.

Art. 24

L’article 414 du même Code, modifié par la loi du 10 juillet 1996, du 26 juin 2000 et du 23 janvier 2003, est remplacé par ce qui suit:

“Lorsque le fait d’excuse sera prouvé:

S’il s’agit d’un crime emportant la réclusion à perpétuité, ou celle de la réclusion de vingt à trente ans, qu’il ait été ou

misdaad betreft, waarop levenslange opsluiting of opsluiting van twintig jaar tot dertig jaar gesteld is, ongeacht deze al dan niet gecorrectionaliseerd is;

Tot gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaar en tot geldboete van vijftig euro tot tweehonderd euro, indien het enige andere al dan niet gecorrectionaliseerde misdaad betreft;

Tot gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en tot geldboete van zesentwintig euro tot honderd euro, indien het een ander wanbedrijf betreft.".

Art. 25

Het opschrift van afdeling VIII, Boek II, Titel VIII, Hoofdstuk III van hetzelfde Wetboek wordt vervangen als volgt:

"Lokken van minderjarigen via informatie-en communicatietechnologie met het oog op het plegen van een misdaad of een wanbedrijf.".

Art. 26

In artikel 433*bis*/1 van hetzelfde Wetboek in de Nederlandstalige versie wordt in lid 1, 1° het woord "en" vervangen door het woord "of".

Art. 27

In artikel 476 van hetzelfde Wetboek worden de woorden "artikelen 473 en 474" vervangen door de woorden "artikelen 473, 474 en 475".

Art. 28

Artikel 504*bis*, § 1, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 10 februari 1999, dient te worden uitgelegd in de zin dat onder passieve private omkoping ook wordt verstaan het feit dat een persoon die bestuurder of zaakvoerder van een rechtspersoon, lasthebber of aangestelde van een rechtspersoon of van een natuurlijke persoon is, rechtstreeks of door tussenpersonen, voor zichzelf of voor een derde, een aanbod, een belofte of een voordeel van welke aard dan ook ontvangt, om zonder medeweten en zonder machtiging van, naar gelang van het geval, de raad van bestuur of de algemene vergadering, de lastgever of de werkgever, een handeling van zijn functie of een door zijn functie vergemakkelijkte handeling te verrichten of na te laten.

Art. 29

Artikel 504*bis*, § 1, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 10 februari 1999, worden de woorden "een voordeel van welke aard dan ook vraagt of aanneemt" vervangen door de woorden "een voordeel van welke aard dan ook vraagt, aanneemt of ontvangt".

non correctionnalisé, la peine sera réduite à un emprisonnement d'un an à cinq ans et à une amende de cent euros à cinq cents euros;

S'il s'agit de tout autre crime, correctionnalisé ou non, elle sera réduite à un emprisonnement de six mois à deux ans et à une amende de cinquante euros à deux cents euros;

S'il s'agit d'un autre délit, la peine sera réduite à un emprisonnement de huit jours à trois mois et à une amende de vingt-six euros à cent euros.".

Art. 25

L'intitulé de la section VIII du Livre II, Titre VIII, chapitre III du même Code est remplacé par ce qui suit:

"Du leurre de mineurs par le biais des technologies de l'information et de la communication à des fins criminelles ou délictuelles.".

Art. 26

A l'article 433*bis*/1 du même Code, dans la version néerlandaise, dans l'alinéa 1, 1° le mot "en" est remplacé par le mot "of".

Art. 27

Dans l'article 476 du même Code, les mots "articles 473 et 474" sont remplacés par les mots "articles 473, 474 et 475".

Art. 28

L'article 504*bis*, § 1er, du même Code, inséré par la loi du 10 février 1999, doit être interprété dans le sens qu'est également constitutif de corruption privée passive le fait pour une personne qui a la qualité d'administrateur ou de gérant d'une personne morale, de mandataire ou de préposé d'une personne morale ou physique, de recevoir, directement ou par interposition de personnes, une offre, une promesse ou un avantage de toute nature, pour elle-même ou pour un tiers, pour faire ou s'abstenir de faire un acte de sa fonction ou facilité par sa fonction, à l'insu et sans l'autorisation, selon le cas, du Conseil d'administration ou de l'Assemblée générale, du mandant ou de l'employeur.

Art. 29

A l'article 504*bis*, § 1er, du même Code, inséré par la loi du 10 février 1999, les mots "de solliciter ou d'accepter" sont remplacés par les mots "de solliciter, d'accepter ou de recevoir".

HOOFDSTUK 2

Bepaling tot wijziging van artikel 2bis, § 2, b), van de wet van 24 februari 1921 Wet betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen

Art. 30

In artikel *2bis*, § 2, b), van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, worden de woorden "blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid" vervangen door de woorden ""ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden".

HOOFDSTUK 3

Bepaling tot wijziging van artikel 34 van de wet van 5 juni 1928 houdende herziening van het Tucht- en Strafwetboek voor de koopvaardij en de zeevisscherij

Art. 31

In artikel 34, eerste lid, van de wet van 5 juni 1928 houdende herziening van het Tucht- en Strafwetboek voor de koopvaardij en de zeevisscherij, gewijzigd bij de wet van 23 januari 2003, worden de woorden "blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid" vervangen door de woorden "ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden".

HOOFDSTUK 4

Bepaling tot wijziging van artikel 30, § 2, 1° van de wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919, betreffende de regeling der Luchtvaart

Art. 32

In artikel 30, § 2, 1°, van de wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919, betreffende de regeling der Luchtvaart, worden de woorden "blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid" vervangen door de woorden "ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden".

CHAPITRE 2

Disposition modifiant l'article 2bis, § 2, b), de la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques et des substances pouvant servir à la fabrication illicite de substances stupéfiantes et psychotropes

Art. 30

Dans l'article *2bis*, § 2, b), de la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques et des substances pouvant servir à la fabrication illicite de substances stupéfiantes et psychotropes, les mots "incapacité permanente de travail personnel" sont remplacés par les mots "incapacité de travail personnel de plus de quatre mois".

CHAPITRE 3

Disposition modifiant l'article 34 de la loi du 5 juin 1928 portant revision du Code disciplinaire et pénal pour la marine marchande et la pêche maritime

Art. 31

Dans l'article 34, alinéa 1er, de la loi du 5 juin 1928 portant revision du Code disciplinaire et pénal pour la marine marchande et la pêche maritime, modifié par la loi du 23 janvier 2003, les mots "incapacité permanente de travail personnel" sont remplacés par les mots "incapacité de travail personnel de plus de quatre mois".

CHAPITRE 4

Disposition modifiant l'article 30, § 2, 1° de la loi du 27 juin 1937 portant révision de la loi du 16 novembre 1919 relative à la réglementation de la navigation aérienne

Art. 32

Dans l'article 30, § 2, 1° de la loi du 27 juin 1937 portant révision de la loi du 16 novembre 1919 relative à la réglementation de la navigation aérienne, les mots "incapacité permanente de travail personnel" sont remplacés par les mots "incapacité de travail personnel de plus de quatre mois".

HOOFDSTUK 5

Bepalingen tot wijziging van de artikelen 1, 3 en 8 van de wet van 29 juni 1964. betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Art. 33

In artikel 1, § 3, eerste lid, van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, gewijzigd door de wet van 10 april 2002, wordt het woord ", werkstraf" opgeheven.

Art. 34

In artikel 3 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, laatstelijk gewijzigd door de wet van de 25 april 2014, worden de woorden "indien het feit niet van die aard schijnt te zijn dat het gestraft moet worden met een hoofdstraf van meer dan vijf jaar correctionele gevangenisstraf of een zwaardere straf" vervangen door de woorden "indien het feit niet strafbaar is met een correctionele gevangenisstraf van meer dan twintig jaar, en het niet van die aard schijnt te zijn dat het gestraft moet worden met een hoofdstraf van meer dan vijf jaar correctionele gevangenisstraf ".

2° in het tweede lid worden de woorden "onder dezelfde voorwaarden" ingevoegd tussen de woorden "eveneens" en worden "gelast".

Art. 35

In artikel 8 van dezelfde wet, wordt paragraaf 1, gewijzigd door de wetten van 9 januari 1991, 11 juli 1994, 17 april 2002, 11 februari 2014, 10 april 2014 en 25 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° Het eerste lid wordt vervangen als volgt:

"Indien de veroordeelde nog niet veroordeeld is geweest tot een criminele straf of tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan drie jaar of tot een gelijkwaardige straf die in aanmerking genomen wordt overeenkomstig artikel 99*bis* van het Strafwetboek, kunnen de vonnisgerechten, wanneer zij niet tot één of meer hoofdvrijheidsstraffen van meer dan vijf jaar gevangenis veroordelen, gelasten dat de tenuitvoerlegging van de hoofd– en bijkomende straffen dan wel van een gedeelte ervan, wordt uitgesteld.

Een gewoon uitstel kan echter niet worden gelast indien de veroordeelde veroordeeld is geweest tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan twaalf maanden of tot een gelijkwaardige straf die in aanmerking genomen wordt overeenkomstig artikel 99*bis* van het Strafwetboek.

In geen enkel geval kan worden uitgesteld de tenuitvoerlegging van de veroordeling tot:

CHAPITRE 5

Dispositions modifiant les articles 1er, 3 et 8 de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

Art. 33

Dans l'article 1er, § 3, alinéa 1er, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, modifié par la loi du 10 avril 2002, les mots ", d'une peine de travail" sont abrogés.

Art. 34

A l'article 3 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° A l'alinéa 1er, modifié en dernier lieu par la loi du 25 avril 2014, les mots "lorsque le fait ne paraît pas de nature à entraîner comme peine principale un emprisonnement correctionnel supérieur à cinq ans ou une peine plus grave" sont remplacés par les mots "lorsque le fait n'est pas punissable d'une peine d'emprisonnement correctionnel supérieure à vingt ans, et qu'il ne paraît pas de nature à entraîner comme peine principale un emprisonnement correctionnel supérieur à cinq ans".

2° A l'alinéa 2, les mots "sous les mêmes conditions" sont insérés entre les mots "ordonnée" et les mots "par les juridictions d'instruction".

Art. 35

Dans l'article 8 de la même loi, le paragraphe 1, modifié par les lois des 9 janvier 1991, 11 juillet 1994, 17 avril 2002, 11 février 2014, 10 avril 2014 et 25 avril 2014, les modifications suivantes sont apportées:

1° L'alinéa 1er est remplacé par ce qui suit:

"Lorsque le condamné n'a pas encouru antérieurement de condamnation à une peine criminelle ou à un emprisonnement principal de plus de trois ans ou à une peine équivalente prise en compte conformément à l'article 99*bis* du Code pénal, les juridictions de jugement peuvent, lorsqu'elles ne condamnent pas à une ou plusieurs peines principales privatives de liberté supérieures à cinq ans d'emprisonnement, ordonner qu'il sera sursis à l'exécution de tout ou partie des peines principales et accessoires qu'elles prononcent

Toutefois, le sursis simple ne peut être ordonné lorsque le condamné a encouru antérieurement une condamnation à un emprisonnement principal de plus de douze mois ou à une peine équivalente prise en compte conformément à l'article 99*bis* du Code pénal.

En aucun cas il ne peut être sursis à l'exécution d'une condamnation:

— een straf van verbeurdverklaring;

— een werkstraf;

— een vervangende straf.

De beslissing waarbij het uitstel en, in voorkomend geval, de probatie wordt toegestaan of geweigerd, moet met redenen omkleed zijn overeenkomstig de bepalingen van artikel 195 van het Wetboek van Strafvordering.";

2° In het laatste lid, worden de woorden ", de werkstraffen" opgeheven.

Art. 36

In artikel 1*8bis* van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 4 mei 1999, worden de woorden "vierentwintigduizend euro in plaats van twaalf maanden"opgeheven.

HOOFDSTUK 6

Bepaling tot wijziging van artikel 77quater, 5°, van de wet van 15 december 1980 Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Art. 37

In artikel 77*quater*, 5°, van de wet van 15 december 1980 Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, ingevoegd bij de wet van 10 augustus 2005, worden de woorden "blijvende fysieke of psychische ongeschiktheid" vervangen door de woorden "ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden".

HOOFDSTUK 7

Bepaling tot wijziging van artikel 33, § 1, lid 2, van de wet van 7 mei 2004 inzake experimenten op de menselijke persoon

Art. 38

In artikel 33, § 1, lid 2, van de wet van 7 mei 2004 inzake experimenten op de menselijke persoon, worden de woorden "blijvende lichamelijke of psychische onbekwaam" vervangen door de woorden "ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden".

— à une peine de confiscation;

— à une peine de travail;

— à une peine subsidiaire.

La décision ordonnant ou refusant le sursis et, le cas échéant, la probation, doit être motivée conformément aux dispositions de l'article 195 du Code d'instruction criminelle.";

2° Au dernier alinéa, les mots ", les peines de travail" sont abrogés.

Art. 36

Dans l'article 1*8bis* de la même loi, inséré par la loi du 4 mai 1999, les mots "vingt-quatre mille euros au lieu de douze mois" sont abrogés.

CHAPITRE 6

Disposition modifiant l'article 77quater, 5°, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Art. 37

Dans l'article 77*quater*, 5°, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, inséré par la loi du 10 août 2005, l'établissement et l'éloignement des étrangers, les mots "incapacité permanente physique ou psychique" sont remplacés par les mots "incapacité de travail personnel de plus de quatre mois".

CHAPITRE 7

Disposition modifiant l'article 33, § 1er, alinéa 2, de la loi du 7 mai 2004 relative aux expérimentations sur la personne humaine

Art. 38

Dans l'article 33, § 1er, alinéa 2, de la loi du 7 mai 2004 relative aux expérimentations sur la personne humaine, les mots "incapacité permanente physique ou psychique" sont remplacés par les mots "incapacité de travail personnel de plus de quatre mois".

HOOFDSTUK 8

Bepaling tot wijziging van artikel 4, § 3, derde lid, van de wet van 30 december 2009 betreffende de strijd tegen piraterij op zee

Art. 39

In artikel 4, § 3, derde lid, van de wet van 30 december 2009 betreffende de strijd tegen piraterij op zee, worden de woorden “blijvende fysieke of psychische ongeschiktheid” vervangen door de woorden “ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden”.

HOOFDSTUK 9

Bepalingen tot wijziging van de wet van 7 februari 2014 tot invoering van het elektronisch toezicht als autonome straf

Art. 40

De artikelen 3, 4, 5, 10, 11, 12 en 13 van de wet van 7 februari 2014 tot invoering van het elektronisch toezicht als autonome straf worden opgeheven.

Art. 41

In artikel 6 van dezelfde wet wordt het woord “Vter” vervangen door het woord “*Vbis*”.

Art. 42

Artikel 7 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Art. 7. In afdeling V*bis*, ingevoegd bij artikel 6, wordt een artikel 37*ter* ingevoegd luidende:

“Art. 37*ter*. § 1. Indien een feit van die aard is om gestraft te worden met een gevangenisstraf van ten hoogste een jaar, kan de rechter als hoofdstraf een straf onder elektronisch toezicht opleggen van dezelfde duur als de gevangenisstraf die hij anders zou opleggen en die van toepassing kan worden ingeval de straf onder elektronisch toezicht niet wordt uitgevoerd. Voor de bepaling van de duur van deze vervangende gevangenisstraf staat een dag van de opgelegde straf onder elektronisch toezicht gelijk aan een dag gevangenisstraf.

Een straf onder elektronisch toezicht bestaat uit de verplichting om gedurende een door de rechter overeenkomstig § 2 bepaalde termijn aanwezig te zijn op een bepaald adres, behoudens toegestane verplaatsingen of afwezigheden, waarbij onder meer gebruik wordt gemaakt van elektronische middelen om dit te controleren, en waaraan overeenkomstig § 5 voorwaarden worden gekoppeld .

CHAPITRE 8

Disposition modifiant l’article 4, § 3, alinéa 3 de la loi du 30 décembre 2009 relative à la lutte contre la piraterie maritime

Art. 39

Dans l’article 4, § 3, alinéa 3 de la loi du 30 décembre 2009 relative à la lutte contre la piraterie maritime, les mots “incapacité permanente physique ou psychique” sont remplacés par les mots “incapacité de travail personnel de plus de quatre mois”.

CHAPITRE 9

Dispositions modifiant la loi du 7 février 2014 instaurant la surveillance électronique comme peine autonome

Art. 40

Les articles 3, 4, 5, 10, 11, 12 et 13 de la loi du 7 février 201**4** instaurant la surveillance électronique comme peine autonome sont abrogés

Art. 41

A l’article 6 de la même loi, le mot “Vter” est remplacé par le mot “*Vbis*”.

Art. 42

L’article 7 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

“Art. 7. Dans la section V*bis*, insérée par l’article 6, il est inséré un article 37*ter* rédigé comme suit:

“Art. 37*ter*. § 1er. Lorsqu’un fait est tel qu’il doit être puni d’une peine d’emprisonnement d’un an au maximum, le juge peut condamner à titre de peine principale à une peine de surveillance électronique d’une durée égale à la peine d’emprisonnement qu’il aurait prononcée et qui peut être applicable en cas de non-exécution de la peine de surveillance électronique. Pour la fixation de la durée de cette peine d’emprisonnement subsidiaire, un jour de la peine de surveillance électronique infligée correspond à un jour de peine d’emprisonnement.

Une peine de surveillance électronique consiste en l’obligation de présence de l’intéressé à une adresse déterminée, exception faite des déplacements ou absences autorisés durant une période fixée par le juge conformément au § 2. Le contrôle de la présence est assuré notamment par le recours à des moyens électroniques et, conformément au § 5, cette obligation est assortie de conditions.

De straf onder elektronisch toezicht mag niet worden uitgesproken voor de feiten die:

1° bedoeld zijn in de artikelen 375 tot 377,

2° bedoeld zijn in de artikelen 379 tot 387, indien de feiten zijn gepleegd op of met behulp van minderjarigen;

3° bedoeld zijn in de artikelen 393 tot 397.

§ 2. De duur van de straf onder elektronisch toezicht bedraagt minstens een maand en ten hoogste een jaar. De strafrechter kan overeenkomstig artikel 85 rekening houden met verzachtende omstandigheden, zonder evenwel de duur van het elektronisch toezicht als autonome straf te bepalen op minder dan één maand.

De straf onder elektronisch toezicht moet een aanvang nemen binnen zes maanden na de dag waarop de rechterlijke beslissing in kracht van gewijsde is gegaan. Indien de overschrijding van deze termijn te wijten is aan de veroordeelde, beslist het openbaar ministerie ofwel tot verder uitstel van de uitvoering van de straf onder elektronisch toezicht ofwel tot uitvoering van de vervangende gevangenisstraf. Indien de overschrijding van deze termijn niet te wijten is aan de veroordeelde, moet de straf een aanvang nemen binnen zes maanden na de afloop van de eerste termijn, bij gebreke daarvan is de straf verjaard.

§ 3. Met het oog op het opleggen van de straf onder elektronisch toezicht, kunnen respectievelijk het openbaar ministerie, de onderzoeksrechter, de onderzoeksgerechten of de vonnisgerechten aan de bevoegde dienst voor de organisatie en de controle van het elektronisch toezicht (hierna 'de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht' genoemd) van het gerechtelijk arrondissement van de verblijfplaats van de inverdenkinggestelde, de beklaagde of de veroordeelde de opdracht geven een beknopt voorlichtingsrapport en/of een maatschappelijke enquête uit te voeren.

Deze rapporten en deze onderzoeken mogen alleen de pertinente elementen bevatten die van aard zijn de overheid die het verzoek tot de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht richtte in te lichten over de opportuniteit van de overwogen maatregel of straf.

Iedere meerderjarige waarmee de beklaagde samenwoont wordt in het kader van deze maatschappelijke enquête gehoord in zijn opmerkingen. Het beknopt voorlichtingsrapport of het verslag van de maatschappelijke enquête wordt binnen de maand na de aanvraag aan het dossier toegevoegd.

§ 4. Indien de straf onder elektronisch toezicht door de rechter wordt overwogen, door het openbaar ministerie wordt gevorderd of door de beklaagde wordt gevraagd, licht de rechter deze laatste vóór de sluiting van de debatten in over de draagwijdte van een dergelijke straf, de eventuele aanwijzingen over de concrete invulling die hij kan geven en de geïndividualiseerde voorwaarden die hij overeenkomstig § 5 kan opleggen en hoort hem in zijn opmerkingen. De rechter kan hierbij eveneens rekening houden met de belangen van de eventuele slachtoffers. De rechter kan de straf onder

La peine de surveillance électronique ne peut être prononcée pour les faits:

1° visés aux articles 375 à 377;

2° visés aux articles 379 à 387, si les faits ont été commis sur des mineurs ou à l'aide de mineurs;

3° visés aux articles 393 à 397.

§ 2. La durée de la peine de surveillance électronique ne peut être inférieure à un mois ni supérieure à un an. Conformément à l'article 85, le juge répressif peut tenir compte de circonstances atténuantes sans toutefois que la durée fixée de la surveillance électronique comme peine autonome puisse être inférieure à un mois.

La peine de surveillance électronique doit être exécutée dans les six mois qui suivent la date à laquelle la décision judiciaire est passée en force de chose jugée. Si le dépassement de ce délai est imputable au condamné, le ministère public décide soit de repor*ter* encore l'exécution de la peine de surveillance électronique, soit de procéder à l'exécution de l'emprisonnement subsidiaire. Si le dépassement n'est pas imputable au condamné, la peine doit être exécutée dans les six mois qui suivent l'expiration du premier délai, à défaut de quoi elle est prescrite.

§ 3. En vue de l'application d'une peine de surveillance électronique, le ministère public, le juge d'instruction, les juridictions d'instruction et les juridictions de jugement peuvent charger le service compétent pour l'organisation et le contrôle de la surveillance électronique (ci-après désigné "service compétent pour la surveillance électronique") de l'arrondissement judiciaire du lieu de la résidence de l'inculpé, du prévenu ou du condamné de la réalisation d'un rapport d'information succinct et/ou d'une enquête sociale.

Ces rapports et ces enquêtes ne peuvent contenir que les éléments pertinents de nature à éclairer l'autorité qui a adressé la demande au service compétent pour la surveillance électronique sur l'opportunité de la mesure ou de la peine envisagée.

Toute personne majeure avec laquelle cohabite le prévenu est entendue en ses observations dans le cadre de cette enquête sociale. Le rapport d'information succinct ou le rapport de l'enquête sociale est joint au dossier dans le mois de la demande.

§ 4. Lorsqu'une peine de surveillance électronique est envisagée par le juge, requise par le ministère public ou sollicitée par le prévenu, le juge informe celui-ci, avant la clôture des débats, de la portée d'une telle peine, lui fournit d'éventuelles indications quant au contenu concret qu'il peut donner et quant aux conditions individualisées qu'il peut imposer conformément au § 5 et l'entend dans ses observations. Le juge peut également tenir compte, à cet égard, des intérêts des victimes éventuelles. Le juge ne peut prononcer la peine de surveillance électronique que si le prévenu est

elektronisch toezicht slechts uitspreken als de beklaagde op de terechtzitting aanwezig is of vertegenwoordigd is en nadat hij, hetzij in persoon, hetzij via zijn raadsman, zijn instemming heeft gegeven. Iedere meerderjarige samenwonende van de beklaagde die in het kader van de maatschappelijke enquête niet is gehoord, of in het geval geen maatschappelijke enquête is verricht, kan door de rechter worden gehoord in zijn opmerkingen.

De rechter die weigert een door het openbaar ministerie gevorderde of door de beklaagde gevraagde straf onder elektronisch toezicht uit te spreken, moet zijn beslissing met redenen omkleden.

§ 5. De rechter bepaalt de duur van de straf onder elektronisch toezicht en kan aanwijzingen geven omtrent de concrete invulling ervan.

Aan de straf onder elektronisch toezicht worden steeds de volgende algemene voorwaarden verbonden:

1° geen strafbare feiten plegen;

2° een vast adres hebben en, bij wijziging ervan, de nieuwe verblijfplaats onmiddellijk meedelen aan het openbaar ministerie en de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht;

3° gevolg geven aan de oproepingen van de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht en de standaardinstructies bepaald door deze dienst volgen.

De Koning kan, bij in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, beslissen dat de rechter bovendien de veroordeelde aan geïndividualiseerde bijzondere voorwaarden kan onderwerpen indien deze absoluut noodzakelijk zijn om het risico op recidive te beperken of indien deze noodzakelijk zijn in het belang van het slachtoffer."."

Art. 43

Artikel 8 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

"Art. 8. In dezelfde afdeling Vter, wordt een artikel 37*quater* ingevoegd, luidende:

"Art. 37*quater*. § 1. Zodra de veroordeling tot de straf onder elektronisch toezicht in kracht van gewijsde is gegaan, licht de griffier de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht daarover in, zodat de straf kan worden uitgevoerd. De dienst neemt daartoe binnen zeven werkdagen nadat hij werd ingelicht, contact op met de veroordeelde, bepaalt, na de veroordeelde gehoord te hebben en rekening houdend met zijn opmerkingen, de concrete invulling van de straf en deelt deze onverwijld mee aan het bevoegde openbaar ministerie.

§ 2. Onverminderd de toepassing van artikel 20 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt, is het openbaar ministerie belast met de controle op de veroordeelde. De ambtenaren van de bevoegde dienst voor het elektronisch

présent ou représenté à l'audience et après qu'il a donné, soit en personne soit par l'intermédiaire de son conseil, son consentement. Tout cohabitant majeur du prévenu qui n'a pas été entendu dans le cadre de l'enquête sociale, ou si aucune enquête sociale n'a été effectuée, peut être entendu par le juge en ses observations.

Le juge qui refuse de prononcer une peine de surveillance électronique requise par le ministère public ou sollicitée par le prévenu doit motiver sa décision.

§ 5. Le juge détermine la durée de la peine de surveillance électronique et peut donner des indications quant à ses modalités concrètes.

La peine de surveillance électronique est toujours assortie des conditions générales suivantes:

1° ne pas commettre d'infractions;

2° avoir une adresse fixe et, en cas de changement d'adresse, communiquer sans délai l'adresse de sa nouvelle résidence au ministère public et au service compétent pour la surveillance électronique;

3° donner suite aux convocations du service compétent pour la surveillance électronique et respecter les modalités concrètes déterminées par ce service.

Le Roi peut, par arrêté royal délibéré en conseil des ministres, décider que le juge peut en outre soumettre le condamné à des conditions particulières individualisées si elles sont absolument nécessaires pour limiter le risque de récidive ou si elles sont nécessaires dans l'intérêt de la victime."."

Art. 43

L'article 8 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

"Art. 8. Dans la même section Vter, il est inséré un article 37*quater* rédigé comme suit:

"Art. 37*quater*. § 1er. Dès que la condamnation à une peine de surveillance électronique est passée en force de chose jugée, le greffier informe le service compétent pour la surveillance électronique en vue de faire subir cette peine. À cette fin, ce service prend contact avec le condamné dans les sept jours ouvrables qui suivent l'information, détermine les modalités concrètes d'exécution de la peine, après avoir entendu le condamné et en tenant compte des observations de celui-ci, et en avise sans délai le ministère public compétent.

§ 2. Sans préjudice de l'application de l'article 20 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police, le ministère public est chargé du contrôle du condamné. Les fonctionnaires du service compétent pour la surveillance électronique contrôlent

toezicht controleren de uitvoering van de straf onder elektronisch toezicht en begeleiden de veroordeelde.

§ 3. Indien de straf onder elektronisch toezicht niet of slechts gedeeltelijk in overeenstemming met de bepalingen van artikel 37*ter*, § 5, wordt uitgevoerd, meldt de ambtenaar van de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht dit onverwijld aan het openbaar ministerie bij het vonnisgerecht dat de veroordeling tot een straf onder elektronisch toezicht heeft uitgesproken (hierna 'het bevoegde openbaar ministerie' genoemd). Deze laatste kan dan beslissen de in de rechterlijke beslissing voorziene gevangenisstraf uit te voeren, waarbij rekening wordt gehouden met het gedeelte van de straf onder elektronisch toezicht dat reeds door de veroordeelde werd uitgevoerd In dit geval staat een dag van de straf onder elektronisch toezicht die werd uitgevoerd gelijk aan een dag gevangenisstraf. Ingeval de niet of slechts gedeeltelijke uitvoering nieuwe strafbare feiten betreffen, moet bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing vastgesteld zijn dat de veroordeelde tijdens de uitvoering van de straf onder elektronisch toezicht een wanbedrijf of een misdaad, of een gelijkwaardig misdrijf dat in aanmerking genomen wordt overeenkomstig artikel 99*bis* van het Strafwetboek, heeft gepleegd.

Het bevoegde openbaar ministerie motiveert zijn beslissing en deelt deze via het snelst mogelijk schriftelijk communicatiemiddel mee:

— aan de veroordeelde;

— aan de korpschef van de lokale politie van de gemeente waar de veroordeelde is gevestigd;

— aan de nationale gegevensbank zoals bedoeld in artikel 44/2 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt;

— aan de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht;

§ 4. Als de straf onder elektronisch toezicht drie maanden bedraagt of overschrijdt, wordt de veroordeelde vanaf de uitvoerlegging door de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht ingelicht over de mogelijkheid tot het aanvragen van een schorsing van de controle met elektronische middelen na een derde van de strafduur. De veroordeelde kan vanaf het moment dat hij aan de tijdsvoorwaarden voldoet een schriftelijk verzoek tot toekenning van deze schorsing indienen bij het bevoegde openbaar ministerie. Een kopie van dit schriftelijk verzoek wordt door de veroordeelde gericht aan de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht.

De bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht brengt binnen vijftien dagen een advies uit aan het bevoegde openbaar ministerie, dat betrekking heeft op de naleving van het programma van de concrete invulling van het elektronisch toezicht en, in voorkomend geval, van de aan de veroordeelde opgelegde geïndividualiseerde bijzondere voorwaarden. Dit advies vermeld of de veroordeelde tijdens de tenuitvoerlegging van de straf onder elektronisch toezicht nieuwe strafbare feiten heeft gepleegd. Het omvat bovendien een met redenen omkleed voorstel tot toekenning of afwijzing van de schorsing

l'exécution de la peine de surveillance électronique et assurent le suivi ou la guidance du condamné.

§ 3. Si la peine de surveillance électronique n'est pas exécutée en tout ou en partie conformément aux dispositions de l'article 37*ter*, § 5, le fonctionnaire du service compétent pour la surveillance électronique en informe sans délai le ministère public près la juridiction qui a prononcé la condamnation à une peine de surveillance électronique (ci-après désigné "le ministère public compétent"). Ce dernier peut alors décider de procéder à l'exécution de la peine d'emprisonnement fixée dans la décision judiciaire, et ce, en tenant compte de la partie de la peine de surveillance électronique qui a déjà été exécutée par le condamné. Dans ce cas, un jour de peine de surveillance électronique exécuté équivaut à un jour d'emprisonnement. Si l'inexécution totale ou partielle concerne de nouvelles infractions, il doit être établi par une décision passée en force de chose jugée que le condamné a commis un délit ou un crime, ou une infraction équivalente prise en compte conformément à l'article 99*bis* du Code pénal, durant l'exécution de la peine de surveillance électronique.

Le ministère public compétent motive sa décision et la communique par le biais du moyen de communication écrit le plus rapide:

— au condamné;

— au chef de corps de la police locale de la commune où le condamné est établi;

— à la banque de données nationale visée à l'article 44/2 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police;

— au service compétent pour la surveillance électronique.

§ 4. Si la peine sous surveillance électronique atteint ou excède trois mois, le condamné peut demander une suspension du contrôle effectué par des moyens électroniques après avoir purgé un tiers de la durée de la peine. Il est informé de cette possibilité par le service compétent pour la surveillance électronique dès la mise à exécution de la peine. Dès qu'il remplit les conditions de temps, le condamné peut adresser au ministère public compétent une demande écrite en vue de l'obtention de cette suspension. Le condamné envoie une copie de cette demande écrite au service compétent pour la surveillance électronique.

Dans les quinze jours, le service compétent pour la surveillance électronique rend un avis au ministère public compétent au sujet du respect du programme du contenu concret de la surveillance électronique et, le cas échéant, des conditions particulières individualisées imposées au condamné. Cet avis indique si le condamné a commis de nouvelles infractions durant l'exécution de la peine de surveillance électronique. En outre, il comporte une proposition motivée d'octroi ou de rejet de la suspension du contrôle effectué par des moyens électroniques et reprend, le cas échéant, les conditions

van de controle met elektronische middelen en, in voorkomend geval, de bijzondere voorwaarden die de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht nodig acht op te leggen aan de veroordeelde.

Het bevoegde openbaar ministerie kent binnen de maand na de ontvangst van het advies de schorsing van de controle met elektronische middelen toe in geval de veroordeelde geen nieuwe strafbare feiten heeft gepleegd, in geval van naleving van het programma van de concrete invulling van het elektronisch toezicht en, in voorkomend geval, van de aan de veroordeelde opgelegde geïndividualiseerde bijzondere voorwaarden.

Wanneer de schorsing van de controle met elektronische middelen wordt toegekend, ondergaat de veroordeelde een proeftijd voor het gedeelte van de straf onder elektronisch toezicht dat hij nog moet ondergaan. In dit geval staat een dag van de proeftijd gelijk aan een dag van de straf onder elektronisch toezicht die werd opgelegd. De veroordeelde is onderworpen aan de algemene voorwaarden alsook, in voorkomend geval, aan de hem opgelegde bijzondere voorwaarden.

Het bevoegde openbaar ministerie deelt zijn beslissing via het snelst mogelijk schriftelijk communicatiemiddel mee:

— aan de veroordeelde;

— aan de korpschef van de lokale politie van de gemeente waar de veroordeelde zich zal vestigen;

— aan de nationale gegevensbank zoals bedoeld in artikel 44/2 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt;

— aan de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht;

Indien het verzoek tot schorsing wordt verworpen, kan een nieuw verzoek slechts worden ingediend na een termijn van twee maanden na de verwerping ervan.

Bij niet-naleving van de algemene voorwaarden en, in voorkomend geval, van de hem opgelegde bijzondere voorwaarden, kan er overgegaan worden tot herroeping van de schorsing van de controle met elektronische middelen.

Het bevoegde openbaar ministerie hoort de veroordeelde in zijn opmerkingen ter zake. Ingeval de veroordeelde niet ingaat op de uitnodiging om te worden gehoord, kan dit openbaar ministerie beslissen tot herroeping van de schorsing van de controle met elektronische middelen of tot uitvoering van de vervangende gevangenisstraf. Ingeval de niet naleving de algemene voorwaarde van geen nieuwe strafbare feiten plegen betreft, moet bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing vastgesteld zijn dat de veroordeelde tijdens de uitvoering van de straf onder elektronisch toezicht of tijdens de schorsing van de controle met elektronische middelen een wanbedrijf of een misdaad, of een gelijkwaardig misdrijf dat in aanmerking genomen wordt overeenkomstig artikel 99*bis* van het Strafwetboek, heeft gepleegd.

particulières que le service compétent pour la surveillance électronique juge nécessaire d'imposer au condamné.

Le ministère public compétent octroie dans le mois après la reception de l'avis la suspension du contrôle effectué par des moyens électroniques dans le cas où le condamné n'a pas commis de nouvelles infractions, dans le cas où il a respecté le programme du contenu concret de la surveillance électronique et, le cas échéant, les conditions particulières individualisées qui lui avaient été imposées.

Lorsque la suspension du contrôle effectué par des moyens électroniques est accordée, le condamné est soumis à un délai d'épreuve pour la partie de la peine de surveillance électronique qu'il doit encore purger. Dans ce cas, un jour du délai d'épreuve équivaut à un jour de la peine de surveillance électronique imposée. Le condamné est soumis aux conditions générales, ainsi que, le cas échéant, aux conditions particulières qui lui ont été imposées.

Le ministère public compétent communique sa décision par le moyen de communication écrit le plus rapide:

— au condamné;

— au chef de corps de la police locale de la commune où le condamné s'établira;

— à la banque de données nationale visée à l'article 44/2 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police;

— au service compétent pour la surveillance électronique.

En cas de rejet d'une demande de suspension, une nouvelle demande ne peut être introduite qu'après l'expiration d'un délai de deux mois à compter du rejet.

En cas de non-respect des conditions générales et, le cas échéant, des conditions particulières imposées au condamné, la suspension du contrôle effectué par des moyens électroniques peut être révoquée.

Le ministère public compétent entend le condamné dans ses observations en la matière. Si le condamné ne donne pas suite à la convocation aux fins d'être entendu, ce ministère public peut décider de révoquer la suspension du contrôle effectué par des moyens électroniques ou de procéder à l'exécution de l'emprisonnement subsidiaire. Si le non-respect concerne la condition générale interdisant la commission de nouvelles infractions, il doit être établi par une décision passée en force de chose jugée que le condamné a commis un délit ou un crime, ou une infraction équivalente prise en compte conformément à l'article 99*bis* du Code pénal, durant l'exécution de la peine de surveillance électronique ou durant la suspension du contrôle effectué par des moyens électroniques.

De beslissing tot herroeping van de schorsing van de controle met elektronische middelen omvat een beslissing over:

— de bijzondere voorwaarden verbonden aan de schorsing, opgelegd door het openbaar ministerie

— het uitvoeren van het elektronisch toezicht voor de resterende proeftijd

— het opnieuw van kracht worden van de bijzondere voorwaarden in voorkomend geval opgelegd door de vonnisrechter.

Het openbaar ministerie bij de rechtbank of het hof dat de veroordeling tot een straf onder elektronisch toezicht heeft uitgesproken, deelt zijn beslissing via het snelst mogelijk schriftelijk communicatiemiddel mee:

— aan de veroordeelde;

— aan de korpschef van de lokale politie van de gemeente waar de veroordeelde zich zal vestigen;

— aan de nationale gegevensbank zoals bedoeld in artikel 44/2 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt;

— aan de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht"."

Art. 44

In artikel 9 van dezelfde wet, wordt het woord "37*octies*" vervangen door het woord "37*septies*".

Art. 45

In artikel 16 van dezelfde wet worden de woorden "op een door de Koning te bepalen datum" vervangen door de woorden "op de dag waarop de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van de artikelen 217, 223, 224 en 231 van het Gerechtelijk Wetboek in werking treedt".

HOOFDSTUK 10

Bepalingen tot wijziging van de wet van 10 april 2014 tot invoering van de probatie als autonome straf in het Strafwetboek en tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Art. 46

Artikel 2 van de wet van 10 april 2014 tot invoering van de probatie als autonome straf in het Strafwetboek en tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, wordt vervangen als volgt:

La décision de révocation de la suspension du contrôle effectué par des moyens électroniques comprend une décision sur:

— les conditions particulières liées à la suspension, imposées par le ministère public;

— l'exécution de la surveillance électronique pour la durée restante du délai d'épreuve;

— la réinstauration des conditions particulières imposées le cas échéant par la juridiction de jugement.

Le ministère public compétent communique sa décision par le biais du moyen de communication écrit le plus rapide:

— au condamné;

— au chef de corps de la police locale de la commune où le condamné s'établira;

— à la banque de données nationale visée à l'article 44/2 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police;

— au service compétent pour la surveillance électronique"."

Art. 44

A l'article 9 de la même loi, le mot "37*octies*" est remplacé par le mot "37*septies*".

Art. 45

A l'article 16 de la même loi, les mots "à la date fixée par le Roi" sont remplacés par les mots: "le jour de l'entrée en vigueur de la loi du 8 mai 2014 modifiant les articles 217, 223, 224 et 231 du Code judiciaire.".

CHAPITRE 10

Dispositions modifiant la loi du 10 avril 2014 insérant la probation comme peine autonome dans le Code pénal, et modifiant le Code d'instruction criminelle, et la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

Art. 46

L'article 2 de la loi du 10 avril 2014 insérant la probation comme peine autonome dans le Code pénal, et modifiant le Code d'instruction criminelle, et la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation est remplacé par ce qui suit:

"Art. 2. In artikel 7 van het Strafwetboek worden de woorden "In correctionele zaken en in politiezaken:

1° gevangenisstraf,

2° werkstraf.

De in het 1° en 2° bepaalde straffen mogen niet samen worden toegepast."

vervangen door de woorden "In correctionele zaken en in politiezaken:

1° gevangenisstraf;

2° straf onder elektronisch toezicht;

3° werkstraf;

4° autonome probatiestraf.

De in het 1° tot 4° bepaalde straffen mogen niet samen worden toegepast.".

Art. 47

Artikel 3 van dezelfde wet wordt opgeheven.

Art. 48

In artikel 6 van dezelfde wet wordt het woord "37*octies*" vervangen door het woord "37*septies*" en worden de woorden ", dat artikel 37*septies* wordt" opgeheven.

Art. 49

In artikel 8,van dezelfde wet, wordt artikel 37*octies*, § 1, vierde lid, vervangen als volgt:

"De autonome probatiestraf mag niet worden uitgesproken voor de feiten:

1° die strafbaar zouden zijn met opsluiting van twintig jaar tot dertig jaar of meer als ze niet in wanbedrijven werden omgezet;

2° die bedoeld zijn in de artikelen 375 tot 377;

3° die bedoeld zijn in de artikelen 379 tot 387, indien de feiten zijn gepleegd op of met behulp van minderjarigen;

4° die bedoeld zijn in de artikelen 393 tot 397. "

Art. 50

Artikel 12 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

"Art. 2. Dans l'article 7 du Code pénal, les mots "En matière correctionnelle et de police:

1° l'emprisonnement;

2° la peine de travail.

Les peines prévues aux 1° et 2° ne peuvent s'appliquer cumulativement."

sont remplacés par les mots "En matière correctionnelle et de police:

1° l'emprisonnement;

2° la peine de surveillance électronique;

3° la peine de travail;

4° la peine de probation autonome.

Les peines prévues aux 1° à 4° ne peuvent s'appliquer cumulativement."".

Art. 47

L'article 3 de la même loi est abrogé.

Art. 48

A l'article 6 de la même loi, le mot "37*octies*" est remplacé par le mot "37*septies*" et les mots ", qui devient l'article 37*septies*" sont abrogés.

Art. 49

Dans l'article 8 de la même loi, l'article 37*octies*, § 1er, alinéa 4 est remplacé par ce qui suit:

"La peine de probation autonome ne peut être prononcée pour les faits:

1° qui seraient punissables, s'ils n'étaient transmués en délits, de la réclusion de vingt à trente ans ou plus;

2° visés aux articles 375 à 377;

3° visés aux articles 379 à 387, si les faits ont été commis sur des mineurs ou à l'aide de mineurs;

4° visés aux articles 393 à 397."

Art. 50

L'article 12 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

"Art. 12. Artikel 58 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 17 april 2002, wordt aangevuld met twee leden, luidende:

"Indien straffen onder elektronisch toezicht worden uitgesproken, kan de duur ervan maximum een jaar bedragen.

Indien autonome probatiestraffen worden uitgesproken, kan de duur ervan maximum twee jaar bedragen.".".

Art. 51

Artikel 13 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

"Art. 13. In artikel 59 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 17 april 2002, worden de woorden "alle geldboeten, werkstraffen" vervangen door de woorden "alle geldboeten, autonome probatiestraffen, werkstraffen, straffen onder elektronisch toezicht".".

Art. 52

Artikel 14 van dezelfde wet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 14. In artikel 60 van hetzelfde Wetboek, wordt de laatste zin vervangen door wat volgt:

"In geen geval mag de uitgesproken straf één jaar straf onder elektronisch toezicht, driehonderd uren werkstraf of twee jaar autonome probatiestraf te boven gaan.".".

Art. 53

Artikel 15 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

"Art. 15. In artikel 85, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 17 april 2002, worden de woorden "kunnen de gevangenisstraffen, de werkstraffen en de geldboeten onderscheidenlijk tot beneden acht dagen, vijfenveertig uren en zesentwintig euro" vervangen door de woorden "kunnen de gevangenisstraffen, de straffen onder elektronisch toezicht, de werkstraffen, de autonome probatiestraffen en de *geldboeten* respectievelijk tot beneden acht dagen, een maand, vijfenveertig uren, twaalf maanden en zesentwintig euro".".

Art. 54

In artikel 17 van dezelfde wet worden de woorden "en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 7 februari 2014" opgeheven.

"Art. 12. L'article 58 du même Code, modifié par la loi du 17 avril 2002, est complété par deux alinéas rédigés comme suit:

"Lorsque des peines de surveillance électronique sont prononcées, leur durée ne peut excéder un an.

Lorsque des peines de probation autonomes sont prononcées, leur durée ne peut pas excéder deux ans."".

Art. 51

L'article 13 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

"Art. 13. Dans l'article 59 du même Code, modifié par la loi du 17 avril 2002, les mots "toutes les amendes, les peines de travail" sont remplacés par les mots "toutes les amendes, les peines de probation autonome, les peines de travail, les peines de surveillance électronique"."

Art. 52

L'article 14 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

"Art. 14. Dans l'article 60 du même Code, la dernière phrase est remplacée par ce qui suit:

"En aucun cas, la peine prononcée ne peut excéder une année de peine de surveillance électronique, trois cents heures de peine de travail ou deux ans de peine de probation autonome."

Art. 53

L'article 15 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

"Art. 15. Dans l'article 85, alinéa 1er, du même Code, modifié par la loi du 17 avril 2002,, les mots "les peines d'emprisonnement, les peines de travail et les peines d'amende pourront respectivement être réduites au-dessous de huit jours, de quarante-cinq heures et de vingt-six euros" sont remplacés par les mots "les peines d'emprisonnement, les peines de surveillance électronique, les peines de travail, les peines de probation autonome et les peines d'amende pourront respectivement être réduites au-dessous de huit jours, d'un mois, de quarante-cinq heures, de douze mois et de vingt-six euros".

Art. 54

A l'article 17 de la même loi, les mots "et modifié en dernier lieu par la loi du 7 février 2014" sont abrogés.

Art. 55

Artikel 18 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

"Art. 18. In artikel 596, tweede lid, van hetzelfde Wetboek, hersteld bij de wet van 8 augustus 1997 en gewijzigd bij de wet van 31 juli 2009, worden de woorden "de beslissingen bedoeld in artikel 594, 4° tot 6°," ingevoegd tussen de woorden "vermeldt het uittreksel behalve de veroordelingen en de beslissingen bedoeld in het eerste lid, ook" en de woorden "de veroordelingen bedoeld in artikel 590, eerste lid, 1° en 17°,".".

Art. 56

Artikel 19 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

"Art. 19. In artikel 8, § 1 derde lid, van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, worden de woorden "een werkstraf" vervangen met de woorden "een straf onder elektronisch toezicht, een werkstraf of een autonome probatiestraf".

HOOFDSTUK 11

Bepaling tot wijziging van artikel 6 van de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van de artikelen 217, 223, 224 en 231 van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 57

In artikel 6 van de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van de artikelen 217, 223, 224 en 231 van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd bij artikel 2 van de wet van 26 december 2014, worden de woorden "1 december 2015" vervangen door de woorden "1 mei 2016".

TITEL 3

Wijzigingen van de strafvordering

HOOFDSTUK 1

Bepalingen tot wijziging van de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Art. 58

Artikel 21 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, laatstelijk gewijzigd bij de wet van ***[pot-pourri 1], wordt vervangen als volgt:

"Art. 21. Behoudens wat de misdrijven betreft omschreven in de artikelen 136*bis*, 136*ter* en 136*quater* van het Strafwetboek, en behoudens de overige uitzonderingen bedoeld in de wet, verjaart de strafvordering, te rekenen van de dag waarop het misdrijf is gepleegd:

1° door verloop van twintig jaren voor:

Art. 55

L'article 18 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

"Art. 18. Dans l'article 596, alinéa 2, du même Code, rétabli par la loi du 8 août 1997 et modifié par la loi du 31 juillet 2009, les mots "les décisions visées à l'article 594, 4° à 6° et" sont insérés entre les mots "l'extrait mentionne, outre les décisions visées à l'alinéa 1er, aussi" et les mots "les condamnations visées à l'article 590, alinéa 1er, 1° et 17°, ""

Art. 56

L'article 19 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

"Art. 19. Dans l'article 8, § 1er, alinéa 3, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, les mots "à une peine de travail" sont remplacés par les mots "à une peine de surveillance électronique, de travail ou de probation autonome".

CHAPITRE 11

Disposition modifiant l'article 6 de la loi du 8 mai 2014 modifiant les articles 217, 223, 224 et 231 du Code judiciaire

Art. 57

A l'article 6 de la loi du 8 mai 2014 modifiant les articles 217, 223, 224 et 231 du Code judiciaire, modifié par l'article 2 de la loi du 26 décembre 2014, les mots "1er décembre 2015" sont remplacés par les mots "1er mai 2016".

TITRE 3

Modifications de la procédure pénale

CHAPITRE 1ER

Dispositions modifiant le Titre préliminaire du Code de procédure pénale

Art. 58

L'article 21 du Titre Préliminaire du Code de procédure pénale, modifié en dernier lieu par la loi du ***[pot-pourri 1], est remplacé par ce qui suit:

"Art. 21. Sauf en ce qui concerne les infractions définies dans les articles 136*bis*, 136*ter* et 136*quater* du Code pénal et sauf les autres exceptions prévues par la loi, l'action publique sera prescrite, à compter du jour où l'infraction a été commise:

1° après vingt ans s'il s'agit:

— een misdaad die strafbaar is met levenslange opsluiting, of

— een van de misdaden omschreven in de artikelen 102, tweede lid, 376, eerste lid, 393 of 417*ter*, derde lid, van het Strafwetboek, 30, § 2, van de wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 November 1919, betreffende de regeling der Luchtvaart, 34, 35, 68, derde lid, 69, tweede en derde lid, van de wet van 5 juni 1928 houdende herziening van het Tucht- en Strafwetboek voor de koopvaardij en de zeevisscherij of 4, § 3, derde lid, van de wet van 30 december 2009 betreffende de strijd tegen piraterij op zee, ingeval het is gepleegd op een persoon van minder dan achttien jaar;

2° door verloop van vijftien jaren voor:

— een van de misdaden omschreven in 1°, tweede streepje, ingeval het niet is gepleegd op een persoon van minder dan achttien jaar, of

— een van de misdrijven bedoeld in de artikelen 372 tot 377, 377*quater*, 379, 380, 409 en 433*quinquies*, § 1, eerste lid, 1°, van het Strafwetboek, ingeval het is gepleegd op een persoon van minder dan achttien jaar;

3° door verloop van tien jaren voor een andere misdaad;

4° door verloop van vijf jaren voor een ander wanbedrijf;

5° door verloop van een jaar voor een wanbedrijf dat in een overtreding wordt omgezet;

6° door verloop van zes maanden voor een andere overtreding.

Nochtans blijven de verjaringstermijnen van de strafvordering die worden bepaald in het eerste lid, 1° en 2°, alsook voor de misdaden die strafbaar zijn met opsluiting van meer dan twintig jaar, ongewijzigd indien de straf wordt verminderd of gewijzigd wegens verzachtende omstandigheden.”

Art. 59

Artikel 21*bis* van de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 30 november 2011, wordt vervangen als volgt:

“Art. 21*bis*. In de gevallen bedoeld in artikel 21, eerste lid, 2°, tweede streepje, begint de verjaringstermijn van de strafvordering pas te lopen vanaf de dag waarop het slachtoffer de leeftijd van achttien jaar bereikt.

De verjaringstermijn voor de misdrijven bedoeld in artikel 21, eerste lid, 2°, tweede streepje die de opeenvolgende en voortgezette uitvoering van eenzelfde misdadig opzet zijn, begint pas te lopen vanaf de dag waarop het jongste slachtoffer de leeftijd van achttien jaar bereikt, behalve indien de termijn tussen twee van die opeenvolgende misdrijven de verjaringstermijn overschrijdt.”.

— d’un crime punissable de la réclusion à perpétuité, ou

— de l’un des crimes définis aux articles 102, alinéa 2, 376 alinéa 1er, 393 ou 417*ter*, alinéa 3, du Code pénal, 30, § 2, de la loi du 27 juin 1937 portant révision de la loi du 16 novembre 1919 relative à la réglementation de la navigation aérienne, 34, 35, 68, alinéa 3, 69, alinéas 2 et 3, de la loi du 5 juin 1928 portant révision du Code disciplinaire et pénal pour la marine marchande et la pêche maritime ou 4, § 3, alinéa 3, de la loi du 30 décembre 2009 relative à la lutte contre la piraterie maritime, si elle a été commise sur une personne âgée de moins de dix-huit ans;

2° après quinze ans s’il s’agit:

— de l’un des crimes visés au 1°, second tiret, s’il n’a pas été commis sur une personne âgée de moins de dix-huit ans, ou

— de l’une des infractions définies aux articles 372 à 377, 377*quater*, 379, 380, 409 et 433*quinquies* , § 1er, alinéa 1er, 1°, du Code pénal, si elle a été commise sur une personne âgée de moins de dix-huit ans;

3° après dix ans s’il s’agit d’un autre crime;

4° après cinq ans s’il s’agit d’un autre délit;

5° après un an s’il s’agit d’un délit contraventionnalisé;

6° après six mois s’il s’agit d’une autre contravention.

Les délais de prescription de l’action publique visés à l’alinéa 1er, 1° et 2°, ainsi que pour les autres crimes punissables de plus de vingt ans de réclusion, ne sont cependant pas affectés par la réduction ou la modification de la peine en raison de circonstances atténuantes”.

Art. 59

L’article 21*bis* du Titre préliminaire du Code de procédure pénale, modifié en dernier lieu par la loi du 30 novembre 2011, est remplacé par ce qui suit:

“Art. 21*bis*. Dans les cas visés à l’article 21, alinéa 1er, 2°, second tiret, le délai de prescription de l’action publique ne commence à courir qu’à partir du jour où la victime atteint l’âge de dix-huit ans.

Le délai de prescription des infractions visées à l’article 21, alinéa 1er, 2°, second tiret, qui constituent l’exécution successive et continue d’une même intention délictueuse ne commence à courir qu’à partir du jour où la plus jeune des victimes atteint l’âge de dix-huit ans, sauf si le délai entre deux de ces infractions consécutives dépasse le délai de prescription.”.

Art. 60

Artikel 24 van de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 24 april 2014, wordt aangevuld met een lid als volgt:

"De verjaring van de strafvordering is geschorst, inzake de beklaagde die een onontvankelijk of ongedaan verzet aantekent, gedurende de behandeling ervan. De schorsing geldt vanaf de akte van verzet tot de beslissing die vaststelt dat het onontvankelijk of ongedaan is.".

HOOFDSTUK 2

Bepalingen tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering

Art. 61

In artikel 2*8quater* van het Wetboek van Strafvordering, ingevoegd door de wet van 12 maart 1998, worden de woorden "artikel 14*3ter* van het Gerechtelijk Wetboek" vervangen door de woorden "artikel 14*3quater* van het Gerechtelijk Wetboek".

Art. 62

In artikel 2*8septies* van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 27 december 2005, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden "de voorlopige hechtenis, de volledig anonieme getuigenis" worden vervangen door de woorden "de voorlopige hechtenis en de volledig anonieme getuigenis";

2° de woorden "de bewakingsmaatregel bedoeld in artikel 90*ter*, de onderzoekshandelingen als bedoeld in de artikelen 56*bis*, tweede lid, en 89*ter* en de huiszoeking," worden opgeheven.

3° het artikel wordt aangevuld met een lid, luidende:

" In geval van een nieuwe vordering op grond van het voorgaande lid in hetzelfde dossier, wordt de zaak aanhangig gemaakt bij dezelfde onderzoeksrechter indien die nog in functie is.".

Art. 63

In artikel 3*5ter* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 19 december 2002 en gewijzigd bij de wet van 11 februari 2014, wordt paragraaf 1 vervangen als volgt:

"§ 1. Ingeval er ernstige en concrete aanwijzingen bestaan dat de verdachte een vermogensvoordeel in de zin van de artikelen 42, 3°, of 43*quater*, § 2, van het Strafwetboek heeft verkregen, en de zaken die dit vermogensvoordeel vertegenwoordigen als zodanig niet of niet meer in het vermogen van de verdachte dat zich in België bevindt kunnen aangetroffen worden of zich hebben vermengd met wettige goederen,

Art. 60

L'article 24 du Titre préliminaire du Code de procédure pénale, modifié en dernier lieu par la loi du 24 avril 2014, est complété par l'alinéa suivant:

"La prescription de l'action publique est suspendue, à l'égard du prévenu qui forme une opposition irrecevable ou non avenue, pendant le traitement de celle-ci. Cette suspension court depuis l'acte d'opposition jusqu'à la décision constatant que celle-ci est irrecevable ou non avenue.".

CHAPITRE 2

Dispositions modifiant le Code d'Instruction criminelle

Art. 61

Dans l'article 2*8quater* du Code d'instruction criminelle, inséré par la loi du 12 mars 1998, les mots "article 14*3ter* du Code judiciaire" sont remplacés par les mots "article 14*3quater* du Code judiciaire".

Art. 62

Dans l'article 2*8septies* du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 27 décembre 2005, sont apportées les modifications suivantes:

1° les mots "détention préventive, du témoignage anonyme" sont remplacées par les mots "détention préventive et du témoignage anonyme";

2° les mots "de la mesure de surveillance telle qu'elle est prévue par l'article 90*ter*, des actes d'instruction tels qu'ils sont prévus aux articles 56*bis*, alinéa 2, et 89*ter* ainsi que de la perquisition," sont abrogés.

3° l'article est complété d'un alinéa rédigé comme suit:

"En cas de nouveau réquisitoire sur la base de l'alinéa précédent dans un même dossier, le même juge d'instruction en est saisi s'il est encore en fonction."

Art. 63

Dans l'article 3*5ter* du même Code, inséré par la loi du 19 décembre 2002 et modifié par la loi du 11 février 2014, le paragraphe 1er est remplacé par ce qui suit:

"§ 1er. S'il existe des indices sérieux et concrets que la personne soupçonnée a obtenu un avantage patrimonial au sens des articles 42, 3° ou 43*quater*, § 2, du Code pénal et que les choses qui matérialisent cet avantage patrimonial ne peuvent pas ou ne peuvent plus être retrouvées en tant que telles dans le patrimoine de la personne soupçonnée qui se trouve en Belgique ou sont mélangées avec des choses

kan het openbaar ministerie beslag leggen op andere zaken die zich in het vermogen van de verdachte bevinden ten belope van het vermoedelijke bedrag van voornoemd vermogensvoordeel. In zijn beslissing motiveert het openbaar ministerie de raming van dit bedrag en geeft het aan welke de ernstige en concrete aanwijzingen zijn die de inbeslagneming rechtvaardigen. Deze gegevens worden opgenomen in het proces-verbaal dat wordt opgemaakt naar aanleiding van de inbeslagneming.

Het eerste lid is ook van toepassing op de zaken die het voorwerp zijn van de in het artikel 505 van het Strafwetboek bedoelde misdrijven".

Art. 64

In artikel 8*8bis*, § 1, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd door de wet van 10 juni 1998, en gewijzigd bij de wetten van 8 juni 2008 en 27 december 2012, worden de woorden "rechtstreeks of via de tussenkomst van een politiedienst aangewezen door de Koning" ingevoegd tussen de woorden "door daartoe" en de woorden "de medewerking van de operator van een telecommunicatienetwerk"**.**

Art. 65

In artikel 9*0quater* van hetzelfde Wetboek, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in § 1 wordt de eerste zin van het tweede lid vervangen als volgt:

"De beschikking wordt gedagtekend en vermeldt:";

2° § 2, eerste lid, wordt vervangen als volgt:

"§ 2. Indien de maatregel een bewerking op een communicatienetwerk inhoudt, is de operator van dit netwerk of de verstrekker van de telecommunicatiedienst ertoe gehouden zijn technische medewerking te verlenen, wanneer de onderzoeksrechter hierom rechtstreeks of via de tussenkomst van een politiedienst aangewezen door de Koning verzoekt.";

3° in § 4, eerste lid, worden de woorden "rechtstreeks of via de tussenkomst van een politiedienst aangewezen door de Koning," ingevoegd tussen de woorden "te beveiligen of te versleutelen," en de woorden "bevelen inlichtingen te verlenen".

Art. 66

Artikel 9*0sexies* van hetzelfde Wetboek wordt vervangen als volgt:

"Art. 90*sexies*. § 1. De aangewezen officieren van gerechtelijke politie stellen aan de onderzoeksrechter ter beschikking:

1° het bestand bevattende de opnames verricht als gevolg van de maatregelen genomen met toepassing van de artikelen 90*ter*, 90*quater* en 90*quinquies*;

licites, le ministère public peut saisir d'autres choses qui se trouvent dans le patrimoine de la personne soupçonnée à concurrence du montant supposé dudit avantage patrimonial. Dans sa décision, le ministère public motive l'estimation de ce montant et signale les indices sérieux et concrets justifiant la saisie. Ces éléments figurent dans le procès-verbal dressé à l'occasion de la saisie.

L'alinéa 1er est également applicable aux choses qui constituent l'objet des infractions visées à l'article 505 du même Code".

Art. 64

A l'article 8*8bis*, § 1er, alinéa 1er, du même Code, inséré par la loi du 10 juin 1998 et modifié par les lois du 8 juin 2008 et 27 décembre 2012, les mots "directement ou par l'intermédiaire d'un service de police désigné par le Roi" sont ajoutés après les mots "en requérant au besoin le concours technique de l'opérateur d'un réseau de télécommunication ou du fournisseur d'un service de télécommunication".

Art. 65

A l'article 9*0quater* du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° au § 1er, la première phrase du deuxième alinéa est remplacée par ce qui suit:

"L'ordonnance est datée et indique:";

2° le § 2, alinéa 1er, est remplacé par ce qui suit:

"§ 2. Si la mesure comporte une opération sur un réseau de communication, l'opérateur de ce réseau, ou le fournisseur du service de télécommunication, est tenu de prêter son concours technique, quand le juge d'instruction le requiert directement ou par l'intermédiaire d'un service de police désigné par le Roi.";

3° Au § 4, alinéa 1er, les mots ", directement ou par l'intermédiaire d'un service de police désigné par le Roi" sont inséré entre les mots "Le juge d'instruction peut ordonner" et les mots "aux personnes dont il présume".

Art. 66

L'article 9*0sexies* du même Code est remplacé comme suit:

"Art. 90*sexies*. § 1er. Les officiers de police judiciaire commis mettent à la disposition du juge d'instruction:

1° le fichier contenant les enregistrements effectués à la suite des mesures prises en application des articles 90*ter*, 90*quater* et 90*quinquies*;

2° de overschrijving van de door de aangewezen officieren van gerechtelijke politie voor het onderzoek van belang geachte gedeelten van de opgenomen communicaties of telecommunicaties, en de eventuele vertaling ervan;

3° De loutere vermelding van de aangehaalde onderwerpen en van de identificatiegegevens van de gebruikte communicatiemiddelen wat betreft de niet van belang geachte communicaties of telecommunicaties.

§ 2. Onverminderd de selectie door de officieren van gerechtelijke politie bedoeld in § 1, beoordeelt de onderzoeksrechter welke gedeelten van alle opgenomen communicaties en telecommunicaties van belang zijn voor het onderzoek. In zoverre deze gedeelten van communicaties of telecommunicaties niet overgeschreven of vertaald zijn overeenkomstig § 1, moeten zij bijkomend overgeschreven en vertaald worden. De onderzoeksrechter laat daarvan proces-verbaal opmaken.

§ 3. De communicatie of telecommunicatie die onder het beroepsgeheim valt, wordt niet opgetekend in het proces-verbaal. Deze communicatie of telecommunicatie wordt in een bestand onder verzegelde omslag neergelegd ter griffie. Gaat het om personen bedoeld in artikel 90*octies*, eerste lid, dan wordt ter zake gehandeld zoals bepaald in artikel 90*octies*, tweede lid.

§ 4. De beschikkingen van de onderzoeksrechter, de verslagen van de officieren van gerechtelijke politie bedoeld in artikel 90*quater*, § 3, en de processen-verbaal die betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van de maatregel, worden uiterlijk na het beëindigen van de maatregelen bij het dossier gevoegd.

Art. 67

In artikel 9*0septies* van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid worden de woorden “de van belang geachte communicaties en telecommunicaties van de opname” vervangen door de woorden “de van belang geachte gedeelten van de opgenomen communicaties of telecommunicaties”;

2° in het derde lid worden de woorden “de van belang geachte communicaties en telecommunicaties” vervangen door de woorden “de van belang geachte gedeelten van de opgenomen communicaties of telecommunicaties”;

3° in het vierde lid, punt 1° worden de woorden “de van belang geachte communicaties en telecommunicaties” vervangen door de woorden “de van belang geachte gedeelten van de opgenomen communicaties of telecommunicaties”;

4° in het vierde lid, punt 6° worden de woorden “de van belang geachte communicaties en telecommunicaties” vervangen door de woorden “de van belang geachte gedeelten van de opgenomen communicaties of telecommunicaties”;

2° la transcription des passages des communications et télécommunications estimés pertinents pour l’instruction par les officiers de police judiciaire commis, et leur traduction éventuelle;

3° la simple indication des sujets abordés et des données d’identification des moyens de communication utilisés en ce qui concerne les communications ou télécommunications estimées non pertinentes.

§ 2. Sans préjudice de la sélection par les officiers de police judiciaire visés au § 1er, le juge d’instruction apprécie parmi toutes les communications ou télécommunications recueillies, les passages qui sont pertinents pour l’instruction. Dans la mesure où ces passages des communications ou télécommunications n’ont pas été transcrits ou traduits conformément au § 1er, ils seront transcrits et traduits à titre additionnel. Le juge d’instruction en fait dresser procès-verbal.

§ 3. Les communications ou télécommunications qui sont couvertes par le secret professionnel ne sont pas consignées dans le procès-verbal. Ces communications ou télécommunications sont déposées au greffe dans un fichier sous pli scellé. S’il s’agit de personnes visées à l’article 90*octies*, premier alinéa, on procède ainsi qu’il est prévu à l’article 90*octies*, deuxième alinéa.

§ 4. Les ordonnances du juge d’instruction, les rapports des officiers de police judiciaire visés à l’article 90*quater*, § 3, et les procès-verbaux relatifs à l’exécution de la mesure, sont joints au dossier au plus tard après qu’il soit mis fin à la mesure.

Art. 67

A l’article 9*0septies* du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le deuxième alinéa, les mots “de l’enregistrement des communications et télécommunications estimées pertinentes” sont remplacés par les mots “des passages de l’enregistrement des communications et télécommunications estimés pertinents”;

2° dans le troisième alinéa, les mots “des communications et télécommunications estimées pertinentes” sont remplacés par les mots “des passages de l’enregistrement des communications et télécommunications estimés pertinents”;

3° dans le quatrième alinéa, point 1°, les mots “des communications et télécommunications estimées pertinentes” sont remplacés par les mots “des passages de l’enregistrement des communications et télécommunications estimés pertinents”;

4° dans le quatrième alinéa, point 6°, les mots “des communications et télécommunications estimées pertinentes” sont remplacés par les mots “des passages de l’enregistrement des communications et télécommunications estimés pertinents”;

5° tussen het vijfde en het zesde lid wordt een nieuw lid ingevoegd, luidend als volgt:

"De inverdenkinggestelde, de beklaagde, de burgerlijke partij of hun raadsman ontvangen op eenvoudig verzoek een kopie van het geheel van de opnames van de communicaties en telecommunicaties waarvan bepaalde van belang geachte gedeelten overgeschreven werden en opgenomen werden in een proces-verbaal.";

6° in het zesde lid, dat het zevende lid wordt, wordt het woord "andere" ingevoegd tussen de woorden "het geheel of gedeelten van de" en de woorden "ter griffie neergelegde opnamen".

Art. 68

In artikel 103 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, tweede lid worden de woorden "directeur van de speciale eenheden" vervangen door de woorden "directeur van de centrale directie van de operaties inzake gerechtelijke politie";

2° in paragraaf 3, tweede lid worden de woorden "directie van de speciale eenheden" vervangen door de woorden "Getuigenbeschermingsdienst".

Art. 69

In artikel 13*6bis* van hetzelfde Wetboek van Strafvordering, ingevoegd bij de wet van 20 juli 1990 en gewijzigd bij de wetten van 12 maart 1998, 14 januari 1999 en 31 mei 2005, wordt het eerste lid vervangen als volgt:

"De procureur des Konings doet verslag aan de procureur-generaal omtrent alle zaken waarover de raadkamer geen uitspraak heeft gedaan binnen een jaar te rekenen van de eerste vordering."

Art. 70

Artikel 13*6ter* van hetzelfde wetboek, ingevoegd door de wet van 31 mei 2005, wordt opgeheven.

Art. 71

Artikel 145 van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 17 maart 2013, wordt aangevuld met een lid, luidende:

"De dagvaarding blijft geldig in geval van verdaging van de zaak tot een bepaalde datum of in geval van voortzetting op een bepaalde datum. "

5° un alinéa rédigé comme suit est inséré entre les alinéas 5 et 6:

"L'inculpé, le prévenu, la partie civile ou leurs conseils reçoivent, sur simple demande, copie de la totalité de l'enregistrement des communications et télécommunications dont certains passages estimés pertinents ont été transcrits et consignés dans un procès-verbal.";

6° à l'alinéa 6, qui devient l'alinéa 7, le mot "autres" est inséré entre les mots "la totalité ou des parties des" et les mots "enregistrements et des transcriptions déposés au greffe".

Art. 68

A l'article 103 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1, l'alinéa 2, les mots "directeur des unités spéciales" sont remplacés par les mots "directeur de la direction centrale des opérations de la Police judiciaire" ;

2° dans le paragraphe 3, alinéa 2, les mots "directeur des unités spéciales" sont remplacés par les mots "Service de protection des témoins".

Art. 69

Dans l'article 13*6bis* du même Code, inséré par la loi du 20 juillet 1990 et modifié par les lois des 12 mars 1998, 14 janvier 1999 et 31 mai 2005, l'alinéa 1er est remplacé par ce qui suit:

"Le procureur du Roi fait rapport au procureur général de toutes les affaires sur lesquelles la chambre du conseil n'aurait point statué dans l'année à compter du premier réquisitoire.".

Art. 70

L'article 13*6ter* du même Code, inséré par la loi du 31 mai 2005, est abrogé.

Art. 71

L'article 145 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 17 mars 2013, est complété par un alinéa rédigé comme suit:

"La citation reste valable en cas de remise de l'affaire à une date fixe ou de mise en continuation à une date fixe."

Art. 72

Artikel 149 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 12 februari 2003, wordt opgeheven.

Art. 73

Artikel 150 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 31 mei 2000 en de wet van 12 februari 2003, wordt opgeheven.

Art. 74

Artikel 151 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 9 maart 1908 en de wet van 12 februari 2003, wordt opgeheven.

Art. 75

Artikel 152 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 12 februari 2003, wordt vervangen als volgt:

"Art. 152. § 1. De partijen die wensen te concluderen en nog geen besluiten hebben neergelegd vragen op de inleidingszitting om conclusietermijnen te bepalen.

De rechter legt in dat geval deze termijnen vast en bepaalt de rechtsdag, na de partijen te hebben gehoord. De beschikking wordt vermeld in het proces-verbaal van de zitting.

De besluiten die niet vóór het verstrijken van de vastgestelde termijnen zijn neergelegd en meegedeeld aan het openbaar ministerie, indien deze betrekking hebben op de strafvordering, en in voorkomend geval, aan alle andere betrokken partijen, worden ambtshalve uit de debatten geweerd.

§ 2. Voorafgaand aan de rechtsdag bepaald in § 1, tweede lid, kunnen, in afwijking van § 1, derde lid, besluiten worden neergelegd, mits akkoord van de betrokken partijen of bij ontdekking van een nieuw en ter zake dienend stuk of feit dat nieuwe besluiten rechtvaardigt. De rechter kan ten gevolge hiervan nieuwe conclusietermijnen vastleggen en een nieuwe rechtsdag bepalen. In dat geval is § 1, derde lid, van toepassing.

§ 3. *Tegen de beschikkingen van de rechter die beoogd zijn in de paragrafen 1 en 2 staat geen rechtsmiddel open.*".

Art. 76

In Boek II, Titel I, Hoofdstuk I, van hetzelfde Wetboek, wordt een § II ingevoegd, luidende "Verloop van de procedure voor de politierechtbanken", waartoe de artikelen 145 tot 171 zullen behoren.

Art. 72

L'article 149 du même Code, modifié par la loi du 12 février 2003, est abrogé.

Art.73

L'article 150 du même Code, modifié par la loi du 31 mai 2000 et la loi du 12 février 2003, est abrogé.

Art. 74

L'article 151 du même Code, modifié par la loi du 9 mars 1908 et la loi du 12 février 2003, est abrogé.

Art. 75

L'article 152 du même Code, modifié par la loi du 12 février 2003, est remplacé par ce qui suit:

"Art. 152. § 1er. Les parties qui souhaitent conclure et n'ont pas encore déposé de conclusions demandent à l'audience d'introduction de fixer des délais pour conclure.

En pareil cas, le juge fixe ces délais et la date de l'audience, après avoir entendu les parties. Cette décision est actée dans le procès-verbal d'audience.

Les conclusions qui n'ont pas été déposées et communiquées au ministère public, si elles ont trait à l'action publique, et le cas échéant, à toutes les autres parties concernées avant l'expiration des délais fixés, sont écartées d'office des débats.

§ 2. Préalablement à l'audience visée au § 1er, alinéa 2, des conclusions peuvent être déposées, par dérogation au § 1er, alinéa 3, moyennant l'accord des parties concernées ou en cas de découverte d'une pièce ou d'un fait nouveau et pertinent justifiant de nouvelles conclusions. Le juge peut, en conséquence, fixer de nouveaux délais pour conclure et une nouvelle audience. Dans ce cas, le § 1er, alinéa 3, est d'application.

§ 3. Les décisions du juge visées aux paragraphes 1er et 2 *ne sont susceptible d'aucun recours.*".

Art. 76

Dans le Livre II, Titre Ier, Chapitre Ier, du même Code, il est inséré un § II, intitulé "Du déroulement de la procédure devant les tribunaux de police", sous lequel figureront les articles 145 à 171.

Art. 77

In Boek II, Titel I, Hoofdstuk I, van hetzelfde Wetboek, wordt § II, gewijzigd bij de wet van 28 juni 1984 en waarvan de inhoud is opgeheven bij de wet van 28 juni 1984 en bij het koninklijk besluit nr. 59 van 10 januari 1935, opgeheven.

Art. 78

Artikel 171 van hetzelfde Wetboek, opgeheven bij het koninklijk besluit nr. 59 van 10 januari 1935, wordt hersteld als volgt:

"Art. 171. Tegen de verstekvonnissen kan in verzet worden gekomen in dezelfde vormen, onder dezelfde voorwaarden, volgens dezelfde modaliteiten en binnen dezelfde termijnen als tegen de verstekvonnissen van de correctionele rechtbanken.

De bepalingen van de artikelen 185 tot 187 gelden ook voor de politierechtbank.".

Art. 79

In Boek II, Eerste Titel, Hoofdstuk II, van hetzelfde Wetboek, wordt een § I ingevoegd, luidende "Bevoegdheid van de correctionele rechtbanken", waartoe artikel 179 zal behoren.

Art. 80

In Boek II, Titel I, Hoofdstuk II, van hetzelfde Wetboek, wordt een § II ingevoegd, luidende "Verloop van de procedure voor de correctionele rechtbanken", waartoe de artikelen 181 tot 198 zullen behoren.

Art. 81

Artikel 182 van hetzelfde wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 17 maart 2013, wordt aangevuld met een lid, luidende:

"De dagvaarding blijft geldig in geval van verdaging van de zaak tot een bepaalde datum of in geval van voortzetting op een bepaalde datum. "

Art. 82

Artikel 187 van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 30 december 2009, wordt vervangen als volgt:

"Art. 187. § 1. De bij verstek veroordeelde kan tegen het vonnis in verzet komen binnen een termijn van vijftien dagen na de dag waarop het aan hem is betekend.

Is de betekening van het vonnis niet aan hem in persoon gedaan, dan kan hij die bij verstek veroordeeld is, wat de

Art. 77

Dans le Livre II, Titre Ier, Chapitre Ier, du même Code, le § 2, modifié par la loi du 28 juin 1984 et dont le contenu a été abrogé par la loi du 28 juin 1984 et par l'arrêté royal n°59 du 10 janvier 1935, est abrogé.

Art. 78

L'article 171 du même Code, abrogé par l'arrêté royal n°59 du 10 janvier 1935, est rétabli dans la rédaction suivante:

"Art. 171. Les jugements par défaut pourront être attaqués par la voie de l'opposition dans les mêmes formes, conditions, modalités et délais que les jugements par défaut rendus par les tribunaux correctionnels.

Les dispositions des articles 185 à 187 sont communes au tribunal de police.".

Art. 79

Dans le Livre II, Titre premier, Chapitre II, du même Code, il est inséré un § I, intitulé "De la compétence des tribunaux correctionnels", sous lequel figurera l'article 179.

Art. 80

Dans le Livre II, Titre Ier, Chapitre II, du même Code, il est inséré un § II, intitulé "Du déroulement de la procédure devant les tribunaux correctionnels", sous lequel figureront les articles 181 à 198.

Art. 81

L'article 182 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 17 mars 2013, est complété par un alinéa rédigé comme suit:

"La citation reste valable en cas de remise de l'affaire à une date fixe ou de mise en continuation à une date fixe."

Art. 82

L'article 187 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 30 décembre 2009, est remplacé par ce qui suit:

"Art. 187. § 1er. La personne condamnée par défaut pourra faire opposition au jugement dans les quinze jours qui suivent celui de la signification de ce dernier.

Lorsque la signification du jugement n'a pas été faite à sa personne, le condamné par défaut pourra faire opposition,

veroordelingen tot straf betreft, in verzet komen binnen een termijn van vijftien dagen na de dag waarop hij van de betekening kennis heeft gekregen.

Indien hij hiervan kennis heeft gekregen door de betekening van een Europees aanhoudingsbevel of een uitleveringsverzoek of indien de lopende termijn van vijftien dagen nog niet verstreken was op het ogenblik van zijn aanhouding in het buitenland, kan hij in verzet komen binnen een termijn van vijftien dagen na de dag waarop hij werd overgeleverd of in het buitenland terug in vrijheid werd gesteld.

Indien het niet blijkt dat hij kennis heeft gekregen van de betekening, kan hij die bij verstek veroordeeld is in verzet komen totdat de termijnen van verjaring van de straf verstreken zijn. Wat de burgerrechtelijke veroordelingen betreft, kan hij in verzet komen tot de tenuitvoerlegging van het vonnis.

De burgerlijke partij en de burgerrechtelijk aansprakelijke partij kunnen alleen in verzet komen overeenkomstig de bepaling van het eerste lid.

§ 2. Het verzet wordt betekend aan het openbaar ministerie, aan de andere vervolgende partij of aan de andere partijen in de zaak.

Indien het verzet niet is betekend binnen een termijn van vijftien dagen na de betekening van het vonnis, kunnen de veroordelingen ten uitvoer gelegd worden; ingeval hoger beroep is ingesteld door de vervolgende partijen of door een van hen, kan de behandeling in hoger beroep voortgang vinden.

§ 3. Het verzet brengt van rechtswege dagvaarding mee tegen de eerstkomende terechtzitting na het verstrijken van een termijn van vijftien dagen, of van drie dagen indien de eiser in verzet zich in hechtenis bevindt.

§ 4. Ten gevolge van het verzet wordt de veroordeling voor niet bestaande gehouden, behoudens in de gevallen bedoeld in § § 5, 6 en 7.

§ 5. Het verzet wordt inzonderheid onontvankelijk verklaard:

1° behoudens overmacht, indien het niet overeenkomstig de wettelijke vormen en termijnen is betekend;

2° indien het bestreden vonnis niet bij verstek is gewezen;

3° indien de eiser in verzet vooraf een ontvankelijk hoger beroep heeft ingesteld tegen dezelfde beslissing.

§ 6. Het verzet wordt als ongedaan beschouwd:

1° indien de eiser in verzet, wanneer hij persoonlijk of in de persoon van een advocaat verschijnt, geen gewag maakt van overmacht of van een geldige reden ter rechtvaardiging van zijn verstek bij de bestreden rechtspleging, waarbij het erkennen van de aangevoerde overmacht of reden overgelaten wordt aan het soevereine oordeel van de rechter;

quant aux condamnations pénales, dans les quinze jours qui suivent celui où il aura connu la signification.

S'il en a eu connaissance par la signification d'un mandat d'arrêt européen ou d'une demande d'extradition ou que le délai en cours de quinze jours n'a pas encore expiré au moment de son arrestation à l'étranger, il pourra faire opposition dans les quinze jours qui suivent celui de sa remise ou de sa remise en liberté à l'étranger.

S'il n'est pas établi qu'il a eu connaissance de la signification, le condamné par défaut pourra faire opposition jusqu'à l'expiration des délais de prescription de la peine. Il pourra faire opposition, quant aux condamnations civiles, jusqu'à l'exécution du jugement.

La partie civile et la partie civilement responsable ne pourront faire opposition que dans les conditions énoncées à l'alinéa 1er.

§ 2. L'opposition sera signifiée au ministère public, à la partie poursuivante ou aux autres parties en cause.

Si l'opposition n'a pas été signifiée dans les quinze jours qui suivent la signification du jugement, il pourra être procédé à l'exécution des condamnations et, en cas d'appel des parties poursuivantes ou de l'une d'elles, il pourra être procédé au jugement sur l'appel.

§ 3. L'opposition emportera de droit citation à la première audience après l'expiration d'un délai de quinze jours ou, si l'opposant est détenu, de trois jours.

§ 4. La condamnation sera mise à néant par suite de l'opposition sauf dans les cas visés aux § § 5, 6 et 7.

§ 5. L'opposition sera déclarée irrecevable notamment:

1° sauf cas de force majeure, si elle n'a pas été signifiée dans les formes et délais légaux;

2° si le jugement attaqué n'a pas été rendu par défaut;

3° si l'opposant a interjeté préalablement un appel recevable contre la même décision.

§ 6. L'opposition sera déclarée non avenue:

1° si l'opposant, lorsqu'il comparait en personne ou par avocat, ne fait pas état d'un cas de force majeure ou d'un motif valable justifiant son défaut lors de la procédure attaquée, la reconnaissance de la force majeure ou du motif invoqués restant soumise à l'appréciation souveraine du juge;

2° indien de eiser in verzet nogmaals verstek laat gaan bij zijn verzet, en dat in alle gevallen, ongeacht de redenen voor de opeenvolgende verstekken.

De rechtbank kan, indien daartoe grond bestaat, een voorschot verlenen, en die beslissing is uitvoerbaar niettegenstaande hoger beroep.

§ 7. De partij die verzet heeft gedaan kan ervan afstand doen of dat beperken volgens de nadere regelen inzake afstand of beperking in hoger beroep, verduidelijkt in artikel 206.

§ 8. De partij in verzet die zich een tweede keer laat vonnissen bij verstek, mag geen nieuw verzet meer aantekenen.

§ 9. Tegen de beslissing die op verzet is gewezen staat hoger beroep open of, indien zij gewezen is in hoger beroep, cassatieberoep.

Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt, houdt in dat de grond van zaak aanhangig wordt gemaakt bij de rechter in hoger beroep, ook al is er geen hoger beroep ingesteld tegen het bij verstek gewezen vonnis.

§ 10. De door het verzet veroorzaakte kosten en uitgaven, met inbegrip van de kosten van uitgifte en van de betekening van het vonnis, blijven evenwel ten laste van de eiser in verzet, indien het verstek aan hem te wijten is.” .

Art. 83

Artikel 188 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 27 februari 1956 en de wet van 12 februari 2003, wordt opgeheven.

Art. 84

In het artikel 189 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd door de wet van 8 april 2002 worden de woorden “De bepalingen van de artikelen 157, 158, 158*bis*, 158*ter*, 158*quater*, 159, 160 en 161 gelden ook voor de correctionele rechtbanken” vervangen door de woorden “De bepalingen van de artikelen 152, 157, 158, 158*bis*, 158*ter*, 158*quater*, 159, 160 en 161 gelden ook voor de correctionele rechtbanken”.

Art. 85

In artikel 197*bis* van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het vierde lid van paragraaf 1, worden de woorden “, door toedoen van de voorzitter van het bevoegde aankoopcomité” vervangen door het woord “kosteloos”.

2° In het tweede lid van paragraaf 4,

a) wordt de bepaling onder 3° vervangen als volgt:

2° si l’opposant fait à nouveau défaut sur son opposition, et ce dans tous les cas, quels que soient les motifs des défauts successifs.

Le tribunal pourra, s’il y échet, accorder une provision, et cette disposition sera exécutoire nonobstant l’appel.

§ 7. La partie qui a formé une opposition peut s’en désister ou la limiter selon les modalités du désistement ou limitation d’appel précisées à l’article 206.

§ 8. La partie opposante qui se laisse juger une seconde fois par défaut n’est plus admise à formuler une nouvelle opposition.

§ 9 La décision qui interviendra sur l’opposition pourra être attaquée par la voie de l’appel, ou, si elle a été rendue en degré d’appel, par la voie d’un pourvoi en cassation.

L’appel dirigé contre la décision déclarant l’opposition non avenue saisit le juge d’appel du fond de l’affaire même si aucun appel n’a été formé contre le jugement rendu par défaut.

§ 10. Les frais et dépens causés par l’opposition, y compris le coût de l’expédition et de la signification de la décision par défaut, seront laissés à charge de l’opposant, si le défaut lui est imputable.”.

Art. 83

L’article 188 du même Code, modifié par la loi du 27 février 1956 et la loi du 12 février 2003, est abrogé.

Art. 84

Dans l’article 189 du même Code, inséré par la loi du 8 avril 2002, les mots “Les dispositions des articles 157, 158, 158*bis* , 158*ter*, 158*quater*, 159, 160 et 161 sont communes aux tribunaux correctionnels” sont remplacés par les mots “Les dispositions des articles 152, 157, 158, 158*bis*, 158*ter*, 158*quater*, 159, 160 et 161 sont communes aux tribunaux correctionnels”.

Art. 85

A l’article 197*bis* du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le quatrième alinéa du paragraphe 1er, les mots “, par l’intermédiaire du président du comité d’acquisition compétent,” sont remplacés par les mots “sans frais”.

2° dans le deuxième alinéa du paragraphe 4,

a) le 3° est remplacé par ce qui suit:

"3° de directeur-generaal van de algemene directie gerechtelijke politie of de door hem aangewezen vertegenwoordiger;";

b) worden in de bepaling onder 6° de woorden "de coördinatie van" opgeheven;

c) wordt toegevoegd:

"9° een vertegenwoordiger van de Federale overheidsdienst Justitie;

10° een vertegenwoordiger aangewezen door de Raad van Arbeidsauditeurs.".

Art. 86

In Boek II, Eerste Titel, Hoofdstuk II, van hetzelfde Wetboek wordt een § III ingevoegd, luidende "Hoger beroep van correctionele vonnissen", waartoe de artikelen 199 tot 216 dan behoren.

Art. 87

In het artikel 203 van het Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in § 1 worden de woorden "vijftien dagen" telkenmale vervangen door "twintig dagen";

2° § 1 wordt aangevuld met een lid, luidende:

"Het openbaar ministerie beschikt over een bijkomende termijn van tien dagen om hoger beroep in te stellen, nadat de beklaagde of de burgerrechtelijk aansprakelijke partij hoger beroep heeft ingesteld.";

3° in § 2 worden de woorden "vijf dagen" vervangen door de woorden "tien dagen".

Art. 88

Het artikel 204 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen als volgt:

"Art. 204. Op straffe van verval van het hoger beroep bepaalt het verzoekschrift nauwkeurig de grieven die tegen het vonnis worden ingebracht en wordt het verzoekschrift binnen dezelfde termijn op dezelfde griffie ingediend. Het wordt ondertekend door de eiser in beroep of zijn advocaat, of door een ander bijzonder gevolmachtigde. In dit laatste geval wordt de volmacht bij het verzoekschrift gevoegd.

Dit verzoekschrift kan ook rechtstreeks worden ingediend op de griffie van de rechtbank of het hof waarvoor het hoger beroep wordt gebracht.

Daartoe kan een formulier, waarvan het model wordt bepaald door de Koning, worden gebruikt".

"3° le directeur général de la direction générale de la police judiciaire ou son représentant;";

b) au 6° , les mots "la coordination de" sont abrogés;

c) il est ajouté:

"9° un représentant du Service Public Fédéral Justice;

10° d'un représentant désigné par le Conseil des auditeurs de travail.".

Art. 86

Dans le Livre II, Titre premier, Chapitre II, du même Code, il est inséré un § III intitulé "De l'appel des jugements correctionnels", sous lequel figureront les articles 199 à 216.

Art. 87

A l'article 203 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le § 1er, les mots "quinze jours" sont chaque fois remplacés par les mots "vingt jours";

2° le paragraphe 1er est complété par un alinéa rédigé comme suit:

"Le ministère public dispose d'un délai supplémentaire de dix jours pour interje*ter* appel, après que le prévenu ou la partie civilement responsable a interjeté appel.";

3° dans le § 2, les mots "cinq jours" sont remplacés par les mots "dix jours".

Art. 88

L'article 204 du même Code est remplacé par ce qui suit:

"Art. 204. À peine de déchéance de l'appel, la requête indique précisément les griefs élevés contre le jugement et est remise, dans le même délai, au même greffe. Elle sera signée par l'appelant, son avocat ou tout autre fondé de pouvoir spécial. Dans ce dernier cas, le pouvoir sera annexé à la requête.

Cette requête pourra aussi être remise directement au greffe du tribunal ou de la cour où l'appel sera porté.

Un formulaire dont le modèle est déterminé par le Roi peut être utilisé à cette fin.".

Art. 89

In artikel 205 van hetzelfde wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “vijfentwintig dagen” worden vervangen door de woorden “dertig dagen”;

2° de zin “Het exploot bevat dagvaarding binnen zestig dagen te rekenen van hetzelfde tijdstip of binnen vijfenveertig dagen te rekenen van de uitspraak van het vonnis in het kader van de procedure van onmiddellijke verschijning bedoeld in artikel 216*quinquies*.” wordt vervangen als volgt:

“Het exploot bevat dagvaarding. In het kader van de procedure van onmiddellijke verschijning bedoeld in artikel 216*quinquies* gebeurt deze dagvaarding binnen vijfenvijftig dagen te rekenen van de uitspraak van het vonnis.”.

Art. 90

Het artikel 206 van hetzelfde Wetboek, opgeheven door de wet van 10 juli 1967, wordt hersteld als volgt:

“Art. 206. De partijen in het geding kunnen afstand doen van het ingesteld hoger beroep of het ingesteld hoger beroep beperken, met een verklaring, ingediend op de griffie van de rechtbank of het hof die van het hoger beroep kennis moet nemen.

De verklaring kan in voorkomend geval ook worden gedaan op de griffie van de gevangenis of van de gemeenschapscentra voor minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd.

Van de verklaring wordt proces-verbaal opgemaakt in het daartoe bestemd register.

Bij de in het tweede lid voorziene gevallen geven de bestuurders van de inrichtingen van die verklaring onmiddellijk bericht aan het openbaar ministerie bij de rechtbank of het hof die van het hoger beroep kennis moet nemen en stelt hem, binnen vierentwintig uren, een uitgifte van het proces-verbaal in handen. Bericht en uitgifte worden bij het dossier gevoegd.

Van de afstand of beperking door het openbaar ministerie gedaan, wordt de beklaagde, en in voorkomend geval de burgerlijke partij, of hun advocaat, binnen de vierentwintig uren op de hoogte gesteld.

De partijen in het geding kunnen ook op de zitting afstand doen van het ingesteld hoger beroep of het ingesteld hoger beroep beperken.

De afstand of beperking van het ingesteld hoger beroep kan worden ingetrokken totdat er akte van is verleend door het hof of de rechtbank die van het hoger beroep kennis moet nemen.

Ingeval van hoger beroep met betrekking tot de burgerlijke rechtsvordering, kan de partij tegen wie het hoger beroep gericht is, evenwel beslissen de afstand niet te aanvaarden indien incidenteel beroep is ingesteld.”.

Art. 89

A l’article 205 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° les mots “vingt-cinq jours” sont remplacés par les mots “trente jours”;

2° la phrase “L’exploit contiendra assignation dans les soixante jours à compter de la même époque ou dans les quarante-cinq jours à compter du prononcé du jugement dans le cadre de la procédure de comparution immédiate prévue à l’article 216*quinquies*.” est remplacée par ce qui suit:

“L’exploit contiendra l’assignation. Dans le cadre de la procédure de comparution immédiate visée à l’article 216*quinquies*, cette assignation se fera dans les cinquante-cinq jours à compter du prononcé du jugement.”.

Art. 90

L’article 206 du même Code, abrogé par la loi du lundi 10 juillet 1967, est rétabli dans la rédaction suivante:

“Art. 206. Les parties à la cause peuvent se désister de l’appel ou limiter celui-ci, par une déclaration, déposée au greffe du tribunal ou de la cour qui doit connaître de l’appel.

La déclaration peut également, le cas échéant, être faite au greffe de la prison ou des centres communautaires pour mineurs ayant commis un fait qualifié d’infraction.

Il est dressé procès-verbal de la déclaration dans le registre destiné à cet effet.

Dans les cas prévus à l’alinéa 2, les directeurs des établissements avisent sans délai de cette déclaration le ministère public près le tribunal ou la cour qui doit connaître de l’appel et lui remettent, dans les vingt-quatre heures, une expédition du procès-verbal. Avis et expédition sont versés au dossier.

Le prévenu, et le cas échéant la partie civile, ou leur avocat, est informé du désistement ou de la limitation du ministère public dans les vingt-quatre heures.

Les parties à la ca99999999use peuvent également, à l’audience, se désister de l’appel ou limiter celui-ci.

Le désistement ou la limitation de l’appel peut être retiré jusqu’à ce que la cour ou le tribunal qui doit connaître de l’appel en donne acte.

En cas d’appel portant sur l’action civile, la partie contre laquelle est dirigé l’appel peut toutefois décider de refuser le désistement s’il a été interjeté appel incident.”.

Art. 91

Artikel 208 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 27 februari 1956, de wet van 15 juni 1981 en de wet van 12 februari 2003, wordt vervangen als volgt:

"Art. 208. Tegen de arresten, in hoger beroep bij verstek gewezen, kan in verzet worden gekomen in dezelfde vormen, onder dezelfde voorwaarden, volgens dezelfde modaliteiten en binnen dezelfde termijnen als tegen de verstekvonnissen van de correctionele rechtbanken.

De bepalingen van de artikelen 185 tot 187 gelden ook voor het hof van beroep.".

Art. 92

In hetzelfde Wetboek wordt artikel 209*bis* ingevoegd door de wet van 28 maart 2000 aangevuld met een lid, luidende: "De bepalingen van artikel 152 gelden ook voor de hoven van beroep".

Art. 93

Artikel 216 van het Wetboek van Strafvordering wordt vernummerd tot 215*bis*.

Art. 94

In Boek II, Eerste Titel van hetzelfde Wetboek, wordt een Hoofdstuk II*bis* ingevoegd, dat artikel 216 omvat, luidend als volgt:

"Hoofdstuk II*bis*. - Voorafgaande erkenning van schuld"

Art. 95

In Hoofdstuk I*bis* van de Eerste Titel van Boek II van hetzelfde Wetboek wordt een artikel 216 ingevoegd, luidende:

"Art. 216. § 1. Voor feiten die niet van die aard schijnen te zijn dat ze gestraft moeten worden met een hoofdstraf van meer dan vijf jaar correctionele gevangenisstraf, kan de procureur des Konings, indien de verdachte of beklaagde de schuld van de hem tenlastegelegde feiten erkent, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van de verdachte of beklaagde of zijn advocaat, de toepassing voorstellen van de in dit artikel omschreven procedure van voorafgaande erkenning van schuld.

In dat geval kan hij lagere straffen voorstellen dan hij meende te moeten vorderen, of een straf met geheel of gedeeltelijk uitstel of probatie-uitstel, of een opschorting in de voorwaarden voorzien in de wet.

Deze procedure is niet toepasselijk voor de feiten:

1° die strafbaar zouden zijn met opsluiting van twintig jaar tot dertig jaar of meer als ze niet in wanbedrijven werden omgezet;

Art. 91

L'article 208 du même Code, modifié par la loi du 27 février 1956, la loi du 15 juin 1981 et la loi du 12 février 2003, est remplacé par ce qui suit:

"Art. 208. Les arrêts rendus par défaut sur l'appel pourront être attaqués par la voie de l'opposition dans les mêmes formes, conditions, modalités et délais que les jugements par défaut rendus par les tribunaux correctionnels.

Les dispositions des articles 185 à 187 sont communes à la cour d'appel.".

Art. 92

Dans le même Code, l'article 209*bis* inséré par la loi du 28 mars 2000 est complété par un alinéa rédigé comme suit: "Les dispositions de l'article 152 sont communes aux cours d'appel".

Art. 93

L'article 216 du Code d'Instruction criminelle est renuméroté article 215*bis*.

Art. 94

Il est inséré dans le Livre II, Titre premier, du même Code un Chapitre II*bis*, comprenant l'article 216, rédigé comme suit:

"Chapitre II*bis*. - Reconnaissance préalable de culpabilité"

Art. 95

Il est inséré au Chapitre I*bis* du Titre premier du Livre II du même Code un article 216, rédigé comme suit:

"Art. 216. § 1er. Pour les faits qui ne paraissent pas être de nature à devoir être punis d'un emprisonnement correctionnel principal de plus de cinq ans, le procureur du Roi peut, soit d'office, soit à la demande du suspect ou prévenu ou de son avocat, proposer l'application de la procédure de reconnaissance préalable de culpabilité définie au présent article si le suspect ou prévenu reconnaît être coupable des faits qui lui sont imputés.

Dans ce cas, il peut proposer des peines inférieures à celles qu'il estimait devoir requérir, ou assorties d'un sursis simple ou probatoire, total ou partiel ou une suspension du prononcé dans le respect des conditions légales.

Cette procédure n'est pas applicable aux faits:

1° qui seraient punissables, s'ils n'étaient transmués en délits, de la réclusion de vingt à trente ans ou plus;

2° die bedoeld zijn in de artikelen 375 tot 377 van het Strafwetboek;

3° die bedoeld zijn in de artikelen 379 tot 387 van het Strafwetboek, indien deze zijn gepleegd op of met behulp van minderjarigen;

4° die bedoeld zijn in de artikelen 393 tot 397 van het Strafwetboek.

§ 2. Wanneer de onderzoeksrechter met een onderzoek is gelast, kan de procureur des Konings slechts de toepassing van de in huidig artikel omschreven procedure voorstellen na de beschikking of het arrest van verwijzing naar de correctionele rechtbank of de politierechtbank.

§ 3. De verklaringen waarmee de verdachte of beklaagde de schuld aan de hem tenlastegelegde feiten erkent, moeten worden afgelegd in het bijzijn van een advocaat naar keuze of een hem toegewezen advocaat.

Indien de verdachte of beklaagde over onvoldoende inkomsten beschikt, zijn de artikelen 508/13 tot 508/18 van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de toekenning van de gedeeltelijke of volledige kosteloosheid van de juridische tweedelijnsbijstand onverminderd van toepassing

De advocaat neemt kennis van het dossier en de aan de verdachte of beklaagde tenlastegelegde feiten en licht hem in over zijn rechten, de gevolgen van het erkennen van de schuld in de voorliggende procedure en het verdere verloop ervan. De verdachte of beklaagde kan ten allen tijde een vertrouwelijk overleg hebben met zijn advocaat buiten de aanwezigheid van de procureur des Konings.

Na het aanhoren van de door de procureur des Konings voorgestelde straffen, kan de verdachte of beklaagde een bedenktijd vragen van maximaal 10 dagen alvorens aan de procureur des Konings mee te delen of hij al dan niet de schuld aan de tenlastegelegde feiten erkent en de weerhouden wettelijke kwalificaties en de voorgestelde straffen aanvaardt.

In voorkomend geval, worden de verklaringen waarmee de verdachte of beklaagde de schuld aan de hem tenlastegelegde feiten erkent en de straffen die de procureur des Konings voorstelt aanvaardt, vastgelegd in een proces-verbaal waarin de feiten en hun kwalificatie precies worden omschreven en dat zowel door de verdachte of beklaagde en zijn advocaat, als door de procureur des Konings wordt ondertekend.

Deze overeenkomst bepaalt met name de kosten die dienen te worden gedekt en de goederen of vermogensvoordelen die moeten worden afgegeven en verbeurdverklaard.

Als de zaak nog niet is vastgesteld voor een rechter ten gronde bepaalt de overeenkomst de plaats, dag en uur van de zitting van de rechtbank waarop de verdachte of beklaagde dient te verschijnen, binnen een termijn die niet kor*ter* mag zijn dan tien dagen en niet langer dan twee maanden. Aan de verdachte of beklaagde wordt onmiddellijk een kopie van de overeenkomst overhandigd. Deze kennisgeving geldt als dagvaarding.

2° visés aux articles 375 à 377 du Code pénal;

3° visés aux articles 379 à 387 du Code pénal s'ils sont commis sur des mineurs ou à l'aide de mineurs;

4° visés aux articles 393 à 397 du Code pénal.

§ 2. Lorsque le juge d'instruction est déjà chargé d'instruire, le procureur du Roi peut uniquement proposer l'application de la procédure définie au présent article après l'ordonnance ou l'arrêt de renvoi devant le tribunal correctionnel ou le tribunal de police.

§ 3. Les déclarations par lesquelles le suspect ou prévenu reconnaît être coupable des faits qui lui sont imputés doivent être faites en présence d'un avocat de son choix ou qui lui est désigné.

Si le suspect ou prévenu dispose de ressources insuffisantes, les articles 508/13 à 508/18 du Code judiciaire relatifs au bénéfice de la gratuité complète ou partielle de l'aide juridique de deuxième ligne sont intégralement applicables.

L'avocat prend connaissance du dossier et des faits imputés au suspect ou prévenu et informe celui-ci de ses droits, des conséquences de la reconnaissance de culpabilité dans la procédure en cours et dans le déroulement ultérieur de celle-ci. Le suspect ou prévenu peut à tout moment se concer*ter* confidentiellement avec son avocat hors la présence du procureur du Roi.

Après avoir entendu les peines proposées par le procureur du Roi, le suspect ou prévenu peut demander un délai de réflexion de dix jours au plus avant de faire savoir au procureur du Roi s'il s'il reconnaît ou non être coupable des faits qui lui sont imputés et accepte ou non les qualifications légales retenues et les peines proposées.

Le cas échéant, les déclarations par lesquelles le suspect ou prévenu reconnaît être coupable des faits qui lui sont imputés et accepte les peines proposées par le procureur du Roi sont actées dans un procès-verbal qui décrit avec précision les faits et leur qualification et qui est signé tant par le suspect ou prévenu et son avocat que par le procureur du Roi.

Cette convention détermine notamment les frais à couvrir et les objets ou avantages patrimoniaux à remettre et à confisquer.

Si l'affaire n'est pas encore fixée devant un juge du fond, la convention fixe les lieu, jour et heure de l'audience du tribunal devant lequel le suspect ou prévenu doit comparaître, dans un délai qui ne peut être inférieur à dix jours et supérieur à deux mois. Une copie de la convention est remise au suspect ou prévenu sur-le-champ. Cette notification vaut citation.

Zolang er geen ondertekende overeenkomst is, kunnen de stukken opgesteld in het kader van § § 1 tot 3 niet aan het dossier worden gevoegd, noch ingezien.

In voorkomend geval bezorgt de procureur des Konings de gekende slachtoffers een kopie van de overeenkomst. Het slachtoffer en zijn advocaat krijgen inzage in het strafdossier.

§ 4. De rechtbank hoort de beklaagde en zijn advocaat over de afgesloten overeenkomst en de erkende feiten.

In voorkomend geval, hoort de rechtbank ook het slachtoffer en zijn advocaat over de feiten en de vergoeding van de schade.

De rechtbank verifieert of voldaan is aan alle voorwaarden van § § 1 tot 3, of de overeenkomst op een vrije en weloverwogen manier is gesloten en met de werkelijkheid van de feiten en met hun correcte juridische kwalificatie overeenstemt en of de door de procureur des Konings voorgestelde straffen proportioneel zijn aan de ernst van de feiten, de persoonlijkheid van de beklaagde en de bereidheid tot vergoeding van de eventuele schade.

Indien ze oordeelt dat dit het geval is, bekrachtigt ze de afgesloten overeenkomst en spreekt hij de voorgestelde straffen uit bij erkenning van schuld door de beklaagde . Op strafgebied staat geen hoger beroep open.

Zoniet wijst ze het verzoek tot bekrachtiging van de afgesloten overeenkomst bij gemotiveerde beslissing af. In dit geval wordt het dossier terug ter beschikking gesteld van de procureur des Konings , die de zaak opnieuw aanhangig maakt bij de rechtbank. De zaak wordt dan toegewezen aan een andere kamer, waarin geen rechter kan zetelen die deel uitmaakte van de kamer die het verzoek tot bekrachtiging van de overeenkomst heeft afgewezen.

De door de beklaagde en de procureur des Konings ondertekende overeenkomst en de documenten die werden opgemaakt en mededelingen die werden gedaan tijdens het overleg in het kader van de procedure alsook alle andere gerelateerde procedurestukken, worden dan uit het dossier verwijderd en neergelegd ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg.

§ 5. Zolang de bekrachtigingsbeslissing niet in kracht van gewijsde is gegaan, kunnen de hierboven bedoelde stukken niet ten laste van de verdachte of beklaagde worden aangewend in een andere strafrechtelijke procedure noch in een burgerrechtelijke, administratieve, arbitrale of enige andere procedure voor het oplossen van conflicten en zijn ze niet toelaatbaar als bewijs, zelfs niet als buitengerechtelijke bekentenis.

§ 6. De rechtbank doet uitspraak over het verzoek tot bekrachtiging, hetzij tijdens de zitting, hetzij binnen een maand na de eerste zitting, behalve indien een uitstel van het onderzoek van de zaak tot een latere zitting zich opdringt om de burgerlijke partij de mogelijkheid te bieden haar schade nader te bepalen of de beklaagde in staat te stellen de elementen te verschaffen in verband met diens wil om die schade te herstellen.

Tant qu'il n'est pas signé de convention, les pièces rédigées dans le cadre des paragraphes 1er à 3 ne peuvent être ni versées au dossier, ni consultées.

Le procureur du Roi communique le cas échéant aux victimes connues une copie de la convention. La victime et son avocat ont le droit d'accéder au dossier.

§ 4. Le tribunal entend le prévenu et son avocat sur l'accord conclu.

Le cas échéant, le tribunal entend également la victime et son avocat sur les faits et sur la réparation du dommage.

Le tribunal vérifie s'il est satisfait à l'ensemble des conditions des § § 1 à 3, si l'accord a été conclu de manière libre et éclairée et correspond à la réalité des faits et de leur qualification juridique et si les peines proposées par le procureur du Roi sont proportionnelles à la gravité des faits, à la personnalité du prévenu et à sa volonté de réparer le dommage éventuel.

S'il estime que c'est le cas, il homologue l'accord conclu et prononce les peines proposées lors de la reconnaissance de culpabilité par le prévenu. Les dispositions pénales du jugement ne sont susceptibles d'aucun recours.

Dans le cas contraire, il rejette la requête en homologation de l'accord conclu par décision motivée. Le dossier est alors remis à la disposition du procureur du Roi, qui saisit à nouveau le tribunal. L'affaire est alors attribuée à une autre chambre dans laquelle aucun juge ayant fait partie de la chambre qui a rejeté la requête en homologation de l'accord ne peut siéger.

La convention signée par le prévenu et par le procureur du Roi, les documents rédigés et communications faites pendant la concertation dans le cadre de la procédure, ainsi que toutes les autres pièces de la procédure y afférentes, sont alors écartés du dossier et déposés au greffe du tribunal de première instance.

§ 5. Aussi longtemps que la décision d'homologation n'est pas coulée en force de chose jugée, les pièces visées ci-dessus ne peuvent être utilisées à charge du suspect ou prévenu dans une autre procédure pénale ni dans une procédure civile, administrative ou arbitrale ou dans toute autre procédure visant à résoudre des conflits et ne sont pas admissibles comme preuve, même comme aveu extrajudiciaire.

§ 6. Le tribunal statue sur la requête en homologation soit séance tenante, soit dans le mois de la première audience, sauf si une remise de l'examen de l'affaire à une audience ultérieure s'impose pour permettre à la partie civile de préciser son dommage ou au prévenu de fournir des éléments relatifs à sa volonté de réparer celui-ci.

§ 7. Het bij de eerste en tweede paragraaf bepaalde recht behoort ook, ten aanzien van dezelfde feiten, aan de arbeidsauditeur, de federale procureur en de procureur-generaal in hoger beroep en, ten aanzien van de personen bedoeld in de artikelen 479 en 483 van het Wetboek van Strafvordering, aan de procureur-generaal bij het hof van beroep.

Art. 96

In artikel 216*bis*, § 2, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, worden de woorden "voor zover er nog geen vonnis of arrest is uitgesproken dat kracht van gewijsde heeft verkregen" vervangen door de woorden "voor zover er nog geen eindvonnis of eindarrest is gewezen in strafzaken".

Art. 97

In artikel 235*bis*, § 6, van hetzelfde Wetboek, dat gedeeltelijk vernietigd is bij arrest nr. 86/2002 van het Grondwettelijk Hof, worden de woorden ", na het verstrijken van de termijn voor cassatieberoep", opgeheven.

Art. 98

Artikel 235*ter*, § 6, van hetzelfde Wetboek dat vernietigd is bij arrest nr. 105/2007 van het Grondwettelijk Hof, en hersteld door de wet van 16 januari 2009, wordt opgeheven.

Art. 99

In artikel 326 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009, wordt het vierde lid opgeheven.

Art. 100

In artikel 327 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt vervangen als volgt:

"Nadat de vragen gesteld zijn, begeven de gezworenen zich met het hof naar de beraadslagingskamer";

2° het tweede lid wordt vervangen als volgt:

"Het aldus samengestelde college, voorgezeten door de voorzitter van het hof, beraadslaagt over de schuldvraag.";

3° in het derde lid worden de woorden "leest het hoofd van de jury" vervangen door de woorden "leest de voorzitter aan dit college".

§ 7. La faculté prévue aux paragraphes 1er et 2 appartient aussi, pour les mêmes faits, à l'auditeur du travail, au procureur fédéral et au procureur général en degré d'appel et, pour les personnes visées par les articles 479 et 483 du Code d'instruction criminelle, au procureur général près la cour d'appel.

Art. 96

Dans l'article 216*bis*, § 2, alinéa 1er du même Code, les mots "pour autant qu'aucun jugement ou arrêt ne soit intervenu qui a acquis force de chose jugée" sont remplacés par les mots "pour autant qu'aucun jugement ou arrêt définitif n'ait été rendu au pénal."

Art. 97

Dans l'article 235*bis*, § 6, du même Code, partiellement annulé par l'arrêt n° 86/2002 de la Cour constitutionnelle, les mots ", après l'expiration du délai de cassation" sont abrogés.

Art. 98

L'article 235*ter*, § 6, du même Code, annulé par l'arrêt n° 105/2007 de la Cour constitutionnelle et rétabli par la loi du 16 janvier 2009, est abrogé.

Art. 99

À l'article 326 du même Code, remplacé par la loi du 21 décembre 2009, le quatrième alinéa est abrogé.

Art. 100

À l'article 327 du même Code, remplacé par la loi du 21 décembre 2009, sont apportées les modifications suivantes:

1° l'alinéa 1er est remplacé par ce qui suit:

"Les questions étant posées, les jurés se rendent avec la cour dans la chambre des délibérations";

2° l'alinéa 2 est remplacé par ce qui suit:

"Le collège ainsi constitué, présidé par le président de la cour, délibère sur la culpabilité.";

3° à l'alinéa 3, les mots "le ou la chef des jurés leur fait" sont remplacés par les mots "le président fait à ce collège".

Art. 101

In artikel 328 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in het eerste lid wordt het woord “gezworenen” vervangen door de woorden “leden van het college”;

2°. in het tweede lid, wordt de tweede zin, beginnend met de woorden “Deze zal er niet binnentreden” en eindigend met de woorden “de griffier” geschrapt;

3° in het derde lid worden de woorden “is gehouden aan de bevelhebber van de betrokken politiedienst schriftelijk het bijzondere bevel te geven” vervangen door de woorden “geeft het bepaalde bevel schriftelijk aan de bevelhebber van de betrokken politiedienst”

4° in het vierde lid worden de woorden “de jury” vervangen door de woorden “het college”.

Art. 102

In artikel 329 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009, worden de woorden “De gezworenen beraadslagen” vervangen door de woorden “Het college beraadslaagt”.

Art. 103

In artikel 329*bis*, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 21 december 2009, worden in de Nederlandstalige versie de woorden “door de jury” opgeheven.

Art. 104

In artikel 329*ter* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 21 december 2009, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden “het hoofd van de jury” vervangen door de woorden “de voorzitter”;

2° in het derde lid worden de woorden “aan het hoofd van de jury” vervangen door de woorden “aan de voorzitter”.

Art. 105

Artikel 329*quinquies* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 21 december 2009, wordt vervangen als volgt:

“De tafel dienende tot de werkzaamheden van het college wordt zodanig geschikt dat niemand kan zien waarmee een ander lid van het college bezig is. “.

Art. 101

À l’article 328 du même Code, remplacé par la loi du 21 décembre 2009, sont apportées les modifications suivantes:

1° à l’alinéa 1er, le mot “jurés” est remplacé par les mots “membres du collège”;

2° à l’alinéa 2, la deuxième phrase commençant par les mots “Celui-ci ne doit y pénétrer” et finissant par les mots “du greffier” est abrogée;

3° à l’alinéa 3, les mots “est tenu de donner” sont remplacés par le mot “donne”.

4° à l’alinéa 4, le mot “jury” est remplacé par le mot “collège”.

Art. 102

À l’article 329 du même Code, remplacé par la loi du 21 décembre 2009, les mots “Les jurés délibèrent” sont remplacés par les mots “Le collège délibère”.

Art. 103

Dans le texte néerlandais de l’article 329*bis*, alinéa 1er du même Code, inséré par la loi du 21 décembre 2009, les mots “door de jury” sont abrogés.

Art. 104

À l’article 329*ter* du même Code, inséré par la loi du 21 décembre 2009, sont apportées les modifications suivantes:

1° au premier alinéa, les mots “le ou la chef des jurés” sont remplacés par les mots “le président”;

2° au troisième alinéa, les mots “au ou à la chef des jurés,”sont remplacés par les mots “au président”.

Art. 105

L’article *329quinquies* du même Code, inséré par la loi du 21 décembre 2009, est remplacé par ce qui suit:

“La table servant aux activités du collège sera disposée de telle sorte que personne ne puisse voir ce que fait un autre membre du collège.”.

Art. 106

In artikel 329*sexies*, tweede lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 21 december 2009, worden de woorden “de jury” vervangen door de woorden “het college”.

Art. 107

In artikel 330 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009, worden de woorden “het hoofd van de jury de stemmen op in tegenwoordigheid van de gezworenen” vervangen door de woorden “de voorzitter de stemmen op in tegenwoordigheid van het college”.

Art. 108

Artikel 332 van hetzelfde wetboek wordt opgeheven.

Art. 109

Artikel 333 van hetzelfde wetboek wordt opgeheven.

Art. 110

In artikel 334 van hetzelfde wetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt opgeheven;

2° het tweede lid wordt vervangen als volgt:

“Zonder dat het moet antwoorden op alle neergelegde conclusies, formuleert het college de voornaamste redenen van de beslissing van de jury.”;

3° tussen het tweede lid, dat het eerste lid wordt, en het derde lid, wordt het volgende lid ingevoegd:

“De vragenlijst met de beslissing van het college wordt bij de formulering van de redenen gevoegd.”.

Art. 111

In artikel 337 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. het tweede lid wordt vervangen als volgt:

“De voorzitter doet de beschuldigde binnenkomen en leest in zijn aanwezigheid het arrest voor. Het arrest bevat de beslissing van het college, en maakt melding van de motivering.”;

2°. in het laatste lid, worden de woorden “en toepassing van artikel 336” geschrapt.

Art. 106

À l’article 329*sexies*, alinéa 2, du même Code, inséré par la loi du 21 décembre 2009, le mot “jury” est remplacé par le mot “collège”.

Art. 107

À l’article 330 du même Code, remplacé par la loi du 21 décembre 2009, les mots “le ou la chef du jury le dépouille ne présence des jurés” sont remplacés par les mots“le président le dépouille en présence du collège”.

Art. 108

L’article 332 du même Code est abrogé.

Art. 109

L’article 333 du même Code est abrogé.

Art. 110

À l’article 334 du même Code, remplacé par la loi du 21 décembre 2009, sont apportées les modifications suivantes:

1° l’alinéa 1er est abrogé;

2° le deuxième alinéa est remplacé par ce qui suit:

“Sans devoir répondre à l’ensemble des conclusions déposées, le collège formule les raisons de la décision du jury.”;

3° entre le deuxième alinéa, devenant le premier, et le troisième alinéa, est inséré l’alinéa suivant:

“Le questionnaire portant la décision du collège est joint à la formulation des motifs.”.

Art. 111

À l’article 337 du même Code, remplacé par la loi du 21 décembre 2009, sont apportées les modifications suivantes:

1° l’alinéa 2 est remplacé par ce qui suit:

“Le président fait introduire l’accusé et donne lecture de l’arrêt en sa présence. L’arrêt contient la décision du collège et fait mention de la motivation.”;

2° dans le dernier alinéa, les mots “et d’application de l’article 336” sont abrogés.

Art. 112

Artikel 356, tweede lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 21 december 2009, wordt aangevuld met de woorden “met uitzondering van § 6”.

Art. 113

In artikel 420 van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 14 februari 2014, wordt het tweede lid vervangen als volgt:

“Er kan niettemin onmiddellijk cassatieberoep worden aangetekend tegen de beslissingen:

1° inzake bevoegdheid;

2° die inzake de burgerlijke rechtsvordering uitspraak doen over het beginsel van aansprakelijkheid;

3° die overeenkomstig artikel 524*bis*, § 1, uitspraak doen over de strafvordering en een bijzonder onderzoek naar vermogensvoordelen bevelen.”.

Art. 114

Artikel 442*bis* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd door de wet van 1 april 2007, wordt aangevuld met de volgende twee leden:

“Hetzelfde geldt in geval van een beslissing of arrest waarbij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens akte neemt van de minnelijke schikking tussen de partijen en waarin de Belgische regering deze schending erkent, overeenkomstig artikel 39 van het Europees Verdrag, of waarbij het akte neemt van de unilaterale verklaring van erkenning van de schending, overeenkomstig artikel 37, § 1, van het Europees Verdrag, en dientengevolge beslist de zaak van de rol te schrappen.

Het verzoek tot heropening is niet ontvankelijk wanneer de regering het bewijs levert dat de veroordeelde akkoord is gegaan met een minnelijke schadeloosstelling, dat het akkoord werd uitgevoerd en dat de vaststelling van schending geen ernstige twijfel kan doen rijzen over de uitkomst van de bestreden rechtspleging.”.

Art. 115

Artikel 545 van hetzelfde Wetboek, vervangen door de wet van 12 maart 1998, wordt vervangen als volgt:

“Art. 545. Na inzage van het verzoekschrift en van de bewijsstukken doet de kamer van het Hof van Cassatie die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken, onmiddellijk einduitspraak indien het verzoek kennelijk onontvankelijk is of wanneer de in het verzoekschrift en de bewijsstukken overgelegde gegevens daartoe volstaan.

Art. 112

Dans l’article 356 du même Code, inséré par la loi du 21 décembre 2009, l’alinéa 2 est complété par les mots “, à l’exception du § 6”.

Art. 113

Dans l’article 420 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 14 février 2014, l’alinéa 2 est remplacé par ce qui suit:

“Toutefois, il peut être formé un pourvoi en cassation immédiat contre les décisions:

1° rendues sur la compétence;

2° relatives à l’action civile qui statuent sur le principe d’une responsabilité;

3° qui, conformément à l’article 524*bis*, § 1er, statuent sur l’action publique et ordonnent une enquête particulière sur les avantages patrimoniaux.”.

Art. 114

L’article 442*bis* du même Code, inséré par la loi du 1er avril 2007, est complété par deux alinéas rédigés comme suit:

“Il en est de même en cas de décision ou d’arrêt par lequel la Cour européenne des droits de l’homme prend acte du règlement amiable auquel sont parvenues les parties et aux termes duquel le Gouvernement belge reconnaît pareille violation, conformément à l’article 39 de la Convention européenne, ou par lequel elle prend acte de la déclaration unilatérale de reconnaissance de ladite violation, conformément à l’article 37, § 1er, de la Convention européenne, et décide, par voie de conséquence, de rayer l’affaire du rôle.

La demande en réouverture est irrecevable lorsque le gouvernement rapporte la preuve que le condamné a marqué son accord sur une réparation amiable, que cet accord a été exécuté et que le constat de violation n’est pas de nature à créer un doute sérieux quant au résultat de la procédure attaquée.”.

Art. 115

L’article 545 du même Code, remplacé par la loi du 12 mars 1998, est remplacé par ce qui suit:

“Art. 545. Sur le vu de la requête et des pièces justificatives, la chambre de la Cour de cassation qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle ou de police, statue immédiatement et définitivement lorsque la requête est manifestement irrecevable ou lorsque les éléments reproduits dans la requête et les pièces justificatives suffisent.

Indien daarenboven een geldboete wegens kennelijk onontvankelijk verzoek verantwoord kan zijn, wordt, bij dezelfde beslissing, een rechtsdag bepaald op een nabije datum, waarop alleen dit punt zal worden behandeld. De griffier roept de partijen bij gerechtsbrief op om tegen die datum hun opmerkingen schriftelijk mee te delen.

De geldboete bedraagt 125 euro tot 2 500 euro. De Koning mag het minimum- en maximumbedrag om de vijf jaar aanpassen aan de kosten van het levensonderhoud. De geldboete wordt geïnd door de Administratie der Registratie en Domeinen met aanwending van alle middelen van recht.

Wanneer niet voldaan is aan de in het eerste lid bedoelde voorwaarden voor een onmiddellijke einduitspraak, beveelt het Hof van Cassatie ten spoedigste en uiterlijk binnen acht dagen:

1° a) dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan de rechter in de politierechtbank tegen wie onttrekking wordt gevorderd, teneinde binnen de door het Hof bepaalde termijn een verklaring op de uitgifte van het arrest te stellen;

b) dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan de eerste voorzitter of de voorzitter, naargelang van het gerecht waartegen onttrekking wordt gevorderd, teneinde binnen de door het hof bepaalde termijn, een verklaring op de uitgifte van het arrest te stellen in overleg met de leden van het gerecht die met naam worden vermeld en deze verklaring mede ondertekenen;

2° dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan de niet-verzoekende partijen en dat hun de termijn wordt meegedeeld voor de neerlegging van hun conclusies ter griffie en de dag van verschijning voor het Hof; deze dag van verschijning vindt plaats uiterlijk binnen twee maanden na het indienen van het verzoekschrift; het Hof is daartoe evenwel niet gehouden wanneer het, onder opgave van redenen, deze mededeling en de kennisgeving van de dag van verschijning nadelig acht voor het onderzoek;

3° dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan het openbaar ministerie bij het gerecht waartegen de verwijzing wordt gevorderd en dat de termijn wordt meegedeeld voor de neerlegging van een advies, indien het Hof van Cassatie dit nodig acht;

4° dat een van de raadsheren die in het arrest wordt aangewezen, op een bepaalde dag verslag uitbrengt.

Behoudens de bij 2° bepaalde uitzondering, worden de conclusies en, in voorkomend geval, het advies van het openbaar ministerie ten laatste op de dag van de neerlegging ter griffie meegedeeld aan de partijen.”.

Art. 116

In artikel 548 van hetzelfde Wetboek, vervangen door de wet van 12 maart 1998, wordt het woord “alsook” vervangen

Si, en outre, une amende pour requête manifestement irrecevable peut se justifier, ce point seul sera traité à une audience fixée par la même décision à une date rapprochée. Le greffier convoque les parties par pli judiciaire afin qu’elles fassent connaître leurs observations par écrit pour cette date.

L’amende est de 125 euros à 2 500 euros. Tous les cinq ans, le Roi peut adapter les montants minimums et maximums au coût de la vie. Le recouvrement de l’amende est poursuivi par toutes voies de droit à la diligence de l’Administration de l’enregistrement et des domaines.

Lorsque les conditions requises au premier alinéa pour une décision immédiate et définitive ne sont pas remplies, la Cour de cassation ordonne dans le plus bref délai et au plus tard dans les huit jours:

1° a) la communication de l’arrêt, de la requête et des pièces y annexées au juge au tribunal de police dont le dessaisissement est demandé, pour qu’il fasse, dans le délai fixé par la Cour, une déclaration sur l’expédition de l’arrêt;

b) la communication de l’arrêt, de la requête et des pièces y annexées au premier président ou au président, selon la juridiction dont le dessaisissement est demandé, pour qu’il fasse, dans le délai fixé par la Cour, une déclaration sur l’expédition de l’arrêt, et ce, en concertation avec les membres de la juridiction nommément désignés, qui contresigneront ladite déclaration;

2° la communication de l’arrêt, de la requête et des pièces y annexées aux parties non requérantes ainsi que la communication du délai dont celles-ci disposent pour le dépôt de leurs conclusions au greffe et du jour de comparution devant la Cour; cette comparution a lieu au plus tard dans les deux mois du dépôt de la requête; toutefois, la Cour de cassation n’ordonnera pas la communication lorsque, par les motifs qu’elle énonce, elle juge la communication et la notification de la date de comparution néfastes pour l’instruction;

3° la communication de l’arrêt, de la requête et des pièces y annexées au ministère public près la juridiction contre laquelle la demande en renvoi est formée ainsi que la communication du délai dans lequel doit être déposé son avis, si la Cour de cassation le juge nécessaire;

4° le rapport, à jour indiqué, par l’un des conseillers nommé par l’arrêt.

Sans préjudice de l’exception prévue au point 2°, les conclusions et, le cas échéant, l’avis du ministère public sont communiqués aux parties au plus tard le jour du dépôt au greffe.”.

Art. 116

Dans l’article 548 du même Code, remplacé par la loi du 12 mars 1998, les mots “, sauf si, par les motifs qu’elle

door de woorden “en, behoudens wanneer het Hof in zijn arrest, onder opgave van redenen deze toezending nadelig acht voor het onderzoek,”.

Art. 117

In artikel 590 van hetzelfde wetboek, gewijzigd bij de wet van 5 mei 2014, wordt het eerste lid aangevuld als volgt:

“19° beslissingen tot vaststelling van het verval van de strafvordering met toepassing van artikel 216*bis*, § 2.”.

Art. 118

Artikel 594, 3°, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 31 juli 2009, wordt aangevuld met de woorden “of tot vaststelling van het verval van de strafvordering met toepassing van artikel 216*bis*, § 2”.

HOOFDSTUK 3

Bepalingen tot wijziging van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

Art. 119

In artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 14 januari 2013, wordt het derde lid vervangen als volgt:

“De rechtstreekse dagvaarding of oproeping door het openbaar ministerie en de verwijzing door de raadkamer of de kamer van inbeschuldigingstelling wegens verzachtende omstandigheden is enkel niet mogelijk voor de misdaden bedoeld in artikel 21, 1° of 2°, eerste streepje, van de Voorafgaande Titel van het Wetboek die de dood hebben veroorzaakt:

1° van een van de personen bedoeld in artikel 410*bis*, lid 1, van het Strafwetboek in de uitoefening van zijn of haar bediening, of

2° van een persoon van minder dan achttien jaar, als één van de personen die het ouderlijk gezag over de persoon van dit kind op het moment van het overlijden uitoefenden en die niet uit hoofde van deze misdaad in verdenking is gesteld, zich vooraf tegen deze correctionalisering verzet.”.

Art. 120

In artikel 3 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wetten van 1 februari 1977, 31 juli 1994 en 8 juni 2008, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het tweede lid wordt opgeheven;

2° in het derde lid 3, dat het tweede lid wordt, worden de woorden “en daarvoor in aanmerking komt op grond van artikel 2, derde lid” opgeheven.

énonce dans son arrêt, la Cour juge cet envoi néfaste pour l’instruction” sont insérés entre les mots “au requérant et” et les mots “aux parties”.

Art. 117

Dans l’article 590 du même Code, modifié par la loi du 5 mai 2014, l’alinéa 1er est complété comme suit:

“19° des décisions constatant l’extinction de l’action publique en application de l’article 216*bis*, § 2.”.

Art. 118

L’article 594, 3° du même Code, modifié par la loi du 31 juillet 2009 est complété par les mots “ou constatant l’extinction de l’action publique en application de l’article 216*bis*, § 2”.

CHAPITRE 3

Dispositions modifiant la loi du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

Art. 119

A l’article 2 de la loi du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes, modifié en dernier lieu par la loi du 14 janvier 2013, l’alinéa 3 est remplacé par ce qui suit:

“La citation directe ou la convocation par le ministère public, ainsi que le renvoi par la chambre du conseil ou la chambre des mises en accusation en raison de circonstances atténuantes, ne sont pas possibles pour les seuls crimes visés à l’article 21, 1° ou 2°, premier tiret, du Titre préliminaire du Code de procédure pénale ayant causé la mort

1° d’une des personnes visées à l’article 410*bis*, alinéa 1er du Code pénal dans l’exercice de ses fonctions, ou

2° d’une personne âgée de moins de dix-huit ans, si une des personne exerçant l’autorité parentale à son égard au moment du décès, si elle n’est elle-même inculpée du chef du crime, s’oppose au préalable à cette correctionnalisation.”.

Art. 120

A l’article 3 de la même loi, modifié par les lois du 1er février 1977, du 31 juillet 1994 et du 8 juin 2008, les modifications suivantes sont apportées:

1° l’alinéa 2 est abrogé;

2° dans l’alinéa 3, qui devient l’alinéa 2, les mots “et peut l’être en vertu de l’article 2, alinéa 3” sont abrogés.

Art. 121

In artikel 5 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wetten van 31 juli 1994 en 8 juni 2008, wordt het tweede lid opgeheven.

HOOFDSTUK 4

Bepaling tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 236 van 20 januari 1936 tot vereenvoudiging van sommige vormen van de strafvordering ten opzichte van de gedetineerden

Art. 122

In artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 236 van 20 januari 1936 tot vereenvoudiging van sommige vormen van de strafvordering ten opzichte van de gedetineerden, gewijzigd door de wet van 19 december 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 28 december 2006, worden de woorden “en het vereischte bedrag niet in zijn bezit heeft om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken” opgeheven;

2° in het tweede lid wordt de zin “In dit proces-verbaal wordt melding gemaakt van het feit dat hij die verzet doet, niet in het bezit is van het vereischte bedrag om de kosten van de deurwaardersakte te dekken.” opgeheven.

HOOFDSTUK 5

Bepalingen tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 123

Artikel 40, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld met de volgende zin: “De betekening door het openbaar ministerie aan het openbaar ministerie wordt geacht te zijn verricht door het aanbrengen, door een griffier van een rechtbank of van een hof, in de akte van vermeldingen die een vaste dagtekening eraan toekennen. “.

Art. 124

In artikel 57, tweede lid van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wetten van 24 mei 1985 en 6 april 2010, worden de woorden “of in voorkomend geval aan de procureur des Konings” vervangen door de woorden “of bij de betekening door het openbaar ministerie aan het openbaar ministerie”.

Art. 121

Dans l’article 5 de la même loi, modifié par les lois du 31 juillet 1994 et du 8 juin 2008, l’alinéa 2 est abrogé.

CHAPITRE 4

Disposition modifiant l’arrêté royal n° 236 du 20 janvier 1936 simplifiant certaines formes de la procédure pénale à l’égard des détenus

Art. 122

A l’article 2 de l’arrêté royal n° 236 du 20 janvier 1936 simplifiant certaines formes de la procédure pénale à l’égard des détenus, modifié par la loi du 19 décembre 2014, sont apportées les modifications suivantes:

1° dans l’alinéa 1er, modifié par l’arrêté royal du 28 décembre 2006, les mots “et n’est pas détenteur de la somme nécessaire pour couvrir les frais de l’acte d’huissier” sont abrogés;

2° dans l’alinéa 2, la phrase “Mention est faite dans ce procès-verbal de la circonstance que l’opposant n’est pas détenteur de la somme nécessaire pour couvrir les frais de l’acte d’huissier.” est abrogée.

CHAPITRE 5

Dispositions modifiant le Code Judiciaire

Art. 123

Dans l’article 40, alinéa 2, du Code judiciaire, l’alinéa 2 est complété par la phrase suivante: “La signification par le ministère public au ministère public est réputée accomplie par l’apposition, sur l’acte, de mentions lui donnant date certaine par un greffier d’un tribunal ou d’une cour.”.

Art. 124

Dans l’article 57, alinéa 2, du même Code, modifié par les lois du 24 mai 1985 et du 6 avril 2010, les mots “ou, le cas échéant, au procureur du Roi” sont remplacés par les mots “ou de la signification par le ministère public au ministère public”.

HOOFDSTUK 6

Bepalingen tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Afdeling 1

Wijzigingsbepalingen

Art. 125

In artikel 20, § 6, laatste lid, van de wet van 20 juli 1990, gewijzigd door de wet van 12 december 2005, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “en cassatieberoep overeenkomstig artikel 31” worden opgeheven;

2° het lid wordt aangevuld met de volgende zin:

“Tegen de beslissing in hoger beroep kan geen cassatieberoep worden ingesteld”.

Art. 126

In artikel 22 van dezelfde wet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, gewijzigd door de wet van 27 december 2012, worden de woorden “of, vanaf de derde maand, om de twee maanden” ingevoegd tussen de woorden “van maand tot maand” en de woorden “over het handhaven van de voorlopige hechtenis””;

2° het tweede lid, ingevoegd door de wet van 31 mei 2005 en gewijzigd door de wetten van 11 februari 2010 en 27 december 2012, wordt vervangen als volgt:

“Vanaf de derde beslissing, levert de beschikking tot handhaving van de voorlopige hechtenis en de modaliteit van uitvoering hiervan een titel van vrijheidsbeneming voor twee maanden op”;

3° de twee laatste leden, ingevoegd door de wet van 31 mei 2005 en gewijzigd door de wet van 27 februari 2012, worden opgeheven.

Art. 127

Artikel 22*bis*, van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 31 mei 2005, wordt opgeheven.

Art. 128

In artikel 23 van dezelfde wet, worden in de inleidende zin, gewijzigd door de wet van 31 mei 2005, de woorden “artikelen 21, 22 en 22*bis*” vervangen door de woorden “artikelen 21 en 22”;

CHAPITRE 6

Dispositions modifiant la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Section 1re

Dispositions modificatives

Art. 125

À l’article 20, § 6, dernier alinéa, de la loi du 20 juillet 1990, modifié par la loi du 12 décembre 2005, les modifications suivantes sont apportées:

1° les mots “et le pourvoi en cassation est introduit conformément à l’article 31” sont abrogés;

2° l’alinéa est complété par la phrase suivante:

“La décision prononcée en appel n’est susceptible d’aucun pourvoi en cassation.”.

Art. 126

À l’article 22 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l’alinéa 1er, modifié par la loi du 27 décembre 2012, les mots “ou, à partir de la troisième décision, tous les deux mois” sont insérés entre les mots “de mois en mois” et les mots “, sur le maintien de la détention”;

2° l’alinéa 2, inséré par la loi du 31 mai 2005 et modifié par les lois des 11 février 2010 et 27 décembre 2012, est remplacé comme suit:

“A partir de la troisième de ces décisions, l’ordonnance de maintien en détention préventive et la modalité de l’exécution de celle-ci forme un titre de privation de liberté pour deux mois.”;

3° les deux derniers alinéas, insérés par la loi du 31 mai 2005 et modifiés par la loi du 27 février 2012, sont abrogés.

Art. 127

L’article 22*bis* de la même loi, inséré par la loi du 31 mai 2005, est abrogé.

Art. 128

À l’article 23 de la même loi, les mots “articles 21, 22 et 22*bis*” sont, dans la phrase introductive, modifiée par la loi du 31 mai 2005, remplacés par les mots “articles 21 et 22”;

Art. 129

Artikel 2*4bis* van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 27 december 2012 en gewijzigd door de wet van 25 april 2014, wordt aangevuld met een paragraaf 3, luidende:

"§ 3. Ingeval van handhaving van een hechtenis onder elektronisch toezicht overeenkomstig artikel 26, § 3, laatste lid, of § 5, laatste lid, worden de bevoegdheden bedoeld in de § § 1 en 2, uitsluitend op vordering van het openbaar ministerie, uitgeoefend door de in artikel 27, § 1, vermelde rechtsinstanties.

De rechtsvordering wordt neergelegd ter griffie van het gerecht dat uitspraak moet doen en ingeschreven in een daartoe bestemd register. Over de rechtsvordering wordt in raadkamer beslist binnen vijf dagen na de neerlegging ervan, het openbaar ministerie, de betrokkene en diens raadsman gehoord, waarbij aan deze laatste bericht wordt gegeven overeenkomstig artikel 21, § 2.

Indien er binnen de termijn van vijf dagen eventueel verlengd overeenkomstig artikel 32, geen uitspraak over de rechtsvordering is gedaan, blijft de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht worden uitgevoerd.

De beslissing wordt gemotiveerd met inachtneming van hetgeen voorgeschreven is in artikel 16, § 5, eerste en tweede lid van de wet.".

Art. 130

In artikel 26 van dezelfde wet, gewijzigd door de wetten van 11 juli 1994 en 4 augustus 1996, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° § 3, gewijzigd door de wetten van 11 juli 1994 en 4 april 1996, wordt aangevuld met een lid, luidende:

"Indien de verdachte in hechtenis onder elektronisch toezicht staat, kan de raadkamer bij gemotiveerde beslissing de hechtenis onder elektronisch toezicht handhaven.";

2° § 5 wordt aangevuld met een lid, luidende:

"In voorkomend geval is § 4 van toepassing."

Art. 131

Artikel 27 van dezelfde wet, wordt aangevuld met een paragraaf 4, luidende:

"§ 4. Indien het verzoekschrift tot voorlopige invrijheidsstelling is verworpen, kan een nieuw verzoekschrift slechts worden ingediend na een termijn van een maand na de verwerping ervan."

Art. 129

L'article 2*4bis* de la même loi, inséré par la loi du 27 décembre 2012 et modifié par la loi du 25 avril 2014, est complété par un paragraphe 3 rédigé comme suit:

"§ 3. En cas de maintien d'une détention sous surveillance électronique, conformément à l'article 26, § 3, dernier alinéa, ou § 5, dernier alinéa, les compétences visées aux § § 1 et 2 sont exercées, exclusivement sur réquisition du ministère public, par les juridictions visées à l'article 27, § 1er.

La requête est déposée au greffe de la juridiction qui doit statuer et inscrite au registre prévu à cet effet. Il est statué sur cette requête en chambre du conseil dans les cinq jours de son dépôt, le ministère public, l'intéressé et son conseil entendus, et il en est donné avis à ce dernier conformément à l'article 21, § 2.

Si aucune décision n'a été prise sur la requête dans ce délai de cinq jours, éventuellement prolongé conformément à l'article 32, la détention préventive continue d'être exécutée sous surveillance électronique.

La décision est motivée comme il est prévu à l'article 16, § 5, alinéas 1er et 2.".

Art. 130

Dans l'article 26 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° Le § 3, modifié par les lois des 11 juillet 1994 et 4 août 1996, est complété par un alinéa rédigé comme suit:

"Si l'inculpé se trouve en détention sous surveillance électronique, la chambre du conseil peut, par décision motivée, maintenir la détention préventive sous surveillance électronique.";

2° Le § 5 est complété par un alinéa rédigé comme suit:

"Le § 4 est applicable s'il y a lieu."

Art. 131

L'article 27 de la même loi est complété par le paragraphe 4 rédigé comme suit:

"§ 4. En cas de rejet de la requête de mise en liberté provisoire, une nouvelle requête ne peut être introduite qu'après l'expiration d'un délai d'un mois à compter du rejet.".

Art. 132

In artikel 28, § 2, van dezelfde wet, worden de woorden "§ 1, 1°" vervangen door de woorden "§ 1, 1° en 2°".

Art. 133

In artikel 29 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden "en het strafproces" worden ingevoegd tussen de woorden "het onderzoek" en "vereiste oproepingen";

2° de woorden "of indien hij is ingeschreven op een nieuw adres in het Rijksregister" worden ingevoegd tussen de woorden "een wijzigingsbericht doet geworden" en de woorden "worden de oproepingen en betekeningen geldig op die plaats gedaan."

Art. 134

In artikel 30 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in § 1, gewijzigd door de wetten van 11 juli 1994 en 31 mei 2005, wordt het woord ", 22*bis*" opgeheven;

2° in § 4, eerste lid, gewijzigd door de wet van 31 mei 2005, wordt het woord ", 22*bis*" opgeheven;

3° in § 4, eerste lid, gewijzigd door de wet van 31 mei 2005, worden de woorden "te rekenen van de beslissing, of voor drie maanden te rekenen van de beslissing, indien het hoger beroep wordt ingesteld tegen de bij artikelen 22, tweede lid, en 22*bis* bedoelde beschikking." vervangen door de woorden "indien zij betrekking heeft op de eerste of de tweede beschikking van de raadkamer, of voor twee maanden te rekenen van de beslissing indien zij betrekking heeft op een daaropvolgende beschikking";

4° in § 4, tweede lid, gewijzigd door de wet van 12 maart 1998, worden de woorden "een maand" vervangen door de woorden "twee maanden".

Art. 135

In artikel 31, § 2 van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 11 juli 1994, worden de woorden "Tegen deze beslissingen kan cassatieberoep" vervangen door de woorden: "Tegen deze beslissingen kan geen cassatieberoep worden ingesteld behoudens tegen de arresten gewezen door de kamer van inbeschuldiging op het beroep tegen de beslissingen bedoeld in artikel 21, § 1, tweede lid, waartegen cassatieberoep kan".

Art. 136

In artikel 33, § 2, van dezelfde wet, wordt het laatste lid aangevuld als volgt: "Ze zijn vatbaar voor cassatieberoep voor

Art. 132

Dans l'article 28, § 2, de la même loi, les mots "§ 1er, 1°" sont remplacés par les mots "§ 1er, 1° et 2°".

Art. 133

Dans l'article 29 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° les mots "et le procès pénal" sont insérés entre les mots "par l'instruction" et les mots "peuvent lui être faites ultérieurement";

2° les mots "ou qu'il est inscrit à une nouvelle adresse au registre national" sont insérés entre les mots "adressée au ministère public" et les mots ", les convocations et les significations ont lieu valablement".

Art. 134

À l'article 30 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le § 1er, modifié par les lois des 11 juillet 1994 et 31 mai 2005, le mot ", 22*bis*" est abrogé;

2° dans le § 4, alinéa 1er, modifié par la loi du 31 mai 2005, le mot ", 22*bis*" est abrogé;

3° dans le § 4, alinéa 1er, modifié par la loi du 31 mai 2005, les mots ", ou pour trois mois à partir de la décision, s'il est fait appel de l'ordonnance visée aux articles 22, alinéa 2, et 22*bis* "sont remplacés par les mots "si elle porte sur la première ou la deuxième ordonnance de la chambre du conseil ou pour deux mois à partir de la décision si elle porte sur une ordonnance subséquente"";

4° dans le § 4, alinéa 2, modifié par la loi du 12 mars 1998, les mots "un mois" sont remplacés par les mots "deux mois";

Art. 135

A l'article 31, § 2 de la même loi, modifié par la loi du 11 juillet 1994 les mots "Ces décisions" sont remplacés par les mots: "Ces décisions ne sont susceptibles d'aucun pourvoi en cassation, à l'exception des arrêts rendus par la chambre des mises en accusation sur l'appel formé contre les décisions visées à l'article 21, § 1er, alinéa 2, lesquels peuvent".

Art. 136

À l'article 33, § 2, de la même loi, le dernier alinéa est complété par la phrase suivante: "Elles sont susceptibles de

zover dit rechtsmiddel ook tegen de veroordelende beslissing wordt ingesteld.".

Afdeling 2

Overgangsbepaling

Art. 137

De beslissingen tot handhaving van de voorlopige hechtenis overeenkomstig artikel 22, eerste en tweede lid, en artikel 30, § 4, genomen voor de inwerkingtreding van deze wet, blijven gelden voor de duur waarvoor zij zijn uitgesproken.

De artikelen 22, twee laatste leden en 22*bis* blijven bij wijze van overgangsmaatregel van kracht voor de beslissingen tot handhaving van de voorlopige hechtenis genomen overeenkomstig artikel 22, tweede lid.

HOOFDSTUK 7

Bepaling tot wijziging van de wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Art. 138

Artikel 13 van de wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingbevel, wordt aangevuld met een paragraaf 4, luidende:

"§ 4. De beslissing van de procureur des Konings om het Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen volgens paragraaf 3, levert de titel van vrijheidsbeneming op tot de daadwerkelijke overlevering van de persoon aan de uitvaardigende Staat.

De procureur des Konings kan, onder de voorwaarden bedoeld in artikel 11, § § 4 en 5, de betrokken persoon evenwel onder oplegging van een of meer voorwaarden of tegen borgstelling in vrijheid laten tot de daadwerkelijke overlevering van de persoon aan de uitvaardigende Staat.".

HOOFDSTUK 8

Bepalingen betreffende de inwerkingtreding

Art. 139

De artikelen 72 tot 75, 78, 82 tot 84, 87 tot 89, 91 en 92 van deze titel treden in werking op 1 januari 2016.

pourvoi en cassation pour autant que le pourvoi soit également formé contre la décision de condamnation.".

Section 2

Disposition transitoire

Art. 137

Les décisions de maintien de la détention préventive conformément à l'article 22, alinéas 1er et 2, et à l'article 30, § 4, prises avant l'entrée en vigueur de la présente loi restent applicables pendant la durée pour laquelle elles ont été prononcées.

Les articles 22, deux derniers alinéas, et 22*bis* restent en vigueur à titre de mesure transitoire pour les décisions de maintien de la détention préventive prises conformément à l'article 22, alinéa 2.

CHAPITRE 7

Disposition modifiant la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

Art. 138

L'article 13 de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen est complété par un paragraphe 4, rédigé comme suit:

"§ 4. La décision du procureur du Roi d'exécuter le mandat d'arrêt européen conformément au paragraphe 3 constitue le titre de détention jusqu'à la remise effective de la personne à l'État d'émission.

Le procureur du Roi peut, dans les conditions prévues à l'article 11, § § 4 et 5, prévoir la mise en liberté sous conditions ou sous caution de la personne concernée et jusqu'à la remise effective de la personne à l'État d'émission.".

CHAPITRE 8

Dispositions relatives à l'entrée en vigueur

Art. 139

Les articles 72 à 75, 78, 82 à 84, 87 à 89, 91 et 92 du présent titre entrent en vigueur le 1er janvier 2016.

TITEL 4

Bepalingen tot wijziging van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Art. 140

In de Nederlandstalige versie van de artikelen 5 en 7 en 16 van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten wordt het woord “verontrusten” telkens vervangen door het woord “lastig vallen”.

Art. 141

In artikel 12 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 worden tussen de woorden “nageleefd,” en “kan” de woorden “of er ontstaat in hoofde van de veroordeelde een tegenaanwijzing die niet bestond op het moment van toekenning van de uitgaansvergunning,” ingevoegd;

2° in paragraaf 2 worden tussen de woorden “verlof” en “kan” worden de woorden “, of in geval er in hoofde van de veroordeelde een tegenaanwijzing ontstaat die niet bestond op het moment van toekenning van het penitentiair verlof,” ingevoegd.

3° het artikel 12 wordt aangevuld met de paragraaf 3, luidende:

“In het geval de veroordeelde niet meer aan de tijdsvoorwaarden voldoet voor een beslissing tot toekenning van een uitgaansvergunning verleend met een zekere periodiciteit of van een penitentiair verlof, herroept de minister of zijn gemachtigde de beslissing.”

Art. 142

Artikel 20 van dezelfde wet wordt vernummerd tot artikel 19/1.

Art. 143

In Titel IV van dezelfde wet wordt een Hoofdstuk I*Vbis* ingevoegd, luidende: “Hoofdstuk I*Vbis* – Bepaling die gemeen is aan de hoofdstukken I, II, III en IV”.

Art. 144

In Titel IV, Hoofdstuk I*Vbis*, ingevoegd bij artikel 143, wordt een artikel 20 ingevoegd, luidende:

TITRE 4

Dispositions modifiant la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d’exécution de la peine

Art. 140

Dans la version néerlandaise des articles 5, 7 et 16 de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d’exécution de la peine, le mot “verontrusten” est chaque fois remplacé par le mot “lastig vallen”.

Art. 141

À l’article 12 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, les mots “ou s’il apparaît dans le chef du condamné une contre-indication qui n’existait pas au moment de l’octroi de la permission de sortie,” sont insérés entre les mots “une certaine périodicité,” et les mots “le ministre”;

2° dans le paragraphe 2, les mots “ou s’il apparaît dans le chef du condamné une contre-indication qui n’existait pas au moment de l’octroi de la permission de sortie,” sont insérés entre les mots “un congé pénitentiaire,” et les mots “le ministre”.

3° l’article 12 est complété par le paragraphe 3 rédigé comme suit:

“Si le condamné ne satisfait plus aux conditions de temps pour une décision d’octroi d’une permission de sortie avec une certaine périodicité ou d’un congé pénitentiaire, le ministre ou son délégué révoque la décision.”

Art. 142

L’article 20 de la même loi est renuméroté article 19/1.

Art. 143

Dans le titre IV de la même loi, il est inséré un chapitre I*Vbis* rédigé comme suit: “Chapitre I*Vbis* – Disposition commune aux chapitres Ier, II, III et IV”

Art. 144

Dans le titre IV, chapitre I*Vbis*, inséré par l’article 143, il est inséré un article 20 rédigé comme suit:

"Art. 20. De uitgaansvergunning, het penitentiair verlof en de onderbreking van de strafuitvoering kunnen niet toegekend worden wanneer op grond van een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat de veroordeelde niet toegelaten of gemachtigd is tot een verblijf in het Rijk."

Art. 145

In artikel 20/1 van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 15 december 2012 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt het woord "twee" vervangen door het woord "zes";

2° artikel 20/1 wordt aangevuld met twee leden, luidende:

"Indien de veroordeelde binnen de twee jaar na de invrijheidstelling door de minister terug keert naar België zonder in orde te zijn met de wetgeving en de reglementering betreffende de toegang, het verblijf of de vestiging in het Rijk, kan de procureur des Konings bij de rechtbank binnen het rechtsgebied waarvan de veroordeelde zich bevindt, zijn voorlopige aanhouding bevelen. De procureur des Konings deelt onmiddellijk zijn beslissing mee aan de minister of zijn gemachtigde."

"De minister of zijn gemachtigde neemt binnen de zeven dagen volgend op de voorlopige aanhouding van de veroordeelde een beslissing tot uitvoering van het resterende gedeelte van de straffen. Deze beslissing wordt binnen vierentwintig uur schriftelijk meegedeeld aan de veroordeelde, de procureur des Konings en de directeur.".

Art. 146

In artikel 21, § 1, van dezelfde wet wordt het woord "twaalf" vervangen door het woord "zestien".

Art. 147

In Titel V, van dezelfde wet wordt een Hoofdstuk I*bis* ingevoegd, luidende: "Hoofdstuk I*bis* – Bepaling die gemeen is aan de hoofdstukken I en II".

Art. 148

In artikel 25, § 2, van dezelfde wet, gewijzigd door de wetten van 17 maart 2013 en 10 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° onder letter c) worden de woorden "vrijheidsstraf van dertig jaar of tot een levenslange vrijheidsstraf" vervangen door de woorden "correctionele gevangenisstraf van dertig jaar tot en met veertig jaar, tot een opsluiting van dertig jaar of meer of tot een levenslange opsluiting";

"Art. 20. La permission de sortie, le congé pénitentiaire et l'interruption de l'exécution de la peine ne peuvent pas être accordés s'il ressort d'un avis de l'Office des étrangers que le condamné n'est pas autorisé ou habilité à séjourner dans le royaume.".

Art. 145

À l'article 20/1 de la même loi, inséré par la loi du 15 décembre 2012, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l'alinéa 1er, le mot "deux" est remplacé par le mot "six";

2° l'article 20/1 est complété par deux alinéas rédigés comme suit:

"Si le condamné revient en Belgique dans les deux ans qui suivent sa libération par le ministre sans être en règle avec la législation et la réglementation relatives à l'accès, au séjour ou à l'établissement dans le royaume, le procureur du Roi près le tribunal dans le ressort duquel le condamné se trouve peut ordonner l'arrestation provisoire de celui-ci. Le procureur du Roi communique immédiatement sa décision au ministre ou à son délégué."

"Le ministre ou son délégué prend une décision d'exécution de la partie restante des peines dans les sept jours qui suivent l'arrestation provisoire du condamné. Cette décision est communiquée par écrit dans les vingt-quatre heures au condamné, au procureur du Roi et au directeur.".

Art. 146

Dans l'article 21, § 1er, de la même loi, le mot "douze" est remplacé par le mot "seize".

Art. 147

Dans le titre IV de la même loi, il est inséré un chapitre I*bis* rédigé comme suit: "Chapitre I*bis* – Disposition commune aux chapitres Ier et II".

Art. 148

Dans l'article 25, § 2, de la même loi, modifié par les lois du 17 mars 2013 et du 10 avril 2014, les modifications suivantes sont apportées:

1° à la lettre c), les mots "peine privative de liberté de trente ans ou à une peine privative de liberté à perpétuité" sont remplacés par les mots "peine correctionnelle de trente à quarante ans d'emprisonnement, une réclusion de trente ans ou plus ou une réclusion à perpétuité";

2° onder letter d), eerste zin, worden de woorden “vrijheidsstraf van dertig jaar of tot een levenslange vrijheidsstraf” vervangen door de woorden “correctionele gevangenisstraf van dertig jaar tot en met veertig jaar, tot een opsluiting van dertig jaar of meer of tot een levenslange opsluiting”;

3° onder letter d), laatste zin, worden de woorden “vrijheidsstraf van dertig jaar of een levenslange vrijheidsstraf” vervangen door de woorden “correctionele gevangenisstraf van dertig jaar tot en met veertig jaar, tot een opsluiting van dertig jaar of meer of tot een levenslange opsluiting”;

4° onder letter e) worden de woorden “vrijheidsstraf van dertig jaar of tot een levenslange vrijheidsstraf” vervangen door de woorden “correctionele gevangenisstraf van dertig jaar tot en met veertig jaar, tot een opsluiting van dertig jaar of meer of tot een levenslange opsluiting”.

Art. 149

In Titel V, Hoofdstuk I*bis*, ingevoegd bij artikel 147, wordt een artikel 25/2 ingevoegd, luidende:

“Art. 25/2. De beperkte detentie, het elektronisch toezicht en de voorwaardelijke invrijheidstelling kunnen niet toegekend worden wanneer op grond van een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat de veroordeelde niet toegelaten of gemachtigd is tot een verblijf in het Rijk.”

Art. 150

In Titel V, Hoofdstuk III van dezelfde wet wordt een artikel 25/3 ingevoegd, luidende:

“Art. 25/3. § 1. De voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied is een wijze van uitvoering van de vrijheidsstraf waardoor de veroordeelde, waarvan op grond van een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat hij niet toegelaten of gemachtigd is tot een verblijf in het Rijk, zijn straf ondergaat buiten de gevangenis in een ander land dan België, mits naleving van voorwaarden die hem gedurende een bepaalde proeftijd worden opgelegd.

§ 2. De voorlopige invrijheidstelling met het oog op overlevering wordt toegestaan aan de veroordeelde die op grond van een uitvoerbaar vonnis of een uitvoerbare titel overgebracht dient te worden naar een ander land”.

Art. 151

In artikel 26, § 2, van dezelfde wet, gewijzigd door de wetten van 17 maart 2013 en 10 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° onder letter c) worden de woorden “vrijheidsstraf van dertig jaar of tot een levenslange vrijheidsstraf” vervangen door de woorden “correctionele gevangenisstraf van dertig jaar tot en met veertig jaar, tot een opsluiting van dertig jaar of meer of tot een levenslange opsluiting”;

2° à la lettre d), première phrase, les mots “peine privative de liberté de trente ans ou à une peine privative de liberté à perpétuité” sont remplacés par les mots “peine correctionnelle de trente à quarante ans d’emprisonnement, une réclusion de trente ans ou plus ou une réclusion à perpétuité”;

3° à la lettre d), dernière phrase, les mots “peine privative de liberté de trente ans ou à une peine privative de liberté à perpétuité” sont remplacés par les mots “peine correctionnelle de trente à quarante ans d’emprisonnement, une réclusion de trente ans ou plus ou une réclusion à perpétuité”;

4° à la lettre e), les mots “peine privative de liberté de trente ans ou à une peine privative de liberté à perpétuité” sont remplacés par les mots “peine correctionnelle de trente à quarante ans d’emprisonnement, une réclusion de trente ans ou plus ou une réclusion à perpétuité”;

Art. 149

Dans le titre V, chapitre I*bis*, inséré par l’article 147, il est inséré un article 25/2 rédigé comme suit:

“Art. 25/2. La détention limitée, la surveillance électronique et la libération conditionnelle ne peuvent pas être accordés s’il ressort d’un avis de l’Office des étrangers que le condamné n’est pas autorisé ou habilité à séjourner dans le royaume.”.

Art. 150

Dans le titre V, chapitre III de la même loi, il est inséré un article 25/3 rédigé comme suit:

“Art. 25/3. § 1er. La mise en liberté provisoire en vue de l’éloignement du territoire est un mode d’exécution de la peine privative de liberté par lequel le condamné, pour qui il ressort d’un avis de l’Office des Étrangers qu’il n’est pas autorisé ou habilité à séjourner dans le royaume, subit sa peine en dehors de la prison dans un autre pays que la Belgique, moyennant le respect de conditions qui lui sont imposées pendant un délai d’épreuve déterminé.

§ 2. La mise en liberté provisoire en vue de l’éloignement du territoire est accordée au condamné qui, sur la base d’un jugement exécutoire ou d’un titre exécutoire, doit être transféré dans un autre pays.”.

Art. 151

Dans l’article 26, § 2, de la même loi, modifié par les lois du 17 mars 2013 et du 10 avril 2014, les modifications suivantes sont apportées:

1° à la lettre c), les mots “peine privative de liberté de trente ans ou à une peine privative de liberté à perpétuité” sont remplacés par les mots “peine correctionnelle de trente à quarante ans d’emprisonnement, une réclusion de trente ans ou plus ou une réclusion à perpétuité”;

2° onder letter d), eerste zin, worden de woorden “vrijheidsstraf van dertig jaar of tot een levenslange vrijheidsstraf” vervangen door de woorden “correctionele gevangenisstraf van dertig jaar tot en met veertig jaar, tot een opsluiting van dertig jaar of meer of tot een levenslange opsluiting”;

3° onder letter d), laatste zin, worden de woorden “vrijheidsstraf van dertig jaar of een levenslange vrijheidsstraf” vervangen door de woorden “correctionele gevangenisstraf van dertig jaar tot en met veertig jaar, tot een opsluiting van dertig jaar of meer of tot een levenslange opsluiting”;

4° onder letter e) worden de woorden “vrijheidsstraf van dertig jaar of tot een levenslange vrijheidsstraf” vervangen door de woorden “correctionele gevangenisstraf van dertig jaar tot en met veertig jaar, tot een opsluiting van dertig jaar of meer of tot een levenslange opsluiting”.

Art. 152

Artikel 37 van dezelfde wet wordt aangevuld met een lid, luidende:

“De beslissing tot uitstel wordt schriftelijk ter kennis gebracht van de directeur indien de veroordeelde gedetineerd is.”

Art. 153

Artikel 43 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Art. 43. § 1. Indien de veroordeelde penitentiair verlof vraagt bij zijn verzoek tot beperkte detentie of elektronisch toezicht, beslist de strafuitvoeringsrechter hierover op het ogenblik van de toekenning van de beperkte detentie of het elektronisch toezicht.

§ 2. Indien de veroordeelde na de toekenning van de beperkte detentie of elektronisch toezicht om penitentiair verlof verzoekt, wordt het schriftelijk verzoek ingediend op de griffie van de gevangenis.

De griffie van de gevangenis zendt het schriftelijk verzoek binnen vierentwintig uur over aan de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank en bezorgt een afschrift aan de directeur.

De directeur brengt een advies uit omtrent het voorgestelde verlofadres uiterlijk binnen zes weken na de ontvangst van het schriftelijk verzoek van de veroordeelde. De directeur kan de Dienst Justitiehuizen opdragen een beknopt voorlichtingsrapport op te stellen of een maatschappelijke enquête te houden in het door de veroordeelde voor het penitentiair verlof voorgestelde opvangmilieu.

Het advies van de directeur wordt overgezonden aan de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank en een afschrift er van wordt meegedeeld aan het openbaar ministerie en de veroordeelde.

2° à la lettre d), première phrase, les mots “peine privative de liberté de trente ans ou à une peine privative de liberté à perpétuité” sont remplacés par les mots “peine correctionnelle de trente à quarante ans d’emprisonnement, une réclusion de trente ans ou plus ou une réclusion à perpétuité”;

3° à la lettre d), dernière phrase, les mots “peine privative de liberté de trente ans ou à une peine privative de liberté à perpétuité” sont remplacés par les mots “peine correctionnelle de trente à quarante ans d’emprisonnement, une réclusion de trente ans ou plus ou une réclusion à perpétuité”;

4° à la lettre e), les mots “peine privative de liberté de trente ans ou à une peine privative de liberté à perpétuité” sont remplacés par les mots “peine correctionnelle de trente à quarante ans d’emprisonnement, une réclusion de trente ans ou plus ou une réclusion à perpétuité”.

Art. 152

L’article 37 de la même loi est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“La décision d’ajournement est portée par écrit à la connaissance du directeur si le condamné est en détention.”.

Art. 153

L’article 43 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

“Art. 43. § 1er. Si le condamné demande un congé pénitentiaire lors de sa demande de détention limitée ou de surveillance électronique, le juge de l’application des peines statue à ce sujet au moment de l’octroi de la détention limitée ou de la surveillance électronique.

§ 2. Si le condamné demande un congé pénitentiaire après l’octroi de la détention limitée ou de la surveillance électronique, la demande écrite est déposée au greffe de la prison.

Le greffe de la prison transmet la demande écrite au greffe du tribunal de l’application des peines dans les vingt-quatre heures et en remet une copie au directeur.

Le directeur rend un avis sur l’adresse de congé proposée au plus tard dans les six semaines de la réception de la demande écrite du condamné. Le directeur peut charger le service des Maisons de justice de rédiger un rapport d’information succinct ou de procéder à une enquête sociale dans le milieu d’accueil proposé par le condamné pour le congé pénitentiaire.

L’avis du directeur est adressé au greffe du tribunal de l’application des peines, et une copie en est communiquée au ministère public et au condamné.

Het openbaar ministerie stelt onverwijld een met redenen omkleed advies op, zendt dit over aan de strafuitvoeringsrechter en deelt het in afschrift mee aan de veroordeelde en de directeur.

De strafuitvoeringsrechter neemt een beslissing binnen zeven dagen na de ontvangst van het advies van de directeur.

Artikel 39 en 40 zijn van toepassing.

§ 3. De strafuitvoeringsrechter bepaalt de duur van het penitentiair verlof, dat niet minder dan driemaal zesendertig uur per trimester mag zijn. Het verlof is elk trimester van rechtswege hernieuwd.

§ 4. Artikel 46 is van toepassing.".

Art. 154

In het artikel 47 van dezelfde wet worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, gewijzigd door de wet van 14 december 2012, wordt de eerste zin aangevuld met de woorden "waaraan men niet tegemoet kan komen door het opleggen van bijzondere voorwaarden";

2° in paragraaf 2 wordt de eerste zin aangevuld met de woorden "waaraan men niet tegemoet kan komen door het opleggen van bijzondere voorwaarden";

3° in paragraaf 2 wordt de bepaling onder 1° opgeheven.

Art. 155

Artikel 52, § 1, tweede lid, van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 17 maart 2013, wordt vervangen als volgt:

"De dag, het uur en de plaats van de zitting worden bij ter post aangetekende brief ter kennis gebracht van de veroordeelde en het slachtoffer en schriftelijk ter kennis gebracht van de directeur.".

Art. 156

In artikel 55 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in de bepaling onder 2° worden de woorden "en voor de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied" ingevoegd tussen de woorden "beperkte detentie" en de woorden "een vast adres";

2° het artikel wordt aangevuld met de bepaling onder 4°, luidende:

"4° voor de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied, de verplichting om het grondgebied effectief te verlaten en het verbod om tijdens

Le ministère public rédige sans délai un avis motivé, le transmet au juge de l'application des peines et en communique une copie au condamné et au directeur.

Le juge de l'application des peines prend une décision dans les sept jours de la réception de l'avis du directeur.

Les articles 39 et 40 sont d'application.

§ 3. Le juge de l'application des peines fixe la durée du congé pénitentiaire, qui ne peut être inférieure à trois fois trente-six heures par trimestre. Le congé pénitentiaire est renouvelé de plein droit chaque trimestre.

§ 4. L'article 46 est d'application.".

Art. 154

À l'article 47 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, modifié par la loi du 14 décembre 2012, la première phrase est complétée par les mots "auxquelles la fixation de conditions particulières ne puisse répondre";

2° dans le paragraphe 2, la première phrase est complétée par les mots "auxquelles la fixation de conditions particulières ne puisse répondre";

3° dans le paragraphe 2, le 1° est abrogé;

Art. 155

L'article 52, § 1er, alinéa 2, de la même loi, modifié par la loi du 17 mars 2013, est remplacé par ce qui suit:

"Les lieu, jour et heure de l'audience sont notifiés par pli recommandé à la poste au condamné et à la victime et portés par écrit à la connaissance du directeur.".

Art. 156

À l'article 55 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le 2°, les mots "et pour la mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire" sont insérés entre les mots "détention limitée," et les mots ", avoir une adresse fixe".

2° l'article est complété par le 4° rédigé comme suit:

"4° pour la mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire, l'obligation de quitter effectivement le territoire et l'interdiction de revenir en Belgique pendant le

de proeftijd terug te keren naar België zonder in orde te zijn met de wetgeving en de reglementering betreffende de toegang, het verblijf of de vestiging in het Rijk en zonder de voorafgaande toelating van de strafuitvoeringsrechtbank.".

délai d'épreuve sans être en règle avec la législation et la réglementation relative à l'accès au territoire, au séjour ou à l'établissement dans le royaume et sans l'autorisation préalable du tribunal de l'application des peines.".

Art. 157

In artikel 58, § 1, van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 15 december 2012, worden de woorden "bij gerechtsbrief" vervangen door de woorden "bij ter post aangetekende brief.".

Art. 157

Dans l'article 58, § 1er, de la même loi, modifié par la loi du 15 décembre 2012, les mots "par pli judiciaire" sont remplacés par les mots "par pli recommandé à la poste".

Art. 158

Artikel 59 van dezelfde wet wordt aangevuld met twee leden, luidende:

"Deze strafuitvoeringsmodaliteiten kunnen niet toegekend worden wanneer op grond van een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat de veroordeelde niet toegelaten of gemachtigd is tot een verblijf in het Rijk.

De artikelen 64, 67, 68 en 70 zijn van toepassing."

Art. 158

L'article 59 de la même loi est complété par deux alinéas rédigés comme suit:

"Ces modalités d'exécution des peines ne peuvent pas être accordées s'il ressort d'un avis de l'Office des étrangers que le condamné est autorisé ou habilité à séjourner dans le royaume.

Les articles 64, 67, 68 et 70 sont d'application.".

Art. 159

In artikel 60, laatste lid, van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 15 maart 2012, wordt het woord "tien" vervangen door het woord "twintig".

Art. 159

Dans l'article 60, dernier alinéa, de la même loi, inséré par la loi du 15 mars 2012, le mot "dix" est remplacé par le mot "vingt".

Art. 160

In artikel 61, § 2, van dezelfde wet gewijzigd door de wet van 27 december 2012, worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden "bij gerechtsbrief" vervangen door de woorden "bij ter post aangetekende brief";

2° het tweede lid wordt vervangen als volgt:

"De dag, het uur en de plaats van de zitting worden bij ter post aangetekende brief ter kennis gebracht van de veroordeelde en het slachtoffer en schriftelijk ter kennis gebracht van de directeur.".

Art. 160

À l'article 61, § 2, de la même loi, modifié par la loi du 27 décembre 2012, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l'alinéa 1er, les mots "par pli judiciaire" sont remplacés par les mots "par pli recommandé à la poste";

2° l'alinéa 2 est remplacé par ce qui suit:

"Les lieu, jour et heure de l'audience sont notifiés par pli recommandé à la poste au condamné et à la victime et portés par écrit à la connaissance du directeur.".

Art. 161

Artikel 64 van dezelfde wet, gewijzigd door de wetten van 8 juni 2008 en 25 april 2014, wordt aangevuld met de bepalingen onder 7° en 8°, luidende:

"7° wanneer de veroordeelde zich niet meer in de tijdsvoorwaarden voor de toegekende strafuitvoeringsmodaliteit bevindt;

8° wanneer de veroordeelde na de toekenning van een voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van

Art. 161

L'article 64 de la même loi, modifié par les lois du 8 juin 2008 et du 25 avril 2014, est complété par des 7° et 8° rédigés comme suit:

"7° si le condamné ne se trouve plus dans les conditions de temps pour la modalité d'exécution de la peine accordée;

8° si, après l'octroi d'une mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire, le condamné omet ou

het grondgebied nalaat of weigert om het grondgebied effectief te verlaten, niet meewerkt aan zijn verwijdering, niet meewerkt aan zijn identificatie met het oog op het bekomen van een reisdocument of terugkeert zonder de in artikel 55, 4° vereiste toestemming van de strafuitvoeringsrechtbank.”.

Art. 162

In artikel 66 van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 21 april 2007, wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, luidende:

“§ 2/1. In geval van schorsing kan de strafuitvoeringsrechter of de strafuitvoeringsrechtbank een uitgaansvergunning overeenkomstig de artikelen 4 en 5 of een penitentiair verlof overeenkomstig de artikelen 7 en 8 toekennen, tenzij op grond van een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat de veroordeelde niet toegelaten of gemachtigd is tot een verblijf in het Rijk.”

Art. 163

In artikel 67 van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 21 april 2007, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt de tweede zin aangevuld met de woorden “of een andere strafuitvoeringsmodaliteit toekennen”;

2° in paragraaf 1 wordt de derde zin aangevuld met de woorden “of met de nieuwe strafuitvoeringsmodaliteit”;

3° in paragraaf 2 worden de woorden “of een andere strafuitvoeringsmodaliteit toe te kennen” ingevoegd tussen het woord “leggen” en het woord “, bepaalt”.

Art. 164

In artikel 68 van dezelfde wet, gewijzigd door de wetten van 27 december 2006, 21 april 2007 en 15 december 2013, worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, tweede lid worden de woorden “per gerechtsbrief” vervangen door de woorden “per ter post aangetekende brief”.

2° in paragraaf 5, tweede lid, worden de woorden “en een voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied” ingevoegd tussen de woorden “voorwaardelijke invrijheidstelling” en het woord “, bepaalt”;

3° paragraaf 5 wordt aangevuld met twee leden, luidende:

“Behoudens in geval van een herroeping overeenkomstig artikel 64, 1°, bepaalt de strafuitvoeringsrechtbank in haar vonnis de datum waarop de veroordeelde een nieuw verzoek kan indienen.

refuse de quitter effectivement le territoire, ne coopère pas à son éloignement, ne coopère pas à son identification en vue de l’obtention d’un document de voyage ou revient sans l’autorisation du tribunal de l’application des peines requise à l’article 55, 4°.”.

Art. 162

L’article 66 de la même loi, modifié par la loi du 21 avril 2007, est complété par un paragraphe 2/1 rédigé comme suit:

“§ 2/1. En cas de suspension, le juge de l’application des peines ou le tribunal de l’application des peines peut accorder une permission de sortie conformément aux articles 4 et 5 ou un congé pénitentiaire conformément aux articles 7 et 8, sauf s’il ressort d’un avis de l’Office des étrangers que le condamné n’est pas autorisé ou habilité à séjourner dans le royaume.”.

Art. 163

À l’article 67 de la même loi, modifié par la loi du 21 avril 2007, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, la deuxième phrase est complétée par les mots “ou octroyer une autre modalité d’exécution de la peine”;

2° dans le paragraphe 1er, la troisième phrase est complétée par les mots “ou sur la nouvelle modalité d’exécution de la peine”;

3° dans le paragraphe 2, les mots “ou d’octroyer une autre modalité d’exécution de la peine” sont insérés entre les mots “conditions supplémentaires” et les mots “, il fixe”.

Art. 164

À l’article 68 de la même loi, modifié par les lois du 27 décembre 2006, du 21 avril 2007 et du 15 décembre 2013, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, alinéa 2, les mots “par pli judiciaire” sont remplacés par les mots “par pli recommandé à la poste”;

2° dans le paragraphe 5, alinéa 2, les mots “et d’une mise en liberté provisoire en vue de l’éloignement du territoire” sont insérés entre les mots “d’une libération conditionnelle” et les mots “, le juge”;

3° le paragraphe 5 est complété par deux alinéas rédigés comme suit:

“Sauf dans le cas d’une révocation conformément à l’article 64, 1°, le tribunal de l’application des peines fixe dans son jugement la date à laquelle le condamné peut introduire une nouvelle demande.

Deze termijn mag niet langer zijn dan zes maanden te rekenen van het vonnis indien de veroordeelde een of meer correctionele hoofdgevangenisstraffen ondergaat die samen niet meer dan vijf jaar bedragen. Deze termijn is maximaal een jaar in geval van criminele straffen of als het geheel van de correctionele hoofdgevangenisstraffen meer dan vijf jaar bedraagt. Deze termijn is minimum zes maanden en maximaal achttien maanden indien de zaak een veroordeling betreft tot een vrijheidsstraf van dertig jaar of meer of een levenslange vrijheidsstraf, met een terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank overeenkomstig de artikelen 34*ter* of 34*quater* van het Strafwetboek."

Art. 165

In artikel 71 van dezelfde wet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid, worden de woorden "of betreffende de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering" ingevoegd tussen de woorden "voorwaardelijke invrijheidstelling" en het woord "uitvoerbaar";

2° in het vierde lid, gewijzigd door de wet van 17 maart 2013, worden de woorden "vrijheidsstraf van dertig jaar of tot een levenslange vrijheidsstraf" vervangen door de woorden "correctionele gevangenisstraf van dertig jaar tot en met veertig jaar, tot een opsluiting van dertig jaar of tot een levenslange opsluiting".

Art. 166

In artikel 74 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht**:**

1° het eerste en het tweede lid van paragraaf 2 worden vervangen door:

"Het verzoek wordt ingediend bij de directeur. De directeur verzamelt onverwijld en uiterlijk binnen de zeven dagen de adviezen van de in paragraaf 1 vermelde geneesheren. De griffie van de gevangenis zendt het verzoek, samen met de in paragraaf 1 bedoelde adviezen onmiddellijk over aan de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank en aan het openbaar ministerie";

2° in paragraaf 3, eerste lid, worden de woorden "indiening van het verzoek van de veroordeelde" vervangen door de woorden "ontvangst van het dossier zoals bepaald in paragraaf 2, eerste lid" en de woorden "bij gerechtsbrief" vervangen door de woorden "bij ter post aangetekende brief";

3° paragraaf 4 wordt vervangen als volgt:

"Het vonnis tot toekenning van een voorlopige invrijheidstelling om medische redenen wordt meegedeeld aan de volgende autoriteiten en instanties:

Ce délai ne peut excéder six mois à compter du jugement lorsque le condamné subit une ou plusieurs peines correctionnelles d'emprisonnement à titre principal dont le total ne dépasse pas cinq ans. Ce délai est d'un an maximum en cas de peines criminelles ou lorsque le total des peines correctionnelles d'emprisonnement principal est supérieur à cinq ans. Ce délai est de six mois minimum et de dix-huit mois maximum si l'affaire concerne une condamnation à une peine privative de liberté de trente ans ou plus ou une peine privative de liberté à perpétuité, assortie d'une mise à disposition du tribunal de l'application des peines conformément aux articles 34*ter* ou 34*quater* du Code pénal.".

Art. 165

À l'article 71 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l'alinéa 2, les mots "ou à la mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire ou en vue de la remise" sont insérés entre les mots "à la libération conditionnelle" et les mots "est devenue exécutoire";

2° dans l'alinéa 4, modifié par la loi du 17 mars 2013, les mots "peine privative de liberté de trente ans ou à une peine privative de liberté à perpétuité" sont remplacés par les mots "peine correctionnelle de trente à quarante ans d'emprisonnement, une réclusion de trente ans ou une réclusion à perpétuité".

Art. 166

À l'article 74 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées**:**

1° les alinéas 1er et 2ième du paragraphe 2 sont remplacés par:

"La demande est introduite auprès du directeur. Celui-ci recueille sans délai et au plus tard dans les sept jours les avis des médecins mentionnés au paragraphe 1er. Le greffe de la prison transmet immédiatement la demande, accompagnée des avis visés au paragraphe 1er, au greffe du tribunal de l'application des peines et au ministère public.";

2° dans le paragraphe 3, alinéa 1er, les mots "de l'introduction de la demande du condamné" sont remplacés par les mots "de la réception du dossier comme déterminé au paragraphe 2, alinéa 1er" et les mots "par pli judiciaire" sont remplacés par les mots "par pli recommandé à la poste";

3° le paragraphe 4 est remplacé par ce qui suit:

"Le jugement d'octroi d'une mise en liberté provisoire pour raisons médicales est communiqué aux autorités et instances suivantes:

— aan de korpschef van de lokale politie van de gemeente waar de veroordeelde zich zal vestigen;

— aan de nationale gegevensbank zoals bedoeld in artikel 44/2 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt;

— in voorkomend geval, aan de directeur van het justitiehuis van het gerechtelijk arrondissement waarin de veroordeelde zijn verblijfplaats heeft.”.

Art. 167

In Titel XI, Hoofdstuk I van dezelfde wet wordt een artikel 75/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 75/1. § 1. Onverminderd de toepassing van artikel 20 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt is het openbaar ministerie belast met de controle op de veroordeelde. In voorkomend geval is de justitieassistent belast met de opvolging van en het toezicht op alle door de strafuitvoeringsrechter aan de veroordeelde opgelegde voorwaarden.

§ 2. Ingeval er bijzondere voorwaarden zijn opgelegd, roept de justitieassistent, onmiddellijk na het uitvoerbaar worden van het vonnis, de veroordeelde op om hem alle nuttige informatie voor een goed verloop van de invrijheidstelling om medische redenen te bezorgen.

§ 3. Binnen een maand na de toekenning van de invrijheidstelling brengt de justitieassistent, verslag uit over de veroordeelde aan de strafuitvoeringsrechter en verder telkens hij het nuttig acht of wanneer de strafuitvoeringsrechter hem erom verzoekt, en ten minste om de zes maanden. Dit verslag bevat alle voor de strafuitvoeringsrechter relevante informatie met betrekking tot de veroordeelde waarover de justitieassistent beschikt. Het verslag bevat ten minste een opsomming van alle aan de veroordeelde opgelegde voorwaarden alsook de mate waarin die in acht worden genomen. De justitieassistent stelt, in voorkomend geval, de maatregelen voor die hij nuttig acht.

De mededelingen tussen de strafuitvoeringsrechter en de justitieassistenten gebeuren in de vorm van verslagen, die in afschrift aan het openbaar ministerie worden overgezonden.”.

Art. 168

In Titel XI, Hoofdstuk I van dezelfde wet wordt een artikel 75/2 ingevoegd, luidende:

“Art. 75/2. § 1. De strafuitvoeringsrechter kan, op verzoek van de veroordeelde of van het openbaar ministerie, één of meer opgelegde voorwaarden schorsen, nader omschrijven of aanpassen aan de omstandigheden, zonder evenwel deze te verscherpen of bijkomende voorwaarden op te leggen.

Het schriftelijk verzoek wordt ingediend op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank.

— au chef de corps de la police locale de la commune où s’établira le condamné;

— à la banque de données nationale visée à l’article 44/2 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police;

— le cas échéant, au directeur de la maison de justice de l’arrondissement judiciaire du lieu de résidence du condamné.”.

Art. 167

Dans le titre XI, chapitre Ier, de la même loi, il est inséré un article 75/1 rédigé comme suit:

“Art. 75/1. § 1er. Sans préjudice de l’application de l’article 20 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police, le ministère public est chargé du contrôle du condamné. Le cas échéant, l’assistant de justice est chargé du suivi et du contrôle de toutes les conditions imposées au condamné par le juge de l’application des peines.

§ 2. En cas d’imposition de conditions particulières, l’assistant de justice appelle le condamné immédiatement après que le jugement est devenu exécutoire pour lui communiquer toutes les informations utiles au bon déroulement de la mise en liberté pour raisons médicales.

§ 3. Dans le mois de l’octroi de la mise en liberté, l’assistant de justice fait rapport au juge de l’application des peines sur le condamné, puis à chaque fois qu’il l’estime utile ou que le juge de l’application des peines l’y invite, et au moins une fois tous les six mois. Ce rapport contient toutes les informations pertinentes pour le juge de l’application des peines dont dispose l’assistant de justice au sujet du condamné. Le rapport contient au moins une énumération de toutes les conditions imposées au condamné ainsi que la mesure dans laquelle celles-ci sont respectées. Le cas échéant, l’assistant de justice propose les mesures qu’il juge utiles.

Les communications entre le juge de l’application des peines et les assistants de justice donnent lieu à des rapports, dont une copie est adressée au ministère public.”.

Art. 168

Dans le titre XI, chapitre Ier, de la même loi, il est inséré un article 75/2 rédigé comme suit:

“Art. 75/2. § 1er. Le juge de l’application des peines peut, à la demande du condamné ou du ministère public, suspendre, préciser ou adapter une ou plusieurs conditions imposées aux circonstances, sans toutefois les renforcer ou imposer des conditions complémentaires.

La demande écrite est déposée au greffe du tribunal de l’application des peines.

De griffie van de strafuitvoeringsrechtbank zendt onverwijld een afschrift van dit verzoek over aan de andere partij.

§ 2. Indien zij opmerkingen hebben, delen de veroordeelde of het openbaar ministerie deze schriftelijk mee binnen zeven dagen na ontvangst van het afschrift aan de strafuitvoeringsrechter.

Indien de strafuitvoeringsrechter het nuttig acht, organiseert hij een zitting, die ten laatste één maand na de ontvangst van het in § 1 bedoelde schriftelijk verzoek moet plaatsvinden. De veroordeelde en zijn raadsman en het openbaar ministerie worden gehoord.

De strafuitvoeringsrechter kan beslissen andere personen te horen.

De zitting vindt plaats met gesloten deuren.

§ 3. Binnen vijftien dagen na de ontvangst van het schriftelijk verzoek of, indien er een zitting heeft plaatsgevonden, binnen vijftien nadat de zaak in beraad is genomen, beslist de strafuitvoeringsrechter. Het vonnis wordt bij een ter post aangetekende brief meegedeeld aan de veroordeelde en schriftelijk ter kennis gebracht van het openbaar ministerie.

De wijzigingen worden eveneens meegedeeld aan de autoriteiten en instanties die overeenkomstig artikel 74, § 4, op de hoogte moeten worden gebracht.

Art. 169

In artikel 76 van dezelfde wet, gewijzigd door de wetten van 27 december 2006 en 25 april 2014, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in § 1, 3°, tweede zin, worden de woorden “ambtshalve of op vordering van het openbaar ministerie” ingevoegd tussen de woorden “kan hiertoe“en “op elk ogenblik”;

2° het artikel wordt aangevuld met een paragraaf 2, luidende:

“§ 2. In de in § 1 bedoelde gevallen kan de strafuitvoeringsrechter de bij voorlopige invrijheidstelling om medische redenen opgelegde voorwaarden herzien. In dat geval kan de strafuitvoeringsrechter de opgelegde voorwaarden verscherpen of bijkomende voorwaarden opleggen. De voorlopige invrijheidstelling om medische redenen wordt evenwel herroepen indien de veroordeelde niet instemt met de nieuwe voorwaarden.”.

Art. 170

In artikel 78 van dezelfde wet worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, worden de woorden “of een herziening van de voorwaarden” ingevoegd tussen de woorden “om medische redenen” en de woorden “in de in artikel”;

Le greffe du tribunal de l’application des peines transmet sans délai une copie de cette demande écrite à l’autre partie.

§ 2. S’ils ont des remarques, le condamné ou le ministère public les communiquent par écrit, dans les sept jours de la réception de la copie, au juge de l’application des peines.

Si le juge de l’application l’estime utile, il organise une audience, qui doit avoir lieu au plus tard un mois après la réception de la demande écrite visée au § 1er. Le condamné et son conseil ainsi que le ministère public sont entendus.

Le juge de l’application des peines peut décider d’entendre également d’autres personnes.

L’audience se déroule à huis clos.

§ 3. Dans les quinze jours de la réception de la demande écrite ou, si une audience a lieu, dans les quinze jours de la mise en délibéré, le juge de l’application des peines rend sa décision. Le jugement est notifié par pli recommandé à la poste au condamné et porté par écrit à la connaissance du ministère public.

Les modifications sont également communiquées aux autorités et aux instances qui, conformément à l’article 74, § 4, doivent être mises au courant.

Art. 169

À l’article 76 du même Code, modifié par les lois du 27 décembre 2006 et du 25 avril 2014 et dont le texte existant constituera le § 1er, sont apportées les modifications suivantes:

1° dans le § 1er, 3°, deuxième phrase, les mots “d’office ou à la demande du ministère public,” sont insérés entre les mots “peut charger,” et les mots “à tout moment”;

2° l’article est complété par un paragraphe 2, rédigé comme suit:

“§ 2. Dans les cas visés au § 1er, le juge de l’application des peines peut revoir les conditions imposées à la mise en liberté provisoire pour raisons médicales. Dans ce cas, le juge de l’application des peines peut renforcer les conditions imposées ou imposer des conditions supplémentaires. La mise en liberté provisoire pour raisons médicales est toutefois révoquée si le condamné ne marque pas son accord sur les nouvelles conditions.”.

Art. 170

À l’article 78 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, alinéa 1er, les mots “ou d’une révision des conditions” sont insérés entre les mots “pour raisons médicales” et les mots “dans les cas prévus”;

2° in paragraaf 1, tweede lid worden de woorden “per gerechtsbrief” vervangen door de woorden “bij ter post aangetekende brief”;

3° paragraaf 4 wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Indien de strafuitvoeringsrechter beslist de opgelegde voorwaarden te verscherpen of bijkomende voorwaarden op te leggen, bepaalt hij het ogenblik waarop deze beslissing uitvoerbaar wordt.”;

4° in paragraaf 5, eerste lid, gewijzigd door de wet van 15 december 2013, worden de woorden “bij gerechtsbrief” vervangen door de woorden “bij ter post aangetekende brief”.

Art. 171

In artikel 79 van dezelfde wet worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 worden de woorden “of het openbaar ministerie” ingevoegd tussen de woorden “waarvan de veroordeelde zich bevindt” en de woorden “, zijn voorlopige aanhouding”;

2° in paragraaf 4, derde lid worden de woorden “Artikel 78, § 5, is” vervangen door de woorden “Artikel 78, § 5 en § 6, zijn”.

Art. 172

Artikel 80, eerste zin, van dezelfde wet wordt aangevuld met de woorden “met een maximum van tien jaar”.

Art. 173

In artikel 83, § 1, tweede lid, van dezelfde wet worden de woorden “bij gerechtsbrief” vervangen door de woorden “bij ter post aangetekende brief”.

Art. 174

In artikel 86 van dezelfde wet worden de woorden “bij gerechtsbrief” vervangen door de woorden “bij ter post aangetekende brief”.

Art. 175

In artikel 89, § 1, tweede lid, van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“De dag, het uur en de plaats van de zitting worden bij ter post aangetekende brief ter kennis gebracht van de veroordeelde en het slachtoffer en, ingeval de veroordeelde gedetineerd is, schriftelijk ter kennis gebracht van de directeur.”.

2° dans le paragraphe 1er, alinéa 2, les mots “par pli judiciaire” sont remplacés par les mots “par pli recommandé à la poste”;

3° le paragraphe 4 est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“Si le juge de l’application des peines décide de renforcer les conditions imposées ou d’imposer des conditions supplémentaires, il fixe le moment à partir duquel cette décision devient exécutoire.”;

4° dans le paragraphe 5, alinéa 1er, modifié par la loi du 15 décembre 2013, les mots “par pli judiciaire” sont remplacés par les mots “par pli recommandé à la poste”.

Art. 171

À l’article 79 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, les mots “ou le ministère public” sont insérés entre les mots “dans le ressort duquel le condamné se trouve” et les mots “, peut ordonner”;

2° dans le paragraphe 4, alinéa 3, les mots “L’article 78, § 5” sont remplacés par les mots “L’article 78, § § 5 et 6”.

Art. 172

L’article 80, première phrase, est complété par les mots “avec un maximum de dix ans”.

Art. 173

Dans l’article 83, § 1er, de la même loi, les mots “par pli judiciaire” sont remplacés par les mots “par pli recommandé à la poste”.

Art. 174

Dans l’article 86 de la même loi, les mots “par pli judiciaire” sont remplacés par les mots “par pli recommandé à la poste”.

Art. 175

L’article 89, § 1er, alinéa 2, de la même loi, est remplacé par ce qui suit:

“Les lieu, jour et heure de l’audience sont notifiés par pli recommandé à la poste au condamné et à la victime et, si le condamné est en détention, portés par écrit à la connaissance du directeur.”.

Art. 176

In artikel 95, eerste lid, van dezelfde wet worden de woorden “bij gerechtsbrief” vervangen door “bij ter post aangetekende brief”.

Art. 177

In artikel 95/3, § 2, derde lid, van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 26 april 2007, worden de woorden “de artikelen 372, 373, tweede en derde lid, 375, 376, tweede en derde lid, of 377, eerste, tweede, vierde en zesde lid, van het Strafwetboek” vervangen door de woorden “de artikelen 372 tot 378 van het Strafwetboek, of voor feiten bedoeld in de artikelen 379 tot 387 van hetzelfde Wetboek indien ze gepleegd werden op minderjarigen of met hun deelneming”.

Art. 178

Artikel 95/5, § 2, eerste lid, van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 26 april 2007, wordt vervangen als volgt:

“De dag, het uur en de plaats van de zitting wordt bij ter post aangetekende brief ter kennis gebracht van de veroordeelde en het slachtoffer en, indien de veroordeelde gedetineerd is, schriftelijk ter kennis gebracht van de directeur.”.

Art. 179

In artikel 95/12, § 2, van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 26 april 2007, wordt tussen het derde en vierde lid een lid ingevoegd, luidende: “Artikel 31 is van toepassing.”.

Art. 180

In artikel 95/16 van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 26 april 2007, worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2 worden de woorden “artikel 66” vervangen door de woorden “artikel 66, paragrafen 2 en 3”;

2° in paragraaf 5, eerste lid, van dezelfde wet worden de woorden “bij gerechtsbrief” vervangen door de woorden “bij ter post aangetekende brief”.

Art. 181

Artikel 95/21, eerste lid, van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 26 april 2007, wordt aangevuld met de zin: “De vrijheidsbeneming van de ter beschikking gestelde wordt gehandhaafd indien in zijn hoofde een risico op het plegen van ernstige strafbare feiten, die de fysieke of psychische integriteit van derden aantasten, bestaat dat in geval van een invrijheidstelling onder toezicht niet kan worden ondervangen door het opleggen van bijzondere voorwaarden.”

Art. 176

Dans l’article 95, alinéa 1er, de la même loi, les mots “par pli judiciaire” sont remplacés par les mots “par pli recommandé à la poste”.

Art. 177

Dans l’article 95/3, § 2, alinéa 3, de la même loi, inséré par la loi du 26 avril 2007, les mots “aux articles 372, 373, alinéas 2 et 3, 375, 376, alinéas 2 et 3, ou 377, alinéas 1er, 2, 4 et 6 du Code pénal” sont remplacés par les mots “aux articles 372 à 378 du Code pénal, ou pour des faits visés aux articles 379 à 387 du même Code s’ils ont été commis sur la personne de mineurs ou avec leur participation”.

Art. 178

L’article 95/5, § 2, alinéa 1er, de la même loi, inséré par la loi du 26 avril 2007, est remplacé par ce qui suit:

“Les lieu, jour et heure de l’audience sont notifiés par pli recommandé à la poste au condamné et à la victime et, si le condamné est en détention, portés par écrit à la connaissance du directeur.”.

Art. 179

Dans l’article 95/12, § 2, de la même loi, modifié par la loi du 26 avril 2007, un alinéa rédigé comme suit est inséré entre les alinéas 3 et 4: “L’article 31 est d’application.”.

Art. 180

Dans l’article 95/16 de la même loi, inséré par la loi du 26 avril 2007, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le § 2, les mots “article 66” sont remplacés par les mots “article 66, § § 2 et 3”;

2° dans le paragraphe 5, alinéa 1er, de la même loi, les mots “par pli judiciaire” sont remplacés par les mots “par pli recommandé à la poste”.

Art. 181

L’article 95/21, alinéa 1er, de la même loi, inséré par la loi du 26 avril 2007, est complété par la phrase suivante: “Il est recouru à la privation de liberté du condamné mis à disposition lorsqu’il existe dans son chef un risque qu’il commette des infractions graves portant atteinte à l’intégrité physique ou psychique de tiers et qu’il n’est pas possible d’y pallier en imposant des conditions particulières dans le cadre d’une libération sous surveillance.”.

Art. 182

Artikel 95/23, § 1, derde lid, van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 26 april 2007, wordt vervangen als volgt:

"De dag, het uur en de plaats van de zitting wordt bij ter post aangetekende brief ter kennis gebracht van de veroordeelde en het slachtoffer en schriftelijk ter kennis gebracht van de directeur.".

Art. 183

In artikel 95/24, § 1, van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 26 april 2007, worden de woorden "Onder voorbehoud van" vervangen door het woord "Onverminderd".

Art. 184

In artikel 95/27 van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 26 april 2007, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 worden de woorden "herroeping of de schorsing" vervangen door de woorden"herroeping, schorsing of herziening";

2° paragraaf 3 wordt vervangen als volgt: "De artikelen 68, paragrafen 1 tot en met 4, en 70 zijn van toepassing.".

Art. 185

In artikel 95/30 van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 26 april 2007, worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1, tweede lid, wordt vervangen als volgt:

"De dag, het uur en de plaats van de zitting worden bij ter post aangetekende brief ter kennis gebracht van de veroordeelde en het slachtoffer en schriftelijk ter kennis gebracht van de directeur.";

2° in paragraaf 6, eerste lid, worden de woorden "bij gerechtsbrief" vervangen door de woorden "bij ter post aangetekende brief".

Art. 186

In artikel 96 van dezelfde wet, gewijzigd door de wetten van 26 april 2007 en 17 maart 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden "en tot de herziening van de bijzondere voorwaarden" geschrapt;

2° in het eerste lid worden de woorden "of met betrekking tot de herroeping" vervangen door de woorden ", de herziening of de herroeping";

Art. 182

L'article 95/23, § 1er, alinéa 3, de la même loi, inséré par la loi du 26 avril 2007, est remplacé par ce qui suit:

"Les lieu, jour et heure de l'audience sont notifiés par pli recommandé à la poste au condamné et à la victime et portés par écrit à la connaissance du directeur.".

Art. 183

Dans l'article 95/24, § 1er, de la même loi, inséré par la loi du 26 avril 2007, les mots "Sous réserve de" sont remplacés par les mots "Sans préjudice de".

Art. 184

Dans l'article 95/27 de la même loi, inséré par la loi du jeudi 26 avril 2007, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, les mots "de la révocation ou de la suspension" sont remplacés par les mots "de la révocation, de la suspension ou de la révision";

2° le paragraphe 3 est remplacé par ce qui suit: "Les articles 68, paragraphes 1er à 4, et 70 sont d'application.".

Art. 185

Dans l'article 95/30 de la même loi, inséré par la loi du 26 avril 2007, les modifications suivantes sont apportées:

1° le paragraphe 1er, alinéa 2, est remplacé par ce qui suit:

"Les lieu, jour et heure de l'audience sont notifiés par pli recommandé à la poste au condamné et à la victime et portés par écrit à la connaissance du directeur.";

2° dans le paragraphe 6, l'alinéa 1er, les mots "par pli judiciaire" sont remplacés par les mots "par pli recommandé à la poste".

Art. 186

Dans l'article 96 de la même loi, modifié par les lois du 26 avril 2007 et du 17 mars 2013, les modifications suivantes sont apportées:

1° à l'alinéa 1er, les mots "et à la révision des conditions particulières," sont abrogés;

2° à l'alinéa 1er, les mots "ou à la révocation "sont remplacés par les mots ", à la révision ou à la révocation";

3° in het tweede lid, in de bepaling onder b) worden de woorden “en tot de herziening van de bijzondere voorwaarden” geschrapt;

4° in het tweede lid, in de bepaling onder b) worden tussen de woorden “afwijzing” en “of” de woorden “, de herziening” ingevoegd;

5° in het tweede lid, in de bepaling onder c) worden de woorden “en tot de herziening van de bijzondere voorwaarden” geschrapt;

6° in het tweede lid, in de bepaling onder c) worden tussen de woorden “afwijzing” en “of” de woorden “, de herziening” ingevoegd;

7° in het tweede lid, in de bepaling onder d) worden de woorden “en tot de herziening van de bijzondere voorwaarden” geschrapt;

8° in het tweede lid, in de bepaling onder d) worden tussen de woorden “afwijzing” en “of” de woorden “, de herziening” ingevoegd;

9° in het tweede lid, in de bepaling onder e) worden de woorden “en tot de herziening van de bijzondere voorwaarden” geschrapt;

10° in het tweede lid, in de bepaling onder e) worden tussen de woorden “afwijzing” en “of” de woorden “, de herziening” ingevoegd;

11° in het tweede lid, in de bepaling onder f) worden de woorden “en tot de herziening van de bijzondere voorwaarden” geschrapt;

12° in het tweede lid, in de bepaling onder f) worden tussen de woorden “afwijzing” en “of” de woorden “, de herziening” ingevoegd;

Art. 187

In artikel 97, § 1, tweede lid, van dezelfde wet, gewijzigd door de wetten van 6 februari 2009 en 19 december 2014, wordt het woord “vijftien” vervangen door het woord “vijf”.

Art. 188

In artikel 109 van dezelfde wet worden de woorden “en uiterlijk op 1 september 2015” vervangen door de woorden “en uiterlijk op 1 september 2017”.

3° à l’alinéa 2, b), les mots “et à la révision des conditions particulières” sont abrogés;

4° à l’alinéa 2, b), les mots “, à la révision” sont insérés entre les mots “au refus “et les mots “ou à la”;

5° à l’alinéa 2, c), les mots “et à la révision des conditions particulières” sont abrogés;

6° à l’alinéa 2, c), les mots “, à la révision” sont insérés entre les mots “au refus “et les mots “ou à la”;

7° à l’alinéa 2, d), les mots “et à la révision des conditions particulières” sont abrogés;

8° à l’alinéa 2, d), les mots “, à la révision” sont insérés entre les mots “au refus “et les mots “ou à la”;

9° à l’alinéa 2, e), les mots “et à la révision des conditions particulières” sont abrogés;

10° à l’alinéa 2, e), les mots “, à la révision” sont insérés entre les mots “au refus “et les mots “ou à la”;

11° à l’alinéa 2, f), les mots “et à la révision des conditions particulières” sont abrogés;

12° à l’alinéa 2, f), les mots “, à la révision” sont insérés entre les mots “au refus “et les mots “ou à la”.

Art. 187

Dans l’article 97, § 1er, alinéa 2, de la même loi, modifié par les lois du 6 février 2009 et du 19 décembre 2014, le mot “quinze” est remplacé par le mot “cinq”.

Art. 188

Dans l’article 109 de la même loi, les mots “et au plus tard le 1er septembre 2015” sont remplacés par les mots “et au plus tard le 1er septembre 2017”.

TITEL 5

Wijzigingen van diverse bepalingen

HOOFDSTUK 1

Rechterlijke organisatie

Afdeling 1

Wijzigingen van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 189

In artikel 115, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 16 juli 1993, worden de woorden “het hof van beroep in algemene vergadering” vervangen door de woorden “de eerste voorzitter van het hof van beroep”.

Art. 190

In artikel 120 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden “een lid van het hof van beroep of een wegens leeftijd in rust gesteld lid van het hof van beroep die nog niet de leeftijd van 70 jaar heeft bereikt” vervangen door de woorden “een lid van het hof van beroep, een lid van dat hof dat wegens zijn leeftijd tot de inruststelling is toegelaten en nog niet de leeftijd van 73 jaar heeft bereikt of een lid van dat hof dat op eigen verzoek vóór de wettelijke leeftijd is toegelaten tot de inruststelling en dat bovendien werd gemachtigd tot het voeren van de eretitel van zijn ambt”;

2° in het derde lid worden de woorden “onder de leden van dat hof of een wegens hun leeftijd in rust gestelde leden van het hof van beroep die nog niet de leeftijd van 70 jaar hebben bereikt” vervangen door de woorden “onder de leden van dat hof, de leden van dat hof die wegens hun leeftijd tot de inruststelling zijn toegelaten en nog niet de leeftijd van 73 jaar hebben bereikt of de leden van dat hof die op eigen verzoek vóór de wettelijke leeftijd zijn toegelaten tot de inruststelling en die bovendien werden gemachtigd tot het voeren van de eretitel van hun ambt”.

Art. 191

In artikel 121 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009, wordt tussen het eerste en het tweede lid een lid ingevoegd, luidende:

“Zij kunnen eveneens aangewezen worden door de eerste voorzitter van het hof van beroep in overleg met de betrokken voorzitters van de rechtbank van eerste aanleg onder de ondervoorzitters en rechters toegelaten tot de inruststelling wegens hun leeftijd en die nog niet de leeftijd van 73 jaar hebben bereikt of die op eigen verzoek vóór de wettelijke leeftijd zijn toegelaten tot de inruststelling en die bovendien werden gemachtigd tot het voeren van de eretitel van hun ambt.”.

TITRE 5

Modifications de dispositions diverses

CHAPITRE 1ER

Organisation Judiciaire

Section 1re

Modifications du Code judiciaire

Art. 189

Dans l’article 115, alinéa 3, du Code judiciaire , inséré par la loi du 16 juillet 1993, les mots “la cour d’appel, statuant en assemblée générale sur les réquisitions du procureur général ou ce magistrat entendu, peut” sont remplacés par les mots “le premier président de la cour d’appel peut, sur les réquisitions du procureur général ou ce magistrat entendu,”.

Art. 190

A l’article 120 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l’alinéa 1er, les mots “un membre de la cour d’appel ou un membre de la cour d’appel admis à la retraite en raison de son âge qui n’a pas encore atteint l’âge de 70 ans” sont remplacés par les mots “un membre de la cour d’appel, un membre de cette cour admis à la retraite en raison de son âge qui n’a pas encore atteint l’âge de 73 ans ou un membre de cette cour qui à sa demande est admis à la retraite avant l’âge légal et qui en outre a été autorisé à por*ter* le titre honorifique de ses fonctions”;

2° dans l’alinéa 3, les mots “parmi les membres de cette cour ou un membre de la cour d’appel admis à la retraite en raison de son âge qui n’a pas encore atteint l’âge de 70 ans” sont remplacés par les mots “parmi les membres de cette cour, les membres de cette cour admis à la retraite en raison de leur âge qui n’ont pas encore atteint l’âge de 73 ans ou les membres de cette cour qui à leur demande sont admis à la retraite avant l’âge légal et qui en outre ont été autorisés à por*ter* le titre honorifique de leurs fonctions”.

Art. 191

Dans l’article 121 du même Code, remplacé par la loi du 21 décembre 2009, un alinéa rédigé comme suit est inséré entre les alinéas 1 et 2:

“Ils peuvent également être désignés par le premier président de la cour d’appel en concertation avec les présidents de tribunal de première instance concernés parmi les vice-présidents et les juges admis à la retraite en raison de leur âge qui n’ont pas atteint l’âge de 73 ans ou qui, à leur demande , ont été admis à la retraite avant l’âge légal et qui en outre ont été autorisé à por*ter* le titre honorifique de leurs fonctions.”.

Art. 192

In artikel 122 van hetzelfde Wetboek, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “Het hof van beroep” worden vervangen door de woorden “De eerste voorzitter van het hof van beroep”;

2° de woorden “en beschikkend in algemene vergadering” worden opgeheven;

3° het woord “het” wordt vervangen door het woord “hij”;

4° artikel 122 wordt aangevuld met een lid, luidende:

“De assessoren en de plaatsvervangende assessoren kunnen eveneens aangewezen worden door de eerste voorzitter van het hof van beroep onder de leden van dat hof die zijn toegelaten tot de inruststelling wegens hun leeftijd en die nog niet de leeftijd van 73 jaar hebben bereikt of die op eigen verzoek vóór de wettelijke leeftijd zijn toegelaten tot de inruststelling en die bovendien werden gemachtigd tot het voeren van de eretitel van hun ambt.”.

Art. 193

In artikel 162 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 25 april 2007 en gewijzigd bij de wet van 8 mei 2014, wordt paragraaf 2 aangevuld met een lid, luidende:

“Bij gemotiveerde individuele beschikking en na positief advies van de bevoegde procureur-generaal, kan de korpschef de uitoefening van bevoegdheden vastgesteld door de minister van Justitie op advies van het College van procureurs-generaal en met uitzondering van het uitoefenen van de strafvordering voor de kamers voor correctionele zaken van de hoven van beroep en de correctionele rechtbanken en van de bevoegdheden van het openbaar ministerie in het kader van de wet van 20 juli 1990 op de voorlopige hechtenis, toekennen aan bij het parket-generaal, auditoraat-generaal, federaal parket, parket of arbeidsauditoraat aangewezen parketjuristen, voor zover deze over een anciënniteit van ministens twee jaar als jurist binnen de rechterlijke orde beschikken. De werkelijk gepresteerde diensten in de hoedanigheid van contractueel jurist worden in aanmerking genomen voor de berekening van de vereiste anciënniteit. Deze toekenning van bevoegdheden kan op elk ogenblik door de korpschef worden ingetrokken. De parketjurist staat onder het gezag en toezicht van zijn korpschef en oefent de hem toegekende bevoegdheden uit onder de verantwoordelijkheid van één of meerdere magistraten.”.

Art. 194

In artikel 223, eerste lid, 2°, d), van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009, worden de woorden “de gerechtelijke arrondissementen Verviers en Eupen” vervangen door de woorden “het gerechtelijk arrondissement Eupen en de kantons Limburg-Aubel, Malmedy-Spa-Stavelot, Verviers-Herve en Verviers”.

Art. 192

À l’article 122 du même Code, les modifications suivantes sont apportées :

1° les mots “La cour d’appel” sont remplacés par les mots “Le premier président de la cour d’appel”;

2° les mots “et statuant en assemblée générale,” sont abrogés;

3° le mot “elle” est remplacé par le mot “il”;

4° l’article 122 est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“Les assesseurs et les assesseurs suppléants peuvent également être désignés par le premier président de la cour d’appel parmi les membres de cette cour admis à la retraite en raison de leur âge qui n’ont pas encore atteint l’âge de 73 ans ou qui à leur demande sont admis à la retraite avant l’âge légal et qui en outre ont été autorisés à por*ter* le titre honorifique de leurs fonctions.”.

Art. 193

À l’article 162 du même Code, remplacé par la loi du 25 avril 2007 et modifié par la loi du 8 mai 2014, le paragraphe 2 est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“Par ordonnance individuelle motivée et après avis positif du procureur général compétent, le chef de corps peut attribuer l’exercice de compétences déterminées par le ministre de la Justice sur avis du Collège des procureurs généraux et à l’exception de l’exercice de l’action publique devant les chambres correctionnelles des cours d’appel et les tribunaux correctionnels et des compétences du ministère public dans le cadre de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, à des juristes de parquet désignés près le parquet général, l’auditorat général, le parquet fédéral, le parquet ou l’ auditorat du travail, dans la mesure où ceux-ci justifient d’une ancienneté de deux ans au minimum comme juriste dans l’ordre judiciaire. Les services effectivement prestés en qualité de juriste contractuel sont pris en compte pour le calcul de l’ancienneté. Cette attribution de compétences peut être retirée à tout moment par le chef de corps. Le juriste de parquet est placé sous l’autorité et la surveillance de son chef de corps et exerce les compétences qui lui ont été attribuées sous la responsabilité d’un ou de plusieurs magistrats.”.

Art. 194

Dans l’article 223, alinéa 1er, 2°, d), du même Code, remplacé par la loi du 21 décembre 2009, les mots “les arrondissements judiciaires de Verviers et d’Eupen” sont remplacés par les mots “l’arrondissement judiciaire d’Eupen et les cantons de Limbourg-Aubel, de Malmedy-Spa-Stavelot, de Verviers-Herve et de Verviers”.

Art. 195

In artikel 226, tweede lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 24 maart 1980 en gewijzigd bij de wet van 23 september 1985, worden de woorden “de gerechtelijke arrondissementen Verviers en Eupen” vervangen door de woorden “het gerechtelijk arrondissement Eupen en de kantons Limburg-Aubel, Malmedy-Spa-Stavelot, Verviers-Herve en Verviers”.

Art. 196

In artikel 229, derde lid, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 23 september 1985, worden de woorden “de arrondissementen Verviers en Eupen” telkens vervangen door de woorden “het gerechtelijk arrondissement Eupen en de kantons Limburg-Aubel, Malmedy-Spa-Stavelot, Verviers-Herve en Verviers”.

Art. 197

Artikel 237 van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 19 juli 2012, wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Bij toepassing van artikel 115, derde lid, geschiedt de loting van de gezworenen in de definitieve lijst van het gerechtelijk arrondissement waar de zitting van het hof van assisen door die beslissing geopend wordt. In voorkomend geval geschiedt de bijkomende loting bedoeld in artikel 238, tweede lid, in dezelfde definitieve lijst van gezworenen.”.

Art. 198

In artikel 259*quater*, § 5, van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 mei 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt aangevuld met de volgende zin:

“In voorkomend geval geeft de aanwijzing in het mandaat van federale procureur bovendien aanleiding tot een gelijktijdige aanwijzing in subsidiaire orde, in overtal, tot een aanwijzing als federaal magistraat.”;

2° paragraaf 5 wordt aangevuld met een lid luidende:

“Uiterlijk zes maanden voor het verstrijken van zijn mandaat of binnen de maand voorafgaand aan het verstrijken van zijn mandaat wanneer dit niet verlengd werd, licht de federale procureur de minister van Justitie in of hij opteert om terug te keren naar zijn functie waarin hij laatstelijk benoemd werd en overeenkomstig § 5, zesde 6, in voorkomend geval met het adjunct- mandaat waarin hij was aangewezen, ofwel zijn mandaat van federaal magistraat uit te oefenen.”.

Art. 195

Dans l’article 226, alinéa 2, du même Code, inséré par la loi du 24 mars 1980 et modifié par la loi du 23 septembre 1985, les mots “les arrondissements judiciaires de Verviers et d’Eupen” sont remplacés par les mots “l’arrondissement judiciaire d’Eupen et les cantons de Limbourg-Aubel, de Malmedy-Spa-Stavelot, de Verviers-Herve et de Verviers”.

Art. 196

Dans l’article 229, alinéa 3, du même Code, remplacé par la loi du 23 septembre 1985, les mots “des arrondissements de Verviers et d’Eupen” sont chaque fois remplacés par les mots “de l’arrondissement judiciaire d’Eupen et des cantons de Limbourg-Aubel, de Malmedy-Spa-Stavelot, de Verviers-Herve et de Verviers”.

Art. 197

L’article 237 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 19 juillet 2012, est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“Par application de l’article 115, alinéa 3, le tirage au sort des jurés se fait dans la liste définitive de l’arrondissement judiciaire où s’ouvre la session de la cour d’assises par cette décision. Le cas échéant, le tirage au sort supplémentaire visé à l’article 238, alinéa 2, se fait dans la même liste définitive de jurés.”.

Art. 198

A l’article 259*quater*, § 5, du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 8 mai 2014, les modifications suivantes sont apportées:

1° l’alinéa 1er est complété par la phrase suivante:

“ Le cas échéant la désignation au mandat de procureur fédéral donne en outre lieu à une désignation subsidiaire simultanée, en surnombre, comme magistrat fédéral. ”;

2° le paragraphe 5 est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“Au plus tard 6 mois avant la fin de son mandat ou dans le mois précédant la fin de son mandat s’il n’a pas été renouvelé, le procureur fédéral informe le ministre de la Justice s’il choisit de réintégrer la fonction à laquelle il avait été nommé en dernier lieu et conformément au § 5, alinéa 6, le cas échéant avec le mandat adjoint auquel il avait été désigné, ou d’exercer son mandat de magistrat fédéral .”.

Art. 199

In artikel 259*sexies*, § 2, van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 13 juni 2006, wordt het vierde lid vervangen als volgt:

"De verbindingsmagistraten in jeugdzaken en de bijstandsmagistraten worden aangewezen voor een termijn van vijf jaar, die na evaluatie tweemaal kan worden hernieuwd. De federale magistraten worden aangewezen voor een termijn van vijf jaar die na een positieve evaluatie telkens voor vijf jaar kan worden hernieuwd. Na twee hernieuwingen kan het mandaat van federaal magistraat maar hernieuwd worden mits een bijkomende positief advies van het College van procureurs-generaal.".

Art. 200

In boek II, titel I, van het hetzelfde Wetboek wordt in het opschrift van hoofdstuk IV de woorden "een openbaar ambt" vervangen door de woorden "een opdracht van algemeen belang".

Art. 201

In artikel 308 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 9 januari 2003 en gewijzigd bij de wet van 3 mei 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt het woord "opdrachten" vervangen door de woorden "opdrachten van algemeen belang";

2° in het tweede lid wordt de zin "Op verzoek van de internationale, *supra*nationale of buitenlandse instelling en van de magistraat wordt deze termijn telkens met ten hoogste een jaar verlengd zonder dat de totale duur van het verlof zes jaar mag overschrijden." vervangen als volgt:

"Op verzoek van de internationale, *supra*nationale of buitenlandse instelling en van de magistraat kan deze termijn telkens met ten hoogste een jaar verlengd worden.";

3° het derde lid wordt aangevuld met de volgende zin:

"Indien de opdracht een deeltijdse opdracht betreft waaraan een wedde is verbonden, behouden zij naar rata de aan hun ambt verbonden wedde met de daaraan verbonden verhogingen en voordelen.".

Art. 202

In boek II, titel I, van hetzelfde Wetboek wordt een hoofdstuk VI ingevoegd, luidende: "Magistraten gemachtigd om een opdracht te vervullen in het kader van Eurojust".

Art. 199

A l'article 259*sexies*, § 2, du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 13 juin 2006, l'alinéa 4 est remplacé par ce qui suit:

"Les magistrats de liaison en matière de jeunesse et les magistrats d'assistance sont désignés pour une période de cinq ans, laquelle peut, après évaluation, être renouvelée deux fois. Les magistrats fédéraux sont désignés pour une période de cinq ans, laquelle peut, après une évaluation positive, être renouvelée chaque fois pour cinq ans. Après deux renouvellements, le mandat de magistrat fédéral ne peut être renouvelé qu'après un avis complémentaire positif du Collège des procureurs généraux.".

Art. 200

Dans livre II, titre 1er , du même Code, dans l'intitulé du chapitre IV les mots "des fonctions publiques" sont remplacés par les mots "des missions d'intérêt général".

Art. 201

À l'article 308 du même Code, remplacé par la loi du 9 janvier 2003 et modifié par la loi du 3 mai 2003, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l'alinéa 1er , les mots "des missions" sont remplacés par les mots "des missions d'intérêt général";

2° dans l'alinéa 2, la phrase "A la demande de l'organisation internationale, *supra*nationale ou étrangère et du magistrat, ce terme est prorogé chaque fois pour des périodes d'un an au plus, sans que la durée totale du congé puisse excéder six ans." est remplacée par la phrase suivante:

"A la demande de l'organisation internationale, *supra*nationale ou étrangère et du magistrat, ce terme peut être prorogé chaque fois pour des périodes d'un an au plus.";

3° l'alinéa 3, est complété par la phrase suivante:

"Si la mission est une mission à temps partiel à laquelle un traitement est attaché, ils conservent au prorata le traitement lié à leur fonction ainsi que les augmentations et les avantages y afférents.".

Art. 202

Dans le livre II, titre Ier , du même Code, il est inséré un chapitre VI intitulé "Des magistrats mandatés pour remplir une mission dans le cadre d'Eurojust".

Art. 203

In hoofdstuk VI van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij artikel 181, wordt een artikel 309*ter* ingevoegd, luidende:

"Art. 309*ter*. § 1. De minister van Justitie wijst na advies van de federale procureur en van de procureur-generaal die bevoegd is voor de internationale betrekkingen onder de federale magistraten het Belgisch lid bij Eurojust en de adjunct van het Belgisch lid bij Eurojust aan.

De aanwijzingen gelden voor een termijn van vijf jaar en kunnen verlengd worden na advies van de federale procureur en van de procureur-generaal die bevoegd is voor de internationale betrekkingen. Indien het Belgische lid echter de functie van voorzitter of vice-voorzitter van Eurojust bekleedt, geldt zijn aanwijzing ten minste tot het einde van zijn ambtstermijn als voorzitter of vice-voorzitter.

De adjunct kan het Belgische lid bij Eurojust vervangen.

Het Belgisch lid oefent zijn functie uit op de zetel van Eurojust.

De adjunct kan zijn functie op de zetel van Eurojust uitoefenen na een beslissing van de minister van Justitie volgend op een advies van de federale procureur en van de procureur-generaal die bevoegd is voor de internationale betrekkingen.

De adjunct oefent zijn functie uit op de zetel van Eurojust indien het Belgisch lid de functie van voorzitter van Eurojust bekleedt.

§ 2. De magistraten bedoeld in § 1 behouden tijdens hun aanwijzing hun statuut van federaal magistraat en behouden de aan dit ambt verbonden wedde met de daaraan verbonden verhogingen en voordelen met uitzondering van de artikelen 355*bis*, § 2, en 357, § 4, vijfde lid.

Zij blijven als federaal magistraat onderworpen aan de evaluatie bedoeld in artikel 259*undecies*.

§ 3. De magistraten bedoeld in § 1 oefenen hun bevoegdheden van federaal magistraat uit onder de rechtstreekse leiding en toezicht van de federale procureur.

Wanneer het Belgisch lid evenwel voorzitter of vice-voorzitter van Eurojust is, is in afwijking van het eerste lid, artikel 28, 3, van het besluit van de Raad 2002/187/JBZ van 28 februari 2002 van toepassing.

§ 4. Onverminderd de evaluatie bedoeld in artikel 259*undecies*, evalueert het College van procureurs-generaal onder andere op grond van de verslagen van het Belgische lid en na hem te hebben gehoord, de wijze waarop hij de richtlijnen van het strafrechtelijk beleid heeft uitgevoerd en zijn bevoegdheden uitoefent met inachtneming van de taken en doelstellingen van Eurojust. Deze evaluatie wordt opgenomen in het in artikel 143*bis*, § 7, bedoelde verslag.

Art. 203

Dans le chapitre VI du même Code, inséré par l'article 181, il est inséré un article 309*ter* rédigé comme suit:

"Art.309*ter*. § 1er. Le ministre de la Justice désigne sur avis du procureur fédéral et du procureur général qui a les relations internationales dans ses attributions, parmi les magistrats fédéraux, le membre belge d'Eurojust et l'adjoint du membre belge d'Eurojust.

Les désignations valent pour un délai de cinq ans et peuvent être renouvelées sur avis du procureur fédéral et du procureur général qui a les relations internationales dans ses attributions. Cependant, si le membre belge occupe la position de président ou de vice-président d'Eurojust, sa désignation vaut au moins jusqu'à la fin de son mandat de président ou de vice-président.

L'adjoint du membre belge d'Eurojust peut remplacer ce dernier.

Le membre belge d'Eurojust exerce sa fonction au siège d'Eurojust.

L'adjoint peut exercer ses fonctions au siège d'Eurojust sur décision du ministre de la Justice après avis du procureur fédéral et du procureur général qui a les relations internationales dans ses attributions si l'adjoint exerce ses fonctions au siège d'Eurojust.

L'adjoint exerce cependant ses fonctions au siège d'Eurojust lorsque le membre belge d'Eurojust occupe la position de président d'Eurojust.

§ 2. Pendant la durée de leur désignation, les magistrats visés au § 1er conservent leur statut de magistrat fédéral et continuent à jouir du traitement lié à cette fonction ainsi que des augmentations et des avantages y afférents, à l'exception des articles 355*bis*, § 2, et 357, § 4, alinéa 5.

Ils restent en tant que magistrats fédéraux soumis à l'évaluation visée à l'article 259*undecies*.

§ 3. Les magistrats visés au § 1er exercent leurs fonctions de magistrat fédéral sous l'autorité et la surveillance immédiates du procureur fédéral.

Par dérogation à l'alinéa 1er , lorsque le membre belge exerce la présidence ou la vice-présidence d'Eurojust, l'article 28, 3, de la décision 2002/187/JAI du Conseil du 28 février 2002 est d'application.

§ 4. Sans préjudice de l'évaluation prévue à l'article 259*undecies*, le Collège des procureurs généraux évalue, sur la base notamment des rapports du membre belge et après l'avoir entendu, la manière dont celui-ci met en œuvre les directives de la politique criminelle et exerce ses compétences dans le respect des tâches et des objectifs d'Eurojust. Cette évaluation sera intégrée dans le rapport visé à l'article 143*bis*, § 7.

Het Belgische lid bij Eurojust bezorgt daartoe aan de minister van Justitie, aan de federale procureur en aan de procureur-generaal die bevoegd is voor internationale betrekkingen een omstandig tweemaandelijks activiteitenverslag over de werkzaamheden binnen Eurojust.".

Art. 204

In hetzelfde hoofdstuk VI, wordt een artikel 309*quater* ingevoegd, luidende:

"Art. 309*quater*. De minister van Justitie wijst na advies van de federale procureur onder de federale magistraten de nationale correspondenten van België bij Eurojust aan.

Wanneer het Belgische lid bij Eurojust en de adjunct niet beschikbaar zijn, oefent de nationaal correspondent van België bij Eurojust de bevoegdheden van het Belgische lid bij Eurojust uit.".

Art. 205

In hetzelfde hoofdstuk VI, wordt een artikel 309*quinquies* ingevoegd, luidende:

"Art. 309*quinquies*. § 1. De minister van Justitie wijst het Belgische lid van het gemeenschappelijk controleorgaan dat bedoeld wordt in artikel 23 van het besluit van de Raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken, aan onder de leden van de zittende magistratuur die zitting hebben in de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Als de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer geen lid van de zittende magistratuur telt, geschiedt de aanwijzing van het lid van het gemeenschappelijk controleorgaan overeenkomstig § 2.

§ 2. Om in het kader van de toepassing van § 1, tweede lid, bij het gemeenschappelijk controleorgaan te worden aangewezen, moet het lid van de zittende magistratuur, dat zich kandidaat stelt, sedert tenminste vijftien jaar juridische functies hebben uitgeoefend, waarvan de laatste zeven jaar als magistraat van de rechterlijke orde.

De minister van Justitie wijst het lid van de zittende magistratuur aan op advies van de bevoegde eerste voorzitter.

De aanwijzing geldt voor een termijn van vijf jaar die tweemaal kan worden verlengd.

§ 3. De bij het gemeenschappelijk controleorgaan aangewezen magistraat van de zetel ontvangt een presentiegeld waarvan het bedrag door de Koning wordt vastgesteld en dat volgens door Hem bepaalde regels wordt toegekend.".

A cette fin, le membre belge d'Eurojust transmet au ministre de la Justice, au procureur fédéral et au procureur général qui a les relations internationales dans ses attributions un rapport d'activités bimensuel circonstancié sur ses activités au sein d'Eurojust.".

Art. 204

Dans le même chapitre VI, il est inséré un article 309*quater* rédigé comme suit:

"Art. 309*quater*. Le ministre de la Justice désigne les correspondants nationaux de la Belgique auprès d'Eurojust parmi les magistrats fédéraux, sur avis du procureur fédéral.

En cas d'empêchement du membre belge d'Eurojust et de l'adjoint, le correspondant national de la Belgique auprès d'Eurojust exerce les compétences du membre belge d'Eurojust.".

Art. 205

Dans le même chapitre VI, il est inséré un article 309*quinquies* rédigé comme suit:

"Art. 309*quinquies*. § 1er. Le ministre de la Justice désigne le membre belge de l'organe de contrôle commun visé à l'article 23 de la décision du Conseil du 28 février 2002 instituant Eurojust afin de renforcer la lutte contre les formes graves de criminalité, parmi les magistrats du siège qui siègent dans la Commission de la protection de la vie privée.

Si la Commission de la protection de la vie privée ne compte pas de magistrats du siège en son sein, la désignation du membre de l'organe de contrôle commun se fait conformément au § 2.

§ 2. Pour être désigné au sein de l'organe de contrôle commun dans le cadre de l'application du § 1er, alinéa 2, le magistrat du siège qui se porte candidat doit exercer des fonctions juridiques depuis au moins quinze ans, dont les sept dernières années en tant que magistrat de l'ordre judiciaire.

Le ministre de la Justice désigne le magistrat du siège sur avis du premier président compétent.

La désignation vaut pour un délai de cinq ans qui peut être renouvelé deux fois.

§ 3. Le magistrat du siège désigné au sein de l'organe de contrôle commun reçoit un jeton de présence dont le montant et les modalités d'octroi sont déterminés par le Roi.".

Art. 206

In boek II, titel I, van hetzelfde Wetboek wordt een hoofdstuk VII ingevoegd, luidende:

"Parketjurist gemachtigd om een opdracht te vervullen in het kader van Eurojust".

Art. 207

In hoofdstuk VII van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij artikel 185, wordt een artikel 309*sexies* ingevoegd, luidende:

"Art. 309*sexies*. § 1. De minister van Justitie wijst, op advies van de federale procureur en van de procureur-generaal die bevoegd is voor internationale betrekkingen, een parketjurist aangewezen bij het federaal parket als medewerker bij Eurojust aan om het Belgische lid en de adjunct bij te staan.

De medewerker kan het lid en de adjunct niet vervangen.

De medewerker kan zijn functie op de zetel van Eurojust uitoefenen na een beslissing van de minister van Justitie volgend op een advies van de federale procureur en van de procureur-generaal die bevoegd is voor de internationale betrekkingen.

§ 2. De parketjurist bedoeld in § 1 blijft de aan dit ambt verbonden wedde met de daaraan verbonden verhogingen en voordelen behouden.

De Koning stelt de postvergoeding van de medewerker vast.".

[
Art. 208

In artikel 309*septies*, § 2, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 10 april 2014, worden de woorden "bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad" opgeheven.]

Art. 209

Artikel 363*bis* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 10 april 2014, wordt vervangen als volgt:

"De Koning kan [bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad] een vergoeding wegens opdracht, een postvergoeding en de nadere regels van de opdrachten bedoeld in de artikelen 308, 309*bis*, 309*ter*, 323*bis* en 327 vaststellen.".

Art. 210

In artikel 411, § 1, vierde lid, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 15 juli 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het cijfer "309*ter*," wordt ingevoegd tussen het cijfer "308," en het cijfer "323*bis*";

Art. 206

Dans le livre II, titre Ier, du même Code, il est inséré un chapitre VII intitulé:

"Juriste de parquet mandaté pour remplir une mission dans le cadre d'Eurojust".

Art. 207

Dans le chapitre VII du même Code, inséré par l'article 185, il est inséré un article 309*sexies* rédigé comme suit:

"Art. 309*sexies*. § 1er. Le ministre de la Justice désigne comme assistant auprès d'Eurojust, sur avis du procureur fédéral et du procureur général qui a les relations internationales dans ses attributions, un juriste de parquet désigné auprès du parquet fédéral pour assister le membre belge et l'adjoint.

L'assistant ne peut pas remplacer le membre et l'adjoint.

L'assistant peut exercer ses fonctions au siège d'Eurojust sur décision du ministre de la Justice après avis du procureur fédéral et du procureur général qui a les relations internationales dans ses attributions.

§ 2. Le juriste de parquet visé au § 1er continue à jouir du traitement lié à cette fonction ainsi que des augmentations et des avantages y afférents.

Le Roi fixe l'indemnité de poste de l'assistant.".

[
Art. 208

Dans l'article 309*septies*, § 2, du même Code, inséré par la loi du 10 avril 2014, les mots ", par arrêté délibéré en Conseil de ministres," sont abrogés.]

Art. 209

L'article 363*bis* du même Code, inséré par la loi du 10 avril 2014, est remplacé par ce qui suit:

" Le Roi peut fixer une indemnité de mission, une indemnité de poste ainsi que les modalités des missions visées aux articles 308, 309*bis*, 309*ter*, 323*bis* et 327 [par arrêté délibéré en Conseil de ministres].".

Art. 210

A l'article 411, § 1er , alinéa 4, du même Code, remplacé par la loi du 15 juillet 2013, les modifications suivantes sont apportées:

1° le chiffre "309*ter*," est inséré entre le chiffre "308," et le chiffre "323*bis*";

2° het vierde lid wordt aangevuld met de volgende zin:

"Het mandaat van niet-magistraat, aangewezen als assessor bij de tuchtrechtbank of bij de tuchtrechtbank in hoger beroep neemt een einde wanneer de betrokkene een in artikel 309*sexies* of in artikel 309*septies* bedoelde opdracht aanvaardt.".

Afdeling 2

Wijziging van de wet van 21 juni 2004 tot omzetting van het besluit van de raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken

Art. 211

Artikel 2 van de wet van 21 juni 2004 tot omzetting van het besluit van de raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken wordt vervangen als volgt:

"Art. 2. Het Belgisch Bureau bij Eurojust is samengesteld uit een Belgisch lid, een adjunct van het Belgisch lid en een medewerker van het Belgisch lid. Zij worden aangewezen overeenkomstig de artikelen 309*ter* en 309*sexies* van het Gerechtelijk Wetboek.

De nationale correspondenten van België bij Eurojust worden aangewezen overeenkomstig artikel 309*quater* van het Gerechtelijk Wetboek.

Het Belgische lid van het gemeenschappelijk controleorgaan bedoeld in artikel 23 van het besluit van de Raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken, wordt aangewezen overeenkomstig artikel 309*quinquies* van het Gerechtelijk Wetboek.".

Art. 212

De artikelen 3, 4, 5 en 6 van dezelfde wet worden opgeheven.

Afdeling 3

Wijziging van de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting

Art. 213

In artikel 2 van de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting, hersteld bij de wet van 4 maart 1997, vervangen door de wet van 21 juni 2001 en gewijzigd door de wetten van 14 december 2004 en 30 december 2009, wordt het cijfer "24" vervangen door het cijfer "28".

2° l'alinéa 4 est complété par la phrase suivante:

"Le mandat d'un non-magistrat désigné comme assesseur au tribunal disciplinaire ou au tribunal disciplinaire d'appel s'achève lorsque l'intéressé accepte une mission visée aux articles 309*sexies* et 309*septies*.".

Section 2

Modifications de la loi du 21 juin 2004 transposant la décision du Conseil de l'Union européenne du 28 février 2002 instituant Eurojust afin de renforcer la lutte contre les formes graves de criminalité

Art. 211

L'article 2 de la loi du 21 juin 2004 transposant la décision du conseil de l'Union européenne du 28 février 2002 instituant Eurojust afin de renforcer la lutte contre les formes graves de criminalité est remplacé par ce qui suit:

"Art. 2. Le bureau belge d'Eurojust est composée d'un membre belge, un adjoint du membre belge et un assistant du membre belge. Ils sont désignés conformément aux articles 309*ter* et 309*sexies* du Code judiciaire.

Le correspondant national de la Belgique auprès d'Eurojust est désigné conformément à l'article 309*quater* du Code judiciaire.

Le membre belge de l'organe de contrôle commun visé à l'article 23 de la décision du Conseil du 28 février 2002 instituant Eurojust afin de renforcer la lutte contre les formes graves de criminalité, est désigné conformément à l'article 309*quinquies* du Code judiciaire.".

Art. 212

Les articles 3, 4, 5 et 6 de la même loi sont abrogés.

Section 3

Modification de la loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire

Art. 213

Dans l'article 2 de la loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire, rétabli par la loi du 4 mars 1997, remplacé par la loi du 21 juin 2001 et modifié par les lois des 14 décembre 2004 et 30 décembre 2009, le chiffre "24" est remplacé par le chiffre "28".

Afdeling 4

Wijzigingen van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering van personen

Art. 214

In titel VII, hoofdstuk IV van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering van personen, wordt een artikel 135/1 ingevoegd, luidende:

"Art. 135/1. Een examen met het oog op de werving van werkende en plaatsvervangende assessoren in strafuitvoeringszaken en interneringszaken gespecialiseerd in klinische psychologie, kan georganiseerd worden overeenkomstig het koninklijk besluit van 2 oktober 2006 tot vaststelling van de nadere regels voor de examens met het oog op de werving van effectieve en plaatsvervangende assessoren in strafuitvoeringszaken gespecialiseerd in penitentiaire zaken en van effectieve en plaatsvervangende assessoren gespecialiseerd in sociale re-integratie, vóór de inwerkingtreding van artikel 196*bis* van het Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd bij deze wet.".

Art. 215

Aikel 136 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

"Met uitzondering van artikel 135/1 en van dit artikel die in werking treden op de dag waarop deze wet in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt, treedt deze wet in werking op 1 januari 2016.".

Afdeling 5

Opheffingsbepaling

Art. 216

De wet van 17 december 2002 tot het verlenen van de titel van advocaat-generaal aan het lid van het openbaar ministerie dat België in de Eurojust-eenheid vertegenwoordigt en tot regeling van zijn financiële toestand, wordt opgeheven.

Afdeling 6

Overgangsbepalingen

Art.217

§ 1. De magistraten die op grond van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen, tot de inruststelling zijn toegelaten in de vijf jaren die voorafgaan aan de inwerkingtreding van voornoemde bepaling kunnen aan de minister van Justitie binnen een termijn van zes maanden na inwerkingtreding van deze wet een verzoek richten om te mogen worden aangewezen op basis van artikel 120, 121 of 122 van het Gerechtelijk Wetboek.

Section 4

Modifications de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement des personnes

Art. 214

Dans le titre VII, chapitre IV de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement des personnes, il est inséré un article 135/1 rédigé comme suit:

"Art. 135/1. Un examen en vue du recrutement d' assesseurs en application des peines et d' internement spécialisés en matière de psychologie clinique effectifs et suppléants, peut être organisé conformément à l'arrêté royal du 2 octobre 2006 déterminant les modalités d'examens en vue du recrutement des assesseurs en application des peines spécialisés en matière pénitentiaire effectifs et suppléants et des assesseurs spécialisés en réinsertion sociale effectifs et suppléants, avant l'entrée en vigueur de l'article 196*bis* du Code judiciaire, tel que modifié par la présente loi.".

Art. 215

L'article 136 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

"A l'exception de l'article 135/1 et du présent article qui entrent en vigueur le jour de la publication de la présente loi au *Moniteur belge*, la présente loi entre en vigueur le 1er janvier 2016.".

Section 5

Disposition abrogatoire

Art. 216

L**a** loi du 17 décembre 2002 attribuant le titre d'avocat général au membre du ministère public représentant la Belgique au sein de l'unité Eurojust et réglant sa situation financière est abrogée.

Section 6

Dispositions transitoires

Art.217

§ 1er. Les magistrats qui ont été admis à la retraite sur base de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions dans les cinq ans qui précèdent l'entrée en vigueur de la présente disposition peuvent dans un délai de six mois après l'entrée en vigueur de la présente loi adresser au ministre de la Justice une demande afin de pouvoir être désignés conformément à l'article 120, 121 ou 122 du Code judiciaire.

De minister van Justitie vraagt binnen dertig dagen na ontvangst van het verzoek een gemotiveerd schriftelijk advies aan:

1° de eerste voorzitter van het hof van beroep;

2° desgevallend de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg waar verzoeker laatst werkzaam was;

3° de bevoegde benoemingscommissie, bedoeld in artikel 259*bis*-8.

2. De adviezen worden binnen dertig dagen na het verzoek om advies bedoeld in § 1 gezonden aan de minister van Justitie en binnen dezelfde termijn meegedeeld aan de verzoeker.

§ 3. De Koning beschikt vanaf de ontvangst van de adviezen over zestig dagen om een beslissing te nemen en deze mee te delen aan de verzoeker en aan de eerste voorzitter van het hof van beroep, evenals aan de procureur-generaal van de plaats waar de eed moet worden afgelegd."

Art.218

§ 1. Het Belgische lid bij Eurojust dat werd aangewezen op grond van artikel 2 van de wet van 21 juni 2004 tot omzetting van het besluit van de raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterkenen, verkrijgt van rechtswege het bijzonder mandaat van federaal magistraat, desgevallend in overtal, en voltooit zijn opdracht dewelke op 30 mei 2002 inging en tweemaal verlengd werd met een termijn van vijf jaar.

§ 2. Het Belgische lid van het gemeenschappelijk controleorgaan dat bedoeld wordt in artikel 23 van het besluit van de Raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken, dat aangewezen is op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze wet, voltooit zijn huidige opdracht.

§ 3. In afwachting van de vaststelling van de postvergoeding door de Koning wordt het Belgisch lid en de adjunct een jaarlijkse toelage van 20 000 EUR toegekend indien zij hun vaste werkplek hebben op de zetel van Eurojust. De toelage wordt per maand betaald.

Deze toelage wordt gekoppeld aan de mobiliteitsregeling toepasselijk op de bezoldiging van het Rijkspersoneel in actieve dienst. Ze wordt aan het spilindexcijfer 138,01 gekoppeld.

Le ministre de la Justice demande, dans un délai de trente jours après réception de la demande l'avis écrit motivé:

1° du premier président de la cour d'appel;

2° le cas échéant du président du tribunal de première instance où le demandeur a exercé sa dernière fonction;

3° de la commission de nomination compétente, visée à l'article 259*bis*-8.

§ 2. Les avis sont transmis au ministre de la Justice dans un délai de trente jours à compter de la demande d'avis visée au § 1er et communiqués dans le même délai au demandeur.

§ 3. Le Roi dispose d'un délai de soixante jours pour prendre une décision et pour communiquer celle-ci au candidat et au premier président de la cour d'appel, ainsi qu'au procureur général du lieu où le serment doit être prêté.

Art.218

§ 1er. Le membre belge auprès d'Eurojust qui a été désigné sur base de l'article 2 de la loi du 21 juin 2004 transposant la décision du Conseil de l'Union européenne du 28 février 2002 instituant Eurojust afin de renforcer la lutte contre les formes graves de criminalité obtient d'office le mandat spécifique de magistrat fédéral, le cas échéant en surnombre, et achève sa mission qui a débuté le 30 mai 2002 et qui a été prolongée deux fois pour une durée de cinq ans.

§ 2. Le membre belge de l'organe de contrôle commun visé à l'article 23 de la décision du Conseil du 28 février 2002 instituant Eurojust afin de renforcer la lutte contre les formes graves de criminalité en fonction au moment de l'entrée en vigueur de la presente loi achève sa mission en cours.

§ 3. Dans l'attente de la fixation de l'indemnité de poste par le Roi, une allocation annuelle de 20 000 EUR est attribuée au membre belge et à l'adjoint pour autant qu'ils exercent leur fonction au siège d'Eurojust. L'allocation est payée mensuellement.

Cette allocation est liée au régime de mobilité applicable aux rétributions des agents de l'État en activité de service. Elle est rattachée à l'indice pivot 138,01.

HOOFDSTUK 2

Bepalingen tot wijziging van bepalingen betrekking hebbende op de actoren binnen het domein veiligheid

Afdeling 1

Bepaling tot wijziging van de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse

Art. 219

In het eerste lid van artikel 35, § 2 van de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse, gewijzigd bij de wetten van 4 februari 2010 en van 6 januari 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “om de zes maanden” wordt vervangen door “jaarlijks”;

2° tussen de woorden “over de toepassing van” en “artikel 18/2” worden de woorden “artikel 16/2 en” toegevoegd;

3° Het woord “halfjaarlijks” wordt vervangen door “jaarlijks”;

4° tussen de woorden “de ministers van Justitie en van Landsverdediging” en “, die de mogelijkheid hebben” worden de woorden “alsook aan de Veiligheid van de Staat en de Algemene Dienst Inlichtingen en Veiligheid”.

Afdeling 2

Bepalingen tot wijziging van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst

Art. 220

In hoofdstuk III, afdeling 1, onderafdeling 2 van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst, wordt een artikel 16/2 ingevoegd, luidende:

“Art. 16/2. Operatoren van elektronische communicatienetwerken of verstrekkers van elektronische communicatiediensten die hiertoe door een inlichtingen- en veiligheidsdienst gevorderd worden, zijn verplicht over te gaan tot:

1° de identificatie van de abonnee of de gewoonlijke gebruiker van een elektronische communicatiedienst of van het gebruikte elektronische communicatiemiddel;

2° de identificatie van de elektronische communicatiediensten en -middelen waarop een bepaald persoon is geabonneerd of die door een bepaald persoon gewoonlijk worden gebruikt.

CHAPITRE 2

Dispositions modifiant des dispositions relatives aux acteurs dans le domaine de la sécurité

Section 1ère

Disposition modifiant la loi organique du contrôle des services de police et de renseignement et de l’Organe de coordination pour l’analyse de la menace du 18 juillet 1991

Art. 219

À l’alinéa 1er de l’article 35, § 2, de la loi organique du contrôle des services de police et de renseignement et de l’Organe de coordination pour l’analyse de la menace du 18 juillet 1991, modifiée par les lois du 4 février 2010 et du 6 janvier 2014, les modifications suivantes sont apportées:

1° les mots “tous les six mois” sont remplacés par “annuellement”;

2° les mots “l’article 16/2 et de” sont insérés entre les mots “sur l’application de” et les mots “l’article 18/2”;

3° le mot “semestriel” est remplacé par le mot “annuel”;

4° les mots “ainsi qu’à la Sûreté de l’État et au Service général du renseignement et de la sécurité” sont insérés entre les mots “aux ministres de la Justice et de la Défense” et les mots “, qui ont la faculté”.

Section 2

Dispositions modifiant la loi organique des services de renseignement et de sécurité du 30 novembre 1998

Art. 220

Dans le chapitre III, section 1, sous-section 2, de l**a** loi organique des services de renseignement et de sécurité du 30 novembre 1998, il est inséré un article 16/2 rédigé comme suit:

“Art. 16/2. Les opérateurs de réseaux de communications électroniques ou les fournisseurs de services de communications électroniques dont le concours est requis à cette fin par un service de renseignement et de sécurité, sont tenus de procéder à:

1° l’identification de l’abonné ou de l’utilisateur habituel d’un service de communication électronique ou du moyen de communication électronique utilisé;

2° l’identification des services et des moyens de communications électroniques auxquels une personne déterminée est abonnée ou qui sont habituellement utilisés par une personne déterminée.

De vordering gebeurt schriftelijk door een inlichtingenofficier. In geval van hoogdringendheid kan een inlichtingenofficier deze gegevens mondeling vorderen. Deze mondelinge vordering wordt binnen de achtenveertig uur bevestigd door een schriftelijke vordering.

Iedere operator van een elektronisch communicatienetwerk en iedere verstrekker van een elektronische communicatiedienst die wordt gevorderd, verstrekt aan de inlichtingenofficier de gegevens waar om werd verzocht binnen een termijn en overeenkomstig de nadere regels te bepalen bij koninklijk besluit genomen op het voorstel van de minister van Justitie, de minister van Landsverdediging en de minister bevoegd voor de elektronische communicatie.

Een inlichtingenofficier kan de bedoelde gegevens ook verkrijgen met behulp van toegang tot de bestanden van de klanten van de operator of van de verstrekker van de dienst. De Koning bepaalt, op voorstel van de minister van Justitie, de minister van Landsverdediging en de minister bevoegd voor de elektronische communicatie, de voorwaarden waaronder deze toegang mogelijk is.

Eenieder die weigert de aldus gevraagde gegevens mee te delen of de vereiste toegang te verschaffen, wordt gestraft met een geldboete van zesentwintig euro tot tienduizend euro.

Beide inlichtingen- en veiligheidsdiensten houden een register bij van alle gevorderde identificaties en van alle via rechtstreekse toegang verkregen identificaties. Het Vast Comité I ontvangt van de betrokken inlichtingen- en veiligheidsdiensten maandelijks een lijst van de gevorderde identificaties en van elke toegang.”.

Art. 221

In artikel 18/2, § 1 van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 4 februari 2010, worden de woorden”4° de maatregelen tot identificatie van de abonnee of de gewoonlijke gebruiker van een dienst van elektronische communicatie of van het gebruikte elektronisch communicatiemiddel;” vervangen door de woorden

”4° de identificatie, met behulp van een technisch middel, van de elektronische communicatiediensten en -middelen waarop een bepaald persoon is geabonneerd of die door een bepaald persoon gewoonlijk worden gebruikt;

4/1° de vordering van de operator van een elektronisch communicatienetwerk of van een verstrekker van een elektronische communicatiedienst tot het bekomen van de gegevens betreffende de betalingswijze, identificatie van het betalingsmiddel en tijdstip van betaling voor het abonnement of voor het gebruik van de elektronische communicatiedienst;”.

Art. 222

Artikel 18/7, § 1 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

La réquisition est effectuée par écrit par un officier de renseignement. En cas d’urgence, un officier de renseignement peut requérir ces données verbalement. Cette réquisition verbale est confirmée dans un délai de vingt-quatre heures par une réquisition écrite.

Tout opérateur d’un réseau de communications électroniques et tout fournisseur d’un service de communications électroniques qui est requis donne à l’officier de renseignement les données qui ont été demandées dans un délai et selon les modalités à fixer par un arrêté royal pris sur la proposition du ministre de la Justice, du ministre de la Défense et du ministre qui a les communications électroniques dans ses attributions.

Un officier de renseignement peut également obtenir les données visées au moyen d’un accès aux fichiers des clients de l’opérateur ou du fournisseur du service. Le Roi fixe, sur la proposition du ministre de la Justice, du ministre de la Défense et du ministre qui a les communications électroniques dans ses attributions, les conditions auxquelles cet accès est possible.

Toute personne qui refuse de communiquer les données ainsi demandées ou de fournir l’accès requis est punie d’une amende de vingt-six euros à dix mille euros.

Les services de renseignement et de sécurité tiennent un registre de toutes les identifications requises et de toutes les identifications obtenues par accès direct. Le Comité permanent R reçoit chaque mois du service de renseignement concerné une liste des identifications requises et de tout accès.”.

Art. 221

Dans l’article18/2, § 1er, de la même loi, inséré par loi du 4 février 2010, les mots “4° les mesures d’identification de l’abonné ou de l’utilisateur habituel d’un service de communications électroniques ou du moyen de communication électronique utilisé;” sont remplacés par les mots

“4° l’identification, à l’aide d’un moyen technique, des services et des moyens de communication électronique à laquelle une personne déterminée est abonnée ou qui sont habituellement utilisés par une personne déterminée;

4/1° la réquisition de l’opérateur d’un réseau de communications électroniques ou d’un fournisseur d’un service de communications électroniques afin d’obtenir les données relatives à la méthode de paiement, l’identification du moyen de paiement et le moment du paiement de l’abonnement ou de l’utilisation du service de communications électroniques;”.

Art. 222

L’article 18/7, § 1er de la même loi est remplacé par le texte suivant:

"Wanneer dit een belang vertoont voor de uitoefening van de opdrachten, kan het diensthoofd, bij schriftelijke beslissing, overgaan of doen overgaan tot:

1° de identificatie, met behulp van een technisch middel, van de elektronische communicatiediensten en -middelen waarop een bepaald persoon is geabonneerd of die door een bepaald persoon gewoonlijk worden gebruikt;

2° de vordering van de operator van een elektronisch communicatienetwerk of van een verstrekker van een elektronische communicatiedienst tot het bekomen van de gegevens betreffende de betalingswijze, identificatie van het betalingsmiddel en tijdstip van betaling voor het abonnement of voor het gebruik van de elektronische communicatiedienst. Een inlichtingen- en veiligheidsdienst kan de bedoelde gegevens ook verkrijgen met behulp van toegang tot de bestanden van de klanten van de operator of van de verstrekker van de dienst.".

Afdeling 3

Bepalingen tot wijziging van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus

Art. 223

In artikel 118 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, gewijzigd bij de wet van 28 december 2006, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden "en artikel 138*bis*" ingevoegd tussen de woorden "toepassing van artikel 138, § 1, 3° en 4°" en de woorden ", bestaat het administratief en logistiek kader";

2° in het vierde lid worden de woorden "en in artikel 138*bis*" ingevoegd tussen de woorden "in artikel 138, § 1, 3° en 4" en de woorden ", mogen geen politieopdrachten uitvoeren".

Art. 224

In dezelfde wet wordt een artikel 13*8bis* ingevoegd, luidende:

"Art. 138*bis*. § 1. Zijn bekleed met de hoedanigheid van agent van gerechtelijke politie:

de leden van het administratief en logistiek kader van de federale politie en van de lokale politie, minstens houder van een graad van het niveau C en respectievelijk aangewezen door de directeur-generaal van de bestuurlijke politie van de federale politie en door de korpschef van de lokale politie om vaststellingen te doen gesteund op materiële bewijsmiddelen die door bemande of onbemande automatisch werkende toestellen worden opgeleverd, overeenkomstig artikel 62 van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer.

"Si cela présente un intérêt pour l'exercice des missions, le dirigeant du service peut, par une décision écrite, procéder ou faire procéder à:

1° l'identification, à l'aide d'un moyen technique, des services et des moyens de communication électronique à laquelle une personne déterminée est abonnée ou qui sont habituellement utilisés par une personne déterminée;

2° la réquisition de l'opérateur d'un réseau de communications électroniques ou d'un fournisseur d'un service de communications électroniques afin d'obtenir les données relatives à la méthode de paiement, l'identification du moyen de paiement et le moment du paiement de l'abonnement ou de l'utilisation du service de communications électroniques. Un service de renseignement et de sécurité peut également obtenir les données visées au moyen d'un accès aux fichiers des clients de l'opérateur ou du fournisseur du service.".

Section 3

Dispositions modifiant la loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux

Art. 223

A l'article 118 de la loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux, modifié par la loi du 28 décembre 2006, sont apportées les modifications suivantes:

1° dans l'alinéa 1er, les mots "et de l'article 138*bis*" sont insérés entre les mots "de l'article 138, § 1er, 3° et 4°" et les mots ", le cadre administratif et logistique";

2° dans l'alinéa 4, les mots "et à l'article 138*bis*" sont insérés entre les mots "à l'article 138, § 1er, 3° et 4°" et les mots ", ne peuvent remplir des missions de police".

Art. 224

Dans la même loi, il est inséré un article 13*8bis* rédigé comme suit:

"Art.138*bis*. § 1er. Sont revêtus de la qualité d'agent de police judiciaire:

les membres du cadre administratif et logistique de la police fédérale et de la police locale revêtus au minimum d'un grade de niveau C et désignés, respectivement, par le directeur général de la police administrative de la police fédérale et par le chef de corps de la police locale pour effectuer les constatations fondées sur des preuves matérielles fournies par des appareils fonctionnant automatiquement en présence ou en l'absence d'un agent qualifié, visées à l'article 62 de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière.

§ 2. Om hun ambt te kunnen uitoefenen, leggen de in § 1 bedoelde personeelsleden de in artikel 137 vermelde eed af.”.

§ 3. De alinea’s 2 en 3 van § 2 van artikel 138 zijn ook op hen van toepassing.

Afdeling 4

Wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme

Art. 225

In artikel 35, § 2, van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme wordt tussen het tweede en het derde lid een lid ingevoegd, luidende:

“Paragraaf 1 is evenmin van toepassing op de mededelingen in het kader van wederzijdse samenwerking tussen enerzijds de Cel en anderzijds de Veiligheid van de Staat, de Algemene Dienst inlichting en veiligheid van de Krijgsmacht en het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse, in het kader van de bestrijding van terrorisme, de financiering van terrorisme en witwasverrichtingen die hiermee verband zouden kunnen houden.”

§ 2. Pour pouvoir exercer leurs fonctions, les membres du personnel visés au § 1er prêtent le serment mentionné à l’article 137.”.

§ 3. Les alinéas 2 et 3 du § 2 de l’article 138 leurs sont également applicables.

Section 4

Modification de la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l’utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme

Art. 225

A l’article 35, § 2, de la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l’utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme, est inséré, entre les alinéas 2 et 3 , un alinéa rédigé comme suit:

“Le § 1 ne s’applique pas non plus aux communications faites dans le cadre d’une collaboration mutuelle entre, d’une part, la Cellule et, d’autre part, la Sûreté de l’État, le Service général du Renseignement et de la Sécurité des Forces armées et l’Organe de coordination pour l’analyse de la menace, dans le cadre de la lutte contre le terrorisme, son financement et les activités de blanchiment qui pourraient y être liées”

.

Regelgevingsimpactanalyse

RiA-AiR

:: Vul het formulier bij voorkeur online in ria-air.fed.be
:: Contacteer de helpdesk indien nodig ria-air@premier.fed.be
:: Raadpleeg de handleiding, de FAQ, enz. www.vereenvoudiging.be

Beschrijvende fiche

Auteur .a.

Bevoegd regeringslid	Minister van Justitie
Contactpersoon beleidscel (naam, e-mail, tel. nr.)	
Overheidsdienst	FOD Justitie
Contactpersoon overheidsdienst (naam, e-mail, tel. nr.)	Nancy Colpaert, nancy.colpaert@just.fgov.be, 02/542 67 83

Ontwerp .b.

Titel van het ontwerp van regelgeving	Ontwerp van wet houdende wijzigingen van het strafrecht en strafprocesrecht	
Korte beschrijving van het ontwerp van regelgeving met vermelding van de oorsprong (verdrag, richtlijn, samenwerkingsakkoord, actualiteit, …), de beoogde doelen van uitvoering.	Dit ontwerp van wet voorziet hoofdzakelijk aanpassingen van het strafrecht en het strafprocesrecht. Het beoogt een vereenvoudiging van de huidige regelgeving en een sneller en doeltreffender verloop van de strafprocedures. Hiertoe voorziet het ontwerp van wet onder meer in de veralgemening van de correctionaliseerbaarheid van misdaden en een aanpassing van de rechtspleging voor het hof van assisen door de deelname van de beroepsrechters aan de deliberatie over de schuldvraag, het vereenvoudigen en rationaliseren van de verzetprocedure, een doelmatiger behandeling van strafzaken door het invoeren van de verplichting om in hoger beroep een verzoekschrift met de grieven in te dienen en het invoeren van dwingende termijnen voor het indienen van besluiten, de punctuele wijziging van de cassatieprocedure, de Voorlopige Hechteniswet en de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie, de uitbreiding van de mini-instructie, een duidelijker formulering van de artikelen 21 en 21bis V.T. Sv. inzake de verjaring van de strafvordering, de wijziging van de bepalingen van de probatiewet, van de recente wetten die de probatie en het elektronisch toezicht als autonome straf invoeren en van de bepalingen met betrekking tot de verzwarende omstandigheid van de blijvende arbeidsongeschiktheid.	
Impactanalyses reeds uitgevoerd	☐ Ja ☒ Nee	Indien ja, gelieve een kopie bij te voegen of de referentie van het document te vermelden: _ _

Raadpleging over het ontwerp van regelgeving .c.

Verplichte, facultatieve of informele raadplegingen:	IMC Justitiehuizen

Bronnen gebruikt om de impactanalyse uit te voeren .d.

Statistieken, referentiedocumenten, organisaties en contactpersonen:	Gerechtelijke statistieken.

Datum van beëindiging van de impactanalyse .e.

15/06/2015

Welke impact heeft het ontwerp van regelgeving op deze 21 thema's?

>

Een ontwerp van regelgeving zal meestal slechts impact hebben op enkele thema's.

Een niet-exhaustieve lijst van trefwoorden is gegeven om de inschatting van elk thema te vergemakkelijken.

Indien er een **positieve en/of negatieve impact** is, **leg deze uit** (gebruik indien nodig trefwoorden) en vermeld welke maatregelen worden genomen om de eventuele negatieve effecten te verlichten/te compenseren.

Voor de thema's 3, 10, 11 en 21, worden meer gedetailleerde vragen gesteld.

Raadpleeg de handleiding of contacteer de helpdesk ria-air@premier.fed.be indien u vragen heeft.

Kansarmoedebestrijding .1.

Menswaardig minimuminkomen, toegang tot kwaliteitsvolle diensten, schuldenoverlast, risico op armoede of sociale uitsluiting (ook bij minderjarigen), ongeletterdheid, digitale kloof.

☒ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☐ Geen impact

Aangezien het ontwerp een beter verloop van de strafprocedures in de hand zal werken, zal het, in dat opzicht, onrechtstreeks een positieve impact hebben.

Gelijke Kansen en sociale cohesie .2.

Non-discriminatie, gelijke behandeling, toegang tot goederen en diensten, toegang tot informatie, tot onderwijs en tot opleiding, loonkloof, effectiviteit van burgerlijke, politieke en sociale rechten (in het bijzonder voor kwetsbare bevolkingsgroepen, kinderen, ouderen, personen met een handicap en minderheden).

☒ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☐ Geen impact

Aangezien het ontwerp een beter verloop van de strafprocedures in de hand zal werken, zal het, in dat opzicht, onrechtstreeks een positieve impact hebben.

Gelijkheid van vrouwen en mannen .3.

Toegang van vrouwen en mannen tot bestaansmiddelen: inkomen, werk, verantwoordelijkheden, gezondheid/zorg/welzijn, veiligheid, opleiding/kennis/vorming, mobiliteit, tijd, vrije tijd, etc.

Uitoefening door vrouwen en mannen van hun fundamentele rechten: burgerlijke, sociale en politieke rechten.

1. Op welke personen heeft het ontwerp (rechtstreeks of onrechtstreeks) een impact en wat is de naar geslacht uitgesplitste samenstelling van deze groep(en) van personen?

   Indien geen enkele persoon betrokken is, leg uit waarom.

   Het project heeft betrekking op alle rechtzoekenden.

↓ Indien er personen betrokken zijn, beantwoord dan vraag 2.

2. Identificeer de eventuele verschillen in de respectieve situatie van vrouwen en mannen binnen de materie waarop het ontwerp van regelgeving betrekking heeft.

   Geen verschil.

↓ Indien er verschillen zijn, beantwoord dan vragen 3 en 4.

3. Beperken bepaalde van deze verschillen de toegang tot bestaansmiddelen of de uitoefening van fundamentele rechten van vrouwen of mannen (problematische verschillen)? [J/N] > Leg uit

   _ _

4. Identificeer de positieve en negatieve impact van het ontwerp op de gelijkheid van vrouwen en mannen, rekening houdend met de voorgaande antwoorden?

   _ _

↓ Indien er een negatieve impact is, beantwoord dan vraag 5.

5. Welke maatregelen worden genomen om de negatieve impact te verlichten / te compenseren?

_ _

Gezondheid .4.

Toegang tot kwaliteitsvolle gezondheidszorg, efficiëntie van het zorgaanbod, levensverwachting in goede gezondheid, behandelingen van chronische ziekten (bloedvatenziekten, kankers, diabetes en chronische ademhalingsziekten), gezondheidsdeterminanten (sociaaleconomisch niveau, voeding, verontreiniging), levenskwaliteit.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact.

_ _

Werkgelegenheid .5.

Toegang tot de arbeidsmarkt, kwaliteitsvolle banen, werkloosheid, zwartwerk, arbeids- en ontslagomstandigheden, loopbaan, arbeidstijd, welzijn op het werk, arbeidsongevallen, beroepsziekten, evenwicht privé- en beroepsleven, gepaste verloning, mogelijkheid tot beroepsopleiding, collectieve arbeidsverhoudingen.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact.

_ _

Consumptie- en productiepatronen .6.

Prijsstabiliteit of -voorzienbaarheid, inlichting en bescherming van de consumenten, doeltreffend gebruik van hulpbronnen, evaluatie en integratie van (sociale- en milieu-) externaliteiten gedurende de hele levenscyclus van de producten en diensten, beheerpatronen van organisaties.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact.

_ _

Economische ontwikkeling .7.

Oprichting van bedrijven, productie van goederen en diensten, arbeidsproductiviteit en productiviteit van hulpbronnen/grondstoffen, competitiviteitsfactoren, toegang tot de markt en tot het beroep, markttransparantie, toegang tot overheidsopdrachten, internationale handels- en financiële relaties, balans import/export, ondergrondse economie, bevoorradingszekerheid van zowel energiebronnen als minerale en organische hulpbronnen.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact.

_ _

Investeringen .8.

Investeringen in fysiek (machines, voertuigen, infrastructuren), technologisch, intellectueel (software, onderzoek en ontwikkeling) en menselijk kapitaal, nettoinvesteringscijfer in procent van het bbp.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact.

_ _

Onderzoek en ontwikkeling .9.

Mogelijkheden betreffende onderzoek en ontwikkeling, innovatie door de invoering en de verspreiding van nieuwe productiemethodes, nieuwe ondernemingspraktijken of nieuwe producten en diensten, onderzoeks- en ontwikkelingsuitgaven.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact.

_ _

Kmo's .10.

Impact op de ontwikkeling van de kmo's.

1. Welke ondernemingen zijn rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken?
   Beschrijf de sector(en), het aantal ondernemingen, het % kmo's (< 50 werknemers), waaronder het % micro-ondernemingen (< 10 werknemers).
   Indien geen enkele onderneming betrokken is, leg uit waarom.

   _ _

↓ Indien er kmo's betrokken zijn, beantwoord dan vraag 2.

2. Identificeer de positieve en negatieve impact van het ontwerp op de kmo's.
   N.B. De impact op de administratieve lasten moet bij thema 11 gedetailleerd worden.

   _ _

↓ Indien er een negatieve impact is, beantwoord dan vragen 3 tot 5.

3. Is deze impact verhoudingsgewijs zwaarder voor de kmo's dan voor de grote ondernemingen? [J/N] > Leg uit

   _ _

4. Staat deze impact in verhouding tot het beoogde doel? [J/N] > Leg uit

   _ _

5. Welke maatregelen worden genomen om de negatieve impact te verlichten / te compenseren?

   _ _

Administratieve lasten .11.

Verlaging van de formaliteiten en administratieve verplichtingen die direct of indirect verbonden zijn met de uitvoering, de naleving en/of de instandhouding van een recht, een verbod of een verplichting.

↓ Indien burgers (zie thema 3) en/of ondernemingen (zie thema 10) betrokken zijn, beantwoord dan volgende vragen.

1. Identificeer, per betrokken doelgroep, de nodige formaliteiten en verplichtingen voor de toepassing van de regelgeving.
   Indien er geen enkele formaliteiten of verplichtingen zijn, leg uit waarom.

   a.

   b. Artikel 204 van het Wetboek van strafvordering verankert de verplichting om bij het instellen van hoger beroep een verzoekschrift in te dienen, waarin de grieven, die tegen het bestreden vonnis worden ingebracht, nauwkeurig worden bepaald.

↓ Indien er formaliteiten en/of verplichtingen zijn in de huidige* regelgeving, beantwoord dan vragen 2a tot 4a.

↓ Indien er formaliteiten en/of verplichtingen zijn in het ontwerp van regelgeving**, beantwoord dan vragen 2b tot 4b.

2. Welke documenten en informatie moet elke betrokken doelgroep verschaffen?

   a. _ _*

   b. Verzoekschrift

3. Hoe worden deze documenten en informatie, per betrokken doelgroep, ingezameld?

   a. _ _*

   b. In te dienen ter griffie

4. Welke is de periodiciteit van de formaliteiten en verplichtingen, per betrokken doelgroep?

   a. _ _*

   b. Hoger beroep in strafzaken

5. Welke maatregelen worden genomen om de eventuele negatieve impact te verlichten / te compenseren?

   _ _

Energie .12.

Energiemix (koolstofarm, hernieuwbaar, fossiel), gebruik van biomassa (hout, biobrandstoffen), energie-efficiëntie, energieverbruik van de industrie, de dienstensector, de transportsector en de huishoudens, bevoorradingszekerheid, toegang tot energiediensten en -goederen.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact.

Mobiliteit .13.

Transportvolume (aantal afgelegde kilometers en aantal voertuigen), aanbod van gemeenschappelijk personenvervoer, aanbod van wegen, sporen en zee- en binnenvaart voor goederenvervoer, verdeling van de vervoerswijzen (modal shift), veiligheid, verkeersdichtheid.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact.

– –

Voeding .14.

Toegang tot veilige voeding (kwaliteitscontrole), gezonde en voedzame voeding, verspilling, eerlijke handel.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact.

– –

Klimaatverandering .15.

Uitstoot van broeikasgassen, aanpassingsvermogen aan de gevolgen van de klimaatverandering, veerkracht, energie overgang, hernieuwbare energiebronnen, rationeel energiegebruik, energie-efficiëntie, energieprestaties van gebouwen, winnen van koolstof.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact.

– –

Natuurlijke hulpbronnen .16.

Efficiënt beheer van de hulpbronnen, recyclage, hergebruik, waterkwaliteit en -consumptie (oppervlakte- en grondwater, zeeën en oceanen), bodemkwaliteit en -gebruik (verontreiniging, organisch stofgehalte, erosie, drooglegging, overstromingen, verdichting, fragmentatie), ontbossing.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact.

– –

Buiten- en binnenlucht .17.

Luchtkwaliteit (met inbegrip van de binnenlucht), uitstoot van verontreinigende stoffen (chemische of biologische agentia: methaan, koolwaterstoffen, oplosmiddelen, SOX, NOX, NH3), fijn stof.

☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit. ☒ Geen impact.

– –

Biodiversiteit .18.

Graad van biodiversiteit, stand van de ecosystemen (herstelling, behoud, valorisatie, beschermde zones), verandering en fragmentatie van de habitatten, biotechnologieën, uitvindingsoctrooien in het domein van de biologie, gebruik van genetische hulpbronnen, diensten die de ecosystemen leveren (water- en luchtzuivering, enz.), gedomesticeerde of gecultiveerde soorten, invasieve uitheemse soorten, bedreigde soorten.

☐ Positieve impact	☐ Negatieve impact	↓ Leg uit.	☒ Geen impact.
– –			

Hinder .19.

Geluids-, geur- of visuele hinder, trillingen, ioniserende, niet-ioniserende en elektromagnetische stralingen, lichtoverlast.

☐ Positieve impact	☐ Negatieve impact	↓ Leg uit.	☒ Geen impact.
– –			

Overheid .20.

Democratische werking van de organen voor overleg en beraadslaging, dienstverlening aan gebruikers, klachten, beroep, protestbewegingen, wijze van uitvoering, overheidsinvesteringen.

☒ Positieve impact	☐ Negatieve impact	↓ Leg uit.	☐ Geen impact.
Aangezien het project een beter verloop van de strafprocedures in de hand zal werken, zal het, wat dat betreft, een positieve impact hebben.			

Beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling .21.

Inachtneming van de onbedoelde neveneffecten van de Belgische beleidsmaatregelen op de belangen van de ontwikkelingslanden.

1. Identificeer de eventuele rechtstreekse of onrechtstreekse impact van het ontwerp op de ontwikkelingslanden op het vlak van:

   - o voedselveiligheid
   - o gezondheid en toegang tot geneesmiddelen
   - o waardig werk
   - o lokale en internationale handel
   - o inkomens en mobilisering van lokale middelen (taxatie)
   - o mobiliteit van personen
   - o leefmilieu en klimaatverandering (mechanismen voor schone ontwikkeling)
   - o vrede en veiligheid

   Indien er geen enkel ontwikkelingsland betrokken is, leg uit waarom.

   Het ontwerp van wet heeft geen specifieke impact ten aanzien van de ontwikkelingslanden.

   ↓ Indien er een positieve en/of negatieve impact is, beantwoord dan vraag 2.

2. Verduidelijk de impact per regionale groepen of economische categorieën (eventueel landen oplijsten). Zie bijlage

   – –

   ↓ Indien er een negatieve impact is, beantwoord dan vraag 3.

3. Welke maatregelen worden genomen om de negatieve impact te verlichten / te compenseren?

   – –

Analyse d'impact de la réglementation

RiA-AiR

:: Remplissez de préférence le formulaire en ligne ria-air.fed.be
:: Contactez le Helpdesk si nécessaire ria-air@premier.fed.be
:: Consultez le manuel, les FAQ, etc. www.simplification.be

Fiche signalétique

Auteur .a.

Membre du Gouvernement compétent	Ministre de la Justice
Contact cellule stratégique (nom, email, tél.)	
Administration compétente	SPF Justice
Contact administration (nom, email, tél.)	Nancy Colpaert, nancy.colpaert@just.fgov.be, 02.542.67.83

Projet .b.

Titre du projet de réglementation	Projet de loi modifiant le droit pénal et la procédure pénale
Description succincte du projet de réglementation en mentionnant l'origine réglementaire (traités, directive, accord de coopération, actualité, ...), les objectifs poursuivis et la mise en œuvre.	**Le présent projet de loi prévoit principalement des adaptations du droit pénal et du droit de procédure pénale. Il vise une simplification de la réglementation actuelle et un déroulement plus rapide et plus efficace des procédures pénales. À cette fin, le projet de loi prévoit notamment la généralisation de la possibilité de correctionnaliser des crimes et une adaptation de la procédure devant la cour d'assises par la participation des juges professionnels à la délibération sur la culpabilité, la simplification et la rationalisation de la procédure d'opposition, un examen plus efficace des affaires pénales par l'introduction de l'obligation de déposer en appel une requête contenant les griefs et l'introduction de délais contraignants pour le dépôt de conclusions, la modification ponctuelle de la procédure en cassation, de la loi relative à la détention préventive et de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe, l'extension de la mini-instruction, une formulation plus claire des articles 21 et 21bis du titre préliminaire du Code de procédure pénale concernant la prescription de l'action publique, la modification des dispositions de la loi sur la probation, des récentes lois introduisant la probation et la surveillance électronique comme peine autonome et des dispositions relatives à la circonstance aggravante de l'incapacité de travail permanente.**
Analyses d'impact déjà réalisées	☐ Oui ☒ Non — Si oui, veuillez joindre une copie ou indiquer la référence du document : _ _

Consultations sur le projet de réglementation .c.

Consultations obligatoires, facultatives ou informelles :	CIM Maisons de Justice

Sources utilisées pour effectuer l'analyse d'impact .d.

Statistiques, documents de référence, organisations et personnes de référence :	Statistiques judiciaires.

Date de finalisation de l'analyse d'impact .e.

15/06/2015

Quel est l'impact du projet de réglementation sur ces 21 thèmes ?

>

Un projet de réglementation aura généralement des impacts sur un nombre limité de thèmes.

Une liste non-exhaustive de mots-clés est présentée pour faciliter l'appréciation de chaque thème.

S'il y a des **impacts positifs et / ou négatifs, expliquez-les** (sur base des mots-clés si nécessaire) et indiquez les mesures prises pour alléger / compenser les éventuels impacts négatifs.

Pour les thèmes 3, 10, 11 et 21, des questions plus approfondies sont posées.

Consultez le manuel ou contactez le helpdesk ria-air@premier.fed.be pour toute question.

Lutte contre la pauvreté .1.

Revenu minimum conforme à la dignité humaine, accès à des services de qualité, surendettement, risque de pauvreté ou d'exclusion sociale (y compris chez les mineurs), illettrisme, fracture numérique.

☒ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☐ Pas d'impact

Dans la mesure où le projet favorisera un meilleur déroulement des procédures pénales, il aura, de manière indirecte, un impact positif sous cet aspect.

Égalité des chances et cohésion sociale .2.

Non-discrimination, égalité de traitement, accès aux biens et services, accès à l'information, à l'éducation et à la formation, écart de revenu, effectivité des droits civils, politiques et sociaux (en particulier pour les populations fragilisées, les enfants, les personnes âgées, les personnes handicapées et les minorités).

☒ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☐ Pas d'impact

Dans la mesure où le projet favorisera un meilleur déroulement des procédures pénales, il aura, de manière indirecte, un impact positif sous cet aspect.

Égalité entre les femmes et les hommes .3.

Accès des femmes et des hommes aux ressources : revenus, travail, responsabilités, santé/soins/bien-être, sécurité, éducation/savoir/formation, mobilité, temps, loisirs, etc.

Exercice des droits fondamentaux par les femmes et les hommes : droits civils, sociaux et politiques.

1. Quelles personnes sont directement et indirectement concernées par le projet et quelle est la composition sexuée de ce(s) groupe(s) de personnes ?

   Si aucune personne n'est concernée, expliquez pourquoi.

   Le projet concerne tous les justiciables.

↓ Si des personnes sont concernées, répondez à la question 2.

2. Identifiez les éventuelles différences entre la situation respective des femmes et des hommes dans la matière relative au projet de réglementation.

   Pas de différence.

↓ S'il existe des différences, répondez aux questions 3 et 4.

3. Certaines de ces différences limitent-elles l'accès aux ressources ou l'exercice des droits fondamentaux des femmes ou des hommes (différences problématiques) ? [O/N] > expliquez

   – –

4. Compte tenu des réponses aux questions précédentes, identifiez les impacts positifs et négatifs du projet sur l'égalité des femmes et les hommes ?

   – –

↓ S'il y a des impacts négatifs, répondez à la question 5.

5. Quelles mesures sont prises pour alléger / compenser les impacts négatifs ?

   – –

Santé .4.

Accès aux soins de santé de qualité, efficacité de l'offre de soins, espérance de vie en bonne santé, traitements des maladies chroniques (maladies cardiovasculaires, cancers, diabètes et maladies respiratoires chroniques), déterminants de la santé (niveau socio-économique, alimentation, pollution), qualité de la vie.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

Emploi .5.

Accès au marché de l'emploi, emplois de qualité, chômage, travail au noir, conditions de travail et de licenciement, carrière, temps de travail, bien-être au travail, accidents de travail, maladies professionnelles, équilibre vie privée - vie professionnelle, rémunération convenable, possibilités de formation professionnelle, relations collectives de travail.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

Modes de consommation et production .6.

Stabilité/prévisibilité des prix, information et protection du consommateur, utilisation efficace des ressources, évaluation et intégration des externalités (environnementales et sociales) tout au long du cycle de vie des produits et services, modes de gestion des organisations.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

Développement économique .7.

Création d'entreprises, production de biens et de services, productivité du travail et des ressources/matières premières, facteurs de compétitivité, accès au marché et à la profession, transparence du marché, accès aux marchés publics, relations commerciales et financières internationales, balance des importations/exportations, économie souterraine, sécurité d'approvisionnement des ressources énergétiques, minérales et organiques.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

Investissements .8.

Investissements en capital physique (machines, véhicules, infrastructures), technologique, intellectuel (logiciel, recherche et développement) et humain, niveau d'investissement net en pourcentage du PIB.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

Recherche et développement .9.

Opportunités de recherche et développement, innovation par l'introduction et la diffusion de nouveaux modes de production, de nouvelles pratiques d'entreprises ou de nouveaux produits et services, dépenses de recherche et de développement.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

PME .10.

Impact sur le développement des PME.

1. Quelles entreprises sont directement et indirectement concernées par le projet ?
   Détaillez le(s) secteur(s), le nombre d'entreprises, le % de PME (< 50 travailleurs) dont le % de micro-entreprise (< 10 travailleurs).
   Si aucune entreprise n'est concernée, expliquez pourquoi.

   _ _

↓ Si des PME sont concernées, répondez à la question 2.

2. Identifiez les impacts positifs et négatifs du projet sur les PME.
   N.B. les impacts sur les charges administratives doivent être détaillés au thème 11

   _ _

↓ S'il y a un impact négatif, répondez aux questions 3 à 5.

3. Ces impacts sont-ils proportionnellement plus lourds sur les PME que sur les grandes entreprises ? [O/N] > expliquez

   _ _

4. Ces impacts sont-ils proportionnels à l'objectif poursuivi ? [O/N] > expliquez

   _ _

5. Quelles mesures sont prises pour alléger / compenser les impacts négatifs ?

   _ _

Charges administratives .11.

Réduction des formalités et des obligations administratives liées directement ou indirectement à l'exécution, au respect et/ou au maintien d'un droit, d'une interdiction ou d'une obligation.

↓ Si des citoyens (cf. thème 3) et/ou des entreprises (cf. thème 10) sont concernés, répondez aux questions suivantes.

1. Identifiez, par groupe concerné, les formalités et les obligations nécessaires à l'application de la réglementation.
   S'il n'y a aucune formalité ou obligation, expliquez pourquoi.

   a. _ _

   b. L'article 204 du Code d'instruction criminelle ancre l'obligation de déposer en cas d'appel une requête dans laquelle sont définis précisément les griefs élevés contre le jugement attaqué.

↓ S'il y a des formalités et des obligations dans la réglementation actuelle*, répondez aux questions 2a à 4a.

↓ S'il y a des formalités et des obligations dans la réglementation en projet**, répondez aux questions 2b à 4b.

2. Quels documents et informations chaque groupe concerné doit-il fournir ?

   a. _ _*

   b. Requête

3. Comment s'effectue la récolte des informations et des documents, par groupe concerné ?

   a. _ _*

   b. À déposer au greffe

4. Quelles est la périodicité des formalités et des obligations, par groupe concerné ?

   a. _ _*

   b. Appel en matière pénale

5. Quelles mesures sont prises pour alléger / compenser les éventuels impacts négatifs ?

   _ _

Énergie .12.

Mix énergétique (bas carbone, renouvelable, fossile), utilisation de la biomasse (bois, biocarburants), efficacité énergétique, consommation d'énergie de l'industrie, des services, des transports et des ménages, sécurité d'approvisionnement, accès aux biens et services énergétiques.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

Mobilité .13.

Volume de transport (nombre de kilomètres parcourus et nombre de véhicules), offre de transports collectifs, offre routière, ferroviaire, maritime et fluviale pour les transports de marchandises, répartitions des modes de transport (modal shift), sécurité, densité du trafic.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

Alimentation .14.

Accès à une alimentation sûre (contrôle de qualité), alimentation saine et à haute valeur nutritionnelle, gaspillages, commerce équitable.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

Changements climatiques .15.

Émissions de gaz à effet de serre, capacité d'adaptation aux effets des changements climatiques, résilience, transition énergétique, sources d'énergies renouvelables, utilisation rationnelle de l'énergie, efficacité énergétique, performance énergétique des bâtiments, piégeage du carbone.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

Ressources naturelles .16.

Gestion efficiente des ressources, recyclage, réutilisation, qualité et consommation de l'eau (eaux de surface et souterraines, mers et océans), qualité et utilisation du sol (pollution, teneur en matières organiques, érosion, assèchement, inondations, densification, fragmentation), déforestation.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

Air intérieur et extérieur .17.

Qualité de l'air (y compris l'air intérieur), émissions de polluants (agents chimiques ou biologiques : méthane, hydrocarbures, solvants, SOx, NOx, NH3), particules fines.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

Biodiversité .18.

Niveaux de la diversité biologique, état des écosystèmes (restauration, conservation, valorisation, zones protégées) , altération et fragmentation des habitats, biotechnologies, brevets d'invention sur la matière biologique, utilisation des ressources génétiques, services rendus par les écosystèmes (purification de l'eau et de l'air, …), espèces domestiquées ou cultivées, espèces exotiques envahissantes, espèces menacées.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

– –

Nuisances .19.

Nuisances sonores, visuelles ou olfactives, vibrations, rayonnements ionisants, non ionisants et électromagnétiques, nuisances lumineuses.

☐ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☒ Pas d'impact

_ _

Autorités publiques .20.

Fonctionnement démocratique des organes de concertation et consultation, services publics aux usagers, plaintes, recours, contestations, mesures d'exécution, investissements publics.

☒ Impact positif ☐ Impact négatif ↓ Expliquez. ☐ Pas d'impact

Dans la mesure où le projet favorisera un meilleur déroulement des procédures pénales, il aura un impact positif sous cet aspect.

Cohérence des politiques en faveur du développement .21.

Prise en considération des impacts involontaires des mesures politiques belges sur les intérêts des pays en développement.

1. Identifiez les éventuels impacts directs et indirects du projet sur les pays en développement dans les domaines suivants :

- o sécurité alimentaire
- o santé et accès aux médicaments
- o travail décent
- o commerce local et international
- o revenus et mobilisations de ressources domestiques (taxation)
- o mobilité des personnes
- o environnement et changements climatiques (mécanismes de développement propre)
- o paix et sécurité

Expliquez si aucun pays en développement n'est concerné.

Le projet de loi n'a pas d'impact spécifique par rapport aux pays en voie de développement.

↓ S'il y a des impacts positifs et/ou négatifs, répondez à la question 2.

2. Précisez les impacts par groupement régional ou économique (lister éventuellement les pays). Cf. manuel

_ _

↓ S'il y a des impacts négatifs, répondez à la question 3.

3. Quelles mesures sont prises pour les alléger / compenser les impacts négatifs ?

_ _

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE NR. 57 792/1/V VAN 23 SEPTEMBER 2015

Op 2 juli 2015 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de minister van Justitie verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot 23 september 2015, een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet "houdende wijzigingen van het strafrecht en het strafprocesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie".

Het voorontwerp is door de eerste vakantiekamer onderzocht op 1 en 8 september 2015. De kamer was samengesteld uit Jan Smeets, staatsraad, voorzitter, Bruno Seutin en Wilfried Van Vaerenbergh, staatsraden, Jan Velaers en Johan Put, assessoren, en Greet Verberckmoes, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Frédéric Vanneste, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Jan Smets, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 23 september 2015.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond[1], alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan[2].

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van wet strekt er hoofdzakelijk toe een aantal aanpassingen aan te brengen in het strafrecht en het strafprocesrecht. Er wordt een vereenvoudiging en een actualisering van de huidige wetgeving en een sneller en doeltreffender verloop van de strafprocedures mee beoogd. Hiertoe wordt onder meer voorzien in:

— de veralgemening van de correctionaliseerbaarheid van misdaden en de wijziging of de invoering van een aantal begeleidende bepalingen daartoe;

— de vervanging, telkens ze voorkomt, van de verzwarende omstandigheid "blijvende ongeschiktheid tot het verrichten

[1] Aangezien het om een voorontwerp van wet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

[2] Gelet op de grote toevloed van adviesaanvragen en de omvang van het ontwerp, heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, binnen de toegemeten termijn niet over alle aspecten van het ontwerp een diepgaand onderzoek kunnen verrichten. Het advies dient met dit voorbehoud te worden gelezen.

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT N° 57 792/1/V DU 23 SEPTEMBRE 2015

Le 2 juillet 2015, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le ministre de la Justice à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, prorogé jusqu'au 23 septembre 2015, sur un avant-projet de loi "modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice".

L'avant-projet a été examiné par la première chambre des vacations les 1er et 8 septembre 2015. La chambre était composée de Jan Smets, conseiller d'État, président, Bruno Seutin et Wilfried Van Vaerenbergh, conseillers d'État, Jan Velaers et Johan Put, assesseurs, et Greet Verberckmoes, greffier.

Le rapport a été présenté par Frédéric Vanneste, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Jan Smets, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 23 septembre 2015.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique[1] et l'accomplissement des formalités prescrites[2].

*

PORTÉE DE L'AVANT-PROJET

2. L'avant-projet de loi soumis pour avis a principalement pour objet d'apporter un certain nombre d'adaptations dans le droit pénal et la procédure pénale. L'objectif poursuivi est de simplifier et d'actualiser la législation actuelle ainsi que d'accélérer le déroulement des procédures pénales et de renforcer leur efficacité. À cet effet, l'avant-projet prévoit notamment ce qui suit:

— la généralisation de la correctionnalisabilité de crimes et la modification ou l'introduction d'un certain nombre de dispositions d'accompagnement dans ce but;

— le remplacement, chaque fois qu'elle apparaît, de la circonstance aggravante de l'"incapacité permanente de travail

[1] S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par "fondement juridique" la conformité aux normes supérieures.

[2] Eu égard au nombre élevé de demandes d'avis et à l'ampleur du projet, le Conseil d'État, section de législation, n'a pas pu effectuer un examen approfondi de tous les aspects du projet dans le délai imparti. Il convient de lire l'avis sous cette réserve.

van persoonlijke arbeid" door de notie "ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden";

— de wijziging van strafbepalingen inzake corruptie, mede in het licht van de internationale regels of aanbevelingen;

— de wijziging van bepalingen van de wet van 29 juni 1964 "betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie" en van de recente wetten die de probatie en het elektronisch toezicht als autonome straf invoeren;

— een aanpassing van een aantal bepalingen betreffende de verjaring;

— de uitbreiding van het toepassingsgebied van het zogenaamde mini-onderzoek;

— de opheffing van de controle op de langdurige voorlopige hechtenis door de kamer van inbeschuldigingstelling;

— het invoeren van dwingende termijnen voor het indienen van conclusies en de verplichte mededeling ervan vóór de terechtzitting;

— het vereenvoudigen, het rationaliseren en het inperken van de verzetprocedure;

— het invoeren van de verplichting om in hoger beroep een verzoekschrift met vermelding van de grieven in te dienen, alsmede de wijziging of de invoering van andere bepalingen betreffende het hoger beroep;

— het invoeren van een procedure inzake voorafgaande erkenning van schuld;

— het inperken van de mogelijkheid cassatieberoep aan te tekenen inzake beslissingen inzake voorlopige hechtenis en andere wijzigingen betreffende het Hof van Cassatie;

— een aanpassing van de rechtspleging voor het hof van assisen door de deelname van de beroepsrechters aan de beraadslaging over de schuldvraag;

— wijzigingen aan de wet van 20 juli 1990 "betreffende de voorlopige hechtenis", waarbij onder meer de periodiciteit van de controle van de onderzoeksgerechten op de voorlopige hechtenis wordt gestroomlijnd;

— een aantal wijzigingen met betrekking tot de strafuitvoering, waaronder het ontzeggen van een aantal wijzen van strafuitvoering aan veroordeelden die niet zijn toegelaten of gemachtigd tot een verblijf op het grondgebied;

— de mogelijkheid om parketjuristen te belasten met bepaalde bevoegdheden van het openbaar ministerie.

Daarnaast bevat het ontwerp nog een aantal technische aanpassingen of verbeteringen, bepalingen betreffende de gerechtelijke organisatie en een aantal andere diverse bepalingen.

personnel" par la notion de l'"incapacité de travail personnel de plus de quatre mois";

— la modification de dispositions pénales en matière de corruption, notamment à la lumière des règles ou recommandations internationales;

— la modification de dispositions de la loi du 29 juin 1964 "concernant la suspension, le sursis et la probation" et des lois récentes instaurant la probation et la surveillance électronique en tant que peines autonomes;

— une adaptation d'un certain nombre de dispositions relatives à la prescription;

— l'élargissement du champ d'application de la "mini-instruction";

— la suppression du contrôle des détentions préventives de longue durée par la chambre des mises en accusation;

— l'introduction de délais contraignants concernant le dépôt de conclusions et l'obligation de communication de celles-ci avant l'audience;

— la simplification, la rationalisation et la limitation de la procédure de l'opposition;

— l'instauration de l'obligation d'introduire en degré d'appel une requête mentionnant les griefs, ainsi que la modification ou l'introduction d'autres dispositions relatives à l'appel;

— l'instauration d'une procédure relative à la reconnaissance préalable de culpabilité;

— la limitation de la possibilité de se pourvoir en cassation contre des décisions relatives à la détention préventive et d'autres modifications concernant la Cour de cassation;

— une adaptation de la procédure devant la Cour d'assises prévoyant la participation des juges professionnels à la délibération sur la culpabilité;

— des modifications à la loi du 20 juillet 1990 "relative à la détention préventive", rationalisant entre autres la périodicité du contrôle de la détention préventive par les juridictions d'instruction;

— un certain nombre de modifications concernant l'exécution de la peine, dont le refus de certains modes d'exécution de la peine aux condamnés qui ne sont pas autorisés ou habilités à séjourner sur le territoire;

— la possibilité de charger des juristes de parquet de certaines compétences du ministère public.

En outre, le projet contient encore un certain nombre d'adaptations ou de corrections techniques, des dispositions relatives à l'organisation judiciaire et un certain nombre de dispositions diverses.

ALGEMENE OPMERKINGEN

DRAAGWIJDTE VAN HET ONTWERP

3. Volgens de memorie van toelichting strekt het ontwerp ertoe om in afwachting van een globale hervorming van het strafprocesrecht punctuele maatregelen uit te werken waarvan kan worden aangenomen dat ze de werklast onmiddellijk positief beïnvloeden en de procedure efficiënter zullen maken zonder te raken aan de fundamentele rechten in de procedure. Nochtans bevat het ontwerp een aantal bepalingen die de bestaande verhoudingen tussen de actoren in het strafproces grondig beïnvloeden of die een belangrijke weerslag hebben op de rechtssituatie van de procespartijen, zoals de veralgemeende mogelijkheid tot correctionalisering, de verruiming van het toepassingsgebied van het zogenaamde mini-onderzoek en de procedure van voorafgaande erkenning van schuld. Het staat aan het Parlement te beoordelen of deze hervormingen nu reeds dienen te worden doorgevoerd dan wel of ze dienen te worden geïntegreerd in de meer globale herziening van het strafprocesrecht.

VERALGEMENING VAN DE MOGELIJKHEID TOT CORRECTIONALISERING

4. Het ontwerp strekt ertoe de bevoegdheid van het hof van assisen sterk te verminderen, door in beginsel alle misdaden correctionaliseerbaar te maken, met uitzondering van "de misdaden bedoeld in artikel 21, 1° of 2°, eerste streepje, van de Voorafgaande Titel van het Wetboek die de dood hebben veroorzaakt: 1° van één van de personen bedoeld in artikel 410*bis*, lid 1 (lees: eerste lid), van het Strafwetboek in de uitoefening van zijn of haar bediening, of, 2° van een persoon van minder dan achttien jaar, als één van de personen die het ouderlijk gezag over de persoon van dit kind op het moment van het overlijden uitoefenden en die niet uit hoofde van deze misdaad in verdenking is gesteld, zich vooraf tegen deze correctionalisering verzet" (ontworpen artikel 2, derde lid, van de wet van 4 oktober 1867 "op de verzachtende omstandigheden" – artikel 119 van het ontwerp).

Om de grondwettigheid van de ontworpen regeling te beoordelen onderzoekt de Raad van State hierna eerst of de veralgemening van de mogelijkheid om te correctionaliseren in overeenstemming is met artikel 150 van de Grondwet, waarbij het hof van assisen wordt ingesteld "voor alle criminele zaken" (I). Vervolgens onderzoekt de Raad van State of de uitzonderingen die in het ontwerp worden gemaakt op de mogelijkheid om te correctionaliseren, in overeenstemming zijn met het grondwettelijke beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie (artikelen 10 en 11 van de Grondwet), enerzijds, en met het beginsel van de natuurlijke rechter (artikel 13 van de Grondwet en artikel 6 van het Europees Verdrag over de rechten van de mens (hierna: EVRM), anderzijds (II).

I. Artikel 150 van de Grondwet en de bevoegdheid van het hof van assisen

5. Artikel 150 van de Grondwet bepaalt:

OBSERVATIONS GÉNÉRALES

PORTÉE DU PROJET

3. Selon l'exposé des motifs, le projet tend à prendre dans l'attente d'une réforme globale du droit de la procédure pénale, des mesures ponctuelles, dont on peut supposer qu'elles auront immédiatement une influence positive sur la charge de travail et sur l'efficacité de la procédure, sans toucher aux droits fondamentaux dans la procédure. Néanmoins, le projet contient un certain nombre de dispositions modifiant fondamentalement les rapports existants entre les acteurs de la procédure pénale ou influençant considérablement la situation juridique des parties au procès, comme la possibilité généralisée de correctionnalisation, l'élargissement du champ d'application de la "mini-instruction" et la procédure de la reconnaissance préalable de culpabilité. Il appartient au Parlement d'apprécier si ces réformes doivent d'ores et déjà être mises en œuvre ou s'il convient de les intégrer dans une révision plus globale du droit de la procédure pénale.

GÉNÉRALISATION DE LA POSSIBILITÉ DE CORRECTIONNALISATION

4. Le projet de loi a pour objet de réduire considérablement la compétence de la cour d'assises, en rendant en principe tous les crimes correctionnalisables, à l'exception des "crimes visés à l'article 21, 1° ou 2°, premier tiret, du Titre préliminaire du code [...] ayant causé la mort: 1° d'une des personnes visées â l'article 410*bis*, alinéa 1er, du Code pénal dans l'exercice de ses fonctions, ou 2°, d'une personne âgée de moins de dix-huit ans, si une des personnes exerçant l'autorité parentale à son égard au moment du décès, si elle n'est elle-même inculpée du chef de crime, s'oppose au préalable à cette correctionnalisation" (article 2, alinéa 3, en projet, de la loi du 4 octobre 1867 "sur les circonstances atténuantes" – article 119 du projet).

Afin d'apprécier la constitutionnalité du dispositif en projet, le Conseil d'État ci-après examine ci-après d'abord si la généralisation de la possibilité de correctionnaliser se concilie avec l'article 150 de la Constitution, qui prévoit que la cour d'assises est établie "en toutes matières criminelles" (I). Ensuite, le Conseil d'État examine si les exceptions à la possibilité de correctionnaliser que prévoit le projet sont compatibles avec le principe constitutionnel d'égalité et de non-discrimination (articles 10 et 11 de la Constitution), d'une part, et avec le principe du juge naturel (articles 13 de la Constitution et 6 de la Convention européenne des droits de l'homme (ci-après: CEDH), d'autre part (II).

I. L'article 150 de la Constitution et la compétence de la cour d'assises

5. L'article 150 de la Constitution dispose:

"De jury wordt ingesteld voor alle criminele zaken, alsmede voor politieke misdrijven en drukpersmisdrijven, behoudens voor drukpersmisdrijven die door racisme of xenofobie ingegeven zijn."

A. Het begrip "alle criminele zaken" in artikel 150 van de Grondwet

6. Alhoewel het begrip "criminele zaken" een constitutioneel begrip is, heeft de Grondwetgever zelf er geen definitie van gegeven. Hij heeft het echter ook niet zonder meer aan de wetgever overgelaten om te bepalen wat "criminele zaken" zijn of om te bepalen welke misdaden aan het hof van assisen worden toegewezen. Een voorstel tot herziening van artikel 150 van de Grondwet waarmee werd beoogd de wetgever die opdracht wel te geven, werd nooit aangenomen[3].

7. Uit de besprekingen in het Nationaal Congres blijkt dat de Grondwetgever het nodig achtte om de jury ook voor "criminele zaken" in te stellen omdat de wet daarop de zwaarste straffen stelt. Volgens het oorspronkelijke ontwerp zou de jury immers slechts bevoegd zijn voor de drukpersmisdrijven en de politieke misdrijven. Congreslid de Roblaux diende echter een amendement in om ook alle criminele zaken aan de jury toe te vertrouwen[4]. Hij verantwoordde dit als volgt: "Eh quoi! Vous garantissez le jury pour de simples délits de presse, donnant lieu à une amende ou un emprisonnement, et vous pourriez, sans commettre la plus grave erreur, sans réprouver toutes les idées du siècle, le réfuser aux accusés dont la vie et la liberté à perpétuité ou à temps sont menacées?" [5]. Ook Blargnies verklaarde wat volgt: "nous ne pouvons pas vouloir que la garantie du jury soit accordée aux accusations en matière politique ou de presse, accusations qui régulièrement entraînent des peines légères, presque jamais infamantes, et que cependant cette sauvegarde soit enlevée aux nombreux accusés dont l'honneur, la liberté et la vies ont mis en péril, tous les tropis mois, dans nos cours d'assises"[6].

8. In de oudste commentaren over artikel 98 – thans 150 – van de Grondwet leest men dat de Grondwetgever het Strafwetboek van 1810[7] voor ogen stond. Artikel 1 van dat wetboek duidt als misdaad aan "l'infraction que les lois punissent d'une peine afflictive ou infamante" en artikel 7 bestempelt als "peines afflictives et infamantes": "1° la mort; 2° les travaux forcés à perpétuité; 3° la déportation; 4° les travaux forcés

3 Zie voorstel tot herziening van artikel 150 van de Grondwet van de senatoren Delpérée en Mahoux. In dat voorstel zou het eerste lid van artikel 150 als volgt luiden: "De jury wordt ingesteld voor de misdaden die hem worden toegekend door de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel." (*Parl.St.* Senaat 2008-09, nr. 4-1380/1).

4 E. Huyttens, *Discussion du Congrès National de Belgique*, II, Brussel, A. Wahlen, 1844, 232.

5 *Ibid.*, 230.

6 *Ibid.*, 233.

7 Zie ook J.J. Thonissen, *La Constitution belge*, Brussel, Bruylant, 1876, 293: "Le sens des mots "matières criminelles" est facile à fixer; ces mots sont pris dans le sens que leur attribuait l'article 1er du code pénal de 1810. Il désignent les crimes proprements dits, c'est-à-dire, les infractions frappées de peines criminelles. La gravité de ces peines explique et justifie la décision du Congrès."

"Le jury est établi en toutes matières criminelles et pour les délits politiques et de presse, à l'exception des délits de presse inspirés par le racisme ou la xénophobie".

A. La notion de "toutes matières criminelles" au sens de l'article 150 de la Constitution

6. Bien que la notion de "matières criminelles" soit une notion constitutionnelle, le Constituant n'en a pas lui-même donné de définition. Il n'a toutefois pas non plus simplement laissé au législateur le soin de préciser ce qu'il faut entendre par "matières criminelles" ou d'indiquer quels crimes sont assignés à la cour d'assises. Une proposition de révision de l'article 150 de la Constitution visant à déléguer cette mission au législateur n'a jamais été adoptée[3].

7. Il ressort des discussions du Congrès national que le Constituant a jugé nécessaire d'établir également le jury pour "les matières criminelles" parce que c'est en ces matières que la loi prévoit les peines les plus lourdes. Le projet initial prévoyait en effet que le jury ne serait compétent que pour les délits politiques et de presse. Le membre du Congrès de Roblaux a cependant déposé un amendement visant à porter également devant le jury toutes les affaires criminelles[4]. Il justifiait cet amendement comme suit: "Eh quoi! Vous garantissez le jury pour de simples délits de presse, donnant lieu à une amende ou un emprisonnement, et vous pourriez, sans commettre la plus grave erreur, sans réprouver toutes les idées du siècle, le refuser aux accusés dont la vie et la liberté à perpétuité ou à temps sont menacées?"[5]. Bargnies déclarait lui aussi ce qui suit: "nous ne pouvons pas vouloir que la garantie du jury soit accordée aux accusations en matière politique ou de presse, accusations qui régulièrement entraînent des peines légères, presque jamais infamantes, et que cependant cette sauvegarde soit enlevée aux nombreux accusés dont l'honneur, la liberté et la vie sont mis en péril, tous les trois mois, dans nos cours d'assises"[6].

8. Dans les commentaires les plus anciens relatifs à l'article 98 – actuellement 150 – de la Constitution, on peut lire que le Constituant avait égard au Code pénal de 1810[7]. L'article 1er de ce code définit comme crime "l'infraction que les lois punissent d'une peine afflictive ou infamante" et l'article 7 qualifie de "peines afflictives et infamantes": "1° la mort, 2° les travaux forcés à perpétuité; 3° la déportation, 4° les travaux

3 Voir proposition de révision de l'article 150 de la Constitution des sénateurs Delpérée et Mahoux. Dans cette proposition, le premier alinéa de l'article 150 est rédigé comme suit: "Le jury est établi pour les crimes que la loi, le décret ou la règle visée à l'article 134 lui assigne". *(Doc. parl.,* Sénat, 2008-09, n° 4-1380/1).

4 E. Huyttens, *Discussion du Congrès National de Belgique*, II, Bruxelles, A. Wahlen, 1844, 232.

5 *Ibid.*, 230.

6 *Ibid.*, 233.

7 Voir également J.J. Thonissen, *La Constitution belge*, Bruxelles, Bruylant, 1876, 293: "Le sens des mots "matières criminelles" est facile à fixer; ces mots sont pris dans le sens que leur attribuait l'article 1er du Code pénal de 1810. Ils désignent les crimes proprement dits, c'est-à-dire, les infractions frappées de peines criminelles. La gravité de ces peines explique et justifie la décision du Congrès".

à temps; 5° la réclusion"[8]. Dat de Grondwetgever het begrip "criminele zaken" nochtans niet precies op deze bepaling heeft afgestemd, blijkt uit het vroegere artikel 139, 9°, van de Grondwet, waarbij aan de wetgever wordt opgedragen om het Strafwetboek te herzien ("9° la révision des codes"). Die opdracht impliceerde dat de wetgever de indeling van de misdrijven en de daarbij horende straffen kon herzien en dat hij op deze wijze uiteraard ook de bevoegdheid van het hof van assisen mee kon bepalen.

9. Naar het oordeel van de Raad van State beschikt de wetgever dan ook over een zeer ruime marge van appreciatie om aan het begrip "criminele zaken" een invulling te geven. Het komt aan de wetgever toe om de criteria te bepalen waardoor misdaden zich van wanbedrijven onderscheiden[9]. Die marge is evenwel niet onbegrensd: bij artikel 150 van de Grondwet wordt aan de wetgever immers opgelegd om minstens de zwaarste misdrijven aan de jury voor te behouden[10]. Uit de hiervoor weergegeven besprekingen in het Nationaal Congres blijkt dat de zwaarte van het misdrijf, volgens de visie van de Grondwetgever, afhangt van de zwaarte van de straf die de betrokkene kan oplopen. De Grondwetgever verantwoordde de bevoegdheid van het hof van assisen immers steeds weer door te verwijzen naar de zware straffen die het hof zou kunnen opleggen[11]. Volgens de Raad van State impliceert dit – onder voorbehoud van wat in de randnummers 10 tot 12 wordt opgemerkt over het correctionaliseren van misdaden – dat artikel 150 van de Grondwet vereist dat minstens de misdrijven waarvoor de zwaarste straffen kunnen worden uitgesproken, tot de bevoegdheid van het hof van assisen moeten blijven behoren. In de huidige stand van het Belgische Strafrecht zijn de zwaarste straffen de levenslange opsluiting (artikel 8 Sw.) en de levenslange hechtenis (artikel 9 Sw.).

10. Daarbij mag men echter niet uit het oog verliezen dat de strafwetgever de strafmaat vaak in twee fasen bepaalt: enerzijds bepaalt hij in het algemeen in de strafwet dat aan de dader van een misdrijf een criminele straf dient te worden opgelegd, waarvoor het hof van assisen bevoegd is, maar anderzijds geeft hij ook aan dat het mogelijk is om, in het bijzondere geval, wegens verzachtende omstandigheden of redenen van verschoning, een lagere, correctionele straf op te leggen en laat hij toe dat reeds de onderzoeksgerechten die verzachtende omstandigheden vaststellen en de beklaagde

[8] Code Pénal de 1810. Artikel 8 van de Code vermeldt nog als "peines infamantes" "1° le carcan; 2° le banissement; 3° la dégradation."

[9] Zie W.J. Ganshof van der Meersch, "Un projet de réforme de la compétence de la cour d'assises en matière d'infractions de droit commun", *RDP* 1939, (1377) 1415: "Le législateur a conservé la liberté de fixer le critère auquel il s'arrêterait pour faire le départ entre les peines criminelles et les peines correctionnelles"; M. Verdussen, *Contours et enjeux du droit constitutionnel pénal*, Brussel, Bruylant, 1995, 628: "La "constitutionnalisation" de la notion de crime emporte une autre conséquence: la substitution – parfois envisagée – d'une division bipartite des infractions (délits et contraventions) à la division tripartite actuelle nécessiterait en tout cas la révision de l'article 150 de la Constitution. Pour le reste, c'est à la loi qu'il revient que de procurer un contenu concret à la notion de crime."

[10] W.J. Ganshof van der Meersch, *l.c.*, 1415: "(…) l'incontestable nécessité de maintenir l'intervention de cette institution pour le jugement des infractions exceptionnellement graves".

[11] Zie de hiervoor vermelde citaten van de Roblaux en Blargnies.

forcés à temps; 5° la réclusion"[8]. L'ancien article 139, 9°, de la Constitution, qui charge le législateur de réviser le Code pénal ("9° la révision des codes"), indique cependant que le Constituant n'a pas mis la notion de matières "criminelles" en conformité parfaite avec cette disposition. Cette délégation impliquait que le législateur pouvait revoir la classification des infractions et des peines y afférentes et qu'il pouvait ainsi, de toute évidence, également déterminer la compétence de la cour d'assises.

9. De l'avis du Conseil d'État, la marge d'appréciation dont dispose le législateur pour définir la notion de "matières criminelles" est dès lors très large. Il appartient au législateur de fixer les critères permettant de faire la distinction entre les crimes et les délits[9]. Cette marge connaît cependant des limites: l'article 150 de la Constitution impose en effet au législateur de réserver au moins au jury les crimes les plus graves[10]. Il ressort des discussions au Congrès national précitées, qu'aux yeux du Constituant, la gravité de l'infraction dépend de la gravité de la peine que l'intéressé peut encourir. Le Constituant a en effet toujours justifié la compétence de la cour d'assises en faisant référence aux lourdes peines que celle-ci pourrait infliger[11]. Selon le Conseil d'État, cela implique – sous réserve de ce qui est observé aux points 10 à 12 à propos de la correctionnalisation des crimes – que l'article 150 de la Constitution impose qu'au moins les infractions pour lesquelles les peines les plus sévères peuvent être prononcées, doivent rester de la compétence de la cour d'assises. Dans l'état actuel du droit pénal belge, les peines les plus lourdes sont la réclusion à perpétuité (article 8 du C. pén.) et la détention à perpétuité (article 9 du C. pén.).

10. Á cet égard, il ne faut toutefois pas perdre de vue que le législateur pénal fixe souvent le taux de la peine en deux phases: d'une part, il prévoit, d'une manière générale dans la loi pénale, que l'auteur d'une infraction doit se voir infliger une peine criminelle, pour laquelle la cour d'assises est compétente, mais, d'autre part, il indique également qu'il est possible, dans le cas particulier, en raison de circonstances atténuantes ou de causes d'excuse, d'infliger une peine correctionnelle moins sévère et il permet aux juridictions d'instruction de constater déjà ces circonstances atténuantes et de renvoyer le prévenu devant le tribunal correctionnel.

[8] Code Pénal de 1810. L'article 8 de ce code mentionne encore comme "peines infamantes": "1° le carcan; 2° le banissement; 3° la dégradation".

[9] Voir W.J. Ganshof van der Meersch, "Un projet de réforme de la compétence de la cour d'assises en matière d'infractions de droit commun", *RDP* 1939, (1377) 1415: "Le législateur a conservé la liberté de fixer le critère auquel il s'arrêterait pour faire le départ entre les peines criminelles et les peines correctionnelles". M. Verdussen, *Contours et enjeux du droit constitutionnel pénal*, Bruxelles, Bruylant, 1995, 628: "La "constitutionnalisation" de la notion de crime emporte une autre conséquence: la substitution – parfois envisagée – d'une division bipartite des infractions (délits et contraventions) à la division tripartite actuelle nécessiterait en tout cas la révision de l'article 150 de la Constitution. Pour le reste, c'est à la loi qu'il revient que de procurer un contenu concret à la notion de crime".

[10] W.J. Ganshof van der Meersch, *l.c.*, 1415: "(…) l'incontestable nécessité de maintenir l'intervention de cette institution pour le jugement des infractions exceptionnellement graves".

[11] Voir les citations de Roblaux et Blargnies ci-dessus.

naar de correctionele rechtbank verwijzen. Wanneer de strafwetgever het op deze wijze mogelijk maakt dat een misdaad tot wanbedrijf wordt "gedenatureerd", volgens de terminologie van de penalisten[12] die ook in dit advies zal worden gehanteerd, maakt hij het ook mogelijk dat de dader niet voor het hof van assisen, maar voor de correctionele rechtbank wordt vervolgd. Op de techniek van het correctionaliseren, die ook in het ontwerp wordt gehanteerd, wordt hierna nader ingegaan.

B. Het correctionaliseren wegens verzachtende omstandigheden of redenen van verschoning

11. De techniek van het "correctionaliseren" van misdaden is stevig ingeburgerd in het Belgisch strafrecht. Reeds enkele jaren na de onafhankelijkheid, in 1838[13], en later nog verschillende malen, heeft de wetgever deze techniek aangewend om het mogelijk te maken de dader van een misdrijf, waarvoor de wet in het algemeen in een criminele straf voorziet, tot een lagere, correctionele straf te veroordelen, wanneer een rechtscollege – hetzij het onderzoeksgerecht, hetzij de strafrechter – van oordeel is dat verzachtende omstandigheden of redenen van verschoning dit verantwoorden. In verschillende wetten werd de correctionaliseerbaarheid van misdaden verder uitgebreid. Zo werden steeds meer misdaden[14] en steeds zwaardere misdaden, voor correctionalisering vatbaar gemaakt, inclusief misdaden waarvoor de wet levenslange dwangarbeid en zelfs de doodstraf voorzag[15]. Bij die wetten werden daarenboven de correctionele straffen opgetrokken die door de correctionele rechtbanken, na correctionalisering, kunnen worden uitgesproken. Een doorbraak daarbij was de wet van 1 februari 1977[16], waarbij voor het eerst werd toegelaten dat de correctionele rechtbank ten hoogste tien jaar gevangenisstraf, als "correctionele straf" oplegt. Later liet de wetgever toe dat ook een gevangenisstraf van ten hoogste twintig jaar als correctionele straf wordt opgelegd voor een

12 P.E. Trousse, *Novelles, Droit Pénal*, t. I, vol. I, *Les principes généraux du droit pénal positif belge*, nrs. 2012 en v., en nr. 2871; *RPDB*, t. II, V° Circonstances atténuantes, nrs. 39 en v.

13 Artikel 26 van de wet 15 mei 1838 "sur le jury", *Bull. Off.*, nr. XVI. De wetgever liet de raadkamer toe te oordelen dat een verdachte van een misdaad waarop de wet de laagste criminele straf (la réclusion) stelde, in geval van verzachtende omstandigheden, slechts met de hoogste correctionele straf (l'emprisonnement) diende te worden bestraft en om die reden naar de correctionele rechtbank diende te worden verwezen. De correctionele rechtbank kon zich niet onbevoegd verklaren en diende de verzachtende omstandigheden te aanvaarden. Deze wet legaliseerde een pretoriaanse correctionalisering die de raadkamers zelf in de praktijk hadden ontwikkeld. (Zie Verslag, Senaat, 1937-1938, nr. 33, p. 5).

14 A. Mast schrijft bv. dat in de periode van 1931 tot 1940 niet minder dan 98,4 % van de beklaagden wegens misdaad naar de correctionele rechtbank werden verzonden. A. Mast en J. Dujardin, *Overzicht van het Belgisch Grondwettelijk recht*, Gent, Story-Scientia, 1987, p. 438.

15 Art. 2, tweede lid, 2° tot 6°, van de wet van 4 oktober 1867, ingevoegd bij de wet van 6 februari 1985, *B.S.,* 19 februari 1985. Op het misdrijf bedoeld in artikel 347*bis* van het Strafwetboek was de doodstraf gesteld. Zie A. Vandeplas, "De nieuwe wet op de verzachtende omstandigheden", *RW* 1984-85, 2181-2186.

16 Wet van 1 februari 1977 "tot wijziging van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden en van het strafwetboek". De Raad van State bracht hierover geen negatief advies uit (zie adv.RvS 11 998 van 22 mei 1974, *Parl.St.* Senaat 1974-75, nr. 540/1, p. 5).

Lorsque le législateur pénal permet de cette façon qu'un crime soit "dénaturé" en délit, selon la terminologie des pénalistes[12], dont le présent avis fera également usage, il permet également que l'auteur ne soit pas poursuivi devant la cour d'assises, mais devant le tribunal correctionnel. La technique de la correctionnalisation, que le projet utilise également, sera examinée de manière approfondie ci-après.

B. La correctionnalisation en raison de circonstances atténuantes ou de causes d'excuse

11. La technique de la "correctionnalisation" de crimes est solidement ancrée dans le droit pénal belge. Déjà quelques années après l'indépendance, en 1838[13], et encore plusieurs fois par la suite, le législateur a utilisé cette technique pour permettre que l'auteur d'une infraction, pour laquelle la loi prévoit en général une peine criminelle, soit condamné à une peine moins sévère, lorsqu'une une juridiction – soit la juridiction d'instruction, soit le juge pénal – estime que des circonstances atténuantes ou des causes d'excuse le justifient. Diverses lois ont encore élargi la possibilité de correctionnaliser des crimes. C'est ainsi que de plus en plus de crimes[14] et des crimes de plus en plus graves sont devenus correctionnalisables, y compris des crimes pour lesquels la loi prévoyait des travaux forcés à perpétuité et même la peine de mort[15]. Ces lois ont en outre alourdi les peines correctionnelles que les tribunaux correctionnels peuvent prononcer, après la correctionnalisation. À cet égard, la loi du 1er février 1977[16] a marqué un tournant, puisqu'elle a permis pour la première fois que le tribunal correctionnel inflige une peine d'emprisonnement de dix ans au plus, à titre de "peine correctionnelle". Par la suite, le législateur a également autorisé qu'une peine d'emprisonnement de vingt ans au plus puisse être infligée à titre de peine correctionnelle pour un crime punissable

12 P.E. Trousse, *Novelles, Droit Pénal*, t. I, vol. I, *Les principes généraux du droit pénal positif belge*, nos 2012 et suiv., et n° 2871; *RPDB*, t. II, V° Circonstances atténuantes, nos 39 et suiv.

13 Article 26 de la loi du 15 mai 1838 "sur le jury", *Bull. Off.*, n° XVI. Le législateur permettait, qu'en présence de circonstances atténuantes, la chambre du conseil juge que le prévenu d'un crime pour lequel la loi prévoyait la peine criminelle la plus légère (la réclusion), ne devait être puni que de la peine correctionnelle la plus lourde (l'emprisonnement) et, pour ce motif, le renvoie devant le tribunal correctionnel. Ce dernier ne pouvait pas se déclarer incompétent devait admettre les circonstances atténuantes. Cette loi légalisait une correctionnalisation prétorienne que les chambres du conseil avait elles-mêmes développée dans la pratique (Voir Rapport Sénat, 1937-1938, n° 33, p. 5).

14 A. Mast écrit par exemple que, pendant la période de 1931 à 1940, pas moins de 98,4 % des prévenus d'un crime avaient été renvoyés devant le tribunal correctionnel. A. Mast et J. Dujardin, *Overzicht van het Belgisch Grondwettelijk recht*, Gand, Story-Scientia, 1987, p. 438.

15 Art. 2, alinéa 2, 2° à 6°, de la loi du 4 octobre 1867, inséré par la loi du 6 février 1985, *M.B.*, 19 février 1985. L'infraction visée à l'article 347*bis* du Code pénal était punie de la peine de mort. Voir A. Vandeplas, "De nieuwe wet op de verzachtende omstandigheden", *RW* 1984-85, 2181-2186.

16 Loi du 1er février 1977 "modifiant la loi du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes et le Code pénal" Le Conseil d'État n'a pas donné un avis négatif à ce sujet (voir l'avis CE 11 998 du 22 mai 1974, *Doc. parl.*, Sénat, 1974-75, n° 540/1, p. 5).

met opsluiting van twintig jaar tot dertig jaar of met levenslange opsluiting strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is[17]. Hierdoor ging uiteraard het strikte onderscheid tussen criminele, correctionele en politiestraffen, dat in artikel 1 van het Strafwetboek wordt gemaakt, volledig teloor[18].

12. Tegen de techniek van de correctionalisering *an sich* zijn in het verleden zelden[19] constitutionele bezwaren gerezen. Zowel het Hof van Cassatie[20] als het Grondwettelijk Hof[21], alsook de rechtsleer[22] zijn van oordeel dat de correctionalisering niet impliceert dat de correctionele rechter bevoegd wordt om daders van misdaden te berechten – wat strijdig zou zijn met artikel 150 van de Grondwet[23] – maar wel dat een misdrijf dat in de wet in eerste instantie als "misdaad" wordt gekwalificeerd door ervoor in een criminele straf te voorzien, uiteindelijk tot "wanbedrijf" wordt gedenatureerd. Ook het feit dat de techniek impliceert dat in het ene geval wel, en in het andere geval niet wordt gecorrectionaliseerd, stuit niet op kritiek. In advies 47 078/AV heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, vooropgesteld "dat het beginsel van de wettelijkheid van de strafprocedure, (…) er niet aan in de weg staat dat daders van strafbare feiten die onder eenzelfde strafrechtelijke kwalificatie vallen, de ene keer naar het hof van assisen verwezen worden, en de andere keer naar de correctionele rechtbank (…). De toepassing van verzachtende omstandigheden ligt in de lijn van de koers uitgezet door de wetgever wat het strafbeleid betreft, en die erin bestaat de straf te individualiseren en de rechter daartoe de beoordelings- en beslissingsbevoegdheid te verlenen binnen de bij de wet vastgestelde perken"[24].

[17] Artikel 25 van het Strafwetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009 "tot hervorming van het hof van assisen".

[18] Bekaert noemde de bepaling in de wet van 1 februari 1977 "une disposition qui bouleverse toute l'économie de ce Code dans son équilibre quantitatif et fait éclater le monopole des peines criminelles, jusqu'à présent jalousement réservé à la cour d'assises"(H. Bekaert, "Le législateur a-t-il voulu supprimer la Cour d'Assises?", *JT* 1978, (253) 254).

[19] Zie echter anders R. Declercq, "Verzachtende omstandigheden en correctionalisatie", *T. Strafr.* 2009, 251.

[20] Zie bv. Cass. 29 november 2011, P.11 0769.N/1: "wanneer een misdaad wegens het bestaan van verzachtende omstandigheden wordt gecorrectionaliseerd, zodat er slechts aanleiding is een correctionele straf uit te spreken, de natuurlijke rechter voor de beoordeling van het misdrijf niet meer het hof van assisen is, maar wel de correctionele rechtbank, bevoegd om correctionele straffen uit te spreken."

[21] GwH 15 december 2011, nr. 193/2011, B.6.2: "een dergelijke verwijzing heeft tot gevolg dat het feit dat de gecorrectionaliseerde misdaad uitmaakt, wettelijk als wanbedrijf moet worden beschouwd".

[22] Zie bv. Ch. Huberlant en Ph. Maystadt, "Exemples de lois taxées d'inconstitutionnalité" in *Actualité du controle juridictionnel des lois, Travaux des sixièmes Journées d'études juridiques Jean Dabin*, Brussel, Larcier, 1973, 453- 455; F. De Le Court, "De la correctionalisation des crimes", *BJ* 1873, 1562-1565.

[23] Zie adv.RvS 47 078/AV van 25 augustus 2009 over een wetsontwerp dat heeft geleid tot de wet van 21 december 2009 "tot hervorming van het hof van assisen", *Parl.St.* Kamer 2008-09, nr. 2127/2, 7-8.

[24] *Ibid.*, 11.

de la réclusion de vingt à trente ans ou de la réclusion à perpétuité qui a été correctionnalisé[17]. De toute évidence, la distinction stricte entre peines criminelles, correctionnelles et de police, faite à l'article 1er du Code pénal, disparaissait ainsi totalement[18].

12. Dans le passé, la technique de la correctionnalisation, en tant que telle, a rarement suscité des objections d'ordre constitutionnel[19]. Tant la Cour de cassation[20], que la Cour constitutionnelle[21] et la doctrine[22] sont d'avis que la correctionnalisation n'emporte pas que le juge correctionnel est compétent pour juger les auteurs de crimes – ce qui serait contraire à l'article 150 de la Constitution[23] – mais bien qu'une infraction que la loi qualifie en premier lieu de "crime", dès lors qu'elle prévoit de la sanctionner par une peine criminelle, est finalement "dénaturée" en "délit". Le fait que la technique implique qu'il y a tantôt correctionnalisation et tantôt pas, n'est pas non plus critiqué. Dans l'avis 47 078/AG, le Conseil d'État, section de législation, a considéré que "le principe de la légalité de la procédure pénale, (…) ne s'oppose pas à ce que les auteurs d'infractions relevant d'une même qualification pénale soient renvoyés tantôt devant la cour d'assises, tantôt devant le tribunal correctionnel (…). L'application des circonstances atténuantes s'inscrit dans un mouvement continu de la politique criminelle poursuivie par le législateur, qui consiste à individualiser la peine et à conférer au juge ce pouvoir d'appréciation et de décision dans les limites fixées par la loi"[24].

[17] Article 25 du Code pénal, remplacé par la loi du 21 décembre 2009 "relative à la réforme de la cour d'assises".

[18] Bekaert a qualifié la disposition de la loi du 1er février 1977 d'"une disposition qui bouleverse toute l'économie de ce Code dans son équilibre quantitatif et fait éclater le monopole des peines criminelles, jusqu'à présent jalousement réservé à la cour d'assises"(H. Bekaert, "Le législateur a-t-il voulu supprimer la Cour d'Assises?", *JT* 1978, (253) 254).

[19] Voir cependant en sens contraire R. Declercq, "Verzachtende omstandigheden en correctionalisatie", *T. Strafr.* 2009, 251.

[20] Voir par exemple Cass., 29 novembre 2011, P.11 0769.N/1: "lorsqu'un crime est correctionnalisé en raison de l'existence de circonstances atténuantes de sorte qu'il y a lieu de ne prononcer qu'une peine correctionnelle, le juge naturel appelé à apprécier l'infraction n'est plus la cour d'assises mais le tribunal correctionnel compétent pour prononcer des peines correctionnelles".

[21] C.C., 15 décembre 2011, n° 193/2011, B.6.2: "Un tel renvoi a pour effet que le fait constitutif du crime correctionnalisé doit être légalement considéré comme un délit".

[22] Voir par exemple Ch. Huberlant et Ph. Maystadt, "Exemples de lois taxées d'inconstitutionnalité" dans *Actualité du contrôle juridictionnel des lois, Travaux des sixièmes Journées d'études juridiques Jean Dabin*, Bruxelles, Larcier, 1973, p. 453- 455; F. De Le Court, "De la correctionnalisation des crimes", *BJ* 1873, 1562-1565.

[23] Voir avis C.E. 47 078/AG du 25 août 2009 sur un projet de loi devenu la loi du 21 décembre 2009 "relative à la réforme de la cour d'assises", *Doc. parl.*, Chambre, 2008-09, n° 2127/2, 7-8.

[24] *Ibid.*, 11.

C. Het oneigenlijke gebruik van de correctionalisering

13. Dit neemt nochtans niet weg dat er in de rechtsleer terecht heel wat kritiek is geuit over de wijze waarop de correctionalisering in de praktijk wordt toegepast. Deze kritiek komt er op neer dat een techniek die bedoeld zou moeten zijn om bij "verzachtende omstandigheden" in een aangepaste bestrafing te voorzien, vooral, zo niet uitsluitend wordt aangewend om het misdrijf te "denatureren" en aldus het hof van assisen uit te sluiten. De critici wijzen daarbij op de systematische toepassing van de correctionalisering. In alle of bijna alle gevallen die volgens de wet correctionaliseerbaar zijn, wordt ook daadwerkelijk gecorrectionaliseerd. Dit is mede het gevolg van het feit dat een zeer ruim scala van omstandigheden in verband met de persoon van de dader, als van omstandigheden die betrekking hebben op de gepleegde misdaad, als "verzachtende omstandigheden" in aanmerking komen en dat de onderzoeksgerechten ter zake soeverein oordelen, zonder controle van het Hof van Cassatie. De critici wijzen er op dat verzachtende omstandigheden eigenlijk niet door de onderzoeksgerechten, voorafgaand aan het strafproces, dienen te worden vastgesteld, maar door de strafrechter die eerst oordeelt over de schuld en vervolgens over de strafmaat en daarbij eventueel met verzachtende omstandigheden rekening houdt[25]. Zij klagen ook de gebrekkige motivering van de beslissing om te correctionaliseren aan. Alhoewel de wet uitdrukkelijk oplegt dat de raadkamer of de kamer van inbeschuldigingstelling slechts "bij een met redenen omklede beschikking" de betichte naar de correctionele rechtbank kan verwijzen, blijft de motivering vaak tot stijlformules beperkt. Deze vaststellingen leiden tot het oordeel dat de correctionalisering een "quasi-automatisme" en een "artificiële constructie" is[26], dat ze een exorbitant en kunstmatig karakter heeft[27], dat ze nog nauwelijks iets te maken heeft met een adequate individualisering van de strafmaat wegens verzachtende omstandigheden, maar alles met het beoogde neveneffect: het vermijden van het hof van assisen. Vandaar ook dat er voor wordt gepleit om komaf te maken met dit "misbruik" van een techniek die al in 1867 als een voorlopige regeling werd voorgesteld, en hetzij artikel 150 van de Grondwet te herzien, hetzij de basiscriteria van de indeling van de misdrijven in artikel 1 van het Strafwetboek te wijzigen en nog slechts een beperkt aantal misdrijven te kwalificeren als "misdaden" waarvoor het hof van assisen bevoegd is[28].

25 F. Deruyck, "Over de correctionalisering van misdaden: pleidooi voor "intelligent design"" in F. Deruyck e.a., *De wet voorbij: liber amicorum Luc Huybrechts*, Mortsel, Intersentia, 2010, 123-140.

26 J. Rozie, "De werking van verzachtende omstandigheden in strafzaken doorgelicht", *Nullum Crimen* 2013, 3.

27 S. Sasserath, "L'abus des correctionalisations par l'application systématique des circonstances atténuantes", *RDP* 1937, 286; R. Verstraeten en B. Spriet, "De drieledige indeling van de misdrijven als leidraad van het strafrecht: een verdachte eenvoud", in *Liber Amicorum Marc Châtel*, Antwerpen, Kluwer Rechtswetenschappen, 1991, 479.

28 Zie reeds W. Ganshof van der Meersch, "Un projet de réforme de la compétence de la cour d'assises en matière de droit commun (1937)", *RDP* 1939, 1377-1425; Rapport van de Commissie Hervorming van het Assisenhof overhandigd aan mevr. de minister van Justitie L. Onkelinx, november 2005, 65 p.; M. Nolet de Brauwere, "Après la réforme de la Cour d'assises – Pour une abrogation de la correctionalisation", *JT* 2011, 389-394.

C. L'usage impropre de la correctionnalisation

13. Il n'en demeure pas moins que la doctrine, à juste titre, a formulé un grand nombre de critiques sur la manière dont la correctionnalisation est appliquée dans la pratique. Ces critiques considèrent en substance qu'une technique qui devrait avoir pour objectif de permettre d'adapter la peine lorsqu'il existe des "circonstances atténuantes", est principalement, voire exclusivement utilisée pour "dénaturer" l'infraction et mettre ainsi la cour d'assises hors jeu. À cet égard, les critiques relèvent que la correctionnalisation est appliquée systématiquement. Dans tous les cas, ou presque, pour lesquels la loi permet une correctionnalisation, elle a effectivement lieu. Cela s'explique notamment par le fait qu'il existe une très large gamme de circonstances relatives, tant à la personne de l'auteur, qu'au crime commis, qui sont admises comme circonstances atténuantes et que les juridictions d'instruction décident souverainement en la matière, en dehors du contrôle de la Cour de cassation. Les critiques soulignent qu'en réalité, des circonstances atténuantes ne doivent pas être constatées par les juridictions d'instruction, préalablement au procès pénal, mais par le juge pénal, lequel se prononce d'abord sur la culpabilité et fixe ensuite le taux de la peine en tenant éventuellement compte de circonstances atténuantes[25]. Ils dénoncent également la motivation lacunaire de la décision de correctionnalisation. Bien que la loi impose expressément que la chambre du conseil ou la chambre des mises en accusation ne peut renvoyer l'inculpé devant le tribunal correctionnel que "par une ordonnance motivée", la motivation demeure souvent limitée à des formules de style. Ces constatations conduisent à conclure que la correctionnalisation est un "quasi automatisme" et une "construction artificielle"[26], qu'elle a un caractère exorbitant et artificiel[27], qu'elle n'a plus grand-chose à voir avec une individualisation adéquate du taux de la peine pour tenir compte de circonstances atténuantes, mais qu'elle recherche avant tout son effet secondaire: éviter la cour d'assises. C'est également la raison pour laquelle il est plaidé pour mettre un terme à cet "abus" d'une technique qui, déjà en 1867, était présentée comme un régime provisoire et pour soit revoir l'article 150 de la Constitution, soit modifier les critères de base de la classification des infractions inscrits à l'article 1er du Code pénal et ne plus qualifier de "crimes" relevant de la compétence de la cour d'assises qu'un nombre limité d'infractions[28].

25 F. Deruyck, "Over de correctionalisering van misdaden: pleidooi voor "intelligent design"", F. Deruyck e.a., *De wet voorbij: liber amicorum Luc Huybrechts*, Mortsel, Intersentia, 2010, 123-140.

26 J. Rozie, "De werking van verzachtende omstandigheden in strafzaken doorgelicht", *Nullum Crimen*, 2013, 3.

27 S. Sasserath, "L'abus des correctionnalisations par l'application systématique des circonstances atténuantes", *RDP* 1937, 286; R. Verstraeten et B. Spriet, "De drieledige indeling van de misdrijven als leidraad van het strafrecht: een verdachte eenvoud", *Liber Amicorum Marc Châtel*, Anvers, Kluwer Rechtswetenschappen, 1991, 479.

28 Voir déjà W. Ganshof van der Meersch, "Un projet de réforme de la compétence de la cour d'assises en matière de droit commun (1937)", *RDP* 1939, 1377-1425; Rapport de la Commission pour la réforme de la cour d'assises remis à Mme la ministre de la Justice L. Onkelinx, novembre 2005, pp. 65; M. Nolet de Brauwere, "Après la réforme de la Cour d'assises – Pour une abrogation de la correctionnalisation", *JT* 2011, 389-394.

D. Beoordeling van het ontwerp van wet in het licht van artikel 150 van de Grondwet

14. Het ontwerp van wet strekt er niet toe artikel 1 van het Strafwetboek te wijzigen. Het laat de klassieke kwalificaties van de misdrijven onaangetast. Het ontwerp strekt er daarentegen toe de "correctionaliseerbaarheid" van misdaden te veralgemenen, door in artikel 2, derde lid, van de wet van 4 oktober 1867 de positieve limitatieve lijst van misdaden die voor correctionalisering vatbaar zijn, te vervangen door een negatieve limitatieve lijst.

15. Omdat het de bedoeling is om ook de zwaarste misdrijven te "correctionaliseren", worden opnieuw de hoogste straffen opgetrokken die de correctionele rechtbanken kunnen opleggen. Het ontwerp strekt daartoe tot wijziging van de artikelen 9 en 11 en 18 en 19 van het Strafwetboek door een nieuwe criminele straf van "dertig of veertig jaar opsluiting of hechtenis" in te voeren. Het ontwerp van wet strekt er eveneens toe artikel 25 van het Strafwetboek te wijzigen, door te voorzien in hogere correctionele straffen in geval van correctionalisering van de zwaarste misdaden: ten hoogste achtentwintig jaar voor een met opsluiting van twintig jaar tot dertig jaar strafbare misdaad, die gecorrectionaliseerd is; ten hoogste achtendertig jaar voor een met opsluiting van dertig tot veertig jaar strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is en ten hoogste veertig jaar voor een met levenslange opsluiting strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is.

16. Het veralgemenen van het systeem van correctionalisering van misdaden ligt in het verlengde van de eerder uitgevaardigde wetten inzake correctionalisering en is dan ook *an sich* niet strijdig met artikel 150 van de Grondwet. Zoals hiervoor reeds werd aangegeven, is het in beginsel immers niet uitgesloten dat de wetgever ook de misdaden waarop in beginsel de zwaarste straffen zijn bepaald, voor correctionalisering vatbaar acht.

17. Desalniettemin dient de Raad van State een voorbehoud te maken bij:

— het mogelijk oneigenlijke gebruik van de verzachtende omstandigheden, dat in de ontworpen regeling niet wordt tegengegaan, doch integendeel in de hand wordt gewerkt (a);

— de mogelijkheid voor het openbaar ministerie om rechtstreeks te dagvaarden voor de correctionele rechtbank, zonder dat deze laatste de aangevoerde verzachtende omstandigheden of redenen van verschoning kan verwerpen en zich onbevoegd kan verklaren (b).

a. Het gevaar van het oneigenlijk gebruik van de verzachtende omstandigheden

18. Zoals hiervoor reeds werd aangegeven, leert de ervaring uit het verleden dat misdaden die de wet voor correctionalisering vatbaar verklaart, in bijna alle gevallen ook daadwerkelijk worden gecorrectionaliseerd. Slechts zeer uitzonderlijk wordt de dader van een correctionaliseerbare misdaad, wegens de uitzonderlijke zwaarte ervan, naar het hof van assisen verwezen. Dat was bijvoorbeeld wel het geval met twee pogingen tot moord die uitzonderlijk zwaarwichtige

D. Appréciation du projet de loi au regard de l'article 150 de la Constitution

14. Le projet n'entend pas modifier l'article 1er du Code pénal. Il ne touche pas aux qualifications classiques des infractions. Il vise au contraire à généraliser la "correctionnalisabilité" des crimes, en substituant à l'article 2, alinéa 3, de la loi du 4 octobre 1867, une liste limitative négative à la liste limitative positive des crimes pouvant être correctionnalisables.

15. L'intention étant de correctionnaliser également les infractions les plus graves, les peines les plus sévères que peuvent infliger les tribunaux correctionnels sont à nouveau alourdies. À cet effet, le projet tend à modifier les articles 9 et 11, et 18 et 19 du Code pénal en introduisant une nouvelle peine criminelle de "réclusion ou détention de trente à quarante ans". Le projet de loi vise également à modifier l'article 25 du Code pénal en prévoyant des peines correctionnelles plus sévères en cas de correctionnalisation des crimes les plus graves: vingt-huit ans au plus s'il s'agit d'un crime punissable de la réclusion de vingt à trente ans qui a été correctionnalisé; trente-huit ans au plus s'il s'agit d'un crime punissable de la réclusion de trente à quarante ans qui a été correctionnalisé et quarante ans au plus s'il s'agit d'un crime punissable de la réclusion à perpétuité qui a été correctionnalisé.

16. La généralisation du système de la correctionnalisation de crimes s'inscrit dans le prolongement des lois relatives à la correctionnalisation édictées antérieurement et n'est dès lors pas, en soi, contraire à l'article 150 de la Constitution. En effet, comme il a déjà été indiqué ci-dessus, il n'est en principe pas exclu que le législateur juge que les crimes pour lesquels les peines les plus lourdes sont en règle prévues, puissent également être correctionnalisés.

17. Le Conseil d'État doit néanmoins formuler une réserve en ce qui concerne:

— la possibilité d'un usage impropre des circonstances atténuantes, que non seulement le dispositif en projet n'empêche pas, mais au contraire favorise (a);

— la possibilité pour le ministère public de citer directement devant le tribunal correctionnel, sans que celui-ci puisse rejeter les circonstances atténuantes ou les causes d'excuse invoquées et se déclarer incompétent (b).

a. Le danger de l'usage impropre des circonstances atténuantes

18. Comme il a déjà été indiqué ci-dessus, l'expérience du passé nous enseigne que les crimes que la loi déclare correctionnalisables sont également, dans la quasi-totalité des cas, effectivement correctionnalisés. Ce n'est que très exceptionnellement que l'auteur d'un crime susceptible d'être correctionnalisé soit, en raison de son exceptionnelle gravité, renvoyé devant la cour d'assises. Tel fut par exemple le cas pour deux tentatives de meurtre qui avaient entraîné des

gevolgen hadden voor het slachtoffer[29]. In de parlementaire voorbereiding was trouwens aangegeven dat het niet raadzaam is om een poging om een misdaad te plegen die strafbaar is met levenslange opsluiting, te correctionaliseren, wanneer de gevolgen voor het slachtoffer bijzonder ernstig zijn[30]. In de overgrote meerderheid van de gevallen wordt echter wel overgegaan tot correctionalisering, en dit vaak op grond van een summiere motivering.

19. De kritiek die in de rechtsleer is geuit op de techniek van de correctionalisering dient des te meer ernstig te worden genomen wanneer die techniek – zoals in het huidige ontwerp – wordt toegepast op misdaden waarop de wet de zwaarste straffen stelt en die om die reden, in beginsel, op grond van artikel 150 van de Grondwet, tot de onherleidbare kern van de bevoegdheid van het hof van assisen dienen te behoren, tenzij ze op een "eigenlijke" wijze worden gecorrectionaliseerd. Wanneer de wet geen waarborgen inhoudt tegen het "oneigenlijke" beroep op verzachtende omstandigheden, dreigen de zwaarste misdaden op een "oneigenlijke wijze" aan het hof van assisen te worden onttrokken. Artikel 150 van de Grondwet is dan in het geding. Ook al betreft de hiervoor vermelde kritiek in beginsel niet de wet als zodanig, maar eerder de toepassing van de wet, is het duidelijk dat ook de verantwoordelijkheid van de wetgever zelf in het geding is.

20. In het ontwerp van wet is niet voorzien in waarborgen om het oneigenlijke gebruik van de verzachtende omstandigheden tegen te gaan. Zo zou de wetgever kunnen overwegen om de motiveringsverplichting te verstrengen, of om – minstens in de parlementaire voorbereiding – aan te geven dat de correctionalisering dient te worden geweigerd ingeval het gepleegde misdaad uitermate zware gevolgen heeft voor het slachtoffer en/of voor de samenleving.

21. Door de regeling die is vervat in het ontwerp van wet wordt het risico verhoogd dat op een "oneigenlijke wijze" op verzachtende omstandigheden beroep zal worden gedaan, door de wijze waarop de strafmaat na correctionalisering wordt bepaald.

Het thans geldende artikel 25 van het Strafwetboek bepaalt ter zake:

"De duur van de correctionele gevangenisstraf is, behoudens de in de wet bepaalde gevallen, ten minste acht dagen en ten hoogste vijf jaar.

— Hij is ten hoogste vijf jaar voor een met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is.

[29] KI Antwerpen 29 september 2011, nr. 2010/PGA/2879, niet gepubliceerd en KI Brussel 9 september 2011, nr. 3455, niet gepubliceerd, aangeh. in J. Rozie, "De werking van verzachtende omstandigheden in strafzaken doorgelicht", *Nullum Crimen* 2013, (1) 4;

[30] Toelichting bij amendement nr. 135 van mevr. Nyssens en c.s, *Parl.St*. Kamer 2009-10, nr. 2127/007, 7.

conséquences particulièrement graves pour la victime[29]. Les travaux préparatoires mentionnent d'ailleurs qu'il n'est pas recommandé de correctionnaliser une tentative de commettre un crime, puni de la réclusion à perpétuité, lorsque les conséquences sont particulièrement graves pour la victime[30]. Dans la grande majorité des cas, il y a cependant correctionnalisation et le plus souvent sur la base d'une motivation sommaire.

19. La critique que la doctrine formule à l'encontre de la technique de la correctionnalisation doit être prise d'autant plus au sérieux lorsque – comme dans le projet à l'examen – cette technique est appliquée à des crimes pour lesquels la loi prévoit les peines les plus lourdes et qui, pour ce motif, par application de l'article 150 de la Constitution, doivent en principe relever du noyau non réductible de la compétence de la cour d'assises, à moins qu'ils soient correctionnalisés d'une manière "appropriée". Lorsque la loi ne comporte pas de garanties contre le recours "impropre" à des circonstances atténuantes, les crimes les plus graves risquent d'être soustraits d'une "manière impropre" à la cour d'assises. L'article 150 de la Constitution est alors mis à mal. Bien que la critique mentionnée ci-dessus ne concerne en principe pas la loi en tant que telle, mais plutôt son application, il est manifeste que la responsabilité du législateur lui-même est également engagée.

20. Le projet de loi ne prévoit pas de garanties pour éviter l'usage impropre des circonstances atténuantes. Le législateur pourrait ainsi envisager de renforcer l'obligation de motivation, ou d'indiquer – à tout le moins dans les travaux préparatoires – que la correctionnalisation doit être refusée lorsque les conséquences du crime perpétré sont extrêmement graves pour la victime et/ou pour la société.

21. Le régime prévu par le projet de loi a pour effet d'accroître le risque que le recours aux circonstances atténuantes se fera d'une "manière impropre" par la façon dont le taux de la peine est fixé après correctionnalisation.

L'article 25 actuellement en vigueur du Code pénal dispose en la matière:

"La durée de l'emprisonnement correctionnel est, sauf les cas prévus par la loi, de huit jours au moins et de cinq ans au plus.

— Elle est de cinq ans au plus s'il s'agit d'un crime punissable de la réclusion de cinq ans à dix ans qui a été correctionnalisé.

[29] Anvers (mis. acc.), 29 septembre 2011, n° 2010/PGA/2879, non publié et Bruxelles (mis. acc.), 9 septembre 2011, n° 3455, non publié , cités dans J. Rozie, "De werking van verzachtende omstandigheden in strafzaken doorgelicht", *Nullum Crimen* 2013, (1) 4.

[30] Justification de l'amendement n° 135 de madame Nyssens et consorts, *Doc. parl.,* Chambre, 2009-10, n° 2127/007, p. 7.

— Hij is ten hoogste tien jaar voor een met opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is.

— Hij is ten hoogste vijftien jaar voor een met opsluiting van vijftien jaar tot twintig jaar strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is.

— Hij is ten hoogste twintig jaar voor een met opsluiting van twintig jaar tot dertig jaar of met levenslange opsluiting strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is.

— De duur van een dag gevangenisstraf is vierentwintig uren.

— De duur van een maand gevangenisstraf is dertig dagen."

Deze regeling impliceert dat 1° de correctionele straf die de correctionele rechter ten hoogste mag opleggen, gelijk is aan de laagste criminele straf waarin de wet voorziet en dat, 2° er een minimum verschil is van vijf jaar tussen de hoogste tijdelijke criminele straf die het hof van assisen kan uitspreken en de hoogste correctionele straf die de correctionele rechter kan uitspreken.

22. Artikel 6 van het ontwerp strekt tot de vervanging van het vijfde lid van artikel 25 van het Strafwetboek door drie nieuwe leden. Het gewijzigde artikel 25 van het Strafwetboek zou als volgt luiden:

"De duur van de correctionele gevangenisstraf is, behoudens de in de wet bepaalde gevallen, ten minste acht dagen en ten hoogste vijf jaar.

— Hij is ten hoogste vijf jaar voor een met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is.

— Hij is ten hoogste tien jaar voor een met opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is.

— Hij is ten hoogste vijftien jaar voor een met opsluiting van vijftien jaar tot twintig jaar strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is.

— Hij is ten hoogste achtentwintig jaar voor een met opsluiting van twintig jaar tot dertig jaar strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is.

— Hij is ten hoogste achtendertig jaar voor een met opsluiting van dertig tot veertig jaar strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is.

— Hij is ten hoogste veertig jaar voor een met levenslange opsluiting strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is.

— De duur van een dag gevangenisstraf is vierentwintig uren.

— Elle est de dix ans au plus s'il s'agit d'un crime punissable de la réclusion de dix ans à quinze ans qui a été correctionnalisé.

— Elle est de quinze ans au plus s'il s'agit d'un crime punissable de la réclusion de quinze ans à vingt ans qui a été correctionnalisé.

— Elle est de vingt ans au plus s'il s'agit d'un crime punissable de la réclusion de vingt ans à trente ans ou de la réclusion à perpétuité qui a été correctionnalisé.

— La durée d'un jour d'emprisonnement est de vingt-quatre heures.

— La durée d'un mois d'emprisonnement est de trente jours".

Cette disposition implique: 1° que la peine correctionnelle la plus sévère que le juge correctionnel peut infliger est égale à la peine criminelle la moins lourde prévue par la loi et, 2° qu'il y a au moins une différence de cinq ans entre la peine criminelle temporaire la plus lourde que la cour d'assises peut prononcer et la peine correctionnelle la plus lourde que le juge correctionnel peut prononcer.

22. L'article 6 du projet vise à remplacer l'alinéa 5 de l'article 25 du Code pénal par trois nouveaux alinéas. L'article 25, modifié, du Code pénal s'énoncerait alors comme suit:

"La durée de l'emprisonnement correctionnel est, sauf les cas prévus par la loi, de huit jours au moins et de cinq ans au plus.

— Elle est de cinq ans au plus s'il s'agit d'un crime punissable de la réclusion de cinq ans à dix ans qui a été correctionnalisé.

— Elle est de dix ans au plus s'il s'agit d'un crime punissable de la réclusion de dix ans à quinze ans qui a été correctionnalisé.

— Elle est de quinze ans au plus s'il s'agit d'un crime punissable de la réclusion de quinze ans à vingt ans qui a été correctionnalisé.

— Elle est de vingt-huit ans au plus s'il s'agit d'un crime punissable de la réclusion de vingt à trente ans qui a été correctionnalisé.

— Elle est de trente-huit ans au plus s'il s'agit d'un crime punissable de la réclusion de trente à quarante ans qui a été correctionnalisé.

— Elle est de quarante ans au plus s'il s'agit d'un crime punissable de la réclusion à perpétuité qui a été correctionnalisé.

— La durée d'un jour d'emprisonnement est de vingt-quatre heures.

— De duur van een maand gevangenisstraf is dertig dagen[31].”

Deze nieuwe regeling impliceert dat: 1° de correctionele straf die de correctionele rechter ten hoogste mag opleggen in bepaalde gevallen (zie het ontworpen artikel 25, vijfde en zesde lid) acht jaar hoger is dan de laagste criminele straf waarin de wet voorziet (derde en vierde lid) en dat 2° er nog slechts een verschil is van twee jaar tussen de hoogste tijdelijke criminele straf die het hof van assisen kan uitspreken en de hoogste correctionele straf die de correctionele rechter kan uitspreken.

23. Hieruit volgt dat de correctionalisering wel als gevolg heeft dat een ander rechtscollege bevoegd wordt, maar voor het overige in bepaalde gevallen nauwelijks enige invloed hoeft te hebben op de straffen die kunnen worden uitgesproken. Alhoewel de straffen die de correctionele rechtbank zal kunnen opleggen, nog steeds lager zijn dan de criminele straffen die aan het hof van assisen zijn voorbehouden, benaderen ze deze in die gevallen, in die mate dat het onderscheid tussen beide, wat de zwaarste misdrijven betreft, flinterdun wordt. De ontworpen regeling kan dan ook oneigenlijk gebruik van de techniek van de correctionalisering in de hand werken, waarbij niet de adequate bestraffing in geval van verzachtende omstandigheden en redenen van verschoning het legitieme doel is, maar de uitholling van de bevoegdheid van het hof van assisen.

Om dit oneigenlijke gebruik van de regeling inzake verzachtende omstandigheden of redenen van verschoning te voorkomen, beveelt de Raad van State aan in het ontwerp de hoogste straf die de correctionele rechter kan opleggen, te verlagen.

b. De bevoegdheid van het openbaar ministerie om de rechter die ten gronde moet oordelen te binden, wat de verzachtende omstandigheden en redenen van verschoning betreft

24. Een ander aspect van de ontworpen regeling is problematisch in het licht van artikel 150 van de Grondwet. Sinds het van kracht worden van de wet van 11 juli 1994[32] is het op grond van artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 ook voor het openbaar ministerie mogelijk om, indien er geen gerechtelijk onderzoek is gevorderd, de beklaagde rechtstreeks voor de correctionele rechtbank te dagvaarden of op te roepen, met de mededeling van de verzachtende omstandigheden of van de reden van verschoning, wanneer het van oordeel is dat er wegens verzachtende omstandigheden of om reden van verschoning geen grond is om een hogere straf te vorderen dan een correctionele straf. Op grond van artikel 3, tweede lid, van diezelfde wet kan de correctionele rechtbank naar dewelke de beklaagde is verwezen, zich echter, in die hypothese, onbevoegd verklaren ten aanzien van de verzachtende omstandigheden of de grond van verschoning.

[31] Ook in de artikelen 80 en 81 uit hoofdstuk IX “Verzachtende omstandigheden” van het Strafwetboek worden dezelfde maximumstraffen toegevoegd.

[32] Wet van 11 juli 1994 “betreffende de politierechtbanken en houdende een aantal bepalingen betreffende de versnelling en de modernisering van de strafrechtspleging”.

— La durée d’un mois d’emprisonnement est de trente jours”[31].

Cette nouvelle disposition implique: 1° que la peine correctionnelle maximale que le juge correctionnel peut infliger dans certains cas (voir l’article 25, alinéas 5 et 6, en projet) est supérieure de huit ans à celle de la peine criminelle la plus légère que prévoit la loi (alinéas 3 et 4), et 2° qu’il n’y a plus qu’une différence de deux ans entre la peine criminelle à temps maximale que la cour d’assises peut prononcer et la peine correctionnelle la plus lourde que le juge correctionnel peut prononcer.

23. Il s’ensuit que la correctionnalisation implique en effet qu’une autre juridiction devient compétente, mais que pour le surplus, elle n’exerce pas pour autant, dans certains cas une grande influence sur les peines pouvant être prononcées. Bien que les peines que le tribunal correctionnel pourra infliger sont toujours moins sévères que les peines criminelles qui sont réservées à la cour d’assises, elles sont dans ces cas si proches de celles-ci que la différence entre les deux devient infime, en ce qui concerne les infractions les plus graves. le dispositif en projet peut dès lors favoriser un usage impropre de la technique de correctionnalisation, le but légitime n’étant pas d’infliger une sanction adéquate en cas de circonstances atténuantes ou de causes d’excuse, mais de vider de leur substance les compétences de la cour d’assises.

Afin de prévenir cet usage impropre du régime relatif aux circonstances atténuantes ou aux causes d’excuse, le Conseil d’État recommande de revoir à la baisse, dans le projet, la peine la plus sévère que le juge correctionnel peut infliger.

b. La compétence du ministère public de lier le juge du fond en ce qui concerne les circonstances atténuantes et les causes d’excuse

24. Un autre aspect du régime en projet pose problème à la lumière de l’article 150 de la Constitution. Depuis l’entrée en vigueur de la loi du 11 juillet 1994[32], l’article 2 de la loi du 4 octobre 1867, il permet également au ministère public, dans les cas où une instruction n’a pas été requise, de citer directement ou de convoquer le prévenu devant le tribunal correctionnel en indiquant ces circonstances atténuantes ou la cause d’excuse, s’il estime qu’il n’y a pas lieu de requérir une peine plus sévère qu’une peine correctionnelle en raison de circonstances atténuantes ou d’une cause d’excuse. En application de l’article 3, alinéa 2, de cette même loi, le tribunal correctionnel devant lequel le prévenu est renvoyé peut cependant, dans cette hypothèse, décliner sa compétence en ce qui concerne les circonstances atténuantes ou la cause d’excuse.

[31] Les mêmes peines maximales sont également ajoutées, dans les articles 80 et 81 du chapitre IX “Circonstances atténuantes” du Code pénal.

[32] Loi du 11 juillet 1994 “relative aux tribunaux de police et portant certaines dispositions relatives à l’accélération et à la modernisation de la justice pénale”.

Op grond van de ontworpen regeling zal ook het openbaar ministerie voortaan de verdachten van alle misdaden, met uitzondering van de twee vermeld in het ontworpen artikel 2, derde lid, van de wet van 4 oktober 1867 rechtstreeks voor de correctionele rechtbank kunnen dagvaarden. Anders dan is voorzien in de huidige regeling, zal de correctionele rechtbank zich dan echter, volgens de ontworpen regeling, niet langer onbevoegd kunnen verklaren.

25. Ook al zal het in de praktijk wellicht niet vaak voorkomen[33], de ontworpen regeling sluit niet uit dat de correctionele rechtbank die, na een grondig onderzoek van alle elementen van de zaak, tot de bevinding komt dat er geen verzachtende omstandigheden of redenen van verschoning kunnen worden weerhouden, en dat een criminele straf dient te worden uitgesproken die hoger is dan de maximale correctionele straf die binnen zijn bereik ligt, zich desalniettemin tot het uitspreken van die lagere straf zal dienen te beperken. Die regeling impliceert dat het openbaar ministerie kan verhinderen dat de hoogste straffen worden uitgesproken – de levenslange opsluiting of de levenslange hechtenis – die enkel door het hof van assisen kunnen worden opgelegd. Het aanvaarden van verzachtende omstandigheden door het openbaar ministerie kan immers niet door de correctionele rechtbank worden tegengesproken en kan evenmin met een rechtsmiddel worden bestreden.

De regeling staat dan ook op gespannen voet met artikel 150 van de Grondwet, dat vergt dat de zwaarste misdaden – waarop de wet een levenslange opsluiting of een levenslange hechtenis heeft gesteld –, door het hof van assisen worden berecht, tenzij de wet de misdaad voor correctionalisering vatbaar heeft verklaard en een onafhankelijk en onpartijdig rechtscollege – het weze een onderzoeksgerecht of de rechter ten gronde – heeft vastgesteld dat verzachtende omstandigheden of redenen van verschoning een lagere bestraffing kunnen verantwoorden.

II. De uitzonderingen op de correctionaliseerbaarheid in het licht van het gelijkheidsbeginsel (artikelen 10 en 11 van de Grondwet) en in het licht van het beginsel van de natuurlijke rechter (artikel 13 van de Grondwet)

26. Het ontwerp van wet strekt ertoe de "correctionaliseerbaarheid" van misdaden uit te sluiten voor twee misdaden, namelijk "de misdaden bedoeld in artikel 21, 1° of 2°, eerste

[33] De gemachtigde van de minister verklaarde: "Théoriquement, le ministère public peu déjà, de lege lata, porter tout délit ou crime correctionalisable devant le tribunal correctionel par citation directe, sans passer par une instruction, qu'il y ait ou non mini-instruction. En pratique, il paraît néanmoins peu probable qu'il en soit ainsi de lege ferenda pour les crimes les plus graves actuellement non-correctionalisables (tel un assassinat): – l'instruction "full" est engagée chaque fois qu'un mandat d'arrêt est requis; – dans les dossiers où aucun mandat d'arrêt ne serait requis, il est peu vraisemblable que les actes qui ressortissent au juge d'instruction (p.e. écoutes téléphoniques) soient requis etr exécutés via des mini-instructions successives sans que le juge d'instruction évoque le dossier."

En vertu du régime en projet, le ministère public pourra désormais aussi citer directement devant le tribunal correctionnel les prévenus de tous les crimes, à l'exception des deux mentionnés à l'article 2, alinéa 3, en projet, de la loi du 4 octobre 1867. Contrairement à ce que prévoit la réglementation actuelle, le tribunal correctionnel ne pourra toutefois plus, selon le régime en projet, se déclarer incompétent.

25. Même si cette situation ne se produira pas souvent dans la pratique[33], le régime en projet n'exclut pas que le tribunal correctionnel qui, après un examen approfondi de tous les éléments de l'affaire, arrive à la conclusion qu'aucune circonstance atténuante ni cause d'excuse ne peut être retenue et qu'il y a lieu de prononcer une peine criminelle plus sévère que la peine correctionnelle maximale qui se présente à lui, devra néanmoins se limiter à prononcer cette peine moins sévère. Ce régime implique que le ministère public peut empêcher que les peines les plus sévères – la réclusion à perpétuité ou la détention à perpétuité qui ne peuvent être infligées que par la cour d'assises, soient prononcées. L'acceptation de circonstances atténuantes par le ministère public ne peut en effet être contestée par le tribunal correctionnel et ne peut pas non plus être attaquée dans un moyen de droit.

Le régime se heurte par conséquent à l'article 150 de la Constitution qui exige que les crimes les plus graves – pour lesquels la loi a prévu une réclusion à perpétuité ou une détention à perpétuité – soient jugés par la cour d'assises, à moins que la loi n'ait déclaré que le crime pouvait être correctionnalisé et qu'une juridiction indépendante et impartiale – qu'il s'agisse d'une juridiction d'instruction ou du juge de fond – ait constaté que des circonstances atténuantes ou des causes d'excuse peuvent justifier une peine moins sévère.

II. Les exceptions à la correctionnalisabilité au regard du principe d'égalité (articles 10 et 11 de la Constitution) et au regard du principe du juge naturel (article 13 de la Constitution)

26. Le projet de loi vise à exclure la "correctionnalisabilité" de crimes pour deux d'entre eux, à savoir "les [...] crimes visés à l'article 21, 1° ou 2°, premier tiret, du Titre préliminaire du

[33] Le délégué du ministre a déclaré: "Théoriquement, le ministère public peu déjà, de lege lata, porter tout délit ou crime correctionalisable devant le tribunal correctionel par citation directe, sans passezr par une instruction, qu'il y ait ou non mini-instruction. En pratique, il paraît néanmoins peu probable qu'il en soit ainsi de lege ferenda pour les crimes les plus graves actuellement non-correctionalisables (tel un assassinat): – l'instruction "full" est engagée chaque fois qu'un mandat d'arrêt est requis; – dans les dossiers où aucun mandat d'arrêt ne serait requis, il est peu vraisemblable que les actes qui ressortissent au juge d'instruction (p.e. écoutes téléphoniques) soient requis etr exécutés via des mini-instructions successives sans que le juge d'instruction évoque le dossier".

streepje, van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering die de dood hebben veroorzaakt: 1° van een van de personen bedoeld in artikel 410*bis*, lid 1 (lees: eerste lid), van het Strafwetboek[34] in de uitoefening van zijn of haar bediening, of, 2° van een persoon van minder dan achttien jaar, als één van de personen die het ouderlijk gezag over de persoon van dit kind op het moment van het overlijden uitoefenden en die niet uit hoofde van deze misdaad in verdenking is gesteld, zich vooraf tegen deze correctionalisering verzet (ontworpen artikel 2, derde lid, van de wet van 4 oktober 1867 – artikel 119 van het ontwerp).

A. De uitzonderingen op de correctionaliseerbaarheid in het licht van het gelijkheidsbeginsel en het discriminatieverbod

27. Door in de twee genoemde gevallen misdaden niet voor correctionalisering vatbaar te maken, bevat de ontworpen regeling een ongelijke behandeling van de daders van misdaden. De ongelijke behandeling heeft geen betrekking op de mogelijkheid om verzachtende omstandigheden of redenen van verschoning in aanmerking te nemen. Ook de daders van de misdaden bedoeld in het ontworpen artikel 2, derde lid, van de wet van 4 oktober 1867, zullen immers verzachtende omstandigheden of redenen van verschoning kunnen inroepen. Zij zullen dit echter uitsluitend kunnen doen voor het hof van assisen, waarnaar zij door de kamer van inbeschuldigingstelling zullen zijn verwezen.

28. De ongelijke behandeling die aldus wordt ingevoerd, dient te worden verantwoord in het licht van het gelijkheidsbeginsel en het discriminatieverbod, die onder meer in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet zijn opgenomen. De stellers van het ontwerp dienen met andere woorden een overtuigende "objectieve en redelijke verantwoording" te bieden voor het gemaakte onderscheid. Volgens het Grondwettelijk Hof sluiten "de grondwettelijke regels van de gelijkheid der Belgen voor de wet en van de niet-discriminatie niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen zou worden ingesteld, voor zover voor het criterium van onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld, rekening houdend met het doel en de

[34] Art. 410*bis*, eerste lid, Sw.: "Indien de schuldige, in de gevallen omschreven in de artikelen 398 tot 405, de misdaad of het wanbedrijf pleegt tegen een chauffeur, een begeleider, een controleur of een loketbediende van een uitbater van een netwerk voor openbaar vervoer, een personeelslid door de FOD Justitie tewerkgesteld in een penitentiaire inrichting of binnen het veiligheidskorps, een postbode, een brandweerman, een lid van de civiele bescherming, een ambulancier, een arts, een apotheker, een kinesitherapeut, een verpleegkundige, een lid van het personeel aangesteld voor het onthaal in de spoeddiensten van de verzorgingsinstellingen, een maatschappelijk werker of een psycholoog van een openbare dienst, in de uitoefening van hun bediening, zijn de straffen die welke bij het derde lid worden bepaald."

Code de procédure pénale[34] ayant causé la mort: 1° d'une des personnes visées à l'article 410*bis*, alinéa 1er, du Code pénal dans l'exercice de ses fonctions, ou 2° d'une personne âgée de moins de dix-huit ans, si une des personnes exerçant l'autorité parentale à son égard au moment du décès, si elle n'est elle-même inculpée du chef du crime, s'oppose au préalable à cette correctionnalisation" (article 2, alinéa 3, en projet, de la loi du 4 octobre 1867 – article 119 du projet).

A. Les exceptions à la correctionnalisabilité au regard du principe d'égalité et de non-discrimination

27. En ce que, dans les deux cas précités, le régime en projet rend des crimes non correctionnalisables, celui-ci comporte une inégalité de traitement des auteurs de crimes. La différence de traitement ne concerne pas la possibilité de prendre en considération des circonstances atténuantes ou des causes d'excuse. En effet, les auteurs des crimes visés à l'article 2, alinéa 3, en projet, de la loi du 4 octobre 1867 pourront aussi invoquer des circonstances atténuantes ou des causes d'excuse. Ils ne pourront toutefois le faire que devant la cour d'assises devant laquelle ils seront renvoyés par la chambre des mises en accusation.

28. La différence de traitement ainsi instaurée doit se justifier au regard du principe d'égalité et de non-discrimination, inscrit notamment aux articles 10 et 11 de la Constitution. En d'autres termes, les auteurs du projet doivent invoquer une "justification objective et raisonnable" convaincante pour légitimer la différence opérée. Selon la Cour constitutionnelle, "[l]es règles constitutionnelles de l'égalité des Belges devant la loi et de la non-discrimination n'excluent pas qu'une différence de traitement soit établie entre certaines catégories de personnes pour autant que le critère de différenciation soit susceptible de justification objective et raisonnable. L'existence d'une telle justification doit s'apprécier en tenant compte du but et des effets de la mesure critiquée ainsi que de la nature des principes en cause; le principe d'égalité est violé lorsqu'il est

[34] Art. 410*bis*, alinéa 1er, C. pén.: "Dans les cas mentionnés aux articles 398 à 405, si le coupable a commis le crime ou le délit envers un conducteur, un accompagnateur, un contrôleur ou un guichetier d'un exploitant d'un réseau de transport public, un membre du personnel employé par le SPF Justice dans un établissement pénitentiaire ou au sein du corps de sécurité, un facteur, un pompier, un membre de la protection civile, un ambulancier, un médecin, un pharmacien, un kinésithérapeute, un infirmier, un membre du personnel affecté à l'accueil dans les services d'urgence des institutions de soins, un assistant social, ou un psychologue d'un service public, dans l'exercice de leurs fonctions, les peines seront celles prévues à l'alinéa 3".

gevolgen van de bestreden maatregel en met de aard van de in het geding zijnde beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vast staat dat geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel"[35].

29. In de memorie van toelichting bij het ontwerp van wet worden de twee uitzonderingen op de mogelijkheid tot correctionalisering als volgt verantwoord: "De overblijvende uitzonderingen liggen in de lijn van voornoemde aanbevelingen van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie aangezien de misdaden die de dood van politieagenten (of gelijkgestelde categorieën) of van minderjarigen tot gevolg hebben, per definitie misdaden "met een bijzonder grote impact" zijn". In de aanbeveling waarnaar de motivering verwijst, had de procureur-generaal gesuggereerd de bestaande procedure enkel voor te behouden voor "misdaden van een uitzonderlijk ernstige aard of met een bijzondere impact"[36].

30. De Raad van State betwist niet dat de in het ontworpen artikel 2, derde lid, vermelde "misdaden van een uitzonderlijk ernstige aard of met een bijzondere impact" kunnen zijn. De vraag rijst echter of ook andere misdaden die thans niet voor correctionalisering vatbaar zijn, niet als zodanig kunnen worden gekwalificeerd. Het gaat bij wijze van voorbeeld om volgende misdaden[37]: aanslag op het leven of de persoon van de Koning (art. 101 Sw.), aanslag op het leven of de persoon van de troonopvolger (art. 102 Sw.), aanslag met het oogmerk op een "staatsgreep" of de burgers of de inwoners de wapens doen opnemen tegen het staatsgezag (art. 104 Sw.), misdaden tegen de uitwendige veiligheid van de staat (art. 114, 115, 116, 117, 118*bis*, 121, 121*bis* en 122 Sw.), sommige ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht (genocide …) (art. 136*bis* e.v. Sw.), sommige terroristische misdrijven (art. 137 e.v. Sw.), verkrachting of aanranding van de eerbaarheid met de dood tot gevolg (art. 376 Sw.), doodslag (art. 393), moord (art. 394 Sw.), oudermoord (art. 395 Sw.), kindermoord (art. 396 Sw.), vergiftiging (art. 397 Sw.), foltering van een minderjarige of een behoeftige door bloedverwanten of gezaghebbenden en foltering met ongewild de dood tot gevolg (art. 417*ter*, derde lid, Sw.), roofmoord (art. 475 Sw.), brandstichting van een bewoond gebouw met de dood tot gevolg (art. 518, derde lid, Sw.), doodslag om vernieling of beschadiging van roerende goederen te vergemakkelijken of om straffeloosheid te verzekeren (art. 532 Sw.).

Het staat aan de stellers van het ontwerp om het bijzondere statuut dat ze aan de in het ontworpen artikel 2, derde lid, genoemde misdaden geven, vergeleken met de andere hiervoor genoemde misdaden, op een objectieve en redelijke wijze te verantwoorden.

[35] Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv. GwH 18 juni 2015, nr. 91/2015, B.5.1; GwH 25 september 2014, nr. 141/2014, B.4.1; GwH 17 juli 2014, nr. 107/2014, B.12.

[36] Verslag 2013-2014 van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie aan het parlementair comité belast met de wetsevaluatie, punt VII.

[37] Zie K. Defoort, "De wet van 21 december 2009 tot hervorming van het hof van assisen (1): enkele veranderingen in de praktijk", *T.Strafr.* 2010/1, 18-19.

établi qu'il n'existe pas de rapport raisonnable de proportionnalité entre les moyens employés et le but visé"[35].

29. L'exposé des motifs du projet de loi justifie les deux exceptions à la possibilité de correctionnalisation comme suit: "Les exceptions subsistantes vont dans la ligne des recommandations précitées du procureur général près la Cour de cassation, les crimes entraînant la mort de policiers (ou catégories assimilées) ou de mineurs d'âge étant par essence à "graves répercussions"". Dans la recommandation à laquelle l'exposé des motifs renvoie, le procureur général avait suggéré de ne réserver la procédure actuelle qu'aux "crimes particulièrement graves ou aux crimes à graves répercussions"[36].

30. Le Conseil d'État ne conteste pas que les crimes mentionnés à l'article 2, alinéa 3, en projet, puissent être des "crimes particulièrement graves ou [...] à graves répercussions". La question se pose toutefois de savoir si d'autres crimes qui ne sont actuellement pas susceptibles de correctionnalisation ne pourraient pas aussi être qualifiés comme tels. Il s'agit, à titre d'exemple, des crimes suivants[37]: l'attentat contre la vie ou contre la personne du Roi (art. 101 C. pén.), l'attentat contre la vie ou la personne de l'héritier de la couronne (art. 102 C. pén.), l'attentat dont le but est un "coup d'État", soit de faire prendre les armes aux citoyens ou aux habitants contre l'autorité de l'État (art. 104 C. pén.), les crimes contre la sécurité extérieure de l'État (art. 114, 115, 116, 117, 118*bis*, 121, 121*bis* et 122 C. pén.), certaines violations graves du droit humanitaire international (génocide...) (art. 136*bis* et suiv. C. pén.), certaines infractions terroristes (art. 137 et suiv. C. pén.), le viol ou l'attentat à la pudeur ayant causé la mort (art. 376 C. pén.), le meurtre (art. 393 C. pén.), l'assassinat (art. 394 C. pénal.), le parricide (art. 395 C. pén.), l'infanticide (art. 396 C. pén.), l'empoisonnement (art. 397 C. pén.), la torture d'un mineur ou d'un indigent par des parents ou des représentants de l'autorité ayant causé la mort sans l'intention de la donner (art. 417*ter*, alinéa 3, C. pén.), le meurtre pour vol (art. 475 C. pén.), l'incendie d'un bâtiment habité ayant entraîné la mort (art. 518, al. 3, C. pén.), le meurtre pour détruire ou endommager des biens meubles ou pour assurer l'impunité (art. 532 C. pén.).

Il appartient aux auteurs du projet de justifier de manière objective et raisonnable le statut particulier qu'ils confèrent aux crimes visés à l'article 2, alinéa 3, en projet, comparés aux autres crimes cités ci-dessus.

[35] Jurisprudence constante de la Cour constitutionnelle. Voir par exemple C.C., 18 juin 2015, n° 91/2015, B.5.1, C.C., 25 septembre 2014, n° 141/2014, B.4.1; C.C., 17 juillet 2014, n° 107/2014, B.12.

[36] Rapport 2013-2014 du procureur général près la Cour de cassation au Comité parlementaire chargé du suivi législatif, point VII.

[37] Voir K. Defoort, "De wet van 21 december 2009 tot hervorming van het hof van assisen (1): enkele veranderingen in de praktijk", *T.Strafr.* 2010/1, 18-19.

De Raad van State ziet echter niet in dat het vermoorden van "een chauffeur, een begeleider, een controleur of een loketbediende van een uitbater van een netwerk voor openbaar vervoer, een personeelslid door de federale overheidsdienst Justitie tewerkgesteld in een penitentiaire inrichting of binnen het veiligheidskorps, een postbode, een brandweerman, een lid van de civiele bescherming, een ambulancier, een arts, een apotheker, een kinesitherapeut, een verpleegkundige, een lid van het personeel aangesteld voor het onthaal in de spoeddiensten van de verzorgingsinstellingen, een maatschappelijk werker of een psycholoog van een openbare dienst, in de uitoefening van hun bediening", wel als een "misdaad van een uitzonderlijk ernstige aard of met een bijzondere impact" wordt beschouwd, maar dat bijvoorbeeld het vermoorden van een lid van de wetgevende, de uitvoerende of de rechterlijke macht of van de rechterlijke orde, in de uitoefening van zijn of haar functie niet als zodanig wordt beschouwd.

B. De correctionaliseerbaarheid van het doden van een kind tenzij één van de personen die het ouderlijk gezag uitoefenden, zich ertegen verzetten

31. Het ontwerp van wet strekt er ook toe het doden van een persoon van minder dan achttien jaar uit te sluiten van de correctionaliseerbaarheid "als één van de personen die het ouderlijk gezag over de persoon van dit kind op het moment van het overlijden uitoefenden en die niet uit hoofde van deze misdaad in verdenking is gesteld, zich vooraf tegen deze correctionalisering verzet". De ontworpen bepaling impliceert met andere woorden dat "één van de personen die het ouderlijk gezag over de persoon van het kind op het moment van het overlijden uitoefenden" zich ertegen kan verzetten dat de betichte naar de correctionele rechtbank wordt verwezen, ook al hebben de onderzoeksgerechten aanvaard dat er verzachtende omstandigheden bestaan die een correctionele straf in de zin van artikel 25 van het Strafwetboek verantwoorden.

32. De ontworpen regeling is strijdig met het door de Grondwet gewaarborgde beginsel van de natuurlijke rechter (artikel 13 van de Grondwet en artikel 6 van het EVRM). Ze impliceert dat één van de ouders van een kind dat het slachtoffer is van een doding, kan bepalen dat niet het rechtscollege waarin de wet voorziet ingeval het onderzoeksgerecht verzachtende omstandigheden aanvaardt – met name de correctionele rechtbank – de betichte zal berechten, doch een ander rechtscollege. Artikel 13 van de Grondwet bepaalt:

"Niemand kan worden afgetrokken van de rechter die de wet hem toekent."

Artikel 6, lid 1, eerste zin, van het EVRM bepaalt:

"Bij het vaststellen van zijn burgerlijke rechten en verplichting of bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolging heeft eenieder recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie *welke bij de wet is ingesteld*."

Deze bepalingen impliceren niet alleen dat niet kan worden afgeweken van de door de wet bepaalde bevoegdheden

Le Conseil d'État ne conçoit cependant pas que le meurtre d' "un conducteur, un accompagnateur, un contrôleur ou un guichetier d'un exploitant d'un réseau de transport public, un membre du personnel employé par le service publique fédéral Justice dans un établissement pénitentiaire ou au sein du corps de sécurité, un facteur, un pompier, un membre de la protection civile, un ambulancier, un médecin, un pharmacien, un kinésithérapeute, un infirmier, un membre du personnel affecté à l'accueil dans les services d'urgence des institutions de soins, un assistant social, ou un psychologue d'un service public, dans l'exercice de leurs fonctions" soit considéré comme un "crime particulièrement grave ou […] à graves répercussion", et que, par exemple, le meurtre d'un membre du pouvoir législatif, exécutif ou judiciaire ou de l'ordre judiciaire dans l'exercice de ses fonctions, ne soit pas considéré comme tel.

B. La correctionnalisabilité de l'homicide sur un enfant à moins qu'une des personnes exerçant l'autorité parentale ne s'y oppose

31. Le projet de loi a pour objet d'exclure le meurtre d'une personne âgée de moins de dix-huit ans de la possibilité de correctionnalisation "si une des personne[s] exerçant [à l'égard du mineur] au moment du décès, si elle n'est elle-même inculpée du chef du crime, s'oppose au préalable à cette correctionnalisation". La disposition en projet implique en d'autres termes qu' "une des personne[s] exerçant l'autorité parentale à [l'égard de la personne de l'enfant] au moment du décès" peut s'opposer à ce que le prévenu soit renvoyé devant le tribunal correctionnel, même si les juridictions d'instruction ont déjà admis qu'il existe des circonstances atténuantes justifiant une peine correctionnelle au sens de l'article 25 du Code pénal.

32. Le régime en projet est contraire au principe du juge naturel garanti par la Constitution (article 13 de la Constitution et article 6 de la CEDH). Il implique que l'un des parents d'un enfant victime d'homicide peut déterminer que ce ne sera pas la juridiction prévue par la loi, lorsque la juridiction d'instruction accepte des circonstances atténuantes – à savoir le tribunal correctionnel –, qui jugera le prévenu, mais une autre juridiction. L'article 13 de la Constitution dispose:

"Nul ne peut être distrait, contre son gré, du juge que la loi lui assigne".

L'article 6, paragraphe 1, première phrase, de la CEDH dispose:

"Toute personne a droit à ce que sa cause soit entendue équitablement, publiquement et dans un délai raisonnable, par un tribunal indépendant et impartial, *établi par la loi*, qui décidera, soit des contestations sur ses droits et obligations de caractère civil, soit du bien-fondé de toute accusation en matière pénale dirigée contre elle".

Ces dispositions emportent non seulement que l'on ne peut déroger aux compétences des juridictions prévues par la loi,

van de rechtscolleges, maar ook dat de wetgever deze bevoegdheden in algemene termen dient vast te leggen, volgens "objectieve en transparante criteria die vooraf in de wet zijn bepaald[38]." In aanbeveling CM/Rec (2010)12 van het Ministercomité van de Raad van Europa "sur les juges: indépendance, efficacité et responsabilités"[39] is daarover ook nog uitdrukkelijk vooropgesteld:

"24. La répartition des affaires au sein d'un tribunal devrait obéir à des critères objectifs préétablis, de manière à garantir le droit à un juge indépendant et impartial. Elle ne devrait pas être influencée par les souhaits d'une partie à l'affaire ni de toute autre personne concernée par l'issue de cette affaire."

De ontworpen bepaling impliceert dat het "verzet van één van de ouders" een doorslaggevend element is om het bevoegde strafrechtscollege aan te wijzen. Een dergelijke bepaling is geen wettelijke regeling, in de zin van artikel 13 van de Grondwet: de betrokken ouder kan zijn of haar houding immers laten bepalen door louter subjectieve overwegingen, die niets te maken hebben met veralgemeenbare objectieve en transparante overwegingen, die rekening houden met de vereisten van een behoorlijke rechtsbedeling.

33. In ondergeschikte orde, wijst de Raad van State er nog op dat de ontworpen regeling, hoe dan ook, nog dient te worden verantwoord in het licht van het door de Grondwet gewaarborgde gelijkheidsbeginsel en discriminatieverbod (artikelen 10 en 11 van de Grondwet). Ze impliceert immers dat de betichten van een doding van een minderjarige persoon, wat het rechtscollege betreft dat bevoegd is om hen te berechten, ongelijk worden behandeld, naargelang één van de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen, zich al dan niet verzetten tegen correctionalisering[40].

De ontworpen regeling impliceert ook dat de ouders of de echtgenoten van de in het ontworpen artikel 2, derde lid, 1°, van de wet van 4 oktober 1867 genoemde meerderjarige personen, ongelijk worden behandeld, aangezien deze niet het recht hebben zich tegen correctionalisering te verzetten. Om deze gelijke behandeling te verantwoorden dient er een objectieve en redelijke verantwoording voor te bestaan, wat

mais également que le législateur doit fixer ces compétences en termes généraux, selon "des critères objectifs et transparents, établis à l'avance par la loi"[38]. La recommandation CM/Rec (2010)12 du Comité des ministres du Conseil de l'Europe "sur les juges: indépendance, efficacité et responsabilités"[39] insiste encore expressément sur ce point:

"24. La répartition des affaires au sein d'un tribunal devrait obéir à des critères objectifs préétablis, de manière à garantir le droit à un juge indépendant et impartial. Elle ne devrait pas être influencée par les souhaits d'une partie à l'affaire ni de toute autre personne concernée par l'issue de cette affaire".

Il résulte de la disposition en projet que "l'opposition de l'un des parents" est un élément déterminant pour désigner la juridiction pénale compétente. Pareille disposition n'est pas un dispositif légal au sens de l'article 13 de la Constitution: l'attitude du parent concerné peut en effet être influencée par des considérations purement subjectives, qui sont sans rapport avec des considérations objectives et transparentes généralisables, qui tiennent des exigences d'une bonne administration de la justice.

33. À titre subsidiaire, le Conseil d'État souligne en outre que le régime en projet doit de toute façon encore être justifié au regard du principe d'égalité et de non-discrimination garanti par la Constitution (articles 10 et 11 de la Constitution). Il emporte en effet que les prévenus d'un homicide sur une personne mineure sont traitées de manière inégale, en ce qui concerne la juridiction compétente pour les juger, selon qu'une des personnes exerçant l'autorité parentale s'oppose ou non à la correctionalisation[40].

Le dispositif en projet implique également que les parents ou les conjoints des personnes majeures visées à l'article 2, alinéa 3, 1°, en projet, de la loi du 4 octobre 1867 sont traités de manière différente, dès lors qu'ils n'ont pas le droit de s'opposer à la correctionnalisation. Il convient de justifier cette différence de traitement de manière objective et raisonnable, ce qui emporte notamment que le régime en projet est

38 Adv.RvS 53 000/AV/3 van 22 april 2013 over een voorontwerp van wet "tot hervorming van de gerechtelijke arrondissementen" verwijzend naar het advies van de Commissie van Venetië over de wet "CLXII de 2011 sur le statut juridique et la remuneration des juges et la loi CLXI de 2011 sur l'organisation et l'administration des tribunaux de la Hongrie", aangenomen door de Commissie van Venetië tijdens haar 90ste plenaire zitting (Venetië 16-17 maart 2012), CDL-AD(2012)001: "l'attribution des affaires aux différents juges devrait être régie par des critères objectifs et transparents, établis à l'avance par la loi".

39 Aangenomen door het Comité van Ministers op 17 november 2010, tijdens de 1098e vergadering van de afgevaardigden van de Ministers. Op deze aanbeveling is reeds een beroep gedaan door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens voor de interpretatie van de vereisten van artikel 6 van het EVRM. Zie bv. EHRM 20 november 2012, *Harabin t. Slovakije.*

40 De Raad van State gaat er vanuit dat verzet van de ouder van de gedode minderjarige uitsluitend betrekking heeft op de mogelijkheid tot correctionalisering, en niet verhindert dat het hof van assisen bij de bepaling van de strafmaat met verzachtende omstandigheden kan rekening houden.

38 Avis C.E., 53 000/AG/3 du 22 avril 2013 sur un avant-projet de loi "modifiant les arrondissements judiciaires" renvoyant à l'avis de la Commission de Venise sur la loi "CLXII de 2011 sur le statut juridique et la rémunération des juges" et la loi CLXI de 2011 sur l'organisation et l'administration des tribunaux de la Hongrie', adopté par la Commission de Venise lors de sa 90e session plénière (Venise, 16-17 mars 2012), CDL AD(2012)001: "l'attribution des affaires aux différents juges devrait être régie par des critères objectifs et transparents, établis à l'avance par la loi".

39 Adoptée par le Comité des Ministres le 17 novembre 2010, lors de la 1098e réunion des délégués des Ministres. Cette recommandation a déjà été invoquée par la Cour européenne des droits de l'homme pour interpréter les exigences de l'article 6 de la CEDH. Voir par exemple Cour eur. D.H., 20 novembre 2012, *Harabin c. Slovaquie*.

40 Le Conseil d'État considère que l'opposition du parent d'un enfant mineur victime d'un homicide concerne exclusivement la possibilité de correctionnalisation et n'empêche pas que la cour d'assises puisse tenir compte de circonstances atténuantes pour déterminer le taux de la peine.

onder meer impliceert dat de ontworpen regeling nodig is om een legitiem doel te dienen. In de memorie van toelichting wordt de volgende verantwoording verschaft:

"De tweede uitzondering is afhankelijk van het vooraf geuit verzet door een van hen die het ouderlijk gezag over de overleden minderjarige uitoefenden (tenzij hij uiteraard zelf in verdenking is gesteld in deze zaak).

De assisenprocedure kan immers een "secundaire victimisering" van de familie van het slachtoffer veroorzaken of verergeren,

De logheid en de duur van en de media-aandacht voor die procedure, de openbare verhoren, het "proces" dat de slachtoffers wordt aangedaan door sommige advocaten (die inzonderheid de neiging kunnen hebben om, vooral voor een volksjury, de opvoeding die de ouders aan het slachtoffer hebben gegeven op meedogenloze wijze aan de kaak te stellen, zulks om te proberen de daad van de beschuldigde te verschonen), het gebrek aan juridische nauwgezetheid van de jury die kan leiden tot een opmerkelijke kwalificatie van de feiten, … kunnen een tweede keer opstandigheid veroorzaken bij de ouders, na die inherent aan de feiten, wat ver van de misschien ijdele hoop ligt dat het rouwproces aan de einde van het proces eindelijk zou kunnen beginnen."

34. De doelstelling om "secundaire victimisering" te voorkomen kan de ontworpen regeling, zoals die in het ontworpen artikel 2, derde lid, van de wet van 4 oktober 1867 is verwoord, niet verantwoorden. Dat artikel gaat er immers vanuit dat het misdrijf kan worden gecorrectionaliseerd, tenzij één van de ouders zich er tegen verzet. Dat verzet heeft dus tot gevolg dat het proces voor het hof van assisen wordt gevoerd, wat precies het risico tot "secundaire victimisering" creëert dat de stellers van het ontwerp, luidens de memorie van toelichting, beogen te verwerpen. Om de bedoeling van de stellers van het ontwerp te verwezenlijken zou de ontworpen regeling dienen uit te gaan van de niet-correctionaliseerbaarheid van de genoemde misdaad, tenzij één van de ouders zich ertegen verzet dat de betrokkene naar het hof van assisen wordt verwezen. Het komt de stellers van het ontwerp toe te verantwoorden om welke redenen dezelfde mogelijkheid niet geboden wordt aan de ouders en ook de echtgenoten van de in het ontworpen artikel 2, derde lid, 1°, van de wet van 4 oktober 1867 genoemde meerderjarige personen, die eenzelfde belang kunnen hebben om secundaire victimisering te voorkomen.

III. Besluit

35. Om de veralgemening van de correctionaliseerbaarheid van misdaden te verantwoorden, worden in de memorie van toelichting geen argumenten aangevoerd die verband houden met een aangepaste bestraffing in geval van verzachtende omstandigheden, doch uitsluitend argumenten tegen het hof van assisen: te zware en te dure procedure, overbelasting van het hof van assisen met gevolgen voor de voorlopige hechtenis, de complexiteit van bepaalde dossiers, de motiveringsverplichting, de overmatige werklast voor de magistraten, de desorganisatie van de kamers van beroep en van

nécessaire pour servir un but légitime. L'exposé des motifs donne la justification suivante:

"La seconde exception est cependant subordonnée à une opposition préalablement exprimée par l'un de ceux qui exerçaient l'autorité parentale sur le mineur décédé (sauf, bien entendu, s'il est lui-même inculpé dans cette cause).

En effet, la procédure d'assises peut causer ou aggraver une "victimisation secondaire" de la famille de la victime.

La lourdeur, la durée et le retentissement médiatique de cette procédure, les interrogatoires publics, le "procès fait aux victimes" par certains avocats (qui peuvent notamment être enclins, surtout devant un jury populaire, à mettre brutalement en cause l'éducation donnée à la victime par ses parents pour tenter d'excuser l'acte de l'accusé), le manque de rigueur juridique du jury qui peut déboucher sur une qualification surprenante des faits,... peuvent causer une seconde révolte des parents, après celle inhérente aux faits, bien loin de l'espoir, vain peut-être, que le processus du deuil puisse s'amorcer enfin à l'issue du procès".

34. L'objectif d'éviter la "victimisation secondaire" ne peut justifier le régime en projet, tel qu'il est formulé à l'article 2, alinéa 3, en projet, de la loi du 4 octobre 1867. En effet, cet article part du principe que l'infraction peut être correctionnalisée, à moins qu'un des parents ne s'y oppose. Cette opposition a donc pour effet que le procès se déroulera devant la cour d'assises, ce qui engendre précisément le risque de "victimisation secondaire" que les auteurs du projet entendent éviter selon l'exposé des motifs. Afin de concrétiser l'intention des auteurs du projet, le régime en projet devrait partir du principe que le crime visé ne peut pas être correctionnalisé, à moins qu'un des parents ne s'oppose à ce que l'intéressé soit renvoyé devant la cour d'assises. Il appartient aux auteurs du projet de justifier pour quels motifs cette même possibilité n'est pas offerte aux parents ainsi qu'aux conjoints des personnes majeures visées à l'article 2, alinéa 3, 1°, en projet, de la loi du 4 octobre 1867, qui peuvent avoir un même intérêt à prévenir une victimisation secondaire.

III. Conclusion

35. Pour justifier la généralisation de la possibilité de correctionnaliser les crimes, l'exposé des motifs ne fournit aucun argument relatif à une répression adaptée en cas de circonstances atténuantes, mais exclusivement des arguments contre la cour d'assises: procédure trop lourde et trop coûteuse, engorgement de la cour d'assises avec des conséquences pour la détention préventive, la complexité de certains dossiers, l'obligation de motivation, la surcharge de travail pour les magistrats, la désorganisation des chambres des cours d'appel et des tribunaux correctionnels du fait de l'affectation

de correctionele rechtbanken door het tijdelijke inzetten van magistraten bij dat niet-permanente rechtscollege, het risico op bedreigingen van of druk op de gezworenen enzovoort.

De Raad van State wenst zich over deze motieven niet uit te spreken, doch wil wel aangeven dat ze eigenlijk thuis horen in een voorstel hetzij tot herziening van artikel 150 van de Grondwet, hetzij tot herziening van de bepalingen in het Strafwetboek die de misdrijven indelen in misdaden, wanbedrijven en overtredingen, aan de hand van straffen die de wet voor elk van deze categorieën bepaalt.

Voor zover de stellers van het ontwerp toch opnieuw de techniek aanwenden van de "denaturering" van misdaden door het aannemen van verzachtende omstandigheden, beveelt de Raad van State aan om, ter voorkoming van het oneigenlijke gebruik van de regeling, de motiveringsverplichting inzake verzachtende omstandigheden te verstrengen en de hoogste straf die de correctionele rechtbank kan uitspreken, te verlagen. Voorts is de Raad van State van oordeel dat de bepaling dat, in geval het openbaar ministerie de verdachte van een in de strafwet als misdaad omschreven feit rechtstreeks dagvaardt voor de correctionele rechtbank, deze zich niet langer onbevoegd kan verklaren ook al is ze van oordeel dat er geen verzachtende omstandigheden of redenen van verschoning zijn die verantwoorden dat niet de hoogste straf – levenslange opsluiting of levenslange hechtenis – wordt uitgesproken, op gespannen voet staat met artikel 150 van de Grondwet.

Wat de twee uitzonderingen op de correctionaliseerbaarheid betreft, is de Raad van State er niet van overtuigd dat deze in het licht van het gelijkheidsbeginsel en het discriminatieverbod kunnen worden verantwoord. Daarenboven is de Raad van State van oordeel dat het beginsel van de natuurlijke rechter (artikel 13 van de Grondwet en artikel 6 van het EVRM) geschonden wordt door het ontworpen artikel 2, derde lid, 2°, van de wet van 4 oktober 1867, dat impliceert dat één van de personen die het ouderlijk gezag uitoefenden over een minderjarige die het slachtoffer was van een in het ontworpen artikel 21, eerste lid, 1° of 2°, van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering bedoelde misdaad, beslist door welke rechter de betrokkene zal worden berecht.

Voorafgaande erkenning van schuld

36. Artikel 95 van het ontwerp strekt tot het invoeren van een procedure waarbij het openbaar ministerie onder bepaalde voorwaarden de beklaagde vóór het houden van het strafproces voorstelt een procedure van voorafgaande erkenning van schuld op te starten, waarbij strafvermindering kan worden toegekend. De schulderkenning en de door de procureur des Konings voorgestelde straffen worden vastgelegd in een overeenkomst die aan het vonnisgerecht ter bekrachtiging wordt voorgelegd.

De ontworpen regeling inzake erkenning van schuld lijkt in beginsel verzoenbaar te zijn met artikel 6 van het EVRM, zoals uitgelegd in de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens op grond waarvan strafrechtelijke minnelijke schikkingen op zich geen schending vormen van artikel 6 van het EVRM op voorwaarde dat de procedure

temporaire de magistrats à cette juridiction non permanente, le risque de menaces ou pressions sur les jurés, *etc.*

Le Conseil d'État ne souhaite pas se prononcer sur ces motifs, mais tient néanmoins à souligner qu'en réalité ceux-ci doivent figurer dans une proposition soit de révision de l'article 150 de la Constitution, soit de révision des dispositions du Code pénal, qui classent les infractions en crimes, délits et contraventions, à l'aide de peines que la loi prévoit pour chacune de ces catégories.

Dans la mesure où les auteurs du projet utilisent à nouveau la technique de la "dénaturation" de crimes par l'admission de circonstances atténuantes, le Conseil d'État recommande, en vue de prévenir l'usage impropre du régime, de renforcer l'obligation de motivation en matière de circonstances atténuantes et de revoir à la baisse la peine la plus sévère que le tribunal correctionnel peut prononcer. En outre, le Conseil d'État est d'avis que le fait de prévoir que, si le ministère public cite directement devant le tribunal correctionnel le prévenu d'un fait qualifié de crime dans la loi pénale, ce tribunal ne peut plus décliner sa compétence, même s'il estime qu'il n'existe pas de circonstances atténuantes ou causes d'excuse justifiant que la peine la plus sévère – réclusion à perpétuité ou détention à perpétuité – n'est pas prononcée, se heurte à l'article 150 de la Constitution.

En ce qui concerne les deux exceptions à la possibilité de correctionnalisation, le Conseil d'État n'est pas convaincu qu'elles puissent être justifiées au regard du principe d'égalité et de non-discrimination. Par ailleurs, le Conseil estime que le principe du juge naturel (article 13 de la Constitution et article 6 de la CEDH) est violé par l'article 2, alinéa 3, 2°, en projet, de la loi du 4 octobre 1867, qui implique qu'une des personnes exerçant l'autorité parentale sur un mineur qui a été victime d'un crime visé à l'article 21, alinéa 1er, 1° ou 2°, du Titre préliminaire du Code d'instruction criminelle, décide de la juridiction qui jugera l'intéressé.

Reconnaissance préalable de culpabilité

36. L'article 95 du projet a pour objet d'instaurer une procédure par laquelle le ministère public, sous certaines conditions, propose au prévenu, avant l'ouverture du procès pénal, d'engager une procédure de reconnaissance préalable de culpabilité, laquelle permet une réduction de la peine. La reconnaissance de culpabilité et les peines proposées par le procureur du Roi sont consignées dans une convention qui est soumise à la juridiction de jugement pour homologation.

En principe, la réglementation en projet relative à la reconnaissance de culpabilité semble compatible avec l'article 6 de la CEDH, tel qu'il est interprété dans la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme, selon laquelle les règlements transactionnels en matière pénale ne violent pas en soi l'article 6 de la CEDH, à condition que la procédure

voldoende waarborgen bevat tegen misbruik[41]. Dit is hier het geval nu wordt voorzien in de bijstand van een advocaat die met bijzondere waarborgen is omringd, de verdachte of de beklaagde bedenktijd kan vragen vooraleer in te gaan op het voorstel van de procureur des Konings, de rechtbank de betrokkene en zijn advocaat hoort en verifieert of de overeenkomst op een vrije en weloverwogen manier is gesloten[42], met de werkelijkheid van de feiten en met hun correcte juridische kwalificatie overeenstemt, aan alle wettelijke vereisten voldoet en of de door de procureur des Konings voorgestelde straffen proportioneel zijn gelet op de ernst van de feiten, de persoonlijkheid van de betrokkene en de bereidheid tot vergoeding van de eventuele schade (zie het ontworpen artikel 216, § 4, tweede lid).

Beperking cassatieberoep inzake voorlopige hechtenis

37. Artikel 135 van het ontwerp strekt tot de beperking van de mogelijkheid om onmiddellijk[43] cassatieberoep in te stellen tegen beslissingen inzake voorlopige hechtenis. Het onmiddellijke cassatieberoep tegen arresten inzake voorlopige hechtenis zou enkel nog kunnen worden ingesteld tegen de arresten van de kamer van inbeschuldigingstelling inzake handhaving van de voorlopige hechtenis in het raam van het hoger beroep ingesteld tegen beschikkingen van de raadkamer gegeven binnen vijf dagen na het bevel tot aanhouding.

Op zich vloeit uit artikel 5, lid 4, van het EVRM niet voort dat onmiddellijk cassatieberoep dient open te staan tegen beslissingen inzake voorlopige hechtenis. Die bepaling houdt zelfs geen recht op hoger beroep in tegen rechterlijke beslissingen waarbij de vrijheidsberoving werd bevolen of voortgezet. In het arrest over de zaak *Jecius tegen Litouwen*[44] heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in dit verband als volgt geoordeeld:

"L'article 5 § 4 ne garantit aucun droit, en tant que tel, à un recours contre les décisions ordonnant ou prolongeant une détention, puisque la disposition en question comporte en anglais le terme de "proceedings" et non celui d'"appeal". En principe, l'article 5 § 4 se contente de l'intervention d'un organe unique, à condition que la procédure suivie ait un caractère judiciaire et donne à l'individu en cause des garanties adaptées à la nature de la privation de liberté dont il s'agit (voir, *mutatis mutandis*, l'arrêt De Wilde, Ooms et Versyp c. Belgique du 18 juin 1971, série A no 12, pp. 40-41, § 76)."

Ten gevolge van de ontworpen bepaling wordt evenwel een onderscheid in behandeling ingesteld tussen personen die cassatieberoep aantekenen tegen arresten inzake voorlopige hechtenis al naargelang het gaat om een eerste beslissing tot handhaving (onmiddellijk nadat de onderzoeksrechter een bevel tot aanhouding heeft uitgevaardigd) dan wel om de verdere verlenging van de aanhouding. Volgens de memorie van

[41] EHRM 29 april 2014, Natsvlishvili en Togonidze v. Georgië.

[42] En niet "afgesloten" zoals telkens in de Nederlandse tekst wordt vermeld.

[43] Zie opmerking 93.

[44] EHRM 31 juli 2000, *Jecius v. Litouwen*, § 100. Zie in dezelfde zin o.m. EHRM 23 april 2009, *Gubkin v. Rusland,* § 152.

contienne des garanties suffisantes tout abus[41]. Tel est le cas en l'occurrence dès lors que l'assistance d'un avocat, entourée de garanties particulières, est prévue, que le suspect ou le prévenu peut demander un délai de réflexion avant d'accepter la proposition du procureur du Roi, que le tribunal entend l'intéressé et son avocat et vérifie si la convention a été conclue de manière libre et éclairée[42], si elle correspond à la réalité des faits et de leur qualification juridique, si elle remplit toutes les exigences légales et si les peines proposées par le procureur du Roi sont proportionnelles à la gravité des faits, à la personnalité de l'intéressé et à sa volonté de réparer le dommage éventuel (voir l'article 216, § 4, alinéa 2, en projet).

Limitation du pourvoi en cassation en matière de détention préventive

37. L'article 135 du projet vise à limiter la possibilité de former un pourvoi en cassation immédiat[43] contre des décisions prises en matière de détention préventive. Le pourvoi en cassation immédiat contre des arrêts rendus en matière de détention préventive ne pourrait plus être formé que contre les arrêts rendus par la chambre des mises en accusation en matière de maintien de la détention préventive sur l'appel formé contre des ordonnances de la chambre du conseil rendues dans les cinq jours du mandat d'arrêt.

En soi, il ne résulte pas de l'article 5, § 4, de la CEDH qu'un pourvoi en cassation immédiat doit être ouvert contre des décisions prises en matière de détention préventive. Cette disposition ne comporte même pas un droit à interjeter appel de décisions de justice ordonnant ou prolongeant la privation de liberté. Dans l'arrêt sur l'affaire *Jecius contre Lituanie*[44], la Cour européenne des droits de l'homme a jugé à cet égard comme suit:

"L'article 5, § 4, ne garantit aucun droit, en tant que tel, à un recours contre les décisions ordonnant ou prolongeant une détention, puisque la disposition en question comporte en anglais le terme de "proceedings" et non celui d'"appeal". En principe, l'article 5, § 4, se contente de l'intervention d'un organe unique, à condition que la procédure suivie ait un caractère judiciaire et donne à l'individu en cause des garanties adaptées à la nature de la privation de liberté dont il s'agit (voir, *mutatis mutandis,* l'arrêt De Wilde, Ooms et Versyp c. Belgique du 18 juin 1971, série A n° 12, pp. 40-41, § 76)".

Consécutivement à la disposition en projet, une différence de traitement est toutefois opérée entre les personnes qui forment un pourvoi en cassation contre des arrêts rendus en matière de détention préventive, selon qu'il s'agisse d'une première décision de maintien (immédiatement après que le juge d'instruction a décerné un mandat d'arrêt) ou de la prolongation de la détention. Selon l'exposé des motifs, le

[41] CEDH, 29 avril 2014, *Natsvlishvili et Togonidze c. Géorgie*.

[42] Dans le texte néerlandais, on écrira "gesloten" et non pas "afgesloten".

[43] Voir l'observation 93.

[44] CEDH, 31 juillet 2000, *Jecius c. Lituanie*, § 100. Voir dans le même sens, notamment, CEDH, 23 avril 2009, *Gubkin c. Russie*, § 152.

toelichting zou de controle die wordt uitgeoefend ten gevolge van de aanwending van het eerstgenoemde cassatieberoep "belangrijker [zijn] dan het controleren van de wettelijkheid van de latere beslissingen tot verlenging van de voorlopige hechtenis". Vraag is of deze summiere verantwoording kan volstaan, mede gelet op het oordeel van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat de gronden van de voorlopige hechtenis strikter moeten worden gecontroleerd met het verstrijken van de tijd[45]. Ook rijst de vraag of de vaststelling dat slechts een gering deel van de betrokken cassatieberoepen slagen, een afdoende verantwoording voor het gemaakte onderscheid kan bieden nu er minder ingrijpende middelen bestaan of kunnen worden ingevoerd om procesmisbruik te vermijden.

De stellers van het ontwerp dienen zich gelet op wat voorafgaat opnieuw te beraden over de vraag of er een afdoende verantwoording bestaat voor de ontworpen inperking van het cassatieberoep inzake voorlopige hechtenis. In ieder geval verdient het aanbeveling, zo artikel 135 van het ontwerp behouden blijft, op een meer omstandige wijze in te gaan op die verantwoording.

Strafuitvoeringsmodaliteiten voor veroordeelden die niet zijn toegelaten of gemachtigd tot verblijf in België

38. Een aantal wijzigingen (onder meer de wijzigingen vervat in de artikelen 144, 149, 158 en 162 van het ontwerp) strekken ertoe bepaalde strafuitvoeringsmodaliteiten (de uitgaansvergunning, het penitentiair verlof en de onderbreking van de strafuitvoering, de beperkte detentie, het elektronisch toezicht en de voorwaardelijke invrijheidsstelling) te ontzeggen aan veroordeelden die niet toegelaten of gemachtigd zijn tot een verblijf in België.

39. Aan de gemachtigde werd gevraagd of de onmogelijkheid voor de veroordeelden die niet wettig in België verblijven om een beroep te doen op bepaalde straftuitvoeringsmodaliteiten, geen discriminatie uitmaakt. De gemachtigde antwoordde onder meer wat volgt:

"Het Belgische vreemdelingenrecht bepaalt of een persoon recht heeft op verblijf in België. De wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen bepaalt daarvoor het toepassingsgebied. Wanneer een persoon geen recht heeft op verblijf, kan hij verwijderd worden van het grondgebied. Een verschil maken in de voorliggende wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van veroordeelden tussen de veroordeelden met en zonder recht op verblijf berust dus op wettelijke objectieve criteria en maakt o.i. geen discriminatie uit gel[et] op de ongelijkheid van omstandigheden.

[45] Zie bijvoorbeeld EHRM 16 maart 2010, *Jiga v. Roemenië, § 76,* waar het volgende wordt geoordeeld: "La Cour reconnaît que, par leur gravité particulière et par la réaction du public à leur accomplissement, certaines infractions peuvent susciter un trouble social de nature à justifier une détention provisoire, au moins pendant un temps. Toutefois, elle note qu'un tel danger décroît nécessairement avec le temps et que, dès lors, les autorités judiciaires doivent présenter des motivations encore plus spécifiques pour justifier la persistance des raisons de la détention."

contrôle exercé à la suite du pourvoi en cassation cité en premier lieu serait "en effet plus crucial que celui des décisions, ultérieures, de prolongation de la détention préventive". La question est de savoir si cette justification sommaire peut suffire, compte tenu également du jugement de la Cour européenne des droits de l'homme selon lequel les motivations de la détention préventive doivent être contrôlées de manière plus stricte avec le temps[45]. La question se pose également de savoir si la constatation que seul un nombre limité des pourvois en cassation concernés aboutissent peut offrir une justification adéquate à la distinction opérée, dès lors que des moyens moins radicaux existent ou peuvent être introduits pour éviter un abus de procédure.

Compte tenu de ce qui précède, les auteurs du projet devront se concerter à nouveau sur la question de savoir si la limitation en projet du pourvoi en cassation en matière de détention préventive fait l'objet d'une justification adéquate. Dans l'hypothèse où l'article 135 du projet est maintenu, il est recommandé, en tout état de cause, de se pencher d'une manière plus circonstanciée sur cette justification.

Modalités d'exécution de la peine pour les condamnés qui ne sont pas autorisés ou habilités à séjourner en Belgique

38. Un certain nombre de modifications (notamment les modifications inscrites dans les articles 144, 149, 158 et 162 du projet) ont pour objet de refuser aux condamnés qui ne sont pas autorisés ou habilités à séjourner en Belgique certaines modalités d'exécution de la peine (permission de sortie, congé pénitentiaire et interruption de l'exécution de la peine, détention limitée, surveillance électronique et libération conditionnelle).

39. Il a été demandé au délégué si l'impossibilité d'avoir recours à certaines modalités d'exécution de la peine pour les condamnés en situation de séjour illégal en Belgique, n'est pas discriminatoire. Le délégué a répondu notamment ce qui suit:

"Het Belgische vreemdelingenrecht bepaalt of een persoon recht heeft op verblijf in België. De wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen bepaalt daarvoor het toepassingsgebied. Wanneer een persoon geen recht heeft op verblijf, kan hij verwijderd worden van het grondgebied. Een verschil maken in de voorliggende wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van veroordeelden tussen de veroordeelden met en zonder recht op verblijf berust dus op wettelijke objectieve criteria en maakt o.i. geen discriminatie uit gel[et] op de ongelijkheid van omstandigheden.

[45] Voir, par exemple, CEDH, 16 mars 2010, *Jiga c. Roumanie*, § 76, qui a considéré ce qui suit: "La Cour reconnaît que, par leur gravité particulière et par la réaction du public à leur accomplissement, certaines infractions peuvent susciter un trouble social de nature à justifier une détention provisoire, au moins pendant un temps. Toutefois, elle note qu'un tel danger décroît nécessairement avec le temps et que, dès lors, les autorités judiciaires doivent présenter des motivations encore plus spécifiques pour justifier la persistance des raisons de la détention".

De ratio legis van de bepalingen van de artikelen 144 en 145 is om personen die definitief veroordeeld zijn wegens het plegen van strafbare feiten en die geen recht hebben op verblijf, tijdens hun detentie niet via een beslissing van de minister van Justitie (voor uitgaansvergunning, penitentiair verlof en strafonderbreking) of van de strafuitvoeringsrechtbank (voor beperkte detentie en elektronisch toezicht, uitzonderlijk uitgaansvergunning en verlof) toch de toelating te geven om zich vrij op het grondgebied te begeven of daar verblijfplaats te houden. Deze ministeriële of rechterlijke beslissingen zouden in strijd zijn met de beslissingen van verbod op verblijf die op grond van het vreemdelingenrecht door de bevoegde autoriteiten of personen zijn genomen. De toelating voor die strafuitvoeringsmodaliteiten houden voor de veroordeelden zonder verblijfsrecht trouwens vaak zelfs verplichtingen in die inhoudelijk totaal botsen met de vreemdelingenwet, bijvoorbeeld de verplichting om een vast adres te hebben (zie art. 55, 2°, van de wet van 17 mei 2006 die bij de toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit als algemene voorwaarde stelt “een vast adres hebben”).

De bepalingen van de wet van 17 mei 2006 zoals die thans bestaan, bepalen niet uitdrukkelijk en in rechtstreekse bewoordingen dat de vernoemde strafuitvoeringsmodaliteiten niet mogen toegekend worden aan personen zonder recht op verblijf. Toch kan uit een globale samenlezing van de wet afgeleid worden dat de strafuitvoeringsmodaliteiten van uitgang, verlof, strafonderbreking, beperkte detentie en elektronisch toezicht alleen gelden voor veroordeelden met recht op verblijf in België.”

40. Zoals reeds in herinnering is gebracht, is een verschil in behandeling volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof slechts verenigbaar met de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie wanneer dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld, rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betrokken maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel[46].

40.1. De gemachtigde formuleert duidelijk het doel van de voorgelegde maatregel. Het is de bedoeling

“om personen die definitief veroordeeld zijn wegens het plegen van strafbare feiten en die geen recht hebben op verblijf, tijdens hun detentie niet via een beslissing van de minister van Justitie (voor uitgaansvergunning, penitentiair verlof en strafonderbreking) of van de strafuitvoeringsrechtbank (voor beperkte detentie en elektronisch toezicht, uitzonderlijk uitgaansvergunning en verlof) toch de toelating te geven om zich vrij op het grondgebied te begeven of daar verblijfplaats te houden.”

Die doelstelling kan de voorgestelde wijzigingen evenwel niet verantwoorden. Zoals de beslissing betreffende de detentie zelf, is de beslissing tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit immers niet te beschouwen als een

[46] Zie o.m. de arresten vermeld in voetnoot 35.

De ratio legis van de bepalingen van de artikelen 144 en 145 is om personen die definitief veroordeeld zijn wegens het plegen van strafbare feiten en die geen recht hebben op verblijf, tijdens hun detentie niet via een beslissing van de minister van Justitie (voor uitgaansvergunning, penitentiair verlof en strafonderbreking) of van de strafuitvoeringsrechtbank (voor beperkte detentie en elektronisch toezicht, uitzonderlijk uitgaansvergunning en verlof) toch de toelating te geven om zich vrij op het grondgebied te begeven of daar verblijfplaats te houden. Deze ministeriële of rechterlijke beslissingen zouden in strijd zijn met de beslissingen van verbod op verblijf die op grond van het vreemdelingenrecht door de bevoegde autoriteiten of personen zijn genomen. De toelating voor die strafuitvoeringsmodaliteiten houden voor de veroordeelden zonder verblijfsrecht trouwens vaak zelfs verplichtingen in die inhoudelijk totaal botsen met de vreemdelingenwet, bijvoorbeeld de verplichting om een vast adres te hebben (zie art. 55, 2°, van de wet van 17 mei 2006 die bij de toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteit als algemene voorwaarde stelt “een vast adres hebben”).

De bepalingen van de wet van 17 mei 2006 zoals die thans bestaan, bepalen niet uitdrukkelijk en in rechtstreekse bewoordingen dat de vernoemde strafuitvoeringsmodaliteiten niet mogen toegekend worden aan personen zonder recht op verblijf. Toch kan uit een globale samenlezing van de wet afgeleid worden dat de strafuitvoeringsmodaliteiten van uitgang, verlof, strafonderbreking, beperkte detentie en elektronisch toezicht alleen gelden voor veroordeelden met recht op verblijf in België”.

40. Comme il a déjà été rappelé, une différence de traitement ne peut, selon la jurisprudence de la Cour constitutionnelle, se concilier avec les principes constitutionnels d’égalité et de non-discrimination que si elle repose sur un critère objectif et si elle est raisonnablement justifiée. L’existence d’une telle justification doit s’apprécier en tenant compte du but et des effets de la mesure concernée ainsi que de la nature des principes en cause; le principe d’égalité est violé lorsqu’il n’existe pas de rapport raisonnable de proportionnalité entre les moyens employés et le but visé[46].

40.1. Le délégué formule clairement le but poursuivi par la mesure proposée. L’intention est

“om personen die definitief veroordeeld zijn wegens het plegen van strafbare feiten en die geen recht hebben op verblijf, tijdens hun detentie niet via een beslissing van de minister van Justitie (voor uitgaansvergunning, penitentiair verlof en strafonderbreking) of van de strafuitvoeringsrechtbank (voor beperkte detentie en elektronisch toezicht, uitzonderlijk uitgaansvergunning en verlof) toch de toelating te geven om zich vrij op het grondgebied te begeven of daar verblijfplaats te houden”.

Cet objectif ne saurait toutefois justifier les modifications proposées. En effet, à l’instar de la décision sur la détention elle-même, la décision d’octroyer une modalité d’exécution de la peine ne se conçoit pas comme une décision portant

[46] Voir les arrêts mentionnés dans la note 35.

beslissing over het verblijfsstatuut of als een beslissing die zulks impliceert, en heeft deze dus niet tot gevolg dat de betrokkene wettig in het land zou verblijven.

40.2. Zelfs al kan de onregelmatige verblijfssituatie van de betrokkene relevant zijn bij het toekennen van bepaalde strafuitvoeringsmodaliteiten, kan worden betwijfeld of zulks *in elk geval* en *voor elke strafuitvoeringsmodaliteit* zo is.

Zo lijkt er geen reden om een (korte) uitgaansvergunning te ontzeggen om medische redenen, om administratieve problemen (met name net met betrekking tot het verblijf) op te lossen of omwille van het behartigen van familiale belangen, waarbij rekening dient te worden gehouden met het internationaalrechtelijk en grondwettelijk gewaarborgde recht op gezins- en familieleven.

Ook is het niet duidelijk waarom de onderbreking van de strafuitvoering aan de betrokken vreemdelingen moet worden ontzegd. Deze maatregel wordt immers toegekend om "ernstige en uitzonderlijke redenen van familiale aard" (artikel 15 van de wet van 17 mei 2006). Ook hier lijkt het in het licht van het internationaalrechtelijk en grondwettelijk gewaarborgde recht op gezins- en familieleven moeilijk te verantwoorden dat deze maatregel op een absolute wijze wordt ontzegd aan personen die niet in regel zijn met de verblijfswetgeving. Artikel 16 van de wet van 17 mei 2006 volstaat om ook aan deze categorie de onderbreking van de strafuitvoering te weigeren wanneer dat nodig zou zijn.

Er kan worden aangevoerd dat er voor de categorie personen zonder wettig verblijfsstatuut een groter risico bestaat op het onderduiken in de clandestiniteit. Dit is evenwel niet noodzakelijk zo en zal geval per geval moeten worden bekeken. Bovendien kunnen de meeste strafuitvoeringsmodaliteiten in de huidige stand van het recht al worden geweigerd bij het bestaan van een tegenaanwijzing, waaronder onttrekking aan de straf (bij voorbeeld de artikelen 5, 2°, 7, 2°, en 16 van de wet van 17 mei 2006). Het risico op vluchten of onderduiken vormt voor die modaliteiten derhalve nu reeds een tegenaanwijzing.

Gelet op wat voorafgaat moet beter worden verantwoord, voor elk type van strafuitvoeringsmodaliteit afzonderlijk, waarom een verschillende behandeling pertinent en proportioneel is in het licht van het beoogde doel, en waarom het noodzakelijk is om een absolute onmogelijkheid tot het toekennen van strafuitvoeringsmodaliteiten te creëren. Daarbij moet worden nagegaan of de huidige mogelijkheden om in individuele gevallen een strafuitvoeringsmodaliteit niet toe te staan wegens tegenaanwijzingen of om daaraan bepaalde voorwaarden te verbinden, niet volstaan, dan wel of door het bepalen van specifieke aanpassingen of voorwaarden de toegang tot bepaalde strafuitvoeringsmodaliteiten toch niet mogelijk kan zijn.

40.3. Het gehanteerde criterium ("niet toegelaten of gemachtigd tot een verblijf in het Rijk") is een objectief criterium. Het maakt evenwel geen onderscheid, zoals de Hoge Raad voor de Justitie opmerkt, tussen zij die geen recht op verblijf hebben en dat nooit kunnen hebben, enerzijds, en zij

sur le statut du séjour ou comme une décision qui l'implique et, partant, elle n'a pas pour effet que l'intéressé séjournerait légalement dans le pays.

40.2. Même si la situation de séjour illégal de l'intéressé peut s'avérer pertinente dans l'octroi de certaines modalités d'exécution de la peine, il est permis de douter qu'il en est effectivement ainsi *dans tous les cas et pour chacune des modalités d'exécution de la peine.*

Ainsi ne semble-t-il pas justifié de refuser une permission de sortie (de courte durée) pour raisons médicales, pour résoudre des problèmes administratifs (notamment justement à propos du séjour) ou pour préserver des intérêts familiaux, compte tenu du droit à la vie familiale, garanti par le droit international et la Constitution.

On n'aperçoit pas non plus en quoi l'interruption de l'exécution de la peine doit être refusée aux étrangers dont il est question. En effet, cette mesure est octroyée pour "des motifs graves et exceptionnels à caractère familial" (article 15 de la loi du 17 mai 2006). Au regard du droit à la vie familiale, garanti par le droit international et la Constitution, il semble ici aussi qu'il se justifie difficilement de refuser cette mesure de manière absolue aux personnes qui ne sont pas en règle avec la réglementation sur le droit de séjour. L'article 16 de la loi du 17 mai 2006 suffit pour refuser aussi à cette catégorie l'interruption de l'exécution de la peine si cela s'avérait nécessaire.

On peut faire valoir que le risque de passer dans la clandestinité est plus élevé pour la catégorie des personnes sans statut de séjour légal. Mais tel ne sera pas forcément le cas et la situation sera examinée au cas par cas. Par ailleurs, la plupart des modalités d'exécution de la peine peuvent déjà, en l'état actuel du droit, être refusées en présence de contre-indications, comme le risque que la personne se soustraie à l'exécution de la peine (par exemple, les articles 5, 2°, 7, 2°, et 16 de la loi du 17 mai 2006). Le risque de fuite ou de clandestinité constitue dès lors d'emblée une contre-indication pour ces modalités.

Eu égard à ce qui précède, il convient de mieux justifier, en ce qui concerne chaque type de modalité d'exécution de la peine pris séparément, en quoi une différence de traitement est pertinente et proportionnelle au regard de l'objectif poursuivi et en quoi il est nécessaire d'instaurer une impossibilité absolue d'octroi de modalités d'exécution de la peine. Ce faisant, on examinera si les possibilités actuelles de ne pas accorder, dans des cas individuels, une modalité d'exécution de la peine en présence de contre-indications ou de l'assortir de certaines conditions, ne sont pas suffisantes ou si l'instauration d'aménagements ou de conditions spécifiques peut malgré tout permettre l'accès à certaines modalités d'exécution de la peine.

40.3. Le critère utilisé ("pas autorisés ou habilités à séjourner dans le Royaume") est un critère objectif. Il ne distingue cependant pas, comme l'observe le Conseil supérieur de la Justice, ceux qui n'ont pas de droit au séjour et qui ne pourront jamais l'avoir, d'une part, et ceux qui se trouvent dans une

die zich in een regulariseerbare verblijfssituatie bevinden, anderzijds[47]. De stellers van het ontwerp dienen na te gaan of met dit verschil geen rekening dient te worden gehouden in de ontworpen regeling.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Titel 1 – Inleidende bepaling

41. Bij titel 1 van het ontwerp zijn geen opmerkingen te maken.

Titel 2 – Wijzigingen en interpretatie van het strafrecht

Artikel 11

42. Artikel 11 van het ontwerp strekt ertoe in artikel 34*ter*, 3°, van het Strafwetboek de woorden "tot een criminele straf" te vervangen door de woorden "tot een vrijheidsstraf van minstens vijf jaar".

De term "vrijheidsstraf" wordt echter nergens is het Strafwetboek gedefinieerd. Gevraagd wat precies onder dat begrip dient te worden verstaan, heeft de gemachtigde het volgende geantwoord:

"La notion de "peine privative de liberté" n'est pas définie dans le Code pénal mais cette notion existe dans l'arsenal législatif belge (cf. la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine, dont la modification est proposée dans le Titre IV de l'avant-projet).

Parmi les peines énumérées à l'article 7 du Code pénal, il s'agit de l'emprisonnement, de la réclusion et de la détention, la peine de surveillance électronique étant certes restrictive mais non privative de liberté."

Het verdient aanbeveling dat in het Strafwetboek zelf, of minstens in de memorie van toelichting bij het voorliggende ontwerp, een omschrijving van de term "vrijheidsstraf" zou worden opgenomen.

Artikel 12

43. Luidens artikel 9 van de wet van 7 februari 2014 "tot invoering van het elektronisch toezicht als autonome straf" wordt in het eerste boek, hoofdstuk II, van het Strafwetboek Afdeling V*bis* ("De werkstraf") vernummerd tot "Afdeling V*ter*" en worden de artikelen 37*ter*, 37*quater* en 37*quinquies* van dat wetboek vernummerd tot de artikelen 37*quinquies*, 37*sexies* en 37*octies*. In artikel 16 van dezelfde wet van 7 februari 2014 wordt bepaald dat deze wet in werking treedt op een door de Koning te bepalen datum.

[47] Hoge Raad voor de Justitie, Ambtshalve advies bij het voorontwerp van wet tot wijziging van het strafrecht en de strafprocedure, 24 juni 2015.

situation de séjour régularisable, d'autre part[47]. Les auteurs du projet se devront de vérifier si le dispositif en projet ne doit pas prendre cette différence en considération.

OBSERVATIONS PARTICULIÈRES

Titre 1er – Disposition introductive

41. Le titre 1er du projet n'appelle pas d'observations.

Titre 2 – Modifications et interprétation du droit pénal

Article 11

42. L'article 11 du projet vise à remplacer, dans l'article 34*ter*, 3°, du Code pénal, les mots "à une peine criminelle" par les mots "à une peine privative de liberté de cinq ans au moins".

Le Code pénal ne définit toutefois nulle part le terme de "peine privative de liberté". À la question de savoir quelle signification précise il convient de donner à cette notion, le délégué a répondu ce qui suit:

"La notion de "peine privative de liberté" n'est pas définie dans le Code pénal mais cette notion existe dans l'arsenal législatif belge (cf. la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine, dont la modification est proposée dans le Titre IV de l'avant-projet).

Parmi les peines énumérées à l'article 7 du Code pénal, il s'agit de l'emprisonnement, de la réclusion et de la détention, la peine de surveillance électronique étant certes restrictive mais non privative de liberté".

Il est recommandé d'inscrire dans le Code pénal lui-même ou, à tout le moins, dans l'exposé des motifs du projet à l'examen, une définition du terme "peine privative de liberté".

Article 12

43. L'article 9 de la loi du 7 février 2014 "instaurant la surveillance électronique comme peine autonome" a renuméroté, dans le livre premier, chapitre II, du Code pénal, la Section V*bis* ("De la peine de travail") en "Section V*ter*", et les articles 37*ter*, 37*quater* et 37*quinquies* de ce code en articles 37*quinquies*, 37*sexies* et 37*octies*. L'article 16 de la même loi du 7 février 2014 dispose que cette loi entre en vigueur à la date à fixer par le Roi.

[47] Conseil supérieur de la Justice, Avis d'office sur l'avant-projet de loi modifiant le droit pénal et la procédure pénale, 24 juin 2015.

Aangezien de voornoemde wet van 7 februari 2014 tot op heden nog niet in werking is getreden, zullen de stellers van het ontwerp ervoor moeten waken dat die wet niet vroeger in werking treedt dan de aan te nemen wet. In het andere geval zullen zij de verwijzing in artikel 12 van het ontwerp naar artikel 37*ter* dienen te vervangen door een verwijzing naar artikel 37*quinquies*.

Artikel 18

44. Met inwerkingtreding op een door de Koning nog nader te bepalen datum[48], worden bij artikel 12 van de voornoemde wet van 7 februari 2014 in artikel 60 van het Strafwetboek de woorden ", een jaar straf onder elektronisch toezicht" ingevoegd tussen het woord "gevangenisstraf" en de woorden "of driehonderd".

Indien de aan te nemen wet vroeger in werking zou treden dan de wet van 7 februari 2014, zal artikel 12 van de wet van 7 februari 2014 dienen te worden aangepast aangezien in dit artikel 12 niet langer zal worden gewag gemaakt van het woord "gevangenisstraf" ingevolge de opheffing ervan bij artikel 18 van de aan te nemen wet.

Artikelen 19 en 28

45. De artikelen 19 en 28 van het ontwerp strekken ertoe een authentieke interpretatie te geven van respectievelijk de artikelen 246, § 1 (passieve omkoping) en 504*bis*, § 1 (passieve private omkoping) van het Strafwetboek om te verduidelijken dat onder de term het "aannemen" van een voordeel ook het "ontvangen" van een voordeel dient te worden verstaan.

De in de artikelen 19 en 28 voorgestelde interpretatie kan redelijkerwijze worden geacht reeds vervat te zijn in de huidige tekst van de voornoemde artikelen 246, § 1, en 504*bis*, § 1.

Dat in acht genomen, alsook de vermelding in de memorie van toelichting dat met "[d]e toevoeging van een interpretatieve tekst bij de artikelen 246 en 504*bis* van het Strafwetboek [beoogd wordt] (…) alle mogelijke verwarring in de toekomst [te] vermijden" én de Groep van Staten tegen Corruptie (GRECO) van de Raad van Europa aanbeveelt "om de noodzakelijke maatregelen te nemen (...) om eraan te herinneren dat het opzettelijk "ontvangen" van een voordeel in de zin van het verdrag inzake de strafrechtelijke bestrijding van corruptie [van de Raad van Europa van 27 januari 1999] (…) strafbaar wordt gesteld uit hoofde van verschillende misdrijven van passieve omkoping", volstaat het om enkel de huidige tekst van de artikelen 246, § 1, en 504*bis*, § 1, van het Strafwetboek te wijzigen in de zin van de artikelen 20 en 29 van het ontwerp.

Artikel 24

46. Gevraagd waarom in het tweede lid van het ontworpen artikel 414 van het Strafwetboek geen gewag wordt gemaakt

[48] Zie artikel 16 van de voornoemde wet van 7 februari 2014, waarvan ook reeds gewag is gemaakt in de opmerking bij artikel 12 van het ontwerp.

La loi du 7 février 2014 précitée n'étant à ce jour pas encore entrée en vigueur, les auteurs du projet devront veiller à ce que cette loi n'entre pas en vigueur avant la loi dont l'adoption est envisagée. Dans le cas contraire, ils devront remplacer la référence à l'article 37*ter* figurant à l'article 12 du projet par une référence à l'article 37*quinquies*.

Article 18

44. Avec effet à une date d'entrée en vigueur qui doit encore être fixée par le Roi[48], l'article 12 de la loi précitée du 7 février 2014 insère dans l'article 60 du Code pénal les mots ", une année de peine de surveillance électronique" entre les mots "d'emprisonnement" et les mots "ou trois cent".

Si la loi à adopter entre en vigueur avant la loi du 7 février 2014, l'article 12 de cette dernière loi devra être adapté, dès lors que cet article 12 ne mentionne plus le mot "emprisonnement" par suite de sa suppression par l'article 18 de la loi à adopter.

Articles 19 et 28

45. Les articles 19 et 28 du projet ont pour objet de donner une interprétation authentique, respectivement, aux articles 246, § 1er (corruption passive) et 504*bis*, § 1er (corruption privée passive) du Code pénal afin de préciser que le terme "accepter" un avantage doit également être entendu dans le sens de "recevoir" un avantage.

On peut raisonnablement penser que l'interprétation proposée dans les articles 19 et 28 est déjà contenue dans le texte actuel des articles 246, § 1er, et 504*bis*, § 1er, précités.

Compte tenu de cette observation, ainsi que du fait que l'exposé des motifs indique que "[l]'ajout d'un texte interprétatif aux articles 246 et 504*bis* du Code pénal [vise à] (…) éviter toute confusion dans le futur" et que le Groupe des États contre la Corruption (GRECO) du Conseil de l'Europe recommande "de prendre les mesures nécessaires (…) en vue de rappeler que la "réception" avec intention d'un avantage, au sens de la Convention pénale sur la corruption [du Conseil de l'Europe du 27 janvier 1999] (…) est incriminée au titre des diverses infractions de corruption passive", il suffit de modifier seulement le texte actuel des articles 246, § 1er, et 504*bis*, § 1er, du Code pénal dans le sens prévu par les articles 20 et 29 du projet.

Article 24

46. Interrogé sur le point de savoir pourquoi l'alinéa 2 de l'article 414, en projet, du Code pénal ne fait pas état d'une

[48] Voir l'article 16 de la loi du 7 février 2014 précitée, dont l'observation relative à l'article 12 du projet a également déjà fait mention.

van een hechtenis of opsluiting van dertig tot veertig jaar, heeft de gemachtigde het volgende geantwoord:

"Actuellement, on ne voit pas à quel crime puni de la peine de réclusion de 30 à 40 ans la cause d'excuse visée à l'article 414 du Code pénal serait susceptible de s'appliquer mais il serait en effet logique de prendre la précaution de la mentionner.

Celle de détention (hechtenis) n'est pas mentionnée de lege lata. Il ne paraît pas nécessaire de l'ajouter."

Met de voorgestelde aanpassing van de gemachtigde kan worden ingestemd.

Artikel 42

47. Artikel 42 van het ontwerp strekt ertoe artikel 7 van de wet van 7 februari 2014 "tot invoering van het elektronisch toezicht als autonome straf" te vervangen. Bij dit artikel 7 wordt in het Strafwetboek een nieuw artikel 37*ter* ingevoegd[49].

In het ontworpen artikel 37*ter*, § 5, tweede lid, van het Strafwetboek worden de algemene voorwaarden bepaald die verbonden zijn aan de straf onder elektronisch toezicht. Luidens het ontworpen artikel 37*ter*, § 5, derde lid, kan de Koning, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, beslissen dat de rechter bovendien de veroordeelde aan geïndividualiseerde bijzondere voorwaarden kan onderwerpen indien deze absoluut noodzakelijk zijn om het risico op recidive te beperken of indien deze noodzakelijk zijn in het belang van het slachtoffer.

Gevraagd hoe ver de in het ontworpen artikel 37*ter*, § 5, derde lid, aan de Koning toegewezen bevoegdheid strekt, heeft de gemachtigde het volgende geantwoord:

"L'exposé des motifs précise: "En outre, il prévoit que c'est le Roi qui peut, par arrêté royal délibéré en conseil des ministres, décider que le juge peut en outre soumettre le condamné à des conditions particulières individualisées si elles sont absolument nécessaires pour limiter le risque de récidive ou si elles sont nécessaires dans l'intérêt de la victime". Il ne se limite donc pas à indiquer que le Roi se voit confier la compétence de déterminer quand cette disposition entrera en vigueur (si le Roi ne prend pas d'Arrêté ad hoc, aucune condition ne pourra être imposée).

En revanche, il n'est en effet pas prévu que le Roi peut éventuellement déterminer (de manière exemplative ou limitative) la nature des conditions qui peuvent être imposées. Il en sera donc comme en matière de suspension ou de sursis probatoire (art.3, al.3 et 8, § 2 de la loi du 29/6/1964), la loi ne précisant pas de quelles conditions le juge peut assortir ces mesures."

Uit het antwoord van de gemachtigde moet blijkbaar worden afgeleid dat de aan de Koning toegewezen bevoegdheid verder reikt dan enkel te bepalen vanaf wanneer een rechter

[49] Zoals hiervóór reeds is vermeld, is de voornoemde wet van 7 februari 2014 nog niet in werking getreden.

détention ou d'une réclusion de trente à quarante ans, le délégué a répondu ce qui suit:

"Actuellement, on ne voit pas à quel crime puni de la peine de réclusion de 30 à 40 ans la cause d'excuse visée à l'article 414 du Code pénal serait susceptible de s'appliquer mais il serait en effet logique de prendre la précaution de la mentionner.

Celle de détention (hechtenis) n'est pas mentionnée de lege lata. Il ne paraît pas nécessaire de l'ajouter".

On peut se rallier à l'adaptation proposée par le délégué.

Article 42

47. L'article 42 du projet vise à remplacer l'article 7 de la loi du 7 février 2014 "instaurant la surveillance électronique comme peine autonome". Cet article 7 insère un nouvel article 37*ter* dans le Code pénal[49].

L'article 37*ter*, § 5, alinéa 2, en projet, du Code pénal fixe les conditions générales qui sont liées à la peine de surveillance électronique. En vertu de l'article 37*ter*, § 5, alinéa 3, en projet, le Roi peut, par arrêté royal délibéré en conseil des ministres, décider que le juge peut en outre soumettre le condamné à des conditions particulières individualisées si elles sont absolument nécessaires pour limiter le risque de récidive ou si elles sont nécessaires dans l'intérêt de la victime.

Interrogé sur la portée du pouvoir conféré au Roi par l'article article 37*ter*, § 5, alinéa 3, en projet, le délégué a répondu ce qui suit:

"L'exposé des motifs précise: "En outre, il prévoit que c'est le Roi qui peut, par arrêté royal délibéré en conseil des ministres, décider que le juge peut en outre soumettre le condamné à des conditions particulières individualisées si elles sont absolument nécessaires pour limiter le risque de récidive ou si elles sont nécessaires dans l'intérêt de la victime". Il ne se limite donc pas à indiquer que le Roi se voit confier la compétence de déterminer quand cette disposition entrera en vigueur (si le Roi ne prend pas d'Arrêté ad hoc, aucune condition ne pourra être imposée).

En revanche, il n'est en effet pas prévu que le Roi peut éventuellement déterminer (de manière exemplative ou limitative) la nature des conditions qui peuvent être imposées. Il en sera donc comme en matière de suspension ou de sursis probatoire (art.3, al.3 et 8, § 2 de la loi du 29/6/1964), la loi ne précisant pas de quelles conditions le juge peut assortir ces mesures".

Il se déduit manifestement de la réponse du délégué que le pouvoir délégué au Roi va au-delà de la simple détermination du moment à partir duquel un juge peut soumettre un

[49] Comme il a déjà été mentionné ci-dessus, la loi précitée du 7 février 2014 n'est pas encore entrée en vigueur.

een veroordeelde aan geïndividualiseerde bijzondere voorwaarden kan onderwerpen. Maar hoever deze toegewezen bevoegdheid reikt, is echter nog steeds niet duidelijk. De stellers van het ontwerp dienen daarom in de wet zelf te bepalen wat de bevoegdheid van de Koning precies inhoudt. Het is pas dan dat de verenigbaarheid van de voorgestelde bepaling met het wettigheidsbeginsel in strafzaken, vastgelegd bij de artikelen 12 en 14 van de Grondwet, kan worden beoordeeld.

Hoofdstuk 10 (artikelen 46 tot 56)

48. De artikelen 46 tot 56 van het ontwerp strekken ertoe de wet van 10 april 2014 "tot invoering van de probatie als autonome straf in het Strafwetboek en tot wijziging van het Wetboek van strafvordering en de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie", te wijzigen.

Met de wet van 10 april 2014 werd, zoals in het opschrift ervan wordt vermeld, de probatie als autonome straf in het Strafwetboek ingevoerd. In advies 53 967/1/V van 24 september 2013 over het ontwerp dat heeft geleid tot die wet van 10 april 2014, heeft de Raad van State in dat verband de volgende algemene opmerking geformuleerd:

"3. Luidens het ontworpen artikel 37*sexies*, §§ 1 en 2, van het Strafwetboek kan de rechter, behoudens in enkele uitzonderingen, indien het feit van die aard is om te worden bestraft met een politiestraf of een correctionele straf, als hoofdstraf een autonome probatiestraf opleggen, die bestaat uit de naleving van bijzondere voorwaarden gedurende een termijn van minstens zes maanden en ten hoogste twee jaar.

Tegelijk wordt het systeem van het probatieuitstel en de probatieopschorting, zoals geregeld in de wet van 29 juni 1964, behouden. In die wet wordt het mogelijk gemaakt om bijzondere voorwaarden op te leggen wanneer uitstel of opschorting van de veroordeling wordt bevolen. De bijzondere voorwaarden worden niet exhaustief in die wet omschreven, maar uit de artikelen 1, § 3, en 9*bis* ervan blijkt dat de voorwaarden onder meer kunnen bestaan uit het volgen van een opleiding (behoudens bij gedeeltelijk uitstel dat als gevolg heeft dat nog een deel van de effectieve gevangenisstraf moet worden uitgevoerd), een begeleiding of een behandeling.

Probatievoorwaarden zijn, al zijn ze gekoppeld aan een straf (met uitstel), of aan de opschorting ervan, zelf geen straffen, maar worden gekwalificeerd als behandelingsmethodes[50], waarbij de finaliteit van hulpverlening primeert[51]. Zij kunnen worden opgelegd in de gevallen waarin de delinquent een reële behoefte heeft aan begeleiding, terwijl een controle op de naleving van de voorwaarden noodzakelijk kan worden geacht opdat hij een normconform bestaan zou kunnen leiden[52].

[50] *Voetnoot 2 uit geciteerd advies 53 967/1/V*: Verslag, *Parl.St.* Kamer 1961-62, nr. 401/2, p. 6; A. De Nauw, *Inleiding tot het algemeen strafrecht*, Brugge, 2006, p. 195, nr. 348; L. Dupont en R. Verstraeten, *Handboek Belgisch Strafrecht*, Leuven, 1990, p. 529, nr. 990.

[51] Voetnoot 3 uit geciteerd advies 53 967/1/V: A. De Nauw, o.c., p. 142, nr. 256.

[52] *Voetnoot 4 uit geciteerd advies 53 967/1/V*: L. Dupont en R. Verstraeten, *o.c.*, p. 529, nr. 990.

condamné à des conditions particulières individualisées. La portée de ce pouvoir n'est cependant toujours pas claire. C'est pourquoi les auteurs du projet doivent déterminer dans la loi même l'étendue précise du pouvoir du Roi. Ce n'est qu'alors que l'on pourra apprécier la compatibilité de la disposition proposée avec le principe de légalité en matière pénale, consacré par les articles 12 et 14 de la Constitution.

Chapitre 10 (articles 46 et 56)

48. Les articles 46 à 56 du projet visent à modifier la loi du 10 avril 2014'insérant la probation comme peine autonome dans le Code pénal, et modifiant le Code d'instruction criminelle, et la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation'.

Comme l'indique son intitulé, la loi du 10 avril 2014 a inséré la probation comme peine autonome dans le Code pénal. Dans l'avis 53 967/1/V du 24 septembre 2013 sur le projet devenu cette loi du 10 avril 2014, le Conseil d'État a formulé à cet égard l'observation générale suivante:

"3. L'article 37*sexies*, §§ 1er et 2, en projet, du Code pénal prévoit que, sauf dans quelques exceptions, lorsque le fait est de nature à entraîner une peine de police ou une peine correctionnelle, le juge peut condamner à titre de peine principale à une peine de probation autonome qui comporte le respect de conditions particulières durant une période qui ne peut être inférieure à six mois ni supérieure à deux ans.

Parallèlement, le régime du sursis probatoire et de la suspension probatoire, réglé dans la loi du 29 juin 1964, est maintenu. Cette loi permet d'imposer des conditions particulières lorsque le sursis ou la suspension de la condamnation est ordonné. Cette loi ne définit pas les conditions particulières d'une manière exhaustive, mais il ressort de ses articles 1er, § 3, et 9*bis* que les conditions peuvent notamment consister à suivre une formation (sauf en cas de sursis partiel qui a pour effet qu'une partie de la peine d'emprisonnement effective doit encore être exécutée), une guidance ou un traitement.

Bien qu'elles soient assorties d'une peine (avec sursis), ou de sa suspension, les conditions de probation ne sont pas elles-mêmes des peines, mais sont qualifiées de méthodes de traitement[50], la finalité première étant d'apporter une aide[51]. Elles peuvent être imposées dans les cas où le délinquant éprouve un réel besoin de guidance, alors qu'un contrôle du respect des conditions peut être jugé nécessaire pour qu'il puisse mener une existence respectueuse des normes[52].

[50] *Note 2 de l'avis 53 967/1/V cité:* Rapport, *Doc. Parl.,* Chambre, 1961-62, n° 401/2, p. 6; A. De Nauw, *Inleiding tot het algemeen strafrecht*, Bruges, 2006, p. 195, n° 348; L. Dupont et R. Verstraeten, *Handboek Belgisch Strafrecht*, Louvain, 1990, p. 529, n° 990.

[51] *Note 3 de l'avis 53 967/1/V cité:* A. De Nauw, *o.c.*, p. 142, n° 256.

[52] *Note 4 de l'avis 53 967/1/V cité*: L. Dupont et R. Verstraeten, *o.c.*, p. 529, n° 990.

Wat voorafgaat doet de vraag rijzen of het, zeker in de gevallen dat de probatievoorwaarden opleiding, behandeling en begeleiding inhouden[53], consistent is dat de probatie tegelijk als een straf wordt ingevoerd én als maatregel met een begeleidend karakter behouden blijft die wordt gekoppeld aan de opschorting of het uitstel van de straf. Eenzelfde maatregel kan bezwaarlijk nu eens wel, en dan weer niet een straf uitmaken. Bovendien moet erop worden gewezen dat na de invoering van de werkstraf als autonome straf bij de wet van 17 april 2002 "tot invoering van de werkstraf als autonome straf in correctionele zaken en in politiezaken", het niet langer mogelijk werd geacht de dienstverlening als probatievoorwaarde aan de opschorting of het uitstel van de straf te verbinden[54].

Zo men toch de optie behoudt om probatie als autonome reactiemodaliteit op een misdrijf mogelijk te maken, naast het opleggen van probatievoorwaarden in het raam van de opschorting of het uitstel, dient te worden in overweging genomen de probatie als maatregel *sui generis* in te voeren in de plaats van als straf. Dat zou meer overeenkomen met de eigenlijke aard van de probatie en zou overigens ook het optreden van de probatiecommissie meer aannemelijk maken, terwijl zo effectief een nieuwe straf zou worden ingevoerd[55], het logischer zou zijn de strafuitvoeringsrechtbank bij de uitvoering ervan te betrekken[56]."

De Raad van State wenst bij het voorliggende ontwerp deze algemene opmerking te herhalen en deze opnieuw ter overweging te geven aan de stellers van het ontwerp.

Artikel 56

49. Ten gevolge van de met artikel 56 van het ontwerp beoogde wijziging worden onder meer de "straf onder elektronisch toezicht" en de "werkstraf" uitgesloten van het uitstel van de tenuitvoerlegging van de straf. Daar waar de verantwoording voor de probatie begrijpelijk is, ligt dat anders voor de voornoemde straffen.

Gevraagd naar een verantwoording voor deze verschillende behandeling, heeft de gemachtigde in verband met de straf onder elektronisch toezicht het volgende geantwoord:

"Quant à la différence de traitement entre les peines d'emprisonnement et de surveillance électronique, cette dernière étant de lege ferenda exclue du bénéfice du sursis, cf. Exposé des motifs (pg 41): "Quant à la surveillance électronique, comment l'appliquer et, surtout, quel sens

53 *Voetnoot 5 uit geciteerd advies 53 967/1/V*: In bepaalde gevallen kunnen de voorwaarden een meer maatschappijbeschermend karakter hebben, zoals bij verboden om zich in bepaalde plaatsen te bevinden of bij contactverboden, wat erop wijst dat de probatie ook momenteel een niet geheel eenduidig karakter heeft.

54 *Voetnoot 6 uit geciteerd advies 53 967/1/V*: Zie de weglating van de dienstverlening vervat in de artikelen 1, § 3, en 1*bis* van de wet van 29 juni 1964.

55 *Voetnoot 7 uit geciteerd advies 53 967/1/V*: Die dan echt ook dat karakter zou moeten hebben, wat zou noodzaken tot een andere invulling van de voorwaarden die kunnen worden opgelegd.

56 Adv.RvS 53 967/1/V van 24 september 2013, *Parl.St.* Kamer, nr. 53-3274/001, 30-31.

Les considérations qui précèdent soulèvent la question de savoir si, certainement dans les cas où les conditions de probation impliquent une formation, un traitement et une guidance[53], il est cohérent d'instaurer la probation en tant que peine tout en la maintenant en tant que mesure ayant un caractère de guidance liée à la suspension ou au sursis de la peine. Une même mesure peut difficilement tantôt constituer une peine et tantôt pas. Il faut en outre attirer l'attention sur le fait qu'après l'instauration de la peine de travail comme peine autonome par la loi du 17 avril 2002 "instaurant la peine de travail comme peine autonome en matière correctionnelle et de police", on a considéré qu'il n'était plus possible d'assortir la suspension ou le sursis de la peine d'une condition de probation consistant en un travail d'intérêt général[54].

Si l'on choisit néanmoins d'ériger la probation en une modalité autonome de réaction à un délit, parallèlement à l'imposition de conditions de probation dans le cadre de la suspension ou du sursis, il faut envisager d'instaurer la probation comme une mesure *sui generis* plutôt que comme une peine. Cette approche correspondrait mieux à la nature intrinsèque de la probation et au demeurant, permettrait aussi de mieux accréditer l'intervention de la commission de probation, alors que dans le cas de l'instauration effective d'une nouvelle peine[55], il serait plus logique que le tribunal d'application des peines soit associé à son exécution[56]".

Le Conseil d'État souhaite rappeler cette observation générale en ce qui concerne le projet à l'examen et la soumettre une nouvelle fois à la réflexion des auteurs du projet.

Article 56

49. À la suite de la modification visée par l'article 56 du projet, la "peine de surveillance électronique" et la "peine de travail", notamment, sont exclues du sursis de l'exécution de la peine. Si la justification pour la probation peut se comprendre, il en va autrement des peines précitées.

Interrogé au sujet de la justification de cette différence de traitement, le délégué a répondu, à propos de la peine de surveillance électronique, ce qui suit:

"Quant à la différence de traitement entre les peines d'emprisonnement et de surveillance électronique, cette dernière étant de lege ferenda exclue du bénéfice du sursis, cf. Exposé des motifs (pg 41): "Quant à la surveillance électronique, comment l'appliquer et, surtout, quel sens a-t-elle si le sursis dont

53 *Note 5 de l'avis 53 967/1/V cité:* Dans certains cas, les conditions peuvent présenter un caractère plus protecteur de la société, comme en cas d'interdictions de fréquenter certains lieux ou d'avoir certains contacts, ce qui montre que même actuellement, la probation n'a pas un caractère totalement univoque.

54 *Note 6 de l'avis 53 967/1/V cité*: Voir l'omission du travail d'intérêt général qui était mentionné aux articles 1er, § 3, et 1er*bis* de la loi du 29 juin 1964.

55 *Note 7 de l'avis 53 967/1/V cité:* Qui devrait alors avoir véritablement ce caractère, ce qui nécessiterait de définir autrement les conditions susceptibles d'être imposées.

56 Avis CE 53 967/1/V du 24 septembre 2013, *Doc. parl.*, Chambre, n° 53-3274/001, pp. 30-31.

a-t-elle si le sursis dont elle serait assortie est révoqué par l'effet d'une condamnation ultérieure à une lourde peine d'emprisonnement ferme?""

Het antwoord van de gemachtigde geeft geen afdoende verantwoording voor dat verschil in behandeling. De herroeping zal niet noodzakelijk het gevolg zijn van een nieuwe zware veroordeling tot een gevangenisstraf (zie artikel 14 van de wet van 29 juni 1964 "betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie"). Het is immers mogelijk dat men opnieuw tot een elektronische straf wordt veroordeeld. De vraag rijst bovendien of het samenvoegen van een gevangenisstraf en een elektronische straf of een werkstraf echt zo problematisch is. Op basis van artikel 16 van de voornoemde wet van 29 juni 1964 worden de straffen die uitvoerbaar worden ten gevolge van de herroeping van het uitstel van de straffen, zonder beperking samengevoegd met die welke worden uitgesproken voor het nieuwe misdrijf. Het komt de Raad van State voor dat het niet onmogelijk moet zijn eerst een gevangenisstraf uit te zitten en daarna een straf van elektronisch toezicht of een werkstraf te ondergaan. Gelet op wat voorafgaat, dient te worden nagegaan of er duidelijke en meer pertinente redenen voorhanden zijn die een verschillende behandeling inzake uitstel van straf al naargelang het gaat om, enerzijds, de gevangenisstraf en, anderzijds, de straf onder elektronisch toezicht en de werkstraf, kunnen verantwoorden. In voorkomend geval verdient het aanbeveling deze verantwoording in de memorie van toelichting op te nemen.

Titel 3 – Wijzigingen van de strafvordering

Artikel 58

50. In het ontworpen artikel 21, eerste lid, van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering (hierna: Voorafgaande Titel) wordt voorzien in een verlenging van de verjaring van de strafvordering tot twintig jaar voor misdaden die strafbaar zijn met levenslange opsluiting of voor bepaalde misdrijven die gepleegd zijn op een persoon van minder dan achttien jaar.

Te dien aanzien kan worden verwezen naar de volgende opmerking uit advies 57 529/2/3[57]:

"Het ontworpen tweede lid van artikel 21 van de wet van 17 april 1878 "betreffende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering (niet: strafvordering)" strekt er onder meer toe de verjaringstermijnen van de strafvordering op grond van misdaden die strafbaar zijn met levenslange opsluiting, tot twintig jaar te verlengen. Door het mechanisme van de stuiting van de verjaring kunnen deze termijnen nog maximaal worden verdubbeld (zie artikel 22 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering), terwijl de termijn van verjaring van de strafvordering nog verder kan worden verlengd door het mechanisme van de schorsing (zie artikel 24 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering).

[57] Adv.RvS 57 529/2-3 van 11 juni 2015 over een voorontwerp van wet "houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht", *Parl.St.* Kamer 2014-15, nr. 1219/1, (103) 178-179.

elle serait assortie est révoqué par l'effet d'une condamnation ultérieure à une lourde peine d'emprisonnement ferme?"".

La réponse du délégué ne justifie pas de manière suffisante cette différence de traitement. La révocation ne sera pas nécessairement la conséquence d'une nouvelle lourde condamnation à une peine d'emprisonnement (voir l'article 14 de la loi du 29 juin 1964 "concernant la suspension, le sursis et la probation"). Il est en effet possible d'être à nouveau condamné à une peine de surveillance électronique. La question se pose en outre de savoir si le cumul d'une peine d'emprisonnement avec une peine de surveillance électronique ou une peine de travail pose réellement problème. En vertu de l'article 16 de la loi du 29 juin 1964 précitée, les peines qui deviennent exécutoires à la suite de la révocation du sursis à l'exécution des peines, sont cumulées sans limite avec celles du chef de la nouvelle infraction. Il apparaît au Conseil d'État qu'il ne doit pas être impossible de purger d'abord une peine d'emprisonnement et de subir ensuite une peine de surveillance électronique ou une peine de travail. Eu égard à ce qui précède, il y a lieu d'examiner s'il existe des motifs précis et plus pertinents susceptibles qui peuvent justifier une différence de traitement en matière de sursis de la peine, selon qu'il s'agit, d'une part, d'une peine d'emprisonnement et, d'autre part, d'une peine de surveillance électronique ou d'une peine de travail. Le cas échéant, il est recommandé de mentionner cette justification dans l'exposé des motifs.

Titre 3 – Modifications de la procédure pénale

Article 58

50. L'article 21, alinéa 1er, en projet, du Titre préliminaire du Code de procédure pénale (ci-après: Titre préliminaire) prévoit de porter la prescription de l'action publique à vingt ans pour les crimes punissables de la réclusion à perpétuité ou pour certains crimes qui sont commis sur une personne âgée de moins de dix-huit ans.

À cet égard, il peut être fait référence à l'observation suivante qui a été formulée dans l'avis 57 529/2/3[57]:

"L'alinéa 2 en projet de l'article 21 de la loi du 17 avril 1878 "contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale" a notamment pour objet de porter à vingt ans le délai de prescription de l'action publique lorsqu'il s'agit de crimes punissables de la réclusion à perpétuité. Du fait du mécanisme de l'interruption de la prescription, ce délai peut encore être au maximum doublé (voir l'article 22 du titre préliminaire du Code de procédure pénale), tandis que le délai de prescription de l'action publique peut encore être prolongé par le mécanisme de la suspension (voir l'article 24 du titre préliminaire du Code de procédure pénale).

[57] Avis C.E.57 529/2-3 du 11 juin 2015 sur un avant-projet de loi "modifiant le droit de la procédure civile", *Doc. parl.*, Chambre, 2014-15, n° 1219/1, (103) 178-179.

De gecombineerde toepassing van de zo-even genoemde bepalingen kan tot gevolg hebben dat de strafvordering voortvloeiend uit de betrokken misdaden *de facto* onverjaarbaar wordt. Het staat in de eerste plaats aan de wetgever om te beslissen of dit gevolg, en het opgeven of het verminderen van de waarborgen die ten grondslag liggen aan het instituut van de verjaring van de strafvordering, kunnen worden verantwoord mede gelet op de intrinsieke ernst van de categorie misdaden waarop de voorgenomen regeling van toepassing zal zijn. Al heeft de wetgever inzake verjaring *een ruime* beoordelingsbevoegdheid[58], toch dient daarbij te worden nagegaan of de verantwoording die wordt ingeroepen, kan worden geacht van toepassing te zijn op het geheel van de beoogde misdaden. Die verantwoording kan niet beperkt blijven tot het loutere inroepen van een bijzonder geval waarvoor de aanpassing van de regels inzake verjaring noodzakelijk wordt geacht[59], al kan zulk een geval wel een meer algemene problematiek blootleggen. Bovendien moet de voorgenomen maatregel in een redelijk verband van evenredigheid staan tot het beoogde doel. Het verdient aanbeveling de memorie van toelichting, waarin thans slechts enkele zeer algemene beschouwingen en een verwijzing naar een bijzonder geval voorkomen, op dit punt aan te passen."

51. De gemachtigde deelde mee dat in het ontworpen artikel 21, eerste lid, 1°, ook de misdrijven bedoeld in artikel 122, voorlaatste onderdeel, en 138, § 1, eerste lid, 9°, van het Strafwetboek dienen te worden vermeld. Gelet op de in die bepalingen gehanteerde verwijzingstechniek verdient het bovendien aanbeveling de geviseerde misdrijven te preciseren.

52. In het ontworpen artikel 21, tweede lid, van de Voorafgaande Titel wordt beter gewag gemaakt van "misdrijven" in plaats van "misdaden" nu net de hypothese wordt beoogd dat door de toepassing van het mechanisme van de correctionalisering correctionele straffen worden opgelegd en het gelet daarop derhalve gaat om wanbedrijven.

Artikel 60

53. Men schrijve in de eerste zin van het ontworpen artikel 24, tweede lid, van de Voorafgaande Titel "is geschorst wanneer een beklaagde verzet aantekent dat niet ontvankelijk of ongedaan wordt verklaard, gedurende de behandeling ervan".

Artikel 62

54. De gemachtigde verklaarde dat tegen een beschikking van de onderzoeksrechter waarbij een door het openbaar ministerie gevorderde onderzoeksmaatregel wordt geweigerd, hoger beroep mogelijk is en dat deze beschikking gemotiveerd

L'application combinée des dispositions précitées peut avoir pour conséquence que l'action publique découlant des crimes concernés devienne *de facto* imprescriptible. Il appartient en premier lieu au législateur de décider si cette conséquence, et l'abandon ou la réduction des garanties qui sous-tendent l'institution de la prescription de l'action publique, peuvent se justifier compte tenu notamment de la gravité intrinsèque de la catégorie de crimes à laquelle le dispositif envisagé s'appliquera. Bien que le législateur dispose d'un large pouvoir d'appréciation en matière de prescription[58], il convient néanmoins de vérifier à cet égard si la justification invoquée peut être réputée applicable à l'ensemble des crimes visés. Cette justification ne peut se limiter à invoquer purement et simplement un cas particulier pour lequel l'adaptation des règles en matière de prescription est jugée nécessaire[59], même si un tel cas peut mettre à jour une problématique plus générale. En outre, la mesure envisagée doit être raisonnablement proportionnée à l'objectif poursuivi. Il est recommandé que l'exposé des motifs, qui ne contient pour l'heure que quelques considérations très générales, ainsi qu'une référence à un cas particulier, soit adapté sur ce point".

51. Le délégué a communiqué que l'article 21, alinéa 1er, 1°, en projet, doit également mentionner les infractions visées à l'article 122, avant-dernière subdivision, et 138, § 1er, 9°, du Code pénal. En outre, eu égard à la technique de renvoi utilisée dans ces dispositions, il est recommandé de préciser les infractions visées.

52. À l'article 21, alinéa 2, en projet, du Titre préliminaire, il vaudrait mieux faire état d'"infractions" au lieu de "crimes", dès lors qu'est envisagée précisément l'hypothèse selon laquelle des peines correctionnelles sont infligées consécutivement à l'application du mécanisme de la correctionnalisation et que, vu ce contexte, il s'agit dès lors de délits.

Article 60

53. Dans la première phrase de l'article 24, alinéa 2, en projet, du Titre préliminaire, on écrira "est suspendue lorsqu'un prévenu forme une opposition qui est déclarée irrecevable ou non avenue, pendant le traitement de celle-ci".

Article 62

54. Le délégué a déclaré qu'une ordonnance du juge d'instruction refusant une mesure d'instruction requise par le ministère public, est susceptible d'appel et que cette ordonnance doit être motivée. Compte tenu de l'insécurité

---

58 *Voetnoot uit advies 57 529/2-3:* GwH 11 juni 2015, nr. 83/2015, B.8.3.

59 *Voetnoot uit advies 57 529/2-3:* GwH 19 januari 2000, nr. 7/2000, B.9, *in fine*.

58 *Note de l'avis 57 529/2-3*: C.C., 11 juin 2015, n° 83/2015, B.8.3.

59 *Note de l'avis 57 529/2-3:* C.C., 19 janvier 2000, n° 7/2000, B.9, *in fine*.

dient te zijn. Gelet op de bestaande rechtsonzekerheid hieromtrent[60] verdient het aanbeveling dit uitdrukkelijk in de wet te bepalen.

55. De uitbreiding van het toepassingsgebied van het zogenaamde mini-onderzoek heeft als gevolg dat het reeds bestaande verschil in behandeling inzake inzagerecht in het dossier al naargelang er al dan niet een gerechtelijk onderzoek is opgestart, wordt versterkt. Waar zulk een inzagerecht procedureel geregeld is in het raam van het gerechtelijk onderzoek (zie artikel 61*ter* van het Wetboek van Strafvordering), is dat niet het geval in het raam van het opsporingsonderzoek, ook niet wanneer er onderzoeksmaatregelen werden verricht in het raam van het mini-onderzoek. De vraag rijst in dit verband of de belangrijke verruiming van het toepassingsgebied van artikel *28septies* van het Wetboek van Strafvordering niet moet leiden tot het toekennen van een inzagerecht in het dossier wanneer met toepassing van dat artikel door de onderzoeksrechter onderzoeksdaden werden verricht.

Artikel 75

56. De gemachtigde bevestigt dat ook het openbaar ministerie onder de toepassing van het ontworpen artikel 152 van het Wetboek van Strafvordering valt. Duidelijkheidshalve wordt dit het best in de tekst van dat artikel geëxpliciteerd.

57. Op de vraag of het ontworpen artikel 152 impliceert dat het openbaar ministerie het recht wordt ontzegd om nog een schriftelijke vordering na het verstrijken van de conclusietermijnen neer te leggen, antwoordde de gemachtigde wat volgt:

"Le ministère public étant une partie, il est soumis aux règles proposées dans l'article 75 de l'avant-projet, comme il est précisé dans l'Exposé des motifs de cet article."

Uit dat antwoord kan worden afgeleid dat het openbaar ministerie niet meer in de mogelijkheid is een schriftelijke vordering neer te leggen, en bijgevolg enkel binnen de opgelegde conclusietermijn schriftelijk kan concluderen. Omwille van de wapengelijkheid tussen de procespartijen en om de doelstellingen van het ontworpen artikel te bereiken, is deze regel overigens noodzakelijk.

58. De vraag rijst of geen volgorde dient te worden bepaald wanneer verschillende partijen conclusies wensen neer te leggen, naar analogie van hetgeen bepaald is wat betreft de behandeling ter terechtzitting (zie de artikelen 153, 190 en 210 Sv.).

59. In het ontworpen artikel 152, §§ 1, eerste en derde lid, en 2, schrijve men in de Nederlandse tekst telkens "conclusies" in plaats van "besluiten".

60. In het ontworpen artikel 152, § 1, derde lid, moet ook rekening worden gehouden met het geval dat het openbaar ministerie conclusies wenst neer te leggen: ook in dat geval is mededeling aan de betrokken partijen vereist.

[60] Zie S. Chome, "De strijdige beschikking in de mini-instructie", noot bij K.I. Antwerpen, *RW* 2002-03*,* 222-224.

juridique existante à cet égard[60], il est recommandé de le prévoir expressément dans la loi.

55. L'extension du champ d'application de la "mini-instruction" a pour conséquence de renforcer la différence de traitement déjà existante concernant le droit de consultation du dossier, selon qu'une instruction est ouverte ou non. Alors que la procédure règle pareil droit de consultation dans le cadre de l'instruction (voir l'article 61*ter* du Code d'instruction criminelle), il n'en va pas de même dans le cadre de l'information, même lorsque des mesures d'instruction ont été accomplies dans le cadre de la mini-instruction. À cet égard, la question se pose de savoir si l'élargissement important du champ d'application de l'article 28*septies* du Code d'instruction criminelle ne doit pas conduire à l'attribution d'un droit de consultation du dossier lorsque des actes d'instruction ont été accomplis par le juge d'instruction en application de cet article.

Article 75

56. Le délégué confirme que le ministère public tombe également dans le champ d'application de l'article 152, en projet, du Code d'instruction criminelle. Par souci de clarté, il vaudrait mieux l'expliciter dans le texte de cet article.

57. À la question de savoir si l'article 152, en projet, implique que le ministère public se voit dénier le droit d'encore déposer une réquisition écrite après l'expiration des délais pour conclure, le délégué a répondu ce qui suit:

"Le ministère public étant une partie, il est soumis aux règles proposées dans l'article 75 de l'avant-projet, comme il est précisé dans l'exposé des motifs de cet article".

On peut déduire de cette réponse que le ministère public n'a plus la possibilité de déposer une réquisition écrite et, par conséquent, ne peut que conclure par écrit dans le délai imposé à cet effet. En raison de l'égalité des armes entre les parties au procès et dans le but d'atteindre les objectifs de l'article en projet, cette règle est par ailleurs nécessaire.

58. La question se pose de savoir s'il ne faudrait pas déterminer un ordre lorsque plusieurs parties souhaitent déposer des conclusions, par analogie aux dispositions relatives au traitement à l'audience (voir les articles 153, 190 et 210 CICr).

59. À l'article 152, § 1er, alinéas 1er et 3, et § 2, en projet, on écrira dans le texte néerlandais chaque fois "conclusies" au lieu de "besluiten".

60. L'article 152, § 1er, alinéa 3, en projet, doit également tenir compte du cas où le ministère public souhaite déposer des conclusions: dans ce cas également, la communication aux parties concernées est requise.

[60] Voir S. Chome, "De strijdige beschikking in de mini-instructie", note sous mis. Acc. Anvers, *RW* 2002-03, 222-224.

61. Gevraagd waarom niet in een gelijkaardige maatregel voorzien is voor de debatten voor de onderzoeksgerechten, antwoordde de gemachtigde wat volgt:

"Si le dépôt tardif de conclusions peut en effet poser problème aux juridictions d'instruction, le cas est beaucoup moins fréquent et il n'est pas évident que la procédure proposée à l'article 75 de l'avant-projet lui soit transposable purement et simplement.

D'autre part, la jurisprudence de la Cour de cassation fournit déjà une parade en cas de dépôt purement dilatoire de conclusions ou de pièces (cf. Exposé des motifs, pg 94 *in fine*).

Enfin et surtout, il est prévu de réformer dans un second temps le règlement de la procédure et le traitement des irrégularité de la procédure[61]. Une réforme dans le cadre du présent avant-projet risque de donner lieu à des modifications successives, en l'espace de quelques mois, de même dispositions."

Artikel 82

62. Luidens het ontworpen artikel 187, § 6, eerste lid, 1°, van het Wetboek van Strafvordering wordt het verzet als ongedaan beschouwd in het geval dat de verzetdoende partij, wanneer zij persoonlijk verschijnt of wordt vertegenwoordigd door een advocaat, geen gewag maakt van overmacht of van een geldige reden tot rechtvaardiging bij de oorspronkelijke rechtspleging, waarbij het erkennen van de aangevoerde overmacht of reden wordt overgelaten aan "het soevereine oordeel van de rechter".

Vraag is of deze laatste toevoeging behouden dient te blijven. Indien wordt bedoeld dat de rechter over de genoemde punten vrij oordeelt, is de toevoeging overbodig nu dat, bij gebrek aan dwingende in de wet opgenomen regels of criteria waaraan de rechter bij zijn oordeelsvorming is gebonden, de algemene regel is. Anderzijds rijst de vraag of de rechter, al beschikt hij over een appreciatiemarge en gaat het om vrij open begrippen, toch niet moet zijn gebonden door de juridische inhoud van de begrippen "overmacht" en "geldige reden", in welk geval geen gewag moet worden gemaakt van een "soeverein oordeel".

63. Luidens het ontworpen artikel 187, § 6, tweede lid, kan de rechtbank, wanneer het verzet ongedaan wordt verklaard, een "voorschot" toekennen.

De gemachtigde verklaarde het volgende over deze bepaling:

"Comme souligné dans la question, l'art. 187, § 6, al.2 *de lege ferenda* reprend les termes exacts de l'article 188, al.3 *de lege lata*.

Cette disposition concourt à décourager les défauts abusifs. La loi doit le préciser, au titre d'exception à l'effet suspensif

[61] *Voetnoot uit het antwoord van de gemachtigde: cf.* www.koengeens.be/justitieplan.

61. À la question de savoir pourquoi une mesure analogue n'est pas prévue pour les débats devant les juridictions d'instruction, le délégué a donné la réponse suivante:

"Si le dépôt tardif de conclusions peut en effet poser problème aux juridictions d'instruction, le cas est beaucoup moins fréquent et il n'est pas évident que la procédure proposée à l'article 75 de l'avant-projet lui soit transposable purement et simplement.

D'autre part, la jurisprudence de la Cour de cassation fournit déjà une parade en cas de dépôt purement dilatoire de conclusions ou de pièces (cf. exposé des motifs, p. 94 *in fine*).

Enfin et surtout, il est prévu de réformer dans un second temps le règlement de la procédure et le traitement des irrégularités de la procédure[61]. Une réforme dans le cadre du présent avant-projet risque de donner lieu à des modifications successives, en l'espace de quelques mois, de même dispositions".

Article 82

62. Selon l'article 187, § 6, alinéa 1er, 1°, en projet, du Code d'instruction criminelle, l'opposition est déclarée non avenue dans le cas où la partie opposante, lorsqu'elle comparaît en personne ou est représentée par un avocat, ne fait pas état d'un cas de force majeure ou d'un motif valable justifiant son défaut lors de la procédure initiale, la reconnaissance de la force majeure ou du motif invoqué restant soumise à "l'appréciation souveraine du juge".

La question est de savoir si ce dernier ajout doit être maintenu. Si l'intention est que le juge apprécie librement les points cités, l'ajout est superflu, dès lors qu'il s'agit là de la règle générale en l'absence de règles ou critères contraignants, insérés dans la loi, liant le juge lors de la formation de son jugement. Par ailleurs, la question se pose de savoir si le juge, même s'il dispose d'une marge d'appréciation et s'il s'agit de notions relativement ouvertes, ne doit pas malgré tout être lié par le contenu juridique des notions de "cas de force majeure" et de "motif valable", auquel cas il ne faut pas faire état d'une "appréciation souveraine".

63. Selon l'article 187, § 6, alinéa 2, en projet, le tribunal peut accorder une "provision" lorsque l'opposition est déclarée non avenue.

À propos de cette disposition, le délégué a déclaré ce qui suit:

"Comme souligné dans la question, l'art. 187, § 6, al.2 *de lege ferenda* reprend les termes exacts de l'article 188, al.3 *de lege lata.*

Cette disposition concourt à décourager les défauts abusifs. La loi doit le préciser, au titre d'exception à l'effet

[61] *Note de la réponse du délégué*: *cf*. www.koengeens.be/justitieplan.

de l'opposition ou au principe qui veut que l'opposition ne peut nuire à celui qui la forme."

Wanneer de bepaling als doel heeft de mogelijkheid te bieden de schorsende werking van het verzet uit te schakelen, is het ongerijmd dat dit pas gebeurt in de beslissing waarbij het verzet ongedaan wordt gemaakt. Ook kan men zich afvragen wat de zin is van het toekennen van dit voorschot, gelet op het gegeven dat het vonnis waartegen verzet was aangetekend, overeind blijft wanneer het verzet ongedaan wordt verklaard en aan de burgerlijke partij reeds in dit vonnis een provisionele schadevergoeding kon worden toegekend.

Gelet op wat voorafgaat dienen de stellers van het ontwerp te onderzoeken of het ontworpen artikel 187, § 6, tweede lid, behouden dient te blijven.

64. In het ontworpen artikel 187, § 9, tweede lid, ontbreekt in de Nederlandse tekst het woord "de" voor het woord "zaak".

65. De gemachtigde verklaarde wat volgt betreffende de toelichting bij artikel 82 van het ontwerp:

"J'observe une erreur de plume dans l'Exposé des motifs, à rectifier comme suit: "de codificering van bepaalde bestaande principes zoals de regels inzake ontvankelijkheid van het verzet, die niet limitatief zijn vermeld, het principe 'verzet na verzet is uitgesloten" (cf. art. 1049 van het Gerechtelijk Wetboek) (§ 8) en de uitwerking van hoger beroep op de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt (§ 9, lid 2) (§ 8)"(idem dans le texte français)."

Artikel 88

66. Artikel 88 van het ontwerp strekt ertoe een bepaling in te voegen om te verduidelijken dat op straffe van verval van het hoger beroep het verzoekschrift nauwkeurig de grieven die tegen het vonnis worden ingebracht, moet bepalen. De gemachtigde verschafte hieromtrent de volgende toelichting:

"C'est dorénavant le formulaire de griefs qui délimite la saisine du juge d'appel.

Permettre à celui-ci de reformuler les griefs reviendrait à vider la mesure de sa substance.

En outre, le formulaire de grief ne doit pas contenir les moyens. Il suffira *a priori* d'y préciser par exemple que l'appel porte p.ex. sur la qualification de la prévention C. Saisi de cette question, le juge d'appel aura le devoir de donner aux fait leur qualification exacte[62]."

In de memorie van toelichting wordt het volgende vooropgesteld:

"Enkel de grieven die door de partijen worden opgeworpen, moeten door de beroepsinstantie worden onderzocht. In

[62] *Voetnoot uit citaat van de gemachtigde*: *cf.* Pierre MORLET Changement de qualification – Droits et devoirs du juge, *RDP*, juin 1990, p. 561 sq.

suspensif de l'opposition ou au principe qui veut que l'opposition ne peut nuire à celui qui la forme".

Lorsque la disposition a pour but d'offrir la possibilité d'annihiler l'effet suspensif de l'opposition, il est illogique d'attendre la décision déclarant l'opposition non avenue. On peut également se demander quel sens accorder à l'octroi de cette provision, eu égard au fait que le jugement contre lequel l'opposition était dirigée n'est pas infirmé lorsque l'opposition est déclarée non avenue et qu'une indemnisation provisionnelle pouvait déjà être accordée dans ce jugement, à la partie civile.

Compte tenu de ce qui précède, il appartient aux auteurs du projet d'examiner si l'article 187, § 6, alinéa 2, en projet, doit être maintenu.

64. Dans le texte néerlandais de l'article 187, § 9, alinéa 2, en projet, le mot "de" fait défaut devant le mot "zaak".

65. Le délégué a déclaré ce qui suit en ce qui concerne le commentaire relatif à l'article 82 du projet:

"J'observe une erreur de plume dans l'exposé des motifs, à rectifier comme suit: "de codificering van bepaalde bestaande principes zoals de regels inzake ontvankelijkheid van het verzet, die niet limitatief zijn vermeld, het principe 'verzet na verzet is uitgesloten" (cf. art. 1049 van het Gerechtelijk Wetboek) (§ 8) en de uitwerking van hoger beroep op de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt (§ 9, lid 2)"(idem dans le texte français)".

Article 88

66. L'article 88 du projet a pour objet d'insérer une disposition visant à préciser qu'à peine de déchéance de l'appel, la requête doit indiquer précisément les griefs élevés contre le jugement. À cet égard, le délégué a apporté les précisions suivantes:

"C'est dorénavant le formulaire de griefs qui délimite la saisine du juge d'appel.

Permettre à celui-ci de reformuler les griefs reviendrait à vider la mesure de sa substance.

En outre, le formulaire de grief ne doit pas contenir les moyens. Il suffira *a priori* d'y préciser par exemple que l'appel porte p.ex. sur la qualification de la prévention C. Saisi de cette question, le juge d'appel aura le devoir de donner aux fait leur qualification exacte"[62].

On peut lire dans l'exposé des motifs ce qui suit:

"Seuls les griefs soulevés par les parties doivent être examinés par la juridiction d'appel. Par conséquent, l'examen de

[62] *Note de la citation du délégué*: cf. Pierre MORLET Changement de qualification – Droits et devoirs du juge, RDP, juin 1990, p. 561 sq.

voorkomend geval zal het onderzoek in hoger beroep zich derhalve beperken tot bepaalde tenlasteleggingen of tot de straf.

Het spreekt evenwel voor zich dat het instellen van hoger beroep op strafgebied m.b.t. de schuld eveneens een hoger beroep m.b.t. de straf impliceert."

Uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens blijkt dat het bij artikel 2 van het Zevende Protocol bij het EVRM gegarandeerde recht op dubbele aanleg in strafzaken kan worden onderworpen aan beperkingen, zoals ontvankelijkheidsvoorwaarden, op voorwaarde dat de beperkingen een wettig doel nastreven en er een redelijk verband bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel en de kern van het recht niet wordt aangetast. De staten hebben daarbij een ruime beoordelingsbevoegdheid[63].

Gelet op wat voorafgaat, blijkt dat er tegen de verplichting bedoeld in het ontworpen artikel 204 principieel geen bezwaar bestaat. Evenwel dient de exacte draagwijdte ervan beter te worden bepaald, te meer nu daaromtrent in de memorie van toelichting geen volledige klaarheid wordt verschaft[64]. Uit de verklaring van de gemachtigde, die evenwel niet geheel lijkt te sporen met wat in de memorie van toelichting wordt vooropgesteld, kan worden afgeleid dat enkel dient te worden aangegeven op welk punt de bestreden beslissing moet worden hervormd, maar niet waarom dat dient te gebeuren.

67. Nergens uit de tekst van het ontworpen artikel 204 van het Wetboek van Strafvordering blijkt dat de verplichting om in de beroepsakte de grieven te vermelden, een rechtstreeks gevolg heeft voor de omvang van de saisine van de appèlrechter of welk dat gevolg juist is. De gemachtigde verklaarde dienaangaande het volgende:

"Le principe de l'appel sur griefs (art. 88 de l'avant-projet, art. 204 du CIC) implique, sous peine d'être vidé de sa substance, que le juge d'appel se limite en principe à l'examen des griefs invoqués par le demandeur dans le formulaire *ad hoc*.

Ainsi, si l'appel porte par exemple sur la culpabilité du chef d'une seule des préventions déclarées établies et sur la peine infligée pour l'ensemble de ces préventions, cette

63 Zie bijv. EHRM 13 februari 2001, *Krombach v. Frankrijk*, § 96: "La Cour rappelle que les États contractants disposent en principe d'un large pouvoir d'appréciation pour décider des modalités d'exercice du droit prévu par l'article 2 du Protocole no 7 à la Convention. Ainsi, l'examen d'une déclaration de culpabilité ou d'une condamnation par une juridiction supérieure peut soit porter sur des questions tant de fait que de droit soit se limiter aux seuls points de droit; par ailleurs, dans certains pays, le justiciable désireux de saisir l'autorité de recours doit quelquefois solliciter une autorisation à cette fin. Toutefois, les limitations apportées par les législations internes au droit de recours mentionné par cette disposition doivent, par analogie avec le droit d'accès au tribunal consacré par l'article 6 § 1 de la Convention, poursuivre un but légitime et ne pas porter atteinte à la substance même de ce droit (Haser c. Suisse (déc.), no 33050/96, 27 avril 2000, non publiée".

64 Zo wordt bij voorbeeld vooropgesteld dat moet worden gepreciseerd op welke punten en om welke redenen de in eerste aanleg genomen beslissing moet worden gewijzigd, maar niet de middelen moeten worden aangegeven, waardoor de omvang van de verplichting allerminst duidelijk is.

degré d'appel se limitera le cas échéant à certaines préventions ou à la peine.

Il va de soi cependant que l'introduction d'un appel en matière pénale sur la culpabilité implique également un appel sur la peine".

Il ressort de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme que le droit à un double degré de juridiction en matière pénale, garanti par l'article 2 du Protocole n° 7 à la CEDH, peut être soumis à des restrictions, telles des conditions de recevabilité, à condition que les restrictions poursuivent un but légitime et qu'il existe un rapport raisonnable entre les moyens utilisés et le but poursuivi et qu'il n'est pas porté atteinte à la substance du droit. Les États disposent d'un large pouvoir d'appréciation à cet effet[63].

Eu égard à ce qui précède, il semble que l'obligation visée à l'article 204 en projet ne soulève en principe aucune objection. Toutefois, sa portée exacte doit être mieux précisée, à plus forte raison parce que l'exposé des motifs n'apporte pas toutes les précisions à cet égard[64]. Il peut se déduire de la déclaration du délégué, qui ne paraît toutefois pas se concilier totalement avec ce qui est énoncé dans l'exposé des motifs, qu'il faut uniquement indiquer sur quel point la décision attaquée doit être réformée, mais pas la raison pour laquelle elle doit l'être.

67. Le texte de l'article 204, en projet, du Code d'instruction criminelle n'indique nulle part que l'obligation de mentionner les griefs dans l'acte d'appel a un effet direct sur l'ampleur de la saisine du juge d'appel ou quel est précisément cet effet. Le délégué a donné l'explication suivante à ce sujet:

"Le principe de l'appel sur griefs (art. 88 de l'avant-projet, art. 204 du CIC) implique, sous peine d'être vidé de sa substance, que le juge d'appel se limite en principe à l'examen des griefs invoqués par le demandeur dans le formulaire *ad hoc.*

Ainsi, si l'appel porte par exemple sur la culpabilité du chef d'une seule des préventions déclarées établies et sur la peine infligée pour l'ensemble de ces préventions, cette

63 Voir par exemple CEDH, 13 février 2001, *Krombach c. France*, § 96: "La Cour rappelle que les États contractants disposent en principe d'un large pouvoir d'appréciation pour décider des modalités d'exercice du droit prévu par l'article 2 du Protocole n° 7 à la Convention. Ainsi, l'examen d'une déclaration de culpabilité ou d'une condamnation par une juridiction supérieure peut soit porter sur des questions tant de fait que de droit soit se limiter aux seuls points de droit; par ailleurs, dans certains pays, le justiciable désireux de saisir l'autorité de recours doit quelquefois solliciter une autorisation à cette fin. Toutefois, les limitations apportées par les législations internes au droit de recours mentionné par cette disposition doivent, par analogie avec le droit d'accès au tribunal consacré par l'article 6 § 1 de la Convention, poursuivre un but légitime et ne pas porter atteinte à la substance même de ce droit (*Haser c. Suisse* (déc.), n° 33050/96, 27 avril 2000, non publiée".

64 Ainsi, on affirme par exemple qu'il faut préciser les points sur lesquels et les raisons pour lesquelles la décision rendue en première instance doit être modifiée, mais que les moyens ne doivent pas être mentionnés, ce qui implique que la portée de l'obligation n'est pas du tout évidente.

limitation empêche que le juge se penche sur la culpabilité du chef des autres de ces préventions, même si elles étaient prescrites au moment du jugement attaqué. En effet, il en est ainsi si le prévenu acquiesce au premier jugement ou limite son appel par exemple à une seule prévention frappée d'une peine distincte.

En revanche, si la prévention contestée, dont est saisi le juge d'appel, est prescrite, cette prescription de l'action publique doit pouvoir être soulevée même d'office même si elle n'a pas été invoquée dans le formulaire ad hoc (d'autant qu'elle peut même intervenir, de lege lata, après le moment où l'appel a été formé). Il ne serait en revanche pas souhaitable que le juge d'appel soulève de tels moyens sans inviter les parties – y compris le ministère public – à s'exprimer sur ces points.

Peut-être est-il nécessaire d'ajouter dans l'exposé des motifs: "Outre les griefs soulevés comme prescrit à l'article 204, seuls les moyens d'ordre public ou relatifs aux formalités substantielles ou prescrites à peine de nullité portant sur les préventions dont le juge d'appel est valablement saisi quant à la culpabilité peuvent être soulevés. Il en est de même pour la prescription de l'action publique même si l'appel ne porte que sur la peine. Les parties sont invitées à s'exprimer sur les moyens soulevés d'office".

Cette précision pourrait d'autre part être utile au regard de l'étendue la faculté de la Cour de cassation de soulever d'office des moyens (cfr question suivante)."

In ieder geval zou, in het geval dat de maatregel een (nader te bepalen) invloed op de saisine van de appèlrechter heeft – en uit de verklaring van de gemachtigde blijkt dat dit de bedoeling is –, duidelijk moeten worden gemaakt dat de in te voeren regel weliswaar de partijen belet om andere grieven aan te voeren dan in de beroepsakte zijn vermeld, maar dat de rechter in beroep niet de mogelijkheid wordt ontnomen om, althans betreffende de tenlastelegging(en) waarop het hoger beroep betrekking heeft, ambtshalve rechtsvragen op te werpen die de openbare orde raken en daaraan het nodige gevolg te geven. Zo dient hij nog altijd zijn bevoegdheid te onderzoeken, de mogelijkheid te hebben om vast te stellen dat het ten laste gelegde feit geen misdrijf uitmaakt of om eraan een andere kwalificatie te geven, of om, zoals de gemachtigde aangeeft, te beslissen dat het onderzoek of de vervolging is aangetast door een niet te herstellen nietigheid of dat de strafvordering is verjaard, ook al wordt dat niet opgeworpen door de partij die het beroep heeft aangetekend. Omwille van de rechtszekerheid zou dit alles in de tekst zelf van het ontworpen artikel 204 moeten worden gepreciseerd, en niet enkel in de memorie van toelichting.

68. Wat betreft de gevolgen van de ontworpen bepaling ten aanzien van het cassatieberoep, verklaarde de gemachtigde wat volgt:

"La déclaration de pourvoi saisit en effet la Cour de cassation de l'examen de la décision attaquée. Ainsi, Lorsque le pourvoi en cassation est dirigé contre la décision déclarant l'opposition non avenue, la Cour est uniquement tenue d'examiner si la décision déclarant l'opposition non avenue

limitation empêche que le juge se penche sur la culpabilité du chef des autres de ces préventions, même si elles étaient prescrites au moment du jugement attaqué. En effet, il en est ainsi si le prévenu acquiesce au premier jugement ou limite son appel par exemple à une seule prévention frappée d'une peine distincte.

En revanche, si la prévention contestée, dont est saisi le juge d'appel, est prescrite, cette prescription de l'action publique doit pouvoir être soulevée même d'office même si elle n'a pas été invoquée dans le formulaire ad hoc (d'autant qu'elle peut même intervenir, de *lege lata*, après le moment où l'appel a été formé). Il ne serait en revanche pas souhaitable que le juge d'appel soulève de tels moyens sans inviter les parties – y compris le ministère public – à s'exprimer sur ces points.

Peut-être est-il nécessaire d'ajouter dans l'exposé des motifs: "Outre les griefs soulevés comme prescrit à l'article 204, seuls les moyens d'ordre public ou relatifs aux formalités substantielles ou prescrites à peine de nullité portant sur les préventions dont le juge d'appel est valablement saisi quant à la culpabilité peuvent être soulevés. Il en est de même pour la prescription de l'action publique même si l'appel ne porte que sur la peine. Les parties sont invitées à s'exprimer sur les moyens soulevés d'office".

Cette précision pourrait d'autre part être utile au regard de l'étendue la faculté de la Cour de cassation de soulever d'office des moyens (cf. question suivante)".

En tout état de cause, dans l'hypothèse où la mesure a une influence (à préciser) sur la saisine du juge d'appel – et il ressort de la déclaration du délégué que telle est l'intention –, il faudrait faire clairement apparaître que si la règle à instaurer empêche bien les parties de formuler des griefs autres que ceux mentionnés dans l'acte d'appel, le juge d'appel ne se voit pas privé de la possibilité, à tout le moins en ce qui concerne la (les) prévention(s) qui fait (font) l'objet de l'appel, de soulever d'office des questions de droit touchant l'ordre public et d'y réserver les suites nécessaires. Ainsi, il est toujours tenu d'examiner sa compétence et il doit avoir la possibilité de constater que le fait imputé ne constitue pas une infraction ou de lui donner une autre qualification, ou, comme l'indique le délégué, de décider que l'instruction ou la poursuite est entachée d'une nullité irréparable ou que l'action publique est prescrite, même si ces éléments ne sont pas soulevés par la partie qui a interjeté appel. Par souci de sécurité juridique, tous ces éléments devraient être précisés dans le texte même de l'article 204 en projet, et pas seulement dans l'exposé des motifs.

68. En ce qui concerne les effets de la disposition en projet à l'égard du pourvoi en cassation, le délégué a déclaré ce qui suit:

"La déclaration de pourvoi saisit en effet la Cour de cassation de l'examen de la décision attaquée. Ainsi, lorsque le pourvoi en cassation est dirigé contre la décision déclarant l'opposition non avenue, la Cour est uniquement tenue d'examiner si la décision déclarant l'opposition non avenue a été

a été rendue conformément à la loi; le moyen relatif à la prescription de l'action publique proposé à l'appui d'un tel pourvoi est irrecevable."

Vraag is evenwel of de invloed van de ontworpen bepaling op een eventuele latere cassatieprocedure niet nader zou moeten worden geregeld.

69. Omwille van de rechtszekerheid zou in het ontworpen artikel 204, eerste lid, moeten worden verduidelijkt dat onder "grieven die tegen het vonnis worden ingebracht" ook procedurele grieven worden bedoeld.

70. Het vereiste, opgenomen in dezelfde bepaling, dat de grieven "nauwkeurig" dienen te worden geformuleerd, moet worden geïnterpreteerd in het licht van de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens waarin wordt geoordeeld dat "*si le droit d'exercer un recours est bien entendu soumis à des conditions légales, les tribunaux doivent, en appliquant des règles de procédure, éviter à la fois un excès de formalisme qui porterait atteinte à l'équité de la procédure, et une souplesse excessive qui aboutirait à supprimer les conditions de procédure établies par les lois*"[65].

71. In de memorie van toelichting wordt gepreciseerd dat ook het openbaar ministerie in geval van hoger beroep de grieven tegen de bestreden beslissing dient aan te geven. Zulks zou in de wettekst zelf moeten worden verduidelijkt.

Artikel 91

72. Het ontworpen artikel 208 van het Wetboek van Strafvordering strekt ertoe alle regels die gelden inzake verstek voor de correctionele rechtbank, toepasselijk te maken ten aanzien van arresten in strafzaken die zijn gewezen door de hoven van beroep. Daardoor wordt ook de regel van toepassing dat het verzet ongedaan wordt gemaakt wanneer de betrokkene nogmaals verstek laat gaan tijdens de verzetprocedure, ongeacht de redenen voor het verstek. Waar deze regel voor de correctionele rechtbank wordt getemperd doordat ten gevolge van het hoger beroep tegen de beslissing waarbij het verzet ongedaan wordt verklaard, de grond van de zaak bij het rechtscollege in beroep aanhangig wordt gemaakt, waardoor de betrokkene in ieder geval zijn recht op verdediging kan laten gelden, is zulks uit de aard van de zaak niet het geval met betrekking tot een arrest van het hof van beroep. Zulks heeft als gevolg dat de betrokkene zijn recht op verdediging niet kan uitoefenen zelfs al was er een geldige reden voor het verstek. Vraag is derhalve of de genoemde regel in dit geval niet dient te worden getemperd.

Artikel 95

73. In het ontworpen artikel 216, § 1, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering dient, naar analogie van het probatie-uitstel, ook gewag te worden gemaakt van de probatieopschorting.

[65] EHRM 26 juli 2007, *Walchli v. Frankrijk*, § 29.

rendue conformément à la loi; le moyen relatif à la prescription de l'action publique proposé à l'appui d'un tel pourvoi est irrecevable".

La question se pose toutefois de savoir si l'influence de la disposition en projet sur une éventuelle procédure en cassation ultérieure ne devrait pas être réglée avec plus de précision.

69. Dans un souci de sécurité juridique, l'article 204, alinéa 1er, en projet, devrait préciser qu'on entend également par "griefs élevés contre le jugement attaqué" des griefs de procédure.

70. L'exigence, insérée dans la même disposition, selon laquelle les griefs doivent être définis "précisément", doit être interprétée au regard de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme, qui a considéré que "si le droit d'exercer un recours est bien entendu soumis à des conditions légales, les tribunaux doivent, en appliquant des règles de procédure, éviter à la fois un excès de formalisme qui porterait atteinte à l'équité de la procédure, et une souplesse excessive qui aboutirait à supprimer les conditions de procédure établies par les lois"[65].

71. L'exposé des motifs précise que le ministère public, en cas d'appel, doit également indiquer les griefs dirigés contre la décision attaquée. Ce point devrait être précisé dans le texte de loi même.

Article 91

72. L'article 208, en projet, du Code d'instruction criminelle a pour objet de rendre toutes les règles en vigueur en matière de défaut devant le tribunal correctionnel applicable aux arrêts prononcés en matière pénale par les cours d'appel. Par conséquent, la règle selon laquelle l'opposition est déclarée non avenue lorsque l'intéressé fait à nouveau défaut pendant la procédure d'opposition, indépendamment des motifs du défaut, est également d'application. Alors que cette règle est tempérée pour le tribunal correctionnel, en ce qu'à la suite de l'appel dirigé contre la décision déclarant l'opposition non avenue, la juridiction d'appel est saisie du fond de la cause, permettant ainsi à l'intéressé de faire valoir en tout état de cause son droit de défense, il n'en va pas de même, de par la nature de la cause, en ce qui concerne un arrêt rendu par la cour d'appel. Cette situation emporte que l'intéressé ne peut exercer son droit de défense, même s'il existait un motif valable justifiant le défaut. La question se pose dès lors de savoir si la règle citée ne doit pas être tempérée en l'occurrence.

Article 95

73. Par analogie avec le sursis probatoire, l'article 216, § 1er, alinéa 2, en projet, du Code d'instruction criminelle doit également faire état de la suspension probatoire.

[65] CEDH, 26 juillet 2007, *Walchli c. France*, § 29.

74. In het ontworpen artikel 216, § 1, derde lid, 1°, kan beter worden geschreven “met opsluiting van minstens twintig jaar” in plaats van “met opsluiting van twintig of dertig jaar of meer”.

75. Het is niet geheel duidelijk welke rol de slachtoffers kunnen spelen in de ontworpen procedure. Zo er slachtoffers zijn, dient hen een kopie van de overeenkomst over de schulderkenning te worden bezorgd van zodra die door de partijen is ondertekend en krijgen zij inzage in het strafdossier (ontworpen artikel 216, § 3, laatste lid). Ter zitting dienen zij “te worden gehoord over de feiten en de schadevergoeding” (ontworpen artikel 216, § 4, tweede lid). Er wordt evenwel niet voldoende uitdrukkelijk bepaald of ze kunnen optreden als partij (en zich derhalve burgerlijke partij kunnen stellen)[66] en of de rechtbank ook uitspraak doet over de burgerlijke vordering, zoals wel in de memorie van toelichting wordt aangegeven. Het verdient aanbeveling ook in de tekst van het ontworpen artikel 216 hieromtrent duidelijkheid te verschaffen.

76. In het ontworpen artikel 216, § 3, vijfde lid, dient, naar analogie van de daarop volgende bepalingen, gewag te worden gemaakt van een “overeenkomst” in plaats van een “proces-verbaal”.

77. In het ontworpen artikel 216, § 3, zevende lid, wordt bepaald dat in de overeenkomst de plaats, de dag en het uur van de zitting van de rechtbank waarop de betrokkene dient te verschijnen, worden bepaald. *A contrario* kan men daaruit afleiden dat, wanneer er reeds een zittingsdag is vastgesteld, de overeenkomst op die zitting ter bekrachtiging wordt voorgelegd. Omwille van de duidelijkheid wordt dit het best uitdrukkelijk bepaald. Tevens zou in dat laatste geval moeten worden bepaald tot wanneer de overeenkomst kan worden gesloten en worden voorgelegd aan de rechter.

78. In het ontworpen artikel 216, § 3, achtste lid, dient te worden geschreven “in het kader van de paragrafen 1 en 2 en van deze paragraaf in plaats van “in het kader van §§ 1 tot 3”.

79. In het laatste lid van het ontworpen artikel 216, § 3, zou duidelijkheidshalve kunnen worden bepaald dat de overeenkomst ondertekend moet zijn vooraleer ze aan het slachtoffer wordt overhandigd. Die overhandiging lijkt overigens te impliceren dat het slachtoffer ervan mag gebruik maken wanneer hij voor de rechtbank optreedt (zie het ontworpen artikel 216, § 4, dat overigens aan precisering toe is, zie de volgende opmerking).

80. In het ontworpen artikel 216, § 4, wordt enkel gewag gemaakt van het horen van de beklaagde en het slachtoffer, terwijl ook nog andere partijen zullen moeten of kunnen worden gehoord (en hun middelen kunnen laten gelden), zoals de burgerechtelijk aansprakelijke partij en tussenkomende partijen met betrekking tot de burgerlijke rechtsvordering[67]. Ook kan het horen van het slachtoffer niet beperkt blijven tot de “feiten” en de vergoeding van de schade, maar moet het

74. À l’article 216, § 1er, alinéa 3, 1°, en projet, il vaudrait mieux écrire “de la réclusion de vingt ans au moins” au lieu de “de la réclusion de vingt à trente ans”.

75. On n’aperçoit pas clairement quel rôle les victimes peuvent jouer dans la procédure en projet. S’il y a des victimes, une copie de la convention de reconnaissance de culpabilité doit leur être transmise dès que celle-ci aura été signée par les parties et elles ont accès au dossier pénal (article 216, § 3, dernier alinéa, en projet). À l’audience, elles doivent “être entendues sur les faits et sur la réparation du dommage” (article 216, § 4, alinéa 2, en projet). Toutefois, le texte ne précise pas avec suffisamment de clarté si elles peuvent agir en tant que partie (et peuvent dès lors se constituer partie civile)[66] et si le tribunal statue également sur l’action civile, comme l’indique toutefois l’exposé des motifs. Il est recommandé de faire également toute la clarté sur cette situation dans le texte de l’article 216 en projet.

76. Par analogie avec les dispositions subséquentes, l’article 216, § 3, alinéa 5, en projet, doit faire état d’une “convention” au lieu d’un “procès-verbal”.

77. L’article 216, § 3, alinéa 7, en projet, dispose que la convention fixe les lieu, jour et heure de l’audience du tribunal devant lequel l’intéressé doit comparaître. *A contrario,* on peut en déduire que si un jour a déjà été fixé pour l’audience, la convention y sera présentée pour homologation. Dans un souci de clarté, il vaudrait mieux le prescrire expressément. En outre, dans ce dernier cas, il conviendrait de prévoir jusqu’à quel moment la convention peut être conclue et soumise au juge.

78. À l’article 216, § 3, alinéa 8, en projet, on écrira “dans le cadre des paragraphes 1er et 2 et de ce paragraphe” au lieu de “dans le cadre des paragraphes 1er à 3”.

79. Par souci de clarté, le dernier alinéa de l’article 216, § 3, en projet, pourrait prévoir que la convention doit être signée avant d’être transmise à la victime. Cette transmission semble d’ailleurs impliquer que la victime peut en faire usage lorsqu’elle agit devant le tribunal (voir l’article 216, § 4, en projet, qui doit d’ailleurs être précisé, voir l’observation suivante).

80. L’article 216, § 4, en projet, fait uniquement mention de l’audition du prévenu et de la victime, alors que d’autres parties, telles que la partie civilement responsable et les parties intervenantes dans l’action civile[67], devront ou pourront encore être entendues (et pourront faire valoir leurs moyens) En outre, l’audition de la victime ne peut se limiter aux “faits” et à la réparation du dommage, mais doit pouvoir englober tous les éléments qui présentent un intérêt pour la solution

66 Al kan dat wel worden afgeleid uit het ontworpen artikel 216, § 6.

67 Uit het ontworpen artikel 216, § 6, blijkt dat de rechtbank wel degelijk ook uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering, al zou dat het best eerder reeds in de tekst worden gespecificeerd (zie opmerking 75).

66 Même si on peut effectivement l’inférer de l’article 216, § 6, en projet.

67 Il découle de l’article 216, § 6, en projet, que le tribunal statue bien également sur l’action civile, même s’il vaudrait mieux le préciser plus tôt dans le texte (voir l’observation 75).

betrekking kunnen hebben op alle elementen die van belang zijn voor de beslechting van de burgerlijke rechtsvordering, waarop de beklaagde dan weer moet kunnen antwoorden. De tekst van het ontworpen artikel 216, § 4, wordt het best herschreven teneinde er geen onduidelijkheid over te laten ontstaan dat de behandeling van de burgerlijke vordering in niets verschilt in vergelijking met de gewone procedure.

81. Luidens het ontworpen artikel 216, § 4, wordt, wanneer de rechtbank het verzoek tot bekrachtiging van de overeenkomst afwijst, het dossier terug ter beschikking van de procureur des Konings gesteld, die de zaak opnieuw aanhangig maakt bij (een anders samengestelde kamer van) de rechtbank. Vraag is of de procureur des Konings in alle gevallen verplicht moet worden de zaak opnieuw aanhangig te maken bij de rechtbank, dan wel of in de mogelijkheid dient te worden voorzien om in een andere afhandelingsmogelijkheid te voorzien[68]. Ook dient erover duidelijkheid te worden geschapen of een nieuwe overeenkomst aan de rechter kan worden voorgelegd.

82. Het ontworpen artikel 216, § 4, zesde lid[69], bepaalt dat de overeenkomst over de schulderkenning en de documenten en de stukken die ermee verband houden, uit het dossier worden verwijderd wanneer de rechtbank de voorgelegde overeenkomst niet bekrachtigt. Welk statuut die stukken dan hebben en of, en in voorkomend geval wanneer, ze mogen worden gebruikt in andere procedures dan de strafprocedure, is niet duidelijk bepaald; in het ontworpen artikel 216, § 5, wordt dat enkel geregeld voor het geval dat de overeenkomst wordt bekrachtigd, maar de beslissing tot bekrachtiging nog niet in kracht van gewijsde is gegaan. De stellers van het ontwerp behoren na te gaan of de genoemde bepalingen hieromtrent geen aanvulling behoeven.

83. Luidens het ontworpen artikel 216, § 6, doet de rechtbank tijdens de zitting of binnen een maand uitspraak over het verzoek tot bekrachtiging, behalve indien een uitstel van de zaak noodzakelijk is (niet: zich opdringt) om de burgerlijke partij de mogelijkheid te bieden haar schade nader te bepalen of de beklaagde in staat te stellen de elementen te verschaffen in verband met diens wil de schade te herstellen. Vraag is of uitstel ook nog niet in andere gevallen nodig kan zijn teneinde de burgerlijke partij in staat te stellen haar belangen te verdedigen[70].

84. Luidens het ontworpen artikel 216, § 7, komt het recht de procedure van voorafgaande erkenning van schuld op te zetten ook toe aan de "procureur-generaal *in hoger beroep*". Gevraagd naar de draagwijdte van de woorden "in hoger beroep", antwoordde de gemachtigde wat volgt:

68 Zo zou door het openbaar ministerie een minnelijke schikking kunnen voorstellen, bij voorbeeld wanneer de rechtbank van oordeel was dat een te zware kwalificatie aan de feiten was gegeven.

69 Dat het best zou worden samengesmolten met het vijfde lid, zodat het duidelijk is dat de erin vervatte bepaling eveneens betrekking heeft op het geval van niet-bekrachtiging van de overeenkomst.

70 Men dient ook rekening te houden met het geval dat de strafrechter uitspraak doet over het principe van de burgerlijke vordering, maar slechts een provisionele schadevergoeding toekent, en derhalve slechts later de uiteindelijke schadevergoeding bepaalt.

de l'action civile et auxquels le prévenu doit encore pouvoir répondre. Mieux vaudrait réécrire le texte de l'article 216, § 4, en projet, afin de ne laisser subsister aucun doute quant au fait que le traitement de l'action civile ne diffère en rien de la procédure normale.

81. Aux termes de l'article 216, § 4, en projet, lorsque le tribunal rejette la requête en homologation de la convention, le dossier est remis à la disposition du procureur du Roi, qui saisit à nouveau le tribunal (chambre autrement composée). La question se pose de savoir si le procureur du Roi doit être dans tous les cas tenu de saisir à nouveau le tribunal, ou s'il y a lieu de prévoir la possibilité d'une autre forme de solution pour l'affaire[68]. Il convient également de préciser clairement si une nouvelle convention peut être soumise au juge.

82. L'article 216, § 4, alinéa 6[69], en projet, prévoit que la convention concernant la reconnaissance de culpabilité et les documents et pièces y afférents sont écartés du dossier lorsque le tribunal n'homologue pas la convention soumise. Le projet ne définit pas clairement quel est alors le statut de ces pièces ni si, et le cas échéant quand, elles peuvent être utilisées dans des procédures autres que la procédure pénale; l'article 216, § 5, en projet, règle uniquement la situation dans le cas où la convention est homologuée mais où la décision d'homologation n'est pas encore passée en force de chose jugée. Les auteurs du projet vérifieront s'il n'y a pas lieu de compléter à ce sujet les dispositions précitées.

83. Selon l'article 216, § 6, en projet, le tribunal statue sur la requête en homologation séance tenante ou dans le mois, sauf si un report de l'affaire est nécessaire pour permettre à la partie civile de préciser son dommage ou au prévenu de fournir des éléments relatifs à sa volonté de réparer le dommage. La question se pose de savoir si un report ne peut pas aussi être nécessaire dans d'autres cas afin de permettre à la partie civile de défendre ses intérêts[70].

84. Conformément à l'article 216, § 7, en projet, la faculté d'engager la procédure de reconnaissance préalable de culpabilité appartient aussi au "procureur général *en degré d'appel*". Interrogé sur la portée des mots "en degré d'appel", le délégué a répondu ce qui suit:

68 Ainsi, le ministère public pourrait proposer une transaction, par exemple lorsque le tribunal a estimé que les faits ont fait l'objet d'une qualification trop sévère.

69 Qu'il vaudrait mieux fusionner avec l'alinéa 5, afin qu'il soit clair que la disposition qu'il contient concerne également le cas de non-homologation de la convention.

70 Il faut aussi tenir compte du cas où le juge pénal statue sur le principe de l'action civile mais n'accorde qu'une indemnisation provisionnelle et ne détermine par conséquent l'indemnisation finale qu'ultérieurement.

"Il ne conviendrait pas de limiter ici la compétence du "procureur général en degré d'appel" au seul cas du privilège de juridiction spécifiquement visé dans la disposition proposée: il existe en effet d'autres cas où il doit pouvoir conclure un accord de "guilty plea", p.ex. en cas d'évocation par la cour d'appel (article 215 du C.I.Cr.), cas où celle-ci se prononcera la première au fond."

Vraag is of van de door de gemachtigde bedoelde hypothese niet het best uitdrukkelijk in het ontworpen artikel 216, § 7, gewag wordt gemaakt, teneinde duidelijk te maken dat de procedure van voorafgaande schulderkenning niet meer kan worden toegepast nadat de correctionele rechtbank uitspraak heeft gedaan over de strafvordering.

85. Aangezien de rechtbank die de overeenkomst bekrachtigt, de erin voorgestelde straffen uitspreekt, zullen deze straffen op grond van artikel 590, eerste lid, 1°, van het Wetboek van Strafvordering op het strafregister van de betrokkene worden vermeld. De gemachtigde bevestigde dat dit de bedoeling is.

86. In de Franse tekst van het ontworpen artikel 216 gebruike men overal het woord "convention" in plaats van het woord "accord".

Artikel 119

87. Onverminderd hetgeen is opgemerkt onder randnummers 31 tot 34 dient in ondergeschikte orde te worden opgemerkt dat het in het ontworpen artikel 2, derde lid, van de wet van 4 oktober 1867 "op de verzachtende omstandigheden" bedoelde verzet procedureel moet worden geregeld. Zo dient te worden bepaald onder welke vorm het verzet dient te worden geformuleerd en binnen welke termijn (de vermelding dat het verzet "vooraf" dient te gebeuren, is te onprecies).

Artikel 125

88. De gemachtigde wijst erop dat in de ontworpen laatste zin van artikel 20, § 6, laatste lid, van de wet van 20 juli 1990 het woord "onmiddellijk" dient te worden toegevoegd vóór het woord "cassatieberoep".

89. De gemachtigde verklaarde wat volgt betreffende de Nederlandse tekst van de toelichting bij artikel 125 van het ontwerp:

"In de artikelsgewijze toelichting bij artikel 125 is er een verschil tussen de Nederlandstalige en de Franstalige versie van de tekst, de FR versie is de juiste: de mogelijkheden tot cassatieberoep tegen beslissingen tot handhaving en tegen beslissingen tot afwijzing van de verzoeken tot invrijheidsstelling worden beperkt, en niet opgeheven, zoals uit de toelichting bij artikel 135 (en niet "138", zoals vermeld op pg 168 van de Memorie) duidelijk blijkt."

"Il ne conviendrait pas de limiter ici la compétence du "procureur général en degré d'appel" au seul cas du privilège de juridiction spécifiquement visé dans la disposition proposée: il existe en effet d'autres cas où il doit pouvoir conclure un accord de "guilty plea", p.ex. en cas d'évocation par la cour d'appel (article 215 du C.I.Cr.), cas où celle-ci se prononcera la première au fond".

On peut se demander s'il ne vaudrait pas mieux mentionner expressément dans l'article 216, § 7, en projet, l'hypothèse visée par le délégué, afin d'indiquer clairement que la procédure de reconnaissance préalable de culpabilité ne peut plus être appliquée après que le tribunal correctionnel a statué sur l'action publique.

85. Dès lors que le tribunal qui homologue la convention prononce les peines qui y sont proposées, ces dernières figureront dans le casier judiciaire de l'intéressé, conformément à l'article 590, alinéa 1er, 1°, du Code d'instruction criminelle. Le délégué a confirmé que telle est bien l'intention.

86. Dans le texte français de l'article 216, en projet, on utilisera partout le mot "convention" au lieu du mot "accord".

Article 119

87. Sans préjudice des observations formulées aux points 31 à 34, il convient d'observer à titre subsidiaire que l'opposition visée à l'article 2, alinéa 3, en projet, de la loi du 4 octobre 1867 "sur les circonstances atténuantes" doit être réglée sur le plan procédural. Ainsi, on déterminera sous quelle forme et dans quel délai l'opposition doit être formulée (la mention selon laquelle l'opposition doit s'opérer "au préalable" est trop vague).

Article 125

88. Le délégué attire l'attention sur le fait que dans la dernière phrase, en projet, de l'article 20, § 6, dernier alinéa, de la loi du 20 juillet 1990, il faut ajouter le mot "immédiat" après les mots "pourvoi en cassation".

89. Le délégué a fait la déclaration suivante en ce qui concerne le texte néerlandais du commentaire relatif à l'article 125 du projet:

"In de artikelsgewijze toelichting bij artikel 125 is er een verschil tussen de Nederlandstalige en de Franstalige versie van de tekst, de FR versie is de juiste: de mogelijkheden tot cassatieberoep tegen beslissingen tot handhaving en tegen beslissingen tot afwijzing van de verzoeken tot invrijheidsstelling worden beperkt, en niet opgeheven, zoals uit de toelichting bij artikel 135 (en niet "138", zoals vermeld op pg 168 van de Memorie) duidelijk blijkt".

Artikel 126

90. De gemachtigde verklaarde het volgende betreffende artikel 126 van het ontwerp:

"Ook hier kan worden voorgesteld om te verwijzen naar de toelichting bij artikel 126 & 127 van het voorontwerp (blz. 169-172 van de Memorie).

Ce que propose l'avant-projet n'est pas un allongement pur et simple des délais entre deux contrôles de la détention préventive par les juridictions d'instruction mais une uniformisation de ceux-ci et une simplification de la procédure, dont la complexité est source de difficultés et confusions. S'il est vrai que le délai sera parfois porté d'un à deux mois à partir du troisième contrôle par la chambre du conseil, il sera ramené de trois à deux mois pour les dossiers visés à l'art. 22, al. 2, et 22*bis* de lege lata. – qui sont, de par leur gravité, généralement les plus susceptibles d'entraîner des détentions préventives de longue durée, comme relevé en pg 169 de l'Exposé des motifs – même s'il est vrai que la longueur de ce délai de trois mois peut actuellement être tempérée par la possibilité de déposer une requête de mise en liberté (art. 22*bis* CIC – art. 127 de l'avant-projet)."

Gelet op deze verklaring en het gegeven dat een tweemaandelijkse controle op de voorlopige hechtenis door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens niet in strijd werd bevonden met artikel 5 van het EVRM[71], lijken de in artikel 126 van het ontwerp vervatte wijzigingen aanvaardbaar.

Artikel 129

91. De verwijzing naar artikel "26, § 5, laatste lid" in het ontworpen artikel 24*bis*, § 3, eerste lid, lijkt niet correct te zijn. De gemachtigde verklaarde hieromtrent het volgende:

"Les mots "ou § 5, dernier alinéa" doivent en effet être biffés puisque le maintien de la détention sous surveillance électronique n'est pas retenu en cas d'ordonnance ou d'arrêt de prise de corps (visés audit § 5) (*cf.* Exposé des motifs, art.130 i.f., pg 176 i.f.)."

Artikel 130

92. De vraag rijst of in het ontworpen artikel 26, § 3, tweede lid, van de wet van 20 juli 1990 "betreffende de voorlopige hechtenis" ook niet moet worden bepaald dat de raadkamer bij de regeling van de rechtspleging kan beslissen om de persoon die aangehouden is, maar die niet onder elektronisch toezicht staat, voortaan onder elektronisch toezicht te plaatsen, zoals dat het geval is wanneer de raadkamer uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis.

[71] Zie bijv. EHRM 2 oktober 2012, *Abdulhakov t. Rusland*, § 213.

Article 126

90. Le délégué a déclaré ce qui suit à propos de l'article 126 du projet:

"Ook hier kan worden voorgesteld om te verwijzen naar de toelichting bij artikel 126 & 127 van het voorontwerp (blz. 169-172 van de Memorie).

Ce que propose l'avant-projet n'est pas un allongement pur et simple des délais entre deux contrôles de la détention préventive par les juridictions d'instruction mais une uniformisation de ceux-ci et une simplification de la procédure, dont la complexité est source de difficultés et confusions. S'il est vrai que le délai sera parfois porté d'un à deux mois à partir du troisième contrôle par la chambre du conseil, il sera ramené de trois à deux mois pour les dossiers visés à l'art. 22, al. 2, et 22*bis* de lege lata. – qui sont, de par leur gravité, généralement les plus susceptibles d'entraîner des détentions préventives de longue durée, comme relevé en pg 169 de l'Exposé des motifs – même s'il est vrai que la longueur de ce délai de trois mois peut actuellement être tempérée par la possibilité de déposer une requête de mise en liberté (art. 22*bis* CIC – art. 127 de l'avant-projet)".

Eu égard à cette déclaration et au fait que la Cour européenne des droits de l'homme n'a pas estimé qu'un contrôle bimestriel de la détention préventive est contraire à l'article 5 du CEDH[71], il semble que l'on puisse admettre les modifications contenues à l'article 126 du projet.

Article 129

91. La référence à l'article "26, § 5, dernier alinéa" faite dans l'article 24*bis*, § 3, alinéa 1er, en projet, semble être incorrecte. Le délégué a déclaré ce qui suit à ce sujet:

"Les mots "ou § 5, dernier alinéa" doivent en effet être biffés puisque le maintien de la détention sous surveillance électronique n'est pas retenu en cas d'ordonnance ou d'arrêt de prise de corps (visés audit § 5) (cf. Exposé des motifs, art.130 i.f., pg 176 i.f.)".

Article 130

92. La question se pose de savoir si l'article 26, § 3, alinéa 2, en projet, de la loi du 20 juillet 1990 "relative à la détention préventive" ne devrait pas aussi disposer que la chambre du conseil, lors du règlement de la procédure, peut décider de placer dorénavant sous surveillance électronique la personne qui est détenue mais qui ne se trouve pas sous surveillance électronique, comme tel est le cas lorsque la chambre du conseil statue sur le maintien de la détention préventive.

[71] Voir par ex. CEDH, 2 octobre 2012, *Abdulhakov c. Russie*, § 213.

Artikel 135

93. Artikel 135 van het ontwerp strekt tot het opheffen van de mogelijkheid om onmiddellijk cassatieberoep in te stellen tegen arresten inzake verlenging van de voorlopige hechtenis. Onmiddellijk cassatieberoep blijft nog wel mogelijk tegen arresten waarbij de voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd onmiddellijk na het verlenen van het bevel tot aanhouding.

In de memorie van toelichting wordt erop gewezen dat cassatieberoep tegen de eerstgenoemde arresten nog steeds mogelijk blijft wanneer het wordt ingesteld samen met de eindbeslissing, op grond van artikel 416, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering. Vraag is evenwel of dit zo is gelet op de algemene formulering van artikel 32, § 2, van de wet van 20 juli 1990 zoals het zou luiden na het aannemen van de ontworpen wet. De rechtszekerheid zou er alvast mee zijn gediend door te schrijven “Tegen deze beslissingen kan geen *onmiddellijk* cassatieberoep worden ingesteld ...”, in welk geval het duidelijk is dat de algemene regel opgenomen in artikel 416, eerste lid, van het genoemde wetboek van toepassing is. De gemachtigde is het eens met deze toevoeging.

94. De gemachtigde wijst erop dat *in fine* van de Franse tekst van artikel 135 van het ontwerp het woord “peuvent” dient te vervallen.

Titel 4 – Bepalingen tot wijziging van de wet van 17 mei 2006 betreffende de rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Artikel 141

95. De ontworpen wijzigingen aan artikel 12 van de wet van 17 mei 2006 “betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten” (artikel 141, 1° en 2°, van het ontwerp) hebben tot gevolg dat niet alleen het niet naleven van een voorwaarde, maar ook het optreden van een tegenaanwijzing die niet bestond op het moment van de toekenning van de betrokken strafuitvoeringsmodaliteit, kan leiden tot de aanpassing, de schorsing of de herroeping van de uitgaansvergunning of het penitentiair verlof. Er kan worden aangenomen dat het woord “tegenaanwijzingen” hier in dezelfde zin moet worden begrepen als datzelfde begrip bedoeld in respectievelijk artikel 5, 2°, en artikel 7, 2°, van de genoemde wet. Er kan worden overwogen om dit, eventueel in de memorie van toelichting, ter verduidelijking te expliciteren.

96. In de Nederlandse tekst van artikel 141, 1°, van het ontwerp moet worden geschreven “of indien er in hoofde van de veroordeelde een tegenaanwijzing ontstaat” in plaats van “er ontstaat in hoofde van de veroordeelde een tegenaanwijzing”.

97. Het ontworpen artikel 12, § 3, van de wet van 17 mei 2006 (artikel 141, 3°, van het ontwerp) bepaalt dat het niet voldoen aan de tijdsvoorwaarden leidt tot een herroeping van de uitgaangsvergunning verleend met een zekere periodiciteit.

Article 135

93. L’article 135 du projet vise à supprimer la possibilité de se pourvoir immédiatement en cassation contre des arrêts relatifs à la prolongation de la détention préventive. Le recours en cassation immédiat reste toutefois encore possible contre des arrêts maintenant la détention préventive immédiatement après que le mandat d’arrêté a été décerné.

L’exposé des motifs souligne que le pourvoi en cassation contre les arrêts cités en premier reste toujours possible lorsqu’il est formé en même temps que la décision définitive, conformément à l’article 416, alinéa 1er, du Code d’instruction criminelle. La question se pose toutefois de savoir si tel est le cas eu égard à la formulation générale de l’article 32, § 2, de la loi du 20 juillet 1990 tel qu’il s’énoncerait après l’adoption de la loi en projet. La sécurité juridique serait assurément renforcée si l’on écrivait “Ces décisions ne sont susceptibles d’aucun pourvoi en cassation *immédiat,...*”, précisant ainsi clairement que la règle générale prévue à l’article 416, alinéa 1er, du Code précité est applicable. Le délégué marque son accord sur cet ajout.

94. Le délégué indique qu’à la fin du texte français de l’article 135 du projet, le mot “peuvent” doit être omis.

Titre 4 – Dispositions modifiant la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d’exécution de la peine

Article 141

95. Les modifications en projet apportées à l’article 12 de la loi du 17 mai 2006 “relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d’exécution de la peine” (article 141, 1° et 2°, du projet) ont pour conséquence que tant le non-respect d’une condition que la survenance d’une contre-indication qui n’existait pas au moment de l’octroi de la modalité d’exécution de la peine peuvent entraîner l’adaptation, la suspension ou la révocation de la permission de sortie ou du congé pénitentiaire. On peut considérer que le mot “contre-indication” doit en l’espèce s’entendre dans le même sens que la même notion visée respectivement aux articles 5, 2°, et 7, 2°, de la loi précitée. Il peut être envisagé de l’expliciter, éventuellement dans l’exposé des motifs.

96. Dans le texte néerlandais de l’article 141, 1°, du projet, il convient d’écrire “of indien er in hoofde van de veroordeelde een tegenaanwijzing ontstaat” au lieu de “er ontstaat in hoofde van de veroordeelde een tegenaanwijzing”.

97. L’article 12, § 3, en projet, de la loi du 17 mai 2006 (article 141, 3°, du projet) dispose que le non-respect des conditions de temps entraîne une révocation de la permission de sortie accordée avec une certaine périodicité.

Deze situatie lijkt ook al te vallen onder de algemene omschrijving, gehanteerd in artikel 12, § 1, van die wet, namelijk het niet naleven van de voorwaarden die aan de beslissing tot het toekennen van de uitgaansvergunning werden verbonden. Vraag is of het ontworpen artikel 12, § 3, een verplichte herroeping betreft, in tegenstelling tot de in artikel 12, § 1, van de wet van 17 mei 2006 bedoelde herroeping, waar de minister bevoegd voor Justitie de toekenning van de uitgaansvergunning *kan* aanpassen, schorsen of herroepen. Het is slechts indien dat verschil gewild is, dat het ontworpen artikel 12, § 3, zin heeft. In dat geval zal wel een verantwoording moeten kunnen worden gegeven voor het verschil in behandeling dat uit de beoogde bepaling voortvloeit (verplichte *versus* facultatieve herroeping), die dan het best in de memorie van toelichting wordt weergegeven.

Artikel 147

98. Het komt de Raad van State voor dat het nieuwe hoofdstuk II*bis* van titel V van de wet van 17 mei 2006 niet op de juiste plaats wordt ingevoegd. Gelet op de inhoud van artikel 25/1 van die wet en van de ontworpen artikelen 25/2 en 25/3 (die in de hoofdstukken II*bis* en III worden ingevoegd), moet immers worden aangenomen dat het de bedoeling is het genoemde hoofdstuk na artikel 25/1 van die wet in te voegen, en dat het enkel artikel 25/2 zou bevatten.

Artikel 153

99. Overeenkomstig het ontworpen artikel 43, § 2, vijfde lid, van de wet van 17 mei 2006 moet het openbaar ministerie "onverwijld" een met redenen omkleed advies over de vraag tot penitentiair verlof opstellen. Omwille van de rechtszekerheid zou een termijn moeten worden bepaald waarbinnen dit advies tot stand moet komen.

Artikel 164

100. In de in artikel 68, § 5, tweede lid, van de wet van 17 mei 2006 in te voegen passus dient het woord "en" te worden vervangen door het woord "of".

Artikel 177

101. De gemachtigde verklaarde wat volgt betreffende de memorie van toelichting bij artikel 177 van het ontwerp:

"De onduidelijkheid komt waarschijnlijk door een fout in de memorie bij artikel 177. De tweede zin moet zijn: "Dit heeft voor gevolg dat in het kader van de toekenning van de beperkte detentie of het elektronisch toezicht tijdens een terbeschikkingstelling in een aantal gevallen een gespecialiseerd advies vereist is voor daders van bepaalde zedendelicten, daar waar dit niet vereist is in het kader van de uitvoeringsprocedure van de andere klassieke vrijheidsstraffen". Het woord "terbeschikkingstelling" op het einde van de zin moet dus vervangen worden door "andere klassieke vrijheidsstraffen"".

Cette situation semble également déjà tomber dans le champ d'application de la définition générale, utilisée à l'article 12, § 1er, de cette loi, à savoir le non-respect des conditions liées à la décision d'octroi de la permission de sortie. On peut se demander si l'article 12, § 3, en projet, concerne une révocation obligatoire, contrairement à la révocation visée à l'article 12, § 1er, de la loi du 17 mai 2006, où le ministre qui a la Justice dans ses attributions *peut* adapter, suspendre ou révoquer l'octroi de la permission de sortie. L'article 12, § 3, en projet, n'a de sens que si cette différence est voulue. Dans ce cas, il faudra toutefois pouvoir justifier, de préférence dans l'exposé des motifs, la différence de traitement qui découle de la disposition visée (révocation obligatoire et révocation facultative).

Article 147

98. Il apparaît au Conseil d'État que le nouveau chapitre II*bis* du titre V de la loi du 17 mai 2006 n'a pas été inséré au bon endroit. En effet, eu égard au contenu de l'article 25/1 de cette loi et des articles 25/2 et 25/3 en projet (qui sont insérés dans les chapitres II*bis* et III du titre V), il y a lieu de considérer que l'intention est d'insérer le chapitre précité après l'article 25/1 de cette loi, et qu'il ne comprendrait que l'article 25/2.

Article 153

99. Conformément à l'article 43, § 2, alinéa 5, en projet,, de la loi du 17 mai 2006, le ministère public doit rédiger "sans délai" un avis motivé sur la demande de congé pénitentiaire. Par souci de sécurité juridique, il faudrait déterminer un délai pour la rédaction de cet avis.

Article 164

100. Dans le passage à insérer dans l'article 68, § 5, alinéa 2, de la loi du 17 mai 2006, le mot "et" doit être remplacé par le mot "ou".

Article 177

101. Le délégué a déclaré ce qui suit en ce qui concerne le commentaire relatif à l'article 177 du projet:

"De onduidelijkheid komt waarschijnlijk door een fout in de memorie bij artikel 177. De tweede zin moet zijn: "Dit heeft voor gevolg dat in het kader van de toekenning van de beperkte detentie of het elektronisch toezicht tijdens een terbeschikkingstelling in een aantal gevallen een gespecialiseerd advies vereist is voor daders van bepaalde zedendelicten, daar waar dit niet vereist is in het kader van de uitvoeringsprocedure van de andere klassieke vrijheidsstraffen". Het woord "terbeschikkingstelling" op het einde van de zin moet dus vervangen worden door "andere klassieke vrijheidsstraffen"".

De memorie van toelichting dient in die zin te worden aangepast.

Artikel 188

102. De uiterste datum van inwerkingtreding van (sommige bepalingen van) de wet van 17 mei 2006 wordt – opnieuw[72] – verlegd, nu tot 1 september 2017. Dit is vooral van belang voor de strafuitvoeringsmodaliteiten voor veroordeelden tot een vrijheidsstraf van drie jaar of minder (Titel VI, Hoofdstuk I, van die wet). In dit verband kan worden verwezen naar advies 53 440/3[73], waarin over dat herhaaldelijke uitstel het volgende wordt opgemerkt:

"Wat betreft het steeds verder uitstellen van de inwerkingstelling van zekere bepalingen van de wet van 17 mei 2006, kan de volgende opmerking uit advies 52 202/3[74] worden herhaald:

"De artikelen 25, 26, 27 en 29 van het ontwerp strekken ertoe de inwerkingtreding van een aantal (bepalingen van) wetten te verdagen naar verder in de toekomst gelegen data.

In advies 44 352/2 van 21 april 2008[75], waarnaar ook wordt verwezen in advies 48 943/2/4 van 25 november 2010[76], heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, het volgende opgemerkt:

"De bepalingen van titel II van het onderzochte voorontwerp van wet strekken ertoe dat de uiterste datum van inwerkingtreding van verscheidene wetten uitgesteld wordt tot een latere datum, die door de Koning zal worden bepaald.

Enkele van deze uiterste data liggen ver in de toekomst. Zo schrijven de artikelen 4 tot 7 het jaar 2013 als uiterste datum voor.

Uit het oogpunt van de werkwijze voor het uitwerken van rechtsregels getuigt het van een weinig gelukkige keuze dat de datum van inwerkingtreding van die regels dermate ver in de toekomst ligt. Het is weliswaar begrijpelijk dat wanneer de wetgever een tekst aanneemt, de inwerkingtreding ervan kan

On adaptera l'exposé des motifs dans ce sens.

Article 188

102. La date-limite d'entrée en vigueur de (certaines dispositions de) la loi du 17 mai 2006 est – à nouveau[72] – reportée, à présent au 1er septembre 2017. Cet élément est surtout important pour les modalités d'exécution de la peine de personnes condamnées à une peine privative de liberté de trois ans ou moins (Titre VI, Chapitre Ier, de cette loi). À cet égard, on peut renvoyer à l'avis 53 440/3[73], qui formule l'observation suivante sur ce report répété:

"En ce qui concerne le report sans cesse de l'entrée en vigueur de certaines dispositions de la loi du 17 mai 2006, on peut rappeler l'observation suivante formulée dans l'avis 52 202/3[74]:

"Les articles 25, 26, 27 et 29 du projet visent à reporter à une date située dans le futur l'entrée en vigueur d'un certain nombre de (dispositions de) lois.

Dans son avis 44 352/2 du 21 avril 2008[75], auquel renvoie également l'avis 48 943/2/4 du 25 novembre 2010[76], le Conseil d'État, section de législation, a formulé les observations suivantes:

"Les dispositions du titre II de l'avant-projet de loi à l'examen tendent à reporter la date-limite donnée au Roi pour faire entrer en vigueur plusieurs lois.

Certaines de ces dates-limites sont très éloignées. Ainsi, les articles 4 à 7 les fixent en 2013.

Il est peu heureux, sur le plan de la méthode d'élaboration normative, que l'entrée en vigueur de celles-ci soit reportée par des délais aussi éloignés. S'il peut se comprendre que, lorsque le législateur adopte un texte, des impératifs d'adaptation technique, administrative ou autre nécessitent un report

---

72 De oorspronkelijk ingeschreven datum was vierentwintig maanden na de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*. Nadien werd deze datum stelselmatig verlegd naar 1 september 2009, 2012, 2013, 2015 en 2016.

73 Adv.RvS 53 440/3 van 28 juni 2013 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 15 december 2013 "houdende diverse bepalingen met het oog op de verbetering van de positie van het slachtoffer in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten" *Parl. St.* Kamer 2012-13, nr. 2999/1, 29.

74 *Voetnoot 7 uit advies 53 440*/3: Adv.RvS 52 502/2/3 van 12 december 2012 over een ontwerp dat geleid heeft tot de wetten van 31 december 2012 "houdende diverse bepalingen betreffende justitie" en "houdende diverse bepalingen, inzonderheid betreffende justitie" (*Parl.St.* Kamer 2012-13, nr. 53-2572/001, 48-49).

75 *Voetnoot 3 uit advies 52 502/2/3*: Advies bij een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 24 juli 2008 "houdende diverse bepalingen (II)", *Parl.St.* Kamer 2007-08, nr. 52-1201/001, 18-19.

76 *Voetnoot 4 uit advies 52 502/2/3*: Advies bij een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 29 december 2010 "houdende diverse bepalingen (II)", *Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53-772/001, 42.

72 La date inscrite initialement était fixée à vingt-quatre mois suivant la publication au *Moniteur belge*. Cette date a ensuite été systématiquement reportée, au 1er septembre 2009, 2012, 2013, 2015 et 2016.

73 Avis C.E. 53 440/3 du 28 juin 2013 sur un avant-projet devenu la loi du 15 décembre 2013 "portant diverses dispositions en vue d'améliorer le statut de la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine", *Doc. parl.*, Chambre, 2012-13, n° 2999/1, p. 29.

74 *Note 7 de l'avis cité*: Avis C.E. 52 502/3 du 12 décembre 2012 sur un projet devenu les lois du 31 décembre 2012 "portant des dispositions diverses en matière de justice" et "portant des dispositions diverses, spécialement en matière de justice" (*Doc. parl.*, Chambre, 2012-13, n° 53-2572/001, 48-49).

75 *Note 3 de l'avis 52 502/2/3:* Avis relatif à un avant-projet devenu la loi du 24 juillet 2008 "portant des dispositions diverses (II)", *Doc. parl.*, Chambre, 2007-08, n° 52-1201/001, 18-19.

76 *Note 4 de l'avis 52 502/2/3:* Avis relatif à un avant-projet devenu la loi du 29 décembre 2010 "portant des dispositions diverses (II)", *Doc. parl.*, Chambre, 2010-11, n° 53-772/001, 42.

worden uitgesteld in een ten aanzien van het bepaalde in het gemeenrecht redelijke mate, zulks vanwege de noodzaak om aanpassingen aan te brengen om redenen van technische, bestuurlijke of andere aard, maar het is verontrustend dat tussen de datum waarop deze tekst is aangenomen, normalerwijs kort daarop gevolgd door de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*, en de inwerkingtreding ervan een buitensporige tijdspanne ligt. De feitelijke omstandigheden, of zelfs de opvattingen die heersten toen een tekst is aangenomen, kunnen immers veranderen tussen deze twee tijdstippen, in die mate dat de wijziging ervan zelfs vóór de inwerkingtreding ervan noodzakelijk kan blijken, wat uiteindelijk ertoe kan leiden dat teksten worden uitgewerkt die nooit in werking treden.

Deze opmerkingen zijn des te relevanter in de gevallen dat, zoals steeds vaker vastgesteld wordt, de uiterste data van inwerkingtreding achtereenvolde een na de ander gewijzigd worden.

Deze handelwijze kan eveneens meebrengen dat degenen voor wie de aangenomen regels bestemd zijn, zich onmogelijk naar behoren kunnen voorbereiden op de inwerkingtreding ervan.

Wanneer het bovendien een gedeeltelijke inwerkingtreding betreft, schaadt zulks de leesbaarheid van de teksten, en bijgevolg ook de rechtszekerheid".

Die opmerking geldt *a fortiori* ten aanzien van artikelen 25, 26, 27 en 29 van het ontwerp."."

raisonnable de son entrée en vigueur par rapport à ce que prescrit le droit commun, il est préoccupant qu'un laps de temps excessif sépare l'adoption de ce texte, suivie normalement de peu par sa publication au *Moniteur belge*, et son entrée en vigueur. Les circonstances de fait, voire les conceptions qui ont pu présider à l'adoption d'un texte, peuvent en effet changer entre ces deux moments, en manière telle que leur modification pourrait s'imposer avant même leur entrée en vigueur, ce qui peut aboutir en définitive à l'élaboration de textes n'entrant jamais en vigueur.

Ces observations prennent davantage d'acuité lorsque, comme il est de plus en plus souvent constaté, les dates-limites pour l'entrée en vigueur sont successivement modifiées.

Ces procédés peuvent également placer les destinataires des règles adoptées devant l'impossibilité de se préparer de manière suffisante à leur entrée en vigueur.

Lorsqu'en outre, il s'agit d'entrées en vigueur partielles, ils nuisent à la lisibilité des textes et, partant, à la sécurité juridique".

Cette observation vaut a fortiori pour les articles 25, 26, 27 et 29 du projet."."

Titel 5 – Wijzigingen van diverse bepalingen

Artikel 193

103. Het ontworpen artikel 162, § 2, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek strekt ertoe aan de korpschef van het betrokken parket de mogelijkheid te bieden de uitoefening van bepaalde bevoegdheden onder bepaalde voorwaarden op te dragen aan parketjuristen. De bevoegdheden die hiervoor in aanmerking komen, worden vastgesteld door de minister bevoegd voor Justitie op advies van het College van procureurs-generaal. Van die mogelijkheid wordt uitgezonderd "het uitoefenen van de strafvordering voor de kamers voor correctionele zaken (lees: strafkamers) van de hoven van beroep en voor de correctionele rechtbanken en de bevoegdheden van het openbaar ministerie in het raam van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis".

Gelet op het gegeven dat de parketjurist bij de uitoefening van de genoemde bevoegdheden onder het gezag en het toezicht staat van de korpsoverste en de hem toegekende bevoegdheden uitoefent onder de verantwoordelijkheid van één of meerdere magistraten, en op het gegeven dat de betrokken bevoegdheden op elk moment ook door een parketmagistraat kunnen worden uitgeoefend[77], lijkt de ontworpen regeling niet te strijden met de bij artikel 151, § 1, van de Grondwet

Titre 5 – Modifications de dispositions diverses

Article 193

103. L'article 162, § 2, alinéa 3, en projet, du Code judiciaire a pour objet de permettre au chef de corps du parquet concerné de confier, sous certaines conditions, l'exercice de certaines compétences aux juristes de parquet. Les compétences prises en considération à cet effet sont déterminées sur avis du Collège des procureurs généraux par le ministre qui a la Justice dans ses attributions. Est exclu de cette possibilité "l'exercice de l'action publique devant les chambres correctionnelles des cours d'appel et les tribunaux correctionnels et des compétences du ministère public dans le cadre de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive".

Compte tenu du fait que le juriste de parquet est placé sous l'autorité et la surveillance du chef de corps dans l'exercice desdites compétences et qu'il exerce les compétences qui lui sont attribuées sous la responsabilité d'un ou de plusieurs magistrats et dès lors que les compétences concernées peuvent en outre être exercées à tout moment par un magistrat du parquet[77], le dispositif en projet ne semble pas être contraire à l'indépendance du ministère public garantie à

[77] Deze in de memorie van toelichting uitgedrukte regel zou het best ook in de tekst van het ontworpen artikel 162, § 2, derde lid, worden opgenomen.

[77] Mieux vaudrait faire également figurer cette règle énoncée dans l'exposé des motifs dans le texte de l'article 162, § 2, alinéa 3, en projet.

gewaarborgde onafhankelijkheid van het openbaar ministerie in de individuele vervolging en opsporing.

Wel kan het bepalen van de bevoegdheden die kunnen worden uitgeoefend door de parketmagistraten, niet worden overgelaten aan de minister bevoegd voor Justitie. Nog daargelaten de vaststelling dat de wetgever in beginsel niet vermag een reglementaire bevoegdheid rechtstreeks te delegeren aan een minister[78], moet erop worden gewezen dat nu bepaalde bevoegdheden betrekking kunnen hebben op de "vorm van de vervolging" in de zin van artikel 12, tweede lid, van de Grondwet, krachtens het daarin opgenomen legaliteitsbeginsel vereist is dat de wetgever zelf de bevoegdheden vaststelt die in aanmerking komen voor uitoefening door parketjuristen. Aldus kan de wetgever overigens beoordelen of de efficientiewinst die met de beoogde maatregel wordt beoogd, in evenredigheid staat met het opgeven van de waarborg van het exclusieve optreden van een magistraat.

104. Bij het bepalen van de bevoegdheden die in aanmerking komen om te worden uitgeoefend door de parketjuristen, zal de wetgever eveneens rekening moeten houden met de specialisatie en de bijzondere vorming van de parketmagistraten die in bepaalde gevallen bij wet wordt vereist, zo bij voorbeeld voor de parketmagistraten die optreden voor de jeugd- en familierechtbank of voor de strafuitvoeringsrechtbank. Het zou incoherent zijn bijzondere opleidingsvereisten voor te schrijven en vervanging door een andere parketmagistraat slechts bij uitzondering toe te staan, en tegelijk een ruime mogelijkheid te creëren tot uitoefening van hun bevoegdheden door parketjuristen[79].

105. In de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 162, § 2, derde lid, dient het opschrift van de erin vermelde wet van 20 juli 1990 correct te worden weergegeven door te schrijven "wet van 20 juli 1990 *betreffende* de voorlopige hechtenis".

Artikel 198

106. In de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 259*quater*, § 5, laatste lid, van het Gerechtelijk Wetboek vervange men "zesde 6" door "zesde lid".

Artikel 209

107. De in het ontworpen artikel 363*bis* van het Gerechtelijk Wetboek voorkomende vierkante haakjes moeten worden geschrapt.

78 Hetzelfde geldt overigens ook voor de talrijke bevoegdheden van individuele aard die in het ontwerp aan de minister bevoegd voor Justitie worden gedelegeerd. Overeenkomstig artikel 37 van de Grondwet berust de uitvoerende macht bij de Koning, zodat het in beginsel hem, en niet de wetgever, toekomt om delegaties aan ministers te verlenen.

79 Bovendien valt moeilijk te verantwoorden dat, in tegenstelling tot het uitoefenen van de strafvordering voor de correctionele rechtbank en de strafkamers van de hoven van beroep, het vorderingsrecht tot het opleggen van maatregelen op grond van als misdrijf omschreven feiten voor de jeugdrechtbank of de jeugdkamers van de hoven van beroep wel zou kunnen worden uitgeoefend door parketjuristen.

l'article 151, § 1er, de la Constitution dans le cadre des poursuites et recherches individuelles.

Toutefois, le soin d'arrêter les compétences pouvant être exercées par les magistrats de parquet, ne saurait être laissé au ministre ayant la Justice dans ses attributions. Abstraction faite de la circonstance que le législateur n'est en principe pas autorisé à déléguer directement une compétence réglementaire à un ministre[78], il y a lieu d'attirer l'attention sur le fait que dès lors que certaines compétences peuvent concerner la "forme des poursuites" au sens de l'article 12, alinéa 2, de la Constitution, il est requis en vertu du principe de légalité qui y est inscrit que le législateur fixe lui-même les compétences pouvant être exercées par les juristes de parquet. Le législateur peut d'ailleurs ainsi apprécier si le bénéfice de l'efficacité que vise la mesure envisagée est proportionnel à l'abandon de la garantie de l'intervention exclusive d'un magistrat.

104. Lors de la détermination des compétences appelées à être exercées par les juristes de parquet, le législateur devra également prendre en considération la spécialisation et la formation particulière des magistrats de parquet requise, dans certains cas, légalement, comme par exemple pour les magistrats de parquet intervenant pour le tribunal de la jeunesse et de la famille ou pour le tribunal d'application des peines. Il serait incohérent de prescrire des exigences de formations particulières et de n'autoriser qu'à titre exceptionnel le remplacement par un autre magistrat de parquet et, dans le même temps, d'instaurer une faculté étendue pour l'exercice de leurs compétences par des juristes de parquet[79].

105. Dans le texte néerlandais de l'article 162, § 2, alinéa 3, en projet, il y a lieu de reproduire correctement l'intitulé de la loi du 20 juillet 1990 qui y figure, et d'écrire "wet van 20 juli 1990 *betreffende* de voorlopige hechtenis".

Article 198

106. Dans le texte néerlandais de l'article 259*quater*, § 5, dernier alinéa, en projet, du Code judiciaire, on remplacera "zesde 6" par "zesde lid".

Article 209

107. Les crochets apparaissant dans l'article 363*bis*, en projet, du Code judiciaire doivent être supprimés.

78 Il en va du reste de même des nombreuses compétences de nature individuelle que le projet délégue au ministre qui a la Justice dans ses attributions. Conformément à l'article 37 de la Constitution, le pouvoir exécutif appartient au Roi, de sorte que c'est à lui et non au législateur qu'il revient en principe d'accorder des délégations aux ministres.

79 De surcroît, il se justifie difficilement que, contrairement à l'exercice de l'action publique devant le tribunal correctionnel et les chambres correctionnelles des cours d'appel, le droit d'action pour imposer des mesures sur la base de faits qualifiés d'infraction devant la tribunal de la jeunesse ou les chambres de la jeunesse des cours d'appel puisse être effectivement exercé par des juristes de parquet.

Artikel 215

108. Men schrijve in de inleidende zin van artikel 215 van het ontwerp “artikel” in plaats van “aikel”.

109. De gemachtigde verklaarde wat volgt betreffende de retroactiviteit die wordt verleend aan artikel 135/1 van de wet van 5 mei 2014 “betreffende de internering van personen”:

“De aankondiging van de organisatie van een examen werd gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 7 mei 2015 (blz. 25143, zie bijlage).

Deze organisatie werd bekendgemaakt conform het koninklijk besluit van 2 oktober 2006 tot vaststelling van de nadere regels voor de examens met het oog op de werving van effectieve en plaatsvervangende assessoren in strafuitvoeringszaken gespecialiseerd in penitentiaire zaken en van effectieve en plaatsvervangende assessoren gespecialiseerd in sociale re-integratie. De specifieke functies van assessoren worden enkel en alleen in het opschrift vernoemd (het opschrift van de tekst is wel geen rechtsregel). Het dispositief spreekt over assessoren in het algemeen (art. 12, § 3).

De eerste (schriftelijke) proef heeft op 26 juni jl. plaatsgevonden.

Men kan hier inderdaad stellen dat deze maatregel nodig is teneinde de continuïteit van de openbare dienst te verzekeren. Op 1 januari 2016 zullen de strafuitvoeringsrechtbanken de interneringsdossiers van de commissies voor bescherming van de maatschappij overnemen en moeten de kamers voor bescherming van de maatschappij op dat ogenblik volledig samengesteld zijn om te kunnen functioneren. De organisatie van een selectie van de nieuwe assessoren voor die datum is dan ook onontbeerlijk.”

Gelet op deze uitleg lijkt de retroactiviteit die aan artikel 135/1 van de wet van 5 mei 2014 wordt gegeven, aanvaardbaar.

Artikel 217

110. Artikel 217 van het ontwerp strekt ertoe aan de magistraten die vijf jaar voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit artikel met toepassing van de wet van 15 mei 1984 “houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen” op rust zijn gesteld, de mogelijkheid te bieden om de Koning te verzoeken aangewezen te worden op basis van de artikelen (niet: van artikel) 120, 121 of 122 van het Gerechtelijk Wetboek, dit is als voorzitter of assessor in het hof van assisen.

Door hun vervroegde opruststelling hebben de genoemde personen hun hoedanigheid van magistraat verloren[80], terwijl ze die hoedanigheid door hun aanwijzing als voorzitter of assessor in het hof van assissen noodzakelijkerwijze terug dienen te verwerven. De genoemde aanwijzing dient derhalve als een nieuwe benoeming tot magistraat te worden beschouwd, waarvoor krachtens artikel 151, §§ 3 en 4, van de Grondwet

[80] RvS 29 november 2010, nrs. 209 286 en 209 287, Mertens en Winnen.

Article 215

108. On écrira dans le texte néerlandais de la phrase liminaire de l’article 215 du projet “artikel” au lieu de “aikel”.

109. Le délégué a déclaré ce qui suit concernant la rétroactivité prévue pour l’article 135/1 de la loi du 5 mai 2014 “relative à l’internement des personnes”:

“De aankondiging van de organisatie van een examen werd gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 7 mei 2015 (blz. 25143, zie bijlage).

Deze organisatie werd bekendgemaakt conform het koninklijk besluit van 2 oktober 2006 tot vaststelling van de nadere regels voor de examens met het oog op de werving van effectieve en plaatsvervangende assessoren in strafuitvoeringszaken gespecialiseerd in penitentiaire zaken en van effectieve en plaatsvervangende assessoren gespecialiseerd in sociale re-integratie. De specifieke functies van assessoren worden enkel en alleen in het opschrift vernoemd (het opschrift van de tekst is wel geen rechtsregel). Het dispositief spreekt over assessoren in het algemeen (art. 12, § 3).

De eerste (schriftelijke) proef heeft op 26 juni jl. plaatsgevonden.

Men kan hier inderdaad stellen dat deze maatregel nodig is teneinde de continuïteit van de openbare dienst te verzekeren. Op 1 januari 2016 zullen de strafuitvoeringsrechtbanken de interneringsdossiers van de commissies voor bescherming van de maatschappij overnemen en moeten de kamers voor bescherming van de maatschappij op dat ogenblik volledig samengesteld zijn om te kunnen functioneren. De organisatie van een selectie van de nieuwe assessoren voor die datum is dan ook onontbeerlijk”.

Eu égard à ces explications, la rétroactivité prévue par l’article 135/1 de la loi du 5 mai 2014, semble admissible.

Article 217

110. L’article 217 du projet vise à accorder la possibilité aux magistrats admis à la retraite en application de la loi du 15 mai 1984 “portant mesures d’harmonisation dans les régimes de pensions” dans les cinq ans précédant l’entrée en vigueur du présent article de demander au Roi à être désignés conformément aux articles (et non: à l’article) 120, 121 ou 122 du Code judiciaire, c’est-à-dire comme président ou assesseur de la cour d’assises.

La mise à la retraite anticipée a fait perdre aux personnes précitées leur qualité de magistrat[80] alors qu’elles doivent nécessairement acquérir à nouveau cette qualité de par leur désignation comme président ou assesseur de la cour d’assises. La désignation précitée doit par conséquent se concevoir comme une nouvelle nomination comme magistrat, ce qui requiert une présentation par le Conseil supérieur de la

[80] C.E. 29 novembre 2010, n°s 209 286 et 209 287, Mertens et Winnen.

een voordracht door de Hoge Raad voor de Justitie noodzakelijk is. Het in artikel 217, § 1, tweede lid, van het ontwerp bedoelde advies van de bevoegde benoemingscommissie van de Hoge Raad voor de Justitie dient derhalve te worden vervangen door een voordracht van die commissie.

111. In de Nederlandse tekst van artikel 217, § 1, van het ontwerp dient het woord "voornoemde" te worden vervangen door het woord "deze".

112. In artikel 217, § 1, tweede lid, 3°, van het ontwerp dient te worden verduidelijkt dat de verwijzing naar "artikel 259*bis*-8" een verwijzing is naar "artikel 259*bis*-8 *van het Gerechtelijk Wetboek*".

113. In de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 217 ontbreekt het paragraafteken vóór de vermelding "2.".

Artikel 220

114. De delegatie aan de Koning, opgenomen in het ontworpen artikel 16/2, vierde lid, van de wet van 30 november 1998 "houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst" om de voorwaarden te bepalen voor de toegang van de inlichtingenofficier tot de bestanden van de klanten van de operator of van de verstrekker van de dienst, staat op gespannen voet met het legaliteitsbeginsel dat is opgenomen in artikel 22 van de Grondwet. Die voorwaarden dienen derhalve in de wet zelf te worden opgenomen.

Artikel 224

115. In artikel 224, § 3, van het ontwerp schrijve men "Het tweede en het derde lid van artikel 138, § 2, "in de plaats van "De alinea's 2 en 3 van § 2 van artikel 138".

Artikel 225

116. Betreffende het ontworpen artikel 35, § 2, van de wet van 11 januari 1993 "tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme" verklaarde de gemachtigde wat volgt:

"De voorliggende wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme beoogt het mogelijk maken van de informatiestroom van het CFI enerzijds naar het OCAD en de inlichtingendiensten anderzijds. Op basis van de huidige wetgeving kan CFI enkel informatie overmaken 1) aan buitenlandse instellingen met opdrachten en verplichtingen van dezelfde aard als die van de cel met het oog op het vervullen van hun opdracht, en dit op grond van internationale verdragen die België heeft ondertekend of op grond van wederkerigheid, en 2) aan het Europees bureau voor fraudebestrijding.

Het is niet de bedoeling de informatiestroom te wijzigen van het OCAD naar het CFI, zoals voorzien in artikel 33, eerste lid, 3° en artikel 33, derde en vierde lid van de wet

justice en vertu de l'article 151, §§ 3 et 4, de la Constitution. L'avis visé dans l'article 217, § 1er, alinéa 2, du projet, de la commission de nomination compétente du Conseil supérieur de la justice doit dès lors être remplacé par une présentation de cette commission.

111. Dans le texte néerlandais de l'article 217, § 1er, du projet, le mot "voornoemde" doit être remplacé par le mot "deze".

112. Dans l'article 217, § 1er, alinéa 2, 3°, du projet, il y a lieu de préciser que le renvoi à "l'article 259*bis*-8" est un renvoi à "l'article 259*bis*-8 *du Code judiciaire"*.

113. Dans le texte néerlandais de l'article 217 en projet, le signe "§ " avant la mention "2" est manquant.

Article 220

114. La délégation au Roi, inscrite dans l'article 16/2, alinéa 4, en projet, de la loi du 30 novembre 1998 "organique des services de renseignement et de sécurité" aux fins de fixer les conditions d'accès de l'officier de renseignement aux fichiers des clients de l'opérateur ou du fournisseur du service, va à l'encontre du principe de légalité inscrit à l'article 22 de la Constitution. Ces conditions doivent dès lors figurer dans la loi elle-même.

Article 224

115. Dans le texte néerlandais de l'article 224, § 3, du projet, on écrira "Het tweede en het derde lid van artikel 138, § 2," au lieu de "De alinea's 2 en 3 van § 2 van artikel 138".

Article 225

116. En ce qui concerne l'article 35, § 2, en projet, de la loi du 11 janvier 1993 "relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme", le délégué a déclaré ce qui suit:

"De voorliggende wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme beoogt het mogelijk maken van de informatiestroom van het CFI enerzijds naar het OCAD en de inlichtingendiensten anderzijds. Op basis van de huidige wetgeving kan CFI enkel informatie overmaken 1) aan buitenlandse instellingen met opdrachten en verplichtingen van dezelfde aard als die van de cel met het oog op het vervullen van hun opdracht, en dit op grond van internationale verdragen die België heeft ondertekend of op grond van wederkerigheid, en 2) aan het Europees bureau voor fraudebestrijding.

Het is niet de bedoeling de informatiestroom te wijzigen van het OCAD naar het CFI, zoals voorzien in artikel 33, eerste lid, 3° en artikel 33, derde en vierde lid van de wet

11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme."

Het verdient aanbeveling deze verduidelijking in de memorie van toelichting te verwerken.

De griffier, *De voorzitter,*

Greet VERBERCKMOES Jan SMETS

11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme."

Il est recommandé d'intégrer ces éclaircissements dans l'exposé des motifs.

Le greffier, *Le président,*

Greet VERBERCKMOES Jan SMETS

WETSONTWERP

FILIP,

KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
Onze Groet.

Op de voordracht van de minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

De minister van Justitie is ermee belast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in Onze naam voor te leggen en bij de Kamer van volksvertegenwoordigers in te dienen:

TITEL 1

Inleidende bepaling

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

TITEL 2

Wijzigingen en interpretatie van het strafrecht

HOOFDSTUK 1

Bepalingen tot wijziging van het Strafwetboek

Art. 2

In artikel 9 van het Strafwetboek, gewijzigd bij de wet van 10 juli 1996, worden de woorden “4° twintig tot dertig jaar.” vervangen door de woorden “4° twintig tot dertig jaar; 5° dertig tot veertig jaar.”

Art. 3

In artikel 11 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 10 juli 1996, worden de woorden “4° twintig tot dertig jaar.” vervangen door de woorden “4° twintig tot dertig jaar; 5° dertig tot veertig jaar.”

PROJET DE LOI

PHILIPPE,

ROI DES BELGES,

À tous, présents et à venir,
SALUT.

Sur la proposition du ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS:

Le ministre de la Justice est chargé de présenter en Notre nom et de déposer à la Chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit:

TITRE 1ER

Disposition introductive

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l’article 74 de la Constitution.

TITEL 2

Modifications et interprétation du droit pénal

CHAPITRE 1ER

Dispositions modifiant le Code pénal

Art. 2

Dans l’article 9 du Code pénal, modifié par la loi du 10 juillet 1996, les mots “4° vingt à trente ans.” sont remplacés par les mots “4° vingt à trente ans; 5° trente à quarante ans.”

Art. 3

Dans l’article 11 du même Code, modifié par la loi du 10 juillet 1996, les mots “4° vingt à trente ans.” sont remplacés par les mots “4° vingt à trente ans; 5° trente à quarante ans.”

Art. 4

In artikel 18 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 23 januari 2003, worden de woorden “of van dertig tot veertig jaar” ingevoegd tussen de woorden “van twintig jaar tot dertig jaar” en de woorden “wordt bij uittreksel gedrukt”.

Art. 5

In artikel 19 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 10 juli 1996, worden de woorden “, tot hechtenis van twintig jaar tot dertig jaar of van vijftien jaar tot twintig jaar” vervangen door de woorden “of tot hechtenis van vijftien jaar tot twintig jaar of voor een langere termijn”.

Art. 6

In artikel 25 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 21 december 2009, wordt het vijfde lid vervangen als volgt: “Hij is ten hoogste achtentwintig jaar voor een met opsluiting van twintig jaar tot dertig jaar strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is.

Hij is ten hoogste achtendertig jaar voor een met opsluiting van dertig tot veertig jaar strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is.

Hij is ten hoogste veertig jaar voor een met levenslange opsluiting strafbare misdaad die gecorrectionaliseerd is.”

Art. 7

In artikel 31 van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 17 maart 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In het eerste lid, worden de woorden “Bij alle arresten van veroordeling tot levenslange opsluiting of levenslange hechtenis of tot opsluiting voor een termijn van tien tot vijftien jaar of een langere termijn” vervangen door de woorden “Bij alle vonnissen of arresten van veroordeling tot levenslange opsluiting of hechtenis, tot opsluiting van tien jaar of meer of tot gevangenisstraf van twintig jaar of meer”;

2° In het tweede lid, worden de woorden “of vonnissen” ingevoegd tussen de woorden “De arresten” en de woorden “van veroordeling”.

Art. 4

Dans l’article 18 du même Code, modifié par la loi du 23 janvier 2003, les mots “ou de trente à quarante ans” sont insérés entre les mots “de vingt à trente ans” et les mots “sera imprimé”.

Art. 5

Dans l’article 19 du même Code, modifié par la loi du 10 juillet 1996, les mots “, à la détention de vingt ans à trente ans ou de quinze ans à vingt ans” sont remplacés par les mots “ou à la détention de quinze ans à vingt ans ou pour un terme supérieur”.

Art. 6

Dans l’article 25 du même Code, modifié par la loi du 21 décembre 2009, l’alinéa 5 est remplacé par ce qui suit: “Elle est de vingt-huit ans au plus s’il s’agit d’un crime punissable de la réclusion de vingt à trente ans qui a été correctionnalisé.

Elle est de trente-huit ans au plus s’il s’agit d’un crime punissable de la réclusion de trente à quarante ans qui a été correctionnalisé.

Elle est de quarante ans au plus s’il s’agit d’un crime punissable de la réclusion à perpétuité qui a été correctionnalisé.”

Art. 7

Dans l’article 31 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 17 mars 2013, les modifications sont apportées:

1° A l’alinéa 1er, les mots “Tous arrêts de condamnation à la réclusion ou à la détention à perpétuité ou à la réclusion de dix à quinze ans ou un terme supérieur” sont remplacés par les mots “Tous jugements ou arrêts de condamnation à la réclusion ou détention à perpétuité ou à la réclusion d’une durée égale ou supérieure à dix ans ou à l’emprisonnement d’une durée égale ou supérieure à vingt ans”;

2° A l’alinéa 2, les mots “ou les jugements” sont insérés entre les mots “Les arrêts” et les mots “de condamnation”.

Art. 8

Artikel 32 van het hetzelfde Wetboek, vervangen door de wet van 23 januari 2003, wordt vervangen als volgt:

“Art. 32. De hoven en rechtbanken kunnen de veroordeelden tot opsluiting van vijf tot minder dan tien jaar, tot tijdelijke hechtenis of tot gevangenisstraf van tien tot minder dan twintig jaar, voor hun leven of voor tien jaar tot twintig jaar, geheel of ten dele ontzetten van de uitoefening van de rechten genoemd in artikel 31.”.

Art. 9

In artikel 33 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 14 april 2009, worden de woorden “De hoven en rechtbanken kunnen” vervangen door de woorden “Onder voorbehoud van de toepassing van de artikelen 31 en 32 kunnen de hoven en rechtbanken”.

Art. 10

In artikel 33*bis* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 14 april 2009, worden de woorden “De hoven en rechtbanken zullen” vervangen door de woorden “Onder voorbehoud van de toepassing van de artikelen 31 en 32 zullen de hoven en rechtbanken”.

Art. 11

In artikel 34*ter*, 3°, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 26 april 2007, worden de woorden “tot een criminele straf” vervangen door de woorden “tot een vrijheidsstraf van minstens vijf jaar”.

Art. 12

In artikel 37*ter* van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 17 mei 2006, wordt paragraaf 1, tweede lid, vervangen als volgt:

“De werkstraf mag niet worden uitgesproken voor de feiten:

1° die strafbaar zouden zijn met een maximumstraf van meer dan twintig jaar opsluiting als ze niet in wanbedrijven werden omgezet;

2° die bedoeld zijn in de artikelen 375 tot 377;

Art. 8

L’article 32 du même Code, modifié par la loi du 23 janvier 2003, est remplacé par ce qui suit:

“Art. 32. Les cours et tribunaux pourront interdire, en tout ou en partie, à perpétuité ou pour dix ans à vingt ans, l’exercice des droits visés à l’article 31, aux condamnés à la réclusion d’une durée égale ou supérieur à cinq ans mais inférieure à dix ans, à la détention à temps ou à l’emprisonnement d’une durée égale ou supérieure à dix ans mais inférieure à vingt ans.”.

Art. 9

A l’article 33 du même Code, modifié par la loi du 14 avril 2009, les mots “Sous réserve de l’application des articles 31 et 32,” sont insérés avant les mots “les cours et tribunaux”.

Art. 10

A l’article 33*bis* du même Code, inséré par la loi du 14 avril 2009, les mots “Sous réserve de l’application des articles 31 et 32,” sont insérés avant les mots “les cours et tribunaux”.

Art. 11

A l’article 34*ter*, 3°, du même Code, inséré par la loi du 26 avril 2007, les mots “à une peine criminelle” sont remplacés par les mots “à une peine privative de liberté de cinq ans au moins”.

Art. 12

A l’article 37*ter* du même Code, modifié par la loi du 17 mai 2006, le paragraphe 1er, alinéa 2, est remplacé par ce qui suit:

“La peine de travail ne peut être prononcée pour les faits:

1° qui seraient punissables, s’ils n’étaient transmués en délits, d’une peine maximale supérieure à vingt ans de réclusion;

2° visés aux articles 375 à 377;

3° die bedoeld zijn in de artikelen 379 tot 387, indien de feiten zijn gepleegd op of met behulp van minderjarigen;

4° die bedoeld zijn in de artikelen 393 tot 397.”.

Art. 13

Artikel 52 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met een tweede lid, luidende:

“De pogingen tot misdaden die strafbaar zijn met levenslange opsluiting of levenslange hechtenis worden echter respectievelijk gestraft met twintig tot dertig jaar opsluiting of met twintig tot dertig jaar hechtenis.”.

Art. 14

In artikel 56 van hetzelfde Wetboek, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het derde lid, opgeheven door de wet van 9 april 1930, wordt hersteld in de volgende lezing:

“Zelfs in de gevallen bedoeld in het eerste en tweede lid, indien het nieuwe wanbedrijf een misdaad is die werd gecorrectionaliseerd of waarvoor het hof van assisen het bestaan van verzachtende omstandigheden heeft aanvaard, mag de gevangenisstraf de maximumduur van de opsluiting waarin de wet voorziet voor die misdaad of veertig jaar indien het om levenslange opsluiting gaat, niet te boven gaan.”;

2° het artikel wordt aangevuld met een vierde lid, luidende:

“In geen geval mag de uitgesproken straf een jaar straf onder elektronisch toezicht, driehonderd uren werkstraf of twee jaar autonome probatiestraf te boven gaan.”.

Art. 15

In artikel 60 van het hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 1 februari 1977 en gewijzigd bij de wet van 17 april 2002, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° een zin, luidend als volgt, wordt ingevoegd tussen de eerste en de tweede zin:

3° visés aux articles 379 à 387, si les faits ont été commis sur des mineurs ou à l’aide de mineurs;

4° visés aux articles 393 à 397.”.

Art. 13

L’article 52 du même Code est complété d’un second alinéa rédigé comme suit:

“Les tentatives de crimes punissables de la réclusion à perpétuité ou de la détention à perpétuité seront cependant punies respectivement de la réclusion de vingt ans à trente ans ou de la détention de vingt ans à trente ans.”

Art. 14

A l’article 56 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° l’alinéa 3, abrogé par la loi du 9 avril 1930, est rétabli dans la rédaction suivante:

“Même dans les cas visés aux alinéas 1 et 2, si le nouveau délit est un crime qui a été correctionnalisé ou pour lequel la cour d‘assises a admis l’existence de circonstances atténuantes, la durée de la peine d’emprisonnement ne pourra excéder celle de la peine de réclusion maximale prévue par la loi pour ce crime ou quarante ans si ladite peine est la réclusion à perpétuité.”;

2° l’article est complété d’un quatrième alinéa rédigé comme suit:

“En aucun cas, la peine prononcée ne peut excéder une année de peine de surveillance électronique, trois cents heures de peine de travail ou deux ans de peine de probation autonome.”.

Art. 15

A l’article 60 du même Code, remplacé par la loi du 1er février 1977 et modifié par la loi du 17 avril 2002, les modifications suivantes sont apportées:

1° une phrase est insérée entre la première et la seconde phrase, rédigée comme suit:

"De uitgesproken straf mag niet hetzij twintig jaar gevangenisstraf, hetzij de zwaarste gevangenisstraf als deze meer dan twintig jaar gevangenis is, te boven gaan.";

2° in de tweede zin, die de derde wordt, worden de woorden "twintig jaar gevangenisstraf of" opgeheven.

Art. 16

In artikel 69 van hetzelfde Wetboek wordt het eerste lid aangevuld als volgt: "Zij worden echter gestraft met twintig tot dertig jaar opsluiting of twintig tot dertig jaar hechtenis indien zij medeplichtig waren aan een misdaad die strafbaar is met levenslange opsluiting of met levenslange hechtenis.".

Art. 17

In artikel 80 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt aangevuld met de woorden "en van ten hoogste veertig jaar";

2° het tweede lid wordt vervangen als volgt: "Opsluiting van dertig jaar tot veertig jaar door opsluiting van achtendertig jaar of voor een kortere termijn, of door gevangenisstraf van ten minste drie jaar en van ten hoogste achtendertig jaar.

Opsluiting van twintig jaar tot dertig jaar door opsluiting van achtentwintig jaar of voor een kortere termijn, of door gevangenisstraf van ten minste drie jaar en van ten hoogste achtentwintig jaar.";

3° het derde lid wordt aangevuld met de woorden "en van ten hoogste vijftien jaar";

4° het vierde lid wordt aangevuld met de woorden "en van ten hoogste tien jaar";

5° het vijfde lid wordt aangevuld met de woorden "en van ten hoogste vijf jaar".

Art. 18

In artikel 81 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 23 januari 2003, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

"La peine prononcée ne peut excéder soit vingt années d'emprisonnement, soit la peine d'emprisonnement la plus forte si celle-ci est supérieure à vingt années d'emprisonnement.";

2° dans la seconde phrase, devenant la troisième, les mots "vingt années d'emprisonnement ou" sont abrogés.

Art. 16

Dans l'article 69 du même Code, l'alinéa 1er est complété comme suit: "Ils seront cependant punis de la réclusion de vingt ans à trente ans ou de la détention de vingt ans à trente ans s'ils étaient complices d'un crime punissable de la réclusion à perpétuité ou de la détention à perpétuité.".

Art. 17

A l'article 80 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° l'alinéa 1er est complété par les mots "et de quarante ans au plus";

2° l'alinéa 2 est remplacé par ce qui suit: " La réclusion de trente ans à quarante ans par la réclusion de trente-huit ans ou pour un terme inférieur ou par un emprisonnement de trois ans au moins et de trente-huit ans au plus.

La réclusion de vingt ans à trente ans, par la réclusion de vingt-huit ans ou pour un terme inférieur ou par un emprisonnement de trois ans au moins et de vingt-huit ans au plus.";

3° l'alinéa 3 est complété par les mots "et de quinze ans au plus";

4° l'alinéa 4 est complété par les mots "et de dix ans au plus";

5° l'alinéa 5 est complété par les mots "et de cinq ans au plus".

Art. 18

A l'article 81 du même Code, modifié par la loi du 23 janvier 2003, les modifications suivantes sont apportées:

1° het eerste lid wordt aangevuld met de woorden “en van ten hoogste veertig jaar”;

2° het tweede lid wordt vervangen als volgt: “Hechtenis van dertig jaar tot veertig jaar door hechtenis van achtendertig jaar of voor een kortere termijn, of door gevangenisstraf van ten minste één jaar en van ten hoogste achtendertig jaar.

Hechtenis van twintig jaar tot dertig jaar door hechtenis van achtentwintig jaar of voor een kortere termijn, of door gevangenisstraf van ten minste één jaar en van ten hoogste achtentwintig jaar.”;

3° het derde lid wordt aangevuld met de woorden “en van ten hoogste vijftien jaar”;

4° in het vierde lid wordt de eerste zin aangevuld met de woorden “en van ten hoogste tien jaar”;

5° de tweede zin van hetzelfde lid wordt het laatste lid en wordt aangevuld met de woorden “en van ten hoogste vijf jaar”.

Art. 19

In artikel 92 van hetzelfde Wetboek, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In het eerste lid worden de woorden “Correctionele straffen verjaren door verloop van vijf jaren” vervangen door de woorden “Behoudens straffen met betrekking tot misdrijven zoals bepaald in de artikelen 136*bis*, 136*ter* en 136*quater*, die onverjaarbaar zijn, verjaren correctionele straffen door verloop van vijf jaren”;

2° het tweede lid wordt vervangen als volgt:

“Indien de uitgesproken gevangenisstraf twintig jaar te boven gaat, is de verjaringstermijn twintig jaren”.

Art. 20

In artikel 121*bis*, derde lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de besluitwet van 8 april 1917 en vervangen bij de wet van 23 januari 2003, in artikel 136*quinquies*, vierde en elfde lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 5 augustus 2003, in artikel 400 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 26 juni 2000 en de wet van 23 januari 2003, in artikel 403 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 26 juni 2000, in artikel 442*quater*, § 2, 3°, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 26 november 2011, en in artikel 488*bis*, § 2, 1°, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van

1° l’alinéa 1er est complété par les mots “et de quarante ans au plus”;

2° l’alinéa 2 est remplacé par ce qui suit: “La peine de la détention de trente ans à quarante ans par la détention de trente-huit ans ou pour un terme inférieur ou par un emprisonnement d’un an au moins et de trente-huit ans au plus.

La peine de la détention de vingt ans à trente ans par la détention de vingt-huit ans ou pour un terme inférieur ou par un emprisonnement d’un an au moins et de vingt-huit ans au plus.”;

3° l’alinéa 3 est complété par les mots “et de quinze ans au plus”;

4° à l’alinéa 4, la première phrase est complétée par les mots “et de dix ans au plus”;

5° la seconde phrase du même alinéa devient le dernier alinéa et est complétée par les mots “et de cinq ans au plus”.

Art. 19

Dans l’article 92 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l’alinéa 1er , les mots “Les peines correctionnelles se prescriront par cinq années” sont remplacés par le mots “Sauf pour les peines concernant les infractions définies aux articles 136*bis*, 136*ter* et 136*quater*, qui sont imprescriptibles, les peines correctionnelles se prescriront par cinq années”;

2° l’alinéa 2 est remplacé par ce qui suit:

“Si la peine d’emprisonnement prononcée dépasse vingt années, la prescription sera de vingt ans.”.

Art. 20

Dans l’article 121*bis*, alinéa 3, du même Code, inséré par l’arrêté-loi du 8 avril 1917 et remplacé par la loi du 23 janvier 2003, dans l’article 136*quinquies*, alinéas 4 et 11, du même Code, insérés par la loi du 5 août 2003, dans l’article 400 du même Code, modifié par la loi du 26 juin 2000 et la loi du 23 janvier 2003, dans l’article 403 du Code pénal, modifié par la loi du 26 juin 2000, dans l’article 409, § 3, du même Code, abrogé par la loi du 9 avril 1930 et rétabli par la loi du 28 novembre 2000, dans l’article 442*quater*, § 2, 3°, du même Code, inséré par la loi du 26 novembre 2011, et dans l’article

17 april 1986 en gewijzigd bij de wet van 23 januari 2003, worden de woorden “blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid” of “blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijk werk” telkens vervangen door “ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden”.

Art. 21

In artikel 246, § 1, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 10 februari 1999 worden de woorden “een voordeel van welke aard dan ook vraagt of aanneemt” vervangen door de woorden “een voordeel van welke aard dan ook vraagt, aanneemt of ontvangt”.

Art. 22

Artikel 250 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen als volgt:

“Indien de in de artikelen 246 tot 249 bepaalde omkoping een persoon betreft die een openbaar ambt uitoefent in een vreemde Staat of in een internationale publiekrechtelijke organisatie, worden het minimum van de geldboetes verdrievoudigd en het maximum van de geldboetes vervijfvoudigd.”

Art. 23

In artikel 347*bis*, § 4, 1°, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 2 juli 1975 en vervangen bij de wet van 28 november 2000, in de artikelen 417*ter*, tweede lid, 2°, en 417*quater*, tweede lid, 2°, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 14 juni 2002, in artikel 428, § 4, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 28 november 2000 en gewijzigd bij de wet van 26 november 2011, in artikel 433*septies*, eerste lid, 5°, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 10 augustus 2005, in artikel 473, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 29 juli 1975 en gewijzigd bij de wet van 14 juni 2002, en in artikel 477*sexies*, § 2, 1°, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 17 april 1986 en gewijzigd bij de wet van 23 januari 2003, worden de woorden “blijvende fysieke of psychische ongeschiktheid” of “blijvende lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid” telkens vervangen door “ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden”.

488*bis*, § 2, 1°, du même Code, inséré par la loi du 17 avril 1986 et modifié par la loi du 23 janvier 2003, les mots “incapacité permanente de travail personnel” sont chaque fois remplacés par les mots “incapacité de travail personnel de plus de quatre mois”.

Art. 21

A l’article 246, § 1er, du même Code, modifié par la loi du 10 février 1999, les mots “de solliciter ou d’accepter” sont remplacés par les mots “de solliciter, d’accepter ou de recevoir”.

Art. 22

L’article 250 du même Code est remplacé par ce qui suit:

“Lorsque la corruption prévue par les articles 246 à 249 concerne une personne qui exerce une fonction publique dans un État étranger ou dans une organisation de droit international public, le minimum des peines d’amendes est triplé et le maximum des peines d’amendes est quintuplé.”

Art. 23

Dans l’article 347*bis*, § 4, 1°, du même Code, inséré par la loi du 2 juillet 1975 et remplacé par la loi du 28 novembre 2000, dans les articles 417*ter*, alinéa 2, 2° et 417*quater*, alinéa 2, 2°, du même Code, insérés par la loi du 14 juin 2002, dans l’article 428, § 4, du même Code, remplacé par la loi du 28 novembre 2000 et modifié par la loi du 26 novembre 2011, dans l’article 433*septies*, alinéa 1er, 5°, du même Code, inséré par la loi du 10 août 2005, dans l’article 473, alinéa 1er, du même Code, remplacé par la loi du 29 juillet 1975 et modifié par la loi du 14 juin 2002 et dans l’article 477*sexies*, § 2, 1°, du même Code, inséré par la loi du 17 avril 1986 et modifié par la loi du 23 janvier 2003, les mots “incapacité permanente physique ou psychique” sont chaque fois remplacés par les mots “incapacité de travail personnel de plus de quatre mois”.

Art. 24

In artikel 409, § 3, van hetzelfde Wetboek, opgeheven bij de wet van 9 april 1930 en hersteld bij de wet van 28 november 2000, worden de woorden “blijvende arbeidsongeschiktheid” vervangen door “ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden”.

Art. 25

Artikel 414 van hetzelfde wetboek, gewijzigd bij de wetten van 10 juli 1996, 26 juni 2000 en 23 januari 2003, wordt vervangen als volgt:

“Wanneer het verschonend feit bewezen is, wordt de straf verminderd als volgt:

Tot gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en tot geldboete van honderd euro tot vijfhonderd euro, indien het een misdaad betreft, waarop een maximumstraf van meer dan twintig jaar opsluiting gesteld is, ongeacht deze al dan niet gecorrectionaliseerd is;

Tot gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaar en tot geldboete van vijftig euro tot tweehonderd euro, indien het enige andere al dan niet gecorrectionaliseerde misdaad betreft;

Tot gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en tot geldboete van zesentwintig euro tot honderd euro, indien het een ander wanbedrijf betreft.”.

Art. 26

Het opschrift van afdeling VIII, Boek II, Titel VIII, Hoofdstuk III van hetzelfde Wetboek wordt vervangen als volgt:

“Lokken van minderjarigen via informatie- en communicatietechnologie met het oog op het plegen van een misdaad of een wanbedrijf.”.

Art. 27

In artikel 433*bis*/1 van hetzelfde Wetboek in de Nederlandstalige versie wordt in lid 1, 1° het woord “en” vervangen door het woord “of”.

Art. 24

Dans la version néerlandaise de l’article 409, § 3, du même Code, abrogé par la loi du 9 avril 1930 et rétabli par la loi du 28 novembre 2000, les mots “blijvende arbeidsongeschiktheid” sont remplacés par les mots “ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden”.

Art. 25

L’article 414 du même Code, modifié par la loi du 10 juillet 1996, du 26 juin 2000 et du 23 janvier 2003, est remplacé par ce qui suit:

“Lorsque le fait d’excuse sera prouvé:

S’il s’agit d’un crime emportant une peine maximale supérieure à vingt ans de réclusion, qu’il ait été ou non correctionnalisé, la peine sera réduite à un emprisonnement d’un an à cinq ans et à une amende de cent euros à cinq cents euros;

S’il s’agit de tout autre crime, correctionnalisé ou non, elle sera réduite à un emprisonnement de six mois à deux ans et à une amende de cinquante euros à deux cents euros;

S’il s’agit d’un autre délit, la peine sera réduite à un emprisonnement de huit jours à trois mois et à une amende de vingt-six euros à cent euros.”.

Art. 26

L’intitulé de la section VIII du Livre II, Titre VIII, chapitre III du même Code est remplacé par ce qui suit:

“Du leurre de mineurs par le biais des technologies de l’information et de la communication à des fins criminelles ou délictuelles.”.

Art. 27

A l’article 433*bis*/1 du même Code, dans la version néerlandaise, dans l’alinéa 1er, 1° le mot “*en*” est remplacé par le mot “*of*”.

Art. 28

In artikel 476 van hetzelfde Wetboek worden de woorden “artikelen 473 en 474” vervangen door de woorden “artikelen 473, 474 en 475”.

Art. 29

Artikel 504*bis*, § 1, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 10 februari 1999, worden de woorden “een voordeel van welke aard dan ook vraagt of aanneemt” vervangen door de woorden “een voordeel van welke aard dan ook vraagt, aanneemt of ontvangt”.

HOOFDSTUK 2

Bepaling tot wijziging van de wet van 24 februari 1921 Wet betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen

Art. 30

In artikel 2*bis*, § 2, b), van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, worden de woorden “blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid” vervangen door de woorden “ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden”.

HOOFDSTUK 3

Bepalingen tot wijziging van de wet van 5 juni 1928 houdende herziening van het Tucht- en Strafwetboek voor de koopvaardij en de zeevisscherij

Art. 31

In artikel 34, eerste lid, van de wet van 5 juni 1928 houdende herziening van het Tucht- en Strafwetboek voor de koopvaardij en de zeevisscherij, gewijzigd bij de wet van 23 januari 2003, worden de woorden “blijvende

Art. 28

Dans l’article 476 du même Code, les mots “articles 473 et 474” sont remplacés par les mots “articles 473, 474 et 475”.

Art. 29

A l’article 504*bis*, § 1er, du même Code, inséré par la loi du 10 février 1999, les mots “de solliciter ou d’accepter” sont remplacés par les mots “de solliciter, d’accepter ou de recevoir”.

CHAPITRE 2

Disposition modifiant la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques et des substances pouvant servir à la fabrication illicite de substances stupéfiantes et psychotropes

Art. 30

Dans l’article 2*bis*, § 2, b), de la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques et des substances pouvant servir à la fabrication illicite de substances stupéfiantes et psychotropes, les mots “incapacité permanente de travail personnel” sont remplacés par les mots “incapacité de travail personnel de plus de quatre mois”.

CHAPITRE 3

Dispositions modifiant la loi du 5 juin 1928 portant revision du Code disciplinaire et pénal pour la marine marchande et la pêche maritime

Art. 31

Dans l’article 34, alinéa 1er, de la loi du 5 juin 1928 portant revision du Code disciplinaire et pénal pour la marine marchande et la pêche maritime, modifié par la loi du 23 janvier 2003, les mots “incapacité permanente de

ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid" vervangen door de woorden "ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden".

Art. 32

Artikel 67, tweede lid, van dezelfde wet wordt aangevuld als volgt:

"behalve in geval van een misdaad die strafbaar is met levenslange opsluiting. In dat geval worden die personen gestraft met twintig tot dertig jaar opsluiting.".

Art. 33

In artikel 69, tweede lid, van dezelfde wet worden de woorden "de onmiddellijk lagere straf" vervangen door de woorden "twintig tot dertig jaar opsluiting".

HOOFDSTUK 4

Bepaling tot wijziging van de wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919, betreffende de regeling der Luchtvaart

Art. 34

In artikel 30, § 2, 1°, van de wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919, betreffende de regeling der Luchtvaart, worden de woorden "blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid" vervangen door de woorden "ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden".

HOOFDSTUK 5

Bepalingen tot wijziging van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Art. 35

In artikel 1, § 3, eerste lid, van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, gewijzigd door de wet van 10 april 2002, wordt het woord ", werkstraf" opgeheven.

travail personnel" sont remplacés par les mots "incapacité de travail personnel de plus de quatre mois".

Art. 32

Dans l'article 67 de la même loi, l'alinéa 2 est complété comme suit:

", sauf en cas de crime punissable de la réclusion à perpétuité. Dans ce cas, ces personnes seront punies de la réclusion de vingt ans à trente ans.".

Art. 33

Dans l'article 69, alinéa 2, de la même loi, les mots "de la peine immédiatement inférieure" sont remplacés par les mots "de la réclusion de vingt ans à trente ans".

CHAPITRE 4

Disposition modifiant la loi du 27 juin 1937 portant révision de la loi du 16 novembre 1919 relative à la réglementation de la navigation aérienne

Art. 34

Dans l'article 30, § 2, 1° de la loi du 27 juin 1937 portant révision de la loi du 16 novembre 1919 relative à la réglementation de la navigation aérienne, les mots "incapacité permanente de travail personnel" sont remplacés par les mots "incapacité de travail personnel de plus de quatre mois".

CHAPITRE 5

Dispositions modifiant la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

Art. 35

Dans l'article 1er, § 3, alinéa 1er, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, modifié par la loi du 10 avril 2002, les mots ", d'une peine de travail" sont abrogés.

Art. 36

In artikel 3 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, laatstelijk gewijzigd door de wet van de 25 april 2014, worden de woorden “indien het feit niet van die aard schijnt te zijn dat het gestraft moet worden met een hoofdstraf van meer dan vijf jaar correctionele gevangenisstraf of een zwaardere straf” vervangen door de woorden “indien het feit niet strafbaar is met een correctionele gevangenisstraf van meer dan twintig jaar, en het niet van die aard schijnt te zijn dat het gestraft moet worden met een hoofdstraf van meer dan vijf jaar correctionele gevangenisstraf “.

2° in het tweede lid worden de woorden “onder dezelfde voorwaarden” ingevoegd tussen de woorden “eveneens” en “worden gelast”.

Art. 37

In artikel 8, paragraaf 1, van dezelfde wet, gewijzigd door de wetten van 9 januari 1991, 11 juli 1994, 17 april 2002, 11 februari 2014, 10 april 2014 en 25 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° Het eerste lid wordt vervangen als volgt:

“Indien de veroordeelde nog niet veroordeeld is geweest tot een criminele straf of tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan drie jaar of tot een gelijkwaardige straf die in aanmerking genomen wordt overeenkomstig artikel 99*bis* van het Strafwetboek, kunnen de vonnisgerechten, wanneer zij niet tot één of meer hoofdvrijheidsstraffen van meer dan vijf jaar gevangenis veroordelen, gelasten dat de tenuitvoerlegging van de hoofd– en bijkomende straffen dan wel van een gedeelte ervan, wordt uitgesteld.

Een gewoon uitstel kan echter niet worden gelast indien de veroordeelde veroordeeld is geweest tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan twaalf maanden of tot een gelijkwaardige straf die in aanmerking genomen wordt overeenkomstig artikel 99*bis* van het Strafwetboek.

In geen enkel geval kan worden uitgesteld de tenuitvoerlegging van de veroordeling tot:

— een straf van verbeurdverklaring;

— een werkstraf;

Art. 36

A l’article 3 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° A l’alinéa 1er, modifié en dernier lieu par la loi du 25 avril 2014, les mots “lorsque le fait ne paraît pas de nature à entraîner comme peine principale un emprisonnement correctionnel supérieur à cinq ans ou une peine plus grave” sont remplacés par les mots “lorsque le fait n’est pas punissable d’une peine d’emprisonnement correctionnel supérieure à vingt ans, et qu’il ne paraît pas de nature à entraîner comme peine principale un emprisonnement correctionnel supérieur à cinq ans”.

2° A l’alinéa 2, les mots “sous les mêmes conditions” sont insérés entre les mots “ordonnée” et les mots “par les juridictions d’instruction”.

Art. 37

Dans l’article 8, paragraphe 1er de la même loi, modifié par les lois des 9 janvier 1991, 11 juillet 1994, 17 avril 2002, 11 février 2014, 10 avril 2014 et 25 avril 2014, les modifications suivantes sont apportées:

1° L’alinéa 1er est remplacé par ce qui suit:

“Lorsque le condamné n’a pas encouru antérieurement de condamnation à une peine criminelle ou à un emprisonnement principal de plus de trois ans ou à une peine équivalente prise en compte conformément à l’article 99*bis* du Code pénal, les juridictions de jugement peuvent, lorsqu’elles ne condamnent pas à une ou plusieurs peines principales privatives de liberté supérieures à cinq ans d’emprisonnement, ordonner qu’il sera sursis à l’exécution de tout ou partie des peines principales et accessoires qu’elles prononcent.

Toutefois, le sursis simple ne peut être ordonné lorsque le condamné a encouru antérieurement une condamnation à un emprisonnement principal de plus de douze mois ou à une peine équivalente prise en compte conformément à l’article 99*bis* du Code pénal.

En aucun cas il ne peut être sursis à l’exécution d’une condamnation:

— à une peine de confiscation;

— à une peine de travail;

— een vervangende straf.

De beslissing waarbij het uitstel en, in voorkomend geval, de probatie wordt toegestaan of geweigerd, moet met redenen omkleed zijn overeenkomstig de bepalingen van artikel 195 van het Wetboek van Strafvordering.";

2° In het laatste lid, worden de woorden ", de werkstraffen" opgeheven.

Art. 38

In artikel 18*bis* van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 4 mei 1999, worden de woorden "vierentwintigduizend euro in plaats van twaalf maanden, en" opgeheven.

HOOFDSTUK 6

Bepaling tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Art. 39

In artikel 77*quater*, 5°, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, ingevoegd bij de wet van 10 augustus 2005, worden de woorden "blijvende fysieke of psychische ongeschiktheid" vervangen door de woorden "ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden".

HOOFDSTUK 7

Bepaling tot wijziging van de wet van 7 mei 2004 inzake experimenten op de menselijke persoon

Art. 40

In artikel 33, § 1, lid 2, van de wet van 7 mei 2004 inzake experimenten op de menselijke persoon, worden de woorden "blijvende lichamelijke of psychische onbekwaamheid" vervangen door de woorden "ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden".

— à une peine subsidiaire.

La décision ordonnant ou refusant le sursis et, le cas échéant, la probation, doit être motivée conformément aux dispositions de l'article 195 du Code d'instruction criminelle.";

2° Au dernier alinéa, les mots ", les peines de travail" sont abrogés.

Art. 38

Dans l'article 18*bis* de la même loi, inséré par la loi du 4 mai 1999, les mots "vingt-quatre mille euros au lieu de douze mois, et" sont abrogés.

CHAPITRE 6

Disposition modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Art. 39

Dans l'article 77*quater*, 5°, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, inséré par la loi du 10 août 2005, l'établissement et l'éloignement des étrangers, les mots "incapacité permanente physique ou psychique" sont remplacés par les mots "incapacité de travail personnel de plus de quatre mois".

CHAPITRE 7

Disposition modifiant la loi du 7 mai 2004 relative aux expérimentations sur la personne humaine

Art. 40

Dans l'article 33, § 1er, alinéa 2, de la loi du 7 mai 2004 relative aux expérimentations sur la personne humaine, les mots "incapacité permanente physique ou psychique" sont remplacés par les mots "incapacité de travail personnel de plus de quatre mois".

HOOFDSTUK 8

Bepaling tot wijziging van de wet van 30 december 2009 betreffende de strijd tegen piraterij op zee

Art. 41

In artikel 4, § 3, eerste lid, van de wet van 30 december 2009 betreffende de strijd tegen piraterij op zee, worden de woorden “blijvende fysieke of psychische ongeschiktheid” vervangen door de woorden “ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden”.

HOOFDSTUK 9

Bepalingen tot wijziging van de wet van 7 februari 2014 tot invoering van het elektronisch toezicht als autonome straf

Art. 42

De artikelen 3, 4, 5, 10, 11, 12 en 13 van de wet van 7 februari 2014 tot invoering van het elektronisch toezicht als autonome straf worden opgeheven.

Art. 43

In artikel 6 van dezelfde wet wordt het woord “Vter” vervangen door het woord “V*bis*”.

Art. 44

Artikel 7 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Art. 7. In afdeling V*bis*, ingevoegd bij artikel 6, wordt een artikel 37*ter* ingevoegd luidende:

“Art. 37*ter*. § 1. Indien een feit van die aard is om gestraft te worden met een gevangenisstraf van ten hoogste een jaar, kan de rechter als hoofdstraf een straf onder elektronisch toezicht opleggen van dezelfde duur als de gevangenisstraf die hij anders zou opleggen en die van toepassing kan worden ingeval de straf onder elektronisch toezicht niet wordt uitgevoerd. Voor de bepaling van de duur van deze vervangende gevangenisstraf staat een dag van de opgelegde straf onder elektronisch toezicht gelijk aan een dag gevangenisstraf.

Een straf onder elektronisch toezicht bestaat uit de verplichting om gedurende een door de rechter overeenkomstig § 2 bepaalde termijn aanwezig te zijn op een

CHAPITRE 8

Disposition modifiant la loi du 30 décembre 2009 relative à la lutte contre la piraterie maritime

Art. 41

Dans l’article 4, § 3, alinéa 1er de la loi du 30 décembre 2009 relative à la lutte contre la piraterie maritime, les mots “incapacité permanente physique ou psychique” sont remplacés par les mots “incapacité de travail personnel de plus de quatre mois”.

CHAPITRE 9

Dispositions modifiant la loi du 7 février 2014 instaurant la surveillance électronique comme peine autonome

Art. 42

Les articles 3, 4, 5, 10, 11, 12 et 13 de la loi du 7 février 2014 instaurant la surveillance électronique comme peine autonome sont abrogés.

Art. 43

A l’article 6 de la même loi, le mot “Vter” est remplacé par le mot “V*bis*”.

Art. 44

L’article 7 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

“Art. 7. Dans la section V*bis*, insérée par l’article 6, il est inséré un article 37*ter* rédigé comme suit:

“Art. 37*ter*. § 1er. Lorsqu’un fait est tel qu’il doit être puni d’une peine d’emprisonnement d’un an au maximum, le juge peut condamner à titre de peine principale à une peine de surveillance électronique d’une durée égale à la peine d’emprisonnement qu’il aurait prononcée et qui peut être applicable en cas de non-exécution de la peine de surveillance électronique. Pour la fixation de la durée de cette peine d’emprisonnement subsidiaire, un jour de la peine de surveillance électronique infligée correspond à un jour de peine d’emprisonnement.

Une peine de surveillance électronique consiste en l’obligation de présence de l’intéressé à une adresse déterminée, exception faite des déplacements ou

bepaald adres, behoudens toegestane verplaatsingen of afwezigheden, waarbij onder meer gebruik wordt gemaakt van elektronische middelen om dit te controleren, en waaraan overeenkomstig § 5 voorwaarden worden gekoppeld.

De straf onder elektronisch toezicht mag niet worden uitgesproken voor de feiten die:

1° bedoeld zijn in de artikelen 375 tot 377,

2° bedoeld zijn in de artikelen 379 tot 387, indien de feiten zijn gepleegd op of met behulp van minderjarigen;

3° bedoeld zijn in de artikelen 393 tot 397.

§ 2. De duur van de straf onder elektronisch toezicht bedraagt minstens een maand en ten hoogste een jaar. De strafrechter kan overeenkomstig artikel 85 rekening houden met verzachtende omstandigheden, zonder evenwel de duur van het elektronisch toezicht als autonome straf te bepalen op minder dan één maand.

De straf onder elektronisch toezicht moet een aanvang nemen binnen zes maanden na de dag waarop de rechterlijke beslissing in kracht van gewijsde is gegaan. Indien de overschrijding van deze termijn te wijten is aan de veroordeelde, beslist het openbaar ministerie ofwel tot verder uitstel van de uitvoering van de straf onder elektronisch toezicht ofwel tot uitvoering van de vervangende gevangenisstraf. Indien de overschrijding van deze termijn niet te wijten is aan de veroordeelde, moet de straf een aanvang nemen binnen zes maanden na de afloop van de eerste termijn, bij gebreke daarvan is de straf verjaard.

§ 3. Met het oog op het opleggen van de straf onder elektronisch toezicht, kunnen respectievelijk het openbaar ministerie, de onderzoeksrechter, de onderzoeksgerechten of de vonnisgerechten aan de bevoegde dienst voor de organisatie en de controle van het elektronisch toezicht (hierna 'de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht' genoemd) van het gerechtelijk arrondissement van de verblijfplaats van de inverdenkinggestelde, de beklaagde of de veroordeelde de opdracht geven een beknopt voorlichtingsrapport en/of een maatschappelijke enquête uit te voeren.

Deze rapporten en deze onderzoeken mogen alleen de pertinente elementen bevatten die van aard zijn de overheid die het verzoek tot de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht richtte in te lichten over de opportuniteit van de overwogen maatregel of straf.

Iedere meerderjarige waarmee de beklaagde samenwoont wordt in het kader van deze maatschappelijke

absences autorisés durant une période fixée par le juge conformément au § 2. Le contrôle de la présence est assuré notamment par le recours à des moyens électroniques et, conformément au § 5, cette obligation est assortie de conditions.

La peine de surveillance électronique ne peut être prononcée pour les faits:

1° visés aux articles 375 à 377;

2° visés aux articles 379 à 387, si les faits ont été commis sur des mineurs ou à l'aide de mineurs;

3° visés aux articles 393 à 397.

§ 2. La durée de la peine de surveillance électronique ne peut être inférieure à un mois ni supérieure à un an. Conformément à l'article 85, le juge répressif peut tenir compte de circonstances atténuantes sans toutefois que la durée fixée de la surveillance électronique comme peine autonome puisse être inférieure à un mois.

La peine de surveillance électronique doit être exécutée dans les six mois qui suivent la date à laquelle la décision judiciaire est passée en force de chose jugée. Si le dépassement de ce délai est imputable au condamné, le ministère public décide soit de reporter encore l'exécution de la peine de surveillance électronique, soit de procéder à l'exécution de l'emprisonnement subsidiaire. Si le dépassement n'est pas imputable au condamné, la peine doit être exécutée dans les six mois qui suivent l'expiration du premier délai, à défaut de quoi elle est prescrite.

§ 3. En vue de l'application d'une peine de surveillance électronique, le ministère public, le juge d'instruction, les juridictions d'instruction et les juridictions de jugement peuvent charger le service compétent pour l'organisation et le contrôle de la surveillance électronique (ci-après désigné "service compétent pour la surveillance électronique") de l'arrondissement judiciaire du lieu de la résidence de l'inculpé, du prévenu ou du condamné de la réalisation d'un rapport d'information succinct et/ou d'une enquête sociale.

Ces rapports et ces enquêtes ne peuvent contenir que les éléments pertinents de nature à éclairer l'autorité qui a adressé la demande au service compétent pour la surveillance électronique sur l'opportunité de la mesure ou de la peine envisagée.

Toute personne majeure avec laquelle cohabite le prévenu est entendue en ses observations dans le

enquête gehoord in zijn opmerkingen. Het beknopt voorlichtingsrapport of het verslag van de maatschappelijke enquête wordt binnen de maand na de aanvraag aan het dossier toegevoegd.

§ 4. Indien de straf onder elektronisch toezicht door de rechter wordt overwogen, door het openbaar ministerie wordt gevorderd of door de beklaagde wordt gevraagd, licht de rechter deze laatste vóór de sluiting van de debatten in over de draagwijdte van een dergelijke straf, de eventuele aanwijzingen over de concrete invulling die hij kan geven en de geïndividualiseerde voorwaarden die hij overeenkomstig § 5 kan opleggen en hoort hem in zijn opmerkingen. De rechter kan hierbij eveneens rekening houden met de belangen van de eventuele slachtoffers. De rechter kan de straf onder elektronisch toezicht slechts uitspreken als de beklaagde op de terechtzitting aanwezig is of vertegenwoordigd is en nadat hij, hetzij in persoon, hetzij via zijn raadsman, zijn instemming heeft gegeven. Iedere meerderjarige samenwonende van de beklaagde die in het kader van de maatschappelijke enquête niet is gehoord, of in het geval geen maatschappelijke enquête is verricht, kan door de rechter worden gehoord in zijn opmerkingen.

De rechter die weigert een door het openbaar ministerie gevorderde of door de beklaagde gevraagde straf onder elektronisch toezicht uit te spreken, moet zijn beslissing met redenen omkleden.

§ 5. De rechter bepaalt de duur van de straf onder elektronisch toezicht en kan aanwijzingen geven omtrent de concrete invulling ervan.

Aan de straf onder elektronisch toezicht worden steeds de volgende algemene voorwaarden verbonden:

1° geen strafbare feiten plegen;

2° een vast adres hebben en, bij wijziging ervan, de nieuwe verblijfplaats onmiddellijk meedelen aan het openbaar ministerie en de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht;

3° gevolg geven aan de oproepingen van de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht en de standaardinstructies bepaald door deze dienst volgen.

De rechter kan de veroordeelde bovendien aan geïndividualiseerde bijzondere voorwaarden onderwerpen in het belang van het slachtoffer. Deze voorwaarden hebben betrekking op het verbod om op bepaalde plaatsen te komen of met het slachtoffer contact op te nemen en/of op diens vergoeding.”.”

cadre de cette enquête sociale. Le rapport d’information succinct ou le rapport de l’enquête sociale est joint au dossier dans le mois de la demande.

§ 4. Lorsqu’une peine de surveillance électronique est envisagée par le juge, requise par le ministère public ou sollicitée par le prévenu, le juge informe celui-ci, avant la clôture des débats, de la portée d’une telle peine, lui fournit d’éventuelles indications quant au contenu concret qu’il peut donner et quant aux conditions individualisées qu’il peut imposer conformément au § 5 et l’entend dans ses observations. Le juge peut également tenir compte, à cet égard, des intérêts des victimes éventuelles. Le juge ne peut prononcer la peine de surveillance électronique que si le prévenu est présent ou représenté à l’audience et après qu’il a donné, soit en personne soit par l’intermédiaire de son conseil, son consentement. Tout cohabitant majeur du prévenu qui n’a pas été entendu dans le cadre de l’enquête sociale, ou si aucune enquête sociale n’a été effectuée, peut être entendu par le juge en ses observations.

Le juge qui refuse de prononcer une peine de surveillance électronique requise par le ministère public ou sollicitée par le prévenu doit motiver sa décision.

§ 5. Le juge détermine la durée de la peine de surveillance électronique et peut donner des indications quant à ses modalités concrètes.

La peine de surveillance électronique est toujours assortie des conditions générales suivantes:

1° ne pas commettre d’infractions;

2° avoir une adresse fixe et, en cas de changement d’adresse, communiquer sans délai l’adresse de sa nouvelle résidence au ministère public et au service compétent pour la surveillance électronique;

3° donner suite aux convocations du service compétent pour la surveillance électronique et respecter les modalités concrètes déterminées par ce service.

Le juge peut en outre soumettre le condamné à des conditions particulières individualisées dans l’intérêt des victimes. Ces conditions portent sur l’interdiction de fréquenter certains lieux ou de contacter la victime et/ou sur l’indemnisation de celle-ci.”.”

Art. 45

Artikel 8 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

"Art. 8. In dezelfde afdeling Vbis, wordt een artikel 37*quater* ingevoegd, luidende:

"Art. 37*quater*. § 1. Zodra de veroordeling tot de straf onder elektronisch toezicht in kracht van gewijsde is gegaan, licht de griffier de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht daarover in, zodat de straf kan worden uitgevoerd. De dienst neemt daartoe binnen zeven werkdagen nadat hij werd ingelicht, contact op met de veroordeelde, bepaalt, na de veroordeelde gehoord te hebben en rekening houdend met zijn opmerkingen, de concrete invulling van de straf en deelt deze onverwijld mee aan het bevoegde openbaar ministerie.

§ 2. Onverminderd de toepassing van artikel 20 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt, is het openbaar ministerie belast met de controle op de veroordeelde. De ambtenaren van de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht controleren de uitvoering van de straf onder elektronisch toezicht en begeleiden de veroordeelde.

§ 3. Indien de straf onder elektronisch toezicht niet of slechts gedeeltelijk in overeenstemming met de bepalingen van artikel 37*ter*, § 5, wordt uitgevoerd, meldt de ambtenaar van de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht dit onverwijld aan het openbaar ministerie bij het vonnisgerecht dat de veroordeling tot een straf onder elektronisch toezicht heeft uitgesproken (hierna 'het bevoegde openbaar ministerie' genoemd). Deze laatste kan dan beslissen de in de rechterlijke beslissing voorziene gevangenisstraf uit te voeren, waarbij rekening wordt gehouden met het gedeelte van de straf onder elektronisch toezicht dat reeds door de veroordeelde werd uitgevoerd In dit geval staat een dag van de straf onder elektronisch toezicht die werd uitgevoerd gelijk aan een dag gevangenisstraf. Ingeval de niet of slechts gedeeltelijke uitvoering nieuwe strafbare feiten betreffen, moet bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing vastgesteld zijn dat de veroordeelde tijdens de uitvoering van de straf onder elektronisch toezicht een wanbedrijf of een misdaad, of een gelijkwaardig misdrijf dat in aanmerking genomen wordt overeenkomstig artikel 99*bis* van het Strafwetboek, heeft gepleegd.

Het bevoegde openbaar ministerie motiveert zijn beslissing en deelt deze via het snelst mogelijk schriftelijk communicatiemiddel mee:

— aan de veroordeelde;

Art. 45

L'article 8 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

"Art. 8. Dans la même section Vbis, il est inséré un article 37*quater* rédigé comme suit:

"Art. 37*quater*. § 1er. Dès que la condamnation à une peine de surveillance électronique est passée en force de chose jugée, le greffier informe le service compétent pour la surveillance électronique en vue de faire subir cette peine. À cette fin, ce service prend contact avec le condamné dans les sept jours ouvrables qui suivent l'information, détermine les modalités concrètes d'exécution de la peine, après avoir entendu le condamné et en tenant compte des observations de celui-ci, et en avise sans délai le ministère public compétent.

§ 2. Sans préjudice de l'application de l'article 20 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police, le ministère public est chargé du contrôle du condamné. Les fonctionnaires du service compétent pour la surveillance électronique contrôlent l'exécution de la peine de surveillance électronique et assurent le suivi ou la guidance du condamné.

§ 3. Si la peine de surveillance électronique n'est pas exécutée en tout ou en partie conformément aux dispositions de l'article 37*ter*, § 5, le fonctionnaire du service compétent pour la surveillance électronique en informe sans délai le ministère public près la juridiction qui a prononcé la condamnation à une peine de surveillance électronique (ci-après désigné "le ministère public compétent"). Ce dernier peut alors décider de procéder à l'exécution de la peine d'emprisonnement fixée dans la décision judiciaire, et ce, en tenant compte de la partie de la peine de surveillance électronique qui a déjà été exécutée par le condamné. Dans ce cas, un jour de peine de surveillance électronique exécuté équivaut à un jour d'emprisonnement. Si l'inexécution totale ou partielle concerne de nouvelles infractions, il doit être établi par une décision passée en force de chose jugée que le condamné a commis un délit ou un crime, ou une infraction équivalente prise en compte conformément à l'article 99*bis* du Code pénal, durant l'exécution de la peine de surveillance électronique.

Le ministère public compétent motive sa décision et la communique par le biais du moyen de communication écrit le plus rapide:

— au condamné;

— aan de korpschef van de lokale politie van de gemeente waar de veroordeelde is gevestigd;

— aan de nationale gegevensbank zoals bedoeld in artikel 44/2 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt;

— aan de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht.

§ 4. Als de straf onder elektronisch toezicht drie maanden bedraagt of overschrijdt, wordt de veroordeelde vanaf de uitvoerlegging door de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht ingelicht over de mogelijkheid tot het aanvragen van een schorsing van de controle met elektronische middelen na een derde van de strafduur. De veroordeelde kan vanaf het moment dat hij aan de tijdsvoorwaarden voldoet een schriftelijk verzoek tot toekenning van deze schorsing indienen bij het bevoegde openbaar ministerie. Een kopie van dit schriftelijk verzoek wordt door de veroordeelde gericht aan de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht.

De bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht brengt binnen vijftien dagen een advies uit aan het bevoegde openbaar ministerie, dat betrekking heeft op de naleving van het programma van de concrete invulling van het elektronisch toezicht en, in voorkomend geval, van de aan de veroordeelde opgelegde geïndividualiseerde bijzondere voorwaarden. Dit advies vermeld of de veroordeelde tijdens de tenuitvoerlegging van de straf onder elektronisch toezicht nieuwe strafbare feiten heeft gepleegd. Het omvat bovendien een met redenen omkleed voorstel tot toekenning of afwijzing van de schorsing van de controle met elektronische middelen en, in voorkomend geval, de bijzondere voorwaarden die de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht nodig acht op te leggen aan de veroordeelde.

Het bevoegde openbaar ministerie kent binnen de maand na de ontvangst van het advies de schorsing van de controle met elektronische middelen toe in geval de veroordeelde geen nieuwe strafbare feiten heeft gepleegd, in geval van naleving van het programma van de concrete invulling van het elektronisch toezicht en, in voorkomend geval, van de aan de veroordeelde opgelegde geïndividualiseerde bijzondere voorwaarden.

Wanneer de schorsing van de controle met elektronische middelen wordt toegekend, ondergaat de veroordeelde een proeftijd voor het gedeelte van de straf onder elektronisch toezicht dat hij nog moet ondergaan. In dit geval staat een dag van de proeftijd gelijk aan een dag van de straf onder elektronisch toezicht die werd opgelegd. De veroordeelde is onderworpen aan de

— au chef de corps de la police locale de la commune où le condamné est établi;

— à la banque de données nationale visée à l'article 44/2 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police;

— au service compétent pour la surveillance électronique.

§ 4. Si la peine sous surveillance électronique atteint ou excède trois mois, le condamné peut demander une suspension du contrôle effectué par des moyens électroniques après avoir purgé un tiers de la durée de la peine. Il est informé de cette possibilité par le service compétent pour la surveillance électronique dès la mise à exécution de la peine. Dès qu'il remplit les conditions de temps, le condamné peut adresser au ministère public compétent une demande écrite en vue de l'obtention de cette suspension. Le condamné envoie une copie de cette demande écrite au service compétent pour la surveillance électronique.

Dans les quinze jours, le service compétent pour la surveillance électronique rend un avis au ministère public compétent au sujet du respect du programme du contenu concret de la surveillance électronique et, le cas échéant, des conditions particulières individualisées imposées au condamné. Cet avis indique si le condamné a commis de nouvelles infractions durant l'exécution de la peine de surveillance électronique. En outre, il comporte une proposition motivée d'octroi ou de rejet de la suspension du contrôle effectué par des moyens électroniques et reprend, le cas échéant, les conditions particulières que le service compétent pour la surveillance électronique juge nécessaire d'imposer au condamné.

Le ministère public compétent octroie dans le mois après la reception de l'avis la suspension du contrôle effectué par des moyens électroniques dans le cas où le condamné n'a pas commis de nouvelles infractions, dans le cas où il a respecté le programme du contenu concret de la surveillance électronique et, le cas échéant, les conditions particulières individualisées qui lui avaient été imposées.

Lorsque la suspension du contrôle effectué par des moyens électroniques est accordée, le condamné est soumis à un délai d'épreuve pour la partie de la peine de surveillance électronique qu'il doit encore purger. Dans ce cas, un jour du délai d'épreuve équivaut à un jour de la peine de surveillance électronique imposée. Le condamné est soumis aux conditions générales,

algemene voorwaarden alsook, in voorkomend geval, aan de hem opgelegde bijzondere voorwaarden.

Het bevoegde openbaar ministerie deelt zijn beslissing via het snelst mogelijk schriftelijk communicatiemiddel mee:

— aan de veroordeelde;

— aan de korpschef van de lokale politie van de gemeente waar de veroordeelde zich zal vestigen;

— aan de nationale gegevensbank zoals bedoeld in artikel 44/2 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt;

— aan de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht.

Indien het verzoek tot schorsing wordt verworpen, kan een nieuw verzoek slechts worden ingediend na een termijn van twee maanden na de verwerping ervan.

Bij niet-naleving van de algemene voorwaarden en, in voorkomend geval, van de hem opgelegde bijzondere voorwaarden, kan er overgegaan worden tot herroeping van de schorsing van de controle met elektronische middelen.

Het bevoegde openbaar ministerie hoort de veroordeelde in zijn opmerkingen ter zake. Ingeval de veroordeelde niet ingaat op de uitnodiging om te worden gehoord, kan dit openbaar ministerie beslissen tot herroeping van de schorsing van de controle met elektronische middelen of tot uitvoering van de vervangende gevangenisstraf. Ingeval de niet naleving de algemene voorwaarde van geen nieuwe strafbare feiten plegen betreft, moet bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing vastgesteld zijn dat de veroordeelde tijdens de uitvoering van de straf onder elektronisch toezicht of tijdens de schorsing van de controle met elektronische middelen een wanbedrijf of een misdaad, of een gelijkwaardig misdrijf dat in aanmerking genomen wordt overeenkomstig artikel 99*bis* van het Strafwetboek, heeft gepleegd.

De beslissing tot herroeping van de schorsing van de controle met elektronische middelen omvat een beslissing over:

— de bijzondere voorwaarden verbonden aan de schorsing, opgelegd door het openbaar ministerie

— het uitvoeren van het elektronisch toezicht voor de resterende proeftijd

ainsi que, le cas échéant, aux conditions particulières qui lui ont été imposées.

Le ministère public compétent communique sa décision par le moyen de communication écrit le plus rapide:

— au condamné;

— au chef de corps de la police locale de la commune où le condamné s'établira;

— à la banque de données nationale visée à l'article 44/2 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police;

— au service compétent pour la surveillance électronique.

En cas de rejet d'une demande de suspension, une nouvelle demande ne peut être introduite qu'après l'expiration d'un délai de deux mois à compter du rejet.

En cas de non-respect des conditions générales et, le cas échéant, des conditions particulières imposées au condamné, la suspension du contrôle effectué par des moyens électroniques peut être révoquée.

Le ministère public compétent entend le condamné dans ses observations en la matière. Si le condamné ne donne pas suite à la convocation aux fins d'être entendu, ce ministère public peut décider de révoquer la suspension du contrôle effectué par des moyens électroniques ou de procéder à l'exécution de l'emprisonnement subsidiaire. Si le non-respect concerne la condition générale interdisant la commission de nouvelles infractions, il doit être établi par une décision passée en force de chose jugée que le condamné a commis un délit ou un crime, ou une infraction équivalente prise en compte conformément à l'article 99*bis* du Code pénal, durant l'exécution de la peine de surveillance électronique ou durant la suspension du contrôle effectué par des moyens électroniques.

La décision de révocation de la suspension du contrôle effectué par des moyens électroniques comprend une décision sur:

— les conditions particulières liées à la suspension, imposées par le ministère public;

— l'exécution de la surveillance électronique pour la durée restante du délai d'épreuve;

— het opnieuw van kracht worden van de bijzondere voorwaarden in voorkomend geval opgelegd door de vonnisrechter.

Het bevoegde openbaar ministerie deelt zijn beslissing via het snelst mogelijk schriftelijk communicatiemiddel mee:

— aan de veroordeelde;

— aan de korpschef van de lokale politie van de gemeente waar de veroordeelde zich zal vestigen;

— aan de nationale gegevensbank zoals bedoeld in artikel 44/2 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt;

— aan de bevoegde dienst voor het elektronisch toezicht".".

Art. 46

In artikel 9 van dezelfde wet, wordt het woord "37*octies*" vervangen door het woord "37*septies*".

Art. 47

In artikel 16 van dezelfde wet worden de woorden "op een door de Koning te bepalen datum" vervangen door de woorden "op de dag waarop de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van de artikelen 217, 223, 224 en 231 van het Gerechtelijk Wetboek in werking treedt.".

HOOFDSTUK 10

Bepalingen tot wijziging van de wet van 10 april 2014 tot invoering van de probatie als autonome straf in het Strafwetboek en tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Art. 48

Artikel 2 van de wet van 10 april 2014 tot invoering van de probatie als autonome straf in het Strafwetboek en tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, wordt vervangen als volgt:

"Art. 2. In artikel 7 van het Strafwetboek worden de woorden "In correctionele zaken en in politiezaken:

— la réinstauration des conditions particulières imposées le cas échéant par la juridiction de jugement.

Le ministère public compétent communique sa décision par le biais du moyen de communication écrit le plus rapide:

— au condamné;

— au chef de corps de la police locale de la commune où le condamné s'établira;

— à la banque de données nationale visée à l'article 44/2 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police;

— au service compétent pour la surveillance électronique".".

Art. 46

A l'article 9 de la même loi, le mot "37*octies*" est remplacé par le mot "37*septies*".

Art. 47

A l'article 16 de la même loi, les mots "à la date fixée par le Roi" sont remplacés par les mots: "le jour de l'entrée en vigueur de la loi du 8 mai 2014 modifiant les articles 217, 223, 224 et 231 du Code judiciaire.".

CHAPITRE 10

Dispositions modifiant la loi du 10 avril 2014 insérant la probation comme peine autonome dans le Code pénal, et modifiant le Code d'instruction criminelle, et la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

Art. 48

L'article 2 de la loi du 10 avril 2014 insérant la probation comme peine autonome dans le Code pénal, et modifiant le Code d'instruction criminelle, et la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation est remplacé par ce qui suit:

"Art. 2. Dans l'article 7 du Code pénal, les mots "En matière correctionnelle et de police:

1° gevangenisstraf,

2° werkstraf.

De in het 1° en 2° bepaalde straffen mogen niet samen worden toegepast."

vervangen door de woorden "In correctionele zaken en in politiezaken:

1° gevangenisstraf;

2° straf onder elektronisch toezicht;

3° werkstraf;

4° autonome probatiestraf.

De in het 1° tot 4° bepaalde straffen mogen niet samen worden toegepast.".

Art. 49

Artikel 3 van dezelfde wet wordt opgeheven.

Art. 50

In artikel 6 van dezelfde wet wordt het woord "37*octies*" vervangen door het woord "37*septies*" en worden de woorden ", dat artikel 37*septies* wordt" opgeheven.

Art. 51

In artikel 8,van dezelfde wet, wordt artikel 37*octies*, § 1, vierde lid, vervangen als volgt:

"De autonome probatiestraf mag niet worden uitgesproken voor de feiten:

1° die strafbaar zouden zijn met een maximumstraf van meer dan twintig jaar opsluiting als ze niet in wanbedrijven werden omgezet;

2° die bedoeld zijn in de artikelen 375 tot 377;

3° die bedoeld zijn in de artikelen 379 tot 387, indien de feiten zijn gepleegd op of met behulp van minderjarigen;

4° die bedoeld zijn in de artikelen 393 tot 397.".

1° l'emprisonnement;

2° la peine de travail.

Les peines prévues aux 1° et 2° ne peuvent s'appliquer cumulativement."

sont remplacés par les mots "En matière correctionnelle et de police:

1° l'emprisonnement;

2° la peine de surveillance électronique;

3° la peine de travail;

4° la peine de probation autonome.

Les peines prévues aux 1° à 4° ne peuvent s'appliquer cumulativement."".

Art. 49

L'article 3 de la même loi est abrogé.

Art. 50

A l'article 6 de la même loi, le mot "37*octies*" est remplacé par le mot "37*septies*" et les mots ", qui devient l'article 37*septies*" sont abrogés.

Art. 51

Dans l'article 8 de la même loi, l'article 37*octies*, § 1er, alinéa 4 est remplacé par ce qui suit:

"La peine de probation autonome ne peut être prononcée pour les faits:

1° qui seraient punissables, s'ils n'étaient transmués en délits, d'une peine maximale supérieure à vingt ans de réclusion;

2° visés aux articles 375 à 377;

3° visés aux articles 379 à 387, si les faits ont été commis sur des mineurs ou à l'aide de mineurs;

4° visés aux articles 393 à 397.".

Art. 52

Artikel 12 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Art. 12. Artikel 58 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 17 april 2002, wordt aangevuld met twee leden, luidende:

“Indien straffen onder elektronisch toezicht worden uitgesproken, kan de duur ervan maximum een jaar bedragen.

Indien autonome probatiestraffen worden uitgesproken, kan de duur ervan maximum twee jaar bedragen.”.”.

Art. 53

Artikel 13 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Art. 13. In artikel 59 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 17 april 2002, worden de woorden “alle geldboeten, werkstraffen” vervangen door de woorden “alle geldboeten, autonome probatiestraffen, werkstraffen, straffen onder elektronisch toezicht”.”.

Art. 54

Artikel 14 van dezelfde wet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 14. In artikel 60 van hetzelfde Wetboek, wordt de laatste zin vervangen door wat volgt:

“In geen geval mag de uitgesproken straf één jaar straf onder elektronisch toezicht, driehonderd uren werkstraf of twee jaar autonome probatiestraf te boven gaan.”.”.

Art. 55

Artikel 15 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Art. 15. In artikel 85, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 17 april 2002, worden de woorden “kunnen de gevangenisstraffen, de werkstraffen en de geldboeten onderscheidenlijk tot beneden acht dagen, vijfenveertig uren en zesentwintig euro” vervangen door de woorden “kunnen de gevangenisstraffen, de straffen onder elektronisch toezicht, de werkstraffen, de autonome probatiestraffen en de

Art. 52

L’article 12 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

“Art. 12. L’article 58 du même Code, modifié par la loi du 17 avril 2002, est complété par deux alinéas rédigés comme suit:

“Lorsque des peines de surveillance électronique sont prononcées, leur durée ne peut excéder un an.

Lorsque des peines de probation autonomes sont prononcées, leur durée ne peut pas excéder deux ans.”.”.

Art. 53

L’article 13 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

“Art. 13. Dans l’article 59 du même Code, modifié par la loi du 17 avril 2002, les mots “toutes les amendes, les peines de travail” sont remplacés par les mots “toutes les amendes, les peines de probation autonome, les peines de travail, les peines de surveillance électronique”.”

Art. 54

L’article 14 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

“Art. 14. Dans l’article 60 du même Code, la dernière phrase est remplacée par ce qui suit:

“En aucun cas, la peine prononcée ne peut excéder une année de peine de surveillance électronique, trois cents heures de peine de travail ou deux ans de peine de probation autonome.”

Art. 55

L’article 15 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

“Art. 15. Dans l’article 85, alinéa 1er, du même Code, modifié par la loi du 17 avril 2002, les mots “les peines d’emprisonnement, les peines de travail et les peines d’amende pourront respectivement être réduites au-dessous de huit jours, de quarante-cinq heures et de vingt-six euros” sont remplacés par les mots “les peines d’emprisonnement, les peines de surveillance électronique, les peines de travail, les peines de probation

geldboeten respectievelijk tot beneden acht dagen, een maand, vijfenveertig uren, twaalf maanden en zesentwintig euro”.”.

Art. 56

In artikel 17 van dezelfde wet worden de woorden “en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 7 februari 2014” opgeheven.

Art. 57

Artikel 18 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Art. 18. In artikel 596, tweede lid, van hetzelfde Wetboek, hersteld bij de wet van 8 augustus 1997 en gewijzigd bij de wet van 31 juli 2009, worden de woorden “de beslissingen bedoeld in artikel 594, 4° tot 6°,” ingevoegd tussen de woorden “vermeldt het uittreksel behalve de veroordelingen en de beslissingen bedoeld in het eerste lid, ook” en de woorden “de veroordelingen bedoeld in artikel 590, eerste lid, 1° en 17°,”.”.

Art. 58

Artikel 19 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Art. 19. In artikel 8, § 1, derde lid, van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, worden de woorden “een werkstraf” vervangen met de woorden “een straf onder elektronisch toezicht, een werkstraf of een autonome probatiestraf”.

HOOFDSTUK 11

Bepaling tot wijziging van de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van de artikelen 217, 223, 224 en 231 van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 59

In artikel 6 van de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van de artikelen 217, 223, 224 en 231 van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd bij artikel 2 van de wet van 26 december 2014, worden de woorden “1 december 2015” vervangen door de woorden “1 mei 2016”.

autonome et les peines d’amende pourront respectivement être réduites au-dessous de huit jours, d’un mois, de quarante-cinq heures, de douze mois et de vingt-six euros”.”.

Art. 56

A l’article 17 de la même loi, les mots “et modifié en dernier lieu par la loi du 7 février 2014” sont abrogés.

Art. 57

L’article 18 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

“Art. 18. Dans l’article 596, alinéa 2, du même Code, rétabli par la loi du 8 août 1997 et modifié par la loi du 31 juillet 2009, les mots “les décisions visées à l’article 594, 4° à 6° et” sont insérés entre les mots “l’extrait mentionne, outre les décisions visées à l’alinéa 1er, aussi” et les mots “les condamnations visées à l’article 590, alinéa 1er, 1° et 17°,”.”.

Art. 58

L’article 19 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

“Art. 19. Dans l’article 8, § 1er, alinéa 3, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, les mots “à une peine de travail” sont remplacés par les mots “à une peine de surveillance électronique, de travail ou de probation autonome”.

CHAPITRE 11

Disposition modifiant la loi du 8 mai 2014 modifiant les articles 217, 223, 224 et 231 du Code judiciaire

Art. 59

A l’article 6 de la loi du 8 mai 2014 modifiant les articles 217, 223, 224 et 231 du Code judiciaire, modifié par l’article 2 de la loi du 26 décembre 2014, les mots “1er décembre 2015” sont remplacés par les mots “1er mai 2016”.

TITEL 3

Wijzigingen van de strafvordering

HOOFDSTUK 1

Bepalingen tot wijziging van de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Art. 60

Artikel 21 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie, wordt vervangen als volgt:

"Art. 21. Behoudens wat de misdrijven betreft omschreven in de artikelen 136*bis*, 136*ter* en 136*quater* van het Strafwetboek, en behoudens de overige uitzonderingen bedoeld in de wet, verjaart de strafvordering, te rekenen van de dag waarop het misdrijf is gepleegd:

1° door verloop van twintig jaren voor:

— een misdaad die strafbaar is met levenslange opsluiting, of

— een van de misdaden omschreven in de artikelen 102, tweede lid, 122, derde punt, 138, § 1, eerste lid, 9°, 376, eerste lid, 393 of 417*ter*, derde lid, van het Strafwetboek, 30, § 2, van de wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 November 1919, betreffende de regeling der Luchtvaart, 34, 35, 68, derde lid, 69, tweede en derde lid, van de wet van 5 juni 1928 houdende herziening van het Tucht- en Strafwetboek voor de koopvaardij en de zeevisscherij of 4, § 3, derde lid, van de wet van 30 december 2009 betreffende de strijd tegen piraterij op zee, ingeval het is gepleegd op een persoon van minder dan achttien jaar;

2° door verloop van vijftien jaren voor:

— een van de misdaden omschreven in 1°, tweede streepje, ingeval het niet is gepleegd op een persoon van minder dan achttien jaar, of

— een van de misdrijven bedoeld in de artikelen 372 tot 377, 377*quater*, 379, 380, 409 en 433*quinquies*, § 1, eerste lid, 1°, van het Strafwetboek, ingeval het is gepleegd op een persoon van minder dan achttien jaar;

3° door verloop van tien jaren voor een andere misdaad;

4° door verloop van vijf jaren voor een ander wanbedrijf;

TITRE 3

Modifications de la procédure pénale

CHAPITRE 1ER

Dispositions modifiant le Titre préliminaire du Code de procédure pénale

Art. 60

L'article 21 du Titre Préliminaire du Code de procédure pénale, modifié en dernier lieu par la loi du 19 octobre 2015 modifiant le droit de la procédure civile et portant des dispositions diverses en matière de justice, est remplacé par ce qui suit:

"Art. 21. Sauf en ce qui concerne les infractions définies dans les articles 136*bis*, 136*ter* et 136*quater* du Code pénal et sauf les autres exceptions prévues par la loi, l'action publique sera prescrite, à compter du jour où l'infraction a été commise:

1° après vingt ans s'il s'agit:

— d'un crime punissable de la réclusion à perpétuité, ou

— de l'un des crimes définis aux articles 102, alinéa 2, 122, troisième point, 138, § 1er, alinéa 1er, 9°, 376, alinéa 1er, 393 ou 417*ter*, alinéa 3, du Code pénal, 30, § 2, de la loi du 27 juin 1937 portant révision de la loi du 16 novembre 1919 relative à la réglementation de la navigation aérienne, 34, 35, 68, alinéa 3, 69, alinéas 2 et 3, de la loi du 5 juin 1928 portant révision du Code disciplinaire et pénal pour la marine marchande et la pêche maritime ou 4, § 3, alinéa 3, de la loi du 30 décembre 2009 relative à la lutte contre la piraterie maritime, s'il a été commis sur une personne âgée de moins de dix-huit ans;

2° après quinze ans s'il s'agit:

— de l'un des crimes visés au 1°, second tiret, s'il n'a pas été commis sur une personne âgée de moins de dix-huit ans, ou

— de l'une des infractions définies aux articles 372 à 377, 377*quater*, 379, 380, 409 et 433*quinquies* , § 1er, alinéa 1er, 1°, du Code pénal, si elle a été commise sur une personne âgée de moins de dix-huit ans;

3° après dix ans s'il s'agit d'un autre crime;

4° après cinq ans s'il s'agit d'un autre délit;

5° door verloop van een jaar voor een wanbedrijf dat in een overtreding wordt omgezet;

6° door verloop van zes maanden voor een andere overtreding.

Nochtans blijven de verjaringstermijnen van de strafvordering die worden bepaald in het eerste lid, 1° en 2°, alsook voor de misdaden die strafbaar zijn met opsluiting van meer dan twintig jaar, ongewijzigd indien de straf wordt verminderd of gewijzigd wegens verzachtende omstandigheden.”.

Art. 61

Artikel 21*bis* van de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 30 november 2011, wordt vervangen als volgt:

“Art. 21*bis*. In de gevallen bedoeld in artikel 21, eerste lid, 2°, tweede streepje, begint de verjaringstermijn van de strafvordering pas te lopen vanaf de dag waarop het slachtoffer de leeftijd van achttien jaar bereikt.

De verjaringstermijn voor de misdrijven bedoeld in artikel 21, eerste lid, 2°, tweede streepje die de opeenvolgende en voortgezette uitvoering van eenzelfde misdadig opzet zijn, begint pas te lopen vanaf de dag waarop het jongste slachtoffer de leeftijd van achttien jaar bereikt, behalve indien de termijn tussen twee van die opeenvolgende misdrijven de verjaringstermijn overschrijdt.”.

Art. 62

Artikel 24 van de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 24 april 2014, wordt aangevuld met een lid als volgt:

“De verjaring van de strafvordering is geschorst wanneer een beklaagde verzet aantekent dat niet ontvankelijk of ongedaan wordt verklaard gedurende de behandeling ervan. De schorsing geldt vanaf de akte van verzet tot de beslissing die vaststelt dat het onontvankelijk of ongedaan is.”.

5° après un an s’il s’agit d’un délit contraventionnalisé;

6° après six mois s’il s’agit d’une autre contravention.

Les délais de prescription de l’action publique visés à l’alinéa 1er, 1° et 2°, ainsi que pour les autres crimes punissables de plus de vingt ans de réclusion, ne sont cependant pas affectés par la réduction ou la modification de la peine en raison de circonstances atténuantes.”.

Art. 61

L’article 21*bis* du Titre préliminaire du Code de procédure pénale, modifié en dernier lieu par la loi du 30 novembre 2011, est remplacé par ce qui suit:

“Art. 21*bis*. Dans les cas visés à l’article 21, alinéa 1er, 2°, second tiret, le délai de prescription de l’action publique ne commence à courir qu’à partir du jour où la victime atteint l’âge de dix-huit ans.

Le délai de prescription des infractions visées à l’article 21, alinéa 1er, 2°, second tiret, qui constituent l’exécution successive et continue d’une même intention délictueuse ne commence à courir qu’à partir du jour où la plus jeune des victimes atteint l’âge de dix-huit ans, sauf si le délai entre deux de ces infractions consécutives dépasse le délai de prescription.”.

Art. 62

L’article 24 du Titre préliminaire du Code de procédure pénale, modifié en dernier lieu par la loi du 24 avril 2014, est complété par l’alinéa suivant:

“La prescription de l’action publique est suspendue lorsqu’un prévenu forme une opposition qui est déclarée irrecevable ou non avenue, pendant le traitement de celle-ci. Cette suspension court depuis l’acte d’opposition jusqu’à la décision constatant que celle-ci est irrecevable ou non avenue.”.

HOOFDSTUK 2

Bepalingen tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering

Art. 63

In artikel 28*quater* van het Wetboek van Strafvordering, ingevoegd door de wet van 12 maart 1998, worden de woorden “artikel 143*ter* van het Gerechtelijk Wetboek” vervangen door de woorden “artikel 143*quater* van het Gerechtelijk Wetboek”.

Art. 64

In artikel 28*septies* van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 27 december 2005, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “de onderzoekshandelingen als bedoeld in de artikelen 56*bis*, tweede lid, en 89*ter* en de huiszoeking,” worden vervangen door de woorden “en de onderzoekshandelingen als bedoeld in de artikelen 56*bis*, tweede lid, en 89*ter*,”.

2° het artikel wordt aangevuld met een lid, luidende:

”In geval van een nieuwe vordering op grond van het voorgaande lid in hetzelfde dossier, wordt de zaak aanhangig gemaakt bij dezelfde onderzoeksrechter indien die nog in functie is.”.

Art. 65

In artikel 35*ter* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 19 december 2002 en gewijzigd bij de wet van 11 februari 2014, wordt paragraaf 1 vervangen als volgt:

“§ 1. Ingeval er ernstige en concrete aanwijzingen bestaan dat de verdachte een vermogensvoordeel in de zin van de artikelen 42, 3°, of 43*quater*, § 2, van het Strafwetboek heeft verkregen, en de zaken die dit vermogensvoordeel vertegenwoordigen als zodanig niet of niet meer in het vermogen van de verdachte dat zich in België bevindt kunnen aangetroffen worden of zich hebben vermengd met wettige goederen, kan het openbaar ministerie beslag leggen op andere zaken die zich in het vermogen van de verdachte bevinden ten belope van het vermoedelijke bedrag van voornoemd vermogensvoordeel. In zijn beslissing motiveert het openbaar ministerie de raming van dit bedrag en geeft

CHAPITRE 2

Dispositions modifiant le Code d’Instruction criminelle

Art. 63

Dans l’article 28*quater* du Code d’instruction criminelle, inséré par la loi du 12 mars 1998, les mots “article 143*ter* du Code judiciaire” sont remplacés par les mots “article 143*quater* du Code judiciaire”.

Art. 64

Dans l’article 28*septies* du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 27 décembre 2005, sont apportées les modifications suivantes:

1° les mots “, des actes d’instruction tels qu’ils sont prévus aux articles 56*bis*, alinéa 2, et 89*ter* ainsi que de la perquisition,” sont remplacés par les mots “et des actes d’instruction tels qu’ils sont prévus aux articles 56*bis*, alinéa 2, et 89*ter*,”.

2° l’article est complété d’un alinéa rédigé comme suit:

“En cas de nouveau réquisitoire sur la base de l’alinéa précédent dans un même dossier, le même juge d’instruction en est saisi s’il est encore en fonction.”.

Art. 65

Dans l’article 35*ter* du même Code, inséré par la loi du 19 décembre 2002 et modifié par la loi du 11 février 2014, le paragraphe 1er est remplacé par ce qui suit:

“§ 1er. S’il existe des indices sérieux et concrets que la personne soupçonnée a obtenu un avantage patrimonial au sens des articles 42, 3° ou 43*quater*, § 2, du Code pénal et que les choses qui matérialisent cet avantage patrimonial ne peuvent pas ou ne peuvent plus être retrouvées en tant que telles dans le patrimoine de la personne soupçonnée qui se trouve en Belgique ou sont mélangées avec des choses licites, le ministère public peut saisir d’autres choses qui se trouvent dans le patrimoine de la personne soupçonnée à concurrence du montant supposé dudit avantage patrimonial. Dans sa décision, le ministère public motive l’estimation de ce montant et signale les indices sérieux et concrets

het aan welke de ernstige en concrete aanwijzingen zijn die de inbeslagneming rechtvaardigen. Deze gegevens worden opgenomen in het proces-verbaal dat wordt opgemaakt naar aanleiding van de inbeslagneming.

Het eerste lid is ook van toepassing op de zaken die het voorwerp zijn van de in het artikel 505 van het Strafwetboek bedoelde misdrijven.".

Art. 66

In artikel 88*bis*, § 1, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd door de wet van 10 juni 1998, en gewijzigd bij de wetten van 8 juni 2008 en 27 december 2012, worden de woorden "rechtstreeks of via de tussenkomst van een politiedienst aangewezen door de Koning" ingevoegd tussen de woorden "door daartoe" en de woorden "de medewerking van de operator van een telecommunicatienetwerk".

Art. 67

In artikel 90*quater* van hetzelfde Wetboek, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in § 1 wordt de eerste zin van het tweede lid vervangen als volgt:

"De beschikking wordt gedagtekend en vermeldt:";

2° § 2, eerste lid, wordt vervangen als volgt:

"§ 2. Indien de maatregel een bewerking op een communicatienetwerk inhoudt, is de operator van dit netwerk of de verstrekker van de telecommunicatiedienst ertoe gehouden zijn technische medewerking te verlenen, wanneer de onderzoeksrechter hierom rechtstreeks of via de tussenkomst van een politiedienst aangewezen door de Koning verzoekt.";

3° in § 4, eerste lid, worden de woorden "rechtstreeks of via de tussenkomst van een politiedienst aangewezen door de Koning," ingevoegd tussen de woorden "te beveiligen of te versleutelen," en de woorden "bevelen inlichtingen te verlenen".

Art. 68

Artikel 90*sexies* van hetzelfde Wetboek wordt vervangen als volgt:

justifiant la saisie. Ces éléments figurent dans le procès-verbal dressé à l'occasion de la saisie.

L'alinéa 1er est également applicable aux choses qui constituent l'objet des infractions visées à l'article 505 du même Code.".

Art. 66

A l'article 88*bis*, § 1er, alinéa 1er, du même Code, inséré par la loi du 10 juin 1998 et modifié par les lois du 8 juin 2008 et 27 décembre 2012, les mots "directement ou par l'intermédiaire d'un service de police désigné par le Roi" sont ajoutés après les mots "en requérant au besoin le concours technique de l'opérateur d'un réseau de télécommunication ou du fournisseur d'un service de télécommunication".

Art. 67

A l'article 90*quater* du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° au § 1er, la première phrase du deuxième alinéa est remplacée par ce qui suit:

"L'ordonnance est datée et indique:";

2° le § 2, alinéa 1er, est remplacé par ce qui suit:

"§ 2. Si la mesure comporte une opération sur un réseau de communication, l'opérateur de ce réseau, ou le fournisseur du service de télécommunication, est tenu de prêter son concours technique, quand le juge d'instruction le requiert directement ou par l'intermédiaire d'un service de police désigné par le Roi.";

3° Au § 4, alinéa 1er, les mots ", directement ou par l'intermédiaire d'un service de police désigné par le Roi" sont inséré entre les mots "Le juge d'instruction peut ordonner" et les mots "aux personnes dont il présume".

Art. 68

L'article 90*sexies* du même Code est remplacé comme suit:

"Art. 90*sexies*. § 1. De aangewezen officieren van gerechtelijke politie stellen aan de onderzoeksrechter ter beschikking:

1° het bestand bevattende de opnames verricht als gevolg van de maatregelen genomen met toepassing van de artikelen 90*ter*, 90*quater* en 90*quinquies*;

2° de overschrijving van de door de aangewezen officieren van gerechtelijke politie voor het onderzoek van belang geachte gedeelten van de opgenomen communicaties of telecommunicaties, en de eventuele vertaling ervan;

3° De loutere vermelding van de aangehaalde onderwerpen en van de identificatiegegevens van de gebruikte communicatiemiddelen wat betreft de niet van belang geachte communicaties of telecommunicaties.

§ 2. Onverminderd de selectie door de officieren van gerechtelijke politie bedoeld in § 1, beoordeelt de onderzoeksrechter welke gedeelten van alle opgenomen communicaties en telecommunicaties van belang zijn voor het onderzoek. In zoverre deze gedeelten van communicaties of telecommunicaties niet overgeschreven of vertaald zijn overeenkomstig § 1, moeten zij bijkomend overgeschreven en vertaald worden. De onderzoeksrechter laat daarvan proces-verbaal opmaken.

§ 3. De communicatie of telecommunicatie die onder het beroepsgeheim valt, wordt niet opgetekend in het proces-verbaal. Deze communicatie of telecommunicatie wordt in een bestand onder verzegelde omslag neergelegd ter griffie. Gaat het om personen bedoeld in artikel 90*octies*, eerste lid, dan wordt ter zake gehandeld zoals bepaald in artikel 90*octies*, tweede lid.

§ 4. De beschikkingen van de onderzoeksrechter, de verslagen van de officieren van gerechtelijke politie bedoeld in artikel 90*quater*, § 3, en de processen-verbaal die betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van de maatregel, worden uiterlijk na het beëindigen van de maatregelen bij het dossier gevoegd.

Art. 69

In artikel 90*septies* van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid worden de woorden "de van belang geachte communicaties en telecommunicaties van de opname" vervangen door de woorden "de van belang geachte gedeelten van de opgenomen communicaties of telecommunicaties";

"Art. 90*sexies*. § 1er. Les officiers de police judiciaire commis mettent à la disposition du juge d'instruction:

1° le fichier contenant les enregistrements effectués à la suite des mesures prises en application des articles 90*ter*, 90*quater* et 90*quinquies*;

2° la transcription des passages des communications et télécommunications estimés pertinents pour l'instruction par les officiers de police judiciaire commis, et leur traduction éventuelle;

3° la simple indication des sujets abordés et des données d'identification des moyens de communication utilisés en ce qui concerne les communications ou télécommunications estimées non pertinentes.

§ 2. Sans préjudice de la sélection par les officiers de police judiciaire visés au § 1er, le juge d'instruction apprécie parmi toutes les communications ou télécommunications recueillies, les passages qui sont pertinents pour l'instruction. Dans la mesure où ces passages des communications ou télécommunications n'ont pas été transcrits ou traduits conformément au § 1er, ils seront transcrits et traduits à titre additionnel. Le juge d'instruction en fait dresser procès-verbal.

§ 3. Les communications ou télécommunications qui sont couvertes par le secret professionnel ne sont pas consignées dans le procès-verbal. Ces communications ou télécommunications sont déposées au greffe dans un fichier sous pli scellé. S'il s'agit de personnes visées à l'article 90*octies*, premier alinéa, on procède ainsi qu'il est prévu à l'article 90*octies*, deuxième alinéa.

§ 4. Les ordonnances du juge d'instruction, les rapports des officiers de police judiciaire visés à l'article 90*quater*, § 3, et les procès-verbaux relatifs à l'exécution de la mesure, sont joints au dossier au plus tard après qu'il soit mis fin à la mesure.

Art. 69

A l'article 90*septies* du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le deuxième alinéa, les mots "de l'enregistrement des communications et télécommunications estimées pertinentes" sont remplacés par les mots "des passages de l'enregistrement des communications et télécommunications estimés pertinents";

2° in het derde lid worden de woorden “de van belang geachte communicaties en telecommunicaties” vervangen door de woorden “de van belang geachte gedeelten van de opgenomen communicaties of telecommunicaties”;

3° in het vierde lid, punt 1° worden de woorden “de van belang geachte communicaties en telecommunicaties” vervangen door de woorden “de van belang geachte gedeelten van de opgenomen communicaties of telecommunicaties”;

4° in het vierde lid, punt 6° worden de woorden “de van belang geachte communicaties en telecommunicaties” vervangen door de woorden “de van belang geachte gedeelten van de opgenomen communicaties of telecommunicaties”;

5° tussen het vijfde en het zesde lid wordt een nieuw lid ingevoegd, luidend als volgt:

“De inverdenkinggestelde, de beklaagde, de burgerlijke partij of hun raadsman ontvangen op eenvoudig verzoek een kopie van het geheel van de opnames van de communicaties en telecommunicaties waarvan bepaalde van belang geachte gedeelten overgeschreven werden en opgenomen werden in een proces-verbaal.”;

6° in het zesde lid, dat het zevende lid wordt, wordt het woord “andere” ingevoegd tussen de woorden “het geheel of gedeelten van de” en de woorden “ter griffie neergelegde opnamen”.

Art. 70

In artikel 103 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, tweede lid worden de woorden “directeur van de speciale eenheden” vervangen door de woorden “directeur van de centrale directie van de operaties inzake gerechtelijke politie”;

2° in paragraaf 3, tweede lid worden de woorden “directie van de speciale eenheden” vervangen door de woorden “Getuigenbeschermingsdienst”.

Art. 71

In artikel 136*bis* van hetzelfde Wetboek van Strafvordering, ingevoegd bij de wet van 20 juli 1990 en gewijzigd bij de wetten van 12 maart 1998, 14 januari 1999 en 31 mei 2005, wordt het eerste lid vervangen als volgt:

2° dans le troisième alinéa, les mots “des communications et télécommunications estimées pertinentes” sont remplacés par les mots “des passages de l’enregistrement des communications et télécommunications estimés pertinents”;

3° dans le quatrième alinéa, point 1°, les mots “des communications et télécommunications estimées pertinentes” sont remplacés par les mots “des passages de l’enregistrement des communications et télécommunications estimés pertinents”;

4° dans le quatrième alinéa, point 6°, les mots “des communications et télécommunications estimées pertinentes” sont remplacés par les mots “des passages de l’enregistrement des communications et télécommunications estimés pertinents”;

5° un alinéa rédigé comme suit est inséré entre les alinéas 5 et 6:

“L’inculpé, le prévenu, la partie civile ou leurs conseils reçoivent, sur simple demande, copie de la totalité de l’enregistrement des communications et télécommunications dont certains passages estimés pertinents ont été transcrits et consignés dans un procès-verbal.”;

6° à l’alinéa 6, qui devient l’alinéa 7, le mot “autres” est inséré entre les mots “la totalité ou des parties des” et les mots “enregistrements et des transcriptions déposés au greffe”.

Art. 70

A l’article 103 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, alinéa 2, les mots “directeur des unités spéciales” sont remplacés par les mots “directeur de la direction centrale des opérations de la Police judiciaire” ;

2° dans le paragraphe 3, alinéa 2, les mots “la direction des unités spéciales” sont remplacés par les mots “le Service de protection des témoins”.

Art. 71

Dans l’article 136*bis* du même Code, inséré par la loi du 20 juillet 1990 et modifié par les lois des 12 mars 1998, 14 janvier 1999 et 31 mai 2005, l’alinéa 1er est remplacé par ce qui suit:

"De procureur des Konings doet verslag aan de procureur-generaal omtrent alle zaken waarover de raadkamer geen uitspraak heeft gedaan binnen een jaar te rekenen van de eerste vordering.".

"Le procureur du Roi fait rapport au procureur général de toutes les affaires sur lesquelles la chambre du conseil n'aurait point statué dans l'année à compter du premier réquisitoire.".

Art. 72

Artikel 136*ter* van hetzelfde wetboek, ingevoegd door de wet van 31 mei 2005, wordt opgeheven.

Art. 72

L'article 136*ter* du même Code, inséré par la loi du 31 mai 2005, est abrogé.

Art. 73

Artikel 145 van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 17 maart 2013, wordt aangevuld met een lid, luidende:

"De dagvaarding blijft geldig in geval van verdaging van de zaak tot een bepaalde datum of in geval van voortzetting op een bepaalde datum.".

Art. 73

L'article 145 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 17 mars 2013, est complété par un alinéa rédigé comme suit:

"La citation reste valable en cas de remise de l'affaire à une date fixe ou de mise en continuation à une date fixe.".

Art. 74

Artikel 149 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 12 februari 2003, wordt opgeheven.

Art. 74

L'article 149 du même Code, modifié par la loi du 12 février 2003, est abrogé.

Art. 75

Artikel 150 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 31 mei 2000 en de wet van 12 februari 2003, wordt opgeheven.

Art. 75

L'article 150 du même Code, modifié par la loi du 31 mai 2000 et la loi du 12 février 2003, est abrogé.

Art. 76

Artikel 151 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 9 maart 1908 en de wet van 12 februari 2003, wordt opgeheven.

Art. 76

L'article 151 du même Code, modifié par la loi du 9 mars 1908 et la loi du 12 février 2003, est abrogé.

Art. 77

Artikel 152 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 12 februari 2003, wordt vervangen als volgt:

"Art. 152. § 1. De partijen die wensen te concluderen en nog geen conclusies hebben neergelegd vragen op de inleidingszitting om conclusietermijnen te bepalen.

Art. 77

L'article 152 du même Code, modifié par la loi du 12 février 2003, est remplacé par ce qui suit:

"Art. 152. § 1er. Les parties qui souhaitent conclure et n'ont pas encore déposé de conclusions demandent à l'audience d'introduction de fixer des délais pour conclure.

De rechter legt in dat geval deze termijnen vast en bepaalt de rechtsdag, na de partijen te hebben gehoord. De beschikking wordt vermeld in het proces-verbaal van de zitting.

De conclusies die niet vóór het verstrijken van de vastgestelde termijnen zijn neergelegd en meegedeeld aan het openbaar ministerie, indien deze betrekking hebben op de strafvordering, en in voorkomend geval, aan alle andere betrokken partijen, worden ambtshalve uit de debatten geweerd.

§ 2. Voorafgaand aan de rechtsdag bepaald in § 1, tweede lid, kunnen, in afwijking van § 1, derde lid, conclusies worden neergelegd, mits akkoord van de betrokken partijen of bij ontdekking van een nieuw en ter zake dienend stuk of feit dat nieuwe conclusies rechtvaardigt. De rechter kan ten gevolge hiervan nieuwe conclusietermijnen vastleggen en een nieuwe rechtsdag bepalen. In dat geval is § 1, derde lid, van toepassing.

§ 3. Tegen de beschikkingen van de rechter die beoogd zijn in de paragrafen 1 en 2 staat geen rechtsmiddel open.

§ 4. De beschikkingen van paragrafen 1 en 2 zijn van toepassing op het openbaar ministerie.”.

Art. 78

In Boek II, Titel I, Hoofdstuk I, van hetzelfde Wetboek, wordt een § II ingevoegd, luidende “Verloop van de procedure voor de politierechtbanken”, waartoe de artikelen 145 tot 171 zullen behoren.

Art. 79

In Boek II, Titel I, Hoofdstuk I, van hetzelfde Wetboek, wordt § II, gewijzigd bij de wet van 28 juni 1984 en waarvan de inhoud is opgeheven bij de wet van 28 juni 1984 en bij het koninklijk besluit nr. 59 van 10 januari 1935, opgeheven.

Art. 80

Artikel 171 van hetzelfde Wetboek, opgeheven bij het koninklijk besluit nr. 59 van 10 januari 1935, wordt hersteld als volgt:

“Art. 171. Tegen de verstekvonnissen kan in verzet worden gekomen in dezelfde vormen, onder dezelfde

En pareil cas, le juge fixe ces délais et la date de l’audience, après avoir entendu les parties. Cette décision est actée dans le procès-verbal d’audience.

Les conclusions qui n’ont pas été déposées et communiquées au ministère public, si elles ont trait à l’action publique, et le cas échéant, à toutes les autres parties concernées avant l’expiration des délais fixés, sont écartées d’office des débats.

§ 2. Préalablement à l’audience visée au § 1er, alinéa 2, des conclusions peuvent être déposées, par dérogation au § 1er, alinéa 3, moyennant l’accord des parties concernées ou en cas de découverte d’une pièce ou d’un fait nouveau et pertinent justifiant de nouvelles conclusions. Le juge peut, en conséquence, fixer de nouveaux délais pour conclure et une nouvelle audience. Dans ce cas, le § 1er, alinéa 3, est d’application.

§ 3. Les décisions du juge visées aux paragraphes 1er et 2 ne sont susceptible d’aucun recours.

§ 4. Les dispositions des paragraphes 1er et 2 sont applicables au ministère public.”.

Art. 78

Dans le Livre II, Titre Ier, Chapitre Ier, du même Code, il est inséré un § II, intitulé “Du déroulement de la procédure devant les tribunaux de police”, sous lequel figureront les articles 145 à 171.

Art. 79

Dans le Livre II, Titre Ier, Chapitre Ier, du même Code, le § 2, modifié par la loi du 28 juin 1984 et dont le contenu a été abrogé par la loi du 28 juin 1984 et par l’arrêté royal n°59 du 10 janvier 1935, est abrogé.

Art. 80

L’article 171 du même Code, abrogé par l’arrêté royal n°59 du 10 janvier 1935, est rétabli dans la rédaction suivante:

“Art. 171. Les jugements par défaut pourront être attaqués par la voie de l’opposition dans les mêmes formes,

voorwaarden, volgens dezelfde modaliteiten en binnen dezelfde termijnen als tegen de verstekvonnissen van de correctionele rechtbanken.

De bepalingen van de artikelen 185 tot 187 gelden ook voor de politierechtbank.”.

Art. 81

In Boek II, Eerste Titel, Hoofdstuk II, van hetzelfde Wetboek, wordt een § I ingevoegd, luidende “Bevoegdheid van de correctionele rechtbanken”, waartoe artikel 179 zal behoren.

Art. 82

In Boek II, Titel I, Hoofdstuk II, van hetzelfde Wetboek, wordt een § II ingevoegd, luidende “Verloop van de procedure voor de correctionele rechtbanken”, waartoe de artikelen 181 tot 198 zullen behoren.

Art. 83

Artikel 182 van hetzelfde wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 17 maart 2013, wordt aangevuld met een lid, luidende:

“De dagvaarding blijft geldig in geval van verdaging van de zaak tot een bepaalde datum of in geval van voortzetting op een bepaalde datum.”.

Art. 84

Artikel 187 van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 30 december 2009, wordt vervangen als volgt:

“Art. 187. § 1. De bij verstek veroordeelde kan tegen het vonnis in verzet komen binnen een termijn van vijftien dagen na de dag waarop het aan hem is betekend.

Is de betekening van het vonnis niet aan hem in persoon gedaan, dan kan hij die bij verstek veroordeeld is, wat de veroordelingen tot straf betreft, in verzet komen binnen een termijn van vijftien dagen na de dag waarop hij van de betekening kennis heeft gekregen.

Indien hij hiervan kennis heeft gekregen door de betekening van een Europees aanhoudingsbevel of een uitleveringsverzoek of indien de lopende termijn van vijftien dagen nog niet verstreken was op het ogenblik van zijn aanhouding in het buitenland, kan hij in verzet

conditions, modalités et délais que les jugements par défaut rendus par les tribunaux correctionnels.

Les dispositions des articles 185 à 187 sont communes au tribunal de police.”.

Art. 81

Dans le Livre II, Titre premier, Chapitre II, du même Code, il est inséré un § I, intitulé “De la compétence des tribunaux correctionnels”, sous lequel figurera l’article 179.

Art. 82

Dans le Livre II, Titre Ier, Chapitre II, du même Code, il est inséré un § II, intitulé “Du déroulement de la procédure devant les tribunaux correctionnels”, sous lequel figureront les articles 181 à 198.

Art. 83

L’article 182 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 17 mars 2013, est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“La citation reste valable en cas de remise de l’affaire à une date fixe ou de mise en continuation à une date fixe.”.

Art. 84

L’article 187 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 30 décembre 2009, est remplacé par ce qui suit:

“Art. 187. § 1er. La personne condamnée par défaut pourra faire opposition au jugement dans les quinze jours qui suivent celui de la signification de ce dernier.

Lorsque la signification du jugement n’a pas été faite à sa personne, le condamné par défaut pourra faire opposition, quant aux condamnations pénales, dans les quinze jours qui suivent celui où il aura connu la signification.

S’il en a eu connaissance par la signification d’un mandat d’arrêt européen ou d’une demande d’extradition ou que le délai en cours de quinze jours n’a pas encore expiré au moment de son arrestation à l’étranger, il pourra faire opposition dans les quinze jours qui

komen binnen een termijn van vijftien dagen na de dag waarop hij werd overgeleverd of in het buitenland terug in vrijheid werd gesteld.

Indien het niet blijkt dat hij kennis heeft gekregen van de betekening, kan hij die bij verstek veroordeeld is in verzet komen totdat de termijnen van verjaring van de straf verstreken zijn. Wat de burgerrechtelijke veroordelingen betreft, kan hij in verzet komen tot de tenuitvoerlegging van het vonnis.

De burgerlijke partij en de burgerrechtelijk aansprakelijke partij kunnen alleen in verzet komen overeenkomstig de bepaling van het eerste lid.

§ 2. Het verzet wordt betekend aan het openbaar ministerie, aan de andere vervolgende partij of aan de andere partijen in de zaak.

Indien het verzet niet is betekend binnen een termijn van vijftien dagen na de betekening van het vonnis, kunnen de veroordelingen ten uitvoer gelegd worden; ingeval hoger beroep is ingesteld door de vervolgende partijen of door een van hen, kan de behandeling in hoger beroep voortgang vinden.

§ 3. Het verzet brengt van rechtswege dagvaarding mee tegen de eerstkomende terechtzitting na het verstrijken van een termijn van vijftien dagen, of van drie dagen indien de eiser in verzet zich in hechtenis bevindt.

§ 4. Ten gevolge van het verzet wordt de veroordeling voor niet bestaande gehouden, behoudens in de gevallen bedoeld in paragrafen 5, 6 en 7.

§ 5. Het verzet wordt inzonderheid onontvankelijk verklaard:

1° behoudens overmacht, indien het niet overeenkomstig de wettelijke vormen en termijnen is betekend;

2° indien het bestreden vonnis niet bij verstek is gewezen;

3° indien de eiser in verzet vooraf een ontvankelijk hoger beroep heeft ingesteld tegen dezelfde beslissing.

§ 6. Het verzet wordt als ongedaan beschouwd:

1° indien de eiser in verzet, wanneer hij persoonlijk of in de persoon van een advocaat verschijnt, geen gewag maakt van overmacht of van een geldige reden ter rechtvaardiging van zijn verstek bij de bestreden rechtspleging, waarbij het erkennen van de aangevoerde overmacht of reden overgelaten wordt aan het soevereine oordeel van de rechter;

suivent celui de sa remise ou de sa remise en liberté à l'étranger.

S'il n'est pas établi qu'il a eu connaissance de la signification, le condamné par défaut pourra faire opposition jusqu'à l'expiration des délais de prescription de la peine. Il pourra faire opposition, quant aux condamnations civiles, jusqu'à l'exécution du jugement.

La partie civile et la partie civilement responsable ne pourront faire opposition que dans les conditions énoncées à l'alinéa 1er.

§ 2. L'opposition sera signifiée au ministère public, à la partie poursuivante ou aux autres parties en cause.

Si l'opposition n'a pas été signifiée dans les quinze jours qui suivent la signification du jugement, il pourra être procédé à l'exécution des condamnations et, en cas d'appel des parties poursuivantes ou de l'une d'elles, il pourra être procédé au jugement sur l'appel.

§ 3. L'opposition emportera de droit citation à la première audience après l'expiration d'un délai de quinze jours ou, si l'opposant est détenu, de trois jours.

§ 4. La condamnation sera mise à néant par suite de l'opposition sauf dans les cas visés aux paragraphes 5, 6 et 7.

§ 5. L'opposition sera déclarée irrecevable notamment:

1° sauf cas de force majeure, si elle n'a pas été signifiée dans les formes et délais légaux;

2° si le jugement attaqué n'a pas été rendu par défaut;

3° si l'opposant a interjeté préalablement un appel recevable contre la même décision.

§ 6. L'opposition sera déclarée non avenue:

1° si l'opposant, lorsqu'il comparait en personne ou par avocat, ne fait pas état d'un cas de force majeure ou d'un motif valable justifiant son défaut lors de la procédure attaquée, la reconnaissance de la force majeure ou du motif invoqués restant soumise à l'appréciation souveraine du juge;

2° indien de eiser in verzet nogmaals verstek laat gaan bij zijn verzet, en dat in alle gevallen, ongeacht de redenen voor de opeenvolgende verstekken en zelfs indien het verzet reeds ontvankelijk werd verklaard.

§ 7. De partij die verzet heeft gedaan kan ervan afstand doen of dat beperken volgens de nadere regelen inzake afstand of beperking in hoger beroep, verduidelijkt in artikel 206.

§ 8. De partij in verzet die zich een tweede keer laat vonnissen bij verstek, mag geen nieuw verzet meer aantekenen.

§ 9. Tegen de beslissing die op verzet is gewezen staat hoger beroep open of, indien zij gewezen is in hoger beroep, cassatieberoep.

Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt, houdt in dat de grond van de zaak aanhangig wordt gemaakt bij de rechter in hoger beroep, ook al is er geen hoger beroep ingesteld tegen het bij verstek gewezen vonnis.

§ 10. De door het verzet veroorzaakte kosten en uitgaven, met inbegrip van de kosten van uitgifte en van de betekening van het vonnis, blijven evenwel ten laste van de eiser in verzet, indien het verstek aan hem te wijten is.”.

Art. 85

Artikel 188 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 27 februari 1956 en de wet van 12 februari 2003, wordt opgeheven.

Art. 86

In het artikel 189 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd door de wet van 8 april 2002 worden de woorden “De bepalingen van de artikelen 157, 158, 158*bis*, 158*ter*, 158*quater*, 159, 160 en 161 gelden ook voor de correctionele rechtbanken” vervangen door de woorden “De bepalingen van de artikelen 152, 157, 158, 158*bis*, 158*ter*, 158*quater*, 159, 160 en 161 gelden ook voor de correctionele rechtbanken”.

Art. 87

In artikel 197*bis* van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

2° si l’opposant fait à nouveau défaut sur son opposition, et ce dans tous les cas, quels que soient les motifs des défauts successifs et même si l’opposition a déjà été reçue.

§ 7. La partie qui a formé une opposition peut s’en désister ou la limiter selon les modalités du désistement ou limitation d’appel précisées à l’article 206.

§ 8. La partie opposante qui se laisse juger une seconde fois par défaut n’est plus admise à formuler une nouvelle opposition.

§ 9. La décision qui interviendra sur l’opposition pourra être attaquée par la voie de l’appel, ou, si elle a été rendue en degré d’appel, par la voie d’un pourvoi en cassation.

L’appel dirigé contre la décision déclarant l’opposition non avenue saisit le juge d’appel du fond de l’affaire même si aucun appel n’a été formé contre le jugement rendu par défaut.

§ 10. Les frais et dépens causés par l’opposition, y compris le coût de l’expédition et de la signification de la décision par défaut, seront laissés à charge de l’opposant, si le défaut lui est imputable.”.

Art. 85

L’article 188 du même Code, modifié par la loi du 27 février 1956 et la loi du 12 février 2003, est abrogé.

Art. 86

Dans l’article 189 du même Code, inséré par la loi du 8 avril 2002, les mots “Les dispositions des articles 157, 158, 158*bis* , 158*ter*, 158*quater*, 159, 160 et 161 sont communes aux tribunaux correctionnels” sont remplacés par les mots “Les dispositions des articles 152, 157, 158, 158*bis*, 158*ter*, 158*quater*, 159, 160 et 161 sont communes aux tribunaux correctionnels”.

Art. 87

A l’article 197*bis* du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° in het vierde lid van paragraaf 1, worden de woorden “, door toedoen van de voorzitter van het bevoegde aankoopcomité” vervangen door het woord “kosteloos”.

2° In het tweede lid van paragraaf 4,

a) wordt de bepaling onder 3° vervangen als volgt:

“3° de directeur-generaal van de algemene directie gerechtelijke politie of de door hem aangewezen vertegenwoordiger;”;

b) worden in de bepaling onder 6° de woorden “de coördinatie van” opgeheven;

c) wordt toegevoegd:

“9° een vertegenwoordiger van de Federale overheidsdienst Justitie;

10° een vertegenwoordiger aangewezen door de Raad van Arbeidsauditeurs.”.

Art. 88

In Boek II, Eerste Titel, Hoofdstuk II, van hetzelfde Wetboek wordt een § III ingevoegd, luidende “Hoger beroep van correctionele vonnissen”, waartoe de artikelen 199 tot 216 dan behoren.

Art. 89

In het artikel 203 van het Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in § 1 worden de woorden “vijftien dagen” telkenmale vervangen door “twintig dagen”;

2° § 1 wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Het openbaar ministerie beschikt over een bijkomende termijn van tien dagen om hoger beroep in te stellen, nadat de beklaagde of de burgerrechtelijk aansprakelijke partij hoger beroep heeft ingesteld.”;

3° in § 2 worden de woorden “vijf dagen” vervangen door de woorden “tien dagen”.

1° dans le quatrième alinéa du paragraphe 1er, les mots “, par l’intermédiaire du président du comité d’acquisition compétent,” sont remplacés par les mots “sans frais”.

2° dans le deuxième alinéa du paragraphe 4,

a) le 3° est remplacé par ce qui suit:

“3° le directeur général de la direction générale de la police judiciaire ou son représentant;”;

b) au 6° , les mots “la coordination de” sont abrogés;

c) il est ajouté:

“9° un représentant du Service Public Fédéral Justice;

10° d’un représentant désigné par le Conseil des auditeurs de travail.”.

Art. 88

Dans le Livre II, Titre premier, Chapitre II, du même Code, il est inséré un § III intitulé “De l’appel des jugements correctionnels”, sous lequel figureront les articles 199 à 216.

Art. 89

A l’article 203 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le § 1er, les mots “quinze jours” sont chaque fois remplacés par les mots “vingt jours”;

2° le paragraphe 1er est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“Le ministère public dispose d’un délai supplémentaire de dix jours pour interjeter appel, après que le prévenu ou la partie civilement responsable a interjeté appel.”;

3° dans le § 2, les mots “cinq jours” sont remplacés par les mots “dix jours”.

Art. 90

Het artikel 204 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen als volgt:

“Art. 204. Op straffe van verval van het hoger beroep bepaalt het verzoekschrift nauwkeurig de grieven die tegen het vonnis worden ingebracht, met inbegrip van de procedurele grieven, en wordt het verzoekschrift binnen dezelfde termijn op dezelfde griffie ingediend. Het verzoekschrift wordt ondertekend door de eiser in beroep of zijn advocaat, of door een ander bijzonder gevolmachtigde. In dit laatste geval wordt de volmacht bij het verzoekschrift gevoegd.

Dit verzoekschrift kan ook rechtstreeks worden ingediend op de griffie van de rechtbank of het hof waarvoor het hoger beroep wordt gebracht.

Daartoe kan een formulier, waarvan het model wordt bepaald door de Koning, worden gebruikt.”.

Art. 91

In artikel 205 van hetzelfde wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “vijfentwintig dagen” worden vervangen door de woorden “dertig dagen”;

2° de zin “Het exploot bevat dagvaarding binnen zestig dagen te rekenen van hetzelfde tijdstip of binnen vijfenveertig dagen te rekenen van de uitspraak van het vonnis in het kader van de procedure van onmiddellijke verschijning bedoeld in artikel 216*quinquies*.” wordt vervangen als volgt:

“Het exploot bevat dagvaarding. In het kader van de procedure van onmiddellijke verschijning bedoeld in artikel 216*quinquies* gebeurt deze dagvaarding binnen vijfenvijftig dagen te rekenen van de uitspraak van het vonnis.”.

Art. 92

Het artikel 206 van hetzelfde Wetboek, opgeheven door de wet van 10 juli 1967, wordt hersteld als volgt:

“Art. 206. De partijen in het geding kunnen afstand doen van het ingesteld hoger beroep of het ingesteld hoger beroep beperken, met een verklaring, ingediend op de griffie van de rechtbank of het hof die van het hoger beroep kennis moet nemen.

Art. 90

L’article 204 du même Code est remplacé par ce qui suit:

“Art. 204. À peine de déchéance de l’appel, la requête indique précisément les griefs élevés, y compris les griefs procéduraux, contre le jugement et est remise, dans le même délai, au même greffe. Elle est signée par l’appelant, son avocat ou tout autre fondé de pouvoir spécial. Dans ce dernier cas, le pouvoir est annexé à la requête.

Cette requête peut aussi être remise directement au greffe du tribunal ou de la cour où l’appel sera porté.

Un formulaire dont le modèle est déterminé par le Roi peut être utilisé à cette fin.”.

Art. 91

A l’article 205 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° les mots “vingt-cinq jours” sont remplacés par les mots “trente jours”;

2° la phrase “L’exploit contiendra assignation dans les soixante jours à compter de la même époque ou dans les quarante-cinq jours à compter du prononcé du jugement dans le cadre de la procédure de comparution immédiate prévue à l’article 216*quinquies*.” est remplacée par ce qui suit:

“L’exploit contiendra l’assignation. Dans le cadre de la procédure de comparution immédiate visée à l’article 216*quinquies*, cette assignation se fera dans les cinquante-cinq jours à compter du prononcé du jugement.”.

Art. 92

L’article 206 du même Code, abrogé par la loi du lundi 10 juillet 1967, est rétabli dans la rédaction suivante:

“Art. 206. Les parties à la cause peuvent se désister de l’appel ou limiter celui-ci, par une déclaration, déposée au greffe du tribunal ou de la cour qui doit connaître de l’appel.

De verklaring kan in voorkomend geval ook worden gedaan op de griffie van de gevangenis of van de gemeenschapscentra voor minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd.

Van de verklaring wordt proces-verbaal opgemaakt in het daartoe bestemd register.

Bij de in het tweede lid voorziene gevallen geven de bestuurders van de inrichtingen van die verklaring onmiddellijk bericht aan het openbaar ministerie bij de rechtbank of het hof die van het hoger beroep kennis moet nemen en stelt hem, binnen vierentwintig uren, een uitgifte van het proces-verbaal in handen. Bericht en uitgifte worden bij het dossier gevoegd.

Van de afstand of beperking door het openbaar ministerie gedaan, worden de beklaagde, en in voorkomend geval de burgerlijke partij, of hun advocaten, binnen de vierentwintig uren op de hoogte gesteld.

De partijen in het geding kunnen ook op de zitting afstand doen van het ingesteld hoger beroep of het ingesteld hoger beroep beperken.

De afstand of beperking van het ingesteld hoger beroep kan worden ingetrokken totdat er akte van is verleend door het hof of de rechtbank die van het hoger beroep kennis moet nemen.

Ingeval van hoger beroep met betrekking tot de burgerlijke rechtsvordering, kan de partij tegen wie het hoger beroep gericht is, evenwel beslissen de afstand niet te aanvaarden indien incidenteel beroep is ingesteld.”.

Art. 93

Artikel 208 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 27 februari 1956, de wet van 15 juni 1981 en de wet van 12 februari 2003, wordt vervangen als volgt:

“Art. 208. Tegen de arresten, in hoger beroep bij verstek gewezen, kan in verzet worden gekomen in dezelfde vormen, onder dezelfde voorwaarden, volgens dezelfde modaliteiten en binnen dezelfde termijnen als tegen de verstekvonnissen van de correctionele rechtbanken.

De bepalingen van de artikelen 185 tot 187 gelden ook voor het hof van beroep.”.

La déclaration peut également, le cas échéant, être faite au greffe de la prison ou des centres communautaires pour mineurs ayant commis un fait qualifié d’infraction.

Il est dressé procès-verbal de la déclaration dans le registre destiné à cet effet.

Dans les cas prévus à l’alinéa 2, les directeurs des établissements avisent sans délai de cette déclaration le ministère public près le tribunal ou la cour qui doit connaître de l’appel et lui remettent, dans les vingt-quatre heures, une expédition du procès-verbal. Avis et expédition sont versés au dossier.

Le prévenu et, le cas échéant la partie civile, ou leurs avocats, sont informés du désistement ou de la limitation du ministère public dans les vingt-quatre heures.

Les parties à la cause peuvent également, à l’audience, se désister de l’appel ou limiter celui-ci.

Le désistement ou la limitation de l’appel peut être retiré jusqu’à ce que la cour ou le tribunal qui doit connaître de l’appel en donne acte.

En cas d’appel portant sur l’action civile, la partie contre laquelle est dirigé l’appel peut toutefois décider de refuser le désistement s’il a été interjeté appel incident.”.

Art. 93

L’article 208 du même Code, modifié par la loi du 27 février 1956, la loi du 15 juin 1981 et la loi du 12 février 2003, est remplacé par ce qui suit:

“Art. 208. Les arrêts rendus par défaut sur l’appel pourront être attaqués par la voie de l’opposition dans les mêmes formes, conditions, modalités et délais que les jugements par défaut rendus par les tribunaux correctionnels.

Les dispositions des articles 185 à 187 sont communes à la cour d’appel.”.

Art. 94

In hetzelfde Wetboek wordt artikel 209*bis* ingevoegd door de wet van 28 maart 2000 aangevuld met een lid, luidende: “De bepalingen van artikel 152 gelden ook voor de hoven van beroep.”.

Art. 95

In hetzelfde Wetboek wordt artikel 210 aangevuld met een lid, luidend als volgt:

“Behoudens de grieven opgeworpen zoals bepaald in artikel 204, kan de beroepsrechter slechts de grieven van openbare orde ambsthalve opwerpen die betrekking hebben op de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen dan wel op:

— zijn bevoegdheid;

— de verjaring van de feiten;

— het gegeven dat de feiten die bij hem wat betreft de schuldvraag aanhangig zijn gemaakt, geen misdrijf zijn of de noodzaak om deze feiten te herkwalificeren of een niet te herstellen nietigheid die het onderzoek naar deze feiten aantasten.

De partijen worden verzocht om zich uit te spreken over de ambtshalve opgeworpen middelen.”.

Art. 96

Artikel 216 van hetzelfde Wetboek wordt vernummerd tot 215*bis*.

Art. 97

In Boek II, Eerste Titel van hetzelfde Wetboek, wordt een Hoofdstuk IIbis ingevoegd, dat artikel 216 omvat, luidend als volgt:

“Hoofdstuk II*bis*. – Voorafgaande erkenning van schuld”.

Art. 98

In Hoofdstuk II*bis* van de Eerste Titel van Boek II van hetzelfde Wetboek wordt een artikel 216 ingevoegd, luidende:

Art. 94

Dans le même Code, l’article 209*bis* inséré par la loi du 28 mars 2000 est complété par un alinéa rédigé comme suit: “Les dispositions de l’article 152 sont communes aux cours d’appel.”.

Art. 95

Dans le même Code, l’article 210 est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“Outre les griefs soulevés comme prescrit à l’article 204, le juge d’appel ne peut soulever d’office que les moyens d’ordre public portant sur les formalités substantielles ou prescrites à peine de nullité ou sur:

— sa compétence;

— la prescription des faits dont il est saisi;

— l’absence d’infraction que présenteraient les faits dont il est saisi quant à la culpabilité ou la nécessité de les requalifier ou une nullité irréparable entachant l’enquête portant sur ces faits.

Les parties sont invitées à s’exprimer sur les moyens soulevés d’office.”.

Art. 96

L’article 216 du même Code est renuméroté article 215*bis*.

Art. 97

Il est inséré dans le Livre II, Titre premier, du même Code un Chapitre IIbis, comprenant l’article 216, rédigé comme suit:

“Chapitre II*bis*. – Reconnaissance préalable de culpabilité”.

Art. 98

Il est inséré au Chapitre II*bis* du Titre premier du Livre II du même Code un article 216, rédigé comme suit:

"Art. 216. § 1. Voor feiten die niet van die aard schijnen te zijn dat ze gestraft moeten worden met een hoofdstraf van meer dan vijf jaar correctionele gevangenisstraf, kan de procureur des Konings, indien de verdachte of beklaagde de schuld van de hem tenlastegelegde feiten erkent, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van de verdachte of beklaagde of zijn advocaat, de toepassing voorstellen van de in dit artikel omschreven procedure van voorafgaande erkenning van schuld.

In dat geval kan hij, in de voorwaarden voorzien in de wet, lagere straffen voorstellen dan hij meende te moeten vorderen, of een straf met geheel of gedeeltelijk uitstel of probatie-uitstel, of een gewone opschorting of een probatie-opschorting.

Deze procedure is niet toepasselijk voor de feiten:

1° die strafbaar zouden zijn met een maximumstraf van meer dan twintig jaar opsluiting als ze niet in wanbedrijven werden omgezet;

2° die bedoeld zijn in de artikelen 375 tot 377 van het Strafwetboek;

3° die bedoeld zijn in de artikelen 379 tot 387 van het Strafwetboek, indien deze zijn gepleegd op of met behulp van minderjarigen;

4° die bedoeld zijn in de artikelen 393 tot 397 van het Strafwetboek.

§ 2. Wanneer de onderzoeksrechter met een onderzoek is gelast, kan de procureur des Konings slechts de toepassing van de in huidig artikel omschreven procedure voorstellen na de beschikking of het arrest van verwijzing naar de feitenrechter. Hij kan dit ook voorstellen wanneer de zaak reeds bij de feitenrechter aanhangig is gemaakt, voor zover er nog geen eindvonnis of arrest is gewezen op strafgebied.

§ 3. De verklaringen waarmee de verdachte of beklaagde de schuld aan de hem tenlastegelegde feiten erkent, moeten worden afgelegd in het bijzijn van een advocaat naar keuze of een hem toegewezen advocaat.

Indien de verdachte of beklaagde over onvoldoende inkomsten beschikt, zijn de artikelen 508/13 tot 508/18 van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de toekenning van de gedeeltelijke of volledige kosteloosheid van de juridische tweedelijnsbijstand onverminderd van toepassing.

De advocaat neemt kennis van het dossier en de aan de verdachte of beklaagde tenlastegelegde feiten en licht hem in over zijn rechten, de gevolgen van het

"Art. 216. § 1er. Pour les faits qui ne paraissent pas être de nature à devoir être punis d'un emprisonnement correctionnel principal de plus de cinq ans, le procureur du Roi peut, soit d'office, soit à la demande du suspect ou prévenu ou de son avocat, proposer l'application de la procédure de reconnaissance préalable de culpabilité définie au présent article si le suspect ou prévenu reconnaît être coupable des faits qui lui sont imputés.

Dans ce cas, il peut proposer, dans le respect des conditions légales, des peines inférieures à celles qu'il estimait devoir requérir, ou assorties d'un sursis simple ou probatoire, total ou partiel, ou une suspension simple ou probatoire du prononcé.

Cette procédure n'est pas applicable aux faits:

1° qui seraient punissables, s'ils n'étaient transmués en délits, d'une peine maximale supérieure à vingt ans de réclusion;

2° visés aux articles 375 à 377 du Code pénal;

3° visés aux articles 379 à 387 du Code pénal s'ils sont commis sur des mineurs ou à l'aide de mineurs;

4° visés aux articles 393 à 397 du Code pénal.

§ 2. Lorsque le juge d'instruction est déjà chargé d'instruire, le procureur du Roi ne peut proposer l'application de la procédure définie au présent article qu'après l'ordonnance ou l'arrêt de renvoi devant le juge du fond. Il peut également le proposer lorsque le juge du fond est déjà saisi du fait, pour autant qu'aucun jugement ou arrêt définitif n'ait été rendu en matière pénale.

§ 3. Les déclarations par lesquelles le suspect ou prévenu reconnaît être coupable des faits qui lui sont imputés doivent être faites en présence d'un avocat de son choix ou qui lui est désigné.

Si le suspect ou prévenu dispose de ressources insuffisantes, les articles 508/13 à 508/18 du Code judiciaire relatifs au bénéfice de la gratuité complète ou partielle de l'aide juridique de deuxième ligne sont intégralement applicables.

L'avocat prend connaissance du dossier et des faits imputés au suspect ou prévenu et informe celui-ci de ses droits, des conséquences de la reconnaissance de

erkennen van de schuld in de voorliggende procedure en het verdere verloop ervan. De verdachte of beklaagde kan ten allen tijde een vertrouwelijk overleg hebben met zijn advocaat buiten de aanwezigheid van de procureur des Konings.

Na het aanhoren van de door de procureur des Konings voorgestelde straffen, kan de verdachte of beklaagde een bedenktijd vragen van maximaal 10 dagen alvorens aan de procureur des Konings mee te delen of hij al dan niet de schuld aan de tenlastegelegde feiten erkent en de weerhouden wettelijke kwalificaties en de voorgestelde straffen aanvaardt.

In voorkomend geval, worden de verklaringen waarmee de verdachte of beklaagde de schuld aan de hem tenlastegelegde feiten erkent en de straffen die de procureur des Konings voorstelt aanvaardt, vastgelegd in een overeenkomst waarin de feiten en hun kwalificatie precies worden omschreven en dat zowel door de verdachte of beklaagde en zijn advocaat, als door de procureur des Konings wordt ondertekend.

Deze overeenkomst bepaalt met name de kosten die dienen te worden gedekt en de goederen of vermogensvoordelen die moeten worden afgegeven en verbeurdverklaard.

Als de zaak nog niet is vastgesteld voor een rechter ten gronde bepaalt de overeenkomst de plaats, dag en uur van de zitting van de rechtbank waarop de verdachte of beklaagde dient te verschijnen, binnen een termijn die niet korter mag zijn dan tien dagen en niet langer dan twee maanden. Aan de verdachte of beklaagde wordt onmiddellijk een kopie van de overeenkomst overhandigd. Deze kennisgeving geldt als dagvaarding. Wanneer de zaak evenwel al is vastgesteld voor de rechter ten gronde, wordt de overeenkomst op die zitting ter bekrachtiging voorgelegd.

Zolang er geen ondertekende overeenkomst is, kunnen de stukken opgesteld in het kader van de paragrafen 1 en 2 en van deze paragraaf niet aan het dossier worden gevoegd, noch ingezien.

In voorkomend geval bezorgt de procureur des Konings de gekende slachtoffers een kopie van de ondertekende overeenkomst. Het slachtoffer en zijn advocaat krijgen inzage in het strafdossier.

§ 4. De rechtbank hoort de beklaagde en zijn advocaat over de afgesloten overeenkomst en de erkende feiten.

In voorkomend geval, hoort de rechtbank ook het slachtoffer en zijn advocaat over de feiten en de

culpabilité dans la procédure en cours et dans le déroulement ultérieur de celle-ci. Le suspect ou prévenu peut à tout moment se concerter confidentiellement avec son avocat hors la présence du procureur du Roi.

Après avoir entendu les peines proposées par le procureur du Roi, le suspect ou prévenu peut demander un délai de réflexion de dix jours au plus avant de faire savoir au procureur du Roi s'il s'il reconnaît ou non être coupable des faits qui lui sont imputés et accepte ou non les qualifications légales retenues et les peines proposées.

Le cas échéant, les déclarations par lesquelles le suspect ou prévenu reconnaît être coupable des faits qui lui sont imputés et accepte les peines proposées par le procureur du Roi sont actées dans une convention qui décrit avec précision les faits et leur qualification et qui est signée tant par le suspect ou prévenu et son avocat que par le procureur du Roi.

Cette convention détermine notamment les frais à couvrir et les objets ou avantages patrimoniaux à remettre et à confisquer.

Si l'affaire n'est pas encore fixée devant un juge du fond, la convention fixe les lieu, jour et heure de l'audience du tribunal devant lequel le suspect ou prévenu doit comparaître, dans un délai qui ne peut être inférieur à dix jours et supérieur à deux mois. Une copie de la convention est remise au suspect ou prévenu sur-le-champ. Cette notification vaut citation. Toutefois, lorsque l'affaire a déjà été fixée devant le juge de fond, la convention est soumis pour homolgation lors de ladite audience.

Tant qu'il n'est pas signé de convention, les pièces rédigées dans le cadre des paragraphes 1er et 2 et du présent paragraphe ne peuvent être ni versées au dossier, ni consultées.

Le procureur du Roi communique le cas échéant aux victimes connues une copie de la convention signée. La victime et son avocat ont le droit d'accéder au dossier.

§ 4. Le tribunal entend le prévenu et son avocat sur l'accord conclu.

Le cas échéant, le tribunal entend également la victime et son avocat sur les faits et sur la réparation du

vergoeding van de schade. Het slachtoffer kan zich op de zitting van de rechtbank, die de afgesloten overeenkomst dient te bekrachtigen, burgerlijke partij stellen en vergoeding van zijn schade vragen. De gedaagden worden gehoord met betrekking tot de burgerlijke rechtsvordering.

De rechtbank verifieert of voldaan is aan alle voorwaarden van paragrafen 1 tot 3, of de overeenkomst op een vrije en weloverwogen manier is gesloten en met de werkelijkheid van de feiten en met hun correcte juridische kwalificatie overeenstemt en of de door de procureur des Konings voorgestelde straffen proportioneel zijn aan de ernst van de feiten, de persoonlijkheid van de beklaagde en de bereidheid tot vergoeding van de eventuele schade.

Indien ze oordeelt dat dit het geval is, bekrachtigt ze de afgesloten overeenkomst en spreekt hij de voorgestelde straffen uit bij erkenning van schuld door de beklaagde. Op strafgebied staat geen hoger beroep open.

Zoniet wijst ze het verzoek tot bekrachtiging van de afgesloten overeenkomst bij gemotiveerde beslissing af. In dit geval wordt het dossier terug ter beschikking gesteld van de procureur des Konings en wordt de zaak toegewezen aan een anders samengestelde kamer.

De door de beklaagde en de procureur des Konings ondertekende overeenkomst en de documenten die werden opgemaakt en mededelingen die werden gedaan tijdens het overleg in het kader van de procedure alsook alle andere gerelateerde procedurestukken, worden dan uit het dossier verwijderd en neergelegd ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg.

Zolang de overeenkomst niet is bekrachtigd bij vonnis of arrest dat in kracht van gewijsde is gegaan kunnen de hierboven bedoelde stukken niet ten laste van de verdachte of beklaagde worden aangewend in een andere strafrechtelijke, burgerrechtelijke, administratieve, arbitrale of andere procedure en zijn ze niet toelaatbaar als bewijs, zelfs niet als buitengerechtelijke bekentenis.

§ 5. De rechtbank doet uitspraak over het verzoek tot bekrachtiging, hetzij tijdens de zitting, hetzij binnen een maand na de eerste zitting, behalve indien een uitstel van het onderzoek van de zaak tot een latere zitting zich opdringt teneinde de burgerlijke partij in staat te stellen haar belangen te verdedigen of de beklaagde in staat te stellen de elementen te verschaffen in verband met diens wil om de schade te herstellen.

§ 6. Het bij de eerste en tweede paragraaf bepaalde recht behoort ook, ten aanzien van dezelfde feiten,

dommage. La victime peut se constituer partie civile et réclamer la réparation de son dommage à l'audience du tribunal qui doit homologuer l'accord conclu. Les personnes citées sont entendues sur l'action civile.

Le tribunal vérifie s'il est satisfait à l'ensemble des conditions des paragraphes 1er à 3, si l'accord a été conclu de manière libre et éclairée et correspond à la réalité des faits et de leur qualification juridique et si les peines proposées par le procureur du Roi sont proportionnelles à la gravité des faits, à la personnalité du prévenu et à sa volonté de réparer le dommage éventuel.

S'il estime que c'est le cas, il homologue l'accord conclu et prononce les peines proposées lors de la reconnaissance de culpabilité par le prévenu. Les dispositions pénales du jugement ne sont susceptibles d'aucun recours.

Dans le cas contraire, il rejette la requête en homologation de l'accord conclu par décision motivée. Le dossier est alors remis à la disposition du procureur du Roi et l'affaire est attribuée à une chambre autrement composée.

La convention signée par le prévenu et par le procureur du Roi, les documents rédigés et communications faites pendant la concertation dans le cadre de la procédure, ainsi que toutes les autres pièces de la procédure y afférentes, sont alors écartés du dossier et déposés au greffe du tribunal de première instance.

Aussi longtemps que la convention n'est pas homologuée par jugement ou arrêt coulé en force de chose jugée, les pièces visées ci-dessus ne peuvent être utilisées dans une autre procédure pénale, civile, administrative, arbitrale ou autre et ne sont pas admissibles comme preuve, même au titre d'aveu extrajudiciaire.

§ 5. Le tribunal statue sur la requête en homologation soit séance tenante, soit dans le mois de la première audience, sauf si une remise de l'examen de l'affaire à une audience ultérieure s'impose pour permettre à la partie civile de défendre ses intérêts ou au prévenu de fournir des éléments concernant sa volonté de réparer le dommage.

§ 6. La faculté prévue aux paragraphes 1er et 2 appartient aussi, pour les mêmes faits, à l'auditeur du travail,

aan de arbeidsauditeur, de federale procureur en de procureur-generaal in hoger beroep en, ten aanzien van de personen bedoeld in de artikelen 479 en 483, aan de procureur-generaal bij het hof van beroep.".

Art. 99

In artikel 216*bis*, § 2, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, worden de woorden "voor zover er nog geen vonnis of arrest is uitgesproken dat kracht van gewijsde heeft verkregen" vervangen door de woorden "voor zover er nog geen eindvonnis of eindarrest is gewezen in strafzaken".

Art. 100

In artikel 235*bis*, § 6, van hetzelfde Wetboek, dat gedeeltelijk vernietigd is bij arrest nr. 86/2002 van het Grondwettelijk Hof, worden de woorden ", na het verstrijken van de termijn voor cassatieberoep", opgeheven.

Art. 101

Artikel 235*ter*, § 6, van hetzelfde Wetboek dat vernietigd is bij arrest nr. 105/2007 van het Grondwettelijk Hof, en hersteld door de wet van 16 januari 2009, wordt opgeheven.

Art. 102

In artikel 326 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009, wordt het vierde lid opgeheven.

Art. 103

In artikel 327 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt vervangen als volgt:

"Nadat de vragen gesteld zijn, begeven de gezworenen zich met het hof naar de beraadslagingskamer.";

2° het tweede lid wordt vervangen als volgt:

"Het aldus samengestelde college, voorgezeten door de voorzitter van het hof, beraadslaagt over de schuldvraag.";

au procureur fédéral et au procureur général en degré d'appel et, pour les personnes visées par les articles 479 et 483, au procureur général près la cour d'appel.".

Art. 99

Dans l'article 216*bis*, § 2, alinéa 1er du même Code, les mots "pour autant qu'aucun jugement ou arrêt ne soit intervenu qui a acquis force de chose jugée" sont remplacés par les mots "pour autant qu'aucun jugement ou arrêt définitif n'ait été rendu au pénal."

Art. 100

Dans l'article 235*bis*, § 6, du même Code, partiellement annulé par l'arrêt n° 86/2002 de la Cour constitutionnelle, les mots ", après l'expiration du délai de cassation" sont abrogés.

Art. 101

L'article 235*ter*, § 6, du même Code, annulé par l'arrêt n° 105/2007 de la Cour constitutionnelle et rétabli par la loi du 16 janvier 2009, est abrogé.

Art. 102

À l'article 326 du même Code, remplacé par la loi du 21 décembre 2009, le quatrième alinéa est abrogé.

Art. 103

À l'article 327 du même Code, remplacé par la loi du 21 décembre 2009, sont apportées les modifications suivantes:

1° l'alinéa 1er est remplacé par ce qui suit:

"Les questions étant posées, les jurés se rendent avec la cour dans la chambre des délibérations.";

2° l'alinéa 2 est remplacé par ce qui suit:

"Le collège ainsi constitué, présidé par le président de la cour, délibère sur la culpabilité.";

3° in het derde lid worden de woorden “leest het hoofd van de jury” vervangen door de woorden “leest de voorzitter aan dit college”.

Art. 104

In artikel 328 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. in het eerste lid wordt het woord “gezworenen” vervangen door de woorden “leden van het college”;

2°. in het tweede lid, wordt de tweede zin, beginnend met de woorden “Deze zal er niet binnentreden” en eindigend met de woorden “de griffier” geschrapt;

3° in het derde lid worden de woorden “is gehouden aan de bevelhebber van de betrokken politiedienst schriftelijk het bijzondere bevel te geven” vervangen door de woorden “geeft het bepaalde bevel schriftelijk aan de bevelhebber van de betrokken politiedienst”;

4° in het vierde lid worden de woorden “de jury” vervangen door de woorden “het college”.

Art. 105

In artikel 329 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009, worden de woorden “De gezworenen beraadslagen” vervangen door de woorden “Het college beraadslaagt”.

Art. 106

In artikel 329*bis*, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 21 december 2009, worden in de Nederlandstalige versie de woorden “door de jury” opgeheven.

Art. 107

In artikel 329*ter* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 21 december 2009, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden “het hoofd van de jury” vervangen door de woorden “de voorzitter”;

2° in het derde lid worden de woorden “aan het hoofd van de jury” vervangen door de woorden “aan de voorzitter”.

3° à l’alinéa 3, les mots “le ou la chef des jurés leur fait” sont remplacés par les mots “le président fait à ce collège”.

Art. 104

À l’article 328 du même Code, remplacé par la loi du 21 décembre 2009, sont apportées les modifications suivantes:

1° à l’alinéa 1er, le mot “jurés” est remplacé par les mots “membres du collège”;

2° à l’alinéa 2, la deuxième phrase commençant par les mots “Celui-ci ne doit y pénétrer” et finissant par les mots “du greffier” est abrogée;

3° à l’alinéa 3, les mots “est tenu de donner” sont remplacés par le mot “donne”;

4° à l’alinéa 4, le mot “jury” est remplacé par le mot “collège”.

Art. 105

À l’article 329 du même Code, remplacé par la loi du 21 décembre 2009, les mots “Les jurés délibèrent” sont remplacés par les mots “Le collège délibère”.

Art. 106

Dans le texte néerlandais de l’article 329*bis*, alinéa 1er du même Code, inséré par la loi du 21 décembre 2009, les mots “*door de jury*” sont abrogés.

Art. 107

À l’article 329*ter* du même Code, inséré par la loi du 21 décembre 2009, sont apportées les modifications suivantes:

1° au premier alinéa, les mots “le ou la chef des jurés” sont remplacés par les mots “le président”;

2° au troisième alinéa, les mots “au ou à la chef des jurés,”sont remplacés par les mots “au président”.

Art. 108

Artikel 329*quinquies* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 21 december 2009, wordt vervangen als volgt:

"De tafel dienende tot de werkzaamheden van het college wordt zodanig geschikt dat niemand kan zien waarmee een ander lid van het college bezig is.".

Art. 109

In artikel 329*sexies*, tweede lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 21 december 2009, worden de woorden "de jury" vervangen door de woorden "het college".

Art. 110

In artikel 330 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009, worden de woorden "het hoofd van de jury de stemmen op in tegenwoordigheid van de gezworenen" vervangen door de woorden "de voorzitter de stemmen op in tegenwoordigheid van het college".

Art. 111

Artikel 332 van hetzelfde wetboek wordt opgeheven.

Art. 112

Artikel 333 van hetzelfde wetboek wordt opgeheven.

Art. 113

In artikel 334 van hetzelfde wetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt opgeheven;

2° het tweede lid wordt vervangen als volgt:

"Zonder dat het moet antwoorden op alle neergelegde conclusies, formuleert het college de voornaamste redenen van de beslissing van de jury.";

3° tussen het tweede lid, dat het eerste lid wordt, en het derde lid, wordt het volgende lid ingevoegd:

Art. 108

L'article *329quinquies* du même Code, inséré par la loi du 21 décembre 2009, est remplacé par ce qui suit:

"La table servant aux activités du collège sera disposée de telle sorte que personne ne puisse voir ce que fait un autre membre du collège.".

Art. 109

À l'article 329*sexies*, alinéa 2, du même Code, inséré par la loi du 21 décembre 2009, le mot "jury" est remplacé par le mot "collège".

Art. 110

À l'article 330 du même Code, remplacé par la loi du 21 décembre 2009, les mots "le ou la chef du jury le dépouille en présence des jurés" sont remplacés par les mots "le président le dépouille en présence du collège".

Art. 111

L'article 332 du même Code est abrogé.

Art. 112

L'article 333 du même Code est abrogé.

Art. 113

À l'article 334 du même Code, remplacé par la loi du 21 décembre 2009, sont apportées les modifications suivantes:

1° l'alinéa 1er est abrogé;

2° le deuxième alinéa est remplacé par ce qui suit:

"Sans devoir répondre à l'ensemble des conclusions déposées, le collège formule les raisons de la décision du jury.";

3° entre le deuxième alinéa, devenant le premier, et le troisième alinéa, est inséré l'alinéa suivant:

"De vragenlijst met de beslissing van de jury wordt bij de formulering van de redenen gevoegd.".

Art. 114

In artikel 337 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1°. het tweede lid wordt vervangen als volgt:

"De voorzitter doet de beschuldigde binnenkomen en leest in zijn aanwezigheid het arrest voor. Het arrest bevat de beslissing van het college, en maakt melding van de motivering.";

2°. in het laatste lid, worden de woorden "en toepassing van artikel 336" geschrapt.

Art. 115

Artikel 356, tweede lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 21 december 2009, wordt aangevuld met de woorden "met uitzondering van § 6".

Art. 116

In artikel 420 van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 14 februari 2014, wordt het tweede lid vervangen als volgt:

"Er kan niettemin onmiddellijk cassatieberoep worden aangetekend tegen de beslissingen:

1° inzake bevoegdheid;

2° die inzake de burgerlijke rechtsvordering uitspraak doen over het beginsel van aansprakelijkheid;

3° die overeenkomstig artikel 524*bis*, § 1, uitspraak doen over de strafvordering en een bijzonder onderzoek naar vermogensvoordelen bevelen.".

Art. 117

Artikel 442*bis* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd door de wet van 1 april 2007, wordt aangevuld met de volgende twee leden:

"Hetzelfde geldt in geval van een beslissing of arrest waarbij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens akte neemt van de minnelijke schikking tussen de

"Le questionnaire portant la décision du jury est joint à la formulation des motifs.".

Art. 114

À l'article 337 du même Code, remplacé par la loi du 21 décembre 2009, sont apportées les modifications suivantes:

1° l'alinéa 2 est remplacé par ce qui suit:

"Le président fait introduire l'accusé et donne lecture de l'arrêt en sa présence. L'arrêt contient la décision du collège et fait mention de la motivation.";

2° dans le dernier alinéa, les mots "et d'application de l'article 336" sont abrogés.

Art. 115

Dans l'article 356 du même Code, inséré par la loi du 21 décembre 2009, l'alinéa 2 est complété par les mots ", à l'exception du § 6".

Art. 116

Dans l'article 420 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 14 février 2014, l'alinéa 2 est remplacé par ce qui suit:

"Toutefois, il peut être formé un pourvoi en cassation immédiat contre les décisions:

1° rendues sur la compétence;

2° relatives à l'action civile qui statuent sur le principe d'une responsabilité;

3° qui, conformément à l'article 524*bis*, § 1er, statuent sur l'action publique et ordonnent une enquête particulière sur les avantages patrimoniaux.".

Art. 117

L'article 442*bis* du même Code, inséré par la loi du 1er avril 2007, est complété par deux alinéas rédigés comme suit:

"Il en est de même en cas de décision ou d'arrêt par lequel la Cour européenne des droits de l'homme prend acte du règlement amiable auquel sont parvenues les

partijen en waarin de Belgische regering deze schending erkent, overeenkomstig artikel 39 van het Europees Verdrag, of waarbij het akte neemt van de unilaterale verklaring van erkenning van de schending, overeenkomstig artikel 37, § 1, van het Europees Verdrag, en dientengevolge beslist de zaak van de rol te schrappen.

Het verzoek tot heropening is niet ontvankelijk wanneer de regering het bewijs levert dat de veroordeelde akkoord is gegaan met een minnelijke schadeloosstelling, dat het akkoord werd uitgevoerd en dat de vaststelling van schending geen ernstige twijfel kan doen rijzen over de uitkomst van de bestreden rechtspleging.".

Art. 118

Artikel 545 van hetzelfde Wetboek, vervangen door de wet van 12 maart 1998, wordt vervangen als volgt:

"Art. 545. Na inzage van het verzoekschrift en van de bewijsstukken doet de kamer van het Hof van Cassatie die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken, onmiddellijk einduitspraak indien het verzoek kennelijk onontvankelijk is of wanneer de in het verzoekschrift en de bewijsstukken overgelegde gegevens daartoe volstaan.

Indien daarenboven een geldboete wegens kennelijk onontvankelijk verzoek verantwoord kan zijn, wordt, bij dezelfde beslissing, een rechtsdag bepaald op een nabije datum, waarop alleen dit punt zal worden behandeld. De griffier roept de partijen bij gerechtsbrief op om tegen die datum hun opmerkingen schriftelijk mee te delen.

De geldboete bedraagt 125 euro tot 2 500 euro. De Koning mag het minimum- en maximumbedrag om de vijf jaar aanpassen aan de kosten van het levensonderhoud. De geldboete wordt geïnd door de Administratie der Registratie en Domeinen met aanwending van alle middelen van recht.

Wanneer niet voldaan is aan de in het eerste lid bedoelde voorwaarden voor een onmiddellijke einduitspraak, beveelt het Hof van Cassatie ten spoedigste en uiterlijk binnen acht dagen:

1° a) dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan de rechter in de politierechtbank tegen wie onttrekking wordt gevorderd, teneinde binnen de door het Hof bepaalde termijn een verklaring op de uitgifte van het arrest te stellen;

parties et aux termes duquel le Gouvernement belge reconnaît pareille violation, conformément à l'article 39 de la Convention européenne, ou par lequel elle prend acte de la déclaration unilatérale de reconnaissance de ladite violation, conformément à l'article 37, § 1er, de la Convention européenne, et décide, par voie de conséquence, de rayer l'affaire du rôle.

La demande en réouverture est irrecevable lorsque le gouvernement rapporte la preuve que le condamné a marqué son accord sur une réparation amiable, que cet accord a été exécuté et que le constat de violation n'est pas de nature à créer un doute sérieux quant au résultat de la procédure attaquée.".

Art. 118

L'article 545 du même Code, remplacé par la loi du 12 mars 1998, est remplacé par ce qui suit:

"Art. 545. Sur le vu de la requête et des pièces justificatives, la chambre de la Cour de cassation qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle ou de police, statue immédiatement et définitivement lorsque la requête est manifestement irrecevable ou lorsque les éléments reproduits dans la requête et les pièces justificatives suffisent.

Si, en outre, une amende pour requête manifestement irrecevable peut se justifier, ce point seul sera traité à une audience fixée par la même décision à une date rapprochée. Le greffier convoque les parties par pli judiciaire afin qu'elles fassent connaître leurs observations par écrit pour cette date.

L'amende est de 125 euros à 2 500 euros. Tous les cinq ans, le Roi peut adapter les montants minimums et maximums au coût de la vie. Le recouvrement de l'amende est poursuivi par toutes voies de droit à la diligence de l'Administration de l'enregistrement et des domaines.

Lorsque les conditions requises au premier alinéa pour une décision immédiate et définitive ne sont pas remplies, la Cour de cassation ordonne dans le plus bref délai et au plus tard dans les huit jours:

1 ° a) la communication de l'arrêt, de la requête et des pièces y annexées au juge au tribunal de police dont le dessaisissement est demandé, pour qu'il fasse, dans le délai fixé par la Cour, une déclaration sur l'expédition de l'arrêt;

b) dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan de eerste voorzitter of de voorzitter, naargelang van het gerecht waartegen onttrekking wordt gevorderd, teneinde binnen de door het hof bepaalde termijn, een verklaring op de uitgifte van het arrest te stellen in overleg met de leden van het gerecht die met naam worden vermeld en deze verklaring mede ondertekenen;

2° dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan de niet-verzoekende partijen en dat hun de termijn wordt meegedeeld voor de neerlegging van hun conclusies ter griffie en de dag van verschijning voor het Hof; deze dag van verschijning vindt plaats uiterlijk binnen twee maanden na het indienen van het verzoekschrift; het Hof is daartoe evenwel niet gehouden wanneer het, onder opgave van redenen, deze mededeling en de kennisgeving van de dag van verschijning nadelig acht voor het onderzoek;

3° dat van het arrest, het verzoekschrift en de bijgevoegde stukken mededeling wordt gedaan aan het openbaar ministerie bij het gerecht waartegen de verwijzing wordt gevorderd en dat de termijn wordt meegedeeld voor de neerlegging van een advies, indien het Hof van Cassatie dit nodig acht;

4° dat een van de raadsheren die in het arrest wordt aangewezen, op een bepaalde dag verslag uitbrengt.

Behoudens de bij 2° bepaalde uitzondering, worden de conclusies en, in voorkomend geval, het advies van het openbaar ministerie ten laatste op de dag van de neerlegging ter griffie meegedeeld aan de partijen.”.

Art. 119

In artikel 548 van hetzelfde Wetboek, vervangen door de wet van 12 maart 1998, wordt het woord “alsook” vervangen door de woorden “en, behoudens wanneer het Hof in zijn arrest, onder opgave van redenen deze toezending nadelig acht voor het onderzoek,”.

Art. 120

In artikel 590 van hetzelfde wetboek, gewijzigd bij de wet van 5 mei 2014, wordt het eerste lid aangevuld als volgt:

“19° beslissingen tot vaststelling van het verval van de strafvordering met toepassing van artikel 216*bis*, § 2.”.

b) la communication de l’arrêt, de la requête et des pièces y annexées au premier président ou au président, selon la juridiction dont le dessaisissement est demandé, pour qu’il fasse, dans le délai fixé par la Cour, une déclaration sur l’expédition de l’arrêt, et ce, en concertation avec les membres de la juridiction nommément désignés, qui contresigneront ladite déclaration;

2° la communication de l’arrêt, de la requête et des pièces y annexées aux parties non requérantes ainsi que la communication du délai dont celles-ci disposent pour le dépôt de leurs conclusions au greffe et du jour de comparution devant la Cour; cette comparution a lieu au plus tard dans les deux mois du dépôt de la requête; toutefois, la Cour de cassation n’ordonnera pas la communication lorsque, par les motifs qu’elle énonce, elle juge la communication et la notification de la date de comparution néfastes pour l’instruction;

3° la communication de l’arrêt, de la requête et des pièces y annexées au ministère public près la juridiction contre laquelle la demande en renvoi est formée ainsi que la communication du délai dans lequel doit être déposé son avis, si la Cour de cassation le juge nécessaire;

4° le rapport, à jour indiqué, par l’un des conseillers nommé par l’arrêt.

Sans préjudice de l’exception prévue au point 2°, les conclusions et, le cas échéant, l’avis du ministère public sont communiqués aux parties au plus tard le jour du dépôt au greffe.”.

Art. 119

Dans l’article 548 du même Code, remplacé par la loi du 12 mars 1998, les mots “, sauf si, par les motifs qu’elle énonce dans son arrêt, la Cour juge cet envoi néfaste pour l’instruction,” sont insérés entre les mots “au requérant et” et les mots “aux parties”.

Art. 120

Dans l’article 590 du même Code, modifié par la loi du 5 mai 2014, l’alinéa 1er est complété comme suit:

“19° des décisions constatant l’extinction de l’action publique en application de l’article 216*bis*, § 2.”.

Art. 121

Artikel 594, 3°, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 31 juli 2009, wordt aangevuld met de woorden “of tot vaststelling van het verval van de strafvordering met toepassing van artikel 216*bis*, § 2”.

HOOFDSTUK 3

Bepalingen tot wijziging van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

Art. 122

In artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 14 januari 2013, wordt het derde lid opgeheven.

Art. 123

In artikel 3, derde lid, van dezelfde wet, gewijzigd bij de wetten van 1 februari 1977, 31 juli 1994 en 8 juni 2008, worden de woorden “en daarvoor in aanmerking komt op grond van artikel 2, derde lid” opgeheven.

Art. 124

In artikel 5 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wetten van 31 juli 1994 en 8 juni 2008, wordt het tweede lid opgeheven.

HOOFDSTUK 4

Bepaling tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 236 van 20 januari 1936 tot vereenvoudiging van sommige vormen van de strafvordering ten opzichte van de gedetineerden

Art. 125

In artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 236 van 20 januari 1936 tot vereenvoudiging van sommige vormen van de strafvordering ten opzichte van de gedetineerden, gewijzigd door de wet van 19 december 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 28 december 2006, worden de woorden “en het vereischte bedrag niet in zijn bezit heeft om de kosten van de akte van deurwaarder te dekken” opgeheven;

Art. 121

L’article 594, 3° du même Code, modifié par la loi du 31 juillet 2009 est complété par les mots “ou constatant l’extinction de l’action publique en application de l’article 216*bis*, § 2”.

CHAPITRE 3

Dispositions modifiant la loi du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

Art. 122

Dans l’article 2 de la loi du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes, modifié en dernier lieu par la loi du 14 janvier 2013, l’alinéa 3 est abrogé.

Art. 123

Dans l’article 3, alinéa 3, de la même loi, modifié par les lois du 1er février 1977, du 31 juillet 1994 et du 8 juin 2008, les mots “et peut l’être en vertu de l’article 2, alinéa 3” sont abrogés.

Art. 124

Dans l’article 5 de la même loi, modifié par les lois du 31 juillet 1994 et du 8 juin 2008, l’alinéa 2 est abrogé.

CHAPITRE 4

Disposition modifiant l’arrêté royal n° 236 du 20 janvier 1936 simplifiant certaines formes de la procédure pénale à l’égard des détenus

Art. 125

A l’article 2 de l’arrêté royal n° 236 du 20 janvier 1936 simplifiant certaines formes de la procédure pénale à l’égard des détenus, modifié par la loi du 19 décembre 2014, sont apportées les modifications suivantes:

1° dans l’alinéa 1er, modifié par l’arrêté royal du 28 décembre 2006, les mots “et n’est pas détenteur de la somme nécessaire pour couvrir les frais de l’acte d’huissier” sont abrogés;

2° in het tweede lid wordt de zin “In dit proces-verbaal wordt melding gemaakt van het feit dat hij die verzet doet, niet in het bezit is van het vereischte bedrag om de kosten van de deurwaardersakte te dekken.” opgeheven.

HOOFDSTUK 5

Bepalingen tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 126

Artikel 40, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld met de volgende zin: “De betekening door het openbaar ministerie aan het openbaar ministerie wordt geacht te zijn verricht door het aanbrengen, door een griffier van een rechtbank of van een hof, in de akte van vermeldingen die een vaste dagtekening eraan toekennen. “.

Art. 127

In artikel 57, tweede lid van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wetten van 24 mei 1985 en 6 april 2010, worden de woorden “of in voorkomend geval aan de procureur des Konings” vervangen door de woorden “of bij de betekening door het openbaar ministerie aan het openbaar ministerie”.

HOOFDSTUK 6

Bepalingen tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Afdeling 1

Wijzigingsbepalingen

Art. 128

In artikel 20, § 6, laatste lid, van de wet van 20 juli 1990, gewijzigd door de wet van 12 december 2005, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “en cassatieberoep overeenkomstig artikel 31” worden opgeheven;

2° het lid wordt aangevuld met de volgende zin:

“Tegen de beslissing in hoger beroep kan geen onmiddellijk cassatieberoep worden ingesteld.”.

2° dans l’alinéa 2, la phrase “Mention est faite dans ce procès-verbal de la circonstance que l’opposant n’est pas détenteur de la somme nécessaire pour couvrir les frais de l’acte d’huissier.” est abrogée.

CHAPITRE 5

Dispositions modifiant le Code Judiciaire

Art. 126

Dans l’article 40, alinéa 2, du Code judiciaire, l’alinéa 2 est complété par la phrase suivante: “La signification par le ministère public au ministère public est réputée accomplie par l’apposition, sur l’acte, de mentions lui donnant date certaine par un greffier d’un tribunal ou d’une cour.”.

Art. 127

Dans l’article 57, alinéa 2, du même Code, modifié par les lois du 24 mai 1985 et du 6 avril 2010, les mots “ou, le cas échéant, au procureur du Roi” sont remplacés par les mots “ou de la signification par le ministère public au ministère public”.

CHAPITRE 6

Dispositions modifiant la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Section 1re

Dispositions modificatives

Art. 128

À l’article 20, § 6, dernier alinéa, de la loi du 20 juillet 1990, modifié par la loi du 12 décembre 2005, les modifications suivantes sont apportées:

1° les mots “et le pourvoi en cassation est introduit conformément à l’article 31” sont abrogés;

2° l’alinéa est complété par la phrase suivante:

“La décision prononcée en appel n’est susceptible d’aucun pourvoi en cassation immédiat.”.

Art. 129

In artikel 22 van dezelfde wet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, gewijzigd door de wet van 27 december 2012, worden de woorden “of, vanaf de derde maand, om de twee maanden” ingevoegd tussen de woorden “van maand tot maand” en de woorden “over het handhaven van de voorlopige hechtenis”;

2° het tweede lid, ingevoegd door de wet van 31 mei 2005 en gewijzigd door de wetten van 11 februari 2010 en 27 december 2012, wordt vervangen als volgt:

“Vanaf de derde beslissing, levert de beschikking tot handhaving van de voorlopige hechtenis en de modaliteit van uitvoering hiervan een titel van vrijheidsbeneming voor twee maanden op.”;

3° de twee laatste leden, ingevoegd door de wet van 31 mei 2005 en gewijzigd door de wet van 27 februari 2012, worden opgeheven.

Art. 130

Artikel 22*bis*, van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 31 mei 2005, wordt opgeheven.

Art. 131

In artikel 23 van dezelfde wet, worden in de inleidende zin, gewijzigd door de wet van 31 mei 2005, de woorden “artikelen 21, 22 en 22*bis*” vervangen door de woorden “artikelen 21 en 22”.

Art. 132

Artikel 24*bis* van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 27 december 2012 en gewijzigd door de wet van 25 april 2014, wordt aangevuld met een paragraaf 3, luidende:

“§ 3. Ingeval van handhaving van een hechtenis onder elektronisch toezicht overeenkomstig artikel 26, § 3, laatste lid, worden de bevoegdheden bedoeld in de §§ 1 en 2, uitsluitend op vordering van het openbaar ministerie, uitgeoefend door de in artikel 27, § 1, vermelde rechtsinstanties.

De rechtsvordering wordt neergelegd ter griffie van het gerecht dat uitspraak moet doen en ingeschreven in

Art. 129

À l’article 22 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l’alinéa 1er, modifié par la loi du 27 décembre 2012, les mots “ou, à partir de la troisième décision, tous les deux mois” sont insérés entre les mots “de mois en mois” et les mots “, sur le maintien de la détention”;

2° l’alinéa 2, inséré par la loi du 31 mai 2005 et modifié par les lois des 11 février 2010 et 27 décembre 2012, est remplacé comme suit:

“A partir de la troisième de ces décisions, l’ordonnance de maintien en détention préventive et la modalité de l’exécution de celle-ci forme un titre de privation de liberté pour deux mois.”;

3° les deux derniers alinéas, insérés par la loi du 31 mai 2005 et modifiés par la loi du 27 février 2012, sont abrogés.

Art. 130

L’article 22*bis* de la même loi, inséré par la loi du 31 mai 2005, est abrogé.

Art. 131

À l’article 23 de la même loi, les mots “articles 21, 22 et 22*bis*” sont, dans la phrase introductive, modifiée par la loi du 31 mai 2005, remplacés par les mots “articles 21 et 22”.

Art. 132

L’article 24*bis* de la même loi, inséré par la loi du 27 décembre 2012 et modifié par la loi du 25 avril 2014, est complété par un paragraphe 3 rédigé comme suit:

“§ 3. En cas de maintien d’une détention sous surveillance électronique, conformément à l’article 26, § 3, dernier alinéa, les compétences visées aux §§ 1er et 2 sont exercées, exclusivement sur réquisition du ministère public, par les juridictions visées à l’article 27, § 1er.

La requête est déposée au greffe de la juridiction qui doit statuer et inscrite au registre prévu à cet effet. Il est

een daartoe bestemd register. Over de rechtsvordering wordt in raadkamer beslist binnen vijf dagen na de neerlegging ervan, het openbaar ministerie, de betrokkene en diens raadsman gehoord, waarbij aan deze laatste bericht wordt gegeven overeenkomstig artikel 21, § 2.

Indien er binnen de termijn van vijf dagen eventueel verlengd overeenkomstig artikel 32, geen uitspraak over de rechtsvordering is gedaan, blijft de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht worden uitgevoerd.

De beslissing wordt gemotiveerd met inachtneming van hetgeen voorgeschreven is in artikel 16, § 5, eerste en tweede lid van de wet.".

Art. 133

In artikel 26 van dezelfde wet, gewijzigd door de wetten van 11 juli 1994 en 4 augustus 1996, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° § 3, gewijzigd door de wetten van 11 juli 1994 en 4 april 1996, wordt aangevuld met een lid, luidende:

"Indien de verdachte in hechtenis onder elektronisch toezicht staat, kan de raadkamer bij gemotiveerde beslissing de hechtenis onder elektronisch toezicht handhaven.";

2° § 5 wordt aangevuld met een lid, luidende:

"In voorkomend geval is § 4 van toepassing.".

Art. 134

Artikel 27 van dezelfde wet, wordt aangevuld met een paragraaf 4, luidende:

"§ 4. Indien het verzoekschrift tot voorlopige invrijheidsstelling is verworpen, kan een nieuw verzoekschrift slechts worden ingediend na een termijn van een maand na de verwerping ervan.".

Art. 135

In artikel 28, § 2, van dezelfde wet, worden de woorden "§ 1, 1°" vervangen door de woorden "§ 1, 1° en 2°".

statué sur cette requête en chambre du conseil dans les cinq jours de son dépôt, le ministère public, l'intéressé et son conseil entendus, et il en est donné avis à ce dernier conformément à l'article 21, § 2.

Si aucune décision n'a été prise sur la requête dans ce délai de cinq jours, éventuellement prolongé conformément à l'article 32, la détention préventive continue d'être exécutée sous surveillance électronique.

La décision est motivée comme il est prévu à l'article 16, § 5, alinéas 1er et 2.".

Art. 133

Dans l'article 26 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° Le § 3, modifié par les lois des 11 juillet 1994 et 4 août 1996, est complété par un alinéa rédigé comme suit:

"Si l'inculpé se trouve en détention sous surveillance électronique, la chambre du conseil peut, par décision motivée, maintenir la détention préventive sous surveillance électronique.";

2° Le § 5 est complété par un alinéa rédigé comme suit:

"Le § 4 est applicable s'il y a lieu.".

Art. 134

L'article 27 de la même loi est complété par le paragraphe 4 rédigé comme suit:

"§ 4. En cas de rejet de la requête de mise en liberté provisoire, une nouvelle requête ne peut être introduite qu'après l'expiration d'un délai d'un mois à compter du rejet.".

Art. 135

Dans l'article 28, § 2, de la même loi, les mots "§ 1er, 1°" sont remplacés par les mots "§ 1er, 1° et 2°".

Art. 136

In artikel 29 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “en het strafproces” worden ingevoegd tussen de woorden “het onderzoek” en “vereiste oproepingen”;

2° de woorden “of indien hij is ingeschreven op een nieuw adres in het Rijksregister” worden ingevoegd tussen de woorden “een wijzigingsbericht doet geworden” en de woorden “, worden de oproepingen en betekeningen geldig op die plaats gedaan.”

Art. 137

In artikel 30 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in § 1, gewijzigd door de wetten van 11 juli 1994 en 31 mei 2005, wordt het woord “, 22*bis*” opgeheven;

2° in § 4, eerste lid, gewijzigd door de wet van 31 mei 2005, wordt het woord “, 22*bis*” opgeheven;

3° in § 4, eerste lid, gewijzigd door de wet van 31 mei 2005, worden de woorden “te rekenen van de beslissing, of voor drie maanden te rekenen van de beslissing, indien het hoger beroep wordt ingesteld tegen de bij artikelen 22, tweede lid, en 22*bis* bedoelde beschikking.” vervangen door de woorden “indien zij betrekking heeft op de eerste of de tweede beschikking van de raadkamer, of voor twee maanden te rekenen van de beslissing indien zij betrekking heeft op een daaropvolgende beschikking.”;

4° in § 4, tweede lid, gewijzigd door de wet van 12 maart 1998, worden de woorden “een maand” vervangen door de woorden “twee maanden”.

Art. 138

In artikel 31, § 2 van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 11 juli 1994, worden de woorden “Tegen deze beslissingen kan cassatieberoep” vervangen door de woorden: “Tegen deze beslissingen kan geen onmiddellijk cassatieberoep worden ingesteld behoudens tegen de arresten gewezen door de kamer van inbeschuldiging op het beroep tegen de beslissingen bedoeld in artikel 21, § 1, tweede lid, waartegen cassatieberoep kan”.

Art. 136

Dans l’article 29 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° les mots “et le procès pénal” sont insérés entre les mots “par l’instruction” et les mots “peuvent lui être faites ultérieurement”;

2° les mots “ou qu’il est inscrit à une nouvelle adresse au registre national” sont insérés entre les mots “adressée au ministère public” et les mots “, les convocations et les significations ont lieu valablement”.

Art. 137

À l’article 30 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le § 1er, modifié par les lois des 11 juillet 1994 et 31 mai 2005, le mot “, 22*bis*” est abrogé;

2° dans le § 4, alinéa 1er, modifié par la loi du 31 mai 2005, le mot “, 22*bis*” est abrogé;

3° dans le § 4, alinéa 1er, modifié par la loi du 31 mai 2005, les mots “, ou pour trois mois à partir de la décision, s’il est fait appel de l’ordonnance visée aux articles 22, alinéa 2, et 22*bis* “sont remplacés par les mots “si elle porte sur la première ou la deuxième ordonnance de la chambre du conseil ou pour deux mois à partir de la décision si elle porte sur une ordonnance subséquente.”;

4° dans le § 4, alinéa 2, modifié par la loi du 12 mars 1998, les mots “un mois” sont remplacés par les mots “deux mois”;

Art. 138

A l’article 31, § 2 de la même loi, modifié par la loi du 11 juillet 1994 les mots “Ces décisions” sont remplacés par les mots: “Ces décisions ne sont susceptibles d’aucun pourvoi en cassation immédiat, à l’exception des arrêts rendus par la chambre des mises en accusation sur l’appel formé contre les décisions visées à l’article 21, § 1er, alinéa 2, lesquels”.

Art. 139

In artikel 33, § 2, van dezelfde wet, wordt het laatste lid aangevuld als volgt: “Ze zijn vatbaar voor cassatieberoep voor zover dit rechtsmiddel ook tegen de veroordelende beslissing wordt ingesteld.”.

Afdeling 2

Overgangsbepaling

Art. 140

De beslissingen tot handhaving van de voorlopige hechtenis overeenkomstig artikel 22, eerste en tweede lid,van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis en artikel 30, § 4 van dezelfde wet, genomen voor de inwerkingtreding van deze wet, blijven gelden voor de duur waarvoor zij zijn uitgesproken.

De artikelen 22, twee laatste leden en 22*bis* blijven bij wijze van overgangsmaatregel van kracht voor de beslissingen tot handhaving van de voorlopige hechtenis genomen overeenkomstig artikel 22, tweede lid.

HOOFDSTUK 7

Bepaling tot wijziging van de wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Art. 141

Artikel 13 van de wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingbevel, wordt aangevuld met een paragraaf 4, luidende:

“§ 4. De beslissing van de procureur des Konings om het Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen volgens paragraaf 3, levert de titel van vrijheidsbeneming op tot de daadwerkelijke overlevering van de persoon aan de uitvaardigende Staat.

De procureur des Konings kan, onder de voorwaarden bedoeld in artikel 11, §§ 4 en 5, de betrokken persoon evenwel onder oplegging van een of meer voorwaarden of tegen borgstelling in vrijheid laten tot de daadwerkelijke overlevering van de persoon aan de uitvaardigende Staat.”.

Art. 139

À l’article 33, § 2, de la même loi, le dernier alinéa est complété par la phrase suivante: “Elles sont susceptibles de pourvoi en cassation pour autant que le pourvoi soit également formé contre la décision de condamnation.”.

Section 2

Disposition transitoire

Art. 140

Les décisions de maintien de la détention préventive conformément à l’article 22, alinéas 1er et 2, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive et à l’article 30, § 4, de la même loi, prises avant l’entrée en vigueur de la présente loi restent applicables pendant la durée pour laquelle elles ont été prononcées.

Les articles 22, deux derniers alinéas, et 22*bis* restent en vigueur à titre de mesure transitoire pour les décisions de maintien de la détention préventive prises conformément à l’article 22, alinéa 2.

CHAPITRE 7

Disposition modifiant la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d’arrêt européen

Art. 141

L’article 13 de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d’arrêt européen est complété par un paragraphe 4, rédigé comme suit:

“§ 4. La décision du procureur du Roi d’exécuter le mandat d’arrêt européen conformément au paragraphe 3 constitue le titre de détention jusqu’à la remise effective de la personne à l’État d’émission.

Le procureur du Roi peut, dans les conditions prévues à l’article 11, §§ 4 et 5, prévoir la mise en liberté sous conditions ou sous caution de la personne concernée et jusqu’à la remise effective de la personne à l’État d’émission.”.

HOOFDSTUK 8

Bepalingen betreffende de inwerkingtreding

Art. 142

De artikelen 74 tot 77, 80, 84 tot 86, 89 tot 91, 93 en 94 van deze titel treden in werking op 1 januari 2016.

Artikel 122 is van toepassing op de zaken die nog niet in beraad zijn genomen inzake de regeling van de rechtspleging door de kamer van inbeschuldigingstelling op de datum van de inwerkingtreding van de wet.

TITEL 4

Bepalingen tot wijziging van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Art. 143

In de Nederlandstalige versie van de artikelen 5, 7 en 16 van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten wordt het woord “verontrusten” telkens vervangen door het woord “lastig vallen”.

Art. 144

In artikel 12 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 worden tussen de woorden “nageleefd,” en “kan” de woorden “of indien er in hoofde van de veroordeelde een tegenaanwijzing ontstaat die niet bestond op het moment van toekenning van de uitgaansvergunning,” ingevoegd;

2° in paragraaf 2 worden tussen de woorden “verlof” en “kan” worden de woorden “, of in geval er in hoofde van de veroordeelde een tegenaanwijzing ontstaat die niet bestond op het moment van toekenning van het penitentiair verlof,” ingevoegd.

3° het artikel 12 wordt aangevuld met de paragraaf 3, luidende:

“In het geval de veroordeelde niet meer aan de tijdsvoorwaarden voldoet voor een beslissing tot toekenning

CHAPITRE 8

Dispositions relatives à l’entrée en vigueur

Art. 142

Les articles 74 à 77, 80, 84 à 86, 89 à 91, 93 et 94 du présent titre entrent en vigueur le 1er janvier 2016.

L’article 122 est applicable aux affaires qui n’ont pas encore été prises en délibéré quant au règlement de la procédure par la chambre des mises en accusation à la date de l’entrée en vigueur de la loi.

TITRE 4

Dispositions modifiant la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d’exécution de la peine

Art. 143

Dans la version néerlandaise des articles 5, 7 et 16 de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d’exécution de la peine, le mot “verontrusten” est chaque fois remplacé par le mot “lastig vallen”.

Art. 144

À l’article 12 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, les mots “ou s’il apparaît dans le chef du condamné une contre-indication qui n’existait pas au moment de l’octroi de la permission de sortie,” sont insérés entre les mots “une certaine périodicité,” et les mots “le ministre”;

2° dans le paragraphe 2, les mots “ou s’il apparaît dans le chef du condamné une contre-indication qui n’existait pas au moment de l’octroi de la permission de sortie,” sont insérés entre les mots “un congé pénitentiaire,” et les mots “le ministre”.

3° l’article 12 est complété par le paragraphe 3 rédigé comme suit:

“Si le condamné ne satisfait plus aux conditions de temps pour une décision d’octroi d’une permission de

van een uitgaansvergunning verleend met een zekere periodiciteit of van een penitentiair verlof, herroept de minister of zijn gemachtigde de beslissing."

Art. 145

Artikel 20 van dezelfde wet wordt vernummerd tot artikel 19/1.

Art. 146

In Titel IV van dezelfde wet wordt een Hoofdstuk IV*bis* ingevoegd, luidende: "Hoofdstuk IV*bis* – Bepaling die gemeen is aan de hoofdstukken I, II, III en IV".

Art. 147

In Titel IV, Hoofdstuk IV*bis*, ingevoegd bij artikel 146, wordt een artikel 20 ingevoegd, luidende:

"Art. 20. De uitgaansvergunning zoals bedoeld onder artikel 4, § 3, het penitentiair verlof en de onderbreking van de strafuitvoering kunnen niet toegekend worden wanneer op grond van een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat de veroordeelde niet toegelaten of gemachtigd is tot een verblijf in het Rijk."

Art. 148

In artikel 20/1 van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 15 december 2012 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt het woord "twee" vervangen door het woord "zes";

2° artikel 20/1 wordt aangevuld met twee leden, luidende:

"Indien de veroordeelde binnen de twee jaar na de invrijheidstelling door de minister terug keert naar België zonder in orde te zijn met de wetgeving en de reglementering betreffende de toegang, het verblijf of de vestiging in het Rijk, kan de procureur des Konings bij de rechtbank binnen het rechtsgebied waarvan de veroordeelde zich bevindt, zijn voorlopige aanhouding bevelen. De procureur des Konings deelt onmiddellijk zijn beslissing mee aan de minister of zijn gemachtigde.

De minister of zijn gemachtigde neemt binnen de zeven dagen volgend op de voorlopige aanhouding van de veroordeelde een beslissing tot uitvoering van

sortie avec une certaine périodicité ou d'un congé pénitentiaire, le ministre ou son délégué révoque la décision."

Art. 145

L'article 20 de la même loi est renuméroté article 19/1.

Art. 146

Dans le titre IV de la même loi, il est inséré un chapitre IV*bis* rédigé comme suit: "Chapitre IV*bis* – Disposition commune aux chapitres Ier, II, III et IV".

Art. 147

Dans le titre IV, chapitre IV*bis,* inséré par l'article 146, il est inséré un article 20 rédigé comme suit:

"Art. 20. La permission de sortie visée à l'article 4, § 3, le congé pénitentiaire et l'interruption de l'exécution de la peine ne peuvent pas être accordés s'il ressort d'un avis de l'Office des étrangers que le condamné n'est pas autorisé ou habilité à séjourner dans le royaume.".

Art. 148

À l'article 20/1 de la même loi, inséré par la loi du 15 décembre 2012, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l'alinéa 1er, le mot "deux" est remplacé par le mot "six";

2° l'article 20/1 est complété par deux alinéas rédigés comme suit:

"Si le condamné revient en Belgique dans les deux ans qui suivent sa libération par le ministre sans être en règle avec la législation et la réglementation relatives à l'accès, au séjour ou à l'établissement dans le royaume, le procureur du Roi près le tribunal dans le ressort duquel le condamné se trouve peut ordonner l'arrestation provisoire de celui-ci. Le procureur du Roi communique immédiatement sa décision au ministre ou à son délégué.

Le ministre ou son délégué prend une décision d'exécution de la partie restante des peines dans les sept jours qui suivent l'arrestation provisoire du condamné.

het resterende gedeelte van de straffen. Deze beslissing wordt binnen de werkdag schriftelijk meegedeeld aan de veroordeelde, de procureur des Konings en de directeur.”.

Art. 149

In artikel 21, § 1, van dezelfde wet wordt het woord “twaalf” vervangen door het woord “zestien”.

Art. 150

In artikel 25, § 2, van dezelfde wet, gewijzigd door de wetten van 17 maart 2013 en 10 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° onder letter c) worden de woorden “vrijheidsstraf van dertig jaar of tot een levenslange vrijheidsstraf” vervangen door de woorden “correctionele gevangenisstraf van dertig jaar tot en met veertig jaar, tot een opsluiting van dertig jaar of meer of tot een levenslange opsluiting”;

2° onder letter d), eerste zin, worden de woorden “vrijheidsstraf van dertig jaar of tot een levenslange vrijheidsstraf” vervangen door de woorden “correctionele gevangenisstraf van dertig jaar tot en met veertig jaar, tot een opsluiting van dertig jaar of meer of tot een levenslange opsluiting”;

3° onder letter d), laatste zin, worden de woorden “vrijheidsstraf van dertig jaar of een levenslange vrijheidsstraf” vervangen door de woorden “correctionele gevangenisstraf van dertig jaar tot en met veertig jaar, tot een opsluiting van dertig jaar of meer of tot een levenslange opsluiting”;

4° onder letter e) worden de woorden “vrijheidsstraf van dertig jaar of tot een levenslange vrijheidsstraf” vervangen door de woorden “correctionele gevangenisstraf van dertig jaar tot en met veertig jaar, tot een opsluiting van dertig jaar of meer of tot een levenslange opsluiting”.

Art. 151

In Titel V, van dezelfde wet wordt een Hoofdstuk II*bis* ingevoegd, luidende: “Hoofdstuk II*bis* – Bepaling die gemeen is aan de hoofdstukken I en II”.

Cette décision est communiquée par écrit dans le jour ouvrable au condamné, au procureur du Roi et au directeur.”.

Art. 149

Dans l’article 21, § 1er, de la même loi, le mot “douze” est remplacé par le mot “seize”.

Art. 150

Dans l’article 25, § 2, de la même loi, modifié par les lois du 17 mars 2013 et du 10 avril 2014, les modifications suivantes sont apportées:

1° à la lettre c), les mots “peine privative de liberté de trente ans ou à une peine privative de liberté à perpétuité” sont remplacés par les mots “peine correctionnelle de trente à quarante ans d’emprisonnement, une réclusion de trente ans ou plus ou une réclusion à perpétuité”;

2° à la lettre d), première phrase, les mots “peine privative de liberté de trente ans ou à une peine privative de liberté à perpétuité” sont remplacés par les mots “peine correctionnelle de trente à quarante ans d’emprisonnement, une réclusion de trente ans ou plus ou une réclusion à perpétuité”;

3° à la lettre d), dernière phrase, les mots “peine privative de liberté de trente ans ou à une peine privative de liberté à perpétuité” sont remplacés par les mots “peine correctionnelle de trente à quarante ans d’emprisonnement, une réclusion de trente ans ou plus ou une réclusion à perpétuité”;

4° à la lettre e), les mots “peine privative de liberté de trente ans ou à une peine privative de liberté à perpétuité” sont remplacés par les mots “peine correctionnelle de trente à quarante ans d’emprisonnement, une réclusion de trente ans ou plus ou une réclusion à perpétuité”.

Art. 151

Dans le titre V de la même loi, il est inséré un chapitre II*bis* rédigé comme suit: “Chapitre II*bis* – Disposition commune aux chapitres Ier et II”.

Art. 152

In Titel V, Hoofdstuk II*bis*, ingevoegd bij artikel 151, wordt een artikel 25/2 ingevoegd, luidende:

"Art. 25/2. De beperkte detentie, het elektronisch toezicht en de voorwaardelijke invrijheidstelling kunnen niet toegekend worden wanneer op grond van een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat de veroordeelde niet toegelaten of gemachtigd is tot een verblijf in het Rijk."

Art. 153

In Titel V, Hoofdstuk III van dezelfde wet wordt een artikel 25/3 ingevoegd, luidende:

"Art. 25/3. § 1. De voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied is een wijze van uitvoering van de vrijheidsstraf waardoor de veroordeelde, waarvan op grond van een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat hij niet toegelaten of gemachtigd is tot een verblijf in het Rijk, zijn straf ondergaat buiten de gevangenis in een ander land dan België, mits naleving van voorwaarden die hem gedurende een bepaalde proeftijd worden opgelegd.

§ 2. De voorlopige invrijheidstelling met het oog op overlevering wordt toegestaan aan de veroordeelde die op grond van een uitvoerbaar vonnis of een uitvoerbare titel overgebracht dient te worden naar een ander land.".

Art. 154

In artikel 26, § 2, van dezelfde wet, gewijzigd door de wetten van 17 maart 2013 en 10 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° onder letter c) worden de woorden "vrijheidsstraf van dertig jaar of tot een levenslange vrijheidsstraf" vervangen door de woorden "correctionele gevangenisstraf van dertig jaar tot en met veertig jaar, tot een opsluiting van dertig jaar of meer of tot een levenslange opsluiting";

2° onder letter d), eerste zin, worden de woorden "vrijheidsstraf van dertig jaar of tot een levenslange vrijheidsstraf" vervangen door de woorden "correctionele gevangenisstraf van dertig jaar tot en met veertig jaar, tot een opsluiting van dertig jaar of meer of tot een levenslange opsluiting";

3° onder letter d), laatste zin, worden de woorden "vrijheidsstraf van dertig jaar of een levenslange

Art. 152

Dans le titre V, chapitre II*bis,* inséré par l'article 151, il est inséré un article 25/2 rédigé comme suit:

"Art. 25/2. La détention limitée, la surveillance électronique et la libération conditionnelle ne peuvent pas être accordés s'il ressort d'un avis de l'Office des étrangers que le condamné n'est pas autorisé ou habilité à séjourner dans le Royaume.".

Art. 153

Dans le titre V, chapitre III de la même loi, il est inséré un article 25/3 rédigé comme suit:

"Art. 25/3. § 1er. La mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire est un mode d'exécution de la peine privative de liberté par lequel le condamné, pour qui il ressort d'un avis de l'Office des Étrangers qu'il n'est pas autorisé ou habilité à séjourner dans le royaume, subit sa peine en dehors de la prison dans un autre pays que la Belgique, moyennant le respect de conditions qui lui sont imposées pendant un délai d'épreuve déterminé.

§ 2. La mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire est accordée au condamné qui, sur la base d'un jugement exécutoire ou d'un titre exécutoire, doit être transféré dans un autre pays.".

Art. 154

Dans l'article 26, § 2, de la même loi, modifié par les lois du 17 mars 2013 et du 10 avril 2014, les modifications suivantes sont apportées:

1° à la lettre c), les mots "peine privative de liberté de trente ans ou à une peine privative de liberté à perpétuité" sont remplacés par les mots "peine correctionnelle de trente à quarante ans d'emprisonnement, une réclusion de trente ans ou plus ou une réclusion à perpétuité";

2° à la lettre d), première phrase, les mots "peine privative de liberté de trente ans ou à une peine privative de liberté à perpétuité" sont remplacés par les mots "peine correctionnelle de trente à quarante ans d'emprisonnement, une réclusion de trente ans ou plus ou une réclusion à perpétuité";

3° à la lettre d), dernière phrase, les mots "peine privative de liberté de trente ans ou à une peine privative

vrijheidsstraf" vervangen door de woorden "correctionele gevangenisstraf van dertig jaar tot en met veertig jaar, tot een opsluiting van dertig jaar of meer of tot een levenslange opsluiting";

4° onder letter e) worden de woorden "vrijheidsstraf van dertig jaar of tot een levenslange vrijheidsstraf" vervangen door de woorden "correctionele gevangenisstraf van dertig jaar tot en met veertig jaar, tot een opsluiting van dertig jaar of meer of tot een levenslange opsluiting".

Art. 155

Artikel 37 van dezelfde wet wordt aangevuld met een lid, luidende:

"De beslissing tot uitstel wordt schriftelijk ter kennis gebracht van de directeur indien de veroordeelde gedetineerd is."

Art. 156

Artikel 43 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

"Art. 43. § 1. Indien de veroordeelde penitentiair verlof vraagt bij zijn verzoek tot beperkte detentie of elektronisch toezicht, beslist de strafuitvoeringsrechter hierover op het ogenblik van de toekenning van de beperkte detentie of het elektronisch toezicht.

§ 2. Indien de veroordeelde na de toekenning van de beperkte detentie of elektronisch toezicht om penitentiair verlof verzoekt, wordt het schriftelijk verzoek ingediend op de griffie van de gevangenis.

De griffie van de gevangenis zendt het schriftelijk verzoek binnen de werkdag over aan de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank en bezorgt een afschrift aan de directeur.

De directeur brengt een advies uit omtrent het voorgestelde verlofadres uiterlijk binnen zes weken na de ontvangst van het schriftelijk verzoek van de veroordeelde. De directeur kan de Dienst Justitiehuizen opdragen een beknopt voorlichtingsrapport op te stellen of een maatschappelijke enquête te houden in het door de veroordeelde voor het penitentiair verlof voorgestelde opvangmilieu.

de liberté à perpétuité" sont remplacés par les mots "peine correctionnelle de trente à quarante ans d'emprisonnement, une réclusion de trente ans ou plus ou une réclusion à perpétuité";

4° à la lettre e), les mots "peine privative de liberté de trente ans ou à une peine privative de liberté à perpétuité" sont remplacés par les mots "peine correctionnelle de trente à quarante ans d'emprisonnement, une réclusion de trente ans ou plus ou une réclusion à perpétuité".

Art. 155

L'article 37 de la même loi est complété par un alinéa rédigé comme suit:

"La décision d'ajournement est portée par écrit à la connaissance du directeur si le condamné est en détention.".

Art. 156

L'article 43 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

"Art. 43. § 1er. Si le condamné demande un congé pénitentiaire lors de sa demande de détention limitée ou de surveillance électronique, le juge de l'application des peines statue à ce sujet au moment de l'octroi de la détention limitée ou de la surveillance électronique.

§ 2. Si le condamné demande un congé pénitentiaire après l'octroi de la détention limitée ou de la surveillance électronique, la demande écrite est déposée au greffe de la prison.

Le greffe de la prison transmet la demande écrite au greffe du tribunal de l'application des peines dans le jour ouvrable et en remet une copie au directeur.

Le directeur rend un avis sur l'adresse de congé proposée au plus tard dans les six semaines de la réception de la demande écrite du condamné. Le directeur peut charger le service des Maisons de justice de rédiger un rapport d'information succinct ou de procéder à une enquête sociale dans le milieu d'accueil proposé par le condamné pour le congé pénitentiaire.

Het advies van de directeur wordt overgezonden aan de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank en een afschrift er van wordt meegedeeld aan het openbaar ministerie en de veroordeelde.

Het openbaar ministerie stelt binnen de werkdag volgend op de ontvangst van het advies een met redenen omkleed advies op, zendt dit over aan de strafuitvoeringsrechter en deelt het in afschrift mee aan de veroordeelde en de directeur.

De strafuitvoeringsrechter neemt een beslissing binnen zeven dagen na de ontvangst van het advies van de directeur.

Artikel 39 en 40 zijn van toepassing.

§ 3. De strafuitvoeringsrechter bepaalt de duur van het penitentiair verlof, dat niet minder dan driemaal zesendertig uur per trimester mag zijn. Het verlof is elk trimester van rechtswege hernieuwd.

§ 4. Artikel 46 is van toepassing.”.

Art. 157

In het artikel 47 van dezelfde wet worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, gewijzigd door de wet van 14 december 2012, wordt de eerste zin aangevuld met de woorden “waaraan men niet tegemoet kan komen door het opleggen van bijzondere voorwaarden”;

2° in paragraaf 2 wordt de eerste zin aangevuld met de woorden “waaraan men niet tegemoet kan komen door het opleggen van bijzondere voorwaarden”;

3° in paragraaf 2 wordt de bepaling onder 1° opgeheven.

Art. 158

Artikel 52, § 1, tweede lid, van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 17 maart 2013, wordt vervangen als volgt:

“De dag, het uur en de plaats van de zitting worden bij ter post aangetekende brief ter kennis gebracht van de veroordeelde en het slachtoffer en schriftelijk ter kennis gebracht van de directeur.”.

L’avis du directeur est adressé au greffe du tribunal de l’application des peines, et une copie en est communiquée au ministère public et au condamné.

Dans un délai d’un jour ouvrable suivant la réception de l’avis, le ministère public rédige un avis motivé, le transmet au juge de l’application des peines et en communique une copie au condamné et au directeur.

Le juge de l’application des peines prend une décision dans les sept jours de la réception de l’avis du directeur.

Les articles 39 et 40 sont d’application.

§ 3. Le juge de l’application des peines fixe la durée du congé pénitentiaire, qui ne peut être inférieure à trois fois trente-six heures par trimestre. Le congé pénitentiaire est renouvelé de plein droit chaque trimestre.

§ 4. L’article 46 est d’application.”.

Art. 157

À l’article 47 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, modifié par la loi du 14 décembre 2012, la première phrase est complétée par les mots “auxquelles la fixation de conditions particulières ne puisse répondre”;

2° dans le paragraphe 2, la première phrase est complétée par les mots “auxquelles la fixation de conditions particulières ne puisse répondre”;

3° dans le paragraphe 2, la disposition sous le 1° est abrogée;

Art. 158

L’article 52, § 1er, alinéa 2, de la même loi, modifié par la loi du 17 mars 2013, est remplacé par ce qui suit:

“Les lieu, jour et heure de l’audience sont notifiés par pli recommandé à la poste au condamné et à la victime et portés par écrit à la connaissance du directeur.”.

Art. 159

In artikel 55 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in de bepaling onder 2° worden de woorden “en voor de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied” ingevoegd tussen de woorden “beperkte detentie” en de woorden “een vast adres”;

2° het artikel wordt aangevuld met de bepaling onder 4°, luidende:

“4° voor de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied, de verplichting om het grondgebied effectief te verlaten en het verbod om tijdens de proeftijd terug te keren naar België zonder in orde te zijn met de wetgeving en de reglementering betreffende de toegang, het verblijf of de vestiging in het Rijk en zonder de voorafgaande toelating van de strafuitvoeringsrechtbank.”.

Art. 160

In artikel 58, § 1, eerste lid, van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 15 december 2012, worden de woorden “bij gerechtsbrief” vervangen door de woorden “bij ter post aangetekende brief”.

Art. 161

Artikel 59 van dezelfde wet wordt aangevuld met twee leden, luidende:

“Deze strafuitvoeringsmodaliteiten kunnen niet toegekend worden wanneer op grond van een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat de veroordeelde niet toegelaten of gemachtigd is tot een verblijf in het Rijk.

De artikelen 64, 67, 68 en 70 zijn van toepassing.”

Art. 162

In artikel 60, laatste lid, van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 15 maart 2012, wordt het woord “tien” vervangen door het woord “twintig”.

Art. 159

À l’article 55 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le 2°, les mots “et pour la mise en liberté provisoire en vue de l’éloignement du territoire” sont insérés entre les mots “détention limitée,” et les mots “, avoir une adresse fixe”.

2° l’article est complété par le 4° rédigé comme suit:

“4° pour la mise en liberté provisoire en vue de l’éloignement du territoire, l’obligation de quitter effectivement le territoire et l’interdiction de revenir en Belgique pendant le délai d’épreuve sans être en règle avec la législation et la réglementation relative à l’accès au territoire, au séjour ou à l’établissement dans le royaume et sans l’autorisation préalable du tribunal de l’application des peines.”.

Art. 160

Dans l’article 58, § 1er, alinéa 1er, de la même loi, modifié par la loi du 15 décembre 2012, les mots “par pli judiciaire” sont remplacés par les mots “par pli recommandé à la poste”.

Art. 161

L’article 59 de la même loi est complété par deux alinéas rédigés comme suit:

“Ces modalités d’exécution des peines ne peuvent pas être accordées s’il ressort d’un avis de l’Office des étrangers que le condamné est autorisé ou habilité à séjourner dans le royaume.

Les articles 64, 67, 68 et 70 sont d’application.”.

Art. 162

Dans l’article 60, dernier alinéa, de la même loi, inséré par la loi du 15 mars 2012, le mot “dix” est remplacé par le mot “vingt”.

Art. 163

In artikel 61, § 2, van dezelfde wet gewijzigd door de wet van 27 december 2012, worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden “bij gerechtsbrief” vervangen door de woorden “bij ter post aangetekende brief”;

2° het tweede lid wordt vervangen als volgt:

“De dag, het uur en de plaats van de zitting worden bij ter post aangetekende brief ter kennis gebracht van de veroordeelde en het slachtoffer en schriftelijk ter kennis gebracht van de directeur.”.

Art. 164

Artikel 64 van dezelfde wet, gewijzigd door de wetten van 8 juni 2008 en 25 april 2014, wordt aangevuld met de bepalingen onder 7° en 8°, luidende:

“7° wanneer de veroordeelde zich niet meer in de tijdsvoorwaarden voor de toegekende strafuitvoeringsmodaliteit bevindt;

8° wanneer de veroordeelde na de toekenning van een voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied nalaat of weigert om het grondgebied effectief te verlaten, niet meewerkt aan zijn verwijdering, niet meewerkt aan zijn identificatie met het oog op het bekomen van een reisdocument of terugkeert zonder de in artikel 55, 4° vereiste toestemming van de strafuitvoeringsrechtbank.”.

Art. 165

In artikel 66 van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 21 april 2007, wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, luidende:

“§ 2/1. In geval van schorsing kan de strafuitvoeringsrechter of de strafuitvoeringsrechtbank een uitgaansvergunning overeenkomstig de artikelen 4 en 5 of een penitentiair verlof overeenkomstig de artikelen 7 en 8 toekennen, tenzij op grond van een advies van de Dienst Vreemdelingenzaken blijkt dat de veroordeelde niet toegelaten of gemachtigd is tot een verblijf in het Rijk.”.

Art. 163

À l’article 61, § 2, de la même loi, modifié par la loi du 27 décembre 2012, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l’alinéa 1er, les mots “par pli judiciaire” sont remplacés par les mots “par pli recommandé à la poste”;

2° l’alinéa 2 est remplacé par ce qui suit:

“Les lieu, jour et heure de l’audience sont notifiés par pli recommandé à la poste au condamné et à la victime et portés par écrit à la connaissance du directeur.”.

Art. 164

L’article 64 de la même loi, modifié par les lois du 8 juin 2008 et du 25 avril 2014, est complété par des 7° et 8° rédigés comme suit:

“7° si le condamné ne se trouve plus dans les conditions de temps pour la modalité d’exécution de la peine accordée;

8° si, après l’octroi d’une mise en liberté provisoire en vue de l’éloignement du territoire, le condamné omet ou refuse de quitter effectivement le territoire, ne coopère pas à son éloignement, ne coopère pas à son identification en vue de l’obtention d’un document de voyage ou revient sans l’autorisation du tribunal de l’application des peines requise à l’article 55, 4°.”.

Art. 165

L’article 66 de la même loi, modifié par la loi du 21 avril 2007, est complété par un paragraphe 2/1 rédigé comme suit:

“§ 2/1. En cas de suspension, le juge de l’application des peines ou le tribunal de l’application des peines peut accorder une permission de sortie conformément aux articles 4 et 5 ou un congé pénitentiaire conformément aux articles 7 et 8, sauf s’il ressort d’un avis de l’Office des étrangers que le condamné n’est pas autorisé ou habilité à séjourner dans le Royaume.”.

Art. 166

In artikel 67 van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 21 april 2007, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt de tweede zin aangevuld met de woorden “of een andere strafuitvoeringsmodaliteit toekennen”;

2° in paragraaf 1 wordt de derde zin aangevuld met de woorden “of met de nieuwe strafuitvoeringsmodaliteit”;

3° in paragraaf 2 worden de woorden “of een andere strafuitvoeringsmodaliteit toe te kennen” ingevoegd tussen het woord “leggen” en het woord “, bepaalt”.

Art. 166

À l’article 67 de la même loi, modifié par la loi du 21 avril 2007, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, la deuxième phrase est complétée par les mots “ou octroyer une autre modalité d’exécution de la peine”;

2° dans le paragraphe 1er, la troisième phrase est complétée par les mots “ou sur la nouvelle modalité d’exécution de la peine”;

3° dans le paragraphe 2, les mots “ou d’octroyer une autre modalité d’exécution de la peine” sont insérés entre les mots “conditions supplémentaires” et les mots “, il fixe”.

Art. 167

In artikel 68 van dezelfde wet, gewijzigd door de wetten van 27 december 2006, 21 april 2007 en 15 december 2013, worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, tweede lid worden de woorden “per gerechtsbrief” vervangen door de woorden “per ter post aangetekende brief”.

2° in paragraaf 5, tweede lid, worden de woorden “en een voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied” ingevoegd tussen de woorden “voorwaardelijke invrijheidstelling” en het woord “, bepaalt”;

3° paragraaf 5 wordt aangevuld met twee leden, luidende:

“Behoudens in geval van een herroeping overeenkomstig artikel 64, 1°, bepaalt de strafuitvoeringsrechtbank in haar vonnis de datum waarop de veroordeelde een nieuw verzoek kan indienen.

Deze termijn mag niet langer zijn dan zes maanden te rekenen van het vonnis indien de veroordeelde een of meer correctionele hoofdgevangenisstraffen ondergaat die samen niet meer dan vijf jaar bedragen. Deze termijn is maximaal een jaar in geval van criminele straffen of als het geheel van de correctionele hoofdgevangenisstraffen meer dan vijf jaar bedraagt. Deze termijn is minimum zes maanden en maximaal achttien maanden indien de zaak een veroordeling betreft tot een vrijheidsstraf van dertig jaar of meer of een levenslange vrijheidsstraf, met een terbeschikkingstelling van de

Art. 167

À l’article 68 de la même loi, modifié par les lois du 27 décembre 2006, du 21 avril 2007 et du 15 décembre 2013, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, alinéa 2, les mots “par pli judiciaire” sont remplacés par les mots “par pli recommandé à la poste”;

2° dans le paragraphe 5, alinéa 2, les mots “et d’une mise en liberté provisoire en vue de l’éloignement du territoire” sont insérés entre les mots “d’une libération conditionnelle” et les mots “, le juge”;

3° le paragraphe 5 est complété par deux alinéas rédigés comme suit:

“Sauf dans le cas d’une révocation conformément à l’article 64, 1°, le tribunal de l’application des peines fixe dans son jugement la date à laquelle le condamné peut introduire une nouvelle demande.

Ce délai ne peut excéder six mois à compter du jugement lorsque le condamné subit une ou plusieurs peines correctionnelles d’emprisonnement à titre principal dont le total ne dépasse pas cinq ans. Ce délai est d’un an maximum en cas de peines criminelles ou lorsque le total des peines correctionnelles d’emprisonnement principal est supérieur à cinq ans. Ce délai est de six mois minimum et de dix-huit mois maximum si l’affaire concerne une condamnation à une peine privative de liberté de trente ans ou plus ou une peine privative de liberté à perpétuité, assortie d’une mise à disposition du

strafuitvoeringsrechtbank overeenkomstig de artikelen 34*ter* of 34*quater* van het Strafwetboek.”.

Art. 168

In artikel 71 van dezelfde wet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid, worden de woorden “of betreffende de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering” ingevoegd tussen de woorden “voorwaardelijke invrijheidstelling” en het woord “uitvoerbaar”;

2° in het vierde lid, gewijzigd door de wet van 17 maart 2013, worden de woorden “vrijheidsstraf van dertig jaar of tot een levenslange vrijheidsstraf” vervangen door de woorden “correctionele gevangenisstraf van dertig jaar tot en met veertig jaar, tot een opsluiting van dertig jaar of tot een levenslange opsluiting”.

Art. 169

In artikel 74 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste en het tweede lid van paragraaf 2 worden vervangen door:

“Het verzoek wordt ingediend bij de directeur. De directeur verzamelt onverwijld en uiterlijk binnen de zeven dagen de adviezen van de in paragraaf 1 vermelde geneesheren. De griffie van de gevangenis zendt het verzoek, samen met de in paragraaf 1 bedoelde adviezen onmiddellijk over aan de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank en aan het openbaar ministerie.”;

2° in paragraaf 3, eerste lid, worden de woorden “indiening van het verzoek van de veroordeelde” vervangen door de woorden “ontvangst van het dossier zoals bepaald in paragraaf 2, eerste lid” en de woorden “bij gerechtsbrief” vervangen door de woorden “bij ter post aangetekende brief”;

3° paragraaf 4 wordt vervangen als volgt:

“Het vonnis tot toekenning van een voorlopige invrijheidstelling om medische redenen wordt meegedeeld aan de volgende autoriteiten en instanties:

— aan de korpschef van de lokale politie van de gemeente waar de veroordeelde zich zal vestigen;

tribunal de l’application des peines conformément aux articles 34*ter* ou 34*quater* du Code pénal.”.

Art. 168

À l’article 71 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l’alinéa 2, les mots “ou à la mise en liberté provisoire en vue de l’éloignement du territoire ou en vue de la remise” sont insérés entre les mots “à la libération conditionnelle” et les mots “est devenue exécutoire”;

2° dans l’alinéa 4, modifié par la loi du 17 mars 2013, les mots “peine privative de liberté de trente ans ou à une peine privative de liberté à perpétuité” sont remplacés par les mots “peine correctionnelle de trente à quarante ans d’emprisonnement, une réclusion de trente ans ou une réclusion à perpétuité”.

Art. 169

À l’article 74 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° les alinéas 1er et 2 du paragraphe 2 sont remplacés par:

“La demande est introduite auprès du directeur. Celui-ci recueille sans délai et au plus tard dans les sept jours les avis des médecins mentionnés au paragraphe 1er. Le greffe de la prison transmet immédiatement la demande, accompagnée des avis visés au paragraphe 1er, au greffe du tribunal de l’application des peines et au ministère public.”;

2° dans le paragraphe 3, alinéa 1er, les mots “de l’introduction de la demande du condamné” sont remplacés par les mots “de la réception du dossier comme déterminé au paragraphe 2, alinéa 1er” et les mots “par pli judiciaire” sont remplacés par les mots “par pli recommandé à la poste”;

3° le paragraphe 4 est remplacé par ce qui suit:

“Le jugement d’octroi d’une mise en liberté provisoire pour raisons médicales est communiqué aux autorités et instances suivantes:

— au chef de corps de la police locale de la commune où s’établira le condamné;

— aan de nationale gegevensbank zoals bedoeld in artikel 44/2 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt;

— in voorkomend geval, aan de directeur van het justitiehuis van het gerechtelijk arrondissement waarin de veroordeelde zijn verblijfplaats heeft.”.

Art. 170

In Titel XI, Hoofdstuk I van dezelfde wet wordt een artikel 75/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 75/1. § 1. Onverminderd de toepassing van artikel 20 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt is het openbaar ministerie belast met de controle op de veroordeelde. In voorkomend geval is de justitieassistent belast met de opvolging van en het toezicht op alle door de strafuitvoeringsrechter aan de veroordeelde opgelegde voorwaarden.

§ 2. Ingeval er bijzondere voorwaarden zijn opgelegd, roept de justitieassistent, onmiddellijk na het uitvoerbaar worden van het vonnis, de veroordeelde op om hem alle nuttige informatie voor een goed verloop van de invrijheidstelling om medische redenen te bezorgen.

§ 3. Binnen een maand na de toekenning van de invrijheidstelling brengt de justitieassistent, verslag uit over de veroordeelde aan de strafuitvoeringsrechter en verder telkens hij het nuttig acht of wanneer de strafuitvoeringsrechter hem erom verzoekt, en ten minste om de zes maanden. Dit verslag bevat alle voor de strafuitvoeringsrechter relevante informatie met betrekking tot de veroordeelde waarover de justitieassistent beschikt. Het verslag bevat ten minste een opsomming van alle aan de veroordeelde opgelegde voorwaarden alsook de mate waarin die in acht worden genomen. De justitieassistent stelt, in voorkomend geval, de maatregelen voor die hij nuttig acht.

De mededelingen tussen de strafuitvoeringsrechter en de justitieassistenten gebeuren in de vorm van verslagen, die in afschrift aan het openbaar ministerie worden overgezonden.”.

Art. 171

In Titel XI, Hoofdstuk I van dezelfde wet wordt een artikel 75/2 ingevoegd, luidende:

— à la banque de données nationale visée à l’article 44/2 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police;

— le cas échéant, au directeur de la maison de justice de l’arrondissement judiciaire du lieu de résidence du condamné.”.

Art. 170

Dans le titre XI, chapitre Ier, de la même loi, il est inséré un article 75/1 rédigé comme suit:

“Art. 75/1. § 1er. Sans préjudice de l’application de l’article 20 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police, le ministère public est chargé du contrôle du condamné. Le cas échéant, l’assistant de justice est chargé du suivi et du contrôle de toutes les conditions imposées au condamné par le juge de l’application des peines.

§ 2. En cas d’imposition de conditions particulières, l’assistant de justice appelle le condamné immédiatement après que le jugement est devenu exécutoire pour lui communiquer toutes les informations utiles au bon déroulement de la mise en liberté pour raisons médicales.

§ 3. Dans le mois de l’octroi de la mise en liberté, l’assistant de justice fait rapport au juge de l’application des peines sur le condamné, puis à chaque fois qu’il l’estime utile ou que le juge de l’application des peines l’y invite, et au moins une fois tous les six mois. Ce rapport contient toutes les informations pertinentes pour le juge de l’application des peines dont dispose l’assistant de justice au sujet du condamné. Le rapport contient au moins une énumération de toutes les conditions imposées au condamné ainsi que la mesure dans laquelle celles-ci sont respectées. Le cas échéant, l’assistant de justice propose les mesures qu’il juge utiles.

Les communications entre le juge de l’application des peines et les assistants de justice donnent lieu à des rapports, dont une copie est adressée au ministère public.”.

Art. 171

Dans le titre XI, chapitre Ier, de la même loi, il est inséré un article 75/2 rédigé comme suit:

"Art. 75/2. § 1. De strafuitvoeringsrechter kan, op verzoek van de veroordeelde of van het openbaar ministerie, één of meer opgelegde voorwaarden schorsen, nader omschrijven of aanpassen aan de omstandigheden, zonder evenwel deze te verscherpen of bijkomende voorwaarden op te leggen.

Het schriftelijk verzoek wordt ingediend op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank.

De griffie van de strafuitvoeringsrechtbank zendt onverwijld een afschrift van dit verzoek over aan de andere partij.

§ 2. Indien zij opmerkingen hebben, delen de veroordeelde of het openbaar ministerie deze schriftelijk mee binnen zeven dagen na ontvangst van het afschrift aan de strafuitvoeringsrechter.

Indien de strafuitvoeringsrechter het nuttig acht, organiseert hij een zitting, die ten laatste één maand na de ontvangst van het in § 1 bedoelde schriftelijk verzoek moet plaatsvinden. De veroordeelde en zijn raadsman en het openbaar ministerie worden gehoord.

De strafuitvoeringsrechter kan beslissen andere personen te horen.

De zitting vindt plaats met gesloten deuren.

§ 3. Binnen vijftien dagen na de ontvangst van het schriftelijk verzoek of, indien er een zitting heeft plaatsgevonden, binnen vijftien nadat de zaak in beraad is genomen, beslist de strafuitvoeringsrechter. Het vonnis wordt bij een ter post aangetekende brief meegedeeld aan de veroordeelde en schriftelijk ter kennis gebracht van het openbaar ministerie.

De wijzigingen worden eveneens meegedeeld aan de autoriteiten en instanties die overeenkomstig artikel 74, § 4, op de hoogte moeten worden gebracht.".

"Art. 75/2. § 1er. Le juge de l'application des peines peut, à la demande du condamné ou du ministère public, suspendre, préciser ou adapter une ou plusieurs conditions imposées aux circonstances, sans toutefois les renforcer ou imposer des conditions complémentaires.

La demande écrite est déposée au greffe du tribunal de l'application des peines.

Le greffe du tribunal de l'application des peines transmet sans délai une copie de cette demande écrite à l'autre partie.

§ 2. S'ils ont des remarques, le condamné ou le ministère public les communiquent par écrit, dans les sept jours de la réception de la copie, au juge de l'application des peines.

Si le juge de l'application l'estime utile, il organise une audience, qui doit avoir lieu au plus tard un mois après la réception de la demande écrite visée au § 1er. Le condamné et son conseil ainsi que le ministère public sont entendus.

Le juge de l'application des peines peut décider d'entendre également d'autres personnes.

L'audience se déroule à huis clos.

§ 3. Dans les quinze jours de la réception de la demande écrite ou, si une audience a lieu, dans les quinze jours de la mise en délibéré, le juge de l'application des peines rend sa décision. Le jugement est notifié par pli recommandé à la poste au condamné et porté par écrit à la connaissance du ministère public.

Les modifications sont également communiquées aux autorités et aux instances qui, conformément à l'article 74, § 4, doivent être mises au courant.".

Art. 172

In artikel 76 van dezelfde wet, gewijzigd door de wetten van 27 december 2006 en 25 april 2014, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in § 1, 3°, tweede zin, worden de woorden "ambtshalve of op vordering van het openbaar ministerie" ingevoegd tussen de woorden "kan hiertoe"en "op elk ogenblik";

Art. 172

À l'article 76 du même Code, modifié par les lois du 27 décembre 2006 et du 25 avril 2014 et dont le texte existant constituera le § 1er, sont apportées les modifications suivantes:

1° dans le § 1er, 3°, deuxième phrase, les mots "d'office ou à la demande du ministère public," sont insérés entre les mots "peut charger," et les mots "à tout moment";

2° het artikel wordt aangevuld met een paragraaf 2, luidende:

"§ 2. In de in § 1 bedoelde gevallen kan de strafuitvoeringsrechter de bij voorlopige invrijheidstelling om medische redenen opgelegde voorwaarden herzien. In dat geval kan de strafuitvoeringsrechter de opgelegde voorwaarden verscherpen of bijkomende voorwaarden opleggen. De voorlopige invrijheidstelling om medische redenen wordt evenwel herroepen indien de veroordeelde niet instemt met de nieuwe voorwaarden.".

Art. 173

In artikel 78 van dezelfde wet worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, worden de woorden "of een herziening van de voorwaarden" ingevoegd tussen de woorden "om medische redenen" en de woorden "in de in artikel";

2° in paragraaf 1, tweede lid worden de woorden "per gerechtsbrief" vervangen door de woorden "bij ter post aangetekende brief";

3° paragraaf 4 wordt aangevuld met een lid, luidende:

"Indien de strafuitvoeringsrechter beslist de opgelegde voorwaarden te verscherpen of bijkomende voorwaarden op te leggen, bepaalt hij het ogenblik waarop deze beslissing uitvoerbaar wordt.";

4° in paragraaf 5, eerste lid, gewijzigd door de wet van 15 december 2013, worden de woorden "bij gerechtsbrief" vervangen door de woorden "bij ter post aangetekende brief".

Art. 174

In artikel 79 van dezelfde wet worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 worden de woorden "of het openbaar ministerie" ingevoegd tussen de woorden "waarvan de veroordeelde zich bevindt" en de woorden ", zijn voorlopige aanhouding";

2° in paragraaf 4, derde lid worden de woorden "Artikel 78, § 5, is" vervangen door de woorden "Artikel 78, paragrafen 5 en 6, zijn".

2° l'article est complété par un paragraphe 2, rédigé comme suit:

"§ 2. Dans les cas visés au § 1er, le juge de l'application des peines peut revoir les conditions imposées à la mise en liberté provisoire pour raisons médicales. Dans ce cas, le juge de l'application des peines peut renforcer les conditions imposées ou imposer des conditions supplémentaires. La mise en liberté provisoire pour raisons médicales est toutefois révoquée si le condamné ne marque pas son accord sur les nouvelles conditions.".

Art. 173

À l'article 78 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, alinéa 1er, les mots "ou d'une révision des conditions" sont insérés entre les mots "pour raisons médicales" et les mots "dans les cas prévus";

2° dans le paragraphe 1er, alinéa 2, les mots "par pli judiciaire" sont remplacés par les mots "par pli recommandé à la poste";

3° le paragraphe 4 est complété par un alinéa rédigé comme suit:

"Si le juge de l'application des peines décide de renforcer les conditions imposées ou d'imposer des conditions supplémentaires, il fixe le moment à partir duquel cette décision devient exécutoire.";

4° dans le paragraphe 5, alinéa 1er, modifié par la loi du 15 décembre 2013, les mots "par pli judiciaire" sont remplacés par les mots "par pli recommandé à la poste".

Art. 174

À l'article 79 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, les mots "ou le ministère public" sont insérés entre les mots "dans le ressort duquel le condamné se trouve" et les mots ", peut ordonner";

2° dans le paragraphe 4, alinéa 3, les mots "L'article 78, § 5" sont remplacés par les mots "L'article 78, paragraphes 5 et 6".

Art. 175

Artikel 80, eerste zin, van dezelfde wet wordt aangevuld met de woorden “met een maximum van tien jaar”.

Art. 176

In artikel 83, § 1, tweede lid, van dezelfde wet worden de woorden “bij gerechtsbrief” vervangen door de woorden “bij ter post aangetekende brief”.

Art. 177

In artikel 86 van dezelfde wet worden de woorden “bij gerechtsbrief” vervangen door de woorden “bij ter post aangetekende brief”.

Art. 178

In artikel 89, § 1, tweede lid, van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“De dag, het uur en de plaats van de zitting worden bij ter post aangetekende brief ter kennis gebracht van de veroordeelde en het slachtoffer en, ingeval de veroordeelde gedetineerd is, schriftelijk ter kennis gebracht van de directeur.”.

Art. 179

In artikel 95, eerste lid, van dezelfde wet worden de woorden “bij gerechtsbrief” vervangen door “bij ter post aangetekende brief”.

Art. 180

In artikel 95/3, § 2, derde lid, van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 26 april 2007, worden de woorden “de artikelen 372, 373, tweede en derde lid, 375, 376, tweede en derde lid, of 377, eerste, tweede, vierde en zesde lid, van het Strafwetboek” vervangen door de woorden “de artikelen 372 tot 378 van het Strafwetboek, of voor feiten bedoeld in de artikelen 379 tot 387 van hetzelfde Wetboek indien ze gepleegd werden op minderjarigen of met hun deelneming”.

Art. 175

L’article 80, première phrase, est complété par les mots “avec un maximum de dix ans”.

Art. 176

Dans l’article 83, § 1er, de la même loi, les mots “par pli judiciaire” sont remplacés par les mots “par pli recommandé à la poste”.

Art. 177

Dans l’article 86 de la même loi, les mots “par pli judiciaire” sont remplacés par les mots “par pli recommandé à la poste”.

Art. 178

L’article 89, § 1er, alinéa 2, de la même loi, est remplacé par ce qui suit:

“Les lieu, jour et heure de l’audience sont notifiés par pli recommandé à la poste au condamné et à la victime et, si le condamné est en détention, portés par écrit à la connaissance du directeur.”.

Art. 179

Dans l’article 95, alinéa 1er, de la même loi, les mots “par pli judiciaire” sont remplacés par les mots “par pli recommandé à la poste”.

Art. 180

Dans l’article 95/3, § 2, alinéa 3, de la même loi, inséré par la loi du 26 avril 2007, les mots “aux articles 372, 373, alinéas 2 et 3, 375, 376, alinéas 2 et 3, ou 377, alinéas 1er, 2, 4 et 6 du Code pénal” sont remplacés par les mots “aux articles 372 à 378 du Code pénal, ou pour des faits visés aux articles 379 à 387 du même Code s’ils ont été commis sur la personne de mineurs ou avec leur participation”.

Art. 181

Artikel 95/5, § 2, eerste lid, van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 26 april 2007, wordt vervangen als volgt:

"De dag, het uur en de plaats van de zitting wordt bij ter post aangetekende brief ter kennis gebracht van de veroordeelde en het slachtoffer en, indien de veroordeelde gedetineerd is, schriftelijk ter kennis gebracht van de directeur.".

Art. 182

In artikel 95/12, § 2, van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 26 april 2007, wordt tussen het derde en vierde lid een lid ingevoegd, luidende: "Artikel 31 is van toepassing.".

Art. 183

In artikel 95/16 van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 26 april 2007, worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2 worden de woorden "artikel 66" vervangen door de woorden "artikel 66, paragrafen 2 en 3";

2° in paragraaf 5, eerste lid, van dezelfde wet worden de woorden "bij gerechtsbrief" vervangen door de woorden "bij ter post aangetekende brief".

Art. 184

Artikel 95/21, eerste lid, van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 26 april 2007, wordt aangevuld met de zin: "De vrijheidsbeneming van de ter beschikking gestelde wordt gehandhaafd indien in zijn hoofde een risico op het plegen van ernstige strafbare feiten, die de fysieke of psychische integriteit van derden aantasten, bestaat dat in geval van een invrijheidstelling onder toezicht niet kan worden ondervangen door het opleggen van bijzondere voorwaarden."

Art. 185

Artikel 95/23, § 1, derde lid, van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 26 april 2007, wordt vervangen als volgt:

Art. 181

L'article 95/5, § 2, alinéa 1er, de la même loi, inséré par la loi du 26 avril 2007, est remplacé par ce qui suit:

"Les lieu, jour et heure de l'audience sont notifiés par pli recommandé à la poste au condamné et à la victime et, si le condamné est en détention, portés par écrit à la connaissance du directeur.".

Art. 182

Dans l'article 95/12, § 2, de la même loi, modifié par la loi du 26 avril 2007, un alinéa rédigé comme suit est inséré entre les alinéas 3 et 4: "L'article 31 est d'application.".

Art. 183

Dans l'article 95/16 de la même loi, inséré par la loi du 26 avril 2007, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le § 2, les mots "article 66" sont remplacés par les mots "article 66, §§ 2 et 3";

2° dans le paragraphe 5, alinéa 1er, de la même loi, les mots "par pli judiciaire" sont remplacés par les mots "par pli recommandé à la poste".

Art. 184

L'article 95/21, alinéa 1er, de la même loi, inséré par la loi du 26 avril 2007, est complété par la phrase suivante: "Il est recouru à la privation de liberté du condamné mis à disposition lorsqu'il existe dans son chef un risque qu'il commette des infractions graves portant atteinte à l'intégrité physique ou psychique de tiers et qu'il n'est pas possible d'y pallier en imposant des conditions particulières dans le cadre d'une libération sous surveillance.".

Art. 185

L'article 95/23, § 1er, alinéa 3, de la même loi, inséré par la loi du 26 avril 2007, est remplacé par ce qui suit:

"De dag, het uur en de plaats van de zitting wordt bij ter post aangetekende brief ter kennis gebracht van de veroordeelde en het slachtoffer en schriftelijk ter kennis gebracht van de directeur.".

Art. 186

In artikel 95/24, § 1, van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 26 april 2007, worden de woorden "Onder voorbehoud van" vervangen door het woord "Onverminderd".

Art. 187

In artikel 95/27 van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 26 april 2007, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 worden de woorden "herroeping of de schorsing" vervangen door de woorden"herroeping, schorsing of herziening";

2° paragraaf 3 wordt vervangen als volgt: "De artikelen 68, paragrafen 1 tot en met 4, en 70 zijn van toepassing.".

Art. 188

In artikel 95/30 van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 26 april 2007, worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1, tweede lid, wordt vervangen als volgt:

"De dag, het uur en de plaats van de zitting worden bij ter post aangetekende brief ter kennis gebracht van de veroordeelde en het slachtoffer en schriftelijk ter kennis gebracht van de directeur.";

2° in paragraaf 6, eerste lid, worden de woorden "bij gerechtsbrief" vervangen door de woorden "bij ter post aangetekende brief".

Art. 189

In artikel 96 van dezelfde wet, gewijzigd door de wetten van 26 april 2007 en 17 maart 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

"Les lieu, jour et heure de l'audience sont notifiés par pli recommandé à la poste au condamné et à la victime et portés par écrit à la connaissance du directeur.".

Art. 186

Dans l'article 95/24, § 1er, de la même loi, inséré par la loi du 26 avril 2007, les mots "Sous réserve de" sont remplacés par les mots "Sans préjudice de".

Art. 187

Dans l'article 95/27 de la même loi, inséré par la loi du jeudi 26 avril 2007, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, les mots "de la révocation ou de la suspension" sont remplacés par les mots "de la révocation, de la suspension ou de la révision";

2° le paragraphe 3 est remplacé par ce qui suit: "Les articles 68, paragraphes 1er à 4, et 70 sont d'application.".

Art. 188

Dans l'article 95/30 de la même loi, inséré par la loi du 26 avril 2007, les modifications suivantes sont apportées:

1° le paragraphe 1er, alinéa 2, est remplacé par ce qui suit:

"Les lieu, jour et heure de l'audience sont notifiés par pli recommandé à la poste au condamné et à la victime et portés par écrit à la connaissance du directeur.";

2° dans le paragraphe 6, l'alinéa 1er, les mots "par pli judiciaire" sont remplacés par les mots "par pli recommandé à la poste".

Art. 189

Dans l'article 96 de la même loi, modifié par les lois du 26 avril 2007 et du 17 mars 2013, les modifications suivantes sont apportées:

1° in het eerste lid worden de woorden “en tot de herziening van de bijzondere voorwaarden” geschrapt;

2° in het eerste lid worden de woorden “of met betrekking tot de herroeping” vervangen door de woorden “, de herziening of de herroeping”;

3° in het tweede lid, in de bepaling onder b) worden de woorden “en tot de herziening van de bijzondere voorwaarden” geschrapt;

4° in het tweede lid, in de bepaling onder b) worden tussen de woorden “afwijzing” en “of” de woorden “, de herziening” ingevoegd;

5° in het tweede lid, in de bepaling onder c) worden de woorden “en tot de herziening van de bijzondere voorwaarden” geschrapt;

6° in het tweede lid, in de bepaling onder c) worden tussen de woorden “afwijzing” en “of” de woorden “, de herziening” ingevoegd;

7° in het tweede lid, in de bepaling onder d) worden de woorden “en tot de herziening van de bijzondere voorwaarden” geschrapt;

8° in het tweede lid, in de bepaling onder d) worden tussen de woorden “afwijzing” en “of” de woorden “, de herziening” ingevoegd;

9° in het tweede lid, in de bepaling onder e) worden de woorden “en tot de herziening van de bijzondere voorwaarden” geschrapt;

10° in het tweede lid, in de bepaling onder e) worden tussen de woorden “afwijzing” en “of” de woorden “, de herziening” ingevoegd;

11° in het tweede lid, in de bepaling onder f) worden de woorden “en tot de herziening van de bijzondere voorwaarden” geschrapt;

12° in het tweede lid, in de bepaling onder f) worden tussen de woorden “afwijzing” en “of” de woorden “, de herziening” ingevoegd.

Art. 190

In artikel 97, § 1, tweede lid, van dezelfde wet, gewijzigd door de wetten van 6 februari 2009 en 19 december 2014, wordt het woord “vijftien” vervangen door het woord “vijf”.

1° à l’alinéa 1er, les mots “et à la révision des conditions particulières,” sont abrogés;

2° à l’alinéa 1er, les mots “ou à la révocation “sont remplacés par les mots “, à la révision ou à la révocation”;

3° à l’alinéa 2, b), les mots “et à la révision des conditions particulières” sont abrogés;

4° à l’alinéa 2, b), les mots “, à la révision” sont insérés entre les mots “au refus “et les mots “ou à la”;

5° à l’alinéa 2, c), les mots “et à la révision des conditions particulières” sont abrogés;

6° à l’alinéa 2, c), les mots “, à la révision” sont insérés entre les mots “au refus “et les mots “ou à la”;

7° à l’alinéa 2, d), les mots “et à la révision des conditions particulières” sont abrogés;

8° à l’alinéa 2, d), les mots “, à la révision” sont insérés entre les mots “au refus “et les mots “ou à la”;

9° à l’alinéa 2, e), les mots “et à la révision des conditions particulières” sont abrogés;

10° à l’alinéa 2, e), les mots “, à la révision” sont insérés entre les mots “au refus “et les mots “ou à la”;

11° à l’alinéa 2, f), les mots “, et à la révision des conditions particulières” sont abrogés;

12° à l’alinéa 2, f), les mots “, à la révision” sont insérés entre les mots “au refus “et les mots “ou à la”.

Art. 190

Dans l’article 97, § 1er, alinéa 2, de la même loi, modifié par les lois du 6 février 2009 et du 19 décembre 2014, le mot “quinze” est remplacé par le mot “cinq”.

Art. 191

In artikel 109 van dezelfde wet, laatstelijk gewijzigd door de wet van 10 augustus 2015, worden de woorden “en uiterlijk op 1 januari 2016” vervangen door de woorden “en uiterlijk op 1 september 2017”.

TITEL 5

Wijzigingen van diverse bepalingen

HOOFDSTUK 1

Rechterlijke organisatie

Afdeling 1

Wijzigingen van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 192

In artikel 115, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 16 juli 1993, worden de woorden “het hof van beroep in algemene vergadering” vervangen door de woorden “de eerste voorzitter van het hof van beroep”.

Art. 193

In artikel 120 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden “een lid van het hof van beroep of een wegens leeftijd in rust gesteld lid van het hof van beroep die nog niet de leeftijd van 70 jaar heeft bereikt” vervangen door de woorden “een lid van het hof van beroep, een lid van dat hof dat wegens zijn leeftijd tot de inruststelling is toegelaten en nog niet de leeftijd van 73 jaar heeft bereikt of een lid van dat hof dat op eigen verzoek vóór de wettelijke leeftijd is toegelaten tot de inruststelling en dat bovendien werd gemachtigd tot het voeren van de eretitel van zijn ambt”;

2° in het derde lid worden de woorden “onder de leden van dat hof of een wegens hun leeftijd in rust gestelde leden van het hof van beroep die nog niet de leeftijd van 70 jaar hebben bereikt” vervangen door de woorden “onder de leden van dat hof, de leden van dat hof die wegens hun leeftijd tot de inruststelling zijn toegelaten en nog niet de leeftijd van 73 jaar hebben bereikt of de leden van dat hof die op eigen verzoek vóór

Art. 191

Dans l’article 109 de la même loi, modifié en dernier lieu par la loi du 10 août 2015, les mots “et au plus tard le 1er janvier 2016” sont remplacés par les mots “et au plus tard le 1er septembre 2017”.

TITRE 5

Modifications de dispositions diverses

CHAPITRE 1ER

Organisation Judiciaire

Section 1re

Modifications du Code judiciaire

Art. 192

Dans l’article 115, alinéa 3, du Code judiciaire , inséré par la loi du 16 juillet 1993, les mots “la cour d’appel, statuant en assemblée générale sur les réquisitions du procureur général ou ce magistrat entendu, peut” sont remplacés par les mots “le premier président de la cour d’appel peut, sur les réquisitions du procureur général ou ce magistrat entendu,”.

Art. 193

A l’article 120 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l’alinéa 1er, les mots “un membre de la cour d’appel ou un membre de la cour d’appel admis à la retraite en raison de son âge qui n’a pas encore atteint l’âge de 70 ans” sont remplacés par les mots “un membre de la cour d’appel, un membre de cette cour admis à la retraite en raison de son âge qui n’a pas encore atteint l’âge de 73 ans ou un membre de cette cour qui à sa demande est admis à la retraite avant l’âge légal et qui en outre a été autorisé à porter le titre honorifique de ses fonctions”;

2° dans l’alinéa 3, les mots “parmi les membres de cette cour ou un membre de la cour d’appel admis à la retraite en raison de son âge qui n’a pas encore atteint l’âge de 70 ans” sont remplacés par les mots “parmi les membres de cette cour, les membres de cette cour admis à la retraite en raison de leur âge qui n’ont pas encore atteint l’âge de 73 ans ou les membres de cette cour qui à leur demande sont admis à la retraite avant

de wettelijke leeftijd zijn toegelaten tot de inruststelling en die bovendien werden gemachtigd tot het voeren van de eretitel van hun ambt".

Art. 194

In artikel 121 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009, wordt tussen het eerste en het tweede lid een lid ingevoegd, luidende:

"Zij kunnen eveneens aangewezen worden door de eerste voorzitter van het hof van beroep in overleg met de betrokken voorzitters van de rechtbank van eerste aanleg onder de ondervoorzitters en rechters toegelaten tot de inruststelling wegens hun leeftijd en die nog niet de leeftijd van 73 jaar hebben bereikt of die op eigen verzoek vóór de wettelijke leeftijd zijn toegelaten tot de inruststelling en die bovendien werden gemachtigd tot het voeren van de eretitel van hun ambt.".

Art. 195

In artikel 122 van hetzelfde Wetboek, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden "Het hof van beroep" worden vervangen door de woorden "De eerste voorzitter van het hof van beroep";

2° de woorden "en beschikkend in algemene vergadering" worden opgeheven;

3° het woord "het" wordt vervangen door het woord "hij";

4° artikel 122 wordt aangevuld met een lid, luidende:

"De assessoren en de plaatsvervangende assessoren kunnen eveneens aangewezen worden door de eerste voorzitter van het hof van beroep onder de leden van dat hof die zijn toegelaten tot de inruststelling wegens hun leeftijd en die nog niet de leeftijd van 73 jaar hebben bereikt of die op eigen verzoek vóór de wettelijke leeftijd zijn toegelaten tot de inruststelling en die bovendien werden gemachtigd tot het voeren van de eretitel van hun ambt.".

Art. 196

In artikel 162 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 25 april 2007 en gewijzigd bij de wet van

l'âge légal et qui en outre ont été autorisés à porter le titre honorifique de leurs fonctions".

Art. 194

Dans l'article 121 du même Code, remplacé par la loi du 21 décembre 2009, un alinéa rédigé comme suit est inséré entre les alinéas 1 et 2:

"Ils peuvent également être désignés par le premier président de la cour d'appel en concertation avec les présidents de tribunal de première instance concernés parmi les vice-présidents et les juges admis à la retraite en raison de leur âge qui n'ont pas atteint l'âge de 73 ans ou qui, à leur demande , ont été admis à la retraite avant l'âge légal et qui en outre ont été autorisé à porter le titre honorifique de leurs fonctions.".

Art. 195

À l'article 122 du même Code, les modifications suivantes sont apportées :

1° les mots "La cour d'appel" sont remplacés par les mots "Le premier président de la cour d'appel";

2° les mots "et statuant en assemblée générale," sont abrogés;

3° le mot "elle" est remplacé par le mot "il";

4° l'article 122 est complété par un alinéa rédigé comme suit:

"Les assesseurs et les assesseurs suppléants peuvent également être désignés par le premier président de la cour d'appel parmi les membres de cette cour admis à la retraite en raison de leur âge qui n'ont pas encore atteint l'âge de 73 ans ou qui à leur demande sont admis à la retraite avant l'âge légal et qui en outre ont été autorisés à porter le titre honorifique de leurs fonctions.".

Art. 196

À l'article 162 du même Code, remplacé par la loi du 25 avril 2007 et modifié par la loi du 8 mai 2014, le

8 mei 2014, wordt paragraaf 2 aangevuld met vijf leden, luidende:

"Bij gemotiveerde individuele beschikking en na positief advies van de bevoegde procureur-generaal, kan de korpschef de uitoefening van alle bevoegdheden van het openbaar ministerie toekennen aan bij het parket-generaal, auditoraat-generaal, federaal parket, parket of arbeidsauditoraat aangewezen parketjuristen, voor zover deze over een anciënniteit van ten minste twee jaar als jurist binnen de rechterlijke orde beschikken.

De in het derde lid bedoelde parketjuristen kunnen de strafvordering voor de politierechtbank uitoefenen, behoudens wat inbreuken op artikel 419, tweede lid, van het Strafwetboek betreft.

Uitgesloten zijn:

— de bevoegdheid van het uitoefenen van de strafvordering voor de hoven van assisen, voor de kamers voor correctionele zaken van de hoven van beroep en voor de correctionele rechtbanken;

— de bevoegdheden van het openbaar ministerie in het kader van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis;

— het vorderingsrecht tot het opleggen van maatregelen op grond van als misdrijf omschreven feiten voor de jeugdkamers van de hoven van beroep of de jeugdrechtbank.

De bevoegdheden die enkel parketmagistraten die daartoe een bijzondere, door de wet voorgeschreven opleiding hebben gevolgd, kunnen uitoefenen, kunnen de parketjuristen enkel uitoefenen mits eenzelfde opleiding gevolgd te hebben.

De werkelijk gepresteerde diensten in de hoedanigheid van contractueel jurist worden in aanmerking genomen voor de berekening van de vereiste anciënniteit. Deze toekenning van bevoegdheden kan op elk ogenblik door de korpschef worden ingetrokken. De parketjurist staat onder het gezag en toezicht van zijn korpschef en oefent de hem toegekende bevoegdheden uit onder de verantwoordelijkheid van één of meerdere magistraten.".

Art. 197

In artikel 223, eerste lid, 2°, d), van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 21 december 2009, worden de woorden "de gerechtelijke arrondissementen Verviers en Eupen" vervangen door de woorden "het gerechtelijk

paragraphe 2 est complété par cinq alinéas rédigés comme suit:

"Par ordonnance individuelle motivée et après avis positif du procureur général compétent, le chef de corps peut attribuer l'exercice de toutes les compétences du ministère public à des juristes de parquet désignés près le parquet général, l'auditorat général, le parquet fédéral, le parquet ou l'auditorat du travail, dans la mesure où ceux-ci justifient d'une ancienneté de deux ans au minimum comme juriste dans l'ordre judiciaire.

Les juristes de parquet visés à l'alinéa 3 peuvent exercer l'action publique devant le tribunal de police, sauf si elle porte sur les infractions à l'article 419, alinéa 2 du Code pénal.

Sont exclus:

— la compétence liée à l'exercice de l'action publique devant les cours d'assises, les chambres correctionnelles des cours d'appel et les tribunaux correctionnels;

— les compétences du ministère public dans le cadre de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive;

— le droit d'action visant à imposer des mesures sur la base de faits qualifiés infraction devant les chambres de la jeunesse des cours d'appel ou le tribunal de la jeunesse.

Les compétences qui ne peuvent être exercées que par les magistrats de parquet qui ont suivi à cet effet la formation particulière prescrite par la loi peuvent être exercées par les juristes de parquet, à condition qu'ils aient suivi une même formation.

Les services effectivement prestés en qualité de juriste contractuel sont pris en compte pour le calcul de l'ancienneté. Cette attribution de compétences peut être retirée à tout moment par le chef de corps. Le juriste de parquet est placé sous l'autorité et la surveillance de son chef de corps et exerce les compétences qui lui ont été attribuées sous la responsabilité d'un ou de plusieurs magistrats.".

Art. 197

Dans l'article 223, alinéa 1er, 2°, d), du même Code, remplacé par la loi du 21 décembre 2009, les mots "les arrondissements judiciaires de Verviers et d'Eupen" sont remplacés par les mots "l'arrondissement

arrondissement Eupen en de kantons Limburg-Aubel, Malmedy-Spa-Stavelot, Verviers-Herve en Verviers".

Art. 198

In artikel 226, tweede lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 24 maart 1980 en gewijzigd bij de wet van 23 september 1985, worden de woorden "de gerechtelijke arrondissementen Verviers en Eupen" vervangen door de woorden "het gerechtelijk arrondissement Eupen en de kantons Limburg-Aubel, Malmedy-Spa-Stavelot, Verviers-Herve en Verviers".

Art. 199

In artikel 229, derde lid, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 23 september 1985, worden de woorden "de arrondissementen Verviers en Eupen" telkens vervangen door de woorden "het gerechtelijk arrondissement Eupen en de kantons Limburg-Aubel, Malmedy-Spa-Stavelot, Verviers-Herve en Verviers".

Art. 200

Artikel 237 van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 19 juli 2012, wordt aangevuld met een lid, luidende:

"Bij toepassing van artikel 115, derde lid, geschiedt de loting van de gezworenen in de definitieve lijst van het gerechtelijk arrondissement waar de zitting van het hof van assisen door die beslissing geopend wordt. In voorkomend geval geschiedt de bijkomende loting bedoeld in artikel 238, tweede lid, in dezelfde definitieve lijst van gezworenen.".

Art. 201

In artikel 259*quater*, § 5, van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 mei 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt aangevuld met de volgende zin:

"In voorkomend geval geeft de aanwijzing in het mandaat van federale procureur bovendien aanleiding tot een gelijktijdige aanwijzing in subsidiaire orde, in overtal, tot een aanwijzing als federaal magistraat.";

judiciaire d'Eupen et les cantons de Limbourg-Aubel, de Malmedy-Spa-Stavelot, de Verviers-Herve et de Verviers".

Art. 198

Dans l'article 226, alinéa 2, du même Code, inséré par la loi du 24 mars 1980 et modifié par la loi du 23 septembre 1985, les mots "les arrondissements judiciaires de Verviers et d'Eupen" sont remplacés par les mots "l'arrondissement judiciaire d'Eupen et les cantons de Limbourg-Aubel, de Malmedy-Spa-Stavelot, de Verviers-Herve et de Verviers".

Art. 199

Dans l'article 229, alinéa 3, du même Code, remplacé par la loi du 23 septembre 1985, les mots "des arrondissements de Verviers et d'Eupen" sont chaque fois remplacés par les mots "de l'arrondissement judiciaire d'Eupen et des cantons de Limbourg-Aubel, de Malmedy-Spa-Stavelot, de Verviers-Herve et de Verviers".

Art. 200

L'article 237 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 19 juillet 2012, est complété par un alinéa rédigé comme suit:

"Par application de l'article 115, alinéa 3, le tirage au sort des jurés se fait dans la liste définitive de l'arrondissement judiciaire où s'ouvre la session de la cour d'assises par cette décision. Le cas échéant, le tirage au sort supplémentaire visé à l'article 238, alinéa 2, se fait dans la même liste définitive de jurés.".

Art. 201

A l'article 259*quater*, § 5, du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 8 mai 2014, les modifications suivantes sont apportées:

1° l'alinéa 1er est complété par la phrase suivante:

" Le cas échéant la désignation au mandat de procureur fédéral donne en outre lieu à une désignation subsidiaire simultanée, en surnombre, comme magistrat fédéral.";

2° paragraaf 5 wordt aangevuld met een lid luidende:

"Uiterlijk zes maanden voor het verstrijken van zijn mandaat of binnen de maand voorafgaand aan het verstrijken van zijn mandaat wanneer dit niet verlengd werd, licht de federale procureur de minister van Justitie in of hij opteert om terug te keren naar zijn functie waarin hij laatstelijk benoemd werd en overeenkomstig § 5, zesde lid, in voorkomend geval met het adjunct- mandaat waarin hij was aangewezen, ofwel zijn mandaat van federaal magistraat uit te oefenen.".

Art. 202

In artikel 259*sexies*, § 2, van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 13 juni 2006, wordt het vierde lid vervangen als volgt:

"De verbindingsmagistraten in jeugdzaken en de bijstandsmagistraten worden aangewezen voor een termijn van vijf jaar, die na evaluatie tweemaal kan worden hernieuwd. De federale magistraten worden aangewezen voor een termijn van vijf jaar die na een positieve evaluatie telkens voor vijf jaar kan worden hernieuwd. Na twee hernieuwingen kan het mandaat van federaal magistraat maar hernieuwd worden mits een bijkomende positief advies van het College van procureurs-generaal.".

Art. 203

In boek II, titel I, van hetzelfde Wetboek wordt een hoofdstuk VI ingevoegd, luidende: "Magistraten gemachtigd om een opdracht te vervullen in het kader van Eurojust".

Art. 204

In hoofdstuk VI van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij artikel 203, wordt een artikel 309*ter* ingevoegd, luidende:

"Art. 309*ter*. § 1. De minister van Justitie wijst na advies van de federale procureur en van de procureur-generaal die bevoegd is voor de internationale betrekkingen onder de federale magistraten het Belgisch lid bij Eurojust en de adjunct van het Belgisch lid bij Eurojust aan.

De aanwijzingen gelden voor een termijn van vijf jaar en kunnen verlengd worden na advies van de federale procureur en van de procureur-generaal die bevoegd is voor de internationale betrekkingen. Indien

2° le paragraphe 5 est complété par un alinéa rédigé comme suit:

"Au plus tard 6 mois avant la fin de son mandat ou dans le mois précédant la fin de son mandat s'il n'a pas été renouvelé, le procureur fédéral informe le ministre de la Justice s'il choisit de réintégrer la fonction à laquelle il avait été nommé en dernier lieu et conformément au § 5, alinéa 6, le cas échéant avec le mandat adjoint auquel il avait été désigné, ou d'exercer son mandat de magistrat fédéral.".

Art. 202

A l'article 259*sexies*, § 2, du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 13 juin 2006, l'alinéa 4 est remplacé par ce qui suit:

"Les magistrats de liaison en matière de jeunesse et les magistrats d'assistance sont désignés pour une période de cinq ans, laquelle peut, après évaluation, être renouvelée deux fois. Les magistrats fédéraux sont désignés pour une période de cinq ans, laquelle peut, après une évaluation positive, être renouvelée chaque fois pour cinq ans. Après deux renouvellements, le mandat de magistrat fédéral ne peut être renouvelé qu'après un avis complémentaire positif du Collège des procureurs généraux.".

Art. 203

Dans le livre II, titre Ier , du même Code, il est inséré un chapitre VI intitulé "Des magistrats mandatés pour remplir une mission dans le cadre d'Eurojust".

Art. 204

Dans le chapitre VI du même Code, inséré par l'article 203, il est inséré un article 309*ter* rédigé comme suit:

"Art. 309*ter*. § 1er. Le ministre de la Justice désigne sur avis du procureur fédéral et du procureur général qui a les relations internationales dans ses attributions, parmi les magistrats fédéraux, le membre belge d'Eurojust et l'adjoint du membre belge d'Eurojust.

Les désignations valent pour un délai de cinq ans et peuvent être renouvelées sur avis du procureur fédéral et du procureur général qui a les relations internationales dans ses attributions. Cependant, si le membre belge

het Belgische lid echter de functie van voorzitter of vice-voorzitter van Eurojust bekleedt, geldt zijn aanwijzing ten minste tot het einde van zijn ambtstermijn als voorzitter of vice-voorzitter.

De adjunct kan het Belgische lid bij Eurojust vervangen.

Het Belgisch lid oefent zijn functie uit op de zetel van Eurojust.

De adjunct kan zijn functie op de zetel van Eurojust uitoefenen na een beslissing van de minister van Justitie volgend op een advies van de federale procureur en van de procureur-generaal die bevoegd is voor de internationale betrekkingen.

De adjunct oefent zijn functie uit op de zetel van Eurojust indien het Belgisch lid de functie van voorzitter van Eurojust bekleedt.

§ 2. De magistraten bedoeld in § 1 behouden tijdens hun aanwijzing hun statuut van federaal magistraat en behouden de aan dit ambt verbonden wedde met de daaraan verbonden verhogingen en voordelen met uitzondering van de artikelen 355*bis*, § 2, en 357, § 4, vijfde lid.

Zij blijven als federaal magistraat onderworpen aan de evaluatie bedoeld in artikel 259*undecies*.

§ 3. De magistraten bedoeld in § 1 oefenen hun bevoegdheden van federaal magistraat uit onder de rechtstreekse leiding en toezicht van de federale procureur.

Wanneer het Belgisch lid evenwel voorzitter of vice-voorzitter van Eurojust is, is in afwijking van het eerste lid, artikel 28, 3, van het besluit van de Raad 2002/187/JBZ van 28 februari 2002 van toepassing.

§ 4. Onverminderd de evaluatie bedoeld in artikel 259*undecies*, evalueert het College van procureurs-generaal onder andere op grond van de verslagen van het Belgische lid en na hem te hebben gehoord, de wijze waarop hij de richtlijnen van het strafrechtelijk beleid heeft uitgevoerd en zijn bevoegdheden uitoefent met inachtneming van de taken en doelstellingen van Eurojust. Deze evaluatie wordt opgenomen in het in artikel 143*bis*, § 7, bedoelde verslag.

Het Belgische lid bij Eurojust bezorgt daartoe aan de minister van Justitie, aan de federale procureur en aan de procureur-generaal die bevoegd is voor internationale betrekkingen een omstandig tweemaandelijks activiteitenverslag over de werkzaamheden binnen Eurojust.”.

occupe la position de président ou de vice-président d’Eurojust, sa désignation vaut au moins jusqu’à la fin de son mandat de président ou de vice-président.

L’adjoint du membre belge d’Eurojust peut remplacer ce dernier.

Le membre belge d’Eurojust exerce sa fonction au siège d’Eurojust.

L’adjoint peut exercer ses fonctions au siège d’Eurojust sur décision du ministre de la Justice après avis du procureur fédéral et du procureur général qui a les relations internationales dans ses attributions si l’adjoint exerce ses fonctions au siège d’Eurojust.

L’adjoint exerce cependant ses fonctions au siège d’Eurojust lorsque le membre belge d’Eurojust occupe la position de président d’Eurojust.

§ 2. Pendant la durée de leur désignation, les magistrats visés au § 1er conservent leur statut de magistrat fédéral et continuent à jouir du traitement lié à cette fonction ainsi que des augmentations et des avantages y afférents, à l’exception des articles 355*bis*, § 2, et 357, § 4, alinéa 5.

Ils restent en tant que magistrats fédéraux soumis à l’évaluation visée à l’article 259*undecies*.

§ 3. Les magistrats visés au § 1er exercent leurs fonctions de magistrat fédéral sous l’autorité et la surveillance immédiates du procureur fédéral.

Par dérogation à l’alinéa 1er , lorsque le membre belge exerce la présidence ou la vice-présidence d’Eurojust, l’article 28, 3, de la décision 2002/187/JAI du Conseil du 28 février 2002 est d’application.

§ 4. Sans préjudice de l’évaluation prévue à l’article 259*undecies*, le Collège des procureurs généraux évalue, sur la base notamment des rapports du membre belge et après l’avoir entendu, la manière dont celui-ci met en œuvre les directives de la politique criminelle et exerce ses compétences dans le respect des tâches et des objectifs d’Eurojust. Cette évaluation sera intégrée dans le rapport visé à l’article 143*bis*, § 7.

A cette fin, le membre belge d’Eurojust transmet au ministre de la Justice, au procureur fédéral et au procureur général qui a les relations internationales dans ses attributions un rapport d’activités bimensuel circonstancié sur ses activités au sein d’Eurojust.”.

Art. 205

In hetzelfde hoofdstuk VI, wordt een artikel 309*quater* ingevoegd, luidende:

"Art. 309*quater*. De minister van Justitie wijst na advies van de federale procureur onder de federale magistraten de nationale correspondenten van België bij Eurojust aan.

Wanneer het Belgische lid bij Eurojust en de adjunct niet beschikbaar zijn, oefent de nationaal correspondent van België bij Eurojust de bevoegdheden van het Belgische lid bij Eurojust uit.".

Art. 206

In hetzelfde hoofdstuk VI, wordt een artikel 309*quinquies* ingevoegd, luidende:

"Art. 309*quinquies*. § 1. De minister van Justitie wijst het Belgische lid van het gemeenschappelijk controleorgaan dat bedoeld wordt in artikel 23 van het besluit van de Raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken, aan onder de leden van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

§ 2. De aanwijzing geldt voor een termijn van vijf jaar die tweemaal kan worden verlengd.

§ 3. Het bij het gemeenschappelijk controleorgaan aangewezen lid ontvangt een presentiegeld waarvan het bedrag door de Koning wordt vastgesteld en dat volgens door Hem bepaalde regels wordt toegekend.".

Art. 207

In boek II, titel I, van hetzelfde Wetboek wordt een hoofdstuk VII ingevoegd, luidende: "Parketjurist gemachtigd om een opdracht te vervullen in het kader van Eurojust".

Art. 208

In hoofdstuk VII van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij artikel 207, wordt een artikel 309*sexies* ingevoegd, luidende:

"Art. 309*sexies*. § 1. De minister van Justitie wijst, op advies van de federale procureur en van de procureur-generaal die bevoegd is voor internationale

Art. 205

Dans le même chapitre VI, il est inséré un article 309*quater* rédigé comme suit:

"Art. 309*quater*. Le ministre de la Justice désigne les correspondants nationaux de la Belgique auprès d'Eurojust parmi les magistrats fédéraux, sur avis du procureur fédéral.

En cas d'empêchement du membre belge d'Eurojust et de l'adjoint, le correspondant national de la Belgique auprès d'Eurojust exerce les compétences du membre belge d'Eurojust.".

Art. 206

Dans le même chapitre VI, il est inséré un article 309*quinquies* rédigé comme suit:

"Art. 309*quinquies*. § 1er. Le ministre de la Justice désigne le membre belge de l'organe de contrôle commun visé à l'article 23 de la décision du Conseil du 28 février 2002 instituant Eurojust afin de renforcer la lutte contre les formes graves de criminalité, parmi les membres de la Commission de la protection de la vie privée.

§ 2. La désignation vaut pour un délai de cinq ans qui peut être renouvelé deux fois.

§ 3. Le membre désigné au sein de l'organe de contrôle commun reçoit un jeton de présence dont le montant et les modalités d'octroi sont déterminés par le Roi.".

Art. 207

Dans le livre II, titre Ier, du même Code, il est inséré un chapitre VII intitulé: "Juriste de parquet mandaté pour remplir une mission dans le cadre d'Eurojust".

Art. 208

Dans le chapitre VII du même Code, inséré par l'article 207, il est inséré un article 309*sexies* rédigé comme suit:

"Art. 309*sexies*. § 1er. Le ministre de la Justice désigne comme assistant auprès d'Eurojust, sur avis du procureur fédéral et du procureur général qui a les

betrekkingen, een parketjurist aangewezen bij het federaal parket als medewerker bij Eurojust aan om het Belgische lid en de adjunct bij te staan.

De medewerker kan het lid en de adjunct niet vervangen.

De medewerker kan zijn functie op de zetel van Eurojust uitoefenen na een beslissing van de minister van Justitie volgend op een advies van de federale procureur en van de procureur-generaal die bevoegd is voor de internationale betrekkingen.

§ 2. De parketjurist bedoeld in § 1 blijft de aan dit ambt verbonden wedde met de daaraan verbonden verhogingen en voordelen behouden.

De Koning stelt de postvergoeding van de medewerker vast.".

Art. 209

In artikel 309*septies*, § 2, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 10 april 2014, worden de woorden "bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad" opgeheven.

Art. 210

In artikel 363*bis* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 10 april 2014 en vervangen bij de wet van 10 augustus 2015 , wordt het cijfer "309*ter*," ingevoegd tussen het cijfer "309*bis*," en het cijfer "323*bis*".

Art. 211

In artikel 411, § 1, vierde lid, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 15 juli 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het cijfer "309*ter*," wordt ingevoegd tussen het cijfer "308," en het cijfer "323*bis*";

2° het vierde lid wordt aangevuld met de volgende zin:

"Het mandaat van niet-magistraat, aangewezen als assessor bij de tuchtrechtbank of bij de tuchtrechtbank in hoger beroep neemt een einde wanneer de betrokkene een in artikel 309*sexies* of in artikel 309*septies* bedoelde opdracht aanvaardt.".

relations internationales dans ses attributions, un juriste de parquet désigné auprès du parquet fédéral pour assister le membre belge et l'adjoint.

L'assistant ne peut pas remplacer le membre et l'adjoint.

L'assistant peut exercer ses fonctions au siège d'Eurojust sur décision du ministre de la Justice après avis du procureur fédéral et du procureur général qui a les relations internationales dans ses attributions.

§ 2. Le juriste de parquet visé au § 1er continue à jouir du traitement lié à cette fonction ainsi que des augmentations et des avantages y afférents.

Le Roi fixe l'indemnité de poste de l'assistant.".

Art. 209

Dans l'article 309*septies*, § 2, du même Code, inséré par la loi du 10 avril 2014, les mots ", par arrêté délibéré en Conseil de ministres," sont abrogés.

Art. 210

Dans l'article 363*bis* du même Code, inséré par la loi du 10 avril 2014 et remplacé par la loi du 10 août 2015, le chiffre "309*ter*," est inséré entre le chiffre "309*bis*," et le chiffre "323*bis*".

Art. 211

A l'article 411, § 1er , alinéa 4, du même Code, remplacé par la loi du 15 juillet 2013, les modifications suivantes sont apportées:

1° le chiffre "309*ter*," est inséré entre le chiffre "308," et le chiffre "323*bis*";

2° l'alinéa 4 est complété par la phrase suivante:

"Le mandat d'un non-magistrat désigné comme assesseur au tribunal disciplinaire ou au tribunal disciplinaire d'appel s'achève lorsque l'intéressé accepte une mission visée aux articles 309*sexies* et 309*septies*.".

Afdeling 2

Wijziging van de wet van 21 juni 2004 tot omzetting van het besluit van de raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken

Art. 212

Artikel 2 van de wet van 21 juni 2004 tot omzetting van het besluit van de raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken wordt vervangen als volgt:

"Art. 2. Het Belgisch Bureau bij Eurojust is samengesteld uit een Belgisch lid, een adjunct van het Belgisch lid en een medewerker van het Belgisch lid. Zij worden aangewezen overeenkomstig de artikelen 309*ter* en 309*sexies* van het Gerechtelijk Wetboek.

De nationale correspondenten van België bij Eurojust worden aangewezen overeenkomstig artikel 309*quater* van het Gerechtelijk Wetboek.

Het Belgische lid van het gemeenschappelijk controleorgaan bedoeld in artikel 23 van het besluit van de Raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken, wordt aangewezen overeenkomstig artikel 309*quinquies* van het Gerechtelijk Wetboek.".

Art. 213

De artikelen 3, 4, 5 en 6 van dezelfde wet worden opgeheven.

Afdeling 3

Wijziging van de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting

Art. 214

In artikel 2 van de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting, hersteld bij de wet van 4 maart 1997, vervangen door de wet van 21 juni 2001 en gewijzigd door de wetten van 14 december 2004 en 30 december 2009, wordt het cijfer "24" vervangen door het cijfer "28".

Section 2

Modifications de la loi du 21 juin 2004 transposant la décision du Conseil de l'Union européenne du 28 février 2002 instituant Eurojust afin de renforcer la lutte contre les formes graves de criminalité

Art. 212

L'article 2 de la loi du 21 juin 2004 transposant la décision du conseil de l'Union européenne du 28 février 2002 instituant Eurojust afin de renforcer la lutte contre les formes graves de criminalité est remplacé par ce qui suit:

"Art. 2. Le bureau belge d'Eurojust est composée d'un membre belge, un adjoint du membre belge et un assistant du membre belge. Ils sont désignés conformément aux articles 309*ter* et 309*sexies* du Code judiciaire.

Le correspondant national de la Belgique auprès d'Eurojust est désigné conformément à l'article 309*quater* du Code judiciaire.

Le membre belge de l'organe de contrôle commun visé à l'article 23 de la décision du Conseil du 28 février 2002 instituant Eurojust afin de renforcer la lutte contre les formes graves de criminalité, est désigné conformément à l'article 309*quinquies* du Code judiciaire.".

Art. 213

Les articles 3, 4, 5 et 6 de la même loi sont abrogés.

Section 3

Modification de la loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire

Art. 214

Dans l'article 2 de la loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire, rétabli par la loi du 4 mars 1997, remplacé par la loi du 21 juin 2001 et modifié par les lois des 14 décembre 2004 et 30 décembre 2009, le chiffre "24" est remplacé par le chiffre "28".

Afdeling 4

Wijzigingen van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering van personen

Art. 215

In titel VII, hoofdstuk IV van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering van personen, wordt een artikel 135/1 ingevoegd, luidende:

"Art. 135/1. Een examen met het oog op de werving van werkende en plaatsvervangende assessoren in strafuitvoeringszaken en interneringszaken gespecialiseerd in klinische psychologie, kan georganiseerd worden overeenkomstig het koninklijk besluit van 2 oktober 2006 tot vaststelling van de nadere regels voor de examens met het oog op de werving van effectieve en plaatsvervangende assessoren in strafuitvoeringszaken gespecialiseerd in penitentiaire zaken en van effectieve en plaatsvervangende assessoren gespecialiseerd in sociale re-integratie, vóór de inwerkingtreding van artikel 196*bis* van het Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd bij deze wet.".

Art. 216

Artikel 136 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie, wordt vervangen als volgt:

"Deze wet treedt in werking op 1 juli 2016, met uitzondering van:

1° artikel 135/1 en dit artikel die in werking treden op de dag waarop deze wet in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt;

2° artikel 6, § 1, tweede lid, dat in werking treedt op 1 januari 2020.

De Koning kan data van inwerkingtreding bepalen voorafgaand aan de datums vermeld in het eerste lid.".

Afdeling 5

Opheffingsbepaling

Art. 217

De wet van 17 december 2002 tot het verlenen van de titel van advocaat-generaal aan het lid van het openbaar

Section 4

Modifications de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement des personnes

Art. 215

Dans le titre VII, chapitre IV de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement des personnes, il est inséré un article 135/1 rédigé comme suit:

"Art. 135/1. Un examen en vue du recrutement d' assesseurs en application des peines et d' internement spécialisés en matière de psychologie clinique effectifs et suppléants, peut être organisé conformément à l'arrêté royal du 2 octobre 2006 déterminant les modalités d'examens en vue du recrutement des assesseurs en application des peines spécialisés en matière pénitentiaire effectifs et suppléants et des assesseurs spécialisés en réinsertion sociale effectifs et suppléants, avant l'entrée en vigueur de l'article 196*bis* du Code judiciaire, tel que modifié par la présente loi.".

Art. 216

L'article 136 de la même loi, modifié par la loi du 19 octobre 2015 modifiant le droit de la procédure civile et portant des dispositions diverses en matière de justice, est remplacé par ce qui suit:

"La présente loi entre en vigueur le 1er juillet 2016, à l'exception de:

1° l'article 135/1 et le présent article qui entrent en vigueur le jour de la publication de la présente loi au *Moniteur belge*;

2° l'article 6, § 1er, alinéa 2, qui entre en vigueur le 1er janvier 2020.

Le Roi peut fixer des dates d'entrée en vigueur antérieures à celles mentionnées à l'alinéa 1er.".

Section 5

Disposition abrogatoire

Art. 217

La loi du 17 décembre 2002 attribuant le titre d'avocat général au membre du ministère public représentant la

ministerie dat België in de Eurojust-eenheid vertegenwoordigt en tot regeling van zijn financiële toestand, wordt opgeheven.

Afdeling 6

Overgangsbepalingen

Art. 218

§ 1. De magistraten die op grond van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen, tot de inruststelling zijn toegelaten in de vijf jaren die voorafgaan aan de inwerkingtreding van deze wet kunnen aan de minister van Justitie binnen een termijn van zes maanden na inwerkingtreding van deze wet een verzoek richten om te mogen worden aangewezen op basis van artikelen 120, 121 of 122 van het Gerechtelijk Wetboek.

De minister van Justitie vraagt binnen dertig dagen na ontvangst van het verzoek een gemotiveerd schriftelijk advies aan:

1° de eerste voorzitter van het hof van beroep;

2° desgevallend de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg waar verzoeker laatst werkzaam was;

§ 2. De adviezen worden binnen dertig dagen na het verzoek om advies bedoeld in § 1 gezonden aan de minister van Justitie en binnen dezelfde termijn meegedeeld aan de verzoeker.

§ 3. De minister van Justitie zendt het dossier binnen zeventig dagen na ontvangst van het verzoek aan de bevoegde benoemings- en aanwijzingscommissie, bedoeld in artikel 259*bis*-8 van het Gerechtelijk Wetboek.

De voordracht door de benoemings- en aanwijzingscommissie neemt de vorm aan van een met redenen omklede beslissing tot aanvaarding of weigering van het verzoek tot aanwijzing.

De voordracht wordt binnen de veertig dagen vanaf de ontvangst van de voordracht door de benoemings- en aanwijzingscommissieovergezonden.

§ 4.De Koning beschikt vanaf de ontvangst van de adviezen over zestig dagen om een beslissing te nemen en deze mee te delen aan de verzoeker en aan de eerste voorzitter van het hof van beroep, evenals aan de procureur-generaal van de plaats waar de eed moet worden afgelegd."

Belgique au sein de l'unité Eurojust et réglant sa situation financière est abrogée.

Section 6

Dispositions transitoires

Art. 218

§ 1er. Les magistrats qui ont été admis à la retraite sur la base de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions dans les cinq ans qui précèdent l'entrée en vigueur de la présente loi peuvent dans un délai de six mois après l'entrée en vigueur de la présente loi adresser au ministre de la Justice une demande afin de pouvoir être désignés conformément aux articles 120, 121 ou 122 du Code judiciaire.

Le ministre de la Justice demande, dans un délai de trente jours après réception de la demande l'avis écrit motivé:

1° du premier président de la cour d'appel;

2° le cas échéant du président du tribunal de première instance où le demandeur a exercé sa dernière fonction;

§ 2. Les avis sont transmis au ministre de la Justice dans un délai de trente jours à compter de la demande d'avis visée au § 1er et communiqués dans le même délai au demandeur.

§ 3. Le ministre de la Justice transmet dans les septante jours à compter de la demande d'avis le dossier à la commission de nomination et de désignation compétente, visée à l'article 259*bis*-8 du Code judiciaire.

La présentation par la commission de nomination et de désignation prend la forme d'une décision motivée d'acceptation ou de refus de la demande de désignation.

La présentation est transmise par la commission de nomination et de désignation dans un délai de quarante jours à compter de la demande de présentation.

§ 4.Le Roi dispose d'un délai de soixante jours à partir de la réception des avis pour prendre une décision et pour communiquer celle-ci au demandeur et au premier président de la cour d'appel, ainsi qu'au procureur général du lieu où le serment doit être prêté.

Art. 219

§ 1. Het Belgische lid bij Eurojust dat werd aangewezen op grond van artikel 2 van de wet van 21 juni 2004 tot omzetting van het besluit van de raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterkenen, verkrijgt van rechtswege het bijzonder mandaat van federaal magistraat, desgevallend in overtal, en voltooit zijn opdracht dewelke op 30 mei 2002 inging en tweemaal verlengd werd met een termijn van vijf jaar.

§ 2. Het Belgische lid van het gemeenschappelijk controleorgaan dat bedoeld wordt in artikel 23 van het besluit van de Raad van 28 februari 2002 betreffende de oprichting van Eurojust teneinde de strijd tegen ernstige vormen van criminaliteit te versterken, dat aangewezen is op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze wet, voltooit zijn huidige opdracht.

§ 3. In afwachting van de vaststelling van de postvergoeding door de Koning wordt het Belgisch lid en de adjunct een jaarlijkse toelage van 20 000 EUR toegekend indien zij hun vaste werkplek hebben op de zetel van Eurojust. De toelage wordt per maand betaald.

Deze toelage wordt gekoppeld aan de mobiliteitsregeling toepasselijk op de bezoldiging van het Rijkspersoneel in actieve dienst. Ze wordt aan het spilindexcijfer 138,01 gekoppeld.

Art. 219

§ 1er. Le membre belge auprès d'Eurojust qui a été désigné sur base de l'article 2 de la loi du 21 juin 2004 transposant la décision du Conseil de l'Union européenne du 28 février 2002 instituant Eurojust afin de renforcer la lutte contre les formes graves de criminalité obtient d'office le mandat spécifique de magistrat fédéral, le cas échéant en surnombre, et achève sa mission qui a débuté le 30 mai 2002 et qui a été prolongée deux fois pour une durée de cinq ans.

§ 2. Le membre belge de l'organe de contrôle commun visé à l'article 23 de la décision du Conseil du 28 février 2002 instituant Eurojust afin de renforcer la lutte contre les formes graves de criminalité en fonction au moment de l'entrée en vigueur de la presente loi achève sa mission en cours.

§ 3. Dans l'attente de la fixation de l'indemnité de poste par le Roi, une allocation annuelle de 20 000 EUR est attribuée au membre belge et à l'adjoint pour autant qu'ils exercent leur fonction au siège d'Eurojust. L'allocation est payée mensuellement.

Cette allocation est liée au régime de mobilité applicable aux rétributions des agents de l'État en activité de service. Elle est rattachée à l'indice pivot 138,01.

HOOFDSTUK 2

Bepalingen tot wijziging van bepalingen betrekking hebbende op de actoren binnen het domein veiligheid

Afdeling 1

Bepaling tot wijziging van de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse

Art. 220

In het eerste lid van artikel 35, § 2 van de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse, gewijzigd bij de wetten van 4 februari 2010 en van 6 januari 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden "om de zes maanden" wordt vervangen door "jaarlijks";

CHAPITRE 2

Dispositions modifiant des dispositions relatives aux acteurs dans le domaine de la sécurité

Section 1re

Disposition modifiant la loi organique du contrôle des services de police et de renseignement et de l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace du 18 juillet 1991

Art. 220

À l'alinéa 1er de l'article 35, § 2, de la loi organique du contrôle des services de police et de renseignement et de l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace du 18 juillet 1991, modifiée par les lois du 4 février 2010 et du 6 janvier 2014, les modifications suivantes sont apportées:

1° les mots "tous les six mois" sont remplacés par "annuellement";

2° tussen de woorden “over de toepassing van” en “artikel 18/2” worden de woorden “artikel 16/2 en” toegevoegd;

3° Het woord “halfjaarlijks” wordt vervangen door “jaarlijks”;

4° tussen de woorden “de ministers van Justitie en van Landsverdediging” en “, die de mogelijkheid hebben” worden de woorden “alsook aan de Veiligheid van de Staat en de Algemene Dienst Inlichtingen en Veiligheid”.

Afdeling 2

Bepalingen tot wijziging van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst

Art. 221

In hoofdstuk III, afdeling 1, onderafdeling 2 van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst, wordt een artikel 16/2 ingevoegd, luidende:

“Art. 16/2. De inlichtingen- en veiligheidsdiensten kunnen, in het belang van de uitoefening van hun opdrachten, de medewerking vorderen van een operator van een elektronisch communicatienetwerk of de verstrekker van een elektronische communicatiedienst om over te gaan tot:

1° het identificeren van de abonnee of de gewoonlijke gebruiker van een elektronische communicatiedienst of van het gebruikte elektronische communicatiemiddel;

2° het identificeren van de elektronische communicatiediensten en –middelen waarop een bepaald persoon is geabonneerd of die door een bepaald persoon gewoonlijk worden gebruikt.

De vordering gebeurt schriftelijk door een inlichtingenofficier. In geval van hoogdringendheid kan een inlichtingenofficier deze gegevens mondeling vorderen. Deze mondelinge vordering wordt binnen de vierentwintig uur bevestigd door een schriftelijke vordering.

Iedere operator van een elektronisch communicatienetwerk en iedere verstrekker van een elektronische communicatiedienst die wordt gevorderd, verstrekt aan de inlichtingenofficier de gegevens waar om werd verzocht binnen een termijn en overeenkomstig de nadere regels te bepalen bij koninklijk besluit genomen

2° les mots “l’article 16/2 et de” sont insérés entre les mots “sur l’application de” et les mots “l’article 18/2”;

3° le mot “semestriel” est remplacé par le mot “annuel”;

4° les mots “ainsi qu’à la Sûreté de l’État et au Service général du renseignement et de la sécurité” sont insérés entre les mots “aux ministres de la Justice et de la Défense” et les mots “, qui ont la faculté”.

Section 2

Dispositions modifiant la loi organique des services de renseignement et de sécurité du 30 novembre 1998

Art. 221

Dans le chapitre III, section 1, sous-section 2, de la loi organique des services de renseignement et de sécurité du 30 novembre 1998, il est inséré un article 16/2 rédigé comme suit:

“Art. 16/2. Les services de renseignement et de sécurité peuvent, dans l’intérêt de l’exercice de leurs missions, requérir le concours d’un opérateur de réseaux de communications électroniques ou d’un fournisseur de services de communications électroniques pour procéder à:

1° l’identification de l’abonné ou de l’utilisateur habituel d’un service de communication électronique ou du moyen de communication électronique utilisé;

2° l’identification des services et des moyens de communications électroniques auxquels une personne déterminée est abonnée ou qui sont habituellement utilisés par une personne déterminée.

La réquisition est effectuée par écrit par un officier de renseignement. En cas d’urgence, un officier de renseignement peut requérir ces données verbalement. Cette réquisition verbale est confirmée dans un délai de vingt-quatre heures par une réquisition écrite.

Tout opérateur d’un réseau de communications électroniques et tout fournisseur d’un service de communications électroniques qui est requis donne à l’officier de renseignement les données qui ont été demandées dans un délai et selon les modalités à fixer par un arrêté royal pris sur la proposition du ministre de la Justice, du

op het voorstel van de minister van Justitie, de minister van Landsverdediging en de minister bevoegd voor de elektronische communicatie.

Een inlichtingenofficier kan, mits naleving van de principes van proportionaliteit en subsidiariteit en mits de registratie van de raadpleging, de bedoelde gegevens ook verkrijgen met behulp van toegang tot de klantenbestanden van de operator of van de dienstenverstrekker. De Koning bepaalt, op voorstel van de minister van Justitie, de minister van Landsverdediging en de minister bevoegd voor de elektronische communicatie, de technische voorwaarden waaronder deze toegang mogelijk is.

Eenieder die weigert de aldus gevraagde gegevens mee te delen of de vereiste toegang te verschaffen, wordt gestraft met een geldboete van zesentwintig euro tot tienduizend euro.

Beide inlichtingen- en veiligheidsdiensten houden een register bij van alle gevorderde identificaties en van alle via rechtstreekse toegang verkregen identificaties. Het Vast Comité I ontvangt van de betrokken inlichtingen- en veiligheidsdiensten maandelijks een lijst van de gevorderde identificaties en van elke toegang.".

Art. 222

In artikel 18/2, § 1 van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 4 februari 2010, worden de woorden"4° de maatregelen tot identificatie van de abonnee of de gewoonlijke gebruiker van een dienst van elektronische communicatie of van het gebruikte elektronisch communicatiemiddel;" vervangen door de woorden

"4° de identificatie, met behulp van een technisch middel, van de elektronische communicatiediensten en –middelen waarop een bepaald persoon is geabonneerd of die door een bepaald persoon gewoonlijk worden gebruikt;

4/1° de vordering van de operator van een elektronisch communicatienetwerk of van een verstrekker van een elektronische communicatiedienst tot het bekomen van de gegevens betreffende de betalingswijze, identificatie van het betalingsmiddel en tijdstip van betaling voor het abonnement of voor het gebruik van de elektronische communicatiedienst;".

Art. 223

Artikel 18/7, § 1, van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

ministre de la Défense et du ministre qui a les communications électroniques dans ses attributions.

Un officier de renseignement peut, dans le respect des principes de proportionnalité et de subsidiarité, et moyennant l'enregistrement de la consultation, également obtenir les données visées au moyen d'un accès aux fichiers des clients de l'opérateur ou du fournisseur du service. Le Roi fixe, sur la proposition du ministre de la Justice, du ministre de la Défense et du ministre qui a les communications électroniques dans ses attributions, les conditions techniques auxquelles cet accès est possible.

Toute personne qui refuse de communiquer les données ainsi demandées ou de fournir l'accès requis est punie d'une amende de vingt-six euros à dix mille euros.

Les services de renseignement et de sécurité tiennent un registre de toutes les identifications requises et de toutes les identifications obtenues par accès direct. Le Comité permanent R reçoit chaque mois du service de renseignement concerné une liste des identifications requises et de tout accès.".

Art. 222

Dans l'article18/2, § 1er, de la même loi, inséré par loi du 4 février 2010, les mots "4° les mesures d'identification de l'abonné ou de l'utilisateur habituel d'un service de communications électroniques ou du moyen de communication électronique utilisé;" sont remplacés par les mots

"4° l'identification, à l'aide d'un moyen technique, des services et des moyens de communication électronique à laquelle une personne déterminée est abonnée ou qui sont habituellement utilisés par une personne déterminée;

4/1° la réquisition de l'opérateur d'un réseau de communications électroniques ou d'un fournisseur d'un service de communications électroniques afin d'obtenir les données relatives à la méthode de paiement, l'identification du moyen de paiement et le moment du paiement de l'abonnement ou de l'utilisation du service de communications électroniques;".

Art. 223

L'article 18/7, § 1er, de la même loi est remplacé par le texte suivant:

"Wanneer dit een belang vertoont voor de uitoefening van de opdrachten, kan het diensthoofd, bij schriftelijke beslissing, overgaan of doen overgaan tot:

1° de identificatie, met behulp van een technisch middel, van de elektronische communicatiediensten en –middelen waarop een bepaald persoon is geabonneerd of die door een bepaald persoon gewoonlijk worden gebruikt;

2° de vordering van de operator van een elektronisch communicatienetwerk of van een verstrekker van een elektronische communicatiedienst tot het bekomen van de gegevens betreffende de betalingswijze, identificatie van het betalingsmiddel en tijdstip van betaling voor het abonnement of voor het gebruik van de elektronische communicatiedienst. Een inlichtingen- en veiligheidsdienst kan de bedoelde gegevens ook verkrijgen met behulp van toegang tot de bestanden van de klanten van de operator of van de verstrekker van de dienst.".

Afdeling 3

Bepalingen tot wijziging van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus

Art. 224

In artikel 118 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, gewijzigd bij de wet van 28 december 2006, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden "en artikel 138*bis*" ingevoegd tussen de woorden "toepassing van artikel 138, § 1, 3° en 4°" en de woorden ", bestaat het administratief en logistiek kader";

2° in het vierde lid worden de woorden "en in artikel 138*bis*" ingevoegd tussen de woorden "in artikel 138, § 1, 3° en 4" en de woorden ", mogen geen politieopdrachten uitvoeren".

Art. 225

In dezelfde wet wordt een artikel 138*bis* ingevoegd, luidende:

"Art. 138*bis*. § 1. Zijn bekleed met de hoedanigheid van agent van gerechtelijke politie:

de leden van het administratief en logistiek kader van de federale politie en van de lokale politie, minstens

"Si cela présente un intérêt pour l'exercice des missions, le dirigeant du service peut, par une décision écrite, procéder ou faire procéder à:

1° l'identification, à l'aide d'un moyen technique, des services et des moyens de communication électronique à laquelle une personne déterminée est abonnée ou qui sont habituellement utilisés par une personne déterminée;

2° la réquisition de l'opérateur d'un réseau de communications électroniques ou d'un fournisseur d'un service de communications électroniques afin d'obtenir les données relatives à la méthode de paiement, l'identification du moyen de paiement et le moment du paiement de l'abonnement ou de l'utilisation du service de communications électroniques. Un service de renseignement et de sécurité peut également obtenir les données visées au moyen d'un accès aux fichiers des clients de l'opérateur ou du fournisseur du service.".

Section 3

Dispositions modifiant la loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux

Art. 224

A l'article 118 de la loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux, modifié par la loi du 28 décembre 2006, sont apportées les modifications suivantes:

1° dans l'alinéa 1er, les mots "et de l'article 138*bis*" sont insérés entre les mots "de l'article 138, § 1er, 3° et 4°" et les mots ", le cadre administratif et logistique";

2° dans l'alinéa 4, les mots "et à l'article 138*bis*" sont insérés entre les mots "à l'article 138, § 1er, 3° et 4°" et les mots ", ne peuvent remplir des missions de police".

Art. 225

Dans la même loi, il est inséré un article 138*bis* rédigé comme suit:

"Art. 138*bis*. § 1er. Sont revêtus de la qualité d'agent de police judiciaire:

les membres du cadre administratif et logistique de la police fédérale et de la police locale revêtus au minimum

houder van een graad van het niveau C en respectievelijk aangewezen door de directeur-generaal van de bestuurlijke politie van de federale politie en door de korpschef van de lokale politie om vaststellingen te doen gesteund op materiële bewijsmiddelen die door bemande of onbemande automatisch werkende toestellen worden opgeleverd, overeenkomstig artikel 62 van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer.

§ 2. Om hun ambt te kunnen uitoefenen, leggen de in § 1 bedoelde personeelsleden de in artikel 137 vermelde eed af.

§ 3. Het tweede en het derde lid van artikel 138, § 2 zijn ook op hen van toepassing.".

Afdeling 4

Wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme

Art. 226

In artikel 35, § 2, van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme wordt tussen het tweede en het derde lid een lid ingevoegd, luidende:

d'un grade de niveau C et désignés, respectivement, par le directeur général de la police administrative de la police fédérale et par le chef de corps de la police locale pour effectuer les constatations fondées sur des preuves matérielles fournies par des appareils fonctionnant automatiquement en présence ou en l'absence d'un agent qualifié, visées à l'article 62 de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière.

§ 2. Pour pouvoir exercer leurs fonctions, les membres du personnel visés au § 1er prêtent le serment mentionné à l'article 137.

§ 3. Les alinéas 2 et 3 de l'article 138, § 2 leur sont également applicables.".

Section 4

Modification de la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme

Art. 226

A l'article 35, § 2, de la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme, est inséré, entre les alinéas 2 et 3 , un alinéa rédigé comme suit:

"Paragraaf 1 is evenmin van toepassing op de mededelingen in het kader van wederzijdse samenwerking tussen enerzijds de Cel en anderzijds de Veiligheid van de Staat, de Algemene Dienst inlichting en veiligheid van de Krijgsmacht en het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse, in het kader van de bestrijding van terrorisme, de financiering van terrorisme en witwasverrichtingen die hiermee verband zouden kunnen houden.".

Donné à Bruxelles, le 22 octobre 2015

PHILIPPE

PAR LE ROI:

Le ministre de la Justice,

Koen GEENS

Le ministre de la Sécurité et de l'Intérieur,

Jan JAMBON

Le ministre de la Défense,

Steven VANDEPUT

"Le § 1er ne s'applique pas non plus aux communications faites dans le cadre d'une collaboration mutuelle entre, d'une part, la Cellule et, d'autre part, la Sûreté de l'État, le Service général du Renseignement et de la Sécurité des Forces armées et l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace, dans le cadre de la lutte contre le terrorisme, son financement et les activités de blanchiment qui pourraient y être liées.".

Gegeven te Brussel, 22 oktober 2015

FILIP

VAN KONINGSWEGE:

De minister van Justitie,

Koen GEENS

De minister van Veiligheid en van Binnenlandse Zaken,

Jan JAMBON

De minister van Defensie,

Steven VANDEPUT

Centrale drukkerij – Imprimerie centrale